BABEL

Lawrence Norfolk

Dicționarul lui Lemprière

NEMIRA

Lawrence Norfolk

DICŢIONARUL LUI LEMPRIÈRE

Traducere din limba engleză de RODICA ŞTEFAN

NEMIRA
1997

Lui S.B.-H.

Barbarus hic ego sum, qui non intellegor
ulii.[1]

CEZAREEA

Vânturile suflau deasupra insulei Jersey, înseninând cerul de unde stelele îşi scânteiau lumina peste pământ. Plaja domoală străjuită de faleză se contopea cu apa întunecată. Luna dispăruse de pe firmament de câteva ceasuri. În unele seri strălucise îndeajuns să poţi citi la lumina ei, dar nu şi în noaptea aceasta.

Opaiţul de pe masa la care stătea lumina palid, gălbui. În faţa lui se afla deschisă o carte pe care o cerceta îndeaproape, mult aplecat deasupra literelor. În timp ce citea, capul urmărea şirurile mişcându-se încet de la stânga la dreapta şi înapoi, coborând în josul paginii. De afară, murmurul valurilor care măturau plaja şi se izbeau de stâncile din golful Bouley de abia îi ajungea la ureche.

După un răstimp, mogâldeaţa gheboşată îşi înălţă capul de pe pagina unde ostenea şi se frecă la ochi cu încheieturile degetelor. Trupul deşirat şi uscăţiv se încovoiase, cu picioarele răsucite pe după picioarele scaunului şi cu coatele căutându-şi un loc printre hârtiile risipite pe masă. Se chinui să-şi schimbe locul. Când luă mâinile de la ochi, încăperea se topi. Peticul stacojiu pe care abia îl întrezărea trebuia să fie patul, iar pata mai luminoasă din spatele acestuia, uşa. Izbuti să atingă podeaua cu picioarele şi îşi dădu seama încotro era fereastra după adierile şi uşoarele pale de vânt care îi suflau rece peste faţă. De aici încolo, totul dispărea între maree de umbre; nimic altceva decât „aerul lipsit de lumină”; îşi amintea formularea: Lucreţiu, atât de lipsit de fantezie şi arid. Pe măsură ce lucrurile din jurul lui se mişcau

şi dispăreau, topindu-se unul într-altul, John Lemprière simţi o uşoară greaţă în stomac; se deprinsese cu ea, dar acum era şi mai neplăcută. Se aplecă asupra foilor încordându-şi din nou privirea.

Vederea începuse să i se împăienjenească de la paisprezece ani şi slăbise din ce în ce până pe la douăzeci. Lumea i se înfăţişa întocmai ca acum: lucruri înceţoşate, contopite. Contururile se topeau şi se prelingeau de jur-împrejur. Miopia îi dizolva lumea într-o nebuloasă a tuturor posibilităţilor, iar formele confuze deveneau teatrul oricăror fantezii. După un timp s-a obişnuit cu această stare care îi stârnise în tinereţe atâta panică, învecinată mai târziu chiar cu un soi de plăcere. Rămăseseră doar uşoare urme de nelinişte, când dădea frâu liber visărilor, cugetărilor şi închipuirilor. Insula însăşi nu putea adăposti cetele de eroi şi semizei sau cârdurile gălăgioase de nimfe şi satiri cu care tânărul cărturar umplea câmpiile imaginaţiei sale. Era de ajuns să-şi ridice ochii din cărţile lui Tuliu, Terenţiu, Pindar sau Properţiu ca să întrezărească făpturile suave sau înfricoşătoare cântate de ei prinzând viaţă în înserarea ce flutura în fereastră. În acel tărâm de vis Galateea îl iubise pe Acis, iar Polifem se răzbunase pe amândoi. Acolo purtaseră şi pierduseră ultimul război punii, a căror cetate, Cartagina, arsese şaptesprezece zile înainte ca zidurile ei să fie dărâmate pe o lungime de douăzeci de mile pentru a potoli flăcările. Scipio Africanul nu era decât un şarlatan ce pusese mâna pe consulatul pe care îl râvnise cu înflăcărare. *Delenda est Carthago*[2]. Străvechii regi a căror viaţă pâlpâise între lumea omenească şi cea zeiască, iubitele de rând ale păstorilor, atinse pentru o clipă de mâini ce le înlemneau carnea, hamadriade şi nereide – ce închipuire era aceea care desluşea în flăcările unei simple vetre ateniene chinurile înlănţuitului Prometeu, şi în cântul privighetorii răpirea Filomelei, ori un chip

în orişice copac şi un glas în orişice pârâu? Iar mai presus de toate acestea stăpâneau acele cauze care hotărau totul, fără alt temei decât încredinţarea că era dreptul lor să o facă. Poate că zeii înşişi cădeau pradă acelei sălbatice candori? se întrebă el. Pradă acelei limpezimi cu logica ei de oţel, acelor sentinţe fără putinţă de îndreptare. Principi şi eroi, nimfe şi satiri păşeau ţanţoşi prin anticamerele minţii sale de tânăr umanist, veselindu-se sau ciopârţindu-se unii pe alţii, mimând mereu şi mereu aceleaşi scene pe care le urmărise prin paginile anticilor scriitori.

— S-a împiedicat de găleată. Era pusă chiar în drum, Charles.

Vocea arţăgoasă a maică-sii îl făcu să-şi ridice ochii de pe pagina lui Tucidide, şi eroii greci se topiră ca un fum când la ureche îi ajunseră frânturi din dialogul nocturn:

— Şi ce-i cu asta? S-a lovit?

— Chiar trebuie să-şi frângă un picior înainte să-ţi dai seama, Charles? Eşti la fel de chior ca şi băiatul.

Vorbeau în şoaptă, ca doi oameni cuprinşi de îngrijorare sau aflaţi în intimitate.

Lemprière îşi trecu buricele degetelor peste foaia cretată din faţa lui. La trei picioare depărtare nu era în stare să citească, la o palmă însă, literele prindeau contur şi claritate. Părinţii lui nu cunoşteau clipe de intimitate.

— O să ajungă un mare învăţat, poate cel mai de seamă din vremea lui. La ce bun, atunci, să se împiedice de nişte găleţi?

— Cititul i-a stricat ochii şi l-a stricat şi pe *el.*

Ultimul cuvânt fu şuierat; drept răspuns, Charles Lemprière pufni a neîncredere.

— S-a înstrăinat de noi, Charles, ştii bine.

— E pur şi simplu îndrăgostit de cărţile lui, o să-i vină mintea la cap mai târziu. Şi eu am fost la fel, mi-aduc foarte bine aminte.

— O, da. Şi încă cum! Cei din familia Lemprière au fost toţi o apă şi un pământ. Nimic nu s-a schimbat, Charles, nu-i aşa? rosti ea cu amărăciune.

Lemprière nu mai prinse decât nişte cuvinte înăbuşite şi suspinul slab al maică-sii. Controversa îi era familiară. Rămânea treaz în aşteptarea ei, bucurându-se în sinea lui de rolul principal pe care îl deţinea. Se simţea mai aproape de părinţi când, fără s-o ştie, îi împărtăşeau simţămintele ce le aveau faţă de el. Firește, mama părea să înţeleagă prea puţin din ce-i spunea el, în timp ce tatăl rămânea în rezervă, nutrind sentimente pe care fiul său putea doar să i le ghicească, pentru că erau ascunse sub o înfăţişare aspră. Aceasta avea să fie însă ultima dintre deliberări, deoarece a doua zi de dimineaţă află că se luase o hotărâre. John Lemprière urma să poarte ochelari.

Aşa se face că, o săptămână mai târziu, două făpturi puteau fi zărite străbătând insula de la Rozel spre Saint Helier – o călătorie lungă şi grea.

Mai înalt, mergând cu jumătate de pas înaintea fiului său, Charles Lemprière îşi croia drum printre făgaşuri cu o uşurinţă îndelung exersată. Câte o privire aruncată când şi când spre cer îl încredinţa că, deşi aveau să se stropească cu noroi până la genunchi, urmau să ajungă la destinaţie cu hainele uscate. Băiatul se poticnea întruna, şi de fiecare dată Charles se ferea să privească înapoi; mai mult, tresărea şi apoi se crispa imperceptibil. Firește, nevastă-sa avea dreptate, dar orbirea, fie ea a ochiului sau a minţii, avea şi părţile ei bune. Se putea întâmpla să vezi prea multe. Drumul trecea printr-o pădure. Dădu la o parte o ramură ieşită prea mult în afară şi o ridică, făcându-i loc fiului său. Cei doi îşi continuară drumul. După ce trecură de Pive Oaks, se urcară pe coama dealului; Charles zări târgul Saint Helier aşternându-se în faţa sa, iar în spate, castelul Elizabeth, plutind incredibil în port. Cu

numai cinci ani în urmă, Rullecourt, însoţit de şapte sute de oameni, îl scosese pe guvernator din pat ca să semneze cedarea insulei, iar acesta, frecându-se somnoros la ochi, semnase. Pe vremea aceea, castelul Elizabeth rezistase ferm. Sărmanul Moses Corbet, cum fugea el printre tarabele pieţei, în timp ce plumbii muschetelor îi ciuruiau pălăria! Pe vremea aceea vedeai mai multe turnuri Martello[3] decât colibe.

Fiul său auzi orăşelul Saint Helier încă înainte de a-l vedea. Oraşul striga spre el, braţe desfăcute îi atingeau haina, iar larma glasurilor care se tocmeau, se ciondăneau sau se salutau îl învălui într-o primire de târg fără de nume. Apucă mâna tatălui şi se lăsă dus prin înghesuială, în timp ce zarva se înălţa ca un val şi apoi se spărgea deasupra capului. Remorcându-şi fiul, Charles Lemprière îşi tăie drum printre târguielile, bârfele şi ostenelile din Jersey. Mulţimea se subţie când o apucară pe o străduţă lăturalnică, după hanul Peirson, şi merseră de-a lungul unor ulicioare care, după forfota din piaţă, păreau nefiresc de liniştite. Încă un colţ şi iată-i ajunşi, răsuflând greu, la prăvălia lui Ichnabod Bonamy, sticlar şi şlefuitor de lentile. Charles se pregătea să tragă clopoţelul când o voce bubui dinăuntru:

— Intră, Lemprière!

Intrară şi dădură nas în nas cu Ichnabod, care ţinea o lopată cu cărbuni într-o mână şi o bufniţă mare împăiată în cealaltă.

— Bine aţi venit, bine aţi venit! Cum o mai duci, Charles, bine? Despre băiat ştiu deja, el îi cu ochii ţapeni, hm? Iertaţi bufniţa.

Puse jos lopata.

— Tocmai dereticam.

Arătă spre pereţi. Acolo, cocoţate pe stinghii, aşezate în cumpănă sau ţintuite, se înşirau bufniţe împăiate de toate mărimile, cu ciocul coroiat şi ochii aţintiţi drept înainte, trădând un dispreţ mut

faţă de starea lor înjositoare. Charles se lămuri repede că unele dintre ele nu erau încă împăiate.

— Mai am nişte treburi de făcut, domnule Bonamy. Două ceasuri sunt de ajuns?

— Minunat, minunat. Excelent, răspunse celălalt, lustruind ici un ochi, ştergând colo o gheară.

— Două ceasuri, aşadar, John.

Dar băiatul nu răspunse şi Charles Lemprière se repezi spre uşă în întâmpinarea aerului mai proaspăt de afară. Şlefuitorul de lentile se întoarse spre subiectul său.

— Moştenire de la chiriaşul de dinainte, îl lămuri pe tânăr.

John Lemprière nu-l asculta însă.

Lucirea ochilor bufniţeşti se răsfrângea trist asupra lui; sute de ochi, sfredelind împerecheaţi timida lui încercare de a le întoarce privirea, cu mintea aiurea: să fie aceasta sala lui Cecrop[4], dar mai mică? Se chemau mut între ei, depănând ghemul delicat al firelor înţelepciunii, pe măsură ce lumina pălea în încăpere. Rana ce se căsca – naşterea. Ichnabod, un nume fără asemănare... a ieşit gata înarmată până în dinţi[5].

— Vino aici, John Lemprière.

Păşi încet pe lângă tejgheaua lungă spre uşiţa din spatele încăperii de unde se auzise glasul şi intră. Odaia pătrată avea ziduri de granit care în încăperea din faţă fuseseră mascate de lambriurile de lemn. Tavanul era neobişnuit de înalt şi în el se deschidea lucarna ce arunca o fâşie de lumină asupra unui scaun masiv din mahon. În capătul odăii se aflau o sobă impunătoare, un banc de lucru şi câteva dulapuri prin care Ichnabod se apucase să scotocească. Soba duduia.

— Ia loc pe scaun.

Se aşeză, foindu-se stingher în această încăpere străină. Anticamera Pallas Athenei la fierăria lui Hefaistos, îşi spuse ocupantul

scaunului. Ce naiba face acolo? Şlefuitorul de lentile păru să găsească în sfârşit ceea ce căuta şi veni spre pacient cu o tavă mare în mâini.

— Ţine asta.

Şi braţele lui Lemprière fură pur şi simplu imobilizate, aşa cum stătea cu faţa spre sobă şi cu tava cu discuri de sticlă în mâini.

— Şi acum, ramele.

Ichnabod se aplecă spre subiectul experienţei sale având în mână o drăcovenie din lemn.

Încercuit în scaun, Lemprière simţi cum panica îşi înfige ghearele în stomac şi îi strânge băşica. Simţea o dorinţă puternică să azvârle tava pe podea şi să înlăture cu mâna drăcia aia care părea să întindă spre faţa lui două gheare uriaşe. Ichnabod îi potrivi cadrul grosolan peste cap şi făcu să ţăcăne închizătoarea.

— Eu am inventat-o, explică el mândru.

Cadrul forma un soi de cub care înghiţi sfera neregulată a ţestei lui Lemprière. Despărţit de restul trupului capul părea cât se poate de vulnerabil în colivia de lemn. Lemprière îşi fixă privirea în faţă, înfrângându-şi imboldul de a se ridica şi de a o lua la sănătoasa, cu colivie cu tot. Meşterul nu băgă de seamă neliniştea tânărului. Distanţă focală, dinamism, putere de acomodare – iată ce îl preocupa pe el în timp ce lăsa pe rând diferite lentile să cadă în ramă în faţa globilor oculari imperfecţi.

Lentila: talisman pentru Ichnabod, care nu credea în asemenea lucruri. Nu folosise, oare, Arhimede una asemănătoare ca să dea foc corăbiilor romane la Siracuza? Şi nu aşezase Ptolemeu alta pe farul din Alexandria prin care vedea navele duşmanilor de la şase sute de mile depărtare? Discul – atât de simplu, cu faţa netedă ce se subţia uşor spre margini – neschimbat după două mii de ani.

Trecuseră mulţi ani până să stăpânească meşteşugul şlefuirii de lentile, dar această artă

dăinuia de secole. O, da, putea Newton să fie maestrul cu a sa *Optiks,* dar el n-ar fi fost niciodată în stare să-şi pună în practică legile. Gogoloiul de sticlă, tăiat atent în discuri cu ajutorul pietrei de email. Şi un netot s-ar descurca, dar nu şi cu lipirea mânerului (sacâzul dădea cele mai netede îmbinări), încălzit la temperatura cerută şi turnat în ceaşcă de fier. Începea apoi îndelungata şlefuire. Braţul durea din umăr la amintirea încordării. Mai întâi cu saldan, apoi cu apă de Depart şi pulbere de Tripoli, şi sticla începea să năpârlească de neregularităţi; în cele din urmă, din bolovanul de sticlă grosolan avea să iasă lentila perfectă, cu însuşirile ferecate în propria sa dimensiune. Îşi amintea de migala cerută de fiecare din discurile netede, pe măsură ce le lăsa să cadă în fanta din faţa ochilor băiatului. În unele seri obişnuia să ţină strâns în pumn o lentilă, până când răceala lucioasă se topea la căldura palmei; şi atunci lua alta.

Pentru Lemprière lumea acum nu era alcătuită din lentile, ci era descompusă fără încetare de acestea. Pe cât de repede i se obişnuiau ochii cu noua lume anunţată de o pereche de ochelari, tot pe atât era înlocuită de o alta care îşi cerea drepturile, doar pentru a fi izgonită la rândul ei. Îşi rostea aprobarea sau dezaprobarea exclamând: „mai bine”, „mai rău”, după cum era cazul. Când termină de încercat vreo două duzini de perechi de lentile, Ichnabod se opri. Privi în jos spre tavă şi mormăi ceva, părând că face repede nişte socoteli în minte.

— John Lemprière, anunţă el pe un ton de magistru, pregăteşte-te să vezi!

Aplecându-se asupra tăvii, culese două din puţinele lentile rămase. Lemprière auzi cum se ciocnesc între ele şi apoi de ramă. Soba strălucea de un roşu sinistru. Lentilele căzură cu zgomot în ramă. Degetele i se albiră strângând tava.

— Ah! Dă-mi drumul! Dă-mi drumul!

Tava se zdrobi de podea. Lentilele înhăţaseră încăperea, azvârlind-o cu viteza luminii în faţa prizonierului. Lăsă să-i scape un strigăt de teamă. Lentilele sorbiră globii ochilor şi îi izbiră de primul lucru întâlnit. Soba. Era cuprins de flăcări. Limbile de foc îl lingeau lacome. Se luptă cu colivia de lemn. Focul îi ardea obrajii; în spatele flăcărilor doi ochi îl fixau, un chip pocit, un trup diform – ochi negri plini de o cruzime ancestrală, picioare încolăcite şi apoi desfăşurate ca nişte şerpi. „Te văd, John Lemprière”, şuiera din fiecare gură. Încolăcindu-se şi desfăcându-se. Ca şerpii. Ca flăcările. Flăcările, pur şi simplu. Flăcările din soba unei cămăruţe. O cămăruţă între altarul Minervei şi fierăria lui Vulcan.

— Bun venit în lumea celor văzute, John Lemprière.

Între ei, pe podea, zăceau risipite lentilele; lespezile cenuşii păreau bătute cu nestemate care îi ţintuiau mute pe cei doi. Lemprière se cutremură şi clipi din ochi. Soba era o amărâtă de sobă, încăperea – o simplă odaie. Iar Ichnabod... Ichnabod era un biet om, cu un picior mai scurt, cu pricepere într-ale sticlei şi cu prea multe bufniţe. Lemprière vedea.

Ape îngheţate curgeau spre răsărit pe sub valuri, împingându-şi curenţii înainte, slăbind apoi în intensitate şi târându-se înapoi pentru a fi adunate din urmă de forţa fluxului. Apele atacau orbeşte, mânate de un imbold ce izvora din adâncul pietros şi întunecat al oceanului, străpungând lespezile placide ale mării, gâtuite de cele două maluri înainte de a se izbi cu violenţă de peninsula neînduplecată de la Cherbourg,

rostogolindu-se apoi spre coastă şi alunecând în estuar.

Coborâţi din apele cenuşii ca ardezia ale Mării Nordului, zăgăzuiţi de strâmtoarea Dover, goneau curenţii rivali dinspre apus. Îşi adunau puterile, coteau brusc şi îşi croiau drum printre apele de răsărit, dăltuind vârtejuri pe faţa mării. Curenţii aspiraţi erau azvârliţi în lături de forţa încleştării. Două mări se ciocneau ca să se spintece una pe cealaltă, şi în miezul clocotului, înscriind pe răbojul falezei fiece lovitură de berbece şi fiece contralovitură, stătea neclintită o stâncă de granit. Lungă de douăsprezece mile şi lată de şase, veghea asupra dramei din adâncuri, asupra fluxului şi refluxului, părând să fie bine înfiptă în calea apelor perfide. Puteau apele fluxului să se înalţe cu patruzeci de picioare în susul coastei sau să se năpustească furioase împotriva ţărmului dinspre nord – granitul roşu stătea de demult şi de nepătruns. Străpungea pământul acoperit de ierburi pe tot cuprinsul insulei, ieşind la iveală ca o cicatrice din aspra bătălie a stihiilor.

Garduri vii tăiau ţinutul, împărţindu-l blând, abia tulburând pajiştile verzi care ici şi colo se pierdeau în nămeţii de iarbă-neagră sau în lucirea stinsă, mai întunecată, a ferigilor. Pe pantele dinspre miazăzi, pe alocuri iarba începuse să se îngălbenească sub soarele târziu al toamnei. Nesfârşite făgaşuri şi poteci brăzdau verdeaţa ca nişte crăpături subţiri pe faţa unui porţelan fin. Din loc în loc, acolo unde se întretăiau cărările, găseai câteva căsuţe înghesuite în jurul răscrucilor, poate chiar şi o biserică, vreo casă mai arătoasă sau unul din vechile conace ale seniorilor. Cele douăsprezece parohii ale insulei, de la Saint Brelade la Saint Ouen, de la Saint Clement la Saint Martin, îşi înscriau hotarele invizibile pe faţa insulei, fiind, la rândul lor, fărâmiţate în „vingtaines”[6]. Alte mărturii încă şi mai desluşite ale străvechiului imbold de a împărţi pământul

erau presărate pe tot cuprinsul insulei. Druizii lăsaseră menhire şi gorgane, iar romanii, câţiva tumuli, cu toate că întăriturile păreau să nu-şi afle locul pe insulă. De-a lungul ţărmului, turnurile Martello, platformele de observaţie, castelele şi forturile trădau temerile mai recente în faţa unei invazii a Franţei, ale cărei coaste începură să se desluşească la mai puţin de cincisprezece mile depărtare, după ce soarele de dimineaţă topi ceaţa care plutea deasupra mării.

În dreapta lui Charles se afla moara de vânt Rozel, unde peste câteva săptămâni urmau să fie aduse la tescuit merele din livezi. Sub el, povârnişul dealului se pierdea în terase de pământ tăiate cândva cu grijă, năpădite însă acum de pir. Dealul nu mai fusese lucrat de vreo şase-şapte ani. De cealaltă parte, cuprinse de o teamă nelămurită, nişte oi cu patru coarne tresăriră brusc şi se porniră cu toatele, pentru a se opri apoi la fel de neaşteptat. Se întoarse din nou la peisajul ce se întindea în faţa ochilor. Aroma merelor de cidru era purtată încoace şi încolo de briza care sufla dinspre sud; fiecare al şaptelea val se auzea din depărtare, din golfurile Bouley, Rozel şi Fliquet. Vuietul talazurilor, suspendat o clipă în aer, ajungea la el în şoapte prelungi. Cadenţa lor încăpăţânată părea să poarte umbra unui mesaj ce va fi fost cândva plin de viaţă, dar care mărturisea acum doar oboseală şi înfrângere.

Nu te lăsa legănat de murmurul nostru. Să nu-ţi închipui că vei afla în zbuciumul nostru chiar şi cel mai neînsemnat ţel, păreau să spună. Dacă stânca ta s-a tocit precum fundul mării, să nu crezi că noi am triumfat. Nu înseamnă decât începutul aceleiaşi mişcări în altă parte. Noi stăruim, noi dăinuim, atâta tot. Marea clipocea şi se învolbura, învăluind insula; apele se încreţeau ca pielea unui monstru uriaş ce-şi încordează muşchii, gata să sară asupra prăzii, nerăbdând nicio împotrivire la şoaptele-i străvechi. Este de ajuns să fii. Bărbatul

de pe colină se lupta cu această sentinţă. Bunicul său, ducându-şi mâinile la gât şi strigând „Rochelle!” înainte ca limba să i se umfle şi să i se învineţească. Tatăl său care părăsise ţărmul într-o barcă şi se întorsese cu faţa în jos o dată cu mareea! O ură dospită, cu greu înăbuşită de durere se întoarse, cerând răzbunare. Dar acum era adumbrită de teamă. Lupta urma să mai dureze un timp, destul cât să i se pună capăt. Nu avea să-i vadă pe cei pe care îi dobora, nici măcar nu îi ştia pe nume, dar morişca avea nevoie doar de un ghiont ca să-i aducă clipind la lumină. Şirul străbunilor jertfiţi se întindea la nesfârşit în spatele lui, îndemnându-l să treacă la fapte. Taina îndelung păstrată îi aflase însă pe toţi. Şi mă va afla şi pe mine, gândi el. Dar nu încă, nu în această frumoasă zi de vară, nu pe această insulă unde mi s-a depănat viaţa. Privi în jos pârâul ce se rostogolea prin vâlceaua nu prea adâncă. Îl zăgăzuiseră, negru-argintiu, pe când erau copii; dar nu-şi mai amintea de ce. Peşti nu erau în el. Dincolo de apă, pâlcul de ulmi şi de stejari unde – zâmbi amintirii – Marianne îl dusese de mână, se dezbrăcase fără ruşine şi se culcase cu el printre smocurile aspre de iarbă de la rădăcina copacilor. În stânga lui se afla biserica unde se cununase cu ea, două săptămâni mai târziu. Iar mai încolo, pe drumeagul dintre ele, vlăstarul acelei uniri urma o cale ciudată către aceeaşi biserică.

Vlăstarul părea că se străduieşte neîncetat, dar fără spor, să ia cu asalt malul râpos de lângă potecă. Acum alerga spre ea, lăsând avântul să-l aducă până la un pas sau doi de vârf, acum zăbovea acolo nu mai mult de o clipită, nemişcat, înainte să se slobozească din nou la vale. În

zigzag: o cale potrivită de a te apropia de Dumnezeul tău, gândi Charles Lemprière, în timp ce urmărea silueta îndepărtată de la fereastra odăii sale de lucru. Ochelarii meritaseră cheltuiala, cu toate că nu erau o asigurare absolută împotriva întâmplărilor nefericite, reflectă el când fiul său alunecă şi se lungi în mijlocul drumului.

John Lemprière scuipă ţărâna şi se adună de jos cu băgare de seamă. Nicio vătămătură, bun. Clopotul bătuse a doua sau a treia oară? Era plin de praf de la brâu în jos. Se scutură energic şi îşi pipăi ochelarii. Ei îl întorseseră de la coapta vârstă de douăzeci şi doi de ani la o a doua copilărie – alergând, ţopăind, coborând în fugă faleza până la ţărm şi aruncând pietricele în mare. Simţea cu plăcere durerea din muşchi care îl vestea că trupul începea să se trezească din nou la viaţă. Se opri şi se întinse, urmărind cum încordarea plăcută urcă de-a lungul şirei spinării. În faţa lui, biserica îi făcea semn. Mama şi tatăl veneau de obicei la slujbă, dar în acea zi rămăseseră acasă. Ca să discute, îi spuseseră. Mărşălui mai departe. Cântăreţii de la biserică îşi înstrunau instrumentele, iar slabele lor dezacorduri ajunseră până la el, pe măsură ce se apropia. Biserica Saint Martin, străveche deja pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul, îşi etala naosul prelung, să-i cuprindă pe toţi; turla se înălţa drept spre paradis. *Amor dei,* genitiv subiectiv şi obiectiv; lecţia lui Quint răsună într-un obscur ungher al memoriei sale. Chiar aşa, a cui iubire? Iubirea lui Dumnezeu pentru mine sau iubirea mea pentru Dumnezeu? Respiră aroma de mere şi iarbă. Cerul albastru era fără margini. Sau a mea pentru altcineva? Savură gustul interzis al gândului. „Altcineva”. Cine să fie? O străină din afara acestei lumi. O femeie ciudată, o femeie tainică. O va salva. Se opri la poartă să o lase pe mătuşa Welles să treacă. Şi o va adora.

Pierdut în acest talmeş-balmeş de gânduri, tânărul cărturar îngădui visărilor preferate să

defileze tăcute prin faţa ochiului său lăuntric. Braţe şi picioare albe, leneşe, cosiţe aurii printre vagi făpturi eroice. Fiare stranii, îmbăloşate în faţa spadei sale, scuipau deodată sânge. Iar el usca lacrimile din ochii de bou ai femeilor şi sfărâma lanţurile ce le legau de stânca neagră. Tunicile fluturânde străluceau atât de albe pe peretele de granit... O ţinu tot aşa, fără să bage de seamă trăsura care se rostogolea încet spre biserică. Pietrişul trosnea şi sărea de sub roţile încercuite cu şine de fier. În mintea lui mijea deja melancolică o părere de rău când acele plăcute arătări fugiră din calea scârţâitului trăsurii. Îşi lăsaseră în urmă doar contururi tremurate, înainte de a se pierde în peisajul care prinse a se închega din nou în faţa privirilor sale. Cerul senin îşi arunca lumina peste câmpii. Roţile trăsurii se opriră încet, pătrunzând delicat în visările sale, contopindu-se unele într-altele, pe măsură ce John Lemprière urmări chipul Afroditei scoborâtă din eter pe pământ sub înfăţişarea Juliettei Casterleigh. Tânărul ars de soare de pe insula Cipru, cu ochii uluiţi şi năvoadele uitate la vederea zeiţei, îşi află tovarăş în tânărul Lemprière. Fără să-şi întoarcă privirea, se uită cu gura căscată cum din spuma de pânzeturi crem apare Afrodita Epistrophia şi pune un picioruş delicat pe scara crăpată a trăsurii familiei Casterleigh.

Cu două decenii întârziere, blazonul aurit de pe portiere proclama anul „1760” oricui binevoia să ia seamă, dar Juliettei Casterleigh nici nu-i păsa. Valoarea trăsurii nu stătea nici în locurile înghesuite, nici în reparaţiile tot mai dese pe care le suferise (drumurile din Jersey erau pline de şanţuri şi hârtoape), ci în relativa importanţă pe care o avea în cârdul de trăsuri care se adunau în fiecare duminică să dovedească mute situaţia proprietarilor, într-o comunitate care punea preţ pe valoarea dobândită cu o liră bine cheltuită.

— Bună dimineaţa, domnişoară Casterleigh.

— Bună dimineaţa, pastore.

— Bună dimineaţa, domnişoară Casterleigh, tatăl dumneavoastră nu ne onorează astăzi?

— Bună dimineaţa, domnule Carteret.

O înclinare a capului spre nevestele fermierilor, o scuturare a bonetei (şi nimic mai mult) spre fiii acestora. O ierarhie complicată de saluturi şi de „Bună ziua" îi însoţea trecerea spre strana aflată în primul rând al bisericii, unde dispăru din raza privirilor adoratoare ale lui Lemprière. Aşezată pe locul ei, Juliette se gândi la cei aflaţi în spate şi se împotrivi cu tărie, în această săptămână ca şi în toate celelalte, impulsului de a se întoarce să privească şirurile de credincioşi intrând agale în biserică. Frazele franţuzeşti ale locuitorilor insulei îi ajunseră la urechi, amestecate cu frânturi de engleză. Conversaţiile enoriaşilor de la Saint Martin răsunau laolaltă sub bolta bisericii, stâlcite deopotrivă.

Dar nu prea mult. Din stranele din faţă, eticheta vieţii de pe insulă alegea şi cataloga şoaptele după avere şi după rang. Proprietarii de pământ lăsau loc pe nesimţite arendaşilor care se amestecau printre meseriaşii mai de soi. În spatele lor, alături de neveste şi de ţânci, se înghiontea restul turmei, zilieri de la ferme sau livezi, ciobani şi culegători de alge, care schimbau de zor glumele mai de soi de săptămâna trecută. Biserica răsuna de acest zumzet vioi de la care Juliette era exclusă. Stătea în strana din faţă, o siluetă solitară.

Şi de ce ar trebui să fie altfel? îşi spuse în sinea ei. Pentru că şi eu sunt o fiinţă în carne şi oase, nici mai mult, nici mai puţin decât ei. Chibzui mai adânc asupra faptului. Şi cu toate acestea, îşi dau jos şepcile şi bonetele în faţa mea, mucoşii lor îmi fac reverenţe şi plecăciuni stângace. Ce găsesc cu toţii la mine? Dacă-mi iei toaletele elegante, trăsura, conacul şi pământul din jurul lui, ce mai rămâne? O nenorocită, bună doar la câmp sau pe străduţe dosnice? Poate.

Ultimii membri ai obştii îşi căutau locurile. Biserica se cufundă în tăcere. Îşi aminti de ziua când Lizzie Matts o insultase în plină stradă în Saint Helier. Lepădătura îi aruncase ocări în faţă şi tovarăşii ei râseseră în hohote. Atunci Juliette o pălmui fără să stea pe gânduri. I-a lovit cu inelul buza care a sângerat puţin. Când i-a spus mai târziu lui Papá, a râs de ea şi i-a amintit de discuţia pe care o avuseseră cu câteva săptămâni în urmă. „Nu uita, scumpa mea", îi spusese, „poţi să schimbi ciobanul, oile rămân tot oi. Ciobanul se poate întâmpla să fie o făptură de rând, ceva mai răsărită decât turma. Dar pentru oaie nu încape îndoială că el este un Dumnezeu. Şi dacă vreuna o ia razna din turmă, o face nu pentru că nu mai crede în Dumnezeul ei, ci dimpotrivă – oaia îl sileşte în felul acesta să-şi arate faţa şi puterea. Noi ne jucăm rolul în faţa celor de rând, draga mea, nu uita." Atunci râsese, ca să-i facă pe plac. De abia mai târziu i-a înţeles vorbele. Iată-mă păşind semeaţă prin faţa lor, îşi zise, şi invidia lor îmi face plăcere.

Şi era multă invidie, nu glumă. „Parveniţii" şuşoteau pe la spate, iar umbra de duşmănie ce întuneca respectul întregii insule pentru omul pe care ea îl numea Papá îşi avea precedentul în sudalma aruncată de şerb seniorului, în ocara fiului de şerb aruncată urmaşului celui din urmă. Miile de lire ale familiei Casterleigh (de origine incertă, desigur) vorbeau cu tot atâta convingere ca şi averile pierdute ale nobililor scăpătaţi. Abia când nu vom mai fi se vor încheia şi începuturile noastre umile, de cea mai joasă speţă; nu-i adevărat?

Nu e, oare, adevărat? Simţea mâna lui răcoroasă pe după gâtul ei alb, în timp ce îi sădea în minte acest sentiment. O, da, era adevărat. Cealaltă mână arăta pe hartă întinderea pământurilor lor. Pe harta desfăşurată pe masa din hol, degetul arătător urmărea contururi şi hotare.

— Au ajuns în stăpânirea noastră cu bani, Juliette; pe ale mele, destul de des, le-am luat prin forţă. Ai avut şi tu rolul tău, jucat la perfecţie. Dar acum trebuie să înveţi şi alte roluri. Mă întreb dacă eşti în stare?

— Desigur, Papá. Mai era nevoie să întrebi?

Cu degetul mare îi mângâie ceafa, delicat, şi tavanul pictat îi apăru dramatic în faţa ochilor când îşi răsturnă capul pe spate: o ceată de amoraşi.

Pe Lemprière îl duru şi mai tare gâtul când îl întinse şi-l răsuci, câteva rânduri mai în spate, să vadă dincolo de boneta ei. Afrodita îşi juca totuşi rolul cu măiestrie, fără să-şi mişte capul cu mai mult de câteva grade, la dreapta sau la stânga. În viaţa lui nu văzuse ceva sau pe cineva asemenea frumoasei Juliette Casterleigh şi acum, abandonat frustrării voyeuriste, simţea deja chinurile pe care le credea ale dragostei. La urma urmei, ce este o zeiţă fără adoratorii ei tăcuţi? Firește, nu era singur în acest devotament, chiar dacă născocirile pe seama Juliettei iscate de mintea câtorva fii de ţărani mai înstăriţi erau amestecate şi cu temeiuri mai lumeşti. Predica se scurgea alene, plictisitoare. Scăfârlia pleşuvă a pastorului Calveston lucea de năduşeală, pe măsură ce de pe buze i se prelingeau metaforele şi parabolele lui îndrăgite.

— Suntem cu toţii soldaţi în oastea lui Isus... Iar păcatul este duşmanul nostru dinlăuntru... Căci nu aşa este şi în viaţă?

După obiceiul lui din ultimele şase săptămâni, întreaga predică părea îndreptată împotriva familiei Matts. Se zvonea că Lizzie Matts îl pocnise peste ochi, dar nimeni, până acum, nu ştia de ce. Nu îndrăzneau să-l întrebe pe reverend, iar Lizzie nu voia să spună. Reverendul predica mai departe. Ochii Juliettei nu se dezlipeau de pe faţa lui. Lemprière se lupta fără tragere de inimă cu duşmanul său dinlăuntru. Stomacul vecinului bolborosi în aşteptarea prânzului. Slujba se încheie.

— Mişcă-te, John, vino încoace.

Voia să mai rămână, să o privească ieşind, dar foamea lui Pierre Dumaresque şi a familiei nu putea să mai aştepte. Merse de-a lungul şirului de scaune şi se lăsă târât apoi printre rândurile de strane de valul proaspeţilor pocăiţi.

— În sfârşit, iată un adevărat *crapaud*[7].

— Haide, Lemprière, vorbeşte-ne despre Ovidiu.

— Ochi de broască!

Glasurile răutăcioase ale foştilor săi camarazi de şcoală îl întâmpinară când ieşi în lumina orbitoare a soarelui, clipind furios din ochi.

— Bună dimineaţa, Wilfred, George.

Încercă să-şi ascundă timiditatea în spatele politeţii de care călăilor săi nu le păsa. Strecurându-se pe lângă ei, simţi ceva în dreptul gleznei, se poticni şi căzu cu capul înainte pe cărare. Wilfred Fiedler îşi trase înapoi piciorul încălţat în cizmă. O clipă mai târziu îşi retrase şi rânjetul care ameninţa să se transforme într-un hohot de râs.

— O, viteazul dom' Fiedler! auzi Lemprière un glas batjocoritor de fată. Ocara şterse rânjetul de pe faţa lui Wilfred.

— Eroicul dom' Fiedler! Maiorul Peirson s-ar înverzi de ciudă dacă ar purta nişte bătălii aşa de înfricoşătoare. Îngăduie-mi să-ţi urez numai bine în următoarea ta campanie împotriva vătafilor. Acum, şterge-o!

Trimis scurt la plimbare, Wilfred Fiedler se îndepărtă, gândindu-se, printre altele, cum avea să reacţioneze Fiedler *père* la auzul ofensei pe care i-o adusese fiica principalului său creditor.

Praful de pe poteca spre biserică avea un gust mai prost decât cel de pe uliţă. Lemprière îşi aşeză ochelarii pe nas tocmai la timp să-i vadă pe călăii lui luând-o la sănătoasa pe uliţă. Începuse să se adune de pe jos când o mână albă, delicată, îl prinse mai jos de cot şi îl trase în sus. Pentru o

clipă, se sprijini de ea. Adulmecă o undă de parfum amestecat cu un miros pătrunzător de transpiraţie. Obrajii ei erau încă încinşi după tulburarea de dinainte, iar ochii negri îl scrutau cu atenţie. Când fu întrebat dacă era în stare să meargă, îi simţi răsuflarea adiindu-i pe obraz.

— Daţi-vă la o parte amândoi. Haideţi.

Grăsana mătuşă Welles voia să treacă şi nu putea fi refuzată. Trupul ei impunător fu urmat pe potecă de silueta mai firavă a mântuitoarei lui care se îndepărtă cu un „Ai grijă, John Lemprière!”, aruncat cu nepăsare peste umăr. De unde îi ştia numele? Rămase cu gura căscată, scuturându-şi hainele de praf cu mintea dusă, în timp ce o privea cum se urcă aplecată în trăsură. Un îndemn răstit vizitiului şi o porniră din loc. Dacă Lemprière nu şi-ar fi înăbuşit energic dorinţa năvalnică de a alerga după trăsură ca să arunce o privire în altarul zeiţei, ar fi văzut-o pe Juliette Casterleigh aplecându-se în faţă, cu coatele pe genunchi şi o expresie de studiată contemplaţie pe chip.

Nu a alergat. Şi-o închipuise în mintea lui, şi iată, zeiţa a venit. Căzuse la picioarele ei şi ea l-a sprijinit. Fusese împresurat de duşmani şi ea l-a ocrotit. Se simţea ca un Paris înfruntând mânia lui Menelaos, coarnele încornoratului, cu vârful înmuiat în bronz, gata să-l împungă. Frica năduşită de durere, zvâcnetul surd în tâmple al sângelui îngroşat, gheara din capul pieptului care îl vlăguia, mirosul nedreptăţii presimţite; şi apoi Afrodita, într-o mantie din spumă de mare. Să o înfăşoare în jurul lui, să-l ascundă şi să-l îmbărbăteze până se va simţi în siguranţă; da, era al ei, de abia aştepta să fie înlănţuit. Porni pe jos spre casă, închipuindu-se învăluit de zeiţă în norul care îi înfiora pielea cu degete reci, electrice, furişându-se pe sub cutele hainelor, atingându-l. Dacă ar încerca să strige, ea l-ar opri, i-ar pune mâna, care nu era decât umbra unui gând, şi totuşi, era mâna ei... peste buze. Ar

săruta mâna aceea, purtat pe sus, prin eter, legănat de îmbrăţişarea ei.

Pierdut în gânduri, începu să urce dealul spre Rozel. Din vârful ghetelor ţâşneau nori de praf nisipii ori de câte ori lovea cu ele în pământ, la întâmplare. Picioarele uscăţive ca fusele păreau ţepene, ca ale unei marionete, iar de la distanţă, în lumina răsfrântă de praf arătau şi mai subţiri, ca două scobitori. Dansară, ţopăiră şi zvârliră în lături până când Lemprière se hotărî s-o rupă la fugă pe ultima jumătate de milă până acasă.

Tatăl lui îl întâmpină la uşă.

— Bună dimineaţa, John. Ne-au simţit lipsa la biserică?

— Părintele Calveston a stat cu gura pe fetele din neamul Matts.

— Ha! Iar tu ai stat cu un ochi pe părintele Calveston; aşa că a mai rămas un ochi.

Încercarea viguroasă a fiului de a fugi ca din puşcă nu avu sorţi de izbândă.

— Aşadar, mă întreb asupra cui era îndreptat acest al doilea ochi? Nu cumva, din întâmplare, tot asupra familiei Matts? Ha! ha! Haide acum, masa e gata.

Ultimele cuvinte au răsunat ca un muget. Fiul rămase puţin năucit de această glumă amicală. De obicei, Charles Lemprière era mult mai rezervat. Când intrară, maică-sa pufnea întruna, strâmbând din nas la pricina evidentă aflată în spatele veseliei prefăcute a tatălui. Ce discutaseră ei oare? Prânzul se desfăşură în acelaşi fel. Mama stătea cufundată în tăcere, în timp ce tatăl tăia carnea de oaie, făcea comentarii pe marginea verdeţurilor sau a vremii, glumea şi debita banalităţi. Fiul îşi dădu silinţa să ţină pasul, în timp ce tatăl îi adresă preţ de un ceas de două ori mai multe cuvinte decât în tot anul din urmă. Dar uluiala tot mai mare nu îl împiedica să desluşească încordarea ascunsă sub şarada bunei dispoziţii.

După masă, John Lemprière fugi în odaia lui într-o uşoară stare de confuzie. Alese la întâmplare o carte din micul teanc de lângă patul pe care se trântise şi o strânse în mână ca pe un talisman, lăsându-şi braţul atârnat peste marginea patului. Trainică, solidă şi rece, greutatea ei compactă îl linişti oarecum pe tânăr. Dacă ar ridica mâna şi ar deschide cartea, s-ar trezi imediat în – ce anume? – într-altundeva. Da, într-altundeva, care se găsea aici, în el însuşi, pentru el, în orice clipă, liman al amintirilor; frumoasă frază. Cartea se încălzi în mână, şi umezeala palmei înlesni alunecarea ei lină din strânsoare pentru a cădea pe podea cu o bufnitură. De ce oare nu le-a zis că făcuse schimb de saluturi cu Juliette Casterleigh? Înainte ar fi spus-o. Tainele născute din taine nasc taine; plăceri tainice. Îl salvase, poate – încercă el plin de speranţă – cu un scop anume? Se smulse din reveria ispititoare la care îl puteau duce astfel de speculaţii şi bâjbâi cu mâna pe podea după carte. Îndoi braţul să vadă titlul de pe cotor: *Sextus Propertius. Opera.* Un Callimah[8] roman. Aşa susţinea toată lumea.

Îşi aduse aminte de prima lui întâlnire cu poetul. De fapt, nu o întâlnire, ci o privire schimbată în treacăt între compatrioţi pe un teren străin amândurora. Îi veni în minte ora de studiu a dascălului Quint şi se simţi cuprins de plictiseală. Scandarea monotonă îi pulsă în memorie când îşi aminti încăperea înăbuşitoare şi pe nefericiţii ei ocupanţi. Părerile lui Quint despre antici erau excentrice, dar trebuiau să fie literă de lege. Nesfârşitele după-amieze de recitare a regulilor gramaticale şi de învăţare pe de rost a unor pasaje din proza latină alcătuiseră toată bruma de învăţătură primită din partea dascălului. Acesta se simţea ofensat de înzestrarea precoce a băiatului şi lua în derâdere gustul lui tineresc pentru poeţii lirici. În replică, băiatul îi vâna cu bucurie cele mai mici greşeli şi contesta la nesfârşit meritele

autorilor de proză pentru care Quint mărturisea că are slăbiciune şi în apărarea cărora devenea chiar inspirat. Admiraţia lui faţă de Cicero, a cărui retorică pompoasă se întindea pe pagini întregi nestânjenită de semnele de punctuaţie, nu cunoştea limite. Cicero era „maestrul desăvârşit al oratoriei", era „un compendiu de figuri de stil care pot dansa pentru noi dacă le desluşim corect", „elocvenţa sa era nemărginită". Tânărul Lemprière se întreba când avusese domnul Quint prilejul să îl asculte pe domnul Cicero. Cu o asemenea gândire nici Lemprière şi nici Properţiu nu o duceau prea bine. Properţiu „prezenta un oarecare interes datorită arhaismelor sale, dar trebuia apreciat mult sub Tibull[9]", şi Lemprière, stăpân la vârsta de paisprezece ani peste oricare din textele pe care Quint putea să le predea în viitorul previzibil, deveni curând o pacoste. Abandonă şcoala în anul următor ca să-şi continue studiul la *Novi Poetae*[10]. Şirul gândurilor se istovi; rămase întins pe pat, cu mintea goală. Zgomotele familiare ale treburilor casei răzbăteau nedesluşit de jos. Odaia lui era cufundată în tăcere, doar braţul i se legăna aproape imperceptibil peste marginea patului, ţinând cartea încă în mână, ca o pendulă care nu măsoară nimic. Orele treceau pustii, cu mâinile goale.

Afară apunea soarele, şi tânărul se întoarse la cartea sa. O răsfoi în timp ce discul roşu dispărea, prelingându-se. Savura ora târzie, zburând de la o pagină la alta, aproape fără să-şi dea seama de golurile dintre sfârşitul unui poem şi începutul următorului. O ultimă şuviţă roşie se despleti în albastrul vineţiu, după care se lăsă întunericul. Întoarse pagina.

Qui mirare meas tot in uno corpore formas
accipe Vertumni signa paterna dei.[11]

Imposibila alegere. Lemprière potrivi între ele predicate, subiecte şi complemente, sucindu-le şi învârtindu-le, simţind o plăcere deosebită pe măsură ce versurile se lămureau încet.

Care te minunezi, nu, oricare te minunezi, sau, şi mai bine, să pun un pronume, mai dramatic. Tu, acela care te minunezi de atâtea chipuri, forme, într-un trup, un singur trup, primeşte semnele părinteşti, ba nu, semnele străvechi ale zeului Vertumnus. Primeşte-le în mintea ta, învaţă. Da, „învaţă" era bun, mergea.

„Formae", „corpus", o opoziţie interesantă pentru Roma târzie, prima cetate a artificiului.

Aerul încenuşat şi plumburiu, cerul înserat. Nori de gâze roiau în amurg şi se hrăneau flămânde pe grumazurile moi ale vitelor care păşteau pe sub copaci. Ogoarele erau nedesţelenite; plumbul se făcu fier, apoi rugină pe lama de plug o dată cu lumina ce se descompunea lăsând să scape nălucile nopţii. Singură, lumina unei colibe aflate la câteva leghe depărtare ridicase ancora şi plutea în derivă în întunecime. Copacii se învârteau şi se topeau în cerul de dindărăt. Câmpurile se rostogoleau şi se învolburau. Era lac de sudoare. Şanţul pe care pârâul îl săpase în coasta dealului părea că soarbe brazdele de iarbă între fălci. Să înveţe ce? Ultima fâşie de lumină aluneca spre câmp la vale ca să fie târâtă de un colosal val spre botul lung-subţire care se furişa în noapte (tremura şi acum, cu mâinile albite încleştate de marginea patului) şi se căsca larg deschis, un bot monstruos, diform, ca victima unei înmormântări hidoase; chipul se descompuse şi se amestecă laolaltă cu rădăcinile ce se chirceau şi îl sfâşiau, sfărâmându-se în ţărână. Chipul se topi şi sub el străluci slab un licăr mohorât. Încercă să-şi mişte limba, dar gâtul era plin de noduri şi uscat. Despicătura neagră a botului se schimonosi, buzele sfâşiate în bucăţi se jupuiră până când ieşi la iveală chipul de bronz de dedesubt. Se scurse, apoi se

închegă. Se înmuie, apoi se întări. Prinse contur doar pentru a se prăbuşi. Îşi schimba chipul clipă de clipă, şi fiecare metamorfoză o prefigura pe următoarea. Dar în mijlocul tuturor acestora, ochii de bronz rămâneau ficşi, ţintuindu-l pe tânărul care gâfâia, cu pieptul strâns în chingi şi mădularele înţepenite pe pat.

Acum şi ochii începuseră să se topească încet. Plângeau. Picurii strălucitori se adunau în colţul ochilor şi cădeau fără zgomot pe pământ. Ochii imenşi, trişti grăiau mut prin aerul rarefiat care se închidea în jurul lor, despre tânărul care alerga după Pomona prin livezile de pe ţărmurile din Laurentum: încununat, chipeş eram când ciorchinii abundenţei atârnau de degetele mele, când mi se închinau imnuri, tot mai rar apoi, şi mai târziu deloc[12]... Imnuri tăcerii mele! Pământul negru m-a îmblânzit, voi vorbi despre asta... Şi totuşi, din când în când, întunericul mă apasă greu, prea lung în tăcere, prea lung... Străpungând melancolia lui rătăcitoare, lacrimile au picurat întruna până când întunecimea s-a îngroşat în jur. Ochii i se întoarseră în veacurile triste care te fac să-i uiţi pe cei care vorbeau, tot mai înguşti, cât o mărgea, cât un vârf de ac, până când dispărură muţi în beznă. Lacrimile unui zeu abandonat, o ultimă chemare înaintea întunericului.

Lemprière se smuci violent, de parcă fiecare vână din trup plesnise de încordare. Tremura. Trase genunchii în sus şi se răsuci pe călcâie. Răsuflarea i se înteţi; gâtul îl durea. Ce a fost asta? se întrebă. Nu poate fi, nu poate... Mai bine să fiu eu luat drept nebun decât să fie adevărat. Privi afară pe fereastră. Pârâul, copacii şi câmpurile arătau aşa cum fuseseră dintotdeauna. Nici urmă din arătarea pe care o văzuse. Poate că zeul s-a întors, poate că s-a trezit ca să plângă nepăsarea oamenilor, dar acum nu mai rămăsese niciun semn care să vestească această minune. Dar eu? se gândi apoi. Eu am citit despre el. L-am chemat eu, oare?

Dar celălalt gând îi spărgea ţeasta, gândul ce nu putea fi privit în faţă de teamă că este adevărat. Eu l-am chemat, eu trebuie să-l fi chemat! Îşi prinse capul în mâini. Tâmplele bubuiau. Un geamăt surd se încleştă în gâtlej. Sări din pat, fugi la fereastră şi, trăgând aer în piept, strigă în noapte:

— Eu l-am chemat!

Întunericul era mai negru decât îşi amintea să fi fost vreodată. O linişte absolută se lăsă după ce glasul i se stinse. Dar sunetul dinăuntru era încă acolo, abia desluşit, ca stropii de apă pe care, copil fiind, îi văzuse căzând de pe bolta lucioasă a peşterii din golful Rozel şi care, în timp, au înălţat stalagmitele compacte de pe podeaua peşterii. Chiar dacă prindeai o sută, o mie, un milion de stropi, ei tot alcătuiau stalagmita, fiecare minusculă depunere adăugând câte un strat, şi tot aşa, până la tavan. Se îndepărtă de fereastră şi se duse la pat. După ce se întinse, privi în goi şi deschise poarta gândului.

— Eu l-am chemat.

Rosti cuvintele tare şi răspicat, gata să chicotească, pentru că propoziţia pe care o enunţase era atât de simplă şi totuşi atât de înfricoşătoare. Undeva, înlăuntrul meu, gândi el, se află un zeu care îşi arată chipul din ţărână, care nu a mai păşit pe faţa pământului de peste două mii de ani şi care trece prin faţa ferestrei mele. Atunci, se întrebă el, cine mai păşeşte înlăuntrul meu?

Odaia rămase tăcută. După un timp se auziră câteva chicote, care se tot îndesiră până când desluşi un hohot ascuţit de râs. Singur pe întuneric, Lemprière râse în sinea lui, fără să aibă nici cea mai vagă idee cum sau de ce o face. Râsul se înteţi, apoi se auzi tot mai rar. Tăcerile se făcură tot mai lungi până când, în cele din urmă, sfârşit, căzu într-un somn greu şi fără vise. În dreptul ferestrei luna ieşi din nori şi aruncă o lumină alburie peste chipul tânărului. Mâinile şi picioarele îi zvâcneau când şi când, pe măsură ce trupul se

destindea în somn; faţa îi era palidă şi calmă în lumina lunii. Dormea adânc.

Părintele Calveston îşi ungea drăcovenia aia a lui; la naiba, n-avusese chef să se facă preot, păstorul oiţelor rătăcite. Pufni. Tot timpul eşti întrerupt de babele neghioabe care vin şi întreabă dacă or să se ducă în iad pentru că acu' patruzeci de ani şi-au pus poalele în cap prin căpiţele de fân. Şi ce leafă de mizerie! În fiecare săptămână, slujba; la fiecare două săptămâni, un alt broscoi care orăcăie, gata să verse şi să se pişe în cristelniţă, în timp ce nătărăii de părinţi or să-şi târşească picioarele pline de noroi în biserică, întrebându-se: „ce-ar fi să-l botezăm Ezekiel?", când mai sunt încă vreo patru în parohie, patru fiind şi aşa prea mulţi. Nu era făcut pentru profesia aceasta, nu avea vocaţie. Încă pe vremea când era la Oxford i-au spus: „Calveston, te-ai gândit bine la faptul că mulţi sunt cei chemaţi, dar puţini cei aleşi?" Dacă s-a gândit! Drace, mai începe vorbă?! Numai că fusese trimis, nu chemat, iar când expeditorul era chiar taică-său, soarta lui era deja pecetluită: să-l slujească pe Domnul, fie că Domnul îl voia sau nu. Stătuse în cumpănă, reflectă el. Dar mai sigur e că nu l-a vrut. Dar avusese de ales? Nici nu se răcise bine răposatul taică-său când scumpul său frăţior Michael a pus mâna pe pământ şi l-a vândut. El a primit în schimb biserica. La naiba! Înjură cu glas tare, nu atât la adresa lui frate-său, ţărănoi necioplit şi mână spartă, cât pe seama neîndemânării sale – îşi prinsese degetul mare în maşinăria complicată pe care o curăţa şi nu mai putea să şi-l scoată de acolo. Aah! Izbuti în cele din urmă, după care se

dădu câţiva paşi înapoi să admire obiectul străduniilor sale.

Avea o înălţime de patru picioare şi aripi de fontă lucind stins. Aducea cu o pompă de apă, doar că cilindrul prin care ar fi trebuit să curgă apa era tăiat pe jumătate. Un mecanism complicat de rotiţe şi angrenaje se mişca laolaltă cu capătul obiectului în formă de piston care, după cât se părea, prelungea cilindrul spre mâner. Era prima lui invenţie, prima pe care o dusese la bun sfârşit, de când încolţise ideea şi până la forma finală. Maşina de jumulit găini fusese un proiect prea ambiţios. Funcţionase bine la scos maţele din pui, însă un pui fără maţe, dar cu pene, n-a prea avut căutare pe piaţa din Jersey. Şi cu maşina de tuns a dat greş. Nu-i de mirare că băieţelul din Crewe a făcut atâta gălăgie. Noroc că i-a crescut părul la loc, cât să acopere zgârieturile de pe cap. Dar această ultimă şi cea mai grozavă invenţie a lui era cu totul altceva. Au! Trase degetul dintre rotiţele în care se prinsese pentru a doua oară şi îl bagă în gură, sugându-l amărât. O să ajungă un mare Inventator, un Om de Ştiinţă. Dacă slujba nu i-ar răpi atâta timp!

Gândul la turma pe care o păstorea nu-l îmbună. Drace, nu mai departe de azi-dimineaţă, măgarul ăla plin de ifose îndrăznise să-i ceară să alunge dracii de pe ogorul din spatele casei. Auzi, să-i alunge! Păi nu se mai pomenise exorcizare în Jersey de vreo două sute de ani, dar dacă John Lemprière voia aşa ceva, n-avea decât s-o facă singur, la naiba! Năpârstocul ăsta a bălmăjit ceva despre vechii zei care răsar din pământ şi rânjesc, ori plâng, una din două. Dacă idiotul voia un papă, n-avea decât să se ducă în Italia. Asta ar fi trebuit să-i spună ca să-i închidă gura, dar până la urmă l-a îmbrobodit cu una din broşurile alea *Despre Buna îndreptare A Sufletului Rectal* sau cam aşa ceva. Bătrânul Eli tipărea întruna chestiile astea blestemate şi le vindea cu toptanul. Dumnezeu

poate că ştia pentru ce. Dar nu ştia. Se întrebă dacă şi Eli ştia, prostănac bătrân... Dar acum îl aştepta maşina, avea alte treburi mai importante decât sminteala lui Eli. Era timpul să-i dea drumul. Alese unul din cei cinci cartofi înşiraţi pe bancul de lucru, pipăindu-i coaja netedă şi rece. Părintele Calveston trase adânc aer în piept şi apucă mânerul cu putere. Pe faţa lui se răspândi o expresie de aşteptare plină de încântare, făcându-l să pară, pentru o clipă, mai tânăr. Capul pleşuv luci glorios, pe măsură ce broboanele de sudoare unsuroasă ieşiră prin piele, formând la suprafaţă o aură strălucitoare.

Lemprière se întoarse pe jos de la casa lui Calveston, şi doar când şi când gândurile lui mai rătăceau prin zonele interzise despre care îi vorbise pastorului. Reverendul păruse preocupat la început, sceptic când i s-a cerut sfatul şi dispreţuitor când Lemprière reuşi în cele din urmă să-i povestească tot ce văzuse. Nici nu se aşteptase la mai mult.

Soarele îşi revărsa strălucirea. Simţi nevoia să alerge spre bătrânul şi venerabilul copac în jurul căruia poteca se îndoia cu respect. Din mers se căţără pe trunchi şi îşi făcu vânt în leagănul crengilor, unde se aşeză ca să se bucure de noua perspectivă oferită de înălţimea la care se afla. Lătratul copoilor se auzea slab în depărtare, iar soarele străpungea frunzişul cu străfulgerări orbitoare de câte ori briza răsfira baldachinul de frunze ce îl învăluia în umbră. Un şir lung de furnici înainta încet de-a lungul crengii din stânga. Stătu aşa mult timp privindu-le. Nu se gândise că furnicile sunt şi ele locuitori ai copacilor. Cu ce scop mărşăluiau într-un şir atât de ordonat? Sub el

auzi zgomotul uşor al unor paşi. Lemprière se aplecă şi se întoarse să vadă. Întinse mâna să se sprijine de o creangă.

Freamătul şi chemările la luptă din rândul furnicilor răsună neauzite de Lemprière. Larvele albe şi grase, târându-se laolaltă cu ele, apar la lumina zilei pentru scurt timp, când mâna lui Lemprière se reazemă de creanga putredă şi o sfărâmă ca pe hârtie.

Soarele deveni brusc foarte strălucitor în clipa când Lemprière căzu din copac şi se trezi în praful de pe cărare. Pe când se lupta să-şi recapete echilibrul, o mână necunoscută îl apucă strâns de guler şi îl ajută să se ridice în picioare.

— Pasiunea ta pentru pământ este potrivită mai degrabă pentru un ţărănoi, nu pentru un savant, răsună un glas familiar.

Împleticindu-se şi ştergându-se de praf în acelaşi timp, îşi înălţă capul, tresărind la auzul cuvintelor. Juliette îi oferi zâmbetul ei cel mai dulce. O şuviţă de păr negru ca smoala se răzvrătise de sub tirania bonetei şi îi atârna peste obraz, cârlionţată. Lemprière era zguduit şi fără glas. Cât de ridicol trebuie să îi pară pentru că se poartă ca un elev chiulangiu, cu toate că este cu cinci ani mai mare decât ea. Nu-i de mirare că îi venea să râdă de el. Dar Juliette râse cu el, nu de el. Lemprière îşi drese glasul şi reuşi să schiţeze un zâmbet de răspuns.

— Bună dimineaţa, domnişoară Casterleigh.

Suna acceptabil. Urmă o pauză. Se uitară lung unul la celălalt. Atunci el încercă altceva, un compliment.

— Părul dumitale... Se opri. Orice ar fi zis despre părul ei ar fi sunat scandalos, atât de negru şi de des...

— Vai de mine! Îşi prinse şuviţa rebelă şi o îndesă sub bonetă. Nu băgasem de seamă. Trecându-şi degetele pe după urechi, îşi lăsă capul pe spate.

— Nu, nu, n-am vrut să... adică vreau să spun că arăta foarte drăguţ, cel puţin eu cred că era foarte...

Totul mergea prost. Poate că ar trebui s-o facă pe nebunul şi s-o rupă la fugă. Nebunilor li se îngăduia să facă necuviinţele cele mai înfricoşătoare. Dar Afrodita, cu experienţa a două milenii şi încă unul în spatele ei, părea să-l înţeleagă prea bine pe John Lemprière.

— Căzătura ta m-a salvat de un drum, îl vesti ea voioasă. Tata vrea să-ţi ceară o favoare...

Şi Lemprière fu atent atât la sunetul vocii ei, cât şi la mesajul transmis; Juliette îi spuse că biblioteca familiei Casterleigh, ce fusese cumpărată cu toptanul de la un moşier scăpătat de pe continent, avea un neajuns foarte straniu.

— Printre cele câteva mii de volume... Aruncase această cifră în treacăt, dar citi pe faţa lui că îl prinsese în laţ. Câteva mii. Un număr aproape de neimaginat în experienţa de până acum a lui Lemprière.

— Printre cele câteva mii de volume, urmă ea, nu se află niciunul din acelea în studiul cărora v-aţi remarcat, doctore Lemprière.

— Încă nu sunt doctor, murmură Lemprière.

— Dintre toţi, doar anticii nu sunt reprezentaţi, şi Papá este de părere că aici e o problemă, înţelegeţi, şi că dumneavoastră sunteţi persoana potrivită să o rezolve.

Îşi continuă rugămintea cu însufleţire. Papá îi va fi recunoscător dacă îi va recomanda ediţiile cele mai bune; auzise că Lemprière era o persoană erudită, de viitor, sfaturile lui erau de nepreţuit. Putea să folosească biblioteca ori de câte ori dorea. Îi convine joia viitoare? Chiar dacă ar fi fost peste o sută de ani de aici îi colo, în Indiile de Răsărit, Lemprière tot nu ar fi refuzat. Roşi la auzul complimentelor şi învârti în mână ochelarii, fâstâcit, când Juliette îl anunţă că îl aşteptau după

prânz. Îi întinse mâna să-şi ia rămas-bun şi porni mai departe pe potecă. Zece paşi şi se întoarse.

— John Lemprière! strigă după el, spune-mi, părintele Calveston este acasă?

Cinci cartofi în şir. Cât de înfometat va fi la noapte? Îi va fi foame de trei cartofi sau de unul singur? Numai de doi, îşi zise. Bun. Atunci trei pentru maşină. Bombănind şi mişcându-se cu paşi repezi, părintele Calveston se îndreptă spre dispozitiv cu un scop precis. Strânse cu afecţiune primul cartof şi îl azvârli în cilindru.

— Trage în jos, spuse cu voce tare în timp ce executa mişcarea.

În umbra de metal un sistem încâlcit de pistoane şi angrenaje aflat în măruntaiele maşinii îşi îmbucă dinţii care clănţăniră pentru o clipă înainte de a muşca din carnea aţoasă a cartofului. La capătul de jos al cilindrului, o tavă de metal strălucitor adună mai întâi o picătură, apoi un calup mare şi cleios de cartof zdrobit. Părintele Calveston îşi privi invenţia cu mândrie: făcuse un adevărat zdrobitor de cartofi. La simpla vedere a piureului rece simţi o gâdilitură pe toată pielea lui albă şi delicată... Vârî încă un cartof în cilindru şi trase maneta în jos cu putere.

Ce caraghios arătase Lemprière, tot numai braţe şi picioare, în mijlocul drumului... De ce oare se căţărase în copac? Papá spunea că e tare deştept. Tare deştept, chiar dacă se înroşea ca sfecla de câte ori o privea. Roşu ca sfecla. Dar ei îi plăcea. Papá

s-ar supăra dacă ar şti. Oricum, era sigură că va ghici. Papá ştia totul. Ştiuse că lui John Lemprière or să i se aprindă călcâiele după ea. Şi uite-l acum, căzând şi bâlbâindu-se la fiecare gest al ei.

— Hei, tu de colo!

De abia îşi ridică privirea. Mâna de ţăran flutură din nou. Un neghiob, cu o pălărie neghioabă în trei colţuri. Cum puteau oare să lucreze pe câmp toată ziua? Dar, la urma urmei, cu toţii trebuie să facem uneori lucruri care nu ne plac, gândi ea. Altfel de ce m-aş duce să stau de vorbă cu această căpăţână de dovleac? În faţa ei se zărea casa parohului. Picioarele o duceau într-acolo fără voia ei.

Cartof: răcoros, strivit cărnos. Alb şi lipicios, cenuşiu şi cleios. Grămăjoare, turtiţe şi cocoloaşe vâscoase de piure mânjit năduşit. Îi plăcea să se împroaşte cu o mână copioasă de terci. Părintele Calveston, gol puşcă. De cartof. Se zvârcoleşte, se rostogoleşte, îşi provoacă paroxisme de bucurie cu cartofi.

Un cocoloş rece ca gheaţa se scurge de pe ceafă pe şiră ca să dispară printre bucile globulare tremurătoare. Straturi cleioase întinse pe tot pieptul îi întăreau sfârcurile, îi strângeau buricul. Turtiţe gelatinoase îl împroşcau şi plesneau pe tot trupul gol-goluţ. Pe tot trupul din cale afară de gol. Cât îi mai place! E atât de atrăgător şi dezgustător, vlaga i se înălţă să se unească cu seva cartofului, să se unească, în timp ce mânerul de la uşă se răsuceşte nevăzut în capătul celălalt al încăperii; să se unească, în timp ce balamaua scârţâie, alertându-l prea târziu, se întoarce, să se unească...

— Bună dimineaţa, părinte Calveston!

Sfinţia sa Calveston, despopit, despuiat, a îngheţat. Domol cu stăruinţa pe care o au numai cei lipsiţi de sensibilitate, un modest gogoloi de piure îşi încetini alunecarea agale în josul mădularului scrobit şi picură de pe testicului drept, aterizând cu un plesnet sec pe podea. Trecerea lui lăsă la iveală capul roşu-lucios impetuos al acelei scule, mai înainte arogantă şi acum dezumflată, care, în paleta nuanţelor de roşu oferite de trupul dezgolit al părintelui Calveston, nu era întrecut decât de creştet. Roşise de la ţeastă în jos însăşi umilinţa lui deplină, ameninţând parcă să spargă graniţele corpului, ca un pui găoacea lui.

— Aşezaţi-vă, părinte Calveston. Vă rog. Dar tonul aspru al acelei voci, sunând aproape grotesc în gura unei persoane atât de tinere, contrazicea orice noţiune de rugăminte.

— Şi acum, zise ea şi se opri; se rezemă de masa de lucru şi îşi încrucişă braţele. Să stăm de vorbă.

Nu părea să aibă de ales. Nu mai avea de ales.

Era îndrăgostit. Orice îndoială dispăruse pe drumul spre casă. Îl fermecase, şi acum era gata să o urmeze peste tot. Va cutreiera ţinuturi întregi cât îl vor ţine puterile, ca să-i îndeplinească dorinţele – peste mări şi oceane, pe pământurile locuite de oameni ciudaţi şi aprigi, hircanieni, saci şi parţi care se întorc în şa şi trag cu arcul, călărind cu spatele înainte. Va urma apele Nilului până acolo unde se desfac în şapte braţe şi va ajunge la Marea de Mijloc, va urca pe cele mai semeţe creste ale Alpilor de unde va admira monumentele înălţate în onoarea victoriilor sale, şi, dincolo de ele, mările acelea prea puţin cunoscute care înconjurau îndepărtatele insule ale Britaniei, al căror vuiet

slab îl auzea în chiar clipele acelea; murmurul lor ajunge până la el printre curbele domoale şi familiare ale peisajului luxuriant ce îl ţine strâns la căldura pieptului său, în timp ce mintea îi rătăceşte prin cele mai primejdioase coclauri, umil prinos adus Afroditei lui. Afrodita lui. Gândul acesta, dulce-amărui, era însoţit însă ca un ecou de cealaltă cugetare – niciunul dintre visele sale nu se va împlini, niciodată. Îl invitase la ea acasă; asta era ceva! Zări gospodăria familia Lemprière. O să-i spună mai întâi maică-sii de invitaţie.

Uşa din faţă, ca de fapt toate uşile, era larg deschisă. Mama lui tocmai aerisea „ungherele", după cum se exprima ea.

— Azi m-am întâlnit cu Juliette Casterleigh pe drum.

— Da, John?

Trecu pe lângă el ţinând de picioare un păianjen mare pe care îl azvârli afară.

— Am discutat despre cărţi.

Marianne Lemprière strivi un păduche de lemn care încercase să treacă peste pervaz.

— Tatăl ei doreşte să-l ajut la bibliotecă.

Marianne mai prinse încă un păianjen, turti o furnică şi zdrobi un gândăcel cafeniu cu o ediţie din Menandru aflată la îndemână pe masă.

— Şi ce anume vrea?

Se opri o clipă din activitatea insecticidă şi îi zâmbi. Fiul ei, trebuia să recunoască, era un copil neobişnuit. Îl iubea tare mult. El îi întoarse zâmbetul şi o lămuri cum stăteau lucrurile cu biblioteca şi cu rolul lui vital în a o completa. Se prefăcu şovăitoare, ca şi cum s-ar fi îndoit cu adevărat, din plăcerea de a-l auzi cum încearcă să o încânte ca să-l lase. Dar în sinea ei se învoise. Un gând fugar îi trecu deodată prin minte.

— Da' de ce n-o face domnu' Quint? întrebă ea, amintindu-şi subit de fostul profesor al băiatului. La urma urmei, acu' e în slujba lui Casterleigh, nu-i aşa?

Fiul ridică privirea din pământ.

— Fireşte că o să te duci, spuse ea. Numa' că să-i ceri voie şi lui taică-tău.

Sus, în odaia sa de lucru, înconjurat de tot felul de hârtii, Charles Lemprière auzi totul. Scrise repede pe o foaie aflată în faţa lui: „Cu privire la scrisoarea ta, ca şi la obiecţiile faţă de aserţiunea mea cum că..." Se opri, tăie ultima propoziţie şi scrise: „Îngăduiţi-mi să fiu de altă părere. Un vas de un asemenea tonaj poate acosta într-un port, după cum am spus. Lorient, poate, sau Nantes, La Rochelle sau un altul chiar. Este posibil să fie procurate hărţile? Raportul dintre tonaj şi pescaj poate foarte bine confirma calculele lui Philips..." Se opri din nou. Căpitanul Guardian, corespondentul lui, nu avea încredere în Philips.

Philips ceruse întrevederea. Aşezaţi faţă în faţă la o masă, în hanul murdar din Saint Helier, Philips vorbise despre o corabie. Nu-i cunoştea nici numele, nici destinaţia. După spusele lui Philips (cuvinte pe care Charles avea să le rostească atât de des în următorii ani), corabia făcea de două ori pe an un drum spre coasta de vest a Franţei, într-un port unde descărca marfa; la întoarcere, naviga uşurată spre sud. Philips se prezentase drept geodez naval. Era un tânăr inteligent, îmbrăcat în negru. Vorbea cu o nemaipomenită însufleţire despre vasul lui şi oferea două amănunte deosebite. Mai întâi, spunea că acesta poate transporta peste patru sute de tone. Deci era o navă mare, prea mare pentru comerţul de coastă. În al doilea rând, din punct de vedere constructiv vasul era un indiaman. Un vas al Companiei Indiilor de Răsărit.

Philips îşi continuase povestirea cu o candoare captivantă.

Ce căuta un vas al Companiei ancorat într-un port francez? Întâlnirea lor durase mai puţin de o oră. John, care nu împlinise încă şase ani la vremea aceea, a păstrat tot timpul o tăcere

solemnă. Apoi interesul lui crescuse. Asculta şi dădea din cap. După ce întâlnirea a luat sfârşit, s-a întors în camera lui de lucru şi a scotocit prin exact aceleaşi hârtii care se aflau acum în faţa lui. Găsi calculele scrise de mâna tatălui său: „Am dat de corabie. Navighează pe lângă coloanele lui Hercule spre nord, urmărind ţărmul francez spre un port pe care trebuie să-l descopăr.” N-a mai apucat să-l găsească. Nu se împlinise anul şi îşi dăduse obştescul sfârşit înecat în apele liniştite din largul insulei Jersey. Din ziua aceea petrecută la han, Charles Lemprière nu l-a mai văzut pe Philips.

Se apucă să caute corabia, trimiţând scrisori de-a lungul şi de-a latul continentului. Ebenezer Guardian a fost primul său corespondent, numai că Eben nu avea prea multă încredere în acest Philips. Era ca şi cum îi apăruse în cale lui Charles doar ca să-i aţâţe curiozitatea şi, odată încheiată această misiune, se topise fără urmă.

A continuat căutarea şi, cu toate că această „corabie” rămânea o fantomă, câteva fapte aparent fără legătură între ele, descoperite din întâmplare – la care se mai adăugaseră şi altele – au fost de ajuns să-i menţină viu interesul. Răspunsul trebuia să fie undeva, prin vraful de reţete, poliţe, cambii, bonuri de rentă, depoziţii şi ordine de achiziţionare ce zăceau risipite prin cameră. Undeva, printre paginile pline de calcule, printre jurnale, scrisori şi notiţe trecea un fir călăuzitor. Dar nu-l găsea. O simplă însemnare, o mâzgăleală pe ultima pagină îndoită putea fi chiar veriga de legătură, cheia misterului. Zăcea îngropată pe aici, pe undeva. Poate că o zărise deja, dar nu-i înţelesese mesajul.

Glasurile din bucătărie amuţiseră. Se uită peste scrisoarea ale cărei rânduri erau aşternute doar pe jumătate şi se gândi la corabie. De ce să nu umple fiul lui acest gol în locul lui Casterleigh? Nu, nu, se răzgândi el, amintindu-şi lacrimile

furioase vărsate de nevastă-sa duminica trecută. Lasă-l pe băiat să-şi urmeze calea.

Charles Lemprière întinse mâna după un teanc de hârtii din capătul celălalt al mesei de scris. Ţine-l departe, gândi el. Ţine-l departe de toate astea.

Papá o să fie mulţumit de ea. Papá o s-o sărute şi o s-o răsplătească. Ea era comoara lui. Avea atâta nevoie de ea, ca nimeni altul. Papá o iubea. Cât de deştept era Papá! Prostănacul părinţel Calveston! Ce caraghios arăta, mai ales după ce pojghiţa de piure de cartofi începuse să se usuce; şi toate crăpăturile alea! Cum se mai ploconea în faţa ei! L-a făcut să joace după cum i-a cântat. N-a avut încotro şi s-a văzut silit să se târască şi să-i aducă batista ori de câte ori o lăsa să cadă. A spus „Îmi cer iertare” de atâtea ori, încât până la urmă a trebuit să-i spună să tacă din gură. I-a răspuns la toate întrebările. Părea atât de dornic să vorbească, să-i intre în voie. Chiar şi când se smiorcăia vorbea întruna despre tot felul de chestii, pe care era sigură că Papá voia să le audă. O să-i spună cât de josnic şi scârbos fusese părintele Calveston, pentru că ăsta era adevărul gol-goluţ; dar nu şi ce a simţit când el i-a ridicat batista. N-o să-i spună lui Papá de asta. Să nu-l mânie. Părintele Calveston simţise şi el acelaşi lucru; când a plecat, chestia aia a lui s-a sculat din nou. O să-i spună lui Papá despre asta. Da, gândi ea, în timp ce urca scările.

Îndreptată spre răsărit, fereastra dantelată arunca o reţea de umbre piezişe pe podea şi pe zidul de un alb strălucitor. O ramă potrivită ca să încadreze silueta ce se mişca în lumină şi îşi lăsa conturul pe zidul acela; cu braţele ridicate şi

rezemate de obloane, cu trupul îngroşat în talie datorită unghiului sub care cădea lumina, silueta arăta ca un om al cavernelor transformat în stană de piatră. Braţele şi umerii se scuturau uşor, de parcă îşi încerca forţele cu tocul din lemn masiv; o încercare domoală a unor gânduri familiare, aşa cum o frânghie este trasă şi cercetată palmă cu palmă. O frânghie de gânduri, aspră şi grosolană. Iar în ziua în care îţi fuge pământul de sub picioare, bună şi să te spânzuri cu ea. Cât de trainice sunt temeliile cele mai de nădejde, şi care sunt lucrurile ce trebuie făcute spre a le apăra? Erau întrebări difuze, viscerale, exprimate prin îndoirea braţelor, prin încordarea umerilor. Venise timpul să răspundă la astfel de întrebări, să găsească răspunsuri. Nu simple surogate ale unui soi de anchetă, ci adevărate lespezi de marmură, răspunsuri care să înlăture însăşi posibilitatea ca asemenea întrebări să mai fie puse. În spatele casei, haita de copoi lătra şi urla. De ce nu li se dăduse de mâncare? Plictisit, Casterleigh se întoarse cu spatele la fereastră tocmai când Juliette dădu buzna în cameră.

— Papá! Papá! Râdea, deşi îşi pierduse răsuflarea. Stai jos, Papá, să-ţi povestesc ce mi s-a întâmplat azi.

Supărarea lui se transformă în furie pentru că dăduse năvală nepoftită.

Se întoarse din nou spre fereastră, în timp ce ea alerga să-l îmbrăţişeze, ţinându-şi rochia uşor ridicată.

— Taci din gură! lătră el.

Rămase pe loc, descumpănită, albă la faţă. El îi aruncă o privire şi îi zări în ochi teama plină de neîncredere, ca a unui câine. Se calmă. Rezemându-se de birou, spuse:

— Vorbeşte-mi despre băiat.

Vara îşi vestea sfârşitul pe cer, trimiţând nori mohorâţi deasupra insulei Jersey. Denşi şi plini de apă, se profilau nefireşti pe albastrul adânc, fără sfârşit. Un vânt rece din sud-vest şfichiuia vârful ierburilor mai înalte. Norii goneau tăcuţi pe sus, învăluind în umbrele lor câmpuri, uliţe şi case. Cu toate că soarele şi briza puternică îşi făceau simţită prezenţa din când în când, roua de dimineaţă stătea încă aninată de firele de iarbă peste care călca. Cărarea neumblată era năpădită de iarbă. Ghetele i se umeziseră, dar abia băga de seamă. Ajunse la barieră, o sări şi apoi o luă în sus spre casa lui Casterleigh.

Conacul se afla în mijlocul unei pajişti întinse, ascuns vederii de două perdele de copaci aşezate în zigzag. Lemprière ocoli copacii din spate şi pentru prima dată văzu casa familiei Casterleigh, veche doar de o jumătate de secol. Cărămizile roşi-vineţii rezistaseră bine la efectul coroziv al aerului mării. Culoarea izbucnea violent din mijlocul verdelui delicat al pajiştii din jur şi făcea conacul să pară şi mai impunător. Chiar şi aşa, trebuie să fi fost lung de treizeci-patruzeci de iarzi. Cele patru colţuri rotunjite erau prevăzute cu câte o fereastră semicirculară ieşită în afară, dând clădirii un aspect oval. Pe întreaga faţadă, numeroasele ferestre încadrate de cărămizi stacojii erau despărţite de pilaştri, terminându-se cu capiteluri cizelate în piatră; la rândul lor, acestea susţineau cornişa ce se întindea, pe câte îşi putea da seama, de jur-împrejurul conacului. Doi dintre pilaştri se înălţau mai sus decât ceilalţi, delimitând o mansardă chiar pe mijlocul acoperişului, iar în vârful lor se înălţau două statui de piatră meşteşugit sculptate. Dar chiar şi cu ochelarii pe nas nu era în stare să le distingă trăsăturile. Două

scări de piatră se întâlneau într-un balcon aflat în dreptul intrării principale, ale cărei uşi zburară în lături, trase parcă cu furie dinăuntru.

— Intră, John Lemprière, ziua judecăţii de apoi te aşteaptă.

Rostite cu prefăcută solemnitate, în bătaie de joc, cuvintele trădară prezenţa Juliettei în penumbra răcoroasă a sălii de la intrare. Se îndreptă spre scările din stânga. Juliette îi veni în întâmpinare zâmbind, în timp ce ochii lui se obişnuiau încet cu lumina slabă din hol. Pe tavan, nişte amoraşi dolofani îşi aruncau în joacă săgeţi unul altuia.

— Vino, Papá vrea să te vadă.

Privirea lui alarmată o făcu să adauge:

— Nu te nelinişti. Doreşte numai să-ţi mulţumească.

În buzunar avea o listă cu autori antici pe care o copiase cu două zile în urmă. O strânse în mână ca pe un talisman. Juliette îi vorbea peste umăr în timp ce îl conducea prin casă. Glasul ei răsuna cu însufleţire, şi Lemprière sesiză un ritm al vorbirii care nu era în întregime propriu insulei. Franţuzesc, poate. Trecură în salon printr-o anticameră.

— Papá, Doctor John Lemprière a sosit să pună ordine în lumea noastră.

După această introducere îl lăsă singur cu vicontele.

Casterleigh stătea aplecat peste masa dintr-un colţ al încăperii. Chiar şi prin redingota pe care o purta, Lemprière îi ghici umerii puternici şi braţele vânjoase. Lăsa impresia unei forţe abia strunite de învelişul său. Când se întoarse ca să-şi salute oaspetele, controlul sigur şi rapid al mişcărilor sale i se reflectă în trăsăturile feţei. Părul grizonant era pieptănat pe spate, iar ochii, aţintiţi asupra obiectelor, păreau că nu clipesc. Un nas roman puternic îi dădea o înfăţişare rapace.

— Mulţumesc că ne-aţi venit în ajutor, domnule Lemprière. Este o şansă rară ca o insuliţă cum este Jersey să adăpostească un om în stare de o asemenea misiune. Se juca cu un *coup-papier* de pe masă. I-am dat instrucţiuni domnului Quint, pe care îl cunoşti de mult, nu-i aşa?

Lemprière încuviinţă din cap. Vicontele îl privi drept în ochi şi John simţi că este cercetat mai amănunţit decât o cerea împrejurarea.

— La treabă, deci. Pe mai târziu, domnule Lemprière. Întinse o mână puternică.

— Desigur, răspunse Lemprière, simţindu-şi mâna strânsă ca într-o menghină.

Vicontele urmări cu privirea cum apare slujnica şi îl conduce printr-o altă uşă decât aceea prin care intrase. Traversară un coridor, apoi se opriră în dreptul unei uşi. Slujnica bătu şi, neprimind niciun răspuns, îl pofti pe Lemprière în încăperea care adăpostea biblioteca.

— Mulţumesc, murmură la plecarea ei.

Uşa se închise cu un pocnet uşor. Rafturile se înălţau din podea până în tavan. La cele de sus, de şase-opt picioare peste un stat de om, se ajungea cu o scară montată pe rotile care alunecau de-a lungul şinelor de alamă prinse în podea. O masă lungă din lemn de nuc şlefuit ocupa toată lungimea odăii până la fereastra largă ce lăsa să intre o lumină difuză. La celălalt capăt al mesei o pendulă din mahon bătea cristalin secundele. Aerul uscat mirosea puternic a mucegai. Parfumul cărţilor, adulmecă Lemprière.

Privi de jur-împrejur şi ochii i se măriră. Legături de cărţi din safian, roşii, albastre, măslinii, prelucrate artistic şi scrise cu litere aurii şi argintii. Legături smălţuite, cloisonéuri din Germania, legături din Franţa gravate cu acul, poate chiar opera Gasconului, gândi el, înainte ca lucirea argintului aurit să-i sară în ochi; să fie oare mâna lui Gentile? Colecţionarul acestei biblioteci era rivalul lui Grolier[13]. Juliette îl lăsase să creadă

că era vorba de terfeloagele adunate din cine ştie ce conac de ţară scăpătat. Nu fusese pregătit pentru o Alexandrie contemporană.

Rămase cu spatele la fereastră, neclintit privit de şirurile de cărţi tăcute. Închise ochii şi îşi imagină că le aude şuşotind. Un Turn Babel de glasuri scăzute, în limbi indistincte şi cu inflexiuni confuze. Şi – deschise larg ochii – le *auzea* cu adevărat. Le auzea glasurile! Dar uluirea lui fu de scurtă durată, întrucât pricina acestei minuni păşi în încăpere sub chipul Juliettei şi, o secundă mai târziu, al domnului Orbilius Quint.

Cărunt adus de spate, Quint păşi ţanţoş în bibliotecă, cu mişcări ciudate, de pasăre. John se aşeză dezinvolt pe marginea mesei.

— Măi, măi, învăţăcelul meu s-a întors să-mi dea o mână de ajutor... Glasul îi zgârie lui Lemprière timpanele. Bine, bine, să trecem la treabă, hmm? Sau trândăvim şi aşteptăm să vină hoardele mongole? Haide, John.

Orbilius Quint se instală rapid în rolul magistrului, dar fostul lui elev nu avea de gând să se supună unei autorităţi care îl plictisise cu zece ani în urmă, iar acum pur şi simplu îl agasa. Nu, dragul meu Quint, îşi spuse el, nu am de gând să fiu secretarul particular al domniei tale; aici suntem pe domeniul meu, biblioteca, şi este rândul tău să îngenunchezi. Dar cu glas tare spuse doar că nu se aşteptase să-l întâlnească acolo, că îi va fi recunoscător pentru ajutorul domniei sale (care, de fapt, nici nu-i fusese cerut) şi că, desigur, cu cât vor începe mai curând, cu atât va fi mai bine. Amândoi îşi pregătiră tocurile, hârtia şi sugativa; sfârşindu-şi pregătirile, Lemprière preluă iniţiativa.

— Să începem cu începutul, vesti el, cu Homer.

— Chestiunea priveşte, cred, mai degrabă ediţia decât prezenţa lui pe listă. Hmm, contracara Quint.

— Cea mai bună ediţie fiind, firește...

— Cea a lui Heyne, îşi încunună Quint propoziţia.

— Nu, cea a lui Eusthatius din Thesalonic este fără îndoială cea mai bună. Dar, fiind aproape de negăsit, o să meargă aceea a lui Heyne.

Onoarea fiind salvată în mod principial, cei doi au trecut mai departe la Hesiod, unde Lemprière a pledat cu succes pentru ediţia lui Parma, apărută în urmă cu un an, şi avu câştig de cauză, pentru că domnul Quint nici nu auzise de ea. Fără să priceapă o iotă din meritele diferite ale editorilor bardului din Askra, Juliette le aprecia destul de bine pe cele ale avocaţilor lor. Aţâţa rivalitatea dintre ei prin exclamaţii de susţinere sau de avertizare, pe măsură ce bărbaţii se adânceau în chestiuni încâlcite de gramatică, fragmente corupte şi consideraţii dintre cele mai subtile de paleografie clasică. Paginile erau presărate cu trupurile autorilor dispăruţi, în timp ce aerul se încingea tot mai tare de argumentele aduse în această dispută.

Lemprière se luptă din greu pentru Oppian[14] în privinţa peştilor. Quint cedă la *Halieuticon*, dar rămase de neclintit la *Cynegeticon*. Quint insistă să citeze douăzeci de versuri din Bachilide[15].

— Bravo! exclamă Juliette când acesta isprăvi.

Lemprière răspunse cu şase posibile interpretări ale unui vers din Anáxilas[16] şi îşi atrase un elogiu pe măsură. Amândoi păstrau o politeţe rigidă unul faţă de celălalt, cu toate că erau conştienţi că asta ştiau ei să facă cel mai bine şi că, într-un fel, asta era însăşi menirea lor. Când bătălia dezlănţuită se strămută de la Atena la Roma, arbitrul acestei întreceri îşi scutură căpşorul şi lovi masa cu mânuţele. În zadar se strădui Quint să-i domolească entuziasmul. Cocoţată acolo în capul mesei ea îi îmboldea pe rând. Lemprière

argumentă că locul lui Cezar nu era în panteonul literaturii.

— Ori au fost nişte simple însemnări, ori nu a înţeles primele principii ale gramaticii, susţinu el nerăbdător. Quint cunoştea acest argument, dar refuză să se lase convins.

— Îşi merită locul în calitate de strateg, declară sec.

— ...Iar *Eneida*, ca jurnal de călătorie, replică tânărul, punându-şi la bătaie argumentul principal.

— Aa, ba nu, nu-i acelaşi lucru, vezi...

Dar Lemprière câştigă întrecerea. *De Re Rustica* a lui Cato stârni o adevărată luptă: Quint susţinea ediţia lui Ausonius Pompona, iar Lemprière pe aceea, mai modernă, a lui Gesner. Lemprière cedă în cele din urmă, dar rămase ferm la alte şase. Ideile lui nu fuseseră nicicând mai limpezi, iar argumentele mai tăioase. Recita cu uşurinţă lungi pasaje, oprindu-se doar pentru a explica vreo dificultate de text ici, o lectură coruptă colo. Totul era clar, şi în timp ce îşi desfăşura elocinţa în demonstrarea cutărui punct sau în discreditarea cutăruia, nu-l pierdea din ochi pe bătrân, adevărata ţintă a strădaniilor sale. Juliette îi susţinea acum pe faţă izbânzile, ceea ce îl întărea continuu.

Când au ajuns la Sextus Propertius se înserase. Quint era lac de năduşeală, pe când adversarul lui arbora un zâmbet abia ascuns, de parcă ar fi gustat o glumă.

— Ediţia lui Santenus, pe cât am auzit, este excelentă. Concisă, erudită...

— Nu cred, îl întrerupse Lemprière.

— Atunci, aceea a lui Barthius.

— Nu, Sextus Propertius nici nu merită să-l trecem.

Quint se găsi în situaţia ciudată de a lua apărarea unui poet pe care îl detesta, împotriva acuzaţiilor aduse de cel pe care îl ştia ca fiind avocatul lui pătimaş. Dar Lemprière era de

neclintit. Poemele erau lascive, prea familiare, negramaticale, pline de arhaisme stânjenitoare.

— ...şi dacă îl îndrăgim pentru erudiţia sa, atunci putem la fel de bine să ne mulţumim cu Ovidiu, sfârşi el sentenţios.

Quint înclina să se declare întru totul de acord cu aceste critici, dar, credincios părerii contrare, le combătu cu tărie pe toate. Lemprière nu se lăsă însă convins. Juliette era din ce în ce mai gălăgioasă.

— Doar dacă, admise Lemprière, l-am trece cu a cincea sa carte, căci primele patru sunt absolut inadmisibile.

Quint prinse din zbor ideea compromisului.

— Întocmai, întocmai, cartea a cincea, da, eu tocmai..., rostogoli cuvintele într-o încuviinţare grăbită.

Lemprière se lăsă pe spate, apoi, după o clipă, se aplecă spre fostul lui dascăl.

— A cincea carte nici nu există.

Azvârli argumentul ca pe o piatră într-un lac liniştit, care o înghite şi o absoarbe, lăsând la vedere doar vălurele ce unduiesc uşor către ţărm şi se sting înainte de a-l atinge. În bibliotecă se făcu deodată linişte.

— Este târziu, trebuie să mă duc, murmură bătrânul.

Fără să se uite în dreapta sau în stânga se întoarse spre ieşire. Când a închis uşa, Lemprière i-a citit umilinţa pe chip. Şi în aceeaşi clipă a simţit că îi pare rău. Tare rău, şi un profund regret pentru ceea ce făcuse, ştiind că nu avea dreptate. Uşa s-a închis, şi timp de câteva secunde în bibliotecă s-a auzit doar ticăitul uşor al pendulei. Juliette nu se gândea însă că el fusese nedrept. Nu, Juliette nu se gândea cât de nedrept fusese. Alergă spre el, dar el, îşi lăsă capul în jos. Puse mâna rece pe obrazul lui şi, într-o străfulgerare, îl atinse uşor cu buzele.

— Bravo, învingătorul meu!

Răsuflarea ei fierbinte în ureche.

> „Mulţumirile mele, domnule Lemprière, şi acest semn al preţuirii ce v-o port pentru strădaniile domniei voastre. Între noi fie vorba, îi vom avea în buzunar pe librarii din Anglia zece ani de acum încolo.”

Biletul era semnat doar cu un „C”. De la Casterleigh. Răsuci cartea în mâini. Era splendidă. Publius Ovidius Naso. Metamorphoses, imprimat cu litere argintii pe piele neagră de viţel. O deschise la întâmplare:

Rumor in ambiguo est; aliis violentior aequo
Visa dea est...[17]

Trecuseră patru zile de când ieşise victorios din bibliotecă. Patru zile în care nu se gândise decât la atingerea buzelor ei pe obraz. Era din nou cu gândurile duse, dar mai fericit, îşi spuse maică-sa. Foşnetul mai intens sau mai slab al hârtiilor din odaia de lucru a tatălui nu încetase o clipă, nici zi, nici noapte. Ca de obicei, fiul ar fi cercetat îndeaproape această activitate, ca pe o altă cheie pentru a descifra enigma pe care o reprezenta propriul lui tată, dar acum se cufundase în gânduri. Gânduri ce zburau către fata din casa de dincolo de vale, gânduri ce se apropiau de starea de adoraţie, adoraţie ce aducea mai mult a iubire. Iubire în faţa căreia dădea înapoi. Când o privise în ochi pentru prima oară acolo, în faţa bisericii, zărise imaginea a tot ce era mai plăcut, a ceea ce *ar fi putut* iubi. Dar nu reuşea să vadă mai departe. Nu ştia ce se

află în spatele acelor ochi negri adânci. Asta îl zăpăcea şi îl aţâţa şi mai mult.

Un dar nimerit gândi el. Femei lidiene, fecioare din Teba şi Haemonia preschimbate în copaci, păsări sau izvoare, în încercările lor disperate de a scăpa din mâinile lacome care le apucau de gleznă. Întoarse paginile la întâmplare, şi legendele familiare despre Ceice şi Alcione, Jupiter şi Europa, despre răzbunarea Alteii se depănau uşor în minte. Cartea în sine însă era stranie. Pe cât îşi dădea seama, textul nu avea greşeli, cu toate că nu era atribuit vreunui editor: lipseau anul şi numele tipografului care să-i ateste proveniența. Singurul indiciu era el însuşi bizar. În mijlocul frontispiciului era imprimat un cerc, un simbol oarecare, desigur, prost tipărit – cercul era ştirbit într-o parte. La cele mai multe ediţii acest amănunt nu i-ar fi reţinut atenţia nici măcar o clipă. Literele aveau un caracter destul de comun, dar erau excelent imprimate, fiecare curbă şi fiecare punct fiind clare. O asemenea imperfecţiune grosolană i-ar fi sărit imediat în ochi tipografului... Era intrigat. Dar nu lăsă ca acest amănunt să-i umbrească plăcerea pe care o resimţea răsfoindu-i paginile. Aproape fiecare legendă era ilustrată. Micile litografii presărate în text întregeau finele caractere romane, dar nu îi reţinură atenţia în mod deosebit. Până când ajunse la legenda lui Acteon şi a Dianei.

Gravura avea ceva aparte. Pe o pagină întreagă, cuprindea mult mai multe detalii şi arăta de parcă artistul ar fi încercat, fără prea multă tragere de inimă, să copieze stilul celorlalte. Observă că pagina nu era numerotată. Se vedea că artistul meditase îndelung şi intens la nebunia lui Acteon. Sărmanul Acteon, osândit de nenorocul de a fi fost martor castităţii impetuoasei Diana, surprinsă în nuditatea sa. Tocmai se află în scăldătoare, arcul este nestrunit, dar acest lucru nu îl salvează pe Acteon. Are deja pe umeri un cap de

cerb şi propriii lui copoi îi sfâşie picioarele şi coastele. Cu un braţ întins spre copacul din spatele lui şi cu celălalt înălţat într-o implorare zadarnică spre ceruri, el mugeşte dureros, în van. Cu braţe moi împodobite doar cu brăţări de piele încrustate cu peruzele, Diana întinde calmă arcul, ca şi cum l-ar arăta unui privitor nevăzut, dar îngăduit. Un sân mic iese la iveală. Drumeagul străjuit de copaci deschide perspectiva spre fundalul tabloului, iar în semitonurile umbroase se zăreşte un personaj, un călăreţ parcă, contemplând scena. Imaginea îl captivă pe tânăr. Nu îşi dădea seama de ce. Soarta lui Acteon îi interesase prea puţin până atunci, dar acum se cufundă în legendă, încercând dintr-un impuls obscur să afle de ce îl fascina. Nu găsi încă decât ce ştia dintotdeauna: ironia destul de greoaie a lui Ovidiu, o ciudată îmbinare de frumos şi violenţă în descrieri şi un gen de compasiune abstractă pentru nepotul lui Cadmos doborât din *crimen fortunae*[18]. În ce măsură Acteon şi-a meritat cumplita soartă sau nu, devenise o controversă banală în lumea clasiciştilor. Îşi aminti că, odată, a discutat cu Quint în contradictoriu până când, în cele din urmă, îşi schimbaseră poziţiile şi ajunsese fiecare să susţină exact părerea opusă a celuilalt. Era o amintire plăcută, şi brusc simţi din nou părerea de rău pentru triumful repurtat asupra bătrânului, pe care Juliette îl îndulcise şi mai mult. M-a sărutat, îşi spuse; se întoarse la nelegiuirea înfăptuită asupra Dianei de ochii iscoditori ai lui Acteon.

Nu găsea niciun indiciu. Aici, în niciun caz; nu încă. Charles Lemprière se opri din osteneală. Timpul nu lucra pentru el. Ajunsese într-o fundătură. Simţea că este aproape, chiar destul de

aproape. Va tulbura apele, chiar dacă nu le va face să se reverse, sau ele or să se înalţe de bunăvoie? Gândul nu-l făcu să zâmbească. Sau o să fie momeală pentru nişte creaturi despre care nu ştia decât că îl pândeau în unghere întunecate unde nu pătrundea cu privirea? Sosise oare clipa să le ademenească la lumina zilei sau să moară? Se prefăcu în sinea sa plictisit de această reflecţie melodramatică. Dar undeva, în adânc, ştiu că este adevărul-adevărat. Aştepta să fie scos la lumina zilei, iar el îl ocolea. Prin fereastra deschisă pătrunse o pală de vânt, răvăşind hârtiile împrăştiate în dezordine pe masa de lucru din faţa lui. Când şi când câte una zbura uşor şi cădea pe podea. Băgă de seamă că se adunaseră destul de multe. De cât timp mă aflu aici? Or să afle de la Chadwick, avocatul, care trebuie să-şi închipuie... Restul era uşor de ghicit. Dorea ca şi pentru el să fie la fel. Se făcuse târziu, stelele îl luminau de pe cerul nopţii de vară. Undeva, printre acele luminiţe, era o poruncă; undeva, după cum spuneau teologii, se afla forma care lămurea totul. Şi, cine ştie, poate o voi găsi, gândi el.

— S-ar putea să fie ultima zi frumoasă de vară, îi întâmpină Marianne Lemprière pe soţ şi pe fiu a doua zi de dimineaţă.

— S-ar putea, Marianne, într-adevăr, răspunse soţul cu gura plină de ou. Fiul dădu din cap. Cei doi bărbaţi gândiră acelaşi lucru în acelaşi timp.

— Nu, Marianne. Pur şi simplu nu este nevoie.

— Casa nu a arătat niciodată, niciodată atât de...

— ...atrăgătoare, improvizează Charles o încheiere la propoziţia fiului său.

Marianne Lemprière aşteptă în tăcere.

— Ultima zi de vară este ziua în care se face curăţenia pentru iarnă, spuse ea ferm, dar zâmbind, în timp ce feţele celor doi se lungiră.

— Şi *nu vreau* să mă împiedic de niciunul din voi doi. Ţi-ai terminat micul dejun, John? Bine. Charles? Îi întinse farfuria. Acum pieriţi din ochii mei până cel devreme la cinci. După aceea vreau să vă văd pe amândoi.

Râse şi îi împinse pe uşă afară.

— La ceasurile cinci, strigă după ei, trântind uşa.

Afară, cei doi se priviră stângaci. Protestele lor vesele împotriva expulzării din casă trădau o uşoară intimitate, neobişnuită între ei, care, dezgolită de camuflajul glumeţ, îi stânjenea pe amândoi. N-avea importanţă. Se bucuraseră împreună de o glumă, aşa cum ar face orice tată cu fiul său. Fiul zâmbi.

— Cred că o să fac o plimbare până la biserica Saint Lawrence, spuse el.

— Iar eu mă duc să-l văd pe Jake Stokes, adăugă tatăl.

Zâmbiră amândoi. Acestea erau obişnuitele lor refugii pe durata crizelor de curăţenie ale Mariannei. Înăuntru se stârni zgomotul oalelor şi al cratiţelor ce erau rânduite pentru treburile de peste zi. Casa răsuna ca o fierărie, şi, în curând, ştiau prea bine, Marianne avea să iasă după apă.

— Atunci, pe diseară, John.

— Rămas-bun, tată.

Acestea fiind zise, se despărţiră.

Vicontele Casterleigh îşi struni calul către şanţurile cu apă peste câmpurile care îl despărţeau de Saint Martin, la distanţă de vreo două, poate trei mile. Animalul sforăi şi îşi smuci capul, speriat de lătrăturile şi hămăiturile ce se porniră brusc. Chipul călăreţului era încordat, trădând hotărâre amestecată cu primele semne de agitaţie. Planul se închegase după venirea avocatului acasă la ei.

Până la urmă, înţeleseseră cu toţii, chiar şi Jaques, că se va ajunge din nou la asta. Întotdeauna se întâmplase aşa. Şi aşa va fi întotdeauna.

Unde era fata? Simţind agitaţia, copoii scurmau deja cu ghearele să li se dea drumul. Ridică zăvorul şi ei se revărsară peste câmp într-o învălmăşeală furioasă de cozi şi de picioare, repezindu-se unii la urechile celorlalţi, încăierându-se scurt, luptând fiecare pentru un loc în ierarhia haitei. Încălecă, iar copoii parcă turbară, învârtindu-se în cerc, aşteptând să înceapă goana. Unde era afurisita aia de fată? O strigă, înfuriindu-se, şi ea sosi în fugă de după colţ. Trebuie să-şi ocupe locul prima, să nu apară nicio întârziere.

— Urcă! îi porunci, pe când ea aştepta, temătoare, gata costumată pentru tabloul vivant.

Câinii nu se potoliseră – animale bine clădite. Simţi calul încordându-se sub trupul fetei. Mâinile ei îi cuprinseră mijlocul. O să-şi joace rolul după cum o învăţase, aproape fără să-şi dea seama. Zâmbi singur de ironia situaţiei. Sceneta nu fusese gândită de el, ar putea chiar să se simtă ofensat de faptul că este un simplu actor distribuit în ea, dar rolul în sine merita să fie jucat. Gândurile i s-au oprit aici, agăţându-se cu putere de ceea ce urma să facă. Haita neliniştită, calul, călăreţii se învârtiră, se opriră pentru o clipă, apoi ţâşniră pe poartă către câmpurile din zare. Copoii se răspândiră în evantai, gata să ucidă.

Fiul şi tatăl se despărţiră, Charles apucând pe potecă spre biserica Saint Martin, fiul, tăind-o peste câmp spre faleza ce se înălţa în jurul golfului Bouley. După ce ajunse la biserică, Charles o porni şi el peste câmp, urmărind haturile dinspre răsărit către La Vallée şi casa lui Jake Stokes de la Blanche Pierre, ţinta drumului său. Jake îl aştepta. Ştia la fel de bine ca şi Charles că aceste campanii menajere ale Mariannei se supuneau unor reguli foarte stricte. Pe măsură ce păşea pe câmp simţea

tot mai limpede că, într-adevăr, aceasta era ultima zi frumoasă de vară.

Soarele se înălţase pe cer, iar aerul nemişcat încă mai păstra căldura dimineţii. Spre răsărit zări un pâlc de nori joşi, negri, care păreau să crească tot mai groşi şi mai întunecaţi pe măsură ce îi privea. Jake o să-i vadă şi o să ghicească reacţia Mariannei. Gândul la soţie arse ca un fier roşu. Arăta atât de minunat când îşi ascundea zâmbetul în spatele asprimii prefăcute. Atât de atrăgătoare. Îi trecu prin minte că nu se mai culcase cu ea de câteva săptămâni bune. Câte săptămâni? Uitase, şi îl cuprinse dorinţa nestăvilită să se întoarcă, atunci şi acolo. Să se întoarcă şi să deschidă larg uşa casei şi s-o sărute şi să-i spună că era un bădăran dacă o neglijase în asemenea măsură. Şi ea avea să râdă, să-i spună, aşa cum făcuse cândva, că adoră bădăranii şi să-l ducă de mână în dormitor.

Dar Marianne avea treabă şi nu-i suferea pe nepoftiţi. O ştia foarte bine, aşa că îşi văzu mai departe de drum. Păsările cântau prin tufişuri. I se păru că vede o coţofană şi că aude lătrat de câini în depărtare. Îşi iubea soţia. Spera să găsească timp să o despăgubească pentru nepăsarea lui, căci nepăsare fusese, şi ea aşa trebuie să priceapă, îşi spuse. Simţea sub picioare iarba ţepoasă, uscată de soarele verii. În pământurile aflate mai sus pe deal apăruseră crăpături, îngrijorându-i pe unii ţărani. „Răsuflă pământul. Iese duhul pământului”, spuneau ei fără să creadă. Auzi din nou hămăitul copoilor. Fiarele lui Casterleigh, îşi zise. Dumnezeu ştie pentru ce îi gonea de-a lungul şi de-a latul insulei. Nu prea era vânat pe aici.

O luă la întâmplare peste câmp, ţinând mai degrabă direcţia decât urmând un anume drum; nişte tufişuri nefericit aşezate în drum îl abătură spre miazăzi în loc de miazănoapte. Sau poate că se rătăcise pur şi simplu. Sigur este că de câte ori o cotea spre sud auzea lătratul copoilor lui Casterleigh, sau cel puţin bănuia că sunt ai lui. Nu-

i văzuse de fapt niciodată. Nu-i plăceau câinii, dar, aproape fără să-şi dea seama, încercările lui de a ocoli haita îl făcură doar să iasă ceva mai la nord de Quetivel Mill, în timp ce el se aştepta să se afle la jumătate de milă de Les Chasses. Mai avea trei sau patru mile până acolo. Se hotărî să o taie prin valea Saint Lawrence şi să meargă de-a lungul pârâului până la Blanche Pierre, spre miazăzi.

Haita îşi înteţi pasul. Prin Champs Clairs, peste Chapel Road spre Handois, ocolind şi coborând spre Quetivel, urma pe care o adulmecau îi ducea pe câini prin crânguri şi tufişuri, peste pajişti şi ogoare, peste garduri de piatră sau de lemn, peste pârloage, prin şanţuri şi lăstărişuri, către pădure, unde se poticniră la coborâre de rădăcinile ieşite din pământ. Călăreţul alese cu chibzuinţă o potecă mai domoală, îndemnându-şi calul spre tufărişul aflat mai jos. Câinii gâfâiau cu limbile atârnate. Încetaseră să mai hămăie.

Deşi ferite de baldachinul copacilor, coastele râpoase ale văii erau din lut negricios şi uscat care se fărâmiţă sub picioare când Charles coborî povârnişul mai mult lunecând, dar fără primejdie să cadă; copacii scoteau la iveală rădăcini groase şi noduroase care îi slujeau drept sprijin. Când panta se mai domoli, copacii se răriră şi în locul lor apărură rugi deşi de mure. Charles le ştia tulpinile moi şi ţepoase de când era copil şi mergea la cules. Pe aici însă nu le adunase nimeni şi boabele se stafidiseră pe ramuri. Îşi alese ca grijă drumul printre tufele stufoase până când, oarecum pe neaşteptate, dădu peste poteca bătătorită. Trebuie să fi fost făcută nu de mult. De cine? Merse mai departe, fără să-şi mai cureţe spinii din haină. La urechi îi ajunse zgomot de râu sau cascadă ce curge sau cade, dar un smoc de ferigi înalte îi astupă vederea. Le dădu la o parte şi trecu printre ele. Era *o cascadă*, dar priveliştea care îl izbi îl făcu să cadă în genunchi, de parcă i-ar fi plesnit

tendoanele. Inima începu să-i bată nebuneşte şi sângele îi zvâcnea în tot trupul.

— Dumnezeule mare! exclamă el la vederea acelui tablou.

Acum, aşa! îşi spuse călăreţul. Mintea îi era foarte limpede. Şi băiatul; curând îi vine şi lui rândul. Îşi chemă copoii care ajunseseră la malul râului şi simţeau că prada lor este aproape. Îi ţinea în aşteptare, urmărind în gând cărarea pe care ar fi luat-o băiatul, calculând distanţele în funcţie de timp. Soarele îl ardea. Tot socotind, ştiu că în curând băiatul avea să ajungă la locul ce îi fusese hărăzit ca să-şi joace rolul în această scenă. Atunci îl cuprinse nevoia de nestăvilit de a sfârşi odată. Chemă câinii şi struni calul în susul pârâului. Acum.

John Lemprière hălăduise de-a lungul falezei până la Vicard Point, înainte de a părăsi ţărmul golfului Bouley spre Cambrai, apoi spre apus, până la carierele de la Mont Mado. De acolo o luase spre sud, pe lângă Wesleyan Chapel, şi pe urmă pe valea Saint Lawrence. Lumina caldă a soarelui se cernea printre frunzele de deasupra capului său, împestriţând pământul din jurul lui. Cu ochelarii nu îi era teamă de povârnişuri şi, oricum, coasta dinspre apus era mai puţin râpoasă decât cealaltă. Merse mai departe, călăuzindu-se după susurul pârâului care curgea nevăzut în jos, spre stânga.

Îndrăgise această vale. Netulburată de aşezările omeneşti, putea fi situată oricând în timp; un loc unde eroii antici ar fi alergat nestingheriţi, gata să fie surprinşi în treacăt – aceeaşi licărire de pe vignieta fiecărui început de capitol, o străfulgerare scurtă chiar şi pentru un început de vedenie. Îl durea obrazul în locul pe care dormise lipit de cartea dăruită de Casterleigh. Peste noapte se trezise de două ori, ridicându-se în capul oaselor, cuprins de panică în vis: eroii antici i se mutaseră sub pleoape. Şi tot de două ori adormise

la loc, liniştit. Încă îl mai urmărea amintirea uriaşului chip cu lacrimi de bronz. Ca şi prăvălia lui Ichnabod, îşi zise. Merse mai departe spre locul din vale cel mai îndrăgit, cascada unde pârâul se prăvălea şi se lăţea într-un bazin puţin adânc înainte de a se îngusta din nou, fugind la vale spre Blanche Pietre. Un loc în care venise şi altă dată, doar ca să stea şi să asculte apa.

Îi auzi vuietul cu mult înainte de a o vedea; îşi încordă urechea şi o luă după zgomot ca după o călăuză. Dar pe când cobora pieziş povârnişul, fu surprins de un ţipăt scurt urmat de un plescăit zgomotos. Cineva descoperise locul lui preferat! Cineva se bălăcea în scăldătoare! Se înfurie, înconjură aproape în fugă un pâlc de copaci când, deodată, înlemni la vederea Juliettei Casterleigh, goală sub cascadă.

Ar fi putut să alerge. Să alerge, să îngenuncheze şi să o sărute acolo unde apa cascadei o săruta acum. Pe pântece, şi pe sâni, şi pe buze. Dar nu fu în stare decât să răsufle greu. Dorinţa îi uscase limba şi îşi simţi fiecare muşchi al stomacului zvârcolindu-se. Apa strălucitor argintie sclipea pe pielea ei. Îşi azvârlea pe spate părul negru şi lung, şi stropii de apă se răspândeau ca un arc scânteietor. Mâinile făcute căuş aruncau apa tot mai sus, pe picioare, pe pântece, pe sânii de pe ale căror sfârcuri întărite de răcoarea ei se prelingea în picuri în undele întunecate ce i se roteau la picioare. Cascada se năpustea asupra sa, şi ea întindea braţele ca să o cuprindă. Îşi deschise gura să o soarbă, îşi arcui spatele să o simtă, înfiorată, între rotunjimile spatelui şi de-a lungul picioarelor. Rămase nemişcată, ţintuită parcă de privirile lacome de pe amândouă malurile – tatăl şi fiul. Pe când Juliette primea sărutul rece al cascadei pe trup, ochiul lui John Lemprière fu atras de un semn din naştere de pe braţul ei, dar înainte să-şi dea seama ce era, fata se întorsese deja.

Piele de alabastru, ochi de smoală; trupul fetei se undui dinspre fiu spre tată. De pe celălalt mal, Charles Lemprière văzu tot ce văzuse şi fiul lui, în afară de un mic amănunt. Carnea albă, scăldată de apa întunecată şi lucirea mai stinsă a stropilor care alunecau pe piele. Când ea se întoarse, zări picăturile împroşcate în jurul ei ca un laţ de argint ce se ridică din apă. Zări sânii, triunghiul negru de la îmbinarea coapselor şi ochii încă şi mai negri, şi i se tăie răsuflarea.

Când trupul i se înfăţişă în toată splendoarea lui, văzu semnul pe care fiul său îl zărise într-o clipită şi nu-l cunoscuse. Dar tatăl ştia: era un semn de care se temea mai mult decât orice, care îl pătrunse adânc, aşa cum o înfierase şi pe ea. Un cerc ştirbit, semnătura împotriva căreia luptase. Şi mai ştia că duşmanii lui nevăzuţi îl împresuraseră stăruitori, că toate strădaniile lui, ca şi cele ale tatălui său mai înainte, erau iarăşi zădărnicite. Sosise ceasul să încheie socotelile şi să plătească cu viaţa. În sfârşit îl găsiseră. Îngenunche câteva clipe, ameţit parcă de gândul înfrângerii, apoi se sculă, strigându-şi împotrivirea fără să mai gândească:

— Nu, nu! Nu acum! Nu aici!

Atunci auzi haita. Înlemni. Cuvintele îi amuţiră în gâtlej când înţelese că *el* fusese vânatul de la început, chiar de la bun început. Dar nu mai avu timp pentru astfel de gânduri.

Copoii au răsărit la vreo patruzeci de iarzi mai jos, alergând, lipiţi parcă de pământ. S-a întors spre fata goală ce îl privea acum din scăldătoare. Ochii ei negri au scânteiat, cufundându-se în el. Şi-a spus să nu fugă, să fie gata să înfrunte orice i s-ar întâmpla. Şi totuşi a început să alerge, izbind disperat cu mâinile şi călcând în picioare ferigile şi tufişurile ce îi ieşeau în drum, în timp ce de pe celălalt mal, două picioare încercau şi ele să fugă la adăpostul crengilor atârnând până la pământ şi nu puteau, două mâini se zbăteau şi ele să găsească

ieşirea din coşmarul ce i se înfăţişa, şi nu puteau. Un glas încerca să strige, dar de auzit se auzi doar urletul tatălui în clipa în care copoii l-au trântit la pământ.

Norii lungi şi vineţi pluteau pe cer, umbrind dealuri, văi şi câmpii în trecerea lor tăcută. Şi-au aruncat umbra şi peste trupul sfârtecat de lângă scăldătoare. L-au adumbrit şi pe fiu, învăluindu-l în linţoliul lor mohorât. Se simţea sleit, hohote amarnice de plâns îşi căutau loc în gâtlej. La început i-au lipsit cuvintele. În adânc, în miezul făpturii sale, o glandă neagră îşi secreta deja gândul transfigurat prin corp şi prin arterele lui, urmărindu-i scurgerea înceată în creieri, apoi îi oferi gura în durerea lui şi fu acceptată, în clipa când s-a unit cu el. Cu ochii minţii vedea cartea încă deschisă pe masa din camera lui. Acolo Acteon era viu, aşteptându-i încă pe câini să-l ajungă. Dar aici, pe jumătate scufundat în apă, zăcea leşul sfâşiat al tatălui său. Între aceste două trupuri se afla al lui, care le unea, metamorfozându-l pe unul în celălalt.

Lampa cu zece fitile – un model neobişnuit – scăpăra şi pâlpâia intermitent. Doar unul era fitil de lumânare; din celelalte nouă numai trei ardeau.

— Am auzit că legea lui Dundas o să fie discutată luna viitoare şi am înţeles că o să fie sprijinită.

— S-au făcut cercetările trebuincioase. Nu vor fi greutăţi, cu toate că...

— Poate că puţină influenţă ar ajuta câteva conştiinţe să se decidă. Ai grijă de asta. Dacă şi după aceea vor mai fi piedici, o să ne mai gândim. Şi celelalte treburi?

Se lăsă o scurtă tăcere.

— Au fost duse la îndeplinire după cum ne-am înţeles.

— Jaques să meargă acum în Franţa. Să nu mai amânăm. Fata poate să-l însoţească.

Consimţământul fusese dat.

— Şi băiatul?

— Problema este în mâinile noastre. Nu văd nicio piedică aici, deocamdată cel puţin.

— Rolul tău este tocmai *să prevezi*. Gândeşte-te la miza acestui joc.

Se auzi o a treia voce. Mai gravă şi mai înceată decât cele de dinainte.

— Da, în joc este totul.

Valuri mici loveau vasul. Pe deasupra se roteau pescăruşii. Pentru ei marea era străvezie. Corabia, un punct minuscul într-o neţărmurită monotonie, o pată în peisaj. Păsările au prins curenţii ascendenţi de aer cald, s-au înălţat şi au planat cu ajutorul lor până când au zărit amândouă insulele, Jersey şi Guernsey, şi coasta Franţei dincolo de ele. Au zburat încă şi mai sus, până când ţărmul Angliei se întrezări ca o pată cenuşie la orizont.

Sub ele, corabia înainta încet în rada portului St. Peter. Tânărul se opinti, îşi aşeză cufărul pe umăr şi coborî pe pasarelă. Se opri la capătul ei, se întoarse şi privi înapoi o singură dată, înainte de a porni mai departe. Pescăruşii se înălţară spre nori, până se pierdură în imensitatea cenuşie a cerului.

Adio, Cezareea[19].

LONDRA

Pescăruşii ţipă şi se rotesc în aer. Se aud şi înăuntrul trăsurii care se hurducă prin glod şi smârcuri, în timp ce roţile uşor înclinate taie făgaşe adânci şi înguste în drumul care duce spre Londra. De la Southampton, prin Guildford şi valea Homesdale, s-a tot opintit prin ploaie, noroi, gheaţă, luptându-se cu o osie ruptă şi cu mizeria lui noiembrie din ţinutul North Downs. Acum cerul este senin. Caii trag din greu şi sforăie când îi şfichiuie vizitiul. Răsuflarea lor se vălătuceşte în aerul tăios. Prin cătune răzleţe şi pe câmpuri pustii, pe lângă ferme părăsite sau pâraie de un verde-strălucitor, printre clăi de fân aburinde şi biserici potopite de tufişurile înalte de soc îşi văd de drumul lor către metropolă. Drumul e tăiat printre văi şi dealuri, mlaştini şi câmpii. Acum trece prin George's Fields.

Fâneţele şi zidurile din bolovani sunt acum înlocuite de garduri mai arătoase, împrejmuind casele cu terase şi acoperişuri din olane roşii din ale căror coşuri ies fuioare de fum. Vizitiul îşi înfundă pălăria pe cap şi munceşte din nou caii obosiţi care se încordează şi aleargă prin Southwark, spre Borough, pe măsură ce casele mai câştigă un cat şi încă unul, înălţându-se şi îngustându-se tot drumul până la Podul Londrei, unde clădirile înghesuite se opresc brusc în faţa râului.

— ..sufletul comerţului meu. Orice chip de a scoate un bănuţ e bun, îşi lămureşte Cleaver auditoriul, în timp ce trec peste apa puturoasă.

Dar nimănui nu-i pasă. O femeie cu copilul în braţe dă din cap încuviinţând din politeţe. Tânărul doarme, rezemându-se de umărul lui. Cleaver se descotoroseşte de el scuturându-se.

— Niminea n-o să zică despre Ned Cleaver că nu-i place râul, declară el.

Tânărul tresare tocmai la timp să-i audă vorbele. Femeia încuviinţează din nou.

— Râul? Unde-i râul? întreabă el. Vocea îi sună răguşită de somn.

Dar l-au trecut deja, şi acum caii tropăie pe pavajul din Lombard Street.

— Înapoi. Cleaver îşi aruncă degetul mare peste umăr.

Trăsura încetineşte din cauza mulţimii tot mai dese, pe măsură ce se strecoară în jos pe Cheapside şi se târăşte în jurul catedralei St. Paul la pas. Cleaver strănută, fără să se sinchisească să mai ducă mâna la nas.

— Ian uitaţi-vă! îi îndeamnă. Nu-i un alt oraş ca ăsta, să ştiţi.

Sus, pe capră, vizitiul trage frâiele. Caii se opresc.

— Am ajuns! strigă acesta.

Cleaver se strecoară afară, îşi trage lada dintre bagajele de pe trăsură şi o şterge fără măcar un „Rămas-bun”. După el coboară femeia şi copilul, apoi tânărul, nesigur pe el, încă nedezmeticit pe de-a-ntregul. Femeia îşi strânge sacul de călătorie într-o mână şi i-o întinde pe cealaltă.

— Mulţumesc, doamnă Jemmer.

— Rămas-bun, domnule... Se luptă cu numele care i-a fost spus o singură dată, cu trei zile în urmă. Condoleanţele mele, domnule, rosteşte în cele din urmă şi pleacă.

— Al dumitale? întreabă vizitiul, dându-i jos cufărul.

Îl ia şi se caută prin buzunare. Din greşeală mâna i se strânge în jurul miniaturii cu chipul mamei, pe care aceasta i-o strecurase în palmă la

plecarea din Jersey, când se pregătea să se îmbarce pe vas. Oamenii se îmbrâncesc şi se îmbulzesc în jurul său. Scotoceşte din nou prin buzunare şi pescuieşte hârtia pe care ea îi desenase cu migală o hartă ce îi arăta drumul din orice loc de pe Tamisa. Trebuie numai să găsească râul, scăpând din mijlocul acestei înghesuieli. Nu are cum să nu nimerească.

— Păzea!

Sare înapoi din faţa unei tărăboanţe care trece repede pe lângă el zdrăngănind din încheieturi. Cufărul este aburcat pe umăr.

— Oi!

Este îmbrâncit de un individ mătăhălos care îşi croieşte drum din spate. Răspântia este înţesată de negustori şi muşteriii lor care s-au revărsat din Fleet Market pe străduţele megieşe. De la tarabe, precupeţii îşi strigă marfa în faţa gloatei care se perindă sau se strânge ciopor în jurul lor. Căruţaşii îşi fac drum împărţind picioare şi înjurături în dreapta şi în stânga, la fel ca şi hamalii. Zarva îi sparge urechile când gospodinele se tocmesc pentru câteva parale, iar târgoveţii se ciorovăiesc de zgârciţi ce sunt. Câţiva ţânci se fâţâie printre cei care încheie pariuri. Câinii sunt călcaţi în picioare.

Peste drum, un negustor vinde portocale, un penny bucata, dintr-o haraba pe care stă scris numele lui.

— Iertaţi-mă, domnule!

— Mă cunoaşteţi, domnule?

— Nu, eu...

— Vreţi portocale? Îi întinde una.

— Nu, eu...

— Atunci, nu mă faceţi să-mi pierd timpul.

Refuzul îl descumpăneşte, dar n-are încotro. Mai sunt şi alţi negustori pe stradă. Ei or să ştie unde e Tamisa. Ştiu, dar niciunul nu vrea să-i spună. Îi oferă tot soiul de fructe: renclode, mere şi pere cu patru pence, un penny şi două pence. Merge mai departe, cufărul apăsându-i umărul,

drept în mijlocul pieţei unde este înghesuiala mai mare, unde lumea vinde şi cumpără, tocmindu-se şi precupeţindu-se.

— Aţi putea să-mi arătaţi drumul spre Tamisa? îi întreabă el pe trecătorii necunoscuţi.

Aceştia se uită la el ca la un nebun. I se oferă napi galbeni cu un şiling baniţa şi napi turceşti tot cu atâta. Negustoreasa de peşte îşi vinde marfa din mers, înghiontindu-l şi împingându-l tot mai departe în mijlocul talciocului, unde un flăcău îl îndeamnă să ia o cutie cu tabac de prizat pentru un şiling sau trei la doi şilingi. Îl aude un muşteriu care cunoaşte marfa bună din ochi şi le cumpără, apucă de cot o negustoreasă care tocmai trece pe lângă el şi îi dă trei pence pe un calcan. Trei pence dintr-o guinee, o guinee pentru un ceasornic. Femeia strigă mai departe, cu coşul în spate tocmai de la Billingsgate: numa' şase parale. O altă cumătră o să-ţi vândă un cârnat cu mai puţin, dar nu s-ar atinge de un calcan de un şiling decât ca să-l mănânce. Trecând pe lângă vânzătorul de fitile, îi aruncă un bănuţ în cutie, dar îi lasă fitilele. Cu picioarele retezate de la genunchi, acesta visează noaptea comoara îngropată. „Am îngropat-o doar la treizeci de paşi de aici!", urlă el de pe cioturile picioarelor la tânărul care se lasă păgubaş şi nu-i mai pune întrebarea care îi stătea pe buze. Negoţul merge bine pentru vânzătorii de măruntaie, patru pence livra de drob, îţi mai lipseşte doar oţetul. Oţet găseşti la neguţătorul de mărunţişuri – două pence clondirul. Duhoarea săpunarului îi mută nasul jupanului Gyp, tocilarul, aflat în faţa năvodarului şi a peticarului. El a ascuţit cuţitul care i-a tăiat beregata lui Kieran Healey, drept care a fost dus în faţa lui Sir John ca să dea lămuriri. Văduva lui Healey este sortită să se îmbolnăvească de sifilis; fiul şterpeleşte peruci din coş, aducându-şi obolul la negoţul peruchierului. Dar fără simbrie. Milady Alice de Vere le poartă şi este purtată în lectică, cu

prepelicarul legat în lesă şi cu o mână molatică scoasă pe fereastră, şase băncuţe tocite de la Albermale la „Piazza”, ceea ce face cinci sute doi paşi pentru un bănuţ.

— Ascultă, băiete! Ochelarii ăia sunt de vânzare?

Cărăuşul îşi încetineşte pasul o clipă, apoi aleargă mai departe. Tălaniţele scumpe au o piaţă slabă, la fel de strânsă la pungă cum e corsetul cu balene al lui Millicent Martyn de la „Stapes” din Picadilly, douăzeci şi trei de şilingi, din Groenlanda. Tot ghiftuindu-se cu plăcintă şi bere neagră, Millicent a ajuns drăguţa cârciumarului, pentru un penny halba, patru pence şi jumătate slănina şi jambonul. Taică-său, cioplitor de firme, care a vândut de trei sute de lire acu’ un an, încă şi mai mult anu’ ăsta, şi-a pierdut speranţa la peţitori; la gândul zestrei se face alb ca varul, aşteptând cereri de la oricine are cizme văcsuite. Pretendenţii urmează să fie cercetaţi, neisprăvitul de Willem (părinţi necunoscuţi, parohie nesigură) o să le lustruiască pentru cât îi lasă inima.

Periile lui Willem sunt făcute de Simon Kirkby şi fiii din Spitalfields. Fiii fac un comerţ înfloritor cu tâlharii la drumul mare de la Deptford Fields; mărfurile de cositor având căutare, banii încasaţi urmează a fi jucaţi la bursă în cafeneaua lui Jonathan şi făcuţi pierduţi printre coloanele de cifre negre scrise de către Marmaduke în conturile nenumăraţilor săi muşterii. Oates, care a făcut pariu pe o mie că străbate toate străzile din oraş într-o săptămână, a pierdut şi creditorul lui a fost deportat. Acum patrulează pe Change Alley, controlând piaţa de salpetru şi ceai chinezesc: nu, tinere domn, râurile nu sunt în branşa mea. Uitându-se la ceasul de buzunar vede că este aproape zece şi un sfert. Pipăie cu degetul aurul de pe capac. Treizeci şi una de lire, şaptesprezece şilingi şi zece pence şi jumătate uncia, preţul dimineţii. Acele gonesc spre miezul zilei. În

curând, samsarii de spiţerii şi băcănii vor încheia cele mai aprige tocmeli în locul aflat între neguţătorii turci şi statuia lui Charles al II-lea din curtea Bursei Regale. Schimbă cu furie mărfurile între ei, făcând incursiuni din când în când la misiţii de la Companiile Indiilor de Vest de pe malul sudic, deşi adevăratul negoţ se face aici, pe băncile înşirate de-a lungul pereţilor. Obadiah Walker a cumpărat de la Ducane o opţiune pentru douăzeci de tone de zahăr, restul urmând a fi scontate la bancă de la fabricanţii de biscuiţi din Lambeth. Cererea mare este astăzi pentru ceai, vasul *Nottingham* trebuie să sosească în port cu încărcătura întreagă. Aceia care s-au luat după zvonul că nouă zecimi din baloţi s-au stricat şi ţin cu dinţii de acţiuni pierd câte două pence, două pence şi jumătate la livră. Nimeni nu îşi bate capul, în afară de un idiot cu mintea rătăcită care întreabă dacă Tamisa mai curge prin Londra; cu toţii îşi vor petrece după-amiaza în odăile de sus de la „Antwerp", unde nu vor trăncăni despre ceai decât dacă negustorii de sticlă nu-şi aleg aceleaşi ore ca să-şi împartă acţiunile. Un angrosist îngrijorat oftează, mai scade preţul cu un gologan pentru cumpărători, dar fără folos, şi acum păşeşte ţanţoş prin North Gate în Threadneedle Street. Aşezaţi la masă la cafeneaua „Ierusalim", câţiva comersanţi care se ocupă cu negoţul de coastă se uită în treacăt cum patronul aruncă pe uşă un tinerel stângaci care, să auzi şi să nu crezi, vrea să ştie unde este râul, azvârlindu-i cufărul jos pe scări, rahat cu ochi, şi obraznic pe deasupra. O femeie ridică privirea spre locul de unde se aude zarvă, trage din clondir şi capul îi cade iar în piept, în timp ce tovarăşul ei îi oferă din mers solicitantului sfatul său nepreţuit „Mergi spre apus, băiete." Arată cu mâna, este înţeles şi îşi vede de drum, urmărit de întrebarea aceea prostească despre râu; n-o să se înveţe niciodată? Sfatul este pe gratis, măcar, şi tânărul îl înhaţă, înaintând

printre mulţimile împeruchiate de la Holborn spre Oxford Road, unde un flăcăiandru târăşte un vier uriaş pentru sacrificiul ritual din duminica următoare, în timp ce surioara lui mână o gâscă – o pereche abordabilă, dar nu prea ştiu încotro vine apa, nici drumul spre ea. Nu ştiu decât de porc şi de gâscă. Se întoarce spre labirintul de străduţe care o pornesc spre nord şi spre est pe lângă Charing Cross. Mersul este acum anevoios. Îl dor picioarele. Cufărul îi intră în carne în umărul îngust, şi braţele îi zvâcnesc. Merge înainte încet pe străduţele unde pavajul abia se mai vede de sub mâzgă. Femeile strigă de la ferestrele caselor de raport; bunul-simţ îi dictează să nu privească în urmă, în timp ce picioarele îl târăsc pe Sheath Alley spre „Piazza”. Va găsi, oare, vreodată, râul? Disperarea îi dă târcoale pe când înconjoară piaţa, înaintând pas cu pas în mijlocul mulţimii ca să o ia pe o străduţă spre sud. Pe la mijlocul ei se opreşte, frânt de oboseală, pune cufărul jos şi se reazemă de o uşă. Un bărbat cu o boccea mare albastră vine spre el împleticindu-se pe şapte cărări. Lemprière îşi schimbă locul. Bărbatul se clatină, apoi ţâşneşte înainte. Cei doi se ciocnesc.

— Naiba să te ia!

Speranţele înşelate ale lui Lemprière se revarsă deodată asupra agresorului său beat care îi cade la picioare. Lemprière vârî harta sub nasul bărbatului.

— Râul, îi cere. Vreau să ştiu unde e râul.

Omul se uită la el temător.

— Bine, da’ unde pe râu, domnule? Unde anume doreaţi? întreabă el, în timp ce este tras în sus. Harta desenată de mână îi flutură sub nas.

— Aici; tânărul împunge cu degetul Southampton Street.

— Uite ce, nu este nevoie să vă bateţi joc de mine, domnule. Îs cam cu chef şi-i vina mea, dar am destule pricini pentru asta...

— Spune-mi!

— N-am avut de gând să vă lovesc în halul ăsta, să ştiţi...

Tânărul ridică din nou cufărul.

— Spune-mi doar atât, repetă el încet, sperând să sune a rece ameninţare.

Prizonierul lui priveşte în toate părţile, şovăind; să fie asta o scuză pentru violenţă?

— Da' bine, domnule, aicea-i Southampton Street. Chiar asta e! izbucneşte el disperat.

— Asta?

— Asta, domnule. Aicea e.

O găsise; ba mai mult se afla chiar acolo! Îi dă drumul bărbatului şi răsuflă adânc, încet, simţind doar uşurarea.

— Mulţumesc, omule, spune el în timp ce se apleacă să-şi cureţe noroiul de pe nădragi.

Celălalt nu răspunde, şi când tânărul priveşte în sus să afle pricina tăcerii lui constată că o rupsese la fugă. Priveşte repede în dreapta şi în stânga, dar nefericitul nu se vede nicăieri. Puţin mai jos, pe cealaltă parte, zăreşte casa cu camere de închiriat. Trece strada şi bate la uşă. Aude paşi grei pe scări şi zăvorul care se trage.

— Bine ai sosit, domnule Lemprière! exclamă bătrâna care i-a deschis uşa şi l-a poftit înăuntru.

O urmează, târându-şi cufărul şi abandonând căutările în grija străzii de afară. Pe unde vine Tamisa? Nu-i mai pasă câtuşi de puţin.

Curenţii se amestecau de-a valma în apa strălucitoare din estuar. Valurile înălţau creste înspumate, trecătoare, şi pe suprafaţa schimbătoare a mării un pescăruş sălta neliniştit. Aripile desfăcute încercau aerul, zvâcnind gata de zbor din clipa când fluxul se porni să înalţe curenţii

nepăsători în estuar şi vânzoleala mării lăsă loc hulei adânci, nestăvilite. La început apele se agitară uşor, apoi, simţind impulsul stăruitor, se uniră într-o înaintare hotărâtă către oraş.

În zarea tulbure, abia vizibilă în lumina zilei de iarnă, vela rândunică anunţă apropierea unei corăbii care taie apa în efortul de a prinde fluxul cu toate pânzele sus în calea vântului uşor. Zburătorii, apoi velele mari se zăriră rând pe rând, pe măsură ce vasul înainta în estuar, iar curenţii îl târau spre gura râului. Tamasa, râul negru, Tamesis. Tamisa.

O mie două sute de tone fără încărcătură, prima ei cursă. Pe punte, lascării[20] se repeziră să încetinească mersul corăbiei după ce apa începu să o împingă. Înainta; indiamanul *Nottingham* sosea din China şi Capul Comore. Călăfătuitorii, dulgherii şi tâmplarii de pe şantierul lui Thomas Brown făcuseră treabă bună; părea neatinsă de călătorie, tachelajul bine arimat şi hublourile pecetluite. Mândria flotei Indiilor de Răsărit, *Nottingham.* Se ţinea bine şi cu folos pe apele care o duceau în susul râului. Lemnul era sănătos, trecuse cu bine prin schimbările de climă, cercurile coastelor încă strânse, pompele prea puţin folosite. Cele două borduri ale lui *Nottingham* ieşeau din apă drept. Îşi purta mărimea admirabil în timp ce înainta maiestuos în susul Tamisei.

Un alt vas înainta greoi pe hulă, cu toate că nu era prea încărcat. Cu jumătate de tonaj mai puţin, îşi urma cursul perfid prin siajul corăbiei *Nottingham,* ca un fiu risipitor care se ţine în umbra moştenitorului legal recunoscut. Acum era pe jumătate mascat de corabia mai mare, acum părea că se pierde în cenuşiul indistinct al mării. Pe puntea lui nu se aflau lascări, dar feţele arse de soare şi de vânt ale marinarilor îi făceau să pară aidoma lor. Morocănosi, trăgeau din greu velatura învechită. Alunecând repede prin scripeţii tociţi, parâmele lucioase nu aveau nevoie de cine ştie ce macarale. Coastele corăbiei scârţâiau laolaltă cu

plescăitul valurilor ce se loveau de carenă – singurele zgomote auzite pe punte, căci echipajul lucra în tăcere.

Cele două vase navigau mai departe. Curând se zăriră primele case. La Gravesend, un barcaz se apropie *de Nottingham,* aducând pilotul care urma să-i dirijeze până la Deptford, în finalul călătoriei pe canalele Tamisei.

Amândouă corăbiile înaintau acum drept pe mijlocul râului. Vasele poştale, bărcile de plăcere şi keciurile care se înghesuiau pe râu lăsară liber firul mai adânc al apei în semn de apreciere pentru pescajul impunătorului indiaman. Acesta se apropie de Upper Wet Docks, apoi intră.

— Pune din pană!

Au aruncat parâmele de amarare şi au legat corabia de ţărm. Lungul drum luase sfârşit.

Nazim părăsi corabia o dată cu ceilalţi; deşi îi fusese adăpost în ultimele nouă luni, nu-i aruncă nici măcar o privire peste umăr. Atenţia lui se îndreptă spre vasul necunoscut care îi însoţise până în port. Pilotat de căpitan, acesta urca mai departe spre Rotherhithe. Nazim îl urmări cu privirea până când dispăru după cotul râului. Vasul îşi continuă drumul navigând greoi până la chei, unde acostă fără incidente, scârţâind şi luând apă. Niciun hamal nu alergă în întâmpinare; doar un bătrân marinar îi aruncă în treacăt câteva priviri, târându-şi de-a lungul cheiului piciorul rămas teafăr, în timp ce un cap se iţi la fereastra din pod a casei căpitanului Guardian, aflată ceva mai încolo. Marinarii părăsiră puntea de jos târşâind picioarele, cu capetele plecate şi mâinile vârâte în buzunare. Vasul se legăna uşor purtat de maree, după ce sosise cu atâta întârziere, dincolo de limitele speranţei sau ale răbdării oricui l-ar fi aşteptat; bum, bum, bum – se izbea de ponton. Ce primire jalnică, fără surle şi tobe, pentru întoarcerea acasă a lui *Vendragon.*

Stimate domn, cu respect vă aduc la cunoştinţă că prezenţa dumneavoastră este reclamată în dimineaţa de douăzeci şi două ale lunii noiembrie, la biroul nostru din, Chancery Lane.

La această dată, bunurile tatălui domniei voastre, recte Charles Lemprière, aflate în custodie la Chadwick, Skewer şi Soames, vor fi trecute în posesia dumneavoastră în calitate de fiu, legatar şi executor testamentar. Primiţi, vă rog, condoleanţele mele sincere.

Ewen Skewer (avocat)

Călătorise spre apus. Ajunsese la liman. John Lemprière oftă în timp ce se uşură de cizme. Picioarele îl dureau. Scrisoarea îl aşteptase. Dedesubtul mesajului, scrise de o altă mână, erau câteva rânduri prin care i se aducea la cunoştinţă, în primul rând, că majoritatea bunurilor constau din înscrisuri şi că nu erau necesare pregătiri de transport. În al doilea rând, că una din părţile interesate îi va face o vizită a doua zi de dimineaţă şi că îl va conduce la biroul avocatului. Rândurile nu erau semnate şi Lemprière se întrebă cine putea fi partea interesată. Interesată de ce?

Îşi scoase ochelarii şi îşi frecă pielea de la rădăcina nasului. Lumina după-amiezei învăluia odaia în liliachiu. Erau puţine lucruri în ea: un scaun, o măsuţă de scris, patul pe care stătea, un scrin. Lângă acesta din urmă, cufărul lui zăcea deschis pe podea, iar înăuntrul lui, răvăşite, hârtiile prin care scotocise până acum. Prezenţă mută, obiectul scurtei sale căutări se afla lângă el. O

scrisoare. Agitaţia stârnită de tevatura sosirii se stinsese deja, lăsând loc oboselii obişnuite. Privi posomorât pe fereastră cerul cenuşiu.

— Londra, rosti cu glas tare, de unul singur. Zarva străzii îi ajunse la urechi: vânzătorii ambulanţi şi muşteriii lor. Un lătrat de câine.

Abia dacă scosese câteva vorbe în cele şase zile de când plecase din Jersey. Plăcuta lui călătorie fusese umbrită de răul de mare care îl trimisese să vomite peste bord de la plecarea din Saint Peter şi până la Southampton. Se simţea putred pe dinăuntru. Nici în trăsură nu fusese mai bine. Un bărbat roşcovan care duhnea a bere îl bătuse întruna la cap că face comerţ, şi de fiecare dată clipea din ochi, de parcă asta era cine ştie ce mare secret. O femeie între două vârste aşezată cu copilul în faţa lui a dat tot drumul din cap. Nu îi mai fusese greaţă, nici măcar la bariere; în schimb, neliniştea surdă devenise mai puternică. O simţi şi acum când se uită în jos la scrisoarea de lângă el, scrisoarea tatălui său. Lemprière se jucă maşinal cu ea, în timp ce se cufunda din nou în gândurile care de vreo două săptămâni încercau să pună stăpânire pe el. Gânduri care, dacă l-ar prinde în mreje, simţea că nu vor aştepta până va fi pregătit să le înfrunte.

Uşa fusese dată de perete. Bătrâna sporovăi pe seama celorlalţi chiriaşi în timp ce îi arăta drumul pe scări. Cămăruţele din pivniţă adăposteau câteva fetişcane galeze care vindeau la piaţă. La parter încăperile erau goale, dar la primul cat fuseseră ocupate toate. Odaia lui era la al doilea cat, iar deasupra lui stătea un croitor cu familia. Bătrâna era nerăbdătoare să plece. Îl lăsă în dreptul uşii şi coborî, bocănind pe scările de lemn care scârţâiau din toate încheieturile.

Rămăsese în prag, ascultând cum se îndepărtează înconjurată de zgomote; în clipa când a auzit uşa de la stradă închizându-se cu un pocnet sec, a simţit mustrările de cuget – atât de familiare

din ziua morţii tatălui său şi de care îi era tot mai teamă – ce îl încercaseră în ultimele două ceasuri, cum îl chinuie iar în toată grozăvia lor. Ajunsese să recunoască instalarea lentă a acestei senzaţii care punea stăpânire pe el, încăpăţânată şi străină. Ultimele săptămâni le petrecuse în plimbări lungi şi obositoare de-a lungul falezei din Jersey. De mai multe ori se trezise fugind; când îşi venea apoi în fire, nu-şi mai amintea de ce. Ştia însă prea bine.

Lemprière se ridică şi se îndreptă spre fereastră. Închise geamul şi se uită la oamenii care se ciocneau unii de alţii pe stradă. Cu toţii îşi vor da duhul într-o bună zi şi îşi vor părăsi viaţa de plumb pentru eterul de deasupra. Ca şi tatăl meu: sub formă de harpie, sirenă sau sfinx – diferite încarnări ale lui *ker*[21], cel cu aripi negre, care părăsea trupul zburând pe gură. Avea chip de femeie. Miasma. Cei vechi credeau că aduce ciuma şi că pustieşte ogoarele – un creditor neîmblânzit care nu îi iartă pe rău-platnicii lipsiţi de griji.

Deasupra, fiul cel mai mic al croitorului începuse litania: „Ethelred cel Nesăbuit, Edward Confesorul, Henric al cincilea, al...” Nesăbuitul! Se gândi din nou îndelung la scrisoarea pe care o aşezase pe pat, la cuvintele tatălui său. *Currite fusi*[22]... Tac, tac. Glasuri din trecut şi din viitor, „Henric al şaptelea, Henric al optulea...” Cineva strigă în stradă: „Sfinte Sisoe!”

Când s-au înfipt în picior, colţii au scos un zgomot ca o sorbitură; ciudat cât de tare s-au auzit, *huup*!, ca o gheată trasă afară din mocirlă. Februarie era luna alinării: e încă devreme acum, gândi ei. Sau prea târziu. Exactitatea era însăşi esenţa ritualului. Când murea cineva, rămăşiţele lui erau aşezate într-un vas mare de pământ, *pithos,* îngropat cu oarecare ceremonie, iar familia mortului trebuia să practice ritualuri ca să îmblânzească spiritul răposatului. Păstrarea

obiceiurilor nu avea de multe ori niciun efect, dar acest amănunt nu le zdruncina atenienilor credinţa; sau teama. Ei ştiau, *ker* era un spirit înspăimântat ce supravieţuia traumei morţii; nici mai târziu, când trebuia să-i plătească obolul lui Caron ca să treacă apele Aheronului şi să ajungă la ţinutul umbros, nu se putea lepăda de teamă. Era ca o drojdie amară în gura celor vii, gustul reîntâlnirii viitoare. „Şi ţie îţi va veni rândul”, vesteau glasurile fără trup.

Mirosul pestilenţial al râului plutea încă în odaie. Focul anemic din sobă era gata să se stingă. Se duse să stârnească jarul şi mai aruncă vreo doi-trei cărbuni în foc, fără chef. Până şi focul ardea aici cu totul altfel. Se lăsă pe vine şi urmări cum flăcările jucăuşe încearcă fără convingere să mistuie cărbunii. Scrisoarea încă îl aştepta. Când se întoarse să o ia, fu năpădit de presimţiri; şi totuşi, de ce să-i fie teamă? Întrebări la care nu găsea răspuns, acuzaţii de care nu avea scăpare. Îşi frecă umărul şi se aşeză din nou în pat. Cu plicul în mână se gândi la Hipponomus, Belerofonul, trimis de lângă patul, presupus pângărit al Sthenobeei, la curtea regelui Iobat cu scrisoarea lui Proteu, ducându-şi, fără să ştie, osânda la moarte. Şi cu toate acestea supravieţuise, observă în sinea lui. „Charles întâiul...”, se auzi de sus. Literele caligrafiate îngrijit de tatăl său îl scrutau. Începu să citească.

Nazim se îndreptă spre barăcile de la Ratcliffe. Odată intraţi în acele dărăpănături, cei mai în vârstă se strânseseră grămadă la taifas. Le simţi amărăciunea, dar, ca în multe alte dăţi, nu li se alătură. Şandramaua era într-adevăr mizerabilă: friguroasă, cu o lumină chioară, necurăţată de luni

de zile. Ei şi? Îşi păstră părerile pentru sine şi nu se amestecă în discuţiile purtate în şoaptă. Unii vorbeau deja să-şi găsească de lucru pe corabie, în călătoria de înapoiere spre Madras sau Goa. După câte ştia însă, Compania Indiilor de Răsărit nu îngăduia aşa ceva. Oricum, în noiembrie corăbiile nu se prea înghesuiau să navigheze spre Indii; riscul era atât de mare, încât era o adevărată prostie. Nazim îi privi pe lascări, în timp ce bătea darabana cu degetele pe scândură, rar: unu, doi, trei, patru, apoi degetul mare. Îndoia fiecare falangă: unu, doi, trei, patru, degetul mare. Pârghii şi tendoane. Erau locuri şi mai împuţite decât ăsta. Dar şi altele mai arătoase.

Într-un colţ al hardughiei oamenii continuau să vorbească. Degetele se opriră din darabana lor. Era cealaltă faţă a monedei: dacă făgăduielile Companiei se împlineau, amărăciunea lor avea să se preschimbe în bucurie, la fel de neînţeleasă pentru el. O monedă falsă. Dacă i-ar fi adus vreun câştig, s-ar fi mirat de purtarea lor. De mult însă se lepădase de asemenea griji – văzuse şi reversul medaliei: oameni prostiţi de ceea ce ei îşi închipuiau că este dorinţă. Deşertăciune.

Cu ani în urmă, pe când mai trăia unchiul lui, mersese pentru prima dată la palatul Nababului[23]. În ziua aceea văzuse multe lucruri pe care nu le înţelesese, dar cel mai de seamă (de fapt doar unul dintre ele, după cum avea să priceapă mai târziu) fusese o pildă de deşertăciune.

Gândurile îi zburară în trecut. Stătea împreună cu unchiul său în faţa palatului imens. Îşi amintea de căldura sufocantă, de strălucirea orbitoare a gresiei roşii, şi, apoi, de marmura rece dinăuntru. Paşii lor răsunară pe pardoseli pe sub arcadele înalte, aurite. În timp ce păşeau prin bazarul de la intrare, unchiul îi arătase pavilionul de muzică. Privi într-acolo fermecat. Apoi au trecut prin sala de audienţe, pe lângă iatacuri şi încăperile haremului, pe lângă băile cu aburi şi

grădinile unde apa curgea în bazin prin canale şi mici fântâni arteziene. Bolţile înalte ale pavilioanelor şi cupolele îi priveau de sus cum dispar în încăperile interioare, unde uşile de alamă şi argint turnate în relief se închideau fără zgomot; şoapte slabe se auzeau din spatele paravanelor dantelate. Şi-au urmat drumul de-a lungul unor coridoare lungi, întunecate care i-au dus la sala de primire, decorată cu arabescuri şi inscripţii încrustate cu agate şi carneol, ori smălţuite în azuriu, purpuriu sau auriu, culori dintre cele mai preţioase. Acolo se afla un bărbat mărunţel, slujit doar de un servitor.

Unchiul i s-a adresat cu tot respectul. Cei doi bărbaţi au stat de vorbă un timp, după care el, un puşti stângaci de doisprezece ani, i-a fost înfăţişat mărunţelului. Nu şi-a dat seama atunci – nici nu trebuia – că de faţă cu el se încheiase un târg şi că, fără să ştie, din acea clipă devenise la rândul său servitorul Nababului. În cele din urmă, după ce unchiul şi Nababul au vorbit cu glas scăzut ore în şir, s-au înclinat în faţa mărunţelului şi s-au îndreptat spre ieşire.

Înainte de a părăsi palatul, unchiul l-a dus să vadă Sala Oglinzilor. Auzise despre ea de la alţii, se vorbea că era o minunăţie: miriade de oglinzi minuscule încastrate în baghete şi lespezi de stuc formau un mozaic ciudat, mişcător. Se văzuse risipit în mii de bucăţele. Era o minunăţie, nu-i aşa? Dăduse din cap politicos, dar spectacolul nu-l mişcase. Nişte pereţi obişnuiţi i-ar fi făcut aceeaşi impresie. La ce bun să se mire? Unchiul îl urmărise atent şi, mai târziu, mult mai târziu, avea să-şi dea seama că fusese pus la încercare. Nicio tresărire nu se văzuse pe chipul lui.

Unchiul a zâmbit şi l-a dus înapoi prin sala de audienţe, unde servitorii palatului s-au dat înapoi din calea lor, cu privirea plecată. Nazim nu-şi închipuise că unchiul lui era un om atât de însemnat. Se uitase la chipurile lor şi pe toate citise

aceeaşi expresie: respect, fireşte; şi încă ceva. Unchiul îl certase pentru curiozitatea lui; dar el, aruncând mai departe priviri furişe în timp ce trecea printre servitori, văzu în ochii lor o umbră de repulsie, ba chiar o teamă puternică şi prost ascunsă. Încercase să-şi dea seama de ce se tem de unchiul lui, un om fără prea multă trecere la cei din jur, după câte ştia. Mai târziu avea să zâmbească ori de câte ori îşi amintea lipsa lui de înţelegere copilărească, dar atunci, pe când se întorceau prin bazar îndreptându-se spre porţile împodobite ale palatului, curiozitatea devenise şi mai vie. Curtenii, servitorii favoriţi şi intriganţii de profesie din palat îi petrecură cu privirea până la poartă. Cei doi erau: Bahadur-ud-Dowlah, ucigaşul numit prin puterea divină pe lângă Nababul din Carnatic[24] şi ucenicul său de doisprezece ani proaspăt numit în acea zi.

Uşa coşmeliei se trânti deodată de perete, trezindu-l pe Nazim din visare. Se întorsese primul dintre compatrioţi. Îşi întinse pătura pe scândurile podelei şi se lungi cu capul întors spre uşă, după obiceiul său. Uşa se deschidea cu zgomot la intervale neregulate. De fiecare dată ridica pleoapele, clipea, apoi, nevăzând nicio ameninţare, le cobora la loc. Tovarăşii lui de pe corabie intrau câte doi, câte trei; nimeni nu se întorcea singur. Prima lecţie, îşi spuse. Câţiva afişau o mină curajoasă, dar cei mai mulţi veneau înapoi plouaţi, ba unii chiar plini de sânge. Oftă şi *încercă* să-şi găsească locul pe podeaua tare. Dormi pe apucate, trezit în dese rânduri de zgomotele hoinarilor întorşi noaptea târziu care se împiedicau căutându-şi culcuşul. Misiunea ce îi fusese încredinţată urma să înceapă mâine.

„Fiule,” aşa începea scrisoarea, *„când vei citi aceste rânduri, prima şi ultima scrisoare a mea către tine, eu nu voi mai fi. Dacă felul trecerii mele în lumea celor drepţi va urma precedentul creat de înaintaşii noştri, atunci vei rămâne nelămurit, pradă îndoielilor şi întrebărilor fără răspuns. John, nu încerca să le cercetezi.Curiozitatea nu va fi astâmpărată şi nici răzbunarea ta săvârşită. Dacă trecutul familiei Lemprière se aseamănă cu istoria casei lui Atreu*[25]*, pricina este că sfatul ce ţi l-am dat a fost prea rar oferit, şi niciodată urmat. Sunt convins că vei citi această scrisoare la Londra sau în drum spre acel oraş. Termină-ţi treburile pe care eşti nevoit să le duci la bun sfârşit şi pleacă. Cât despre hârtiile mele...”* (aici, John privi spre cufărul din care se revărsau), *„Pune-le pe foc. Nu te osteni să le citeşti. Mi-e teamă să dezvălui mai mult, fă doar ce-ţi spun, ca să mă odihnesc în pace pe lumea cealaltă.”*

Era nesemnată, dar scrisul nu putea să fie decât al tatălui său. Ce înţelesese, oare, prin răzbunare? Şi de unde ştiuse că moartea lui va fi violentă? Cu cât se gândea mai mult la cuvintele tatălui, cu atât îl chinuiau alte întrebări.

Se întinse pe patul îngust, cu ochii în tavanul înnegrit de fum ce fusese cândva văruit. Se gândi în treacăt la maică-sa şi, cu sentimente amestecate, la câmpiile şi pădurile din Jersey. Deasupra lui auzea cum familia croitorului se pregăteşte de culcare, în timp ce afară tumultul străzii, deşi nedomolit, se preschimbase: larma calfelor, a pieţarilor, acel zumzet neîntrerupt de târguială, înjurături şi politeţuri se stingea pe măsură ce ritmurile nopţii îşi proclamau supremaţia prin

strigăte neaşteptate, paşi care se apropiau şi se îndepărtau.

Se gândi la tatăl său. Pentru ce strigase? Dacă ar fi stat întins acolo nu s-ar fi întâmplat nimic. Dacă pur şi simplu Casterleigh ar fi ales o altă zi de vânătoare, nu s-ar fi întâmplat nimic. Dacă Juliette nu s-ar fi scăldat, dacă Juliette nu s-ar fi jucat în apă, dacă Juliette nu... dacă nu aş fi comis păcatul lui Acteon... Nu. Respinse acest gând. Nu acum.

Ba da, se încăpăţână o altă voce interioară, *dacă n-ai fi lăsat pe altul să-ţi ia locul*... Nu s-ar fi întâmplat nimic, conchise el obosit. Atâtea posibilităţi să nu se întâmple.

Dacă nu citeam legenda, evocând-o; dacă nu mi s-ar fi oferit cartea; dacă nu aş fi încercat să fac pe grozavul în bibliotecă. Atâtea lucruri pe care puteam să nu le fac: să o privesc în scăldătoare.

Gândurile i se întorceau mereu la fată. Pe dinafară părea calm, dar pe dinăuntru simţurile trezite se scurgeau încet în jos ca nisipul din clepsidră. Noaptea înainta cu paşi mărunţi. În cele din urmă, ochii i s-au închis şi adormi.

Cu multe, multe veacuri în urmă, o imensă creatură îşi purta paşii prin ţinutul în care avea să se întemeieze mai târziu cetatea Londrei. Nepăsătoare şi trufaşă în natura ei muritoare, umbra îi cădea peste câmpii întinse şi povârnişuri. Urmele paşilor ei au format cratere şi s-a cufundat în huma moale care s-a închis încet în jurul ei. Aici a pierit. Şi tot aici pământul afânat, primitor, a tras-o în jos spre straturile de piatră. A început apoi o lentă încremenire. Treptat a fost învinsă încet de piatra răbdătoare care i-a cotropit mâinile şi picioarele, apoi întregul trup, păstrându-i conturul perfect până în cele mai mici amănunte. Învelişul împietrit nu era o simplă stană, ci mausoleul închinat propriei sale pieiri – un zăcământ labirintic care acum adăposteşte în tăcere cinci intruşi.

Sub oraşul adormit, în adâncul acestei structuri se simte o foarte uşoară însufleţire. Prin rămăşiţele sale fosilizate, în cinci locuri diferite se mişcă ceva. Cinci oameni se târăsc prin artere de granit, galerii adamantine şi plăci sfărâmicioase de cristal. Înaintează pe cinci căi deosebite; cotite şi răsucite, ele nu se întretaie niciodată. Punctul de sosire este singurul lucru pe care îl au în comun, aşa că fiecare îşi alege un alt drum prin labirintul de galerii. În răstimpuri, trec doar la câteva palme unii de ceilalţi, fără să ştie, abia despărţiţi de un perete de calcar sfărâmicios, subţire ca hârtia. Fiecare îşi vede de drumul lui spre sala aflată în miezul imensului leş – pesemne că sala a fost odinioară însăşi inima Uriaşului, iar uşa către ea aorta, pulsând sânge fierbinte prin venele în care acum răsună doar ecoul paşilor înăbuşiţi ai celor cinci. Lămpaşele agăţate de piept le luminează calea, şi trupurile aruncă umbre ce se lungesc în întunecime. Intrând în sală, fiecare stinge felinarul şi aprinde fitilul unei lămpi din perete. Sunt nouă lumânări cu totul. Acum cinci dintre ele sunt aprinse, aruncând o lumină şovăielnică pe tavanul cămării şi pe pereţi. Este singura lumină pe care o cunoaşte acest loc. Încăperea este rece şi aerul mucegăit. Cabala este în plină adunare.

Oricât de slabă ar fi lumina, şeful se fereşte de ea, retrăgându-se în umbra jilţului. În spatele lui stau două personaje, încadrându-l ca nişte coloane. Puţin mai încolo se aşază un bărbat mătăhălos. Are aerul unuia obişnuit să se mişte mult şi se foieşte neliniştit. Însoţitorul lui, un individ vânjos, îşi găseşte locul mai repede alături.

— Ia loc, te rog, spune, în timp ce ultimul sosit se aşază.

Nu se simte nici nerăbdare, nici emoţie – poate doar gravitate, pentru că s-au adunat aici pentru a semna în sfârşit tratatul ale cărui condiţii fuseseră discutate şi convenite cu mulţi ani înainte. Şeful se apleacă înainte aproape imperceptibil, cu

chipul învăluit încă în umbră. Acesta este semnalul. Adunarea îl înregistrează după o practică îndelung exersată. Au mai fost multe asemenea întruniri.

Mătăhălosul îşi aşază coatele pe masă şi îşi strânge mâinile. Vârful unui deget bate fără zgomot în inelul de aur pe care îl poartă la mâna stângă. Este o bijuterie grosolană, cu pecete. Îşi cercetează unghiile, de parcă vorbele celuilalt l-ar interesa prea puţin. Dar atitudinea contemplativă pe care o adoptă este atât de străină de firea lui, încât efectul este aproape comic. Vorbitorul îi răsplăteşte indiferenţa prefăcută cu aceeaşi monedă.

— Am ştire că Nababul a trimis un emisar... Îl vom dibui noi. Hotărârea poate fi luată – se opreşte să răsufle – mai târziu. Oricum, el este doar o părticică din grijile noastre mari...

— De ce să aşteptăm? Mătăhălosul îşi desface mâinile. De ce să nu ne ocupăm de el acum? Prezenţa lui nu ne este de niciun folos, nu-i aşa?

Privi în jur, căutând consimţământul celorlalţi, dar, ca întotdeauna, feţele lor erau de nepătruns. Şeful vorbi mai departe, pentru a răspunde la întrerupere.

— Îl vom urmări. Poate ne va fi de folos să aflăm cine este, înainte să-l – face o pauză – ...înainte să acţionăm. Nu există lucruri lipsite de însemnătate.

La celălalt capăt al mesei, bărbatul sosit ultimul se joacă nervos cu o foaie de hârtie. Aruncă o privire scurtă mătăhălosului aflat în faţa sa şi al cărui însoţitor mai scund îi surprinde privirea, susţinând-o fără să clipească.

— Într-adevăr, problema asta se află chiar în miezul lucrurilor, se aude glasul celui mai în vârstă. Spune mai departe!

— Da, Nababul joacă un joc mai viclean decât ne-am aşteptat. Promiţând să onoreze toate

datoriile, atât pe cele ale guvernului, cât şi pe cele ale grupului Arcot[26], cere unuia să plătească pentru celălalt şi el nu plăteşte pe nimic. Până acum, Nababul s-a dovedit foarte maleabil, aşa că va fi de acord cu orice.

— Ceea ce e totuna cu a nu fi de acord cu nimic. Practic, este lipsit de putere, dar pretinde tuturor concesii în virtutea propriilor sale datorii!

— Chiar aşa, s-a auzit glasul celui învăluit în umbră. Un adevărat centru vid în care se prăbuşesc toate interesele.

— Inclusiv ale noastre? întrebă bărbatul încordându-şi muşchii.

— Nu avem niciun motiv să credem că înţelegerea noastră s-a schimbat, sau că măcar ar fi vorba de aşa ceva. Cu toate acestea, prea multă agitaţie – făcu dinadins o pauză – strică. Trebuie luate toate măsurile de prevedere. Să-l aşteptăm pe emisar; la urma urmei, este o situaţie pe care nu trebuie să o rezolvăm. Zâmbi ca pentru sine. Ci numai... să o stăpânim. Ce spuneţi?

Rând pe rând, toţi cei de faţă consimţiră printr-o uşoară înclinare a capului. Membrii adunării se foiră înainte de a se instala mai bine în scaun. Hotărârea luată trebuia digerată. Unul câte unul făcu semn că da, şi apoi urmă o stare de aşteptare abia ghicită – darabana degetelor pe masă, înclinarea capului. Glasul celui mai în vârstă se auzi din nou.

— Am primit ştire de la Jaques care a stat de vorba cu fraţii noştri din Franţa.

La auzul veştii despre misiunea lui Jaques, o uşoară încordare se făcu simţită printre ei.

— Se întoarce până într-o lună. Vom afla mai multe după venirea lui.

— Şi fata? întrebă mătăhălosul, fără să ridice ochii.

— Se întoarce şi fata, desigur. Mai avem de lucru pentru ea. Gândul acesta atrase după sine un altul. Cât despre cealaltă chestiune, deocamdată nu

ne aşteptăm la alte greutăţi. Din tăcerea voastră înţeleg că băiatul şi-a făcut apariţia.

Mătăhălosul îşi înălţă privirea uşor surprins.

— Sosit şi instalat, confirmă el.

— Bine, continuă celălalt. Familia Lemprière a stat prea mult deoparte. Domnilor, a început jocul.

Adunarea trecu la alte chestiuni mai de durată. Târziu, după ce s-au discutat şi celelalte afaceri, după ce s-au luat şi s-au amânat hotărâri, s-au stabilit căi de acţiune, şi după ce au plecat aproape toţi rând pe rând au mai rămas aprinse doar două fitile. Lumina din încăpere păli şi mai mult. Bărbatul cel mătăhălos păşea fără astâmpăr încoace şi încolo, pe când cel nevăzut rămase pe mai departe aşezat. Amândoi se urmăreau din priviri.

— Se vede limpede că nu îţi prea place treaba cu băiatul, prietene.

— Aşa cum e pusă pe picioare, este o pierdere de timp, răspunse. Şarade, jocuri de copii.

— Te îngrijorează?

Mătăhălosul se opri şi îşi sprijini mâinile pe masă, străduindu-se să-şi păstreze calmul.

— Sunt destule motive de îngrijorare, răspunse. Putem duce la bun sfârşit ceea ce vrem mult mai simplu. Ar trebui să acţionăm direct.

— Mă tem că este puţin cam târziu să creăm un precedent.

— Mă gândeam doar la aspectele practice...

— Desigur, numai că nu avem de-a face cu un simplu ţărănoi. Trebuie să lăsăm loc şi pentru bunele maniere.

— Ce caută bunele maniere aici?

O umbră de dispreţ se ghicea în glasul lui.

„Ia-o încet, prietene”, gândi celălalt.

— În această lume, cei asemenea lui Socrate şi Cicero rareori mai contestă verdictul, spuse el cu glas tare, accentuând ultimul cuvânt. Cel mai mult îi ofensează maniera execuţiei, modul de

exprimare, detaliile exacte ale ritualului. Nu ceea ce facem, ci cum anume facem.

Mătăhălosul păru să accepte ideea. Dădu din cap aprobator şi se îndreptă spre lampă. Reteză unul din mucuri, când fu surprins să audă din nou glasul, celuilalt.

— Am îmbătrânit, Nicolas. Şi am obosit. A venit vremea schimbării.

Nicolas Casterleigh se răsuci pe călcâie şi plecă fără un cuvânt. Şeful rămase singur în capul mesei.

În minte începură să i se perinde următoarele luni, îndată ce auzi ultimele cuvinte care dăduseră glas gândurilor sale. Căci vor fi schimbări, îşi spuse el pe când ultimul muc se topea. Bătrâna cetate îi răsări în minte, cu cele două turnuri gemene ce străjuiau portul ca nişte, santinele. Va fi o reîntoarcere.

Nazim se trezi cu noaptea în cap şi se pregăti pentru ziua ce avea să înceapă. Scotocind prin sacul ce îi slujise drept pernă dădu peste pălăria cu boruri largi şi pelerina pe care le îndesase acolo cu luni în urmă. Se îmbrăcă repede; din gură îi ieşeau aburi în aerul rece. Când ajunse în stradă îşi trase pălăria pe ochi. Ratcliff Highway era cufundată încă în tăcere. O luă spre apus, spre Smithfield. După ce dădu colţul la Turn, păşi mai hotărât şi porni pe Minories în pas vioi. Cerul era senin. Lumina soarelui reflectată de pietrele ude de pe caldarâm strălucea orbitoare, dar fără să încălzească. Când o tăie pe George Street, îl întâmpină o ceată de copii; simţi o mână în dreptul şoldului şi o lovi uşor. Vinovatul, un puşti de opt sau nouă ani, mai înalt decât ceilalţi şi înfiorător de

slab, îi prinse privirea în treacăt. Nazim merse mai departe şi pe loc începură strigăturile:

— Cio-ro-iul! Cio-ro-iul!

Iuţi pasul, dar ei ţopăiau în urma lui, repetând mereu acelaşi refren monoton. Micul hoţ ghinionist îi conducea, dansând în faţa lui în ritmul sacadat al singurului cuvânt scandat fără muzică de tovarăşii lui. Era desculţ. Precupeţii şi trecătorii începură să-i bage în seamă, înjurându-i fără răutate pe micii ştrengari. Nazim simţi că devine fără voie centrul atenţiei şi mintea se porni să-i lucreze cu repeziciune. Ţâncii îşi văzură mai departe de joacă, fără să dea vreun semn că au de gând să-l lase în pace. Nazim ochi o străduţă aflată la câţiva iarzi în faţă şi coti repede. Era pustie. După un timp, încetini pasul Imediat se trezi înconjurat de puştimea care ţopăia. Capul răutăţilor răsări în stânga lui.

— Cio-ro-iul! Cio-ro-iul! ţipă el.

Nazim se întoarse şi o luă la fugă cu o viteză înşelătoare. Îl apucă pe copil de ceafă cu o mână şi îi strivi nasul cu cealaltă. Băiatul rămase prea şocat ca să mai strige; scrâşnetul sec al cartilajului rupt pe os fu singurul zgomot ce se auzi. Îl ţinu aşa o clipă, trăgându-i capul şi mai mult pe spate, ca să le arate tovarăşilor lui de joacă sângele. Copiii rămaseră pe loc încremeniţi, în timp ce el se întoarse repede şi îşi văzu mai departe de drum, până dispăru din vedere.

Lemprière dormise bine. S-a sculat fără tragere de inimă, şi-a pus ochelarii şi şi-a tras cizmele repede, ca să mai păstreze ceva din căldura patului. Nefiind expert în făcutul focului, a început să tremure până când, după două încercări nereuşite, cărbunii s-au aprins de la surcele şi

flăcările au început să alunge aerul rece. S-a spălat, înfiorându-se din pricina apei îngheţate care îi făcuse pielea de găină, şi şi-a pus părul oarecum în rânduială. Ducându-se la fereastră a văzut că strada prinsese viaţă; hamalii îşi făceau drum prin mulţime, cot la cot cu cei care împingeau tot felul de tărăboanţe. În faţa casei s-a oprit o cotigă, şi o femeie de vreo patruzeci-cincizeci de ani a început să-l ocărască pe vizitiu. Mai sus pe stradă, înghesuiala era şi mai mare. Perucile domnilor arată foarte frumos, şi-a spus în sinea lui.

Privirea i-a fost atrasă de o siluetă îmbrăcată în negru care se strecura prin mulţime cu mare repeziciune: venea ţanţoşă în josul străzii drept spre casa lui şi, pe neaşteptate, intră pe uşa care îi era ascunsă vederii din pricina pervazului. „Partea interesată” de care a pomenit avocatul gândi. Desigur, cine altcineva putea să aibă treabă în această casă la o asemenea oră. Rămase lângă fereastră, aşteptându-l să intre dintr-o clipă în alta. Trecu un minut fără să audă nimic. Poate că bărbatul urcase la croitor. Lemprière se duse la uşă şi o deschise larg. Nu se vedea nici ţipenie.

— Hei! strigă el, simţindu-se uşor ridicol şi sucindu-şi gâtul să vadă în sus pe scara îngustă şi prost luminată. Niciun răspuns. Trebuie să mă fi înşelat, îşi zise în timp ce intră în cameră închizând uşa.

Dar chiar când trase zăvorul i se păru că aude un scârţâit, de parcă cineva urca sau cobora scările pe furiş. Lemprière îşi lipi urechea de uşă şi ascultă atent. Auzi din nou zgomotul, dar ceva mai tare de astă dată. Îşi ieşi din fire. Smuci de uşă să o deschidă, dar se trezi faţă în faţă cu un bărbat care stătea cu pumnul ridicat, gata să lovească. Lemprière trânti uşa înainte ca pumnul să cadă, fugi spre cămin şi înhăţă un lemn aprins. Îşi adună puterile în mijlocul odăii, cu picioarele depărtate şi bucata de lemn aprinsă, pregătit de luptă. Aşteptă, încordat. Aşteptă, încovoiat. Aşteptă.

Nu se întâmplă nimic. Lemprière rămase în aceeaşi poziţie. Apoi se auziră două bătăi în uşă şi o voce uşor înăbuşită se interesă:

— John Lemprière?

Uşa se întredeschise şi un cap apăru în cadrul ei.

— Locuinţa lui John Lemprière?

— Cine sunteţi? întrebă tânărul. Ce căutaţi aici?

Se relaxă încet, abandonând atitudinea de gladiator. Lemnul aprins se stinsese şi acum umplea odaia de fum.

— Septimus, spuse omul. Septimus Praeceps. Sunt aici din partea firmei Chadwick, Skewer şi Soames. Avocaţi.

Acestea fiind zise, păşi înăuntru cu mâna întinsă. Lemprière îi dădu mâna, o scutură, tuşi, apoi aruncă lemnul în foc.

— De ce stăteaţi cu pumnul ridicat? întrebă el mai liniştit.

— Mă pregăteam să-l aplic pe uşa dumneavoastră. Scuzele mele dacă v-am speriat.

— Câtuşi de puţin, câtuşi de puţin. Lemprière tuşi din nou, apoi se reîntoarse şi îl cercetă pe vizitatorul său.

Domnul Septimus Praeceps era mai înalt decât el cu vreo două-trei degete şi era îmbrăcat, după cum băgă de seamă, aproape cu totul în negru. Părul scurt şi buclat era în ton cu hainele şi doar albul feţei, al cămăşii şi al ciorapilor înveselea culoarea mohorâtă a îmbrăcămintei. Avea trăsături accentuate – pometi proeminenţi şi ochi întunecaţi. În ce-l privea pe Lemprière, ochii lui lăcrimau încă din pricina fumului; se şterse stângaci cu batista pe sub ochelari.

— V-aţi revenit? îl întrebă Septimus plin de grijă.

Lemprière dădu din cap.

— Bine. Mergem?

Lemprière dădu iar din cap, îşi puse haina şi îl urmă pe însoţitorul său pe scări în jos. Se opriră pentru o clipă în pragul uşii înainte de a se avânta în mijlocul mulţimii. Septimus mergea încet, în timp ce Lemprière se ferea de trupurile care ameninţau să-i despartă. Se gândi la târgul din Saint Helier şi apoi la tatăl său.

— Aveţi grijă! îl preveni Septimus, trăgându-l de cot. Ocoliră o grămadă de baligă de cal.

Trăsurile goneau pe lângă ei. Cei doi încercau să se ferească de murdăria de pe jos, Lemprière ţinându-se aproape de Septimus care mărise pasul. Coborâră pe Strand, apoi trecură pe lângă Somerset House spre Temple Bar, unde forfota trecătorilor se mai domolise.

Lemprière începu să-şi adune gândurile şi era gata să facă o remarcă despre obiceiurile obstrucţioniste ale orăşenilor, când Septimus ţâşni dintr-o dată spre stânga fluierând după el să-l urmeze. Drumul lui Lemprière fu tăiat de un individ care ducea o pereche de găini zburătăcite. Încercă să-l ocolească prin spate, dar un tânăr, vădit beat, se împletici în faţa lui, cu ochii tulburi.

— Septimus! strigă John.

Beţivul se legănă dezarticulat.

— Sebdimus? îl maimuţări el.

— Nu, eu... Un prieten de-al meu, mă iertaţi. Lemprière pierdu din ochi silueta în negru.

— Un prieten de-al *meu,* repetă beţivanul. Unde e?

Amândoi scrutară mulţimea în zadar.

— Iată-mă, se auzi un glas şi amândoi se întoarseră pentru a-l vedea pe Septimus zâmbindu-le.

— Te-ai îmbătat, Walter, se adresă el celui care îl acostase pe Lemprière. Turtă. Criţă. Cui.

— Sunt mahmur, încuviinţă Walter. Dă-mi o guinee. Bună seara (aceste din urmă cuvinte îi fuseseră adresate lui Lemprière).

— Du-te acasă, Walter, spuse Septimus.

— Noapte bună, noroc şi cale bătută, bolborosi Walter. Pot să-ţi împrumut ochelarii?

Chicoti şi porni prin mulţime pe şapte cărări.

— Nu mi-am dat seama că îl cunoaşteţi..., începu Lemprière.

— Walter Warburton-Burleigh, beţiv, desfrânat şi prieten drag, dar nu şi băiat bun la această oră a dimineţii. Încercam să-l evit.

Lemprière dădu din cap; îşi văzură mai departe de drum spre Chancery Lane, unde se găseau birourile casei de avocaţi Chadwick, Skewer şi Soames.

Pe când coteau pe strada principală, Lemprière observă clădirile ce se deosebeau de celelalte de până atunci – semănau între ele şi aveau un alt aer. În zidurile albe ale caselor aliniate pe ambele laturi ale străzii erau tăiate ferestre mici, zăbrelite, în spatele cărora conţopiştii îşi exersau răbdători degetele fine, iar de la cele mai înalte, domni cu peruci aruncau o scurtă privire în jos, ca pentru a vedea dacă încăperea în care se aflau mai face parte din clădire. Domni îmbrăcaţi asemănător alcătuiau cea mai mare parte a trecătorilor, care se plimbau în grupuri de câte patru sau cinci discutând însufleţit, iar printre ei se zăreau şi câţiva singuratici.

Septimus părea să încerce o plăcere deosebită în a-şi croi drum prin mijlocul acestor colocvii. În urma lui se iscau proteste şi Lemprière, care mergea în spate, încerca fără prea mult succes să dea impresia că nu era părtaş la giumbuşlucurile însoţitorului său. Când aproape ajunseseră în capătul străduţei, Septimus o coti spre o intrare. În faţa lor se înălţa o scară de piatră masivă, dar în loc să urce, o înconjurară şi pătrunseră în curtea mică din spatele ei printr-o intrare identică. Birourile avocaţilor se aflau după una din scările din dos pe care Septimus urcă păşind două trepte odată. Septimus bătu într-un anume fel în uşa din

capul scărilor. Îi deschise un omuleţ scund şi rotofei cu o pană de gâscă în mână.

— Da? întrebă el absent, cu mintea dusă la alte lucruri.

Apoi, venindu-şi în fire, îi pofti înăuntru. Se vedea că Septimus îl cunoaşte pe slujbaş după felul cum îl bătu pe umăr când intrară în anticameră şi i-l prezentă lui Lemprière ca pe „nepreţuitul Peppard”.

Locul de muncă al nepreţuitului Peppard era un coridor scurt care dădea spre curte. În mijloc se afla un pupitru mare, iar în spatele lui, scaunul. O bancă lungă se întindea lângă peretele opus. Astfel, nepreţuitul Peppard lucra cu spatele la fereastră. În celălalt capăt al încăperii se afla o uşă ce purta inscripţia „Ewen Skewer, avocat”. Septimus păşi spre ea.

— Este un client înăuntru, sări Peppard din scaun în clipa când Septimus atinse mânerul uşii. Mă tem că va trebui să aşteptaţi, se scuză el.

Lemprière se aşeză pe bancă. Septimus înjură şi începu să măsoare agitat încăperea în lung şi în lat, furios din pricina întârzierii. Îşi lipi urechea de uşă.

— Eşti sigur că omul este ocupat? întrebă exasperat.

Peppard îşi ridică nasul din catastifele lui.

— O, da, cât se poate de sigur; ştiţi, avea o întâlnire cu doi domni, la ora zece, dar cum ei au sosit cu întârziere, a intrat o doamnă neanunţată, înţelegeţi, şi ea a trebuit să aştepte, şi...

— Da, da, înţeleg, mulţumesc; fir-ar să fie. Îşi reluă mersul agitat încoace şi încolo.

— Aţi ajuns un pic cam devreme, înţelegeţi, continuă Peppard, adresându-se lui Lemprière, şi uite aşa, cu doi domni şi o doamnă şi cu voi doi care ajungeţi prea devreme, toată rânduiala de azi-dimineaţă s-a dat peste cap.

Spuse acestea cu o melancolie atât de adâncă, încât tânărul uită de Septimus şi încercă o oarecare

simpatie pentru greutăţile nepreţuitului Peppard.

— Înţelegem, înţelegem, spuse Lemprière.

Dar lui Septimus nu-i păsa de aşa ceva.

— Lua-o-ar ciuma de înţelegere! exclamă el.

În aceeaşi clipă, din încăperea alăturată, cei doi ocupanţi care până atunci nu fuseseră auziţi îşi făcură simţită prezenţa.

— Hoţule! Şnapan ticălos! Afurisit să fii! Aceste vorbe strigate cu furie de un glas de femeie fură urmate la scurt timp de o izbitură puternică. Monstrule! O să scot adevărul din tine cu cleştele!

Se auzi şi o voce de bărbat care încerca să adopte un ton conciliant, dar brusc se simţi o schimbare a stării de spirit, când, probabil, femeia începuse să-şi pună ameninţarea în practică.

— Peppard!

Poc!

— Peppard! Unde... au! Peppard!

Peppard alergă spre uşă. O dădu în lături dezvăluind vederii imaginea unei femei destul de în vârstă care îl ţinea pe avocat de guler cu o mână, în timp ce îşi folosea cealaltă mână pentru a-l pocni peste cap cu pantoful. Boneta îi ajunsese pe o ureche, iar obrajii îi erau încinşi de furie. Îngheţă însă când fu surprinsă în postura respectivă. Septimus urmărise desfăşurarea evenimentelor cu o detaşare amuzată, care sugera că această farsă stânjenitoare era tot ce putea face un avocat pentru a alunga plictiseala aşteptării. Preluă comanda situaţiei. Se duse la femeia care rămăsese în aceeaşi poziţie întrebându-se dacă să-şi îngăduie satisfacţia unei alte lovituri sau să renunţe, salvându-şi ce se mai putea din demnitate. Inexplicabil, Lemprière spera ca femeia să mai lovească o dată.

— Doamnă?

Septimus şi-a oferit curtenitor braţul şi femeia îl primi, îndreptându-se împreună spre uşă. A traversat camera şchiopătând, încălţată doar cu un pantof. Intuind că orice recunoaştere a violenţei

anterioare putea să marcheze reluarea ostilităţilor, Lemprière a făcut un minim gest de politeţe ridicându-se în picioare la trecerea ei. Femeia s-a oprit şi s-a uitat la el. Vocea ei era calmă, deşi ochii încă îi mai fulgerau.

— Vă mulţumesc, domnule. Să ştiţi, faptele mele nu sunt ale unei nebune. Mintea mi-e limpede. Limpede ca de cristal. Dar omul acela – nu se mai obosi să-l arate – este un mincinos şi un hoţ în slujba unor pungaşi încă şi mai ticăloşi decât el. Bună ziua, domnule.

Acestea fiind zise, şi-a încălţat pantoful, a deschis uşa şi a plecat.

Avocatul, un ins slăbănog, tras la faţă şi cu o înfăţişare sărăcăcioasă, nu părea să fi suferit vreo vătămare gravă; culorile aprinse ale feţei, care nu i se potriveau deloc, fură repede înlocuite de paloare. Îşi tamponă fruntea cu batista. Peppard era ocupat să pună biroul maestrului în ordine: pe podea zăceau împrăştiate nişte foi mari de hârtie, iar un scaun era răsturnat.

— Iertaţi-mă, domnilor, îi lămuri el. Oricât ar părea de necuviincios s-o spun, sărmana femeie are minţile rătăcite; e văduvă, înţelegeţi, nu şi-a revenit de pe urma pierderii. Vă rog. Îi conduse în birou.

— Domnul Lemprière, presupun?

Lemprière dădu din cap. Avocatul le arătă scaunele din faţa mesei şi cei doi se aşezară. Septimus îşi încrucişă şi descrucişă picioarele de mai multe ori până să-şi găsească locul. Ewen Skewer îi privea aşezat de cealaltă parte a mesei, cu buzele-i subţiri strânse. Se juca nervos cu penele de scris, sugativele de cerneală şi peceţile din faţa lui. Lemprière băgă de seamă că penele de gâscă nu fuseseră tăiate la vârf.

— Văduvă, ziceaţi? întrebă el, intrigat încă de purtarea femeii.

— Doamna Neagle, da. Soţul ei, căpitan pe un vas al Indiilor de Răsărit, s-a scufundat cu toţi

oamenii...

— Ce îngrozitor! îl întrerupse Lemprière.

— Riscurile meseriei, spuse Skewer sec, apoi, surprinzând privirea de reproş a lui Lemprière la o asemenea presupusă lipsă de simţire, continuă:

— S-a întâmplat acum vreo douăzeci de ani, dar femeia nu şi-a mai revenit de atunci. La început a fost foarte îndurerată, apoi însă amintirea soţului s-a şters, iar acum este nebună de-a binelea. Crede că există o adevărată conspiraţie care urmăreşte să ponegrească numele răposatului şi că eu, mai precis firma, posed dovada nevinovăţiei lui: acte, hărţi şi altele.

— Ce fel de conspiraţie? insistă Lemprière.

— Pe cuvânt că nu ştiu. Se opri. Ceva legat de balene, cred. După cum spuneam, femeia nu este în toate minţile. Oricum, nu suntem aici să discutăm ţicnelile unei văduve.

Se ridică în picioare să ia de pe raftul aflat în spatele lui un plic mare, îngălbenit pe o parte, de parcă ar fi stat mult în soare. Plicul era legat cu o panglică şi sigilat cu peceţi de un roşu aprins. Skewer le rupse şi desfăcu funda. Pe birou se împrăştiară mai multe hârtii. Scotoci printre ele până găsi un alt plic mai mic, pecetluit la fel ca primul.

— Testamentul, anunţă el rupând peceţile.

Gândurile lui Lemprière îi fuseseră abătute până acum de întâlnirea cu Septimus, de nefericita văduvă Neagle, de oraşul însuşi, dar în clipele acestea încerca acelaşi sentiment ca în seara trecută. Presimţiri, curiozitate şi, dincolo de ele, o umbră de vinovăţie. Voia ca avocatul să înceteze examinarea fugitivă a semnăturilor şi să înceapă să citească mai repede. Skewer se uită şi declară că testamentul nu prezenta nereguli evidente şi că era valabil, cel puţin formal. În cele din urmă îşi drese glasul şi începu să citească:

> Eu, *Charles Philip Lemprière,* dispun prin acest testament de câtă avere mi-a hărăzit Dumnezeu. Mai întâi voiesc ca toate datoriile mele să fie plătite şi stinse, iar ceea ce rămâne din bunurile mele le dăruiesc şi le las moştenire soţiei mele, Marianne Wroxley Lemprière, casa şi pământurile din parohia Saint Martin de pe insula Jersey; mai las moştenire femeii sus-amintite cele ce se află în casă, în afara hârtiilor mele personale care nu privesc proprietatea şi administrarea casei, a pământurilor – anume înscrisurile titlului şi de cadastru – şi care vor rămâne fiului meu, John Lemprière, iar dacă fiul meu îşi va da obştescul sfârşit fără urmaşi, atunci îi vor rămâne lui Jacob Romilly Stokes din Blanche Pierre, insula Jersey...

Testamentul continuă cu fraze lungi, complicate, în care sensul se pierdea în întortocheri şi repetiţii, încât Lemprière renunţă repede la încercarea de a urmări şirul cuvintelor, lăsându-şi mintea să cutreiere la întâmplare. Vocea monotonă a lui Skewer netezea orice inflexiuni sau emfaze intenţionate, intonaţia lui sunând ciudat de liniştitor. Doar câte un nume mai tulbura curgerea aceea anodină. Septimus îşi înfrână impulsul de a grăbi ritualul; se mulţumi doar să-şi privească des ceasul de buzunar, al cărui capac îl închidea cu zgomot la fiecare punct. Citirea testamentului continuă în acompaniamentul acestor pocnete, în timp ce Lemprière visa cu ochii deschişi pe jumătate ascultând, pe jumătate aşteptând ca Skewer să termine.

— ...semnat, sigilat, anunţat şi declarat drept ultimul său testament, în prezenţa noastră...

La încheierea testamentului martori fuseseră mama sa şi Jake Stokes. Îşi amintea vag de o

scurtă întâlnire solemnă între tatăl lui, cei doi şi un bărbat, altul decât domnul Skewer. Pe vremea aceea nu era decât un băieţel, dar se întrebă dacă nu cumva întâlnirea de atunci fusese prilejul pentru a aşterne iscăliturile şterse de vreme pe care le zărea la sfârşitul testamentului. Se miră că nu îşi amintise până acum, dar în adâncul sufletului ştia că până acum nu avusese nicio înfruntare adevărată şi că, deseori, asemenea rememorări prevesteau bătăliile pe care nu era pregătit să le poarte; şi mai înţelese că senzaţia de plutire, de desprindere de tot ce-l înconjura era o altă faţă a monedei cu care îşi răscumpăra trecutul alcătuit din jumătăţi de promisiuni şi regrete prefăcute; încă o zi, şi încă una, dar moneda îşi pierdea încet din valoare. Avocatul îl smulse din cugetările sale.

— Acestea sunt foarte vechi, declară el, în timp ce îi înmâna cu multă grijă un vraf de hârtii peste masă.

Lemprière privi spre ele nedumerit.

— Ce sunt astea? întrebă el.

— Arhivă personală, presupun, istoria familiei; ceva în genul acesta.

— Cred că veţi găsi printre ele şi un contract între un strămoş al dumneavoastră şi un anume Thomas de Vere, interveni Septimus; Lemprière îşi aminti că statutul lui oficial la această întrunire era acela de „parte interesată”.

— Da, cred că este chiar acesta.

Lemprière desfăcu cu grijă un pergament pe care anii îl îngălbeniseră şi îl uscaseră. Marginile zdrenţuite alcătuiau o dantelărie complicată. Când îl întinse pe birou netezindu-l cu mâna, documentul trosni, gata-gata să se rupă. Apoi, ridicându-se în picioare, se aplecă asupra lui şi începu să citească:

La o adunare a persoanelor mai jos-numite, ţinută în douăzeci şi cinci ale lui

Prier, una mie şase sute şi trei după Cristos.

Zapis între *Thomas de Vere*, al patrulea Conte de Braith, şi *François Charles Lemprière*, neguţător... Luând în consideraţiune întâiul sus-numit, prin îndurarea Atotputernicului, din mila înălţimii Sale Regele, cea mai de seamă Maiestate, întâiul în afară de acesta a avut şi a dobândit, pentru onoarea Ţării noastre de baştină şi pentru propăşirea negoţului şi neguţătoriei din acest Regat, mai multe afaceri ale lui alăturea de alţii, după feluritele părţi ale câturilor de bani de către ei puşi jos şi trecuţi în catastif cu mânurile lor. Ca să treacă partea lui cu toţi acei bani ce se adaugă la aceasta, câştigurile şi bunurile care ies de aicea, ca şi din voaiajurile pornite către Indiile de Răsărit şi alte insule şi ţeri, şi asemenea şi banii ieşiţi din vânzarea ăstor mărfuri ca şi după altă chibzuinţă să fie hotărât a înzestra acele părţi sau într-alt chip prin cumpărare sau la schimb de astfel de bunuri, giuvaeruri sau mărfuri după cum acele insule sau ţeri pot da sau răsplăti sus-numitul, al doilea, pre nume *François Charles Lemprière*, neguţător, care va ţine în slujba sa pe sus-numitul *Thomas de Vere*, al patrulea Conte de Braith, pentru zeciuiala din acei bani şi acele câştiguri ce se adaugă la partea din Soţietatea pe acţiuni a Companiei, înmânat şi dat de bunăvoie, alăturea de acea parte învoită între cele două părţi, ca mijlocitor nepărtinitor şi împuternicit în mai sus-pomenita Soţietate şi că această înţelegere va dăinui în pofida uitării ori a morţii uneia din părţi sau a

amândurora, şi anume *Thomas de Vere* şi *François Charles Lemprière,* neguţător. Ca dovadă la aceasta am întocmit zapisul de faţă ca să fie înţelegere între noi.

Marturi noi înşine în Norwich, la douăzeci şi cinci ale lui Prier, leat una mie şase sute şi trei după Cristos,

Thomas de Vere
François Charles Lemprière

Lemprière ridică ochii de pe document şi-l privi pe avocat.

— Ce fraze întortocheate, rebarbative, rosti Skewer. Sună foarte neobişnuit.

— Bizar, într-adevăr, admise Septimus. Să-l convingem, poate, pe Peppard să ne spună părerea lui?

— Nu e nevoie, răspunse Skewer. O relicvă interesantă, desigur, dar interesul faţă de ea constă în curiozitatea...

— Care este interesul dumneavoastră, domnule Praeceps? întrebă Lemprière.

— Niciunul.

— Dar scrisoarea afirma în mod clar că sunteţi o parte *interesată.*

— Eu, personal, nu am niciun interes, continuă Septimus, ci Edmund de Vere, al doisprezecelea Conte de Braith, care doreşte să achiziţioneze acest document, mai precis ar vrea să-l cumpere... în condiţii avantajoase, firește.

— V-aş sfătui să daţi curs acestei oferte, adăugă Skewer. Ca avocat al tatălui dumitale, vânzarea bunurilor sale îmi revine de drept şi...

— O clipă, domnilor, o clipă, vă rog. Lemprière se îndreptă şi făcu semn cu mâna că doreşte tăcere. Mai întâi de toate, domnule, nu sunteţi avocatul tatălui meu; avocatul tatălui meu a fost domnul Chadwick, după cum stă scris aici. Arătă spre plicul original. De fapt, chiar aş vrea să ştiu, unde este domnul Chadwick?

Faţa avocatului arboră o expresie gravă.

— Domnul Chadwick a răposat, o spun cu durere, cu nici opt luni în urmă. Oftă. Regret sincer că strădaniile mele nu au fost mulţumitoare; dacă aş putea...

Lemprière i-o tăie însă scurt:

— Vă rog să primiţi scuzele mele. Nu am vrut să vă jignesc. Eforturile dumneavoastră au fost lăudabile.

— Dau o sută de guinee pentru el, interveni Septimus cu brutalitate.

— Domnule Praeceps! exclamă Skewer.

— Două sute.

— Testamentul tatălui meu nu este de vânzare, răspunse Lemprière băţos, fără să-l privească pe Septimus.

— Nu e chiar un testament, murmură Skewer.

— Bine, atunci rămâne hotărât, spuse Septimus în concluzie.

— Ce vreţi să spuneţi? Lemprière începu să se înfurie văzând cu ochii.

— Refuzaţi să-l vindeţi, da?

— Da.

— Bine.

Lemprière nu mai ştia ce să înţeleagă din această încheiere. Sumele aruncate de Septimus cu atâta nepăsare în discuţie păreau să fi profanat solemnitatea întâlnirii, pe când acceptarea de îndată a refuzului fusese atât de jovială, încât făcea ridicol interesul lui de mai înainte. Îşi reaminti brusc.

— De ce naiba doreşte contele de Braith să cumpere acest document? Ce interes are? întrebă Lemprière.

— A, arhive de familie, răspunse Skewer. Comitatul de Braith nu este prea vechi. Purtătorii mai tineri ai titlului doresc, cel puţin aşa am înţeles în scurtele mele întâlniri cu ei, să întărească temeliile, cum să spun, să pună accent pe latura istorică a lucrurilor...

— Dar chestiunea e închisă, spuse Septimus.

— Şi de unde ştia contele că eu, adică tatăl meu avea acest document? Este posibil ca domnul Chadwick să-i fi spus?

— Doamne Dumnezeule, nu. Skewer păru îngrozit de acest gând. Confidenţialitatea dintre avocat şi clientul său este absolută.

— Doar dacă nu ar trebui să-i dăm crezare doamnei Neagle, interveni Septimus.

Avocatul continuă, trecând peste aceste cuvinte:

— Este absolut inacceptabil să credem că...

Dar Septimus îl întrerupse din nou:

— Ştie, pentru că el se află în posesia celeilalte.

— Cealaltă? repetă Lemprière ca un ecou.

— Sunt două, continuă Septimus; fireşte, una pentru conte şi una pentru străbunicul tău. Doar este un contract, nu-i aşa? Două copii, câte una pentru fiecare.

Lui Lemprière i se părea o explicaţie plauzibilă.

— Oricum, mi-e teamă că nu e de vânzare. Scuzele mele contelui.

Era hotărât. Septimus se uită la Lemprière. Avocatul se uită la Septimus.

— Celelalte bunuri sunt în regulă, cred. Lista le inventariază. Desigur, dacă mai sunt şi alte întrebări la care doriţi răspuns, asistenţă, orice, vă rog să reveniţi.

Lemprière avu impresia că domnul Skewer se simţea uşurat că întâlnirea era pe sfârşite. Îşi aruncă privirea pe lista de inventar. Aproape toate intrările începeau cu „Un înscris...”, iar unele se opreau chiar aici. Degetul lui se opri undeva, de-a lungul coloanei.

— Aici e trecut un sigiliu: „Un sigiliu de aur al rangului nostru”, citi el cu voce tare.

Skewer căută printre hârtii şi îi înmână lui Lemprière un obiect. Era un inel de aur greu,

lucrat cam grosolan. De verigă era lipită o pecete – un cerc ştirbit într-o parte, închis într-un pătrat – şi totul strălucea de parcă sigiliul era nou-nouţ. Nu se vedeau zgârieturi sau alte semne. Era clar că fusese folosit foarte rar sau chiar deloc. Lemprière privi pecetea îndelung şi intens, dar slaba senzaţie a unei aduceri aminte pe care aceasta i-o trezea nu răzbătu până la suprafaţă.

— Un inel, spuse el şters.

— Un inel cu pecete, îl corectă Skewer.

Dintr-un imbold obscur aşeză inelul peste peceţile plicului. Nu se potriveau.

— N-a fost folosit niciodată, observă Septimus.

— Nu, răspunse Lemprière fără să se gândească. Puse inelul în buzunar şi se ridică.

— Mulţumesc, domnule Skewer.

— Condoleanţele mele, domnule. Skewer îl însoţi până la uşă şi îi înmână plicul. Septimus îi urma.

— Tatăl domniei tale a fost un om deosebit, spuse avocatul la despărţire.

„Nu l-ai cunoscut”, îşi spuse Lemprière, „şi totuşi nu te înşeli.”

— Mulţumesc, spuse el din nou şi deodată îl năpădi o tristeţe adâncă, de parcă încheierea acestei ceremonii pecetluia sfârşitul a ceea ce preţuise mai mult decât ar fi bănuit vreodată că este posibil. Înăbuşi în el acest sentiment.

— Mergem? întrebă Septimus.

— Da, da, fireşte.

Se îndreptară spre uşă.

— La revedere, domnule Peppard.

Slujbaşul îşi ridică ochii din hârţoagele sale surprins, de parcă nu s-ar fi aşteptat să fie salutat.

— La revedere, domnule Lemprière, domnule Praeceps, şi se aplecă iarăşi sârguincios asupra lucrărilor sale.

Coborâră scările cu paşi apăsaţi. Întrevederea cu avocatul se desfăşurase aparent fără niciun

incident. Prevestirile de mai înainte prin care vocea tatălui său cerea răzbunare de dincolo de mormânt se dovediseră a fi fără temei şi el făcuse faţă cererilor lui Septimus şi ale lui Skewer în chip foarte firesc, sau cel puţin aşa credea el. Şi totuşi rămâneau, chiar dacă nu întrebări fără răspuns, atunci întrebări care dădeau naştere la alte întrebări. Septimus nu îl lămurise de ce interesul lui pentru document se topise şi dispăruse atât de repede; mai băgase de seamă că Skewer sprijinise ideea vânzării cu vigoare suspectă, de parcă avea şi el un avantaj în asta.

Traversând curtea, Lemprière simţi cum bănuielile se înmulţesc pe măsură ce punea cap la cap amănuntele acestei întâlniri. Expresiile brutale ale lui Septimus prin care îşi manifestase interesul, apoi dezinteresul nedisimulat, vorbele cu dus şi întors ale lui Skewer îl făcuseră să treacă de la confuzie la exasperare, astfel că îl apucă deodată pe Septimus de braţ.

— De ce dracu' ai vorbit despre treburile tatei pe un asemenea ton? îi ceru el socoteală mai vehement decât intenţionase. Septimus se opri. Ce sperai să câştigi vorbind aşa? Adică, ce interes aveai s-o faci? întrebă John întrucâtva potolit.

Faţa lui Septimus nu se clinti.

— Îmi pare rău, spuse el repede, dacă felul meu de a mă purta ţi-a produs neplăceri. Nu a fost în intenţia mea şi nu voi repeta greşeala. Iartă-mă, domnule Lemprière. Să ne despărţim în termeni cordiali pentru că nu ne vom mai întâlni. Când întinse mâna la despărţire, chipul lui era însăşi imaginea ofensei. Lemprière îi strânse mâna oarecum descumpănit de întorsătura bruscă a situaţiei.

— Îmi pare rău, firește, de impasul în care ai ajuns. Micile mele servicii s-au dovedit inepte; îmi cer scuze şi pentru aceasta. Îţi doresc noroc, domnule Lemprière; şi acum, dacă îmi îngădui...

Nu termină bine fraza că se şi întoarse să plece.

— Aşteaptă! Lemprière îl prinse iar de braţ. Voiam doar...

— Şi eu „voiam doar”, domnule Lemprière. Voiam să aduc cele două părţi împreună spre folosul amândurora. Să înlesnesc, să ajut într-un cuvânt. Nu mai are importanţă. Pari un tip cumsecade, descurcăreţ şi nu eşti prost deloc, dar să nu te aştepţi ca oraşul acesta să te întâmpine cu braţele deschise. Te afli aici singur, fără prieteni şi neştiutor al obiceiurilor locului. Eşti *barbarul*, iar cuvintele tale au un alt înţeles. Asta este! Poate că ai dreptate să nu-mi arăţi încredere, aşa că, rămas-bun, domnule Lemprière, şi noroc.

Întinse mâna şi Lemprière i-o luă, de data aceasta şovăind, apoi tuşi să-şi dreagă glasul.

— Cred că m-aţi înţeles greşit, domnule Praeceps. Scuzele mele, bâigui Lemprière.

Cei doi se priviră în ochi. Lui Lemprière i se păru că se scursese o oră până când expresia înlemnită a celuilalt se desfăcu într-o clipită într-un zâmbet larg.

— Spune-mi Septimus, te rog. Nu poţi să-mi spui pe un nume aşa de serios dacă urmează să fim, totuşi, tovarăşi.

— John, spuse Lemprière.

— Bine, foarte bine. Expresia profund jignită a lui Septimus dispăruse. Haide, spuse el trăgându-l pe Lemprière, şi părăsiră curtea împreună.

John păşi în tăcere pe lângă scara pe care o întâlniseră mai devreme. Un amănunt nu-i dădea pace: Peppard. Trecură drumul ocolind munţii de gunoaie descărcaţi de căruţaşi şi apoi o luară în jos. Septimus era neobişnuit de tăcut. Lemprière ţinea pasul mai lesne decât înainte, întorcând pe toate feţele întrebările care îl sâcâiau. O luaseră pe alt drum acum, tăind Lincoln’s Inn prin spate; când au ajuns pe Portugal Road, se întoarse spre tăcutul lui însoţitor.

— De ce i-ai cerut lui Peppard părerea în legătură cu ăsta? întrebă el, întinzând plicul.

Septimus se opri şi îl privi.

— Skewer este un prost, răspunse el tăios, apoi o luă din loc, mai repede decât înainte. Lemprière se străduia să ţină pasul.

— Şi atunci, Peppard este în slujba unui prost?

În sinea lui era de acord cu aprecierea făcută de Septimus avocatului. Nu e cinstit, se dojeni singur.

— Ăsta-i nenorocul lui Peppard.

— Atunci de ce să-l întrebi?

— Nu l-am întrebat.

— Dar l-ai fi întrebat, insistă Lemprière.

Septimus lovi cu piciorul un obstacol imaginar.

— Da, l-aş fi întrebat, recunoscu el. Skewer de-abia şi-a dat seama că este vorba de un contract. Peppard... Se opri.

— Peppard, ce?

— Peppard este creierul firmei „Chadwick, Skewer şi Soames”. Sau cel puţin aşa se zice. Ar avea sens. Pufni. La naiba, mor de foame.

— Să aibă sens? îl îmboldi Lemprière.

— Da. Pe vremuri Peppard a fost considerat unul dintre cei mai de vază avocaţi din Londra. Era făcut pentru succes, pentru posturi înalte, dar, din nefericire, a fost târât într-un scandal. Asta se întâmpla cu mulţi ani în urmă, să tot fie vreo douăzeci.

Lemprière se gândi din nou la măruntul conţopist şi la purtarea supusă a acestuia pe care o luase drept sfiiciune.

— Ce fel de scandal? întrebă el cu o curiozitate sinceră.

— Nu ştiu prea bine, ceva legat de asigurări. Cred că asigurări maritime. Dar e mult timp de atunci. Septimus alungă subiectul din discuţie cu o fluturare nervoasă de mână. Simt nevoia să

mănânc, declară el, ca şi cum trebuia ca nelămuririle lui Lemprière pur şi simplu să dispară din faţa unei atare afirmaţii. De fapt, amândoi avem nevoie să luăm masa şi – zări firma unei cârciumi din colţ – să bem.

Lemprière simţi deodată că şi lui îi este foame. Mirosuri de mâncare aţâţătoare adiau dinspre han, îmbiindu-i pe viitorii muşterii. Septimus se întoarse spre tovarăşul său şi îi spuse repede:

— Ascultă, ştiu o grămadă de lucruri din astea – şi îşi desfăcu larg braţele – ele sunt noi pentru tine. Dacă ţii să afli de ce vrea Edmund, contele, peticul ăsta de pergament, de ce nu-l întrebi în persoană? Adică să stai de vorbă cu el, de faţă cu mine. Ce zici?

Lemprière rămase oarecum surprins de invitaţie.

— Vino sâmbătă la „Leul Roşu”. Ne întâlnim la ceasurile opt. Vii?

— Da, vin, hotărî Lemprière pe negândite.

— Bine. Septimus se întoarse ca pentru a pleca, apoi se opri brusc. Dacă doreşti să cunoşti mai multe dinainte, spuse el repede, ştii pe cine să întrebi; şi făcu semn cu capul spre clădirea din spate.

— Pe Skewer? întrebă Lemprière neîncrezător.

Septimus pornise deja. Se întoarse şi îi aruncă din mers:

— Pe slujbaşul lui.

Bunicul lui Peppard tânjise după viaţa de scenă şi atunci, fireşte, se făcuse avocat. Mama lui tânjise după un avocat, dar se măritase cu un băcan. După nuntă dădu naştere unui băiat şi,

dezamăgită de prima experienţă, era hotărâtă să afle răsplată în a doua. Peppard înjură în gând: încă o pată de cerneală şi va trebui să copieze din nou. Ea îi cumpărase volume de jurisprudenţă ponosite, legate în piele roşie, pe care Peppard le devorase pe nerăsuflate. Când venise la Cambridge să urmeze dreptul, era pregătit pentru examenul de licenţă. Angajarea lui la domnul Chadwick a fost o simplă formalitate.

Se simţise atras de dreptul comercial din raţiuni pe care nici până acum nu le desluşise. În mod neaşteptat, incapacitatea lui de o viaţă de a percepe valoarea banului a fost un atu în cariera sa. Bogaţii negustori şi bancheri se simţeau în siguranţă alături de un om ale cărui pupile nu se dilatau când banii se socoteau cu miile, iar clienţii lui mai puţin norocoşi apreciau faptul că aceiaşi ochi nu se închideau de plictiseală când se discuta de şilingi şi alte mărunţişuri. Birourile lui George Peppard atrăgeau o droaie de clienţi, era curtat de oameni din mai multe straturi ale societăţii şi se vorbea că este „prea bun pentru drept”. Se vorbea chiar în perspectivă despre un post la trezorerie. Începuse să se gândească la însurătoare.

Dar aici visul a luat sfârşit. Amintirea zilelor care urmaseră era încă dureroasă şi nu-i plăcea să zăbovească asupra acelor întâmplări. Vârful ascuţit al penei alerga repede, caligrafiind trăsături experte pe documentul complicat din faţa lui. Termină ultima propoziţie, lăsând loc suficient pentru ca semnatarii să-şi înscrie numele, uscă foaia de hârtie, apoi o aşează cu grijă în sertar. Ridicând privirea, îl văzu pe domnul Skewer rezemat de tocul uşii deschise de la biroul său.

— Poţi pleca, dacă doreşti, Peppard.

— Prea bine, domnule.

Era şi surprins, şi încântat. Momentele de generozitate ale lui Skewer erau rare. Privi pe fereastră şi văzu că lumina zilei începuse deja să scadă.

Afară aerul era răcoros şi el o luă repede prin curte spre stradă. Între timp i se păru că aude paşi în urma sa, dar când privi în jur nu văzu pe nimeni. Se întoarse şi grăbi şi mai mult pasul. În mod normal nu ar fi dat prea multă importanţă evenimentului, numai că ultimele zile nu se conformaseră ideii lui Peppard despre ordinea firească a lucrurilor.

Trecuseră douăzeci şi ceva de ani de la scandalul care îl coborâse pe Peppard până la poziţia lui neînsemnată de acum. În tot acest timp se imaginase deseori sub privirea scrutătoare a celor care îl ruinaseră cu atâta succes. Şi avea şi de ce. Chipurile din mulţime deveniseră în mod inexplicabil familiare. Începuse să fie conştient de prezenţa bărbaţilor care zăboveau la colţul străzii sale fără un scop evident. Timp de câteva zile se postau aici, ca şi în alte puncte strategice, apoi dispăreau fără să mai apară vreodată. De două ori odaia lui trădase urmele unei percheziţii amănunţite: o carte lăsată deschisă, un vas cu apă golit şi apoi umplut, dar la alt nivel. Câte asemenea detalii nu îi scăpaseră oare? Când a început să-şi dea seama de atenţia care i se arăta, evenimentele respective îi păruseră încă destul de întâmplătoare. Mai târziu a înţeles că vizitele nepoftite coincideau cu momentele de criză de un fel sau altul ale vechiului său adversar, Compania Indiilor de Răsărit.

Instinctiv, se întoarse din nou. Nimic. Curtea era cufundată în întuneric. În umbrele ei se putea ascunde oricine. Se întrebă în ce încurcături se mai afla acum Compania John. Curiozitatea nu îl părăsise niciodată. Mai mult ca sigur, se pregătea ceva! Cu trei zile în urmă plecase spre casă ca de obicei, când, pentru prima dată în toţi acei ani de suspiciuni pe jumătate confirmate, fusese abordat direct. La urma urmei, era un lucru nesemnificativ şi îşi spuse că nu era nimic grav. Pornise pe jos pe drumul său obişnuit urmat de un bărbat cu o faţă

îngustă şi îmbrăcat în negru. Peppard îl ignorase. Vreun poznaş sau vreun nebun oarecare. Dar după un minut sau două bărbatul îl oprise, îi pusese mâna pe umăr şi îl privise în ochi. Peppard amuţise. Omul cu faţa îngustă rostise un singur cuvânt: „Peppard”. Un glas metalic. Doar un singur cuvânt, dar mesajul către el era foarte limpede: ştim cine eşti şi unde te afli; eşti al nostru în orice clipă... Nu, nu acum, voise Peppard să spună. Rămăsese însă tăcut. Necunoscutul îl privise lung în faţă câteva clipe, apoi dispăruse în mulţime. După ce a ajuns acasă, a văzut că hainele îi erau ude de transpiraţie, iar mâinile îi tremurară o oră întreagă. I se dăduse un avertisment. Acum, odată coborât în stradă, se întrebă dacă nu cumva asta se datora vizitelor făcute de Septimus şi însoţitorul lui, ori de văduva Neagle. Nu avea cum să afle. Afurisită curiozitate! Paşii fuseseră doar în închipuirea lui. Totul era o prostie; şi acum, uite strada în faţă. Mii şi mii de paşi.

La acea oră, Chancery Lane gemea de mici funcţionari şi de stăpânii lor, porniţi ca şi el pe drumul spre casă. Se înghionteau şi se îmbrânceau ca să evite scursura rigolelor, şi Peppard fu prins în această luptă de păstrare a traiectoriei şi cadenţei. Încetini şi simţi în spate câţiva tineri gălăgioşi care-şi făceau drum prin mulţime, refuzând să lase loc celorlalţi şi luându-i peste picior pe acei nefericiţi care, pur şi simplu, erau împinşi pe marginea drumului în noroi sau chiar şi mai rău. Peppard se simţea în siguranţă. Holborn era la fel de înţesat de lume, dar la Saffron Hill mulţimea de oameni începu să se rărească. Cotind pe Vine Street, îndrăzni să privească în urmă şi în aceeaşi clipă un bărbat aflat la aproape o sută de iarzi în spatele lui rămase pe loc în mod ostentativ. Peppard îi susţinu privirea câteva clipe, apoi o porni repede în jos pe Vine Street peste Clerkenwell Green. Ajuns pe cealaltă parte a drumului, îl căută din ochi cu teamă, dar

necunoscutul dispăruse. Nu îl urmărise nimeni. De ce ar face-o? Îşi dorea acum să se fi întors acasă pe drumul obişnuit, pe lângă Cheapside şi apoi în sus. Pe aici drumurile merg de la nord la sud şi astfel siguranţa pe care o ofereau era de scurtă durată, până în clipa în care trecea de la unul la altul prin labirintul de străduţe ce împânzea această parte a oraşului. Îşi blestemă în gând teama, dar aleile înguste din Clerkenwell, prost luminate în cel mai bun caz, coteau şi se întortocheau atât de des, încât de abia vedea la douăzeci de iarzi în faţă sau în spate. Mândria nu îi îngăduia să o ia la fugă, dar îşi imagina paşii urmăritorului necunoscut de fiecare dată când încetinea mersul; când o luă spre răsărit începu să gâfâie.

Se linişti abia când ieşi pe Golden Lane şi se ruşină întrucâtva de purtarea sa prostească. Mai avea câteva sute de iarzi până acasă. Se dădu cu un pas înapoi din faţa unei căruţe încărcate cu scânduri ce trecu pe lângă el hodorogind. O urmări din ochi cum se îndepărtează şi atunci îl văzu clar şi fără urmă de îndoială pe necunoscutul de mai înainte, la mai puţin de cincizeci de iarzi în faţa lui.

Peppard intră în panică. Trecu în fugă drumul, şi mişcarea lui neaşteptată îl surprinse pe bărbatul aflat la distanţă. Alergă spre primul intrând pe care îl găsi şi apoi o luă la dreapta. Paşii îl urmară, răsunând mai tare şi mai repede decât ai lui. De abia când ajunse la capăt Peppard îşi aminti că Jeremy Row avea o singură intrare...

Pentru o clipă se lăsă liniştea şi atunci privi în jurul lui după vreun mijloc de scăpare. Dar fundătura nu avea nici uşi şi nici ferestre. Doar un singur contrafort care putea servi drept ascunzătoare. Se ghemui în spatele acestuia, lipindu-se de perete. Apoi auzi din nou paşii. În graba lui, urmăritorul trecuse de străduţă, dar se întoarse şi o descoperi. Pietrişul scrâşni sub picioare. Paşii se răriră. Înaintau tot mai încet.

Peppard încercă să se convingă pe sine că va sări asupra adversarului său necunoscut, că va reuşi să scape de el şi să fugă. Mai încet, tot mai încet. Închise ochii. Erau aproape de el. Când se opriră, se chirci în aşteptarea a ceva groaznic. Auzi un gâfâit. Urmăritorul îşi coborî privirile.

— Peppard!

Doar atât zise, trăgând aer în piept. Peppard privi în sus şi rămase cu gura căscată.

— Domnule Lemprière!

Cinci mii patru sute şi cincizeci şi două de vase aliniate proră la pupă se înşirară în mintea căpitanului Guardian până în zare şi mai departe. Trireme, barje, brigantine şi remorchere, caravele, carace şi lotci. Spre satisfacţia lui, căpitanul Guardian construise toate felurile de ambarcaţiuni cunoscute de om. De când cu cincisprezece ani în urmă îşi luase adio de la mare şi descoperise pentru prima dată că în gândurile lui era la fel de pustiu ca şi pe puntea pe care tocmai o părăsise, în fiecare seară se aşeza în faţa unui foc straşnic, închidea ochii şi construia o navă. Îi citise pe Bouguer, Duhamel Dumonceau şi Leonard Euler (cu toate că un vas desenat de un matematician elveţian nu îi inspira încredere). Văzuse şantierele şi vorbise cu constructorii de corăbii. Fusese chiar şi în Franţa.

În privinţa moluştelor ce se prindeau de lemnul corăbiilor, înclina să le dea dreptate adepţilor bordajului de cupru, dar nu nedreptăţea nici virtuţile scândurilor de brad, ale părului şi catranului, un amestec ale cărui calităţi profilactice îl slujiseră, la urma urmei, atât de bine timp de treizeci de ani, din care şase în Indiile de Vest. Prefera desenele şi nu machetele, cu toate că

măiestria marangozului era mai importantă decât amândouă la un loc; şi mai credea în calcule şi nu în bâjbâieli. O mică gravură de Anthony Deane aflată deasupra poliţei căminului îi întărea crezul, iar uneori, când fluxul de primăvară nu era pe măsura aşteptărilor nutrite de lansatori, îşi permitea câte un chicot de satisfacţie pe seama lor.

După atâţia ani, acest du-te-vino de pe Tamisa încă îl mai fascina. Marea nu încetase niciodată să-l captiveze. Nu mai departe de ziua de ieri când, spre seară, urmărise sosirea întârziată la chei a unei corăbii. De la fereastra „Cuibului de cioară." (căci aşa îşi botezase podul casei), Eben îşi încordase ochii îmbătrâniţi ca să-i vadă mai bine pe matrozii care se grăbeau la treburile lor în întunericul tot mai des al amurgului. Focul pe care îl aţâţase în celălalt capăt al odăiţei îi încălzea spatele. De-a lungul pereţilor, rafturile erau căptuşite cu cărţi ferfeniţite. O masă de lucru, disproporţionată ca mărime, mult mai lată decât uşiţa prin care probabil că îşi făcuse drum cândva, era încărcată de hârtii, planşe şi tabele. Privind în jos pe fereastră, cercetă contururile corăbiei, care ancorase la chei la aproape o sută de iarzi mai jos de casa lui. Se uită o dată şi încă o dată.

I se părea cunoscută. O mai zărise undeva, demult... Îşi suci gâtul şi clipi repede din ochi să vadă mai bine. O să coboare să meargă la chei mai târziu, sau poate mâine. Odaia se încălzise şi aburii ieşeau pe fereastră. Eben se retrase la masa lui de lucru şi se cufundă în scaun, gândindu-se, ca mai întotdeauna în aceste clipe, cât era de fericit să se afle la căldură pe uscat şi acasă.

Asta fusese seara trecută şi încă nu se uitase mai îndeaproape, aşa cum hotărâse. Poate mâine dimineaţă. Acum o să dea frâu liber pasiunii sale pentru construirea de nave imaginare. În seara aceasta va construi un bric hermafrodit.

Aşezase deja chila pe tacadă, înălţase prora şi pupa, le împodobise cu steguleţe şi prinsese

carlinga în bolţuri. Se cufundă în munca sa, podind punţile până la copastie şi bătându-le în cuie. Boca, boca, boc, zgomotul maiului pe cuie, al brâului de acostare de ponton... Undeva, mai de demult ştia bine. Îl sâcâia, nu-i dădea pace. Tăie zăbrelele. Boca, boca, boc, lipsea ceva, ceva sâcâitor ca obiectul care lipseşte la jocul de memorie, ciocănindu-l la cap până când aducerea aminte sau furia avea să astupe golul. Căpitanul Guardian sări din fotoliu, se duse la fereastra cu canaturi şi, privind în jos spre chei, îşi dădu seama că aici nu era jocul de memorie din mintea lui, pentru că obiectul exista; şi totuşi golul persista. Corabia legată la chei la o sută de iarzi mai jos se numea *Vendragon.* Îl agasa un amănunt nelămurit legat de nume; sau de corabie. Undeva, în toată această încurcătură ceva nu era în ordine.

— Aici, aici, aici şi aici. Aici şi aici, şi aici! Degetul justiţiar al lui Peppard împungea cu precizie în jos. Şi, de asemenea, aici adăugă el, ridicând falanga.

Un lighean alb smălţuit, umplut pe jumătate cu o apă cam tulbure, sau poate că de vină era lumina; cărţi legate în piele roşie tocită, pline de praf; un pat, un scrin, două scaune. Fără foc, încăperea era friguroasă.

— Dar ce e? întrebă Lemprière, privind înapoi spre acest omuleţ.

Aşteptase doar câteva minute la intrarea cea mai îndepărtată dinspre curte ca să distingă silueta măruntă a lui Peppard. Dar numai pentru o secundă; torentul de oameni îl înghiţise pe omuleţ imediat, iar Lemprière trecuse drumul de mai multe ori ca să-l găsească. O imagine trecătoare la cincizeci de iarzi mai sus, mai mult o bănuială. O

luase la fugă spre locul acela, privind repede în jur. Nimic.

Apoi îl zărise din nou, încremenit timp de o clipă în faţa mulţimii; porni din loc, privind cum prada sa dispare, memorând locul şi îndreptându-se spre ea. Dar Peppard putea s-o fi luat pe oricare dintre străduţele care se desprindeau din strada mare. N-avea rost să încerce să o găsească pe cea bună, aşa că se năpusti pe prima.

Mâzga moale sub picioare, pietrele din pavaj aşezate în neorânduială – se împiedică, gata să cadă, dar se îndreptă la timp. Străduţa se răsucea şi se întortochea, dar de fiecare dată când credea că se îndepărtase prea mult, îl aducea înapoi. Auzi vuietul violent al străzii drept în faţa lui.

Trebuie să fi ieşit la drum înaintea celui urmărit. Lemprière se învârti înainte şi înapoi, ocolind trecătorii şi căutându-l pe Peppard. Trebuie să apară în curând... Da, iată-l! Strigă, dar Peppard se mişcase repede şi Lemprière trase o înjurătură-două, în timp ce începu să-şi croiască loc cu coatele ca să ajungă la drum, să-l treacă şi apoi să o apuce pe străduţa din faţă. Nu-l văzu. Imposibil. Peppard nu putea să se fi mişcat atât de repede. Apoi băgă de seamă fundătura îngustă din stânga lui.

— Ciudat, foarte ciudat. Dacă n-ar fi fost vorba de un profesionist... şi totuşi. Făcu o pauză. Foarte ciudat.

Peppard se aplecă şi mai mult pe document folosindu-şi degetele ca pe un compas care măsura paragrafele, unind cuvintele între ele.

— Peppard? îl trezi Lemprière din visare.

Nimic.

— George, dacă vrei, o clipă, te rog...

Peppard continuă să citească.

— Skewer l-a apreciat ca pe o curiozitate, nu lipsită de valoare, interveni Lemprière din nou.

— Bineînţeles că nu e lipsit de valoare, murmură Peppard, preocupat să-l examineze mai

atent.

Peppard se trase înapoi de lângă masă, cu ochii încă pe document. Aerul temător pe care îl mai avea când intraseră în casa lui dispăruse acum. Revenise într-o lume unde el era orchestratorul şi acum afişa siguranţa celui care are măsura propriei valori.

— Nu lipsit de valoare, cu toate că face o petiţie de principiu, spuse el în cele din urmă.

Chipul lui Lemprière rămase nemişcat.

— Scuză-mă, cred că nu am formulat prea clar, poate că dacă mi-ai spune ce doreşti să afli...

Ce dorea să afle? Gândurile lui Lemprière se împrăştiaseră în afară şi acum, când propunerea lui Peppard îl readusese la realitate, în loc să se concentreze asupra întrebării, se trezi cugetând la alte posibile întrebări. Ar fi vrut să afle ce căuta un om de valoarea lui Peppard în slujba unuia de teapa lui Skewer. Ar fi vrut să afle mai multe despre scandalul care părea să aibă o oarecare legătură cu acest fapt. Ar dori să ştie mult mai multe despre Septimus. Se înfierbântă. Avea liste întregi de lucruri pe care dorea să le afle. Înţelesul tăbliţelor sibiline; localizarea *omphalos*-ului[27]. De ce îl ucisese Alexandru pe Hermolaos[28]? Natura canalelor de legătură dintre cei vii şi cei morţi; existau ele oare? Cine era cea mai frumoasă din toate, l-ar iubi ea, oare, părul ei lung, negru, apa... Destul?

— Ce este? întrebă el.

Lemprière se uitase în lungul fundăturii. Era foarte îngustă şi calcanurile clădirilor se înălţau de o parte şi de alta, dând impresia că ar fi trebuit să se întâlnească şi că spaţiul dintre ele exista doar din greşeală. Fundătura părea pustie.

Peppard cel iute de picior, îşi zise. Numele acestei străduţe mizerabile fusese scrijelit pe zid, dar ploaia şi alte precipitaţii căzute din cer prin acele locuri îl şterseseră. Acum se mai citea doar

„... er... ow”. Mai făcu câţiva paşi şi tot atâţia înapoi. Apoi văzu contrafortul. Sub paşii lui pietrişul scârţâi când se apropie de singura ascunzătoare posibilă. Desigur, Peppard se afla acolo.

— Peppard, spuse el.

— Domnule Lemprière! exclamă Peppard uimit.

Revenirea lui Peppard pe picioarele cam nesigure, explicaţiile reciproce, Peppard copleşit de stinghereală. Merseseră înapoi împreună – Peppard şoptindu-i pe ce drum să o apuce, Lemprière cerându-şi iertare pentru una-alta: putea să fi făcut semn cu mâna mai tare, să fi strigat (în tot acest timp nutrind gândul vinovat că urmărirea îi făcuse plăcere). Ajunseră în sfârşit aproape de casa cu chirie din Blue Anchor Lane, pe care Peppard o numea căminul său.

— Adică depinde de interpretarea ta, înţelegi?

Nu înţelegea.

— Este un soi de legământ mai grosolan, un contract sinalagmatic, un bilet de şantaj, chiar şi un contract de navlosire; nimic din toate astea, şi toate la un loc. Zâmbi. Toate în diferite grade şi proporţii, desigur.

— Dar, în esenţă, este un contract, o înţelegere, nu-i aşa? îndrăzni Lemprière cu speranţă.

— Absolut corect, confirmă Peppard, dar, în acest caz, aproape orice document legal este o înţelegere. Un ordin de execuţie este şi el o înţelegere, cu toate că în termeni dezagreabili pentru una din părţi. Nu cred că ne putem opri aici. Legea, nu uita, este un instrument imprecis, de unde şi avocaţii. Ea stabileşte doar *în favoarea* sau *în defavoarea* cui; adevărul este exclus pe cât posibil. Tinde să complice lucrurile. Bem un ceai?

Se aşezară; ţineau cu grijă ceştile fierbinţi ca să-şi încălzească mâinile. Peppard avu grijă să o ia

el pe aceea ciobită. Cei doi bărbaţi se aplecară deasupra documentului întins pe masă.

— Contractul sinalagmatic rămâne cea mai simplă explicaţie, începu Peppard.

— Contract sinalagmatic?

— Acestea, îşi plimbă degetul de-a lungul marginii neregulate a pergamentului, indică prezenţa uneia sau a mai multor copii; dar, mai sigur, a uneia singure.

— Aceea deţinută de contele de Braith?

— Da, dacă se mai află încă printre lucrurile familiei. Plescăi. Este un fel de măsură de siguranţă; vezi, dacă cele două margini tăiate nu se potrivesc, una dintre copii trebuie să fie falsă. Se aplecă să examineze crestăturile. Sunt tăiate foarte curat, înseamnă că este copia de deasupra, deşi asta n-are nicio însemnătate. Desigur, schimbă el direcţia, decuparea unor bucăţi de hârtie nu are valabilitate în faţa legii, ci se face numai pentru liniştea celor două părţi. Făcu o pauză. Ceea ce mă uimeşte cu adevărat este că pare întocmită în grabă, cu cele aflate la îndemână..

Se adânci în sinea lui în nişte cugetări pe care, pentru moment, Lemprière nu putea decât să le ghicească.

— Vedeţi, înţelegerea s-a făcut între cei doi, explică Peppard. Recunoaşterea uneia dintre copii de către celălalt decurgea de la sine din recunoaşterea reciprocă a celor doi, numai dacă nu s-au folosit de agenţi; dar asta mi se pare improbabil.

— De ce?

— Voi ajunge şi aici. Dacă s-au recunoscut reciproc, de ce mai era nevoie să se confirme acest lucru prin documente? Doar dacă unul dintre ei sau amândoi urmau să-şi schimbe înfăţişarea. Poate că se întâlneau foarte rar. Degetele lui Peppard băteau darabana. Atunci ar avea sens.

Lemprière simţea că anumite lucruri se limpeziseră, dar întrebarea lui rămăsese

nelămurită.

— Ştiu, spuse Peppard, citindu-i gândul, ajungem şi aici. Amândoi sughiţară. După cum aţi spus, este o înţelegere.

— Şi, după cum ai spus, asta înseamnă totul sau nimic.

— Ei, da, mă rog. În esenţă, aşa este. Thomas de Vere este de acord să acţioneze ca reprezentant al străbunicului dumitale în chestiuni care nu sunt specificate exact, dar au o oarecare legătură cu comerţul din Indiile de Răsărit. Peppard se cufundă în citirea textului. Străbunicul dumneavoastră va fi beneficiarul întregii... a, da, întregii sale părţi şi va înapoia a zecea parte din sumă contelui pentru serviciile acestuia. Este doar jumătate din afacere, numai dacă acest conte nu era cumva un idiot. După cum specifică contractul, sărmanul conte oferă pur şi simplu nouă zecimi din partea sa...

— Parte din ce? întrebă Lemprière.

— Cum din ce, din Societatea pe acţiuni, firește, bătrâna Societate pe acţiuni, draga de ea, străbunica acelei mari şi respectabile instituţii care este garanţia intereselor noastre în afară. Vocea lui Peppard devenise ironică. Fondul caritabil al celor nevoiaşi şi scăpătaţi, şi aşa şi pe dincolo, bolborosi el. Afurisit să fiu!

— De ce? întrebă Lemprière cu blândeţe, întrebându-se pe ce rană vie pusese degetul.

— Compania, spuse interlocutorul său în cele din urmă, calm, dar cu glasul sugrumat.

— Compania Indiilor de Răsărit?

— Tot aia e.

Peppard părea că luptă să-şi recapete stăpânirea de sine. Era roşu la faţă. Spuse câteva cuvinte sufocându-se parcă; apoi continuă fără convingere:

— Oricum, străbunicul dumitale trebuie să-i fi oferit ceva contelui, iar noi nu putem decât să presupunem.

Lemprière ar fi dorit să audă unele dintre aceste presupuneri, dar îşi ţinu gura. Glasul omuleţului era din nou sigur. Doar o uşoară rigiditate în atitudinea lui îi trăda ieşirea de dinainte.

— Acest paragraf, „Luând în consideraţiune întâiul sus-numit...” şi aşa mai departe, este cu totul lipsit de însemnătate. Nu are importanţă în ce mod s-a constituit compania, m-aş hazarda chiar să afirm că a fost extras dintr-un document anterior, ca simplă umplutură. În rest, sunt patru elemente-cheie.

Peppard era acum în exerciţiul profesiei. Musafirul său se relaxă.

— Aş zice că primul este cuvântul „voaiaj”, „voaiajurile pornite către Indii” şi aşa mai departe; întrebarea este câte, dar la ea mă tem că nu există răspuns. Cel puţin, nu aici. Al doilea este „slujba” pe care o oferă Thomas de Vere, continuă Peppard. Nu se menţionează *ce fel* de slujbă, deşi aş putea deduce, dat fiind al treilea element: „mijlocitorul lui nepărtinitor”. De ce „nepărtinitor”? Chiar aşa, ce nevoie era de „nepărtinitor”?

Lemprière habar nu avea. Gândurile lui Peppard aveau o oarecare noimă, duceau către ceva; de atâta era şi el în stare să-şi dea seama, dar rămăsese încă nelămurit.

— Al patrulea element le presupune pe toate acestea; vezi aici: „în pofida uitării sau morţii”, reţine, „a unuia sau amândurora”, et caetera, et caetera. Acuma, dacă înţelegerea s-a făcut între aceştia doi, cum să *nu* îi pună capăt moartea? Imprecizia nu se află în formulare, ci în idee. Bătu iritat cu degetul în document. Extensiune.

— Extensiune? repetă Lemprière ca un ecou.

— Câte călătorii? Cât de neutru e acest mijlocitor? Pentru cât timp? Iată întrebările, insistă Peppard cu tărie.

— Întrebările, da.

— Vezi, aici intervine o supoziţie care deschide două posibilităţi. Prima: viitorul este luat drept sigur, afacerea se face pe termen nelimitat, „în pofida” şi celelalte, uite aici. Arătă cu degetul spre lămurirea lui Lemprière. A doua: lucrurile stau aşa pentru că toată afacerea este prea vagă pentru a fi obligatorie. Domeniile-cheie sunt nedefinite. Şi stilul este ciudat. Am văzut multe documente la viaţa mea, contracte şi testamente mai ales, şi toate sunt la fel: cele două părţi le întocmesc după ureche, cu ajutorul compendiului de legi, dar nu şi al bunului simţ. Amărâţii îşi dau multă osteneală. Toate frazele sunt la locul lor, dar de fiecare dată altceva nu e la locul lui. Rareori sunt legale, strict vorbind. Asta este.

— Şi acesta e la fel, are vreun cusur? întrebă Lemprière.

— Dimpotrivă. Acesta este perfect. Se încearcă să se ajungă la ceva, cred, imposibil, doar dacă ar fi fost nemuritori; dar ca formă este absolut legal. Impresia mea este că s-a apelat la un avocat căruia i s-a spus să-şi acopere urmele, să pară o treabă de diletanţi.

— Dar de ce naiba?...

— Se leagă de al doilea element, imprecizia referitoare la obiectul înţelegerii lor. Un plan de contingenţă, adică pentru situaţii neprevăzute, îmi închipui.

— Contingenţă, bine, dar contingent la ce anume? Lemprière era din nou în încurcătură.

Peppard se uită la el peste masă.

— Cum la ce? La trădare, fireşte. Pe vremea când s-a semnat înţelegerea, presupun că familia dumitale era de neam francez.

— Cred că da, nu ştiu, da, dar tot nu înţeleg...

— Cârmuitorii de atunci, ca şi cei de azi, ar putea considera că a acţiona ca mijlocitor pe lângă un francez nu este chiar o datorie – făcu o pauză ca să verifice data – faţă de regină şi ţară, aşa cum se aşteaptă de la un supus loial. Fireşte că e trădare.

Aceasta este latura care obligă a documentului. E limpede, într-adevăr.

— George, nu este limpede. Nu este câtuşi de puţin limpede.

— Ascultă, termenii documentului sunt definiţi atât de prost, încât să poată susţine orice interpretare. Corect?

Lemprière dădu din cap.

— De aceea trebuie să existe un sens, în afara celui dat de lege, care să oblige părţile, mă urmăreşti?

Lemprière dădu din nou din cap.

— Dacă De Vere renunţa, acest document putea fi folosit pentru condamnarea lui la moarte; de aceea este obligatoriu. Presupun că prin imprecizia termenilor a încercat, zadarnic pe cât se pare, să se apere contra acuzaţiilor. Se opri şi se uită mai îndeaproape. Apoi chicoti. Ştii care este elementul cel mai important al acestui document? Fără să mai aştepte răspunsul, împunse cu degetul în mijlocul numelui de botez al străbunicului lui Lemprière. Iată ce l-ar fi dus la spânzurătoare pe Thomas de Vere.

Lemprière se uită la semnătura ştearsă de vreme a lui François Lemprière, observând pentru prima dată că scrisul semăna în mod straniu cu al lui.

— Un„c”?

— Nu, „c”-ul, ci apendicele lui: sedila. Dovada decisivă că omul era francez. Niciun englez nu şi-ar fi scris numele cu sedilă. Sărmanul Thomas de Vere, iată laţul de care se temea. Peppard deveni mai grav. Desigur, nimic din toate acestea nu lămureşte motivul pentru care contele a semnat. Nu ştiu ce i s-a oferit în schimb, dar trebuie să fi fost ceva ce a meritat. Riscurile erau enorme.

Tovarăşul lui cugeta la întrebări mai aproape de casă.

— De aceea a vrut Septimus să-l cumpere: trădare. Un motiv suficient.

— Nu chiar, înţelegerea este obligatorie numai pentru al patrulea conte. În cel mai rău caz astăzi ar reprezenta o neplăcere minoră.

— Dar „în pofida morţii oricăreia dintre părţi” şi restul?

— E adevărat, dar nimeni nu ar da urmare unui asemenea caz. Doar dacă înţelegerea nu a fost cumva revalidată.

Peppard era tentat să meargă mai departe pe acest fir, dar nu, Skewer avea probabil dreptate în legătură cu motivele contelui; dar atunci, de ce să-i dai băiatului speranţe deşarte? Dacă documentul este încă valabil, iar participaţia sau acţiunile lui au fost reinvestite de fiecare dată când Compania s-a extins, atunci domnişorul Lemprière ar fi cu adevărat un tânăr foarte bogat... Iar Compania cu atât mai săracă; iată un gând care îi făcea plăcere. Vorbiră mai departe, aplecaţi deasupra pergamentului, trecând încă o dată peste elementele pe care le explicase Peppard.

— Iată punctele esenţiale, spuse Peppard. François Lemprière ia nouă zecimi din acţiunile Companiei şi îi plăteşte lui Thomas de Vere o zecime din acea sumă. În schimb, Thomas de Vere acţionează ca agent al lui, o faţadă pentru a-şi ascunde dreptul de proprietate. În ce fel a beneficiat Thomas de asta? Nu ştiu.

Lemprière se uită sumbru la documentul din faţa lor.

— Mai sunt şi altele pe lângă ăsta, spuse el.

Peppard încuviinţă.

Începea să se întunece. Cei doi mai statură de vorbă mult timp, dar Peppard avu prea puţine de adăugat la explicaţiile sale. În cele din urmă, discuţia lor se apropie de sfârşit. Lemprière înfăşură pergamentul cu grijă şi îşi prinse haina în nasturi. Peppard deschise uşa. Lemprière îi mulţumi.

— La revedere! strigă Peppard în urma oaspetelui său.

Lemprière flutură mâna drept rămas-bun şi o porni spre casă.

Vârât sub cămaşă, pergamentul foşni când îşi aranjă surtucul şi ieşi în stradă. Merse gânditor, având senzaţia că o povară necunoscută îl pune la încercare. Puhoiul de omenire de pe Golden Lane nu se subţiase; un grup de plimbăreţi îl prinse la mijloc şi îl purtă mai departe, cufundat în gânduri. Puţin mai încolo, un vânzător de coşuri trecu pe lângă el, înaintând anevoie cu panerele atârnându-i la şolduri şi trăgând un cufăr. Făcu pârtie prin mulţime şi John îl urmă.

Lemprière se întrebă ce fel de om este Septimus. Pe Skewer îl înţelegea, cel puţin în măsura în care era dispus să o facă. Pe Peppard nu numai că îl înţelegea, dar îl şi îndrăgea. Septimus însă... Nu era vorba de faptul că avea aerul unui om care tăinuieşte anumite lucruri, cu atât mai mult cu cât erau prea multe la vedere. Dar de ce a vrut contractul? Şi de ce l-a sfătuit apoi să stea de vorbă cu Peppard? Într-adevăr, avocatul i-a spus mai mult decât ar fi reuşit el vreodată să bănuiască de unul singur. Sfatul pe care l-a primit a fost o favoare, iar cât priveşte chestiunile dezvăluite... Da, o să le cerceteze mai îndeaproape altă dată. Septimus şi Peppard: aliaţii săi. Şi restul? Avertismentul dat de Septimus îi răsună în urechi în tumultul marelui oraş. *Aici, tu eşti barbarul...* Şi, dacă nu Septimus, atunci cine altcineva o să-l ajute?

Aşa că îşi văzu de drum – un punct mişcător într-o armată de furnici care alergau cu paşi mărunţi şi repezi, care apăreau şi dispăreau în ochii celorlalţi, dar nu şi din raza clădirilor tăcute. Cu balcoanele lipite între ele şi caturile îngrămădite unul peste celălalt, la rând şi în şir, impasibil, până când ochii de piatră cei mai de sus vedeau doar un mozaic de capete, casele îl

aşteptau să treacă. Strada în forfotă îşi avea propriile ei nevoi, iar fiinţele de pe stradă, propriile lor dorinţe; dar de acolo de sus lucrurile păreau prea îndepărtate, prea nelămurite. Probabil că se risipeau pe undeva în timp ce urcau. Clădirile ghiceau în zgomotul confuz al străzii o şansă tot mai slabă, dar încă prezentă, ca haosul de dedesubt să se coaguleze. Ghiceau părăsirea cărărilor bătătorite, către fiorii stârniţi de apa rece de-a lungul spinării, mirosul înţepător de oţet şi o mie de alte mărunte abateri de la calea cea dreaptă. De fapt, către lecţia verişorului lor, ziguratul, pe al cărui ultim nivel, al optulea şi cel mai înalt, nu se află niciun idol, nimic – doar tu singur, şi îndoielile ce dau târcoale vanităţii tale.

Îndoielile lui Lemprière se mărunţeau şi se risipeau spulberate pe drum în timp ce-şi purta gândurile spre casă.

Avea prieteni; dar mai avea şi taine. Deja se gândea la ziua de sâmbătă când şi unii, şi celelalte se vor dezvălui mai mult. *Huup!* Fu urmărit din priviri în timp ce îşi târa picioarele pe Fleet Street ca să ajungă în Strand; paşi obosiţi spre Southampton Street. Urmărit până când dispăru.

Bărbatul uscăţiv care pândea de pe cealaltă parte a cheiului – da, fără îndoială. Şirul de hamali care se împleticeau pe punte din pricina lăzilor – nu, nici aici nu încape îndoială. Schilodul era prea bătător la ochi, dă-l încolo; chipul care apăruse de două ori la fereastra mansardei la o sută de iarzi în sus pe chei va trebui luat însă în seamă. În mintea lui Nazim se înfiripă un plan. *Vendragon* era supravegheată, dar nu şi păzită – iată o verigă slabă. Dacă în prima misiune a dat greş, în cea de-a doua va izbândi. Poate că unii vor susţine că râul

îl opreşti de la izvoare, dar autoritatea Nababului ar fi fost întrucâtva ştirbită de astfel de tertipuri. Nazim ştia, pe de altă parte, că la mijloc erau interese mai mari; îi spusese chiar Nababul. Secretul trebuia păstrat, şi în spatele tonului sincer se afla porunca, tacită şi înţeleasă de amândoi, ca la nevoie să se lase prins şi omorât. Bărbatul uscăţiv n-o să se uite în direcţia lui. Asta făcea parte din înţelegere; Nazim şi-ar fi dat seama atunci că a fost descoperit şi ţinut minte. Dar şi tu la rândul tău, gândi el. Dădu un bobârnac pălăriei în direcţia uscăţivului; îi văzu ochii scăpărând. Cel urmărit se întoarse şi porni spre răsărit de-a lungul cheiului. Nazim spera să nu încetinească prea mult: dacă uscăţivul pleca înainte să-l poată urmări la rândul lui, nu-i va rămâne decât bătrânul din fereastră, care însă se pare că n-are niciun amestec în treaba asta...

Premature Anthesterii[29], fruct amărui, timpuriu! Exaltarea lui se dovedi de scurtă durată, după ce, aşezat pe podeaua tare, frunzări hârtiile rămase de la tatăl său. Un alt vraf, mai gros, zăcea în cufăr aşteptând să fie citit. O hartă a lumii, cu un semn de întrebare în dreptul Mediteranei, o serie de chitanţe lunare „reçue par Mme K, 43 Villa Rouge, Rue Boucher des Deux Boules, Paris”[30], scrisori vechi de la oameni ale căror titluri – dr. gens., cpt.(r), domnişoară – mărturiseau mici drame ale neîmplinirii. Mai erau acolo schiţe de corăbii, lungi coloane de cifre, planuri de clădiri şi o hartă pe care nu era în stare să o identifice. De asemenea: un carnet de note cu paginile rupte, a doua jumătate a unui sonet, o listă cu scurte descrieri şi desene sumare ale primilor zece fluturi

dintre cei mai răspândiţi pe insula Jersey, un memoriu al bunicului său şi câteva pagini mâzgălite. Pe cele mai multe le răsfoise aruncându-şi ochii pe ele, confruntând scrisul, culoarea cernelii, tipul de hârtie, în încercarea de a găsi un amănunt, o frază, o însemnare, ceva care să-i dezvăluie ceea ce căutase tatăl său. Până acum nu descoperise însă nimic.

Septimus i-a făcut o scurtă vizită în ziua următoare, chipurile pentru a-i desena o schemă a locului unde se afla „Leul Roşu”.

— Te-aş conduce eu însumi până acolo, dar, ca maestru de ceremonii, trebuie să ajung devreme.

Lemprière se întrebă la ce fel de ceremonii făcea aluzie, însă Septimus începuse deja să o ia razna, făcând săgeţi din nişte foi îngălbenite şi oferindu-se să-l înveţe pe Lemprière arta pugilatului. Când a început să facă propuneri femeilor, aplecându-se peste geam şi strigând: „Haide, vino sus!”, Lemprière i-a cerut să plece.

— Pe sâmbătă, atunci! strigă el în timp ce se îndepărtă, exersându-şi lovitura de stânga pe balustrada scărilor.

În sfârşit, sosi şi ziua de sâmbătă; dar el ştia tot atât ca înainte. Întoarse paginile nepăsător, abia privindu-le. Relicve. Puteau să aibă, oare, o valoare atât de mare? Iată un inventar de corabie, iată o baladă tipărită pe o foaie volantă ca aceea pe care i-o dăduse (din greşeală?) părintele Calveston, iată una din cele îndoite de Septimus. Izbi cu piciorul în hârtii, înfuriat. Când foile zburătăcite îşi regăsiră odihna la câţiva paşi mai încolo, îi trecu deodată prin minte că acestea erau singurele cuvinte pe care le citise de câteva săptămâni. Ciudat. De ce nu se gândise la asta înainte? Bineînţeles, nu luase nicio carte cu el (bineînţeles?), dar atunci...

Începu să urmărească acest gând, apoi îi pieri cheful. Peppard citise contractul, dar el nu-i

aruncase decât o privire. Putea să-l citească, dacă voia. Dar nu voia. Cărţile îl aduseseră până aici; mult mai departe decât îşi dorise. Chiar toate cărţile? Nu. Doar acelea pe care le îndrăgise cel mai mult, cărţi cu litere aurite pe cotor, cu foi din hârtie de mătase – scrierile anticilor, lucruri rămase în istorie. Poveşti despre timpurile când faptele nu aveau altă semnificaţie decât cea dorită, când lumea putea fi condusă de la centru. Se gândi la trupul tatălui său aşa cum zăcea în scăldătoare. Se gândi la povestea pe care o răsfoise leneş. Câinii care alergau cu burta la pământ. Nu visase nicicând că se va împlini. Şi totuşi *visase.* Norul de deasupra a întunecat apele, iar sângele tatălui său le-a înroşit. Visul fusese al lui şi numai al lui.

Era prea târziu pentru toate acestea; se întuneca şi era mult prea târziu. Lemprière se ridică, îşi puse surtucul şi cizmele şi o luă pe scări, tropăind până în stradă. Frig? *Tatăl tău?* Nu. Tocurile răsună pe caldarâm, pe strada ciudat de pustie şi prea scurtă ca să-i abată gândurile în timp ce se grăbeşte, cu surtucul strâns înfăşurat în jurul lui împotriva unor stropi de ploaie imaginari. Hai, grăbeşte-te, doar nu vrei să întârzii. De ce oare mi se împleticesc picioarele în halul ăsta? Poate din pricina pentru care cizmele se tocesc la talpă; un anatomist bun i-ar lăsa pe drumuri pe cizmarii Engliterei, scheletele nu fuseseră niciodată partea lui tare... Stânga, dreapta, stânga la cârciuma „Henric al VIII-lea şi şapte clopote”, înainte, tot înainte; la urma urmei, suntem cu toţii protestanţi, baptism fecund al noii credinţe.

Băltoacele îi reflectă chipul aşa cum îşi ţine capul aplecat, pe când ocoleşte coloanele cu soclurile lor dorice şi capiteluri corintice pretenţioase, privirea goală a cariatidelor – iarăşi relicve. Se întoarce în Hogg Street, mergând încă şi mai repede. Zidăria excesiv barocă e gata să cadă şi să-l facă praf în orice clipă, nimeni nu poate spune că străzile sunt sigure, toc, toc, toc pe

pietrele străzii. *Tatăl tău?* Nu, încă nu, mai bine să aştepte, sau poate că o broască ţestoasă o să cadă în capul lui din ghearele unui vultur în zbor, aşa cum i s-a întâmplat lui Eschil; mai bine să o ia pe departe, marinarii luaţi cu arcanul sunt cei mai proşti, trireme echipate cu liberţi (sclavii de pe galere nu apăruseră încă)... Acum mai vine de acasă, întrebându-se la ce fel de ceremonii se gândise Septimus. Simte nevoia să aibă companie, să cânte (cu toate că nu ştie); nu, ba da, şi chiar să bea, poate, suspendat deasupra a ceva asemănător isteriei, mergând acum mai repede; cealaltă voce, pe care speră să o fi pierdut pe undeva prin străduţele lăturalnice ca să o găsească ucisă a doua zi dimineaţă, moartă prin bombardare cu broaşte ţestoase.

Deasupra, luna este nefiresc de argintie; pe agenda ei din această seară figurează o iluminaţie cu nori. Departe, câteva exemplare deosebit de pluvioase plutesc spre răsărit pe deasupra ţinuturilor pentru a demonstra acestui oraş, ales ca destinaţie de întâmplare, feluritele funcţii ale norilor – ocultarea lunii, ploaie, diferite necesităţi simbolice. Acum însă, norişori pufoşi (foarte teatrali) alunecă încet pe cer, răsfirându-se când trec prin dreptul chipului lunar pe care, pentru câteva clipe, îl împodobesc cu câte o şuviţă de păr.

Dacă Lemprière şi-ar fi înălţat privirile, ar fi avut prilejul să facă o analogie între acest fenomen şi capul leonin încărunţit al predicatorului care a apărut la cealaltă extremitate a străzii fluturând furios o flamură spre un rival nevăzut. Stegarul este foarte supărat şi răcneşte ceva despre deşertăciune, negoţ şi pământul strămoşilor noştri. Zău că este prea târziu pentru astfel de lucruri, gândeşte Lemprière, dar un pâlc de cincisprezece-douăzeci de oameni se strâng în jurul lui şi ascultă; scuzaţi-mă, daţi-mi voie, îşi face drum printre ei..., „dar cel mai mare păcat, cel mai mare păcat este” (încă o fluturare de steag)... Lemprière nu va şti

niciodată care este păcatul venial, cel puţin nu înainte de a fi prea târziu, pentru că acum a trecut de ei, a dat colţul şi îşi anticipează intrarea în hanul a cărui firmă a zărit-o puţin mai încolo: grăbeşte-te, haide, aproape ai ajuns şi e multă tulburare, află toate lucrurile; bâjbâie în căutarea uşii, toate răspunsurile, toate întrebările... *Tatăl tău?* Nuuu, pornim...

„*Bun* venit la *Porc Club!*" Septimus, saltimbanc, impresar, este în plină desfăşurare, ţopăind pe masă. Localul este înfiorător. La asta se învoise el? De jur-împrejur o turmă de petrecăreţi se întind cu tot soiul de frumuseţi şleampete şi bete.

— Guiţ!

Toţi se întorc ca unul la îndemnul maestrului lor de ceremonii. Nimeni (în afară de Septimus) nu strigă, şi totuşi vacarmul este îngrozitor. Lemprière clipeşte nervos, nu se aşteptase deloc la aşa ceva; Septimus l-a zărit şi se hotărăşte să sară *peste* membrii înlănţuiţi ai clubului, o primire menită să atragă imediat atenţia asupra prietenului său cu ochelari şi să confirme că acest adevărat pachet de nervi este părtaş la toate acestea, că este unul de-ai lor. În timp ce încearcă neobişnuita manevră, o codană ce scoate nişte ţipete stridente şi drăguţul ei simt că este momentul să propună un toast. Ridicarea sticlei şi saltul coincid, iar Septimus, din zăpăceală, loveşte sticla cu cizmele, prăbuşindu-se în mijlocul îmbulzelii care îi opreşte căderea.

— Ha!

Sare imediat în picioare.

Între timp, sticla îşi continuă zborul peste mulţime pe aceeaşi traiectorie, întreruptă însă şi ea la un moment dat şi poposeşte, *pleosc*, în mâna lui Lemprière.

— Trage-o duşcă, răsună un glas de undeva de jos, de lângă coapsa lui; şi el trage o duşcă.

— Aşadar, v-aţi întâlnit?

Septimus s-a desprins dintr-o grămadă de mâini şi de picioare, respingând avansurile unei creaturi mult prea boite, şi se apropie, cu o mână în buzunar, perfect stăpân pe mişcările sale.

— Puţină costiţă?

— Poftim?

Dintre cutele hainei sale, Septimus scoate cea mai lungă, mai roşie şi mai unsuroasă bucată de costiţă pe care Lemprière o văzuse în viaţa lui. E lungă de aproape un iard. Să fie oare prima dintre ceremoniile serii? Pentru acest monstru de slănină trebuie să fi murit un porc cât un viţel; doar nu-şi închipuie Septimus că o să-l mănânce careva, nu-i aşa?

Pare-se că nu. Ciozvârta se bălăbăne cu neruşinare în timp ce Septimus face prezentările.

— Teddy, John Lemprière. John, Edmund de Vere.

Deci acesta era contele. Primele impresii nu sunt întotdeauna cele mai bune.

— Ne jucăm împreună mai târziu, John, îi spuse Septimus lui Lemprière, apoi coborî glasul. Să nu bei prea mult. Fii cumpătat.

— Să ne jucăm împreună? De-a ce?

— Prostuţule, Jocurile Cupelor[31], desigur, zâmbeşte Septimus.

— Ăă... Septimus?!

Dar acesta dispăruse înghiţit de forfotă în căutarea vulpiţei cu părul roşu căreia îi promisese că o s-o înveţe să trişeze la pichet, ceva absolut sigur, când fantele de spatie stă ascuns în jartieră...

— E foa’te bine.

Bolboroseala boierească de lângă şoldul lui se revarsă în nişte râgâieli de beţiv care, fiind ceva mai calde decât aerul, se ridică până la nările lui fremătânde, amestecându-se acolo cu mirosurile de fum, foc şi pipă, sudoare, vânturi pe jumătate înăbuşite, arome de pere pergamute, ulei de păr de iasomie, şi încă ceva...

Septimus s-a retras (de fapt, îşi potriveşte batonul fleşcăit pe după gâtul unei fetişcane inocente din celălalt colţ al încăperii; şmecheria pentru jocul de pichet poate să mai aştepte), deci nu poate fi aşa ceva. Nasul lui adulmecă acest amalgam olfactiv până când, iată, se opreşte asupra vetrei de unde fumegă hălcile de porc apetisante, îmbălsămând aerul cu amintirea slăninuţei-de-dimineaţă şi a cârnaţilor-de-seară, a cotletelor sfârâitoare şi a jamboanelor lucioase. Mmm! Atârnat deasupra focului, cu copitele rezemate de un perete al coşului şi cu râtul înfipt în celălalt, un purcel obez picură grăsime în flăcările de sub el. Frigarea se îndoaie sub greutatea cărnii ce se lăfăie, în timp ce pe faţă (în ciuda mărului din gură) i se citeşte o expresie de martiraj ironic, amintind de Sfântul Laurenţiu care, după douăzeci de minute de stat pe grătar, a cerut să fie întors, ca să nu se ardă prea tare pe o parte.

Porcul acesta are în mod evident o semnificaţie spirituală pentru adunare. Convivii aflaţi mai aproape de el sunt înclinaţi spre partea conversaţiei-savuroase-şi-a-fumatului-din-pipă, lăsând colţul mai îndepărtat al încăperii în voia unor exerciţii mai gimnastice, în timp ce cotoroanţa care îi împunge când şi când cu toiagul este tratată cu cel mai mare respect: saluturi din cap şi salutări politicoase, „bună seara” i se adresează din toate părţile.

Între timp, glasul de sub şoldul său fu înlocuit de o mână. Se răsuceşte; o apariţie cu zulufi roşcovani şi înveşmântată în satin crem îl lămureşte deja, a, nu, îmi pare rău, te-am luat drept altcineva... aşa de rău, înainte de a se strecura de lângă el, lăsând doar o dâră de apă de roze şi de cărţi de joc care alunecă pe podele din ascunzătoarea lor de undeva de sub şorţ.

— Hei, ochelarilor! Warburton-Burleigh se ridică în picioare deşirându-se şi uitându-se chiorâş. O duşcă de grog?

— Mulţumesc, nu, eu... se scuză Lemprière băţos.

— Nu te superi dacă eu vreau. Şi zicând acestea, înşfăca sticla şi păşi înapoi spre grămada care dă în clocot şi în mijlocul căreia îl zăreşte pe Septimus arătându-le celorlalţi un *pas de chat*[32] însufleţit; între timp, într-un colţ cineva legase cu sfori opt sticle atârnate de balustrada de deasupra şi acum încerca să toarne, în fiecare sticlă, *cantitatea precisă* de bere necesară pentru a obţine fiecare din notele do, re, mi etc. Din păcate, ori de câte ori toarnă mai mult este nevoit să bea surplusul până la nivelul cerut; reuşita pare tot mai îndepărtată, iar târfuliţa care cu o jumătate de oră în urmă îşi gângurea dorinţa de a auzi un cântec de la ea de acasă, executat în acest mod, regretă acum amarnic că a deschis gura; în acest timp, musiul cu mustaţă de colo îi arată dinţii gălbui şi lucioşi şi îi face cu ochiul, aşa cum îi place ei.

Lui Lemprière totul i se pare că se întâmplă *dincolo,* în timp ce el se află ca într-un ghetou *aici.* Oricum, n-are importanţă, el a venit aici cu treburi. Se aşază alături de conte, dar pe loc îşi dă seama că a greşit. Contele joacă acum „găseşte galbenul”, mutând între ele cele trei păhărele de pe masă cu o iuţeală surprinzătoare, dată fiind starea lui de sminteală. Galbenului i s-a pierdut deja urma de câteva ture, în timp ce adversarul pierduse şirul şi mai de mult... În afară de asta, păhărelele erau de sticlă... Realitatea îl lămureşte pe Lemprière că nici vorbă să obţină ceva de la conte, dar îşi spuse: de acum încolo va fi tot mai rău, aşa că acum ori niciodată.

La început, contele nu răspunde deloc. Lemprière îl îmboldeşte, dar drept răspuns primeşte un şir lung de bolboroseli însoţite de mişcări bezmetice. Asta nu-i foloseşte la nimic, dar nu se dă bătut; vorbeşte despre întâlnirea dintre străbunicii lor, şi aşa mai departe. E adevărat, astea s-au întâmplat acum o sută cincizeci de ani şi nu

au o însemnătate imediată, dar nu voise contele să cumpere dovada acestei înţelegeri străvechi? Încet-încet pricepe că deşi aude ce i se spune, contele nu este nici măcar pe departe interesat, şi, la urma urmei, de ce nu bea şi Lemprière?

— Băutura nu este punctul meu tare, îi explică el beţivanului.

— Eşti băiat bun, să nu te apuci niciodată, îi laudă contele, oferindu-i cu o mână un lichid verde, cleios, în timp ce cu cealaltă îşi ţine capul.

— Înţelegeţi, contractul acesta...

— Un păhărel doar, n-o să-ţi facă rău, nu-i aşa?

— Nu, vă rog.

— Na, încearcă. E într-adevăr tare, tare... Contele caută un adjectiv. E într-adevăr tare, conchide el. Lemprière refuză din nou, ceea ce pare să-l deprime pe conte.

— Cred că ai putea să-mi spui de ce nu vrei să bei, îi cere el pe un ton ofensat. Măcar din politeţe, aş zice.

Cotul contelui a nimerit într-o pata de unsoare, scursă probabil mai devreme din costiţa supradimensionată a lui Septimus, şi acum, de fiecare dată când încearcă să-şi rezeme capul în mână, braţul îi alunecă într-o parte, iar capul, *zbang,* cade pe tăblia mesei. Discuţia se desfăşoară în continuare în ritmul acestor bufnituri.

— Desigur, prea bine, spune Lemprière ca să-i facă plăcere contelui. E foarte simplu. *Zbang.* Am fost sfătuit să nu... de părinţii mei. Priveşte în jos pentru o clipă. Şi acum, în ceea ce priveşte acest contract...

Zbang!

Conversaţia continuă în termeni mai convenabili; Lemprière caută câte un nou argument ca să justifice de ce nu bea, de fiecare dată când pune o întrebare, fără să obţină însă cine ştie ce răspuns; acum aduce în discuţie sfatul doctorului, înainte de a arunca în joc un ultim

gambit (contele nu mai poate rezista mult) şi de a-i propune să-i vândă documentul. Auzind aceasta, contele îi oferă trei parale şi sfatul să încerce la „Sebdimus, că, oricum, el e mai interesat...” Lemprière se aşteptase la aşa ceva şi era pregătit să stoarcă de la el mai mult, dar raportul dintre băutură şi greutatea corpului îi este potrivnic, şi contele pare să alunece...

În ciuda faptului că se bazează pe cele mai solide principii intuitive, percepţia lui Lemprière este complet eronată. Contrar tuturor aparenţelor, în loc să se îmbete şi mai tare, Edmund de Vere este din ce în ce mai treaz. Aceste acumulări dezastruoase antrenează elementul de progres din el. O tendinţă mutantă a incongruenţei (al cărei antecedent viral ar fi putut avea ceva în comun cu această mică înţelegere care este obiectul curiozităţii lui Lemprière) se află în stare latentă undeva în sistemul limfatic al lui Edmund de Vere şi acum, între două atacuri sporadice ale fagocitelor, este prinsă să-şi filtreze ideea ei de fericire prin membrane şi capilare. Ca orice simbioză, este unilaterală. Leucocitele îşi amână sentinţa de judecată.

Greu de spus ce este sau măcar de unde vine, dar în ea se simte o nuanţă austeră de abnegaţie. O înrâurire a prusacilor, întinzându-se ca gripa dinspre Königsberg, acoperindu-i urma. Doar câteva umlauturi presărate ici şi colo îi trădează originea, şoapte despre un văr aflat cine ştie unde pe care îl cheamă Friederich ori Emmanuel, un iz uşor de *bratwurst,* precum şi nostalgia ereditară, obscură, după pădurile negre şi umede, din care aburii se rostogolesc la vale în lumina dimineţii; totul este foarte *fresh*...

Aici se simte şi o mişcare *spre înainte,* o convingere implicită biochimiei intime a contelui că, într-un fel sau altul, lucrurile se îndreaptă întotdeauna şi devin mai bune. Isprăvile lui la băutură au ajuns de domeniul legendei, dar o

legendă recentă. Nu are nicio legătură cu bravura, dar să dai pe gât o stacană de vin sec doar ca să ţi se risipească aburii alcoolului i se pare deseori o răsturnare crudă a situaţiei. Pentru prietenii săi obiceiul contelui de a veni beat ca să plece treaz nu este decât un tertip; el nu are nevoie de un motiv, *schadenfreude*[33] este de ajuns.

Dacă ar fi ştiut toate acestea, Lemprière ar fi amânat întrebările pentru mai târziu, dar inima lui de recidivist este pornită mai degrabă să înrăutăţească lucrurile decât să le îndrepte; şi ele într-adevăr o vor lua razna, pentru că Musiu Mustaţă a pus mâna pe fată, în timp ce cavalerul ei de dinainte, cuprins de frustrare, tot mai încearcă să obţină un alt sfert de ton la muzica lui din sticle, dar tonicul este cam pe terminate şi, colac peste pupăză, vin mereu ba unii, ba alţii şi îi beau din părţile vitale ale instrumentului. Cotoroanţa s-a urnit de lângă foc ca să-i arate lui Septimus cum trebuie executat pasul; vârful înăuntru şi *zvrr!* pantoful îi zboară din picior prin odaie, aterizând pe o lampă cu ulei din care se prelinge pe podea o limbă de foc şerpuitoare. Dar totul este sub control: Porc Clubul se regrupează în momentul de criză, împroşcând incendiul cu bere, cidru şi vinuri mai proaste (bune doar ca să-ţi umpli gura din nou), şi nimeni nici măcar nu se pârleşte.

Toate se reiau de unde au rămas, dar cu o mişcare generală şi complexă, un impuls vag, concentric ce radiază din mijlocul destrăbălaţilor, mai precis de la Cotoroanţă. Ea a lăsat baltă lecţia de dans, întrucât nu era nicio ispravă, şi acum se roteşte, fixându-i cu privirile pe petrecăreţi, putori şi pilangii, care, sub această presiune bizară, încep să se separe. Mâinile sunt retrase discret din corsaje, posterioarele steatopigiene nu mai sunt pălmuite şi cele două sexe se despart ca apele Mării Roşii, în timp ce cuvintele duioase de rămas-bun, bezelele şi rugăminţile stăruitoare umplu aerul melodramatic, ca nişte traduceri şchioape ale

unui libret de Calzabigi. Locul lor începe să fie luat de o stare de aşteptare care pluteşte în aer. Craii, fanţii şi berbanţii, filfizonii şi stricaţii se îngrămădesc într-o latură a odăii unde se află şi Lemprière, pe când nimfele şi târfele, desfrânatele, dezmăţatele şi destrăbălatele îşi ocupă locul pe latura cealaltă; unele chipuri par cunoscute, dar nu e timp să despici firul în patru pentru că Baborniţa a izbit de trei ori cu toiagul ei gros în podea, după care s-a tras din nou lângă foc. Scena este goală şi pe ea ţâşneşte Septimus.

Are o mină gravă. În timp ce el se adresează bacanalelor, se pregătesc lucruri serioase.

— Prieteni, iubite doamne, începu el, întorcându-şi capul spre cele aflate în spate. În acest excelent şi vesel club (strigăte de „Ascultaţi! Ascultaţi!” şi „Nu e altul mai bun!”) ne-am petrecut cu toţii multe ceasuri fericite care, de-ar fi numai să ni le amintim, cu siguranţă că nu vor fi uitate. Am băut (murmure de „Foarte adevărat” şi „Nu încape nicio îndoială”), am cântat, şi – pauză pentru efectul obscen – ne-am destrăbălat! („Ha! ha! Am hăndrălit destul” şi „Cel mai fain dezmăţ din oraş”. Se face schimb de replici. „Halal desfrâu, domnule!”) Dar – Septimus îşi ridică degetul, iar ceilalţi ştiu ce va urma – mai presus de toate am mâncat – aşteaptă cu sufletul la gură să audă – uriaşe cantităţi de carne de *porc*!

La auzul cuvântului „porc”, se stârneşte hărmălaia: strigăte şi pălării azvârlite în sus; se încinge o bătaie, dar combatanţii sunt despărţiţi în mijlocul scenelor licenţioase şi al destrăbălării rituale. De lângă foc, Cotoroanţa mulţumeşte pentru compliment azvârlind o bucată sfârâindă de şorici drept în mijlocul petrecăreţilor care se aruncă asupra ei, scoţând scrâşnete şi icnete furioase.

— Madam! o salută Septimus şi ceata din jurul lui înalţă paharele.

— Beţi sănătoşi, feţii mei!

Sare înapoi şi încearcă o piruetă dificilă care este aplaudată zgomotos. Septimus i-a prins într-o dispoziţie generoasă.

— Prieteni, continuă el, avem printre noi în această seară un foarte drag cunoscut de-al meu. (Priviri curioase ale membrilor adunării: cine este?) Un tânăr dus de valurile vieţii la voia întâmplării. Dacă este prea tânăr pentru a mai fi orfan, este destul de copt pentru a fi prietenul nostru. Uraţi-i împreună cu mine bun-venit la jocurile noastre din astă-seară domnului John Lemprière!

Aplauze politicoase în timp ce Lemprière mulţumeşte pentru prezentare. Septimus trece în bătaie de joc la tonul de predicator.

— Ei după cum ştiu bunii bucătari, cea mai suculentă, cea mai mirositoare, cea mai sublimă costiţă de porc sărată şi afumată este sortită să nu-şi atingă culmea desăvârşirii şi să coboare din zenitul penei lui Eumeu[34] dacă este lipsită de însoţitorul ei natural, de asociatul ei lichid... Prieteni, vorbesc, desigur, despre vin.

Porc Clubul ciocneşte de trei ori paharele de masă.

— Da, prieteni, vinul. Mângâierea nevestelor abandonate, unsoarea corăbiilor noastre; dacă este destul de bun pentru matrozi şi târfele lor – îşi urmează litania cu mâinile întinse a rugă, plângător –, fireşte, *fireşte* că este destul de bun şi pentru noi.

Câteva grohăituri: „mai încape vorbă”, confirmă adevărul spuselor sale.

— Aşadar, avem nişte jocuri.

În acest moment Septimus tace şi măsoară încăperea cu paşii concentrându-se, apucându-şi cu degetele rădăcina nasului...

— Poate că nu este cel mai atletic dintre jocuri, poate că nu este pentru cărturari, dar nici pentru *hoi polloi*[35], însă are două mari calităţi. În primul rând, presupune vedre mari de vin ba, mai

mult, hârdaie de băutură... (Porc Clubul îşi mormăie acordul colectiv, şi Septimus îl încurajează), iar în al doilea rând, acestea sunt jocurile *noastre.*

Aah, exclamaţii joase care se sting... Priviri sentimentale schimbate pe furiş, chiar şi libertinii stau cu privirea plecată. S-ar putea ca ochii să li se scalde în lacrimi.

— Prieteni! – Septimus îi trezeşte la realitate – înainte ca totul să devină greţos de siropos, mulţumirile celor de faţă se îndreaptă spre doi oameni dragi nouă: graţioasa noastră amfitrioană (urale pentru Cotoroanţă) şi, poate în astă-seară, viitorul ei soţ, vigurosul strămoş... Regele Arhonte!

Este o porcărie. Porc Clubul răsună de huiduieli şi fluierături, se aud ameninţări cu moartea, iar pe fiecare chip se citeşte o expresie hidoasă de scârbă. Lemprière rămâne perplex, privind în jur ca să afle obiectul unei dezlănţuiri de ură atât de puternice.

— Uite colo, îi şopteşte contele printre strigăte de: „Taie-i coaiele alea zbârcite!" şi „Turteşte-i mutra!"

Aşezat într-un scaun lângă foc, la picioarele scării ce se înalţă pe diagonală către peretele opus, iată-l pe Regele Arhonte. Chipul lui boţit, plin de cute şi zbârcituri, cândva maiestuos, este lipsit de expresie; buzele îi tremură, iar saliva i se scurge pe cămaşă. Pare că nu-şi dă seama de dezgustul zgomotos al Porc Clubului. Anii s-au scurs, făcând să se stingă viaţa dinăuntru din care au mai rămas doar tăciunii; ceea ce l-a ţinut cândva în viaţă s-a prelungit mult peste cât ar trebui natura să îngăduie; o adevărată ruină, o căzătură care îşi merită moartea, dar pedeapsa pentru faptul că mai trăieşte fiind însăşi viaţa, este mai crudă şi mai lungă decât ea. Gunoi scârbos şi împuţit: trăiască Regele! Mila supuşilor săi îi hotărăşte durata vieţii,

deşi, sub o altă formă sau în efigie, Regele va fi ucis în această seară.

Septimus linişteşte gloata, îndemnând-o să se împrăştie. Baborniţa vine şchiopătând în mijlocul scenei să culeagă aclamaţii, în timp ce petrecăreţii încep să se desprindă perechi-perechi.

— Noroc, îi urează contele cavalereşte ultimului său interlocutor.

Într-alt colţ, două dintre venerabilele curtezane au deschis un catastif şi au de lucru să strige pariurile, încasând banii în monede sau hârtii de toate felurile. Lemprière are o cotă de 6 la vânzare (şi această valoare generoasă se datoreşte numai lui Septimus), în timp ce Walter Warburton-Burleigh şi Mopsul (un individ ca un butoi cu ochii saşii) sunt favoriţi puternici, cotaţi la 13-8. Lemprière oscilează acum în jurul lui 10. Sumele serioase îl ignoră. Pariorii îi par cunoscuţi de undeva, dar chiar înainte să cugete asupra acestui lucru îl vede pe Septimus înmânându-le o pungă cu bani, acceptată după oarecare ezitări, şi cota saltă dintr-o dată la 4.

Între timp, Cotoroanţa împarte hălci de porc concurenţilor şi aranjează un şir de sticle pe masa din mijloc; sticle de toate formele, mărimile şi culorile, unele învelite în rafie, altele sigilate cu ceară; în dreptul fiecăreia aşază o cupă mică de lut având gravată pe ea o literă. Sunt douăzeci şi şase cu totul. Pe masa din colţ se află un castron cu boabe negre de fasole. Lemprière simte închegându-se în sinea sa un răspuns nearticulat la obiectele simbolice din faţa lui, dar nu ştie ce anume, şi, înainte să se lămurească, Septimus se apropie ţanţoş, la ţanc. Lemprière începe să-şi şoptească îndoielile: Ce caută el aici? Ce se întâmplă? Partenerul lui de joc alungă însă aceste întrebări ca fiind prea metafizice pentru a fi luate în serios.

— Nu asta am vrut să spun, şuieră John.

— Trebuie doar să urmăreşti ceea ce fac ceilalţi, îl sfătuieşte Septimus, ciugulind din bucata de carne a lui Lemprière. Şi nu mai şuiera.

Aproape toţi concurenţii şi-au găsit parteneri, se fac ultimele pariuri şi jocurile sunt gata să înceapă. Cotoroanţa ridică toiagul să facă linişte.

— Jocurile Cupelor! chiţăie ea.

— Groh! guiţă Septimus, contele şi ceilalţi participanţi.

— Premiul îşi aşteaptă câştigătorul, să înceapă jocurile!

— *Pythoigia!* strigă cu toţii în afară de Lemprière. Pythoigia?

— Dar *care* este premiul? îl întreabă pe Septimus când hărmălaia se mai potoleşte.

— O să vezi, îi răspunde Septimus.

Cotoroanţa s-a retras lângă foc. Primii jucători aleargă spre locurile lor.

— Mai mănâncă friptură, îl îndemnă Septimus, iar contele îl aprobă cu o mină de înţelepciune.

— Cu cât mănânci mai multă carne de porc, cu atât şansele tale sunt mai mari.

Unul dintre concurenţi goleşte cupele din faţa lui pe rând, *a*nghelică, *b*ere, *c*idru, şi aşa mai departe, în timp ce partenerul ia loc lângă castronul cu boabe.

— Fii atent la cadenţă, îl îndeamnă Septimus. Ritmul e totul.

La fiecare a treia cupă golită, jucătorul de lângă boabe ia una şi o scuipă pe o traiectorie în parabolă, bine controlată, *ptiu!* drept în cupa goală pe care băutorul o ţine sus cu o mână, în timp ce cu cealaltă o apucă pe următoarea. Din nouă boabe scuipate, doar trei şi-au găsit ţinta, *poc!* în cupa goală, după care toate cupele sunt imediat umplute la loc, în aşteptarea următorilor jucători.

— Cam slab, decretează contele.

Până să isprăvească, băutorul se clatină pe picioare şi slaba lui rezistenţă este luată în

derâdere.

— *Choes!* ţipă Cotoroanţa.

Începe a doua rundă, şi primii jucători se aşază acum îngenuncheaţi, unul lângă Regele Arhonte, celălalt chiar lângă Cotoroanţă, părând să pledeze pe lângă aceştia, dar fără prea mult folos. Între timp, a doua pereche se află pe poziţii, bând şi ochind, ochind şi bând, *g*in, *h*olercă, *ptiu* şi *poc!,* mai departe, cinci boabe din şase până acum; binişor.

Atenţia lui Lemprière se îndreaptă asupra primei perechi care stăruie pe lângă Cotoroanţă şi sfrijitul ei accesoriu, Regele Arhonte.

— Nu-ţi bate prea mult capul în legătură cu partea asta a jocului, spune Septimus.

— Dar ce fac acolo?

— Unul încearcă să-l convingă pe Regele Arhonte să se însoare cu Cotoroanţa, iar celălalt, invers; las-o baltă! Este doar un interludiu, ia-o ca pe o pauză.

— Dar n-o să pierdem dacă?...

— Nu, câtuşi de puţin. De când există Porc Clubul, nimeni nu a reuşit vreodată să-l convingă pe vreunul dintre ei. Cinstit este să încerci, dar păstrează-ţi forţele pentru...

— *Chytroi!*[36] strigă Cotoroanţa când băutorul din a doua pereche goleşte ultima cupă. Împreună au un scor de şapte boabe din nouă, şi băutorul se ţine încă pe picioare mai bine decât se aşteptau. Se trece acum la partea ultimă a jocurilor, o pantomimă oarecare.

— Ce e asta? şopteşte Lemprière.

— Acum se pierde sau se câştigă, răspunde Septimus. Concurenţii improvizează o scenă dramatică pe nişte idei tragice; singura regulă de fier este că ea trebuie să se sfârşească prin moartea Regelui Arhonte. Priveşte, a început!

Unul dintre competitori pare că încearcă să înalţe o scară, pe când celălalt alungă furios nişte presupuse albine. Deodată, amândoi se îndreaptă

spre Rege mimând ceva ce ar putea fi un cazan ţinut de amândouă toartele şi îi deşartă conţinutul imaginar în cap. Se aud aplauze răzleţe.

— Îndrăzneţ, dar fără sens, comentează Septimus.

Jocurile Cupelor sunt în toi. Rugăminţi înflăcărate, limbaj al trupului strict codificat şi boabe de fasole care zboară prin încăpere. Concurenţii care au terminat rumegă hălci de porc şi fac schimb de complimente pe marginea performanţelor lor.

— Scumpule! Mi-a plăcut *la nebunie* cum l-ai omorât.

— Câte a făcut George? Dumnezeule, chiar aşa de multe?

— O, eşti prea modest. A fost *pur şi simplu* ca din Plaut.

Scuipătorii de boabe suflă repede ca să ţină pasul cu partenerii lor, printre finalişti se înfiripează un sentiment de camaraderie. Contele a pornit în căutarea partenerului său. Jocurile continuă. Abia când Walter Warburton-Burleigh şi Mopsul se ridică să-şi ocupe locurile pentru Pythoigia, Lemprière îşi dă seama că el şi cu Septimus vor rămâne la urmă.

— Suntem ultimii, îi spune partenerului său, dar Septimus încrucişează priviri ostile cu Mopsul.

— Pe ei trebuie să-i în trecem, mărturiseşte el.

— Doar nu te aştepţi să câştigăm, nu-i aşa?

Lemprière este înspăimântat la gândul răspunderii pe care o are.

— Speră mai bine să învingem, ripostează Septimus. Am pariat pe noi de toţi banii, banii tăi.

Ceee?

Şi, fireşte, căptuşeala hainei este goală... o apariţie în mătase crem, cu zulufi roşcovani şi degeţele agere prin buzunare, ah, prostule...

Ghiontul pe care i-l trimite Lemprière lui Septimus este oarecum previzibil. După cum este

absolut inevitabil să nu-l nimerească. Lemprière se simte ofensat. Preţ de câteva secunde îl priveşte lung pe Septimus cu ură; să mai încerce o dată să-l lovească? Lemprière este furios, dar surprins de el însuşi; sentimentul pe jumătate plăcut, amestecat cu imboldul încă puternic de a-l pocni pe Septimus drept în mijlocul feţei, se domoleşte şi, oricum, Septimus îşi cere iertare... Drace, putem câştiga. Acest sentiment creşte în intensitate: dorinţa irezistibilă de a face nişte lucruri cu adevărat prosteşti şi de a o scoate la capăt este tocmai ce trebuie în această împrejurare.

Mopsul şi Warburton-Burleigh merg şnur, gâl, gâl, gâl, braţul sus, *ptiu... poc!* Warburton-Burleigh trimite boabele pe traiectorii dintre cele mai felurite, trasând prin aerul înţepător arce de prosceniu înalte, semicercuri perfecte sau linii drepte gură-cupă cu viteză maximă, joacă de copii. Mai au puţin şi vor nimeri nouă din nouă.

— Nu uita. Cadenţa! şuieră Septimus în timp ce se ridică de la locul lor. Fă-o în ritmul tău, cum o fi, numai dă-i drumul.

— Poate că ar fi bine să arunc eu boabele, propune Lemprière care nu-şi aminteşte să fi încercat ipostaza de băutor.

— Nu mai e timp să discutăm amănuntele de tactică. Uite, îi vezi pe cei doi? Ştii de ce zâmbesc? M-au văzut când am pus rămăşag şi acum aşteaptă să pierdem, pricepi? Nemernicii, o să măturăm podeaua cu ei. Pentru numele lui Dumnezeu, *haide,* John. Sunt banii tăi...

Ceilalţi participanţi aplaudă evoluţiile acrobatice ale lui Warburton-Burleigh, dar toţi trag cu ochiul la Septimus: cum o s-o scoată la capăt? Mai ales cu neisprăvitul ăla cu care face pereche... Sunt cam neîncrezători, dar urările de succes îi vor însoţi pe cei doi. Nimeni nu ţine să-i vadă pe Mops şi pe Warburton-Burleigh câştigând premiul. Septimus este ultima lor speranţă...

— Haide, John. La treabă!

Acestea fiind zise, Septimus se ridică în picioare, îşi îndoaie genunchii şi îşi struneşte emoţiile, în timp ce Lemprière bombăne în urma lui.

— Ştii ce ai de făcut?

Dă din cap că da.

— La fiecare a treia cupă.

— Ştiu.

Lemprière se aşază în dreptul cupei „A”, Septimus lângă boabe, schimbă o privire scurtă. Fără „Noroc”. Trec la treabă.

Îngrijorarea lui Lemprière de până acum fusese stârnită la gândul înfrângerii şi al umilinţei publice. Se gândise în treacăt şi la dificultatea de a prinde boabele, dar nu îi trecuse prin minte că n-ar fi în stare să înghită băuturile din faţa lui. Până în clipa aceasta. Duşca de dinainte ar trebui să-l pună pe gânduri. Când duce la gură prima cupă, mirosul de anghelică îi umple nările; ezitarea lui stârneşte câteva chicote. Ştie sigur că dacă înghite aşa ceva, dacă îngăduie acestei licori nocive să alunece pe gât, o va da afară imediat. Chicotele sunt înlocuite de batjocură, o, nu, miroase a moarte, e un singur lucru care... Înghite, şi, printr-un miracol intestinal, băutura rămâne acolo. Berea este amară, dar mai puţin dezgustătoare. Cidrul aproape că l-ar bea de plăcere; cât p-aci să uite că trebuie să se întoarcă; tocmai la ţanc, *ptiu... poc!* Una din una. Încurajat, încearcă să nu uite să ţină ritmul, *gin, ptiu... poc! h*olercă, mai departe, gâlgâind şi răsucindu-se, ceilalţi concurenţi îl încurajează, cine ar fi crezut? *Gâl, gâl.* E din ce în ce mai uşor să bea; categoric, prima este mai rea, o, da, *j*amaică, *k*ümmel[1], *l*ichior, întoarce-te şi prinde; *P*orto, *r*om, *s*ecărică, *poc!* Îi prinde privirea Mopsului cu colţul ochiului şi încearcă un rânjet ostil. Vinul i se prelinge pe bărbie, n-are a face, *w*hisky, *X*eres, întoarce-te, şi nouă din nouă, dă-i drumul... Încă una. Toarnă şi ultima licoare cu gesturi largi, vărsând aproape totul până la amigdalele nerăbdătoare, *z*aibăr. *Gâll!*

Lemprière trânteşte cupa pe masă şi se întoarce să primească aclamaţiile Porc Clubului. Alcoolul i-a umplut ochii de lacrimi, dar pentru urale îi trebuie numai urechile.

— Bună treabă!

Septimus îl bate pe spate. Warburton-Burleigh şi Mopsul n-au reuşit (după cum era şi de aşteptat) să-i convingă pe Regele Arhonte şi pe Cotoroanţă de farmecele celuilalt şi fac zâmbre. Septimus şi Lemprière se pregătesc pentru următoarea rundă.

— Cum te simţi, John?

— Grozav, nouă din nouă, ei?

E adevărat că este cam aprins la faţă şi că stomacul i se zbate într-un mod neobişnuit, dar senzaţia nu este chiar neplăcută. Deocamdată.

— În partea a doua o iei încet, da? Tu te duci la Rege, iar eu mă ocup de Cotoroanţă. Nu-ţi face probleme. Nu-i important. Ultimele cuvinte sunt spuse pentru că îngrijorarea lui Lemprière începe să i se citească pe faţă. Trebuie doar să o descrii în cei mai atrăgători termeni la care te poţi gândi. Dacă te poticneşti, înşiră minciuni.

— Am înţeles.

Lemprière s-a înfierbântat: îşi descheie gulerul. Îşi ocupă locurile; Septimus îngenunchează la picioarele Cotoroanţei, iar camaradul lui, lângă Rege.

Mopsul şi Warburton-Burleigh sunt nerăbdători să înceapă şi Porc Clubul este de partea lor. La un semnal dat de Cotoroanţă îi dau drumul cu toţii: Mopsul şi Warburton-Burleigh încing o luptă de săbii destul de vioaie, în timp ce Septimus o asaltează pe Cotoroanţă cu declaraţii solemne privind capacităţile procreatoare şi însuşirile nupţiale surprinzătoare ale Regelui Arhonte... „aparenţele înşală”, spune el.

Dar Lemprière s-a blocat. Se uită la Cotoroanţă, apoi iarăşi la Rege. Nu-i vine în minte nicio vorbă linguşitoare.

— O să-ţi dea să mănânci bine, desigur, începe el lamentabil.

— Îi dă oricum să mănânce! strigă un porcar pistruiat din spatele lui.

Parcă are gura ferecată şi asta le atrage atenţia batjocoritoare. Septimus îi aruncă priviri ucigătoare. Mopsul imită acum o barcă iar Warburton-Burleigh sare peste ea, nimicind în dreapta şi în stânga într-un mod convingător, deşi imprecis. Lemprière se hotărăşte să treacă la minciuni.

— Ochii ei sunt... ochii ei, are ochi minunaţi, izbucneşte el.

Câţiva de pe margine dau din cap aprobator: fireşte că aşa ceva nu-i adevărat.

— Ochi minunaţi şi o inimă generoasă, turuie mai departe. O inimă plină de... de lapte şi miere, mierea bunătăţii omeneşti!

Warburton-Burleigh este în chinurile morţii, încovoindu-se şi zvârcolindu-se, murmurând *habibi*[37] în ritm de vals, pe când Mopsul mimează genocidul titanilor, nu unul, ci o sută zdrobiţi de podea, cu degetele lungi cât promontoriul de la Chesil Spit.

— Te iubeşte, măcar asta e adevărat, minte Lemprière, şi acum, când se uită spre Cotoroanţă în căutare de inspiraţie proaspătă, mă rog, orice fel de inspiraţie, vede o tresărire care pare să spună: *Da, e adevărat, el nu mă minte.*

Nu poate fi aşa şi totuşi... Continuă cu o imagine preţioasă despre rotunjimea obrazului, ceva legat de tremurul sunetelor prelungi de vioară care înfioară aerul (nu este cam prea înzorzonat? se întreabă Porc Clubul) şi se uită din nou. Nu, nu poate fi adevărat. Chiar în faţa ochilor, abia ghicită dar inconfundabilă, se petrece metamorfoza Cotoroanţei. Conturul obrajilor i se schimbă; nu încape nicio îndoială. Încă şi mai straniu este că forma aduce a vioară. Bineînţeles, Mopsul şi Warburton-Burleigh execută legaţi la ochi o

imitaţie sincronizată a cutremurului din Lisabona, dar se compară asta cu o metamorfoză veritabilă, fie ea abia perceptibilă? Lemprière cere din ochi aclamaţii, semne de aprobare, de uimire, măcar o tresărire de respect pătrunsă de groază. Dar Porc Clubul trebuie să se decidă asupra cutremurului: „Să fie rada portului?”, „Poate că e Alhambra”, şi „Ce?” sunt câteva mostre ale reacţiilor alese la întâmplare. Doar Septimus îi aruncă o privire. Au orbit cu toţii?

— Uită-te la buzele ei roşii, cărnoase. S-a pornit. Gropiţele învoalte, ochii adânci şi limpezi ca lacul.

Merge, da, se pare că are efect. Toate acestea încep să se vadă cu adevărat. Dar nu în mod grotesc, pare că anii ce lăsaseră urme grele s-au decojit rânduri-rânduri, iar timpul s-ar cuveni să curgă în chipul acesta şi lucrurile să meargă tot spre mai bine, sau măcar nu chiar atât de rău.

Cotoroanţa arată prezentabil, aproape numai bună să fie dorită, iar Lemprière se simte îndemnat să atingă culmi tot mai înalte de elocinţă. Figurile retorice elaborate şi apostrofele pline de fervoare îşi culeg răsplata imediat. O mie de sonete de mâna a doua; Lemprière trebuie doar să sufle praful de pe ele şi să deretice puţin ortografia ca să facă din cuvinte carne pentru trupul Cotoroanţei, numai bună de pipăit, sâni ca poamele pârguite, gâtul de alabastru.

— O, preanorocosule! îl strigă pe Regele Arhonte, şi, pe Jupiter! o crede de-a binelea; Cotoroanţa este acum fermecătoare, şi curtenii ei scapără gânduri pofticioase de-a valma. Orice bărbat demn de acest nume ar trebui să fie smintit să scape prilejul de a-şi vârî rătul în troaca ei. Lemprière pune la bătaie câteva versuri din Anacreon şi frumuseţea ei regăsită capătă un aer băieţesc, destul de atrăgător; dar ar fi mai bine să se oprească aici. Când se întoarce din nou, Lemprière observa că de data aceasta Porc Clubul

este mai confuz decât înainte, mai puţin articulat. Rumoarea din încăpere aduce tot mai mult cu nişte grohăieli şi sforăieli. Câţiva s-au lăsat în patru labe, muşinând printre sticlele goale zgârciurile, ciozvârtele şi paharele sparte de pe podea. Mopsul şi Warburton-Burleigh au ajuns la punctul culminant al spectacolului lor: cel de-al doilea stă cocoţat pe umerii primului, îndoindu-şi degetele pentru a închipui tot soiul de animale – un iepure, un şoarece de câmp, un şarpe imens, un aligator (iarăşi, care sunt simbolurile de aici?) ce aruncă, pe rând, umbre uriaşe pe peretele din spate; în acest timp Mopsul schiţează paşi de gigă, *toc, toc.*

Lemprière mai adaugă vreo două gropiţe în obraji şi iar se uită în jur. În spatele lui se desăvârşeşte schimbarea. Cei mai mulţi dintre convivi, dacă nu toţi, dau semne de metamorfoză porcească: nasuri îngroşate şi turtite, burţi lăbărţate. Guiţăturile şi fornăielile s-au răspândit printre râtani, şi nu puţini sunt aceia care parcă mănâncă feţele de masă. Dar nu aşa ceva avusese el în minte, nu pomenise câtuşi de puţin de porci; să fie o coincidenţă? Hotărât lucru, aerul s-a încins şi cineva a început să balanseze candelabrul neaprins deasupra capului său. Colac peste pupăză, Cotoroanţa este iarăşi ca mai înainte, întunecată şi zbârcită; simte un gol în stomac şi amintiri nepoftite, supărătoare, alte locuri, alte transformări, ţinute la distanţă până acum, este doar un joc, nu-i aşa?

Fireşte că este. Mopsul îi taie capul Regelui Arhonte şi îl zvârle turmei grohăitoare, în timp ce Warburton-Burleigh îşi smulge peruca, dând la iveală şapte porumbei albi ca zăpada ce se înalţă bătând din aripi prin fumul cu miros de carne afumată, pierzându-se prin tavan în căutarea inocenţei pierdute. Undeva, gâgâie o gâscă. Septimus îi zâmbeşte, ţinând degetele mari în sus. S-a încheiat şi ultimul act.

Contele îl bate pe Lemprière pe umăr.

— Bravo! Ai nevoie de ajutor?

John tresare. Contele nu arată deloc a porc, poate un pic cam ameţit, dar la un alt grad de ameţeală decât înainte. Genunchii îl dor. La urechi îi ajung comentarii despre performanţa Mopsului şi a lui Warburton-Burleigh. Consensul s-a stabilizat la ingenios, bine executat, dar puţin cam obscur şi... Capul de mucava al Arhontelui este apreciat ca un „coup de théâtre”[38], cu toate că miroase a profesionalism. Câteva felicitări îi sunt adresate lui, dar nu de către porci, iar Cotoroanţa este la fel de zbârcită ca şi înainte. Lemprière rămâne mut, a visat, oare, totul? Nu ai... *Nu, n-ai...*

— Nu, n-ai reuşit.

Septimus îl lămureşte că Regele Arhonte şi Cotoroanţa au hotărât în cele din urmă să nu-şi pună pirostriile, cu toate că versurile lui persuasive au lăsat o impresie favorabilă asupra celor care le-au auzit. Regele Arhonte este la fel de impasibil ca mai înainte, dar nu arată descurajat; ăsta-i jocul. Totul este aşa cum trebuie să fie.

Lemprière se agaţă de asta şi de Septimus. Face genuflexiuni involuntare şi încăperea este tot mai înceţoşată. Din ce în ce mai zgomotoasă şi mai întunecată. Probabil că de vină este fumul care întreţese aerul în straturi leneşe ce fac lucrurile şi mai nedesluşite.

— Adună-te, John. Haide, omule, întrerupe Septimus aceste gânduri supărătoare.

— Nu crezi că a băut prea mult? întreabă grijuliul conte.

— Haide, John. Aici suntem câştigători, trezeşte-te! Să mergem!

Lemprière încearcă să nu ţină seama de acel „ichor”[39] de plumb care i se strecoară prin trup.

— Să-i dăm gata! bolmojeşte el.

— Aşa te vreau. Ţin’te după mine.

Porc Clubul a digerat reprezentaţia de dinainte şi se pregăteşte pentru următoarea.

Drăguţii şi drăguţele se apropie după o abstinenţă îndelungată, şi reîmperecherile se negociază prin mijlocirea sprâncenelor ridicate, a evantaielor şi a zâmbetelor îndrăzneţe sau galeşe. Starea colectivă de aşteptare este aproape palpabilă. Septimus le oferă deja ceea ce îşi doresc, păşind în sus şi în jos sau repezindu-se din când în când la spectatorii care se feresc: „Uooo!", şi intră în joc. Lemprière se află în încurcătură până când Septimus începe să-şi fluture degetele deasupra urechilor, ca un apendice nefiresc, imitând un monstru de origine necunoscută, ceea ce pentru Lemprière este de ajuns. Intră în starea eroică (orice monstru aşteaptă un erou şi viceversa) şi îl împunge cu o suliţă imaginară pe Septimus care îşi agită degetele şi mai tare. În acest moment, suliţaşului îi trece prin minte că falangele lui Septimus închipuie nişte şerpi şi că ochii lui scăpărători seamănă cumva cu privirea pietrificatoare a Meduzei. Porc Clubul se prinde în joc, huiduindu-l între două înghiţituri de vin. Lemprière speră ca Septimus-Gorgona să urmeze versiunea lui Ovidiu; în ce-l priveşte pe el, nu încape nicio îndoială: se foloseşte de scutul inexistent ca de o oglindă, fandează şi parează până când *hârşti!* ucide fiara; Septimus agonizează spectaculos.

Lucrurile încep să devină mai puţin clare când Septimus se prăbuşeşte răsucindu-şi mâinile pentru a imita un personaj pe care Perseu-Lemprière nu-l poate identifica. Se decide să pornească în Călătoria Eroului ca să-şi adune gândurile, rătăcind la întâmplare, în timp ce încearcă să nu bage în seamă strigătele Porc Clubului: „La stânga, la stânga! Nu, mergi în dreapta! În dreapta!" Andromeda ! De bună seamă! Dar timpul e pe sfârşite, grăbeşte-te, ucide balaurul şi salvează fata. Fata însă nu se lasă dusă, ceea ce îl nedumereşte; să facă oare Septimus-Andromeda aluzie la celebrul fragment (pierdut) din Iolus, în care (aşa se zvoneşte) povestea lui Perseu este

răsturnată? Pare improbabil, dar spectacolul trebuie să continue. Lemprière se decide să execute o eliziune îndrăzneaţă: să sară peste întâmplările cu Fineu[40] (prea complicate, oricum); fără să-i dea răgaz lui Atlas să sosească la Jocurile din Larissa, Septimus se unduie. Să fie mulţimea din cetate? – se întreabă tovarăşul său. Ridicând de jos un disc invizibil, măreşte tensiunea dramatică încordând braţul în sus, apoi în jos, gata să-l facă să ţâşnească pe drumul lui predestinat către ţeasta fragilă a lui Acrisios[41]. Izbucnesc aplauze, la început răzleţe, apoi mai puternice, şi mai puternice, iar când ajung la apogeu, Septimus lansează proiectilul, urmărindu-i traiectoria implacabilă până departe spre punctul de sosire, capul lui Acrisios-Arhonte.

Îşi menţine poza, şi freamătul se revarsă într-un potop de urări şi felicitări.

— Bravo, Teseu!

— Ura!

— Victorie Atenianului!

Unii dintre membrii Porc Clubului par cam nedumeriţi în privinţa întâmplărilor şi a personajelor pantomimei, dar acum se strâng cu toţii în jurul lui, îi strâng mâna şi îl bat pe umăr.

— Minunat, John!

Contele se desprinde din mulţime. Asta rezolvă problema esenţială a lipsei de cooperare din partea bătrânului Rege Arhonte, o concepţie strălucită, absolut strălucită. O anume Lydia (toată numai mătase crem, zulufi roşcovani şi degeţele) îi oferă din zbor un sărut apologetic, pe când el îşi croieşte drum spre Septimus. Totul este minunat; Septimus este numai zâmbet.

— Mi s-a părut mie, sau l-ai imitat pe Perseus? îl întreabă pe Lemprière care se apropie.

— Da, aruncarea discului. Arată cum anume a făcut (urale suplimentare pentru reluare). N-a fost

prea rău. Nu? Discul... Întinde o mână goală, dar Septimus îl întrerupe.

— L-am interpretat pe Teseu, şuieră el. Degetele fluturate erau Minotaurul şi tu trebuia să b părăseşti pe Ariadna, nu să te însori cu Andromeda. Ultima parte o fost întoarcerea la Atena în corabia cu pânze negre...

— ...pe care bătrânul Egeu o ia drept semn că a murit..

Ultimele nelămuriri ale lui Lemprière se limpezesc.

— ...şi atunci se omoară, da. Din fericire, aruncarea discului a adus întrucâtva cu gestul lui Teseu care face semne cu mâna de pe corabie, adâncind şi mai mult ironia etc. Pe scurt, amice, au căzut în plasă, aşa că las-o moartă. O, John! Am câştigat. Bravo, prietene!

Zâmbeşte şi înmânează camaradului său de arme o sticlă. Mopsul şi Warburton-Burleigh fac zâmbre, dar Porc Clubul este unanim; laurii li se cuvin. Septimus scoate dopul, *gâl, gâl, gâl,* în tandem: băutura îi aminteşte lui Lemprière de cupa „R", poate cu ceva din „J", *gâl, gâl,* alunecă pe gâtlej ca siropul.

În acest moment Cotoroanţa îşi face loc cu coatele în cercul din jurul învingătorilor. Lemprière o fixează cu o privire cam nesigură. Clondirul din mâna lui este pe jumătate gol; îi trece prin minte că s-ar putea să fie o greşeală să mai bea din el.

— Răsplata! Răsplata! cotcodăceşte Cotoroanţa.

— Guiţ! confirmă Porc Clubul.

— Răsplata? bolboroseşte Lemprière.

— Răsplata! întăreşte Septimus.

— Cine este întâiul la troacă, purceluşilor? croncăne Cotoroanţa către cei doi. Porc Clubul mormăie.

— John! Drept răsplată pentru amatorismul său inspirat!

— Pentru picioarele lui de marinar, strigă cineva, căci Lemprière se leagănă o dată cu pereţii, care se balansează şi ei.

— Să nu vă luaţi de picioarele lui, zbiară Cotoroanţa. Mai are nevoie de ele.

Unii membri ai Porc Clubului fac cu ochiul şi mişcă braţele într-un mod oribil de obscen care destramă palida aluzie.

— Nu ştiu dacă sunt pregătit, mă simt ca o ploşniţă, pricepi? murmură Lemprière.

— O să fii absolut titanic, John, mugeşte Septimus. Înainte, Teseu!

— Te simţi bine, John? întreabă contele.

Faptul că Lemprière se lasă convins de îndemnul lui Septimus dă măsura stării jalnice în care se află. Da, titanic.

— Absolut. Mai bine ca niciodată, răspunde el şi zvâcneşte imediat spre scară.

Când ajunge acolo, scara se năpusteşte spre el. Dansează amândoi un cadril în tempo lent, shandean[42] (scara se mişcă în trei timpi), după care se trezeşte sus.

— Bon soir, scumpe prinţ, strigă Septimus spre eroul nechibzuit, care încearcă să schiţeze o reverenţă drept răspuns.

Zarva gloatei de dedesubt răsună ca o orchestră care îşi acordează instrumentele, iar lumina cade valuri-valuri, din ce în ce mai intensă. Nu se simte bine. Un mormăit de fagot pluteşte în aer aşteptând să se facă auzit, şi aerul se umple cu balonaşe de săpun care pocnesc în ritmul de câteva milioane pe secundă, un suicid în masă efervescent care face aerul albicios, cum e cerul acoperit de nori când te orbeşte dacă îl priveşti. Ce mai încoace şi încolo, se simte foarte ciudat.

Jos, victoria lui este sărbătorită prin cuvântări. Cineva a strecurat o pană în decolteul Lydiei care se prăpădeşte de râs. Chiar şi Mopsul şi-a găsit o tovarăşă de joacă pe care o ţine deasupra capului, în timp ce ea dă drumul unor bucăţele din carne de

porc în gura care se deschide şi se închide, stropind cina cu înghiţituri de nagus[43]; atunci viteza de mestecare încetineşte şi el aplică sticlei câteva felaţiuni. O nevoie imperioasă de a închega legături strânse şi afectuoase cu cineva, oricine, a pus stăpânire pe Porc Club; fără să fie cuprinşi de-a binelea de pofte, nu se poate spune nici că sunt animaţi de dragoste frăţească. Stârnirea simţurilor se întinde în jurul lor – până şi mobilele au un aer lasciv – şi Lemprière, cocoţat pe scări, pricepe, în sfârşit; speculaţiile pe care le făcuse în legătură cu natura trofeului său i s-au confirmat în esenţa lor.

Asta nu înseamnă că şi *lui* i s-au aprins poftele. Pe moment a rămas în picioare, ceea ce este îndeajuns ca s-o ţină tot aşa, căci, din punct de vedere ventral, lucrurile ar putea sta şi mai bine. Vinul destul de prost îşi încetineşte efectul lângă kümmel, berea şi cidrul se potrivesc, iar toate la un loc ignoră Xeres-ul ce s-a strâns într-un ghem dureros undeva în abdomen. Romul pe care l-a dat pe gât mai târziu încă îşi mai face drum în jos, dar sosirea lui este pe cât de iminentă, pe atât de nepoftită. Cu toate acestea, în timp ce se târăşte spre uşă (parcă era mai aproape acum un minut?!) nu mai există alt semn de întrebare decât dacă acesta este drumul cel bun. Oricât de cumplită pare, dezorientarea lui are şi unele aspecte care îi fac plăcere, cel mai de seamă fiind faptul că nu îşi are originea în interiorul lui. Nu se mai gândeşte la metamorfoza Cotoroanţei. Nu se mai gândeşte la legenda pe care tocmai a mimat-o, cu trimiterile şi apropierile ei întâmplătoare... Eroul neatent (dacă ar fi ştiut Septimus!) a anticipat oare posibila legătură? Fireşte că nu. Prea pe ocolite, profesore. Încă nu. Fără să se mai gândească la asta, mai face un pas, hotărât să nu se mai gândească. Uşa n-ar trebui să se îndoaie în halul ăsta, mânerul... se sprijină de el, aşa da, priveşte către viitor şi înainte, Perseu. Sau Teseu, mă rog, oricare din ei. Ochii sus! Nu aşa. Ochii sus! Nu, refuză el,

clătinându-se, împleticindu-se, împiedicându-se, clătinându-se, un categoric nu, în timp ce uşa se deschide şi el se revarsă înăuntru.

Jos, Jemimah dă lămuriri cum că n-a vrut. Nu, n-a vrut, îi pare atât de rău, au! Cotoroanţa rupe lopăţica pe spatele ei robust: na încă o dată, de cheltuială; Dumnezeule, oricine şi-ar închipui că a făcut-o dinadins. De unde să ştie ea că fata avea să vândă o asemenea orătanie ţâfnoasă cum este asta care a lovit-o pe stăpână cu aripa peste faţă (hi, hi)? Jimmy a înşfăcat gâsca şi o ţine frumuşel sub braţ, foarte strâns, închizându-i pliscul cu mănuşa şi privind cu fereală după uşă unde contele îi explică Lydiei de ce s-ar alege unul din ei sau amândoi cu vreun beteşug, dislocarea şoldului fiind cel mai neînsemnat, cu răbdare, ce om bun, cumsecade este. Şi atât de treaz. Însoară-te cu mine, îl imploră Jimmy. Fă-mă contesă de Braith! De undeva se aude zgomot de sticlă, *cling, cling,* uite-acolo, o să mătură podeaua mai târziu. Gâsculiţa nu vrea să stea. O s-o şi spele, după cât e de unsuroasă. Jemimah strânge pasărea şi mai tare, *cling*, afurisita se zbate cu şiretenie să scape.

Cling. Acolo sus, în urechile lui Lemprière, se aude foarte slab. Vreo fântână de argint care picură muzică într-un bazin de argint în care se scaldă şi beau fabuloase păsări albe? Nu. Câini mătăhăloşi cu mutre triste umblă fără rost şi se aruncă apoi în apă, tulburând-o, asta să fie? Iarăşi nu. Este un dormitor. Negru, roşu, alb. Focul arde. Covoarele care acoperă podeaua opresc căderea lui Lemprière. O cameră cu un pat care are un frison: să fie aşezat aici cu rost. Orizontale şi perpendiculare. Covorul este de un roşu foarte întunecat, patul este lucrat din fier forjat negru. În colţuri se înalţă câte un stâlp. Sunt făcuţi din acelaşi fier negru. Nu sunt perne. Lemprière sare în picioare. Tăcerea din odaie şi senzaţia că aceasta îl aşteaptă, pregătită pentru el (de către cine?), măresc tensiunea creată deja din amestecul dintre

beţie şi tulburarea care încă îi stăpâneşte gândurile. Decorul se străduieşte să-l scoată din ale sale, dar el rezistă. Odaia pare să se unduiască şi să se legene, îndemnându-l la somn. Lemprière se prinde de cel mai apropiat stâlp şi priveşte în jos. Da, îşi spune el când ochii i se focalizează pe trofeul întins pe pat înaintea lui. Asta trebuie să fie.

Fata era legată de fierul negru al stâlpilor cu faţa în jos, cu mâinile şi cu picioarele desfăcute. Este goală, de bună seamă, dacă nu ţinem seama de panglica roşie ce îi prinde o şuviţă de păr. Peste ea este aruncat un cearşaf alb de mătase. Cu toate că-i ascunde în bună parte goliciunea, o lasă în acelaşi timp să se ghicească. Unele detalii au scăpat de sub înveliş. I se văd gleznele şi încheieturile mâinilor, legate de zăbrelele patului cu brăţări de piele. Brăţările sunt încrustate cu peruzele.

Lemprière recunoaşte gleznele. Le-a mai văzut undeva. Stropi de apă strălucitori lucind pe ele, şi roşul şuvoi, culoarea roşie, apa... Aplecându-se peste marginea patului, picioarele lui nu sunt bune de nimic. Se ţine; nu poate fi adevărat, nu e ea, totul este foarte lent şi greoi, concentrează-te. Dă la o parte cearşaful, cu cealaltă mână încă rezemată de stâlp; dar numai atât – mai întâi şocul părului ei negru prins cu panglică stacojie, negru ca smoala pe spatele ei alb ca laptele, uşor arcuit, nu poate fi, trebuie să afle, înotând într-un lac de lapte, musculos şi lucios, fesele netede, despicate şi răbdătoare, tendoanele picioarelor unduindu-i pielea când trupul se înfioară în aerul rece; de câte ceasuri stă răstignită. aşteptând atenţiile celui ce urma să o violeze? Albul cărnii îl orbeşte, un lichid alb ce curge în jurul lui; aşa cum stă sprijinit, totul se estompează în el şi mâna îi alunecă.

— Juliette? glasul abia i se aude. Ştie că scena este incompletă. *Tatăl tău!*

Porneşte împleticindu-se, cade şi rămâne nemişcat.

Jos, după cum era de aşteptat dată fiind apropierea Crăciunului, gâsca a prins de veste care îi este soarta hărăzită şi a încercat să evadeze. Când străbate în zbor distanţe lungi pe deasupra continentului (cu o inexplicabilă precizie), atunci gâsca este în elementul său. Se mai ştie însă că anumite manevre nu sunt tocmai punctul ei forte, mai ales cârmitul după colţ. Gâsca zburătăceşte încoace şi încolo, în aclamaţiile Porc Clubului, cu o expresie năucă, deloc surprinzătoare, ţinând seama că încearcă să zboare drept prin pereţi. Este o minune că mai stă încă în aer, *ga, ga,* peste capetele tuturor.

Cotoroanţa nu vede problema cu aceiaşi ochi. Îngrămădeşte perne peste perne în încercarea de a înălţa un zid care să silească gâsca să coboare, dar până acum n-a reuşit. Pe pereţi se găsesc câteva cuie de care cândva atârnaseră nişte acuarele hidoase, executate de către unul din vechii muşterii, acum răposat, în maniera lui John Opie, zis şi „Minunea din Cornwall”. Gâsca nu a nimerit încă în cuie, în schimb au nimerit-o vreo două perne şi fulgii cad ca zăpada peste Porc Club. De atâta slănină şi untură (ce trebuie spălate), aproape toţi sunt unsuroşi, aşa că o mulţime de oameni împănaţi în fulgi ţopăie în sus şi în jos, imitând pasărea ce nu pare încântată că este băgată într-atât în seamă. (Mai mult, pune lucrurile cap la cap ca să afle de unde vine această bizară materie albă.)

În toiul zarvei, doar Septimus aude bufnitura de sus. Sau poate a presimţit că este inevitabilă. Se repede pe scări în sus şi dă buzna înăuntru, găsindu-l pe Lemprière prăbuşit pe podea. Câteva palme bine aplicate nu reuşesc să scoată ceva coerent de la el, doar un horcăit. Septimus îl culege de pe jos fără efort şi se pregăteşte să plece, când Walter Warburton-Burleigh crapă uşa.

— Credeam că ai nevoie de ajutor, rânjeşte el. S-a atins de ea?

— Fireşte că nu, îi retează vorba Septimus şi îl ia pe Lemprière în spinare părăsind odaia.

Trece pe lângă două femei în albastru care cercetează încăperea cu interesul unor proprietărese. Lemprière zace în cârca lui Septimus ca un sac de cartofi, cu braţele atingând podeaua. Femeia mai în vârstă îl opreşte pe Septimus.

— Uite-ţi câştigul, îi spune ea.

— E al lui.

Septimus arată spre trupul răsturnat cu faţa în sus. Femeia încearcă să îndese punga doldora de bani în mâinile lui Lemprière, dar fără succes, nu vrea s-o ţină. În cele din urmă i-o vâră în gură. Warburton-Burleigh şi-a scos între timp punga de bani şi aşază un şir rece de monede pe spatele cald al fetei, câte una pe fiecare vertebră. Fata se înfioară.

— Stai liniştită, Rosalie, murmură el mătăsos. Prima este întotdeauna cea mai neplăcută.

Lemprière îşi vine în fire când coboară scările; *mmhbubh,* se sufocă din pricina pungii-căluş. Pluteşte în sus, către oamenii ale căror picioare sunt încleiate de tavan. Dedesubt, dintr-un copac de cristal răsună clinchete de frunze; o pasăre mare albă îi dă târcoale greoi. John îşi simte capul uşor, atât de uşor că îi zboară în sus la o palmă de tavan. Toţi membrii Clubului stau cu capul în jos, sărmanii.

Porc Clubul nu şi-a pierdut interesul pentru gâscă. Au hotărât să-i cânte o serenadă şi în acest scop se împart în grupuri, rânduite ca două cete de colindători. Zborul gâştei este (în linii mari) circular, şi cineva aduce vorba despre teoria antică a muzicii-sferelor. În trubaduri se înstăpâneşte sentimentul că până la urmă gâsca va coborî, dar numai la cântecul potrivit. Argumentul este subţire, dar sunt decişi s-o facă; după o scurtă

numărătoare neoficială a mâinilor, s-au hotărât să cânte ceva ce ar aduce cu imnul porc Clubului.

Se numeşte: „Cântecul moştenirii” şi sună cam aşa:

Cine la porţi sărace bate
Şi „pungă goală” toţi îi zic?
Cine mucoşilor le dă pomană.
Vădana amăgind-o lângă dric?

*(Refren)*Taică-tău, taică-tău!
Aiurit şi dezmăţat
Taică-tău, taică-tău!
Mână-spartă-n comitat.

Urmaşului nimic nu-i lasă.
Doar poliţe, bastarzi şi fufe are.
Pariază, bea, cu-o curvă se încurcă.
Cui seamănă atunci el, oare?

(Refren) Taică-tău, taică-tău! etc.

Lemprière scuipă punga în cizma lui Septimus.

— Dă-mi drumul, Septimus. Pentru numele lui Dumnezeu... strigă el, încercând să pună în glas toată intonaţia cerută de senzaţia de ceva imperios necesar pe care o simte, fără să fie prea sigur că este auzit. *Tatăl tău! Tatăl tău!*

Septimus a auzit sau pur şi simplu ştie. Se grăbeşte spre uşa pe care i-o deschide contele. Septimus schimbă cu el câteva cuvinte, după care contele îngenunchează în faţa lui Lemprière.

— Domnule?

Contele îI bate pe Lemprière pe umăr. Domnule Lemprière?

— *Grnnh?*

— Domnule Lemprière!

Răsturnat, chipul contelui arată foarte ciudat.

— Contractul de care am vorbit mai devreme...

Vocea contelui, de fapt întreaga lui făptură s-a schimbat. Nici urmă de împleticeală în glas sau ochi împăienjeniţi. Acum contele este omul de afaceri care prezintă scurt elementul central al discuţiei lor, arătând cu mâna locul unde se încheiase, când şi cum, înainte de a se lansa într-o poveste încâlcită care depăşeşte nivelul de înţelegere a lui Lemprière din aceste clipe.

— ...între investitori. Anul 1600 trebuia să fie pentru familia De Vere *annus mirabilis*[44], prima călătorie urma să le aducă mari câştiguri. Ne-am împrumutat.. Riscul era extraordinar, însă veniturile, veniturile aveau să fie uriaşe... Cei din neamul De Vere au fost întotdeauna negustori, mereu cu ochii după marfa cu căutare. Când afacerea a dat greş, Thomas, al patrulea conte, rămăsese lefter. Familia s-ar fi ruinat dacă n-ar fi apărut străbunicul dumitale; François Lemprière a fost mântuitorul nostru. Riscurile nu mai însemnau nimic, pricepi. Se înţelege că a vândut totul. Şi când Compania a redevenit înfloritoare, clanul De Vere s-a îmbogăţit datorită părţii ei. Străbunicul dumitale trebuie să fi tras foloase de zece ori pe atât. Mii peste mii! Firește că, după ce înţelegerea a luat sfârşit, averea noastră s-a dus de râpă încă o dată. Dar n-am aflat niciodată din ce pricină. Asediul, ori trădarea. Acestea sunt însă de domeniul trecutului... Dar, presupun că ştii, contractul a rămas în vigoare perpetuu, pentru totdeauna. Teoretic, ar trebui să fie valabil şi astăzi...

Străbunici, contracte; e clar, contele vorbeşte despre ceva ce ar trebui să-l privească pe Lemprière. Dar ce anume?

— ...cine ştie unde-o fi partea aceea? Cei din familiile Lemprière şi De Vere... După atâtea secole, cred că a ajuns la câteva milioane bune, ceva de neînchipuit, continuă contele în timp ce

Lemprière îl tratează cu o indiferenţă dezgustătoare. Ochii lui John încep să-i lucească în spatele ochelarilor.

— Milioane! îi strigă în faţă lui Lemprière. Asta se cheamă provocare.

— Du-te-n mă-ta! îi aruncă Lemprière, care foloseşte această expresie pentru prima dată.

Contele se schimbă uşor la faţă, dar îi stă mai departe vârât în suflet. În el reînvie vaga reminiscenţă a unei scene asemănătoare. Contracte, strămoşi, conţii de Braith. Asta se întâmpla acum câteva ceasuri sau cu ani în urmă, cândva, cine să-şi mai aducă aminte? Era prea târziu şi prea de demult, şi nu mai avea nicio importanţă; nu, acum nu. *Tatăl tău!*

— Străbunicul tău! răcneşte contele.

Dar Lemprière nu pricepe cum vine treaba. Contele e un tip tare gălăgios, îşi zice. E beat, pesemne. Lemprière ia în consideraţie probabilitatea de a vomita pe ghetele lui. Contele strigă din nou ceva, dar e prea târziu, e prea gălăgios, prea beat, şi, te rog, pleacă acum, du-te cât mai departe.

Contele nu vrea să plece. Aşteaptă un răspuns. Lemprière îşi adună puterile, câte i-au mai rămas.

— Întreabă-l pe Septimus, îngaimă el în cele din urmă.

Contele se întoarce pentru o clipă.

— E criţă, comentează el către Septimus; apoi se întoarce din nou spre John.

— Altădată, domnule Lemprière, tună contele. Rămâi cu bine!

— Du-te-n mă-ta! mai încearcă Lemprière încă o dată.

De data aceasta cu mai mult succes, pentru că faţa aceea dispare. Glasul contelui se aude în imediata lui apropiere, apoi şi cel al lui Septimus, amestecate în hărmălaia generală printre frânturile unui cântec îngrozitor. Deasupra lui (sau

dedesubt), ceva mare, alb şi, pe cât se pare, cu aripi, se izbeşte *poc!* de perete. Gâsca încă mai zbura.

— La revedere, gâsculiţo! mormăie Lemprière, în timp ce Septimus îl saltă pe umeri şi deschide uşa cu piciorul.

Ucigaş de tată, sâsâie gâsca. Ies afară în noapte.

Norii se spărseseră. Ploaia rece cădea peste străzile întunecate, curgând şuvoaie peste acoperişuri şi frontoane. Pânze de apă se deşirau peste ţigle şi olane, măturând jgheaburile şi spălând zidurile. Ploaia dansa pe dalele caldarâmului şi se scurgea în şanţuri şi rigole. Spăla bolovanii, dizolvând crusta, zgura şi noroiul de pe drum într-o maree groasă de mâzgă. Şiroia printre cocioabe, scălda străzile largi, boteza curţile; apa se umfla pe măsură ce rodea din grămezile de băligar şi culegea capete de peşte, hârtie mânjită de sânge şi şobolani înecaţi în canale, târându-le într-un strat gros de murdărie. Mâine aveau să pută. Dar acum, ploaia cade cu violenţă şi curăţă oraşul, săpând nevăzut în piatra zidurilor crăpate şi în cioturile coloanelor; fiecare picătură explodează alb, dar îi lasă oraşului lichid conturul. Detaliile clădirilor par să se estompeze, şi ploaia torenţială le înlocuieşte cu cascade şi fântâni mizerabile, jgheaburi sparte şi minarete fisurate; modele de împăciuire la trecut; vreme din nou pentru cei aleşi, pentru că cerul nu iartă nimic, de bună seamă.

Ţinându-se de-o parte de acest diluviu, pacea adâncă a climei abia dacă este tulburată de recunoaşterea necesităţii existente pe pământ. Roata vremii se învârte încet şi oraşele decad. Astăzi ploaie, mâine foc. Cât timp această structură îşi oferă patosul sau aroganţa sa cenuşie, nu se schimbă nimic. Şapte coline înconjurau paludium-ul, îţi aminteşti? Un imperiu interimar, al cărui centru este deja cuprins de friguri,

împrăştiindu-şi accesele şi recăderile de malarie într-o mascaradă a sănătăţii ce va trece sub tăcere dispariţia sau exilul acelei necesităţi. Contururile formei sale se ghicesc prin ţesătură, cum se întâmplase cu fata întinsă pe pat – redefinirea face parte din joc, când se întinde, cu vârful degetelor uşoare şi reci, insinuându-şi întoarcerea. Fiecare strop de ploaie rece este un memento al datoriilor lui, fiecare picătură îngheţată în curbe argintate arată *chipul cel mai potrivit de a te apropia de dumnezeul tău...*

— Ploaia... Atât de rece.

Merg mai departe poticnindu-se. Septimus îl trage în sus, picioarele se târăsc, inutile. Ploaia vine în valuri, spălându-i auzul. Au ajuns la râu. Lemprière a încercat să se întoarcă spre prietenul său.

— Ce ştii tu? întrebă el. Naiba să te ia, ce ştii tu despre toate astea? Nu se mai putea abţine. Ce ştii tu despre mine? Despre ce am făcut eu? Despre ceea ce sunt!

Poate că plângea. Plouă atât de tare că nu se poate şti.

Chipul lui Septimus rămâne neclintit; e prima dată când Lemprière îl vedea aşa, înmărmurit, chip de statuie.

— Povesteşte-mi, zice el, luându-l pe Lemprière de după umeri. Spune-mi tot.

Dar ploaia cădea mai tare, gata să-i înece pe cei doi. Aproape că nu se mai auzeau unul pe altul când s-au urnit greoi prin udătură; aproape că nu se mai vedea de mâzga de pe drum pe unde cele două femei în albastru se înnămoleau acum tropăind prin glod spre casă, cu picioarele ca de plumb. Pe străzi curgea noroiul: pe Strand, pe

lângă Fleet Market spre Ludgate şi în sus, cerurile se năpusteau în jos, sfredelind oraşul. Ploaia.

De la Ludgate până la casa femeilor nu se ajunge decât într-un ceas; casa cu ferestre întunecate se înalţă pe Stonecutter Lane. Din beci, ploaia se auzea căzând în şuvoaie şovăitoare. De la ferestruica zăbrelită, Nazim vedea doar caldarâmul biciuit de vânt. Picăturile de apă cădeau cu un plesnet de la streaşină de sus. Printre crăpăturile din duşumeaua aflată deasupra capului, pătrundea lumina slabă de la fereastra odăii de sus.

Mai erau câteva ceasuri până dimineaţă, până la lumina cenuşie a zorilor la care avea să-şi continue veghea pe chei. Corabia va fi tot acolo, cu docheri şi hamali, *Vendragon*; va privi cum frigul scoate aburi de pe spatele lor. Coker, aşa îl chema? Coker, căpetenia hoţilor, ale cărui vorbe le prinsese din zbor în ascunzătoarea lui încropită printre parâmele îngrămădite pe chei. Bărbatul cu faţa uscăţivă îl urmărise cum dă un bobârnac pălăriei şi dispare după colţ agale. Rămas-bun de ochii lumii, întoarcere pe furiş. Coker, aşadar: nu prezenta interes, era un simplu pion. Se furişase de-a lungul cheiului, printre nenumăratele ascunzători, mai aproape, să tragă cu urechea la cei doi.

— ...în câteva săptămâni. Pe măsură ce sosesc încărcăturile, te voi înştiinţa. O să fii pe-aproape?

Nu era o întrebare, însă Nazim simţi calculele din vocea bărbatului uscăţiv. Coker îşi frângea mâinile. Cum să nu, o să fie acolo, cu oamenii lui. Lăzile, pentru care Nazim îşi pierduse vremea urmărindu-le cum sunt încărcate, soseau pe rând. Dar de unde? Şi când? Nazim îşi încordă auzul să prindă amănunte, dar cei doi atinseseră subiectul doar în treacăt. Undeva în Londra, în oraş. „Opreşte râul de la izvoare.” Nazim se închipuia pierdut printre afluenţi şi pâraie, urmărind rătăcit zumzăitul de la suprafaţă al maşinăriei. Nu se mai aştepta să afle lucruri noi din supravegherea

Vendragon-ului. Lăzile, oamenii, corabia – toate lăsau o urmă care îl purta departe de Cei Nouă! „Mizzer Mara”, îl strigase Coker pe omul cu chip uscăţiv. „Mizzer Mara” era unul din ei.

Chipul bătrânului care se ivise în prima zi la fereastra mansardei, mai sus de chei, îşi mai făcuse apariţia de câteva ori de atunci. Se gândi că poate privirile li s-au încrucişat măcar o dată, dar distanţa era totuşi prea mare. Chipul acela îl preocupa, dar se văzu nevoit să-l alunge din minte. Trebuiau să trimită doi oameni ca să supravegheze încărcarea. „Mara” îi dăduse ordinul lui Coker pe un ton monoton, supărător. În glas nu i se simţea nicio mlădiere, şi timbrul vocii îl şocase pe Nazim. Era un accent metalic care desfiinţa teama, triumful jubilant, ori plăcerea şi lăsa numai faptul în sine. Mulţi bărbaţi dar şi femei au auzit acel glas o singură dată, înainte de a fi ucişi de către asasinul tocmit de Nabab. Dar Nazim, auzindu-l din gura altcuiva, rămase oarecum descumpănit. Ştia ce făcea „Mara”. Mara era şi el un ucigaş plătit.

„Le Mara”, se făcu auzit din nou glasul: îl corecta pe celălalt. „Mizzer *Le* Mara”, repetă Coker, ca un copil, şi „*Le* Mara” mormăi ceva pentru sine, în timp ce se îndreptă spre oamenii săi târşâindu-şi picioarele. Nazim ridicase privirea şi văzuse cu coada ochiului perdeaua căzând la fereastra din pod, sus pe chei. Schilodul o luase în direcţia opusă şi se găsea deja la vreo cincizeci de picioare depărtare.

Zilele ce au urmat nu îl ajutaseră să afle mai mult. Îi urmărise pe Coker şi pe ceilalţi cum cară lăzi încoace şi încolo. Le Mara îi urmărise şi el. Prin faţa lui trecuseră corăbii, soarele răsărise, dar el nu aflase nimic nou şi acum, ascultând picăturile monotone din beci şi ploaia neobosită de afară, începu să se întrebe care va fi următoarea lui mişcare. Locurile nefamiliare şi apoi acel „N-ai cum să dai greş”. Nababul îi vorbise sincer şi

direct – o dovadă de respect faţă de el; fusese îngăduit în sanctuarul intim al dorinţelor nemijlocite ale Nababului, el şi numai el. Nazim, unealta aleasă într-un anume scop. „N-ai cum să dai greş sau să te faci de râs”, îi spusese Nababul. Nu va da greş. Nu se va face de râs. Acesta fusese miezul întâlnirii lor de acum câteva luni.

Gândurile Nababului se depănaseră cam aşa: îşi va astupa urechile la sfatul curtenilor săi (care nu ştiau nimic) şi va intra în tovărăşie. Va primi convoaiele noaptea şi va expedia apoi cufărul bine zăvorât la câteva sute de mile depărtare, undeva într-un loc pe care nu-l va vedea niciodată, pe corabia care va străbate apele Mediteranei, pe care, de asemenea, nu o va vedea vreodată. Era, oare, nebun? Îşi va pune palatul la dispoziţie ca „oficiu de cliring”, el rămânând un simplu cămătar, şi nimic mai mult; îşi imagina dispreţul strămoşilor săi răsunând nestingherit în umbra coridoarelor şi a ungherelor întunecate. Nababul, arendaşul propriului său nume, şi, mai târziu, datornicul britanicilor, ai căror nababi năduşiţi îl asaltau politicos, cu batistele la frunte, respectându-i rangul şi obiceiurile, dar fără să-i acorde nicio înlesnire. Iar el nu le putea da banii înapoi. N-avea de unde!

Asta se întâmpla după ce se întorsese, când s-a dus glonţ la cuferele bine ferecate cu aerul unui hoţ, gândindu-se ce să facă. Compania abia dacă şi-ar da seama de mărimea pagubei, ca şi de nenumăratele pierderi aparent neînsemnate care se scurgeau inevitabil din seifurile ei spre beciul tainic şi trainic de sub palatul său.

În Anglia erau nouă oameni, doar nouă, şi ei controlau totul prin manevre şi mişcări subtile pe care Nababul însuşi, servitorul lor, nu putea decât să le admire. O tovărăşie, da, din care primea un bacşiş gras; dar acum înţelegerea se stricase. Cuferele strânse cu greu în palat, venind pe diferite căi şi în felurite chipuri, şi apoi trimise în fiecare

an stăpânilor săi necunoscuţi, soseau tot mai rar în ultima vreme. Bănuia că dacă le-ar deschide şi s-ar uita înăuntru, ar găsi doar pietre şi nisip, în bătaie de joc. Rolul lui se apropia de sfârşit, şi simţea toată greutatea averii care îi trecuse prin mâini şi se dusese la cei nouă, departe, la sute şi mii de leghe, avere care era totuna cu puterea pe care o avusese şi care îi fusese furată. Ce mai rămăsese acum din el? O marionetă, o jucărie, calul de bătaie al englezilor, uzurpatorii lui. Nu, nu se va înjosi până într-atât; gândul i se îndreptă din nou spre cuferele zăvorâte: cele mai frumoase nestemate, cel mai pur aur şi argint se amestecă şi se contopesc în închipuirea lui, trebuie doar să întindă mâna.

Ştia mult mai mult decât bănuiau ei. Credeau că îi cunosc preţul. Îl prinseseră pe Bahadur şi îl trimiseseră înapoi, schimbat. Un străin, dar un străin care aducea daruri, banii de care Nababul avea nevoie ca să-şi recucerească tronul şi să-şi refacă averile. Sărmanul Bahadur! – un slujitor credincios pus la încercare pe un vârf de stâncă la malul mării şi dovedit netrebnic. Acum era rândul lui Nazim să preia făclia şi să îi dea pe faţă, pe toţi nouă... Nazim trebuia să izbândească acolo unde unchiul lui dăduse greş.

Nababul intră în încăpere. Nazim se ridică în picioare şi făcu o plecăciune; Nababul îi făcu semn să ia loc. În clipa când se aşeză, Nababul începu să vorbească. Cuvintele se revărsau într-o vorbire lungă, monotonă, în care fiecare cuvânt ducea la altul, revenind la cutare sau cutare pasaj sau intersectând direcţiile pe care le schiţase deja. Continuară fără întrerupere, până când Nazim începu să priceapă planul mai mare care prindea contur şi pe care îl repetă în minte în timp ce asculta povestea Nababului şi a celor nouă asociaţi: partea lor din câştigul Companiei, felul în care l-au trădat pe Nabab, lungul drum al comorilor de la palatul în care stătea până la insula

îndepărtată unde se aşezase Compania şi de unde, din casele lor conspirative, o controlau asociaţii Nababului, şi trădătorii lui; găseşte-i – porunca încă nu fusese rostită, dar avea să sosească şi clipa aceea. Nazim merse pe firul istorisirii despre livrări secrete, mărfuri în consignaţie şi stocuri, contracte anulate şi penalităţi, o poveste în care el era deja şi personaj şi actor.

— Când Bahadur a fost trimis în Franţa, credeam că şi-au făcut bârlogul la Paris. Dar m-am... înşelat. Cei nouă sunt cruzi, dar isteţi. Bahadur aflase asta, şi multe altele...

Numele unchiului său avu darul să trezească în Nazim amintiri din vremea aceea. Era încă un copilandru pe atunci, acum şaptesprezece ani, o dată pe care a reţinut-o, pentru că Bahadur se întorsese un cu totul alt om. Fusese în Franţa, la Paris.

— El a descoperit greşeala, explică Nababul. Cei nouă se aşezaseră cu toţii în Anglia, şi numai din pură întâmplare a dat peste ei. Mulţumită isteţimii şi curajului său a izbutit apoi să se întoarcă aici. A fost un om neobişnuit. Nazim se scălda în căldura din glasul Nababului. Şi tu eşti la fel, Nazim-ud-Dowlah.

Bahadur devenise o fiinţă rece şi distantă. Nu-şi mai revenise niciodată pe de-a-ntregul. Nu povestea aproape deloc despre timpul cât a fost plecat – părea că în urma lui se căsca un gol care înghiţise o parte din el. Îl prinseseră şi apoi îl lăsaseră să plece. Poate că era mândru de asta.

— Şi-a dat cuvântul că îi va găsi pe aceia care m-au înşelat, vorbi din nou Nababul... S-a ţinut de cuvânt.

Nababul continuă, povestindu-i lui Nazim cum sosirea comorilor în palatul său devenise mai puţin sigură, încetinise şi, în cele din urmă, încetase cu totul de câteva luni.

— Îşi închipuie că se pot lepăda de mine, spuse el scurt. Nazim zâmbi auzind această idee

nebunească. Comoara e dusă în Anglia şi de acolo mai departe... Trebuie opriţi. Trebuie să punem mâna pe tot ce ne-a fost luat cu japca. Trebuie să-i găseşti şi să-i ucizi, pe toţi nouă. Trebuie să găseşti şi să aduci înapoi ceea ce îmi aparţine...

Nazim se uită cu luare aminte la stăpânul său care, în timp ce vorbea, privea distrat în sus spre colţul tavanului, întorcând capul de parcă se aştepta să găsească acolo ceva ce nu exista.

— Sunt nouă cu toţii. Îşi coborî privirile. S-au oploşit în Londra Trebuie să te duci acolo, să-i găseşti.

Tăcu, apoi, deodată, izbucni:

— Nu uita corabia! Se numeşte *Vendragon* şi cu ea vor duce comoara, da Trebuie să găseşti corabia, pricepi? Ea te va ajuta să le dai de urmă. Nababul ciuguli scame invizibile de pe tivul mânecii, apoi îl privi pe Nazim drept în faţă. Tu vei fi acela.

Atât.

— Da stăpâne, răspunse Nazim.

Zis şi făcut. Audienţa se terminase şi Nazim se ridică în picioare să plece. Dar Nababul întinse mâna şi îl apucă de braţ, uimindu-l pe Nazim.

— Mai e ceva. Vorbea grăbit. Mai stai o clipă, să-ţi spun un nume. Unul dintre cei nouă, poate, Bahadur nu era sigur... dar este un nume, totuşi.

Nazim aşteptă ca Nababul să-l rostească, dar trebui să vină mai aproape, mai aproape, da, aşa, să i-l şoptească la ureche, şi Nazim înclină capul cum i se spusese. Nababul se aplecă, şi, aşteptând cuvântul, Nazim simţi în răsuflarea lui un parfum dulceag. Îl auzi şi îl încredinţă memoriei, în timp ce Nababul slăbi strânsoarea şi se îndepărtă grăbit de servitorul lui cu o mişcare ciudată, şovăielnică.

Nazim părăsi palatul în aceeaşi seară, stăpânit de un singur gând. Să-i găsească pe cei nouă şi să dea de corabia şi averea stăpânului său. Înţelesese că toate acestea trebuie cumva să fie legate într-o singură acţiune. Acum trebuie doar să-i mai afle

adevărata natură. Şi în miezul acestei dileme numele ce-i fusese şoptit se zbătea ca o gâză prinsă în pânza unui păianjen.

— Ba nu! Ba bine că nu, la naiba.

Un glas îl trezi brusc din visare şi îl readuse pe dată în prezent. Nazim tresări, răsuflând adânc. Trupul i se încordă. Ciuli urechile când auzi şi un al doilea glas.

— Îmi pare nespus de rău, Bet. Am zis eu că vreau să fie aşa?

Femeile se aflau pe stradă, în dreptul lui. A doua avea un uşor accent străin. Nazim se chinui să vadă printre zăbrele, dar nu zări decât o frântură de albastru, o rochie pesemne, înainte ca aceasta să dispară din cadrul îngust al ferestruicii; apoi le auzi pe femei bâjbâind la uşă. Casa, nemobilată, avea uşile şi ferestrele bătute în scânduri. Crezuse că e părăsită şi intrase prin trapa pentru cărbuni. Femeile deschiseseră uşa, şi acum Nazim le auzea botinele răsunând pe podele exact deasupra capului său. Discutau aprins. Nazim asculta, cumpănind în minte cum ar trebui să acţioneze.

— ...locu' ăsta împuţit. Mă dor toate oasele din pricina lui, se plângea Bet. De ce ai ţinut rămăşagul? Aveam destui bani şi acum am rămas leftere. Uite unde stăm acum.

Glasul era plin de venin, trădând o cunoştinţă mai veche cu podelele reci şi tari.

— Cu măsură, mi-ai spus, aşa mi-ai spus. După glas, străina părea că e gata să izbucnească în lacrimi.

— Aşa mi-ai spus, o imită cealaltă pe un ton aspru.

Şi într-adevăr, după câteva clipe, la urechile lui Nazim ajunseră câteva suspine înăbuşite. Nemulţumita se înduioşă, ducându-se la tovarăşa ei să o consoleze.

— Linişteşte-te, Karin! O să facem focul şi o să ne uscăm hainele. Nu mai plânge.

Karin se lăsă mângâiată. Aprinseră o lumânare şi la lumina ei slabă Nazim zări siluetele celor două femei distorsionate de unghiul sub care privea şi de fantele înguste prin care le spiona. Amândouă erau îmbrăcate la fel, în albastru.

— Sărmana Rosalie! spuse Karin. Accentul i se îndulcea sau se înăsprea o dată cu emoţiile.

— De acum, suntem sărace... Se auzi un zornăit: câteva monede aruncate pe podea între ele. E numai vina mea.

Karin începu să plângă din nou.

— Nimeni nu credea că băiatul o să câştige, nici chiar alături de Septimus, o îmbărbătă prietena ei; dar în zadar.

— Iar Rosalie era... era ca o fiică pentru mine; şi acum, ce s-a ales de ea? Karin hohotea de-a binelea. Am vândut-o ca pe-o roabă, şi era una de-a noastră.

Vocea prietenei se înăspri.

— Nu era de-a noastră, era a nimănui. Acum e a cuiva...

A cui? se întrebă Nazim, cuprins de somnolenţă...

— ...şi o să mai fie de lucru. Plăteşte bine, pungaşul. Băiatul a căzut şi el în plasă, credea că e altcineva, nu-i aşa? Dar Karin tot se mai smiorcăia. Totul a fost o joacă. Or să mai fie şi altele.

Sărmana Rosalie! Cele două reluară pe rând rolurile pe care le interpretaseră, şi, fără voie, Nazim ciuli urechea să prindă glasurile de deasupra capului său, ascultând întâmplările înşiruite după cum le trăise fiecare. Un rămăşag, o fată, fata ca recuzită într-o farsă jucată pe seama tânărului în aceeaşi seară, în alt loc. Un pariu făcut şi plătit, bani pierduţi; de unde şi necazul. Speranţa venea sub forma unui alt angajament din aceeaşi sursă.

— Ne întâlnim mâine la Galloways, îi explică Bet interlocutoarei sale.

— Galloways, repetă Karin, dar vocea îi era şovăielnică. Ei şi?

Nazim se întoarse la gândurile lui legate de corabie, de cei nouă şi de numele pe care Bahadur îl prinsese din zbor cu mulţi ani în urmă. Sus, femeile râdeau.

— Nu mai putea să meargă? Nici să-şi facă nevoile la oală...

— Cine? întrebă Karin neatentă, scormonind în foc.

Mult mai înainte, cei doi bărbaţi de pe vârful stâncii păreau că se apropie de margine, una din ele încercând să se desprindă de cealaltă.

— Puştiul, un găgăuţă, explică Bet. A fost o glumă, ascultă-mă pe mine. Poate că mâine se însoară...

Nazim nu le vedea prea bine pe cele două şi încerca să-şi reia firul gândurilor; dar femeile îşi dăduseră drumul la gură.

— Totuşi, cine era? Prietenul lui Septimus, ştiu. Dar cine anume?

Deodată Nazim se trezi din nou în beci, dar în acelaşi timp şi în încăperea roz alături de Nabab care îi şoptea numele – era numele pe care îl aflase cu greu Bahadur şi pe al cărui posesor trebuia să-l găsească. Era acelaşi nume pe care îl auzea acum, ca răspuns la întrebarea: Cine era el?

— Septimus îl striga „Lemprière”, zise Bet.

Lemprière, numele pe care i-l şoptise în ureche Nababul. Era aici! Aici, în Londra. Putea să-l găsească de-acum.

Noaptea se târa mai departe cu tainele şi cu ploaia ei, deşirându-se pe măsură ce orele se scurgeau; zorii începură să destrame întunericul. Câte o răpăială mai cădea ici şi colo; soarele răsări în cele din urmă şi un vânt uşor suflă în înaltul cerului, mânând ultimii nori către mare. Oraşul sclipea în splendoarea lui poleită de după ploaie, şi toţi cei care s-au trezit dis-de-dimineaţă în acea duminică au trebuit să-şi pună mâna streaşină la

ochi ca să-i poată admira strălucirea. Inima lui Nazim zvâcni la auzul numelui. Lemprière, un beţiv, bătaia de joc a unei farse, prieten de-al lui „Septimus", de care n-auzise. Lemprière, un nume care călătorise de la Paris în Indii şi înapoi, din Indii la Londra, ca să-l întâlnească aici, după şaptesprezece ani, şi să-l înfrunte. Unul dintre cei nouă, poate; unul care o să-l ducă la ceilalţi opt. Lemprière era aici la Londra, şi Nazim avea să-l dibuiască. Îşi jură sieşi în clipa aceea şi încă o dată a doua zi de dimineaţă, când se trezi; se sculă şi ieşi prin trapă în stradă.

Aerul era rece şi Nazim se înfioră. Se postă în dreptul unei uşi pe partea cealaltă a drumului şi aşteptă să iasă femeile. O oră mai târziu mergea încet la vreo douăzeci de iarzi în urma lui Bet; apăruse în aceeaşi rochie albastră stropită de noroi şi se îndrepta spre locul de întâlnire printr-un talmeş-balmeş de străduţe şi ulicioare care îl puseră la grea încercare. Clopotele bisericilor îi acopereau zgomotul paşilor. Când au ajuns la Cafeneaua Galloways, Nazim şi-a amintit numele rostit noaptea trecută. Aici urma Bet să-l întâlnească pe samsarul care o plătise pentru farsa jucată lui Lemprière, care avea s-o plătească şi pentru alte treburi, acelaşi care plătise pentru fata numită Rosalie. Era, pesemne, duşmanul lui Lemprière şi putea să fie cel mai mare aliat al lui, al lui Nazim. O văzu intrând. După puţin timp, intră şi el.

Cafeneaua era mult mai lungă decât îşi închipuise; lângă pereţi se înşiruiau separeuri cu paravane înalte, fiecare cu o masă şi două bănci. Femeia alese una aflată mai în spate şi se aşeză cu faţa spre intrare. Când Nazim trecu de-a lungul localului spre ultima despărţitură, femeia ridică privirile spre el, apoi se uită din nou spre uşă. Nazim se aşezase cu spatele la intrare. Patronul cafenelei îşi făcu apariţia şi Nazim îi ceru o cană de cafea. Când văzu femeia, o goni: „Cucoanele n-

au voie aici”. Urmă o scurtă ceartă, bărbatul o ţinea pe-a lui, dar, în cele din urmă, se părea că au ajuns la o înţelegere. Femeia rămase la locul ei, în timp ce bărbatul se retrase în spatele tejghelei din fundul localului. Nazim auzi zgomotul câtorva monede aruncate cu nepăsare în sertar.

Un ceasornic de perete bătea minutele ce se scurgeau greu în timp ce aştepta să vadă cu cine se întâlneşte Bet. Prima cafea fu urmată de a doua. Minutele se făcură ore, cafeneaua se umplea tot mai mult. Trecuse de miezul zilei, când o mişcare în separeul alăturat îi dădu de veste că femeia se sculase în picioare ca să fie văzută. Cel aşteptat intrase pe uşă şi, cu toate că localul era acum aproape plin, Nazim distinse în vacarmul general paşii ce se îndreptau spre femeie, apoi se opriră.

— Credeam că ne-ai părăsit... spuse femeia.

Capul lui Nazim se afla doar la o palmă de destinatarul acestui reproş, dar nu putu să audă răspunsul înăbuşit de peretele de lemn despărţitor. Bărbatul vorbea în direcţia opusă lui; o auzea numai pe Bet – afaceri; la un moment dat au dat nişte bani şi au mai comandat un rând de cafele. I s-a părut că Bet întreabă de Rosalie, fata pomenită şi jelită de cealaltă femeie noaptea trecută, dar afacerea era încheiată, nu o mai privea pe ea acum, aşa că renunţă.

I se făcu o nouă propunere. I se cerea să ia parte la ceva pentru care avea să fie bine plătită. Era vorba tot despre o păcăleală, dar Nazim nu izbuti să audă amănuntele, ci doar că femeia se învoieşte. Nazim îşi stăpâni nemulţumirea şi imboldul puternic de a privi peste peretele despărţitor pentru a vedea cine este bărbatul. Tonul femeii era acum plângăreţ; voia mai mulţi bani, spunându-i că serviciile ei sunt mai scumpe acum, în Ajun de Crăciun. Ajunul Crăciunului; Nazim se agăţă de acest amănunt. Locul, o imploră el în gând, numeşte locul.

— Familia întâi de toate. Femeia juca teatru mai departe. Cum să le spun că trebuie să lucrez în Ajunul Crăciunului?

Dar bărbatul îşi pierduse răbdarea, ridică glasul, astfel că, în sfârşit, Nazim îl auzi.

— Curvele n-au familie, îi spuse el sec şi se ridică să plece.

Din locul său Nazim auzise şi, de surprindere, răsturnă cana cu cafea din faţa lui. Ştia cine era bărbatul. Era aceeaşi voce fără inflexiuni auzită pe chei cu două zile în urmă. Binefăcătorul femeii, omul care o plătea, individul necruţător cu chip uscăţiv, era Le Mara; Le Mara era, aşadar, autorul festei jucate lui Lemprière. Acum punea la cale o alta, în care femeia aceasta va juca rolul principal. Auzind că duşmanul lui pleacă, Nazim se sculă ca să-l urmeze şi ceea ce văzu îi întări presupunerea.

Anarharsis din Sciţia, inventatorul ancorei, al pânzelor de semnalizare şi al roţii olarului, remarcase că orice vin are trei soiuri de roade: primul trezeşte veselia, al doilea beţia, iar al treilea căinţa. O uşă se trânti; clopoţeii sunau; cizmele tropăiau urcând scările. Aşternuturile calde, impregnate de mirosul propriu, îl adăposteau pe somnorosul care îşi îngropă capul în pernă ca să scape de larma de afară. John Lemprière se trezi cu genele lipite de crusta uscată a somnului şi cu ţeasta căptuşită cu hârtie sfărâmicioasă şi foşnitoare. Ochii îi lăcrimară, topindu-i rămăşiţele viselor, apoi se deschiseră şi lumina soarelui îl izbi drept în faţă. Sângele îi zvâcnea în creştet, apăsând pe creier. Se zvârcoli în pat şi gemu. Când dădu din cap, îl simţi ciudat de greu în părţi, fălcile parcă i se duceau în jos, iar pielea părea acoperită cu o peliculă unsuroasă. Când se mişcă, îl duru, şi

când îl duru, se opri. Căzu la loc într-un fel de somn, dar numai somn nu era. Deocamdată, îşi spuse în gând, nu o să mă mişc deloc. Dar bocănitul cizmelor răsună din ce în ce mai tare, până când Septimus dădu buzna în odaie să-l trezească, zâmbind, tropăind şi îndemnându-l să se scoale de îndată. Noaptea de dinainte dăduse roade stranii şi amare.

— Trezeşte-te, trezeşte-te! tună Septimus, făcând zgomot şi aruncându-i lui Lemprière hainele să se îmbrace.

Strălucirea soarelui părea că se înteţeşte, încingându-l pe dinăuntru. Stomacul îi fu cuprins de spasme şi o clipă crezu că o să-i fie greaţă. Nici vorbă, şi când crampele se liniştiră, Lemprière îşi dădu seama că îi e foame. I se părea nelalocul ei, dar îşi aminti că îi fusese tare rău azi-noapte. Azi-noapte... de asta se află Septimus aici. Cine ştie la ce se învoise. O altă crampă îl prinse în gheare – se apucă cu mâinile de stomac încovoiat de durere. Îi spusese ceva lui Septimus în noaptea trecută, ce mare greşeală. Îşi îmbrăcă hainele încă jilave, după potopul de azi-noapte; altă greşeală. Era duminică dimineaţa după sâmbătă noaptea... Soarele strălucea puternic, nu ploua. Numai greşeli.

— Mergem la domnul de care ţi-am vorbit noaptea trecută, îi explică Septimus grijuliu.

Noaptea trecută rămăsese o taină pentru Lemprière, mai ales spre sfârşit. Câştigaseră Jocurile Cupelor, asta îşi amintea. Câştigase un premiu, şi de asta îşi aducea aminte; spatele ei alb, neted, părul negru ca smoala. Imposibil să fi fost ea, nu în lumina rece a dimineţii, nu acolo şi nu aşa, nu Juliette. Mai târziu, descoperise Tamisa. Se aşezase pe pod. Septimus îl întrebase ceva.

Apoi şi-a amintit greşeala. Îi povestise lui Septimus tot.

— Ernst şi Elly sunt nişte amici de-ai mei... îi spuse Septimus în timp ce păşeau grăbiţi pe stradă.

Era genul de frază în care Lemprière învăţase să nu aibă încredere.

— Într-acolo mergem acum?

— Acum, da. Doar ai fost de acord cu asta, într-un anume fel a fost ideea ta.

Ideea lui! Nu-şi amintea. Pesemne că se înţeleseseră când stătuse de vorbă cu Septimus pe pod sau poate înainte, sau după, sau deloc. Era cumva o farsă sau ceva şi mai rău? *Ce* îi spusese lui Septimus? Totul, totul.

— Or să-ţi placă, în orice caz ei or să te găsească interesant. Ernst este absolut strălucitor.

— Bine, dar cine sunt? De ce mergem acolo?

După un ceas, treceau pe lângă un şir de case modeste. Septimus se opri brusc şi ciocăni cu putere într-o uşă stacojie. Apoi se întoarse spre cel care pusese întrebarea.

— Sunt doctori de minte, John. Suntem aici fiindcă nu eşti zdravăn.

Nu eşti zdravăn! John încremeni. Apoi uşa se deschise larg; îşi reveni la timp să-l vadă pe bărbatul zâmbitor cu ochi bulbucaţi care îl întâmpină pe Septimus ca pe fiul de mult rătăcitor.

Se lipsiră de prezentări, şi amândoi fură poftiţi direct în salonul care servea şi drept cameră de consultaţii pentru Elmore Clementi şi Ernst Kalkbrenner; la vremea lor, fuseseră făcuţi eretici, sodomiţi, diletanţi, şarlatani, rebeli, şi în ultima vreme, mai ales, prieteni ai lui Septimus.

— Victime ale calomniei, îi mărturisi Septimus la intrarea în salon. Dragi amici, afurisiţi să fiţi, scumpi amici.

Salonul era copleşit de roşu. Covoare de Buhara roşu-închis pe podea, draperii de catifea roşii, iar pe pereţi picturi în ulei în magenta şi vermilion. Pianul, aflat în colţul îndepărtat al încăperii, fusese vopsit într-o nuanţă ruginie de cafeniu. Maestrul de ceremonii îi aştepta răbdător să se obişnuiască cu toate acestea. O mantie în dungi trandafirii, căptuşită cu mătase stacojie,

manşete cu feston à la marinère şi butoni cap-de-mort era aruncată peste o jiletcă la două rânduri, din catifea purpurie brodată cu flori de crini portocalii; peste amândouă se lăfăia un fular garnisit cu dantelă, înfăşurat de mai multe ori în jurul gâtului. Faţa era pudrată şi fardată sub peruca îngrijit coafată à la Ramillies, a cărei coadă se balansa liber în timp ce se muta de pe un picior pe altul, aşteptând o introducere.

— Septimus? ciripi el după ce trecuseră câteva secunde.

Septimus îşi veni în fire.

— John, învăţatul meu prieten, şi Elmore Clementi.

— Spune-mi Elly. Creatura îşi oferi mâna.

— Iar eu, se auzi un glas din spatele lor, sunt Ernst Kalkbrenner. Un ins înalt, deşirat, îmbrăcat în cenuşiu, apăru în cadrul uşii. Fii din nou bine venit, domnule Septimus.

Îi întinse mâna lui Lemprière, care i-o strânse cu o vigoare neaşteptată.

— Am venit să vă cerem sfatul, anunţă Septimus.

— Minunat, minunat Elly, nişte ceai, nu crezi?

La auzul acestor cuvinte, Clementi îşi ridică mâinile în sus aferat şi dispăru. Septimus şi Lemprière luară loc pe divanul mov din mijlocul salonului. Clementi se întoarse cu ceaiul.

— Are şi puţin muşeţel în el, îi spuse lui Lemprière. Te va ajuta să-ţi limpezeşti sistemul. O chestie straşnică, bea...

Lemprière rămase impresionat în sinea sa de diagnostic. Bău ceaiul, care, într-adevăr, îl făcu să se simtă mai în puteri. Roşul devenea mai suportabil. Ernst Kalkbrenner îşi ocupase locul lângă pian, în timp ce partenerul său se aşeză în fotoliul de pluş din faţă. Se întoarse spre perechea de pe divan.

— Ar fi recomandabil să-mi explicaţi natura exactă a problemei, începu el.

Lemprière se întoarse spre însoţitorul său.

— John s-a îmbătat destul de tare, începu Septimus.

Şi ploua, îşi zise Lemprière. Erau pe pod. Picioarele îl părăsiseră. Se aşezase cu greutate în băltoaca de pe jos. Îşi auzea glasul pierzându-se în mijlocul ploii torenţiale, cerurile rupseseră zăgazurile şi se revărsau asupra lor. Două femei în rochii albastre se îndepărtau încet de capătul podului, mişcându-se caraghios ca nişte păpuşi de cârpă. Septimus îi spusese: „Povesteşte-mi tot" şi glasul lui se repezi să întâmpine întrebarea, poticnindu-se, ridicându-se şi depănând mai departe povestea – literele ei se scurgeau precum cerneala în ploaie, iar fibrele spălate ale hârtiei rămâneau curate şi albe ca zăpada, pure şi candide, complet nescrise. Nu-şi amintea. „Mai departe", spusese glasul de lângă ei. Cerneala se topea şi se contopea, reapărea pe foaia albă în trăsături cenuşii şi negre-albăstrii, în dâre neregulate, scriind a doua poveste, un simulacru al primei; învălmăşeala de consonante surde şi glife era acum o încâlceală de braţe şi picioare, celule motile şi agenţi eliberaţi, alergând repede cu burţile la pământ *huup,* scena de coşmar se prelinge la loc, nu ca o poveste cuminte dintr-o carte, ci ca un puroi cenuşiu, o secreţie din buretele moale al creierului, *huup*, povestea pe care o citise se despletea în carnea tatălui său, parazit flămând izbucnind la lumină, trupul risipit rostogolindu-se în apă şi, departe, în alt colţ al insulei, povestea s-a aşezat la loc pe hârtia neprihănită, în litere de tipar inofensive. Zgomotul colţilor când s-au înfipt în picior. *Huup!*

Septimus îşi isprăvise litania. Ernst Kalkbrenner strânse buzele meditativ.

— Citeşte nişte întâmplări care după aceea au loc aidoma? cugetă Kalkbrenner cu glas tare. Nu prea înţeleg.

— Nu toate, spuse Septimus. De două ori s-a întâmplat în mod sigur, şi poate de încă alte două ori. Lemprière dădu din cap. Cel puţin Septimus era concis; se gândi că lui i-ar fi luat o zi întreagă ca să spună acelaşi lucru.

— Mai întâi, acum o mie patru sute de ani înainte de Cristos a fost un...

— O mie cinci sute, îl corectă Lemprière.

— ...a fost un rege atenian într-o sobă de pe insula Jersey; apoi un zeu mărunt, unul Vertumnus, care cutreiera ogoarele din spatele casei părinteşti; apoi Diana şi câinii ei, tot pe Jersey. Lemprière îşi feri privirile. În sfârşit, o matroană din Covent Garden s-a transformat în Circe, azi-noapte.

Lemprière se făcu mic de ruşine, ascultându-l. Chiar şi lui i se păreau ridicole. Kalkbrenner însă căzuse pe gânduri, în timp ce Clementi îl urmărea cu aerul cuiva care aşteaptă încrezător revelaţia. Septimus începuse deja să se foiască. În cele din urmă, bunul doctor dădu semne că diagnosticul lui este gata, începând să păşească prin faţa pianului.

— Cred, vesti el, că am dat de un fir roşu care străbate toate aceste întâmplări. Corectaţi-mă dacă greşesc, continuă pe un ton care interzicea o asemenea presupunere, dar nu găsim oare aici un activ element *clasic*? Un element propriu anticilor, nu-i aşa?

Lemprière se întrebă dacă nu cumva era o glumă menită să-l facă să se simtă în largul său. Septimus dădea din cap fără nicio urmă de ironie.

— Foarte perspicace, comentă el.

— Desigur, am putea descrie această nefericită stare, şi chiar suntem capabili s-o facem...

— Haide, descrie-o, Ernst! izbucni Clementi.

— ...dar ar fi lipsit de sens. Trebuie să începem cu primele principii: asemuieşte şi deosebeşte. Clasificarea simptomatică este pentru *enciclopedişti.*

Lemprière începu să piardă şirul raţionamentului lui Kalkbrenner, ceea ce îi dădu un sentiment de siguranţă.

— Mintea există numai în virtutea calităţilor pe care le împărtăşeşte cu alte minţi, astfel. Deschise capacul pianului şi lovi clapele.

— Vesel sau trist?

— Trist, răspunse Lemprière prompt.

— Chiar aşa, un răspuns universal.

— Alcmeon[45] te-ar fi declarat perfect sănătos doar din atât dar noi nu ne-am oprit în Crotona; isonomia nu este suficientă. Empedocle ar fi ajuns la concluzia că eşti o parte pian, iar Protagoras ar fi fost de acord, adăugând că pianul este o parte din Lemprière, firește. Ceea ce ne duce la Aristotel...

Kalkbrenner îşi urmă demonstraţia printr-o înşiruire fluidă de nume, acompaniat şi susţinut de Clementi. Plotin, Sf. Augustin şi Toma d'Aquino erau simpli trecători pe drumul ales; fixaţia lui Descartes privitoare la glanda pineală era rizibilă, iar Linné era un simplu scrib, un onirodiniac care visa doar că este treaz... Kalkbrenner avea o măsură pentru fiecare din ei; din demolările lui teutonice nu rămăseseră decât ruinele unor construcţii ce fuseseră edificate în stiluri de acum depăşite. Mărturisea o admiraţie parţială pentru Locke, dar numai din raţiuni sentimentale. Când începu să intoneze numele lui Etienne Bonnot, abate de Condillac, atunci îşi încheie tirada lăsând loc panegiricului.

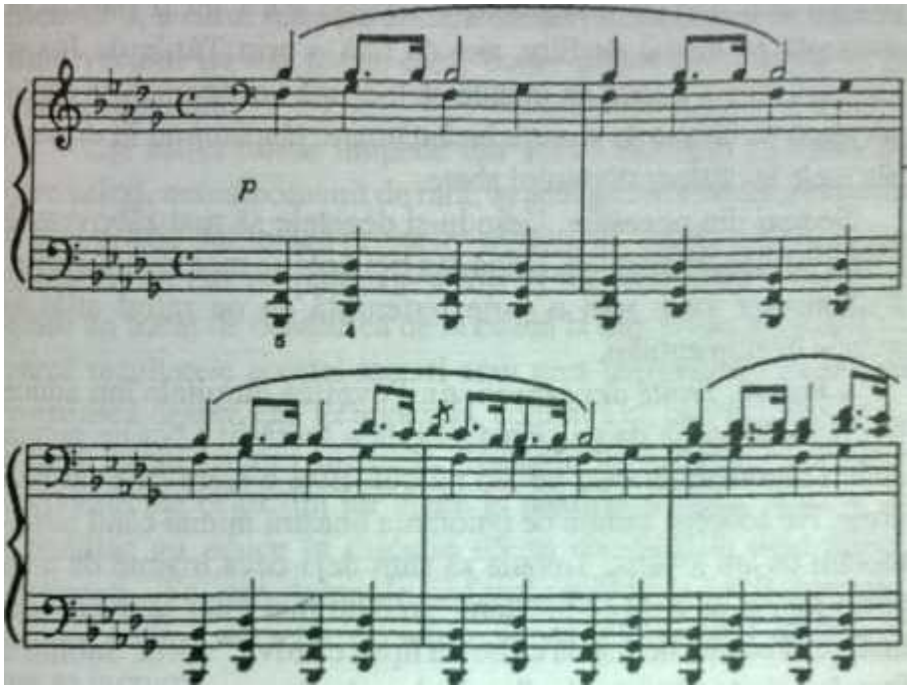

„Divinul abate” (căci aşa îl prezentă) avusese un efect profund asupra tânărului Kalkbrenner care, cu zelul apostatului, fusese văzut sărutând degetele unei statui de marmură din Darmstadt; dar autorităţile („cartezieni până la unul, afurisite să fie ale lor *esenţe* hybristice”) refuzaseră să-l înţeleagă.

— Şi cum ar fi putut, când experienţa lor era condiţionată de chiar sistemul care era fals? Le-am demonstrat acest lucru, dar au început să strige „Răzvrătire! Să fie surghiunit!”, şi astfel au început anii mei de peregrinări – singur, dacă nu îl punem la socoteală pe dragul de Elly, aici de faţă – prin Ţările de Jos şi Franţa; asta s-a întâmplat înainte să înceapă necazurile; de acolo am ajuns pe ţărmurile voastre încântătoare, răspândind în drumurile mele învăţătura divinului abate.

Se opri din povestire, lăsându-şi degetele să mai zăbovească o dată pe clapele pianului. Două sau trei note se mai făcură auzite. Kalkbrenner alese apoi o carte ferfeniţită de pe raftul aflat în spatele instrumentului.

— Poftim. *Traité des sensations.* Povestea dumitale îmi aduce în minte dedicaţia de pe prima pagină a lucrării: „Nu ne putem aminti ignoranţa în

care ne-am născut. Este o stare care nu lasă urme. Ne aducem aminte de ignoranţa noastră numai când rememorăm ce am învăţat. Trebuie să ştim deja ceva înainte de a ne putea îngriji de ceea ce învăţăm. Trebuie mai întâi să avem idei înainte să băgăm de seamă că ne-au lipsit cândva." Oftă. Sublim... Statuia prinde viaţă pe deplin, devine simţitoare doar cunoscându-şi vidul anterior şi văzând împlinirea la care a ajuns. Pentru asta, trebuie să ghicim în dumneata, domnule, spuse el, privind la Lemprière. Trebuie să luăm povestea dumitale şi să-i urmărim rotiţele şi pârghiile înapoi până la greşeala originară; trebuie să reglăm şuruburile, acel sfert de rotaţie crucial care să te facă să funcţionezi cum se cuvine, ca un ceasornic...

Dar în ciuda acestor prolegomene, doctor Kalkbrenner nu avea nici cea mai mică intenţie să audă povestea vieţii lui Lemprière. Continuă să vorbească pe larg despre principiile minţii omeneşti, să înalţe imnuri de slavă „divinului abate de Condillac" şi să se refere accidental la cazul lui Lemprière, de parcă ar fi fost cu totul incidental faţă de aceste teme preferate. Îi punea întrebări în treacăt, la care Lemprière răspundea, simţind că îl apucă din nou greaţa în locul durerii de cap provocate, bănuia el, de roşul din jur care îl copleşea. După digresiunea privind cazul femeii gravide şi al delfinului cu o glandă pineală deosebit de atrofiată, după ce ajunsese la Aix-la-Chapelle şi la un anume „Monsieur Sienois"[46], a cărui retenţie urinară obsesivă fusese vindecată doar când vecinul i-a dat foc la casă, bunul doctor trecu în sfârşit la diagnosticul lui.

— ...şi astfel reiese limpede din aceste exemple că starea de care suferi, nemaipomenit de rară, aş adăuga, nu este altceva decât o echopraxie palilexică proiectiv-obiectivă[47]. Prima dată când am dat peste un caz de palilexie a fost la Salzburg

– un domn care citise un tratat de obstetrică de la coadă la cap. Dădu din mână de parcă rezultatele acestei lecturi erau prea îngrozitoare ca să mai vorbească despre ele. Echopraxia, continuă el, este mai des întâlnită în cazul isteriei în masă. Tendinţa de a oglindi mişcările corporale ale celor din jur apare în mediile militare. Abatele de Condillac nu aduce în discuţie aceste chestiuni în mod direct, înţelegeţi... Se pare, domnule, că funcţionaţi ca un canal anatomic, anume: lectură, secreţie, excreţie – acesta ar fi modelul. Kalkbrenner se încruntă.

— O diversiune, poate, sugeră Septimus.

— Exact soluţia la care voiam să ajung, afirmă Kalkbrenner.

— O îndeletnicire, poate...

— ...care ar oferi o supapă de descărcare pentru acest exces de lectură, completă Septimus propoziţia.

— O supapă? O, da, o supapă. Tocmai voiam să sugerez şi eu acelaşi lucru. O supapă ar fi răspunsul, o valvă, da, o supapă. Tratamentul propus de Kalkbrenner prindea formă. Acum, în ce priveşte forma acestei supape; chirurgia ne oferă mai multe alternative...

— ...pe care numai o persoană cu experienţa dumneavoastră, doctore Kalkbrenner, ar avea convingerea fermă să le respingă. După cum ne sfătuieşte admirabilul dumneavoastră Condillac, intelectul este cel care cercetează intelectul, interveni Septimus.

— Întocmai, întocmai. Ah, intelectul! Intelectul are nevoie de o supapă mentală...

— ...de o activitate, îl întrerupse Septimus din nou, ceva care să exorcizeze această *lectură.*

— Să o exorcizeze? Mă rog, nu tocmai aşa, dar, în linii mari, acesta este diagnosticul meu, da, Septimus. Kalkbrenner bâjbâia după răspuns. Intelectul. Supapa. Lectura. Învârtind aceste comutatoare pe rând, forma prindea contur... Să scrie! exclamă el. Trebuie să scrie.

— Fireşte că da, spuse Septimus, copleşit parcă de justeţea prescripţiei lui Kalkbrenner. Răspunsul se afla în faţa noastră, dar numai tu puteai să-l recunoşti. Bravo, Ernst! Bravo!

Kalkbrenner îşi şterse fruntea zâmbind uşor stânjenit; nu fusese, oare, prea ostentativ în strălucita sa demonstraţie? Instinctul îi şoptea că nu.

— Să scrie? Glasul lui Lemprière se pierdu în zarva autolaudativă. Să scrie, ce?

Un ceas mai târziu, în acelaşi loc, cei patru se aflau pe drumul cel bun în găsirea unui răspuns la această întrebare. Printr-un proces care devenise eliminatoriu, se înţelesesem asupra criteriilor: trebuiau să accepte pasiunea pentru antici a lui Lemprière, şi, în acelaşi timp, trebuiau să ia în seamă toate căile prin care această pasiune ar fi putut reveni să-i bântuie ceasurile de veghe, ca în situaţiile amintite deja.

— Lasă stafiile antichităţii să-şi doarmă somnul de veci! exclamase Ernst.

— Fă-le-o înainte ca să ţi-o facă ele ţie, întărise Septimus îndemnul.

— Dar ce anume? întrebase Elly.

Respinseră: *un almanah* (prea târziu pentru acel ceas al anului), *un breviar* (fără sens), *un cadastru* (prea burghez), *o enciclopedie* (ar dura prea mult), *o filadă*[48] în versuri şi dialog (numai Lemprière ştia ce înseamnă şi oricum, sunt destule deja), *un hronic* (nu), *un incunabul* (prea târziu), *juvenilia*[49] (iarăşi prea târziu), *un kunstlerroman*[50] (prea devreme), *un lexicon* (prea stufos), *un manual* (plictisitor), *o nuvelă* (prea comun), *o operă* (superambiţios), *un pamflet* (prea umil), *un Quran*[51] (mai era unul), *un registru* (prea arid), *o schiţă* (prea puţin), *un tratat* (poate, dar fără prea mult entuziasm), *o Upanişadă* (prea fantezist), *un variorum*[52] (ediţie a ce?), *o weltanschauung*[53]

(onanistic), *un xinaxar* (învechit) şi *un zodiac* (prea banal).

Lemprière, Kalkbrenner şi Clementi fură cuprinşi de o uimire tristă la auzul propunerilor lui Septimus, a căror cadenţă încetinise treptat până la ultima sugestie timidă, aruncată fără convingere şi fără şanse de acceptare.

— Nu, spuseră ei.

„Prea banal”. Până şi Septimus păru descumpănit pentru o clipă. Dar, deodată, expresia lui se schimbă. Se ridică în picioare şi păşi vioi spre raftul cu cărţi de pe partea cealaltă. Ochise două cărţi mari, identice. Numele autorului se răsfăţa în litere aurii pe cotoare.

— Am găsit, spuse el, luând una dintre ele. Asta e. Asta trebuie să scrii tu, John. Scrie una ca asta.

Numele autorului se holba la el: „Samuel Johnson”.

— Samuel Johnson, citi el cu glas tare.

— Samuel Johnson, repetă ca un ecou Kalkbrenner. Da’ cum să nu! Cum de l-am uitat? Ai, într-adevăr, dreptate, domnule Praeceps; domnule Lemprière, trebuie să vă luaţi la întrecere cu bunul doctor Johnson[54], iată prescripţia mea finală şi categorică.

Septimus învârti cartea ca pe o măciucă, apoi o aruncă spre Lemprière care o prinse şi îi cercetă frontispiciul.

— Dar ce este? întrebă Elly.

— Voiai o operă care să acopere totul, nu-i aşa? Poftim, uite-o!

— Aşa e, spuse Lemprière, cu capul vârât în carte.

— Cât de pătrunzător eşti, Ernst! Totuşi, pot să te întreb ce este? gânguri Clementi.

— Aşteaptă! Ei, ce zici, te încumeţi, John? întrebă Septimus.

— Da, răspunse acesta, cufundat în lectură.

Septimus traversă încăperea pentru a-i strânge mâna lui Kalkbrenner.

— Ştiam eu că o să-i dăm de capăt.

— Bravo, Ernst!

Clementi se legăna de pe un picior pe altul, împărţind în dreapta şi în stânga laude şi felicitări.

— Bravo, tuturor! Într-adevăr, se pare că lucrurile s-au aranjat cum trebuie. Dar nu credeţi că aş putea întreba şi eu acum, ignorantul de mine, despre ce este vorba exact?

Lemprière îşi ridică privirea din carte.

— Este un dicţionar.

O să scrie un dicţionar. Dar tocmai când era pe punctul de a-şi face cunoscută hotărârea, Lemprière avu o senzaţie cât se poate de ciudată. Întâmplările vieţii sale, copilăria, adolescenţa, tinereţea, dragostea lui pentru Juliette, moartea tatălui, până şi amintirea fragmentară a nopţii trecute îi apărură dintr-o dată în faţa ochilor. Aceste întâmplări şi osteneli ale vieţii sale se năpusteau una în alta, îngrămădindu-se ca o sută de care de luptă, cu cai şi vizitii cu tot, într-o învălmăşeală de mâini, picioare şi osii sfărâmate, iar Lemprière se afla în chiar mijlocul ei. În liniştea care se întinse tot mai grăbită şi apoi se îndepărtă, urmări cu privirea cum se mai îmbrâncesc o dată, înainte de a se risipi pe câmpie ca spiţele de la roţi. Iată trimişii lui, solii dicţionarului.

— Solii dicţionarului? se auzi deodată vocea aspră a lui Septimus.

Lemprière murmurase cuvintele cu glas tare, fără să-şi dea seama.

— Agenţi, îşi corectă prietenul. Nimic, nimic.

Cei trei îl priveau, aşteptând. Era clar.

— Voi scrie un dicţionar, le spuse, iar ei se adunară în jurul lui, ca nişte oficianţi ai hotărârii sale.

Ceva mai târziu, după firitiseli nesfârşite şi luări de bun-rămas prelungite, Lemprière şi

Septimus se întoarseră pe acelaşi drum, pe lângă aceleaşi şiruri de case şi pe aceleaşi străzi ca mai devreme. Lemprière îşi aduse aminte de cele povestite de prietenul lui în urma mărturisirilor sale din noaptea trecută. Făcuse, într-adevăr, o listă cu tot ce i se întâmplase, dar Lemprière ştia că, pe de altă parte, îi povestise lui Septimus mult mai mult. Cât de mult? Suferea cumplit din această pricină. Îşi văzură de drum în tăcere, Lemprière perpelindu-se din pricina incertitudinii, iar Septimus adâncit în gânduri de nepătruns. În cele din urmă, Lemprière nu-şi mai putu înfrâna curiozitatea. Sau teama.

— N-ai pomenit nimic despre fată, îl provocă pe Septimus.

— Fată? Care fată? Când?

Lemprière formulase întrebarea destul de ambiguu; poate că era Juliette, sau poate alta. Fata din pat pe care, beat fiind, o confundase cu aceea pe care o iubea; dar nu, era imposibil. Nu fusese ea. Acum Septimus îi adusese aminte de această greşeală îngrozitoare.

— Cred că eram cam... confuz.

— Da, cred şi eu, admise Septimus pe dată.

Mai merseră o bucată de drum, dar tăcerea, mai devreme liber consimţită de amândoi, devenise acum apăsătoare. Lemprière se simţi obligat să vorbească din nou.

— Sper că niciunul din ei nu a crezut vreo iotă, izbucni el.

— Ernst şi Elly? Ce importanţă are? La urma urmei, se poate totuşi ca toate astea să fie numai o închipuire. Nu zic că ai avut vedenii, dar recunosc, este posibil. Monştri şi zei care răsar din ogoare, din prăvălii, Circe în spelunca „Leul Roşu”... Ai citit, fără îndoială, despre ele şi atunci au prins viaţă, dar numai în închipuirea ta, înţelegi?

Umbre sângerii peste cenuşiu, cer şi băltoace.

— Dar nu şi câinii. Ei nu au fost doar în închipuirea mea.

— Nu, admise Septimus. Câinii au fost cu adevărat. Şi fata, se înţelege.

— Fata? tresări Lemprière, întorcându-se spre Septimus.

— Fata care se scălda, ca Diana.

— Desigur.

Lemprière porni mai departe. Fata, Juliette, goală în scăldătoare.

La capătul străzii se opriră.

— Atunci aşa rămâne, dicţionarul, spuse el de parcă ar fi rostit un toast.

Cuvintele îl treziră pe Septimus din visare.

— A, da, dicţionarul. Dicţionarul este foarte important. Ultimele două cuvinte fură rostite cu o oarecare emfază. Trebuie să te apuci cât mai repede de el.

— O să încep chiar în astă-seară, promise Lemprière plin de încredere.

Septimus privea în depărtare. Părea pierdut în gânduri, înstrăinat. Clipele se scurgeau.

— Atunci, noapte bună.

Lemprière îl bătu pe braţ.

— Da, noapte bună, John.

Lemprière zâmbi, se întoarse pe călcâie şi porni drept spre casă. Septimus mai zăbovi câteva clipe, privi în jur, apoi plecă în cealaltă direcţie.

Ajuns acasă, Lemprière se aşeză la masa din odaia sa. În faţa lui, aliniate, se înşirau tocul, călimara şi o singură foaie de hârtie albă. Înmuie tocul în cerneală şi îl ţinu apoi nemişcat, urmărind cum trei picături negre se preling din vârful peniţei şi cad înapoi în călimară. Privi coala de pe masă. Tocul se mişcă repede în aer deasupra hârtiei, ca la o repetiţie. Lemprière se opri; în colţul din stânga sus caligrafie cu grijă litera „A”.

Şi acum în jos, prin învelişul oraşului către talmeş-balmeşul de roci şi pământ de dedesubt. Prin argila vineţie şi roşie, prin straturile sfărâmicioase de sediment, prin granitul negru şi formaţiunile îmbibate cu apă, pe lângă vâlvătăile de gaz metan, şisturi şi filoane de cărbune, să străpungem un al doilea înveliş, mai tainic, şi să pătrundem în trupul Uriaşului. Aici, coridoarele lungi brăzdate de şanţuri se împletesc în alveole ca într-un fagure şi se deschid în caverne de mărimea unei catedrale, cu poduri de silice suspendate de fragile filamente calcificate, creste, flancuri şi platforme, încremenite în stâncă în aşteptarea secolelor, aici, sub oraş. Cândva fusese un munte viu de carne roşie, palpitândă, şi muşchi. Acum, este doar piatră moartă, cu vene uscate şi artere golite de vreme; un monument neştiutor, adăpostind nouă, apoi opt oameni care se târăsc prin galeriile lui ca nişte paraziţi şi care se deosebesc între ei prin cât de bine îi cunosc sălile, tunelele şi labirintul de coridoare – o configuraţie nu întâmplătoare, care ar putea fi explicată în atâtea feluri...

Boffe, uriaş şi roşu în cada sa de baie, se bălăcea vârtos şi încerca să-şi imagineze creatura de piatră care îl înconjura din toate părţile. Stătea aşezat în lichidele sale, contemplând sala, aşa cum făcea de fiecare dată în timpul băii, fără să-i pese de milioanele de tone de pământ şi stâncă ce apăsau deasupra sa pe o înălţime de sute de picioare. O greutate verticală, o notă gravă în mijlocul gândurilor sale prost acordate. Afurisit să fie Vaucanson[55], care îl numise „verigă slabă”, dar care fără el nu făcea două parale – el, împărat al spectacolului, temerar al iluziei! Boffe împroşcă şi bolborosi pe tot timpul abluţiunilor sale, apoi ieşi afară în aerul mai rece din sală să-şi şteargă cu prosopul trupul mătăhălos, încins. Vaucanson, fiinţa de la lumina zilei care îl irita, se întinse în gândurile sale ca o spuzeală ce îi provoca

mâncărime. Spectacolele (minunate), scenele şi şedinţele de spiritism, gândite, plănuite, îngăduite şi înfăptuite de el se întemeiau pe geniul celuilalt, pe născocirile sale mecanice. Boffe avea nevoie doar de motoare şi maşinării, câteodată şi de actori (cu toate că aceştia, fiind invariabil muţi şi rigizi, îi puneau în umbră propria invenţie, astfel că trebuia să-şi repete mereu că adevărata artă se creează în confruntarea cu mediul advers). Boffe! Se privi în oglinda din celălalt capăt al sălii. Era de neconfundat.

În spatele lui se afla masa încărcată cu schiţe şi modele, mici pâlcuri de copăcei meşteriţi din sârmă şi burete, figurine plămădite din lut şi maşinile lui Vaucanson reconstituite din lemn moale şi sfoară. Boffe nu era deloc o verigă slabă, proiectul din faţa lui o demonstra cu prisosinţă. Vaucanson îi arăta antipatie, Cas de l'Île îl ura. Sărmanul lui talent pe care îl prostituase şi de care îşi bătea joc, abia mai înghiţea toate astea; mai era apoi şi Le Mara, care se târa în jurul lui ca o maşinărie a morţii, şi aceste grote groaznice pe care le ura, abia le mai suporta; era îngrozitor. Boffe se plesni pe burtă, într-un gest ce trăda preţuire pentru propria sa persoană, şi se îmbrăcă. O dată înveşmântat arăta magnific; picioarele păreau disproporţionat de subţiri faţă de restul trupului, dar erau încă solide şi de folos când se duse spre masă; se aplecă deasupra unui conac miniatural, cu grădini, copaci, pajişti (făcute din postav întins), ogoare înţelenite în spatele acareturilor (păr de porc vopsit şi înfipt în mucava) şi, în mijloc, rugul unde urma să ardă femeia în chinuri înfricoşătoare, pe care până şi ingeniozitatea lui Boffe nu reuşise să le facă să dureze mai mult de un minut sau două.

Maşinăria lui Vaucanson avea să fie montată în spatele copacilor. Degetul gros al lui Boffe apăsă uşor vârful bolţii de frunze. De aici se va isca strălucirea orbitoare a torturii încinse ce va

şovăi puţin, apoi va cădea, ca din ceruri, asupra nefericitei şi o va cuprinde. Va fi cât se poate de spectaculos, dând iluzia necesităţii, înfăptuite, de obicei, de Dumnezeu.

Boffe îşi aranjă prohabul care se zburlise după această excitaţie a imaginaţiei, apoi îşi concentra atenţia asupra casei de unde avea să apară băiatul. Cu acelaşi deget trasă drumul peste pajişte şi tufişuri, printre copaci şi de acolo până la rug, revăzând în minte mijloacele pe care le născocise pentru a-l conduce pe băiat prin ispită şi confuzie la locul cerut şi la momentul cerut pentru a-şi juca rolul de martor şi (aşa l-a asigurat şeful) de participant indirect. Boffe îşi imagină spaţiul din jurul rugului ca pe un extravagant jilţ al ocârmuirii în care va sta băiatul-rege să vadă şi să fie văzut. Boffe se uită la documentaţie, la volumul deschis înclinat într-o parte, care istorisea zămislirea lui Perseus, pogorârea fabuloasă asupra fecioarei a lui Zeus, stăpânul fulgerelor, sub forma picăturilor amăgitoare – o ploaie de aur. Va trebui să contrafacă temniţa de bronz şi mai trebuia să se gândească la femeie, cu toate că nu era nevoie de participarea ei activă... Cel mai mult îi dădea de furcă băiatul. În lipsa repetiţiilor, firește, va reacţiona ambiguu în raport cu spectacolul, cine ştie, poate chiar va manifesta rezistenţă la toată povestea, hmm. Dar Boffe concepuse deviaţii, rezistenţe, contragreutăţi şi obstacole sugestive care să-l menţină pe drumul cel bun, lăsându-i, în acelaşi timp, iniţiativa, pentru că orice sceptic trebuie să aibă un sâmbure de adevăr. Boffe se îndreptă şi privi admirativ. Atâtea probleme logistice, încâlcite, şi el găsise soluţii la toate! Trebui să recunoască vigoarea brută a maşinăriilor lui Vaucanson; macaraua era bună şi îi mai plăcuseră şi câinii mecanici, nişte născoceli minunate.

Boffe strânse schiţele, gândindu-se la ceilalţi şapte, (dar Jaques era în Franţa, şase deci), la

uimirea pe care o vor încerca în faţa deşteptăciunii sale. Boffe se întinse după lampă şi păşi spre uşa sălii. Curând urma să înceapă adunarea. Era aşteptat.

Membrii Cabalei continuau să sosească. Casterleigh stătea la marginea peticului de lumină îngăduit de lampa cu ulei ce străjuia intrarea în sala de întrunire. Uşa din spatele lui era etanşă. Nicio rază de lumină. În faţa lui se pierdea în întuneric una din părţile întinse ale Uriaşului – de fapt, o imensă platformă semicirculară, podită cu pietriş uscat ce scârţâia tare sub paşi; zgomotul era amplificat de tavanul boltit ce se înălţa la aproape o sută de picioare deasupra capului. Peretele sălii împărţea întinderea în două, lăsând platoul cu pietriş ca un fel de avanscenă din care se deschideau mai multe coridoare. Pe o parte părea un perete înalt în pantă ce se termina apoi într-un acoperiş, iar pe cealaltă, arăta ca o cortină. Avanscena era lată de vreo şaptezeci-optzeci de iarzi şi aproape neluminată. Cei mai mulţi dintre colegii săi se aflau deja înăuntru. Fără Jaques, care era încă la Paris cu fata... Fără Boffe care întârzia, burduhănosul, îşi zise Casterleigh. Fără Le Mara, pe care îl aştepta acum.

După câteva minute auzi un târşâit în întuneric, în faţă şi la stânga. Trebuia să fie Le Mara. N-avea rost să strige. Acustica spaţiului cavernos ce se deschidea înaintea lui era deosebită. De acolo din apropierea uşii putea prinde fără greş zgomotele din împrejurimi. Le Mara se îndreptă spre el, de fapt spre uşă. Uriaşul îi apărea lui Casterleigh un liman pentru anomaliile împinse de la marginile zdrenţuite ale teoriei aici ca să-şi facă simţite problemele. Alte grote erau complet mute, pereţii absorbeau sunetele ca nişte bureţi, şi dacă nu vorbeai drept în faţa celuilalt, sunetul pierea, lăsându-te să dai din gură fără să fii auzit. Şi temperaturile erau ciudate. Puteai trece în câteva minute de la un frig aspru, glacial, la o căldură

înăbuşitoare. Unele părţi ale Uriaşului erau prea fierbinţi ca să pătrunzi acolo, mai ales cele mai de jos, dar fără o ordine anume. Le Mara se apropia; zgomotul paşilor lui se auzea tot mai tare, până când apăru din întuneric şi îl văzu pe Casterleigh. Se opri clipind din ochi, orbit. Casterleigh îi făcu semn să vină mai aproape şi se uită pe chipul lui căutând semne de curiozitate. Nu văzu nimic.

— Aţi încărcat primul lot? întrebă el.

Le Mara dădu din cap afirmativ.

— Indianul se mulţumeşte doar să vă urmărească?

Le Mara încuviinţă din nou, apoi spuse:

— Ar trebui oprit. Ne pândeşte toate mişcările. Nu ştiu ce caută.

Glasul lui Le Mara îi era nesuferit, parcă era un glas mort. Se aplecă asupra asasinului. Aşteptarea fusese apăsătoare.

— Mergem?

Casterleigh arătă spre uşă. Era timpul.

Le Mara dădu din cap şi porni, apoi se opri. Asasinul vorbi, ca şi când aşteptase să treacă un interval de timp prestabilit:

— Indianul ar trebui omorât. Şi conţopistul.

— Încă nu, mai aşteptăm o vreme, îl temperă Casterleigh.

Le Mara se întoarse din nou. Casterleigh zâmbi. Decizia era a lui. Merse alături de Le Mara până la uşă şi urmări cum celălalt trecu înainte. Şi Le Mara era al lui.

Şase lumânări ardeau înăuntru. Un minut mai târziu Boffe sosi gâfâind, ridicând numărul celor de faţă la şapte. Scaunul lui Jaques rămăsese gol, cel din stânga şefului, fireşte. Acesta se rezemă de spetează ca de obicei, cu faţa ascunsă în umbră. Orele trecură în discuţii şi planuri dezlânate. Le Mara vorbi despre încărcătura de pe *Vendragon.* Coker şi oamenii lui se dovedeau buni. Aprobară următorul lot.

— Mai rămâne indianul...

— Să nu vă atingeţi de el, îi tăie vorba scurt şeful.

Vaucanson îşi ridică ochii. Casterleigh îi surprinse privirea, se gândeau la acelaşi lucru. Indianul nu era primul „emisar” al Nababului. Şovăiseră la incidentul trecut, făcuseră un compromis. Boffe se juca nerăbdător cu schiţele lui. Făcuseră o greşeală, la stăruinţa şefului. Iscoada fusese trimisă înapoi, transformată, se înţelege. Vaucanson avusese grijă de asta, cu cleştii şi sârmele lui de argint. Dar, oricum, se întorsese ducând cu sine puţinul pe care îl aflase, iar urmaşul lui se afla acum aici, ştiind mai multe decât ar trebui. Era o adevărată ameninţare.

— Nu se atinge nimeni de el, repetă şeful.

Le Mara se uită la el fix, apoi îşi feri privirea şi acceptă ordinul.

— Şi conţopistul, să nu uităm, spuse el brusc.

— Băiatul s-a întâlnit cu el, se adresă Casterleigh şefului şi îi descrise întâlnirea dintre Peppard şi subiectul atenţiei lor. Ar putea fi indus în eroare. Peppard ştie mai multe decât a recunoscut.

Amintirea scandalului Neagle le reveni tuturor în minte. Riscul era inacceptabil.

— Dacă se mai văd în afara întâlnirilor întâmplătoare, vorbi şeful prudent către Le Mara, atunci trebuie să acţionăm radical.

Le Mara consimţi. Casterleigh urmări cum se ajunge la un compromis. El şi-ar fi impus voinţa fără alte discuţii.

— Băiatul trebuie ferit de asemenea oameni, continuă şeful pe un ton patern. Este atât de vulnerabil, de impresionabil...

Câţiva dintre cei de faţă zâmbiră. Casterleigh se gândi la Juliette.

— Pregătirile sunt gata?

Întrebarea nu avea nevoie de răspuns. Din umbra care îi masca trăsăturile, şeful scrută chipurile din jurul mesei.

— Femeia este pregătită, spuse Le Mara.

Casterleigh dădu din cap aprobator. Schimbă apoi câteva priviri cu Le Mara.

— Indianul era acolo când am luat-o, a văzut...

— Nimeni nu se atinge de el! Vocea şefului scârţâi răguşit.

Adunarea amuţi. Boffe se pregătea să-şi înfăţişeze planul, dar şeful vorbi din nou:

— Prietenul nostru ne aduce veşti mai bune...

Casterleigh se încruntă. Urma acea parte din plan pe care o detesta cel mai mult. Nesfârşitele discuţii şi subtilităţi, atât de irealizabile – toate acestea îi stârneau îndoieli; dar să aduci un străin şi să-l aşezi în centrul pregătirilor, asta depăşea orice limită. Nu numai că venea din afară, dar era, se pare, lipsit de orice trecut. Ştiau doar cât vedeau, şi el nu se grăbea să le spună mai mult. Pregătirile trădau grabă şi nesocotinţă. Şeful băgă de seamă neîncrederea întipărită pe chipul lui Casterleigh când vorbi despre greşelile făcute de băiat la beţie şi despre toată agitaţia din seara aceea. Fu pomenit numele Juliettei, ceea ce stârni zâmbete, dar tonul şefului era aproape afectuos.

— ...fata va sta la loc sigur pentru moment. Asemănarea se va dovedi folositoare.

Le Mara încuviinţă grija arătată faţă de Rosalie. Veni vorba apoi despre cele întâmplate a doua zi: drumul lui Lemprière prin oraş, vizita şi hotărârea pe care o luase.

— S-a apucat să scrie dicţionarul, vesti şeful, şi în glas i se simţea o undă de uşurare.

Ceilalţi îşi ridicară privirile ca pentru a confirma acest fapt.

— Ei, şi acum, putem trece mai departe...

Boffe înţelese că sosise momentul lui.

— De azi în două săptămâni vom mai vârî un demon în el, continuă şeful.

Boffe scotoci printre hârtiile aflate în faţa lui.

— Peste două săptămâni? se interesă Vaucanson.

Boffe tuşi să-şi dreagă glasul.

— Da, încuviinţă şeful, când Boffe se scula în sfârşit ca să-şi înceapă demonstraţia. În Ajunul Crăciunului.

În cele două săptămâni care urmară hotărârii lui, Lemprière fu vizitat de Septimus şi de câţiva dintre prietenii acestuia. În zarva şi forfota stârnite de apariţia lor, John uită de clipele de derută trăite de prietenul său la cafenea. Vizitatorii sosiră pe rând, însoţiţi de fiecare dată de Septimus, care zâmbea în timp ce îi prezenta ca pe nişte oameni folositori în diferite feluri planului său.

Un anume domn Stone îşi desfăcu taşca de pânză să-i arate lui Lemprière foi de hârtie, petice soioase şi coli mari cu colţurile îndoite, adunate ani de zile tocmai pentru un asemenea prilej.

— Ca să scrii pe ele, îl lămuri Septimus.

Domnul Stone murmură ceva nedesluşit, în timp ce întindea bucăţile de hârtie şi le cerceta pentru a găsi părţile cele mai bune.

După două zile, Septimus îl prezentă pe Tom Cadell, librar. Domnul Cadell petrecu o oră şi mai bine uitându-se prin toate articolele de dicţionar. Adulmecă aerul, după care, cercetând amănunţit fiecare coală, o ridică pe fiecare şi îi dădu câte un bobârnac, astfel că firele de praf plutiră invizibil spre podea. După aceea, de fiecare dată când Lemprière strănuta în odaie, se gândea la domnul Cadell.

— Eşti un om destul de învăţat, se adresă el lui Lemprière, după ce desprăfui şi aşeză la loc şi ultima filă. Aş fi bucuros să-ţi cumpăr cartea şi să o vând.

Acel „însă”, subînţeles de particula „aş”, căpătă dimensiuni uriaşe în tăcerea care se lăsă.

— Ceva mai multă umanitate, zise el în cele din urmă. Întâi de toate trebuie să fie uşor de citit. Cititorii domniei tale au nevoie şi de om, nu numai de operă. Adu-le roşeaţa în obraji şi zâmbetul pe buze.

Lemprière rămase descumpănit.

— Să-i fac să râdă?

— Fă-i să plătească, răspunse domnul Cadell sec. Voi fi bucuros să cumpăr, să tipăresc şi să vând cartea dumitale, domnule.

Cei doi îşi strânseră mâinile. Căzuseră la învoială: Septimus va şlefui toate asperităţile. În drum spre uşă, salută cu pumnul strâns pe la spatele domnului Cadell.

Urmă apoi Jeremy Trindle de la Porson Trindles, care se oferi să-i împrumute lui Lemprière cărţile de care avea nevoie, la un preţ rezonabil. Era o înţelegere neuzitată, dar o făcea pentru un prieten. Septimus părea mulţumit de sine.

— Mulţumesc, spuse Lemprière, iar după o zi sau două: „Nu, mulţumesc”, drept răspuns la privirea piezişă a Lydiei, o ofertă pentru nişte servicii de natură neprecizată, pe timpul nopţilor lungi de iarnă.

Septimus o sărută la plecare, aducându-i în obraji o roşeaţă de mult exersată.

În sfârşit, cel mai uluitor dintre toţi, sosi un ins greu de definit, îmbrăcat ca pentru iarnă, cu păr castaniu sau negru, nu prea înalt, dar cu siguranţă nici prea scund, cu chipul mai degrabă supt decât rotofei, cu toate că niciuna din aceste descrieri nu era nepotrivită. La început Septimus nu spuse nimic. Lemprière se uită neîncrezător la musafir.

— Cine eşti? întrebă el în cele din urmă.

— Dă-mi voie să ţi-l prezint pe domnul O’Tristero, spuse Septimus.

Se lăsă din nou tăcere.

— Sunt rivalul tău, grăi domnul O'Tristero.

Aceasta era esenţa spuselor sale.

După ce plecă, Lemprière se întoarse către prietenul său aşteptând o explicaţie.

— Dă-i bătaie, îl îndemnă Septimus, în ziua aceea din cale-afară de vesel. Mai scrie două nume! Arătă spre teancul de file care se înălţa pe masa de lucru a lui Lemprière. Sunt toate semnate şi datate? întrebă el răsfoind foile.

— Semnate? Nu.

— Şi datate. Semnează şi datează toate articolele. Este foarte important, pricepi? Semnează şi datează totul, este absolut de primă importanţă.

— Desigur, fu de acord Lemprière.

— Dovada, spuse Septimus. Cadell nu are scrupule în asemenea chestiuni. Totul...

— Fireşte, îl asigură Lemprière.

— Aşadar încă două cuvinte şi atât, deocamdată. O să vin după ele să le duc în seara balului de la Edmund. Ai costum?

Lemprière nu îşi amintea de nicio invitaţie şoptită de Edmund în direcţia capului său îmbibat de băutură, în noaptea petrecută la Porc Club cu două săptămâni în urmă. Fusese făcută cine ştie când – în vârtejul de chipuri lucioase şi candelabre, de gâşte, fete care erau şi nu erau Juliette, de băuturi, victorii şi ploi torenţiale – dincolo de amintire. Aşa că nu pricepea ce îi spunea Septimus.

— Costum?

Septimus îl lămuri că fuseseră invitaţi împreună cu o mare parte din Porc Club şi mulţi alţii, bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni. Erau aşteptaţi. Petrecerile date de familia De Vere în fiecare iarnă erau un adevărat eveniment, chiar dacă în ultimii ani ocaziile se împuţinaseră.

— Dar unde are loc, şi când? îl întrebă Lemprière.

— La conacul lor din Richmond, îi răspunse Septimus în drum spre uşă.

Se făcuse târziu.

— Să fii gata la trei, îi strigă de pe scări.

— Bine, dar când? În ce zi? strigă Lemprière după el.

— De azi în trei zile, spuse Septimus. În Ajunul Crăciunului! Şi se duse.

Lemprière se aşeză la masa lui de lucru şi începu să rumege vestea. Era neliniştit. Nu cunoştea pe nimeni, sau aproape pe nimeni. Îl aşteptau să vină îmbrăcat potrivit rolului său, numai că el nu ştia care era acela. Cel mai mult se întreba de ce fusese invitat.

Vuietul străzii urca până la el haotic, dar se obişnuise deja cu el. Când scria, nu auzea nimic. Contele, după cât îşi amintea, părea prietenos. Puţin cam ameţit, poate... şi nu prea săritor. Cine ştie, pesemne se înşela... Oricum, niciuna din întrebări nu va primi răspuns mai devreme de ziua de luni. Luni era Ajunul Crăciunului.

Lemprière îşi îndreptă privirile spre teancul de foi din faţă, dicţionarul lui – sau, cel puţin, începuturile lui. Ridică prima pagină, având însemnat în partea de sus un „A" savant. „Aaras'sus, cetate din Pisidia". Era cam greu să-ţi închipui pe cineva pasionat de asemenea lucruri, darămite să-l şi faci să râdă sau să plângă. „Este probabil cetatea Ariasis menţionată de Ptolemeu", mai adăugase el. Aşa şi era. Cui îi păsa? Răspunsul la această întrebare îl privea. Se afla înlăuntrul său, învolburat, trebuia să-i pese. Şi-a scris numele îngrijit sub acest cuvânt precum şi data: „a douăzeci şi una zi a lui decembrie, 1787". După ce s-a hotărât să înceapă cartea şi s-a despărţit de Septimus care se purtase foarte bizar spre sfârşit, Lemprière s-a apucat fără întârziere de muncă. Cafeaua pe care a băut-o i-a alungat oboseala şi l-a adus într-o stare de excitaţie. A scris toată noaptea şi a mers la culcare în zori, cu ochii împăienjeniţi

şi dureri în tot trupul. A încercat apoi să scrie numai în timpul zilei, dar somnul lui, care fusese întotdeauna la ore fixe, se dăduse peste cap. Dormea trei ore la prânz şi apoi încă patru, mult după miezul nopţii. Ori aţipea câte două ore, ori nu închidea ochii deloc o zi şi o noapte, şi apoi dormea în neştire. Era ceva nefiresc. Din ce în ce mai mult rămânea treaz noaptea, şi Septimus îl găsise de câteva ori dormind buştean în pat sau moţăind cu capul pe masă. Era ca şi cum dicţionarul s-ar fi vrut scris pe timpul nopţii; faptul, deşi obscur, avea un oarecare sens pentru Lemprière, care se simţea neliniştit, cu toate că n-avea de ales. Lucrase întruna două săptămâni; se împăcase cu întreruperile provocate de Septimus, şi acum rodul strădaniilor sale se afla pe masă: treizeci şi opt de foi scrise mărunt, pline de locuri goale sau greşeli pe care avea să le umple sau să le îndrepte mai târziu; de la Aaras'sus din Pisidia la Cyzicus de pe ţărmul Mării Marmara.

Acum stătea la masă, iscălea şi scria data ca un robot, în timp ce rodul strădaniilor sale îi readucea în minte vechi antagonisme şi graţii fragile. Legendele, eroii şi locurile acelor întâmplări îl bântuiseră din nou în aceste două săptămâni; mai ales Acteon, ceea ce nu îl surprindea, ca şi groaza pe care o simţea: câinii şi trupul întins cu faţa în jos; iar tocul gonea pe coala albă, „John Lemprière, a douăzeci şi una zi a lui decembrie, 1787". Poftim. Se iscălise şi acum, închizând ochii şi lăsându-şi gândurile să cutreiere; vedea aceiaşi nori întunecaţi plutind deasupra, trupul mort al tatălui său dedesubt.

Simţea adevărul spuselor lui Kalkbrenner: să aştearnă totul pe hârtie, să scrie dinăuntrul său era o datorie a cărei semnificaţie devenea de abia acum limpede în natura sa. Optimismul lui se topise, înlocuit de ceva mai dur şi mai durabil – hotărâre poate –, căci lucrul său se dovedea mai greu decât crezuse, mai complicat decât şi-l

imaginase. Ceea ce cu două săptămâni în urmă începuse ca o simplă listă de eroi, locuri şi întâmplări, crescuse într-un mod ciudat, cu noduli bizari şi lujeri lăstărind în toate părţile şi unindu-se între ei pentru a alcătui încrengături, şi toate la un loc încolăcindu-se sub pana sa ca un ghem de şerpi, un adevărat monstru care privea în toate direcţiile, vorbea în graiuri amestecate şi se strâmba la el; un catalog cu ochi de Argus, limbi de Babei şi capete de Himeră, al lucrurilor adevărate transformate în vise şi al oamenilor care s-au întors la cei ce i-au visat „John Lemprière, a douăzeci şi una zi a lui decembrie, 1787". Iarăşi.

Dicţionarul se transformase deja într-o fiară, cu mici zvâcniri de viaţă ce îşi duceau la bun sfârşit propriile lor scopuri, lucru ce îi apăru limpede pe măsură ce zăbovea la fiecare nume, conştiincios şi trudnic. Reapariţia personajelor principale ori secundare plia povestea asupra sieşi, locurile se repetau sporindu-i semnificaţia, iar evenimentele îşi răspundeau unul altuia ca un ecou. Era un lucru şerpuitor, şi nu o simplă listă. Lemprière se opri asupra numelui lui Acrisios, bunicul sortit pieirii, care îşi întâlnise moartea prorocită în Larissa şi care apucase să-şi încuie nepotul într-un cheson, ca şi pe fiica lui, receptaculul distrugerii în propriul său receptacul (pentru care *vid*.[56] Danae); cei doi supravieţuiseră şi se întorseseră la Argos; iar băiatul se alătură listei; Adrastus, tovarăşul lui Teseu; Egist, iubitul Clitemnestrei; şi Agenor, tatăl lui Crotop – regi ai Argosului, aşa cum avea să fie şi Perseu, un alter ego pentru Lemprière în pantomima de la Porc Club, o adevărată Persiadă a lui de greşeli. Perseu o salvase pe Andromeda („John Lemprière, a douăzeci şi una zi a lui decembrie, 1787"), o luase în căsătorie având binecuvântarea lui Cefeu şi recunoştinţa soţiei acestuia, Cassiopeia, şi cetatea Argos îl chemase înapoi. Argos, loc al altarelor şi al uzurpărilor: altarul ridicat de Admeta în cinstea

Junonei şi complotul ei împotriva lui Danaos, de unde probabil şi numele de Danae. Nu era sigur. Admetei îi adusese învăţăcelul lui Chiron cingătoarea Hyppolitei şi tot el, rândaşul lui Augias, o salvase pe Alcesta din tărâmul Infernului, îl închisese pe Caron un an întreg de zile şi îmblânzise Cerberul, câinele cu trei capete. Iar Alcesta avea să îl ia de soţ pe Admet, după ce fusese cucerită cu un car de luptă dăruit lui de surghiunitul Apollo, păstorul şi păzitorul lui. Admet, Admeta, Danaos, Danae.

Din când în când se dădea un pas înapoi ca să contemple felul cum întâmplările şi coincidenţele se uneau încet pentru a alcătui poveşti ce se răsuceau, se frângeau şi alcătuiau noi înlănţuiri de împrejurări şi mai bizare. Întregul edificiu pe care îl clădise se clătina. Cu Aheronul în spate, ucigaşul lui Anteu sfida judecătorii Infernului, printre ei aflându-se şi Eac care fusese conceput de Egina după ce Jupiter o cucerise prefăcut în limbi de foc, aducându-i aminte lui Lemprière, încă o dată, de Danae; acelaşi erou, feciorul Alcmenei (Bufagus, cum îşi numeau argonauţii lacomul prieten), a rupt unul din coarnele lui Ahelou, zeul-râu care s-a luptat cu el mai întâi sub forma unui şarpe, apoi a unui bou, după aceea a unui bou cu un singur corn, întrucât celălalt corn îi fusese dat Copiei să-l umple cu grăunţe, şi Lemprière se încurcă şi mai tare, deoarece Jupiter a luat un corn şi de la Amalteea, capra care îl alăptase, şi l-a dăruit nimfelor. Un al doilea Cornucopia sau, cumva, acelaşi, se minună Lemprière. Să aibă, oare, vreo legătură cu Agrotera, jertfirea caprelor în Atena, obicei atât de răspândit încât adusese foametea? Probabil că nu, se gândi, şi semnă şi acest articol de dicţionar, numit „ Agrotera” ca şi pe celelalte, apoi puse data: „a douăzeci şi una zi a lunii decembrie, 1787”. Poate ar trebui să-şi ia un copist. Povestea cu coarnele îi aminti de Electrion (cu toate că nu ajunsese încă la litera „E”), tatăl

Alcmenei şi bunicul gemenilor ei, concepuţi, unul de soţ şi celălalt de Jupiter, (iarăşi), în cele trei nopţi (triplul ei semn lunar atâta mărturisea), ale cărui străduinţe au dat naştere însuşi ucigaşului lui Ahelou, iarăşi el, dar... Coarne, mda: Electrion fusese ucis de nişte coarne, Keraton – un templu ridicat numai din *coarne;* coarnele vacilor pe care Amfitrion i le dăduse şi pe care le mâna chiar el singur. Când a aruncat cu pietre într-una din vitele ce se răzleţise, o piatră a sărit din coarnele acesteia drept în ţeasta lui Electrion cu atâta putere, încât l-a răpus pe loc. Amfitrion a ajuns apoi regele Argosului, iar Alcmene, mireasa lui. Şi, de bună seamă, Electrion era fiul Andromedei, iar bunica lui, femeia care plutise în mijlocul mării, închisă în chesonul lui Acrisios până când a fost dusă de valuri pe ţărmul Cicladelor: iarăşi Danae. Lui Lemprière i se părea că ea se află în miezul întâmplărilor, cu toate că dicţionarul mai avea până la „D". Danae.

Moartea lui Electrion i se păru cea mai nefirească dintre toate până îşi aminti de Eschil, izbit drept în moalele capului de broasca ţestoasă scăpată din ghearele unui vultur ce zbura pe sus, precum şi de faimoasele cuvinte ale lui Capaneu, cum că un orator bun era la fel de rar în Cappadocia ca şi o broască ţestoasă zburătoare. Din nefericire, se pare că acel Capaneu născocise asediul, pentru care erau destule exemple: Cartagina, după ce Cato ceruse în Senat să fie distrusă, Babilonul cu cele o sută de porţi din bronz şi ziduri înalte de două sute de coţi, întărite cu bitum, şi, cel mai mare dintre ele, asediul Alexandriei, când a ars biblioteca... Zgomot de paşi pe scări, în dreptul uşii sale. Croitorul. Într-o zi trebuia să dea ochii şi cu acest om. Lemprière se întoarse la corvoada de a semna şi data lucrarea pe care o terminase.

În următoarele două zile mai răsfoi o dată filele şi găsi timp să redacteze alte două articole.

Nu fu deloc surprins să constate că numele care rămăsese încă nescris după atâta trudă, planând deasupra paginii, numele care ar fi fost al treilea dacă l-ar fi scris, era Danae.

— Dă-te mai încolo, Lydia, n-avem ce face.

Lemprière se strecură pe locul său.

— Ochelarilor!

Walter Warburton-Burleigh părea încântat să-l vadă. Mopsul râdea pe înfundate. Amândoi stăteau în trăsură pe locurile din faţă. Erau ceasurile patru, în Ajun, şi lumina începea să scadă. Septimus se căţără înăuntru, trânti portiera şi bătu în peretele dinspre vizitiu. Trăsura se urni din loc.

Warburton-Burleigh îi zâmbi lui Lemprière.

— Rosalie a dispărut, ştiai? Sâmbăta trecută. Am trecut pe acolo, dar era plecată. Ţi-a lăsat totuşi o amintire, zise, ducând mâna în buzunar.

Era una din brăţările pentru gleznă.

Lemprière îngăimă ceva ca să scape. Lydia îl privea tăios şi simţea că, într-un fel, o trădase pe fată. Erau ca două surori. *Unde* se dusese? De cealaltă parte, Septimus spuse ceva în legătură cu picioarele ei, şi Lydia izbucni în râs, deşi încerca să se abţină. Atmosfera se încălzi. Mopsul îşi aprinse pipa şi duhăni îngrozitor până când Warburton-Burleigh i-o smulse din mână şi o aruncă pe geam. După câteva scurte ciorovăieli, opriră trăsura şi se dădură cu toţii jos să o caute. Nu erau siguri dacă mai era încă aprinsă. Septimus susţinu că era în stare s-o găsească doar după duhoare. Oraşul rămăsese la câteva mile în urmă şi cerul era acoperit de nori. Se întunecase. S-au despărţit şi au început să scotocească printre pietre. Ninsese de cu seară. Zăpada umpluse şanţurile de lângă drum şi se aşternuse pe câmpuri ca spuma

valurilor noaptea, albicioasă şi uşor luminoasă, parcă nelalocul ei acolo. Avură noroc să găsească bariera liberă, fără alte trăsuri. Lemprière nu vedea nimic.

— John!

Se întoarse. Era Lydia.

— Ai găsit-o? întrebă el.

— Nu. Ascultă, Rosalie a trecut cumva pe la tine? Era urmărită de un tip cu voce ciudată, spuse Lydia. Bet şi Karin ştiu ceva despre asta, dar şi ele au dispărut. Nu că ar fi o pierdere pentru mine, dar totuşi...

— Bet şi Karin?

— Aha! se auzi din josul drumului.

Mopsul zbieră că a găsit pipa, că se rupsese şi că Warburton-Burleigh era pui de căţea. Se întoarseră la trăsură şi îşi văzură de drum mai departe. Mopsul stătea posomorât. Din când în când uita că este bosumflat, şi atunci Warburton-Burleigh îi flutura pipa pe la nas, iar Mopsul se îmbufna din nou. Făceau haz de necaz. Nelinişstea lui Lemprière creştea pe măsură ce se apropiau de conacul familiei De Vere. Purta o redingotă nouă, de împrumut. adusă de Septimus în dimineaţa acelei zile.

— Perfect, exclamase Septimus după ce Lemprière o încercase, şi încă o dată după ce răsfoise filele care erau acum gata. Strângerea acestora fusese principala lui preocupare. Danae? citi pe ultima pagină.

— Încă nu...

Lemprière se pregătea să repete instrucţiunile pe care i le dăduse Septimus mai demult dar acesta i-o reteză scurt:

— Bine, bine, mormăi el pe un ton de negustor, fără nicio urmă din detaşarea misterioasă pe care o arătase la sfârşitul consultaţiei de la Ernst şi Elly.

— Aşa deci, cine mai vine, cine anume, vreau să spun? întrebă Lemprière cu vioiciune când

conversaţia lâncezi.

Tocmai atunci trăsura se hurducă şi, după ce se aşezară mai bine pe locurile lor, întrebarea fu uitată. Se văzu silit să o pună din nou.

— Toată lumea, îi răspunse Septimus. Prietenii şi cunoscuţii lui Teddy şi ai maică-sii. Septimus sesiză în tăcerea lui Lemprière nevoia acestuia de a-şi potoli temerile. Întotdeauna au avut muzică mâncare din belşug şi, se înţelege, un spectacol...

— ...Jocuri de artificii, îl completă Mopsul.

Lemprière dădu din cap.

— Apoi mai sunt şi puicuţele, spuse Walter Warburton-Burleigh, în timp ce Lydia oftă teatral. Fete durdulii, ai căror babaci au moşii acolo-n nord.

— Răposatul conte a făcut afaceri cu o grămadă de corăbii şi de lupi de mare – flăcăii Companiei, continuă Septimus. Ştii, tipul milităros... Teddy îi cunoaşte pe toţi. Maică-sa a împănat locul cu văduve şi matroane, dar şi ele îşi aduc amicii. Un amestec foarte ciudat, pe cinste; anul trecut l-am remarcat pe Dundas[57]...

— ...cel mai plicticos om din Anglia, îl întrerupse Warburton-Burleigh.

— Şi Byrne, Byrne a fost acolo, şi mai cine?

— Chadwick?

— Nu, spuse Mopsul. A murit.

Lemprière ciuli urechile, surprins să audă numele bătrânului avocat al tatălui său.

— Şi tipul ăla mărunţel, înfiorător, care nu a scos un cuvânt toată seara...

Walter Warburton-Burleigh încerca să-şi amintească numele.

— Cu cine mai era? întrebă Septimus.

— Singur, cred, ba nu, era cu Cresus.

— Cresus?

Lemprière era surprins de acest schimb de cuvinte.

— La fel de bogat ca el, adică.

— Vicontele Casterleigh, îl lămuri Septimus, privindu-şi prietenul. Casterleigh.

— Şi Porc Clubul, răcni Warburton-Burleigh.

— Guiţ! zbierară Septimus şi Mopsul, drept toast imaginar.

— Toată lumea, spuse Lydia drept încheiere.

— Fireşte. O să-l cunoşti pe Casterleigh. Conacul lui din Jersey... i se adresă brusc Septimus lui Lemprière care se lăsase pe spate cu chipul încordat; numele de Casterleigh şi Juliette îi veniseră deja în minte, dar se gândise şi la mărturisirile făcute pe pod în ploaie, în noaptea beţiei de la Club. Lui Septimus nu-i pomenise de Casterleigh şi nici de fiica lui. Îl cuprinse un val de uşurare.

— Da, da! Îl cunosc, admise el imediat şi îi povesti ce rol jucase în biblioteca de pe insulă.

Warburton-Burleigh îl privi cu interes reînnoit.

— Şi fireşte că ai fost prezentat fiicei? se interesă el timid.

Lemprière cugetă câteva clipe; nu se dădea de gol în niciun fel.

— Fireşte.

— Aha! exclamă Warburton-Burleigh scurt, şi Lemprière citi pe chipul interlocutorului său o cumplită dezamăgire.

Protestă, descriindu-i cu amănunte convingătoare manierele şi micile ei gesturi, toate gravate în memoria sa pentru totdeauna.

— *Am văzut-o* şi noi, spuse Mopsul.

— O păzeşte ca Acrisios, adăugă Septimus.

Lemprière îi aruncă o privire tăioasă.

— Crede ce vrei, îi spuse.

Şi dintr-o dată nu-i mai păsă dacă îl cred sau nu. Poate că o să fie şi ea acolo diseară. Această perspectivă îl înnebunea. Uitase de ceilalţi. În întunericul de dincolo de geamuri vedea lumini ce alcătuiau numele Juliettei. Juliette, tot ce se poate.

— Am ajuns, spuse Lydia când se apropiară de conac.

— Şi încă târziu, adăugă Septimus.

Aşa era. Trăsurile umpleau deja curtea şi se revărsau pe alee. Zidurile şi gardurile vii se pierdeau în întunericul ce adăpostea copaci şi lăstărişuri, tufişuri, rugi de mure şi alte forme de viaţă vegetală în expansiune; de un verde misterios, se aflau cu toatele acolo nevăzute, aşteptând. Lydia, Lemprière, Warburton-Burleigh, Mopsul, apoi Septimus se dădură pe rând jos din trăsură, cu mâinile şi picioarele înţepenite, căscând şi întinzându-se în aerul tăios al serii. Cerul era şi mai negru decât înainte.

După ce Lemprière înconjură trăsura, în faţa ochilor îi apăru casa. O clădire înaltă, cu tencuială albă, cu traverse şi cu ornamente gotice în formă de trifoi cu patru foi presărate pe faţadă; mereu alte amănunte ieşeau la iveală pe măsură ce ochii lui erau atraşi de frontoanele şi liniile întortocheate ale acoperişului care se desfăşurau în întunericul din spate, pierzându-se într-o învălmăşeală de adaosuri întâmplătoare, galerii joase şi foişoare. Faţada era impunătoare, cu ferestre încasetate flancând o uşă din stejar neagră şi masivă, cu un ciocănaş de care se ocupă Septimus: una, două, trei bubuituri răsunară în holul din spatele ei ca într-o uriaşă tobă de piatră.

Toţi cinci aşteptară să li se deschidă reduşi la tăcere pentru o clipă de presupunerile fiecăruia; Lemprière se gândi din nou la domnul Chadwick, pe care nu-l cunoscuse şi pe care nu avea să-l vadă niciodată.

— Am îngheţat, şuieră Mopsul.

Uşa se deschise. Şi domnul Chadwick stătuse aici şi se întrebase care era rostul invitării sale. Valetul, un omuleţ chel în surtuc roşu, dispăru câte puţin sub maldărul de mantale şi pelerine.

— Domnule? l-a întrebat stârpitura.

Lemprière îi dădu mantaua şi păşi înăuntru în urma celorlalţi. Pentru ce îl invitaseră aici pe avocatul tatălui său?

— Pe aici, domnule.

Lemprière înclină uşor capul.

— O noapte minunată domnule, îmi închipui.

Dar Lemprière de abia se deprinsese cu vorbăria valetului care-i arăta drumul prin casă când glasul acestuia fu înlocuit de un vuiet de cu totul alt soi. Vuietul se întări, spărgându-se în cele din urmă într-o babilonie de tonuri şi accente, cu voci bizare ţâşnind ca nişte capete ce se ivesc dintr-un labirint vegetal, înteţindu-se, atingând un nou prag şi apoi încă unul, până când valetul deschise larg o pereche de uşi duble şi vacarmul izbucni fără oprelişti în întâmpinarea lui Lemprière.

Zgomotul se transformă în trăncăneală gâlgâitoare, sporovăieli însoţite de clinchet de cupe şi pahare; scena era plină de femei sculpturale, pălăvrăgind între ele, în timp ce bărbaţii rânduiţi de-a lungul pereţilor se ciondăneau între ei; şirurile de servitori îşi croiau drum cu coatele prin mulţime purtând tăvi şi carafe, lădiţe cu sticle, feţe de masă şi scaune: pardon, pardon, într-o procesiune de mii de scuze. Scaune cu picioare curbate se amestecau printre ei, împiedicându-i. Măsuţe ţipătoare de bronz aurit făceau faţă oricărei folosinţe. Pe podea erau împrăştiate tăvi cu pahare goale care le stârneau convivilor o uşoară melancolie şi femeilor, un subiect de bârfă. Bărbaţii le dispreţuiau sporovăială, preferând să discute despre arabul Godolphin, următoarea criză a lui Mendoza şi despre ciudatele explozii din ultima vreme petrecute pe o corabie cu sclavi în largul portului Bristol, urmate două săptămâni mai târziu de exploziile de la atelierele de praf de puşcă ale domnului Harvey din Battle – toate învăluite în mister.

— Este în firea fiarei. Niciodată nu ai dovezi, spuse domnul Lifter. Era foarte nervos, la orizont se întrevedea o căpitănie.

— *Dragă,* era leită *Chudleigh*[58]. Te miri de ce se mai îmbracă, la urma urmei...

Vorbitoarea era toată numai volane, turnuri, perniţe pe şold şi rânduri-rânduri de mătăsuri; Lemprière se strecură prin înghesuială în urma lui Septimus până când ajunseră în celălalt capăt al sălii. Sala era mare, cu bolţi ce făceau din ea o imensă camera de rezonanţă pentru sutele de invitaţi dinăuntru. Lemprière se uită după femeile ce se învârteau printre bărbaţi şi îi capturează pe rând din grămezile în care se strângeau opunând rezistenţă, şi îi schimbă apoi într-o devălmăşie a sexelor. Doamne în vârstă se plimbau şchiopătând, rezemate în bastoanele lor cu măciulii de argint, purtând *maladies imaginaires*[59] şi uriaşe pălării împodobite cu flori, urmate de consorţii lor împopoţonaţi şi încătărămaţi, care-şi strângeau în mână bastoanele. Tinerii ţineau paharele la piept, în timp ce vârstnicii treceau printre ei în pas de melc şi îşi înălţau către cer ochii ca mărgelele, prefăcându-se nerăbdători. Cavalerii luau aere de cuceritori, în timp ce domnişoarele priveau iscoditor pe după bucheţelele de flori.

Lemprière recunoscu câteva feţe întâlnite la Porc Club: insul dinţos cu mustaţă, care făcuse pe cântăreţul din sticle, şi mulţi alţii. Nici urmă însă de Rosalie, doar amicele Lydiei, apoi contele care se uită spre el şi îi făcu semn cu mâna. „Vino încoace!” mişcă el din buze peste grămada de trupuri. La fel, nici urmă de Septimus. Acesta se furişase puţin mai devreme atras de o văduvă cu faţa ca un ţucal, căreia îi povestea acum aventurile lui dintr-un bordel sicilian, în timp ce cochetele ei nepoţele ascultau în linişte cu ochii măriţi de curiozitate.

— Îngrozitor! lătră văduva drept concluzie, şi câteva firimituri de pudră de pe nas îi căzură în pahar.

Nepoţelele îşi muşcară buzele şi priviră în lături. Septimus le făcu cu ochiul. Lemprière se rătăcise. După ce primise mesajul, se îmbulzise hotărât să ajungă la conte, dar nu se ştie cum, se abătuse din drum. Contele nu se vedea nicăieri. Porni din nou în căutarea lui; sala răsuna de saluturi prieteneşti şi conversaţii, mici schimburi de cuvinte reci între inamici politicoşi şi îmbrăţişări călduroase care îi distraseră atenţia, până când se trezi trăgând cu urechea la flecăreala celor din jur.

— ...şi bucătăreasa închide câinele după cum i se spusese, îşi vede mai departe de drob şi când se uită din nou, câinele dispăruse fără urmă.

— Fără urmă?

— Fără urmă. Aşa că iese repede şi începe să strige după câine, dar afurisitul se ascunde. Aşa că pune jos o bucată de carne şi aşteaptă să apară câinele, după cum îi cerea burta.

— Nu-i burtă, nu-i câine.

— Întocmai, aşa că pune jos bucata de carne...

Un bărbat scund, cu părul negru şi cu o mustaţă pleoştită, ţinând un suport de partituri în mână, îşi tăie potecă printre Lemprière şi istorisire, împingându-l spre un domn înfloritor, cu o eşarfă purpurie; acesta rosti tare un cuvânt ce căzu asupra lui ca o veste proastă de mult aşteptată.

— ...broaşte ţestoase.

— Absurd!

— Broaşte ţestoase, ascultă-mă pe mine. Sute de ţestoase gigantice. Citeşte-l pe Tit Livius. Asediul Spartei.

— Eşti sigur, Marmaduke?

— Fireşte că sunt.

Şi Lemprière era sigur, râzând în sinea lui de confuzia dintre numele falangei[60] şi animalul

însuşi. Marmaduke imita acum apropierea şirurilor compacte de oşteni. Bărbatul cel scund se întoarse cu un cufăr mare şi greu pe care îl târa anevoie prin mijlocul marii îmbulzeli, navigând printre talazurile umane, roşu la faţă; Lemprière fu nevoit pentru a treia oară să se dea deoparte pentru a-l auzi pe Marmaduke explicând cât de eroic zdrobiseră ţestoasele romane şirurile spartane ca să câştige o mare victorie.

— N-aţi mai auzit de asta, aşa-i? Atunci, veţi auzi, mai bine zis veţi *vedea* cu toţii în...

Interlocutorul lui rămase fără expresie, apoi păru îngrozit de-a binelea.

— Doar nu ai de gând să pui aşa ceva în scenă, Marmaduke.

Vreun actor, gândi Lemprière.

— Este scena mea, îl puse la punct Marmaduke, după care adăugă observând chipul înspăimântat. Dar nu *pe* scenă. Deasupra ei.

— Deasupra?

Un proprietar de teatru, îşi corectă Lemprière gândul dinainte. Îşi închipui ţestoasele gigantice dând din aripi pe deasupra unui spectacol cu ce anume, cu *Orestia*? Un maniac.

— Pe acoperiş, exclamă Marmaduke. Le-am comandat deja, turnătoria Coade le face de şase iarzi; mă costă câte patru guinee fiecare şi chiar mai puţin dacă iau mai mult de o duzină.

— Mai mult de o duzină!

— Cred că două sau trei, şi încă una pe parapet – o trupă de broaşte ţestoase. Am putea avea invitaţi care să facă turul acoperişului înaintea fiecărui spectacol, anunţuri în gazete, ştii, lucruri din astea...

Însoţitorul lui Marmaduke clătina din cap murmurând încetişor ca pentru sine: *nemaipomenit, nemaipomenit, nemaipomenit,* în timp ce Marmaduke îl bătea pe spate. Lemprière se gândea la Eschil şi la ţestoasa sortită ţestei sale; sări apoi într-o parte să-i facă loc din nou

mustăciosului care de data aceasta ducea un teanc de hârtii şi o mică şurubelniţă de alamă. Lemprière îl urmări cu privirea până dispăru şi îşi spuse că poate ar trebui să-l urmeze şi să mai încerce să-i găsească pe conte, pe Septimus, pe Lydia, chiar şi pe Mops, până şi pe Warburton-Burleigh.

— John! Omule! O palmă puternică pe spate îi tăie răsuflarea; Lemprière tuşi şi se înecă, apoi se întoarse şi-l văzu pe Edmund, conte de Braith, care arbora un zâmbet larg pe faţă şi un obiect în formă de pâlnie în mână, pe care îl ridică la buze şi prin care tună: Mă bucur să te văd!

Mai mulţi invitaţi, printre care şi Marmaduke, se întoarseră.

— L-ai cunoscut pe Marmaduke Stalkart? Contele îi luă pe amândoi de cot şi îi trase după el. Marmaduke este proprietarul Operei din Haymarket, din nefericire închisă, deocamdată...

— Se va redeschide în curând.

Marmaduke întinse mâna pe care Lemprière i-o strânse. Conversaţia lâncezea. Contele îşi mută privirea de la unul la altul.

— Te întrebi, poate, de ce ai venit? adresă el jovial lui Lemprière o scuză prefăcută pentru seara respectivă.

— Chiar aşa, *pentru ce* mă aflu aici? întrebă Lemprière.

— Te afli aici pentru meritele tale, spuse contele. Dar cred că mama, Lady De Vere, doreşte să-ţi vorbească.

— Mama dumitale? Dar nu am întâlnit-o niciodată. Unde e?

— Sus. Nu mai ia parte la asemenea petreceri, cel puţin de când a murit tata. Să-ţi spun drept, şi eu sunt la fel de buimăcit ca şi tine. E foarte bătrână, înţelegi. Contele se tot uita peste umăr, apoi îşi sfârşi brusc lămuririle. John, trebuie să te vestesc că va urma un spectacol. Domnul Maillardet pare să fie gata în sfârşit. Iartă-mă, vorbim după aceea. Ştiu că totul e o aiureală, dar...

Contele o porni pieziş în direcţia bărbatului scund care se aşezase cu calabalâc cu tot în colţul cel mai îndepărtat al sălii, lângă uşile duble. Lemprière lansă un semnal la întâmplare.

— Domnul Chadwick! strigă el după Edmund. Contele se întoarse; pe chipul lui se citea uimirea la auzul acestui nume cunoscut. Pentru domnul Chadwick mă aflu aici! repetă Lemprière şi mai tare, ştiind că dăduse lovitura. Dar nu ştia şi de ce.

— Mai târziu, John.

Atât reuşi să îngaime uluitul conte în timp ce se lupta să ajungă la domnul Maillardet care, în genunchi, cu capul vârât într-o cutie, meşterea ceva cu şurubelniţa.

— N-o să meargă, spuse o voce blândă în dialect scoţian, şi Lemprière se întoarse, zărindu-l pe cel care îi vorbise, un bărbat înalt, cu păr negru ca smoala.

— Domnul Byrne, se prezentă; Lemprière îşi declină şi el numele.

— Afurisitul de Maillardet este meşter de jucării, un meseriaş strălucit, dar n-ar recunoaşte o structură de comandă nici dacă l-ar lovi drept în faţă.

— Da, cred că... nu ştiu, începu Lemprière, dar fu întrerupt de un bubuit. Contele se căţărase pe un scaun şi cerea să se facă linişte.

— Vă urez Crăciun fericit, zise el cam anapoda, şi după această nefericită întorsătură de început discursul o luă razna de tot.

După lungi retractări şi explicaţii ale lucrurilor pe care le spusese deja, după lungi pauze stânjenitoare şi false întreruperi şi reluări, îşi agită paharul într-o zăpăceală fericită, pe când publicul murmura: „Ascultaţi, ascultaţi !” sau scotea sunete de apreciere în diferite momente ale discursului.

— E mult mai bine, răsună o voce familiară în urechea lui Lemprière. Era Septimus, pe care Marmaduke şi domnul Byrne îl salutară cu o

înclinare a capului. Anul trecut a fost mult mai rău. A ţinut-o aşa ore întregi.

— ...şi departe de mine intenţia de a nu dori să neg, mai degrabă, *dorinţa* de a nega, adică dimpotrivă până când suntem gata... spunea contele... ceea ce, aş spera, nu începe nicio îndoială, chiar suntem.

Ultimul cuvânt fu rostit cu putere, stârnind mormăieli afirmative în acea parte a auditoriului care interpretase propoziţia în sens pozitiv; ceilalţi considerând că este vorba de sensul contrar, mârâiră: „Câtuşi de puţin" sau „Nu te teme". Apoi, nemaiaşteptând nimic nou, amândouă taberele ridicară tonul aprobărilor, în speranţa că discursul se va sfârşi şi se luară la întrecere în strigăte politicoase. În mijlocul acestui vacarm, Edmund repetă o propoziţie care se pierdu în hărmălaie; publicul îşi dădu seama că o luase de la capăt. Nu mai voiau să audă...

— ...domnul Maillardet, şi vă mulţumesc tuturor.

Erau cu adevărat ultimele cuvinte.

Se auziră câteva aplauze răzleţe. Cappadocian, gândi Lemprière.

— Ai avut dreptate, ca-ntotdeauna, domnule Praeceps, spuse domnul Byrne. Un efort vizibil îmbunătăţit.

În faţă se întâmpla ceva. Omuleţul cu mustaţă vorbea prin pâlnia pe care Lemprière o văzuse mai devreme la conte: prin ea scotea vocale exotice, trimiţându-le în sus spre acoperiş, unde se spărgeau şi cădeau ca un ecou învălmăşit. Apoi se opri.

— Ne apropiem? îi pofti domnul Byrne pe ceilalţi trei. Îl urmară în timp ce el se strecura spre partea din faţă a mulţimii care 9 urmărea deja pe domnul Maillardet asamblând o maşinărie.

— Ce este asta? întrebă Marmaduke.

— O demonstraţie.

— Diletantism grosolan, pufni domnul Byrne. Am construit maşini care erau în stare să facă o jucărie mai bună decât asta.

Lemprière înălţă din sprâncene către Septimus.

— Un rival, îi şopti acesta. Anul trecut a făcut şi el o demonstraţie.

Domnul Maillardet ridică goarna şi vorbi scurt, arătând spre maşinăria lui. Era o ladă pe care stătea îngenuncheată o păpuşă în mărime naturală, îmbrăcată în uniformă de soldat francez. În faţa păpuşii se afla o măsuţă cu hârtie de scris pe ea. Unul din braţele păpuşii atârna pe lângă trup, celălalt era ridicat şi îndoit din cot, de parcă voia să pareze o lovitură.

— Destul de ingenios, nu crezi? întrebă Marmaduke.

— Nu, răspunse domnul Byrne.

Câţiva bărbaţi la vreo şaizeci de ani care, după ţinută, păreau că lucraseră în marină, se apropiară târşâindu-şi picioarele, ca să se uite mai bine.

— Ce este asta? întrebă Lemprière.

— O parte din tine şi din mine, spuse Septimus.

— Un automat, un robot, îi răspunse domnul Byrne. O statuie mişcătoare. O imitaţie a umanului.

— Ernst ar trebui să-l vadă, îi şopti Lemprière lui Septimus. Se potriveşte cu toate teoriile lui.

Septimus râse zgomotos, atrăgându-şi privirea furioasă a domnului Maillardet.

— Potoliţi-vă, spuse unul dintre căpitanii care urmărea foarte atent cele ce se petreceau acolo.

Lemprière se uită la automat şi la meşterul care stătea în genunchi în spatele acestuia, răsucind nişte fire şi mormăind ceva ca pentru sine. Părea că e gata să înceapă. Câteva învârtitori şi se dădu la o parte, foarte aproape de domnul Byrne care îşi cerceta unghiile. Toţi ceilalţi stăteau

cu ochii ţintă pe automat. După câteva clipe în care nu se întâmplă nimic, în afara unui zâmbet care flutură pe faţa domnului Byrne, deodată se auzi un ţipăt ascuţit de femeie. Automatul se mişca. Domnul Maillardet îi aruncă domnului Byrne o privire care sugera că tocmai îl observase. Capul se roti într-o parte şi alta, apoi se uită spre mulţime. Părul negru de câlţi se zărea de sub chipiu, iar ochii erau nefiresc de albaştri. Pe faţă avea cioplit un zâmbet îngheţat. Păpuşa se uită în jos la hârtia de pe măsuţă, braţul zvâcni, se opri, zvâcni din nou, apoi se mişcă încet cu degetele desfăcute; după aceea, ele se strânseră ca să apuce tocul. Lemprière băgă de seamă că pe măsuţă era însemnată cu precizie poziţia tocului. Câţiva invitaţi aflaţi mai în spate aplaudară. Când încetară, Lemprière auzi un huruit slab, întrerupt când şi când de ţăcănituri. Pe măsură ce demonstraţia se desfăşura, acestora li se alăturară câteva zgomote surde ce ieşeau din ladă, mai rare decât celelalte.

— Nici măcar n-a amortizat camele, şopti domnul Byrne în urechea lui Lemprière.

Înăuntrul maşinii comanda trecea de la transmisii la servomotoare, pe măsură ce roţile gradate reglau camele de programare, iar siguranţele transmiteau mesajul codificat prin intermediul angrenajelor spre pârghiile combinate ce se mişcau tăcute în braţele automatului. Muindu-şi tocul în călimară, păpuşa fu cuprinsă de câteva mici tremurături mecanice, după care braţul se mişcă în jos şi scrise ceva după reluarea fluxului de informaţii. În deplasare, braţul era foarte ţeapăn, dar Lemprière observă că peniţa alunecă lin pe hârtie. După douăsprezece sau treisprezece rânduri, domnul Maillardet luă hârtia şi o înmână unei doamne care stătea în faţă.

— O poezie de dragoste! Oh, mon amour! se adresă ea maşinii, jucând puţin teatru.

Însoţitorii ei râseră şi îşi strânseră mâinile. Domnul Maillardet primi complimente în numele creaţiei sale. În ceea ce-l priveşte, automatul privea fix înainte. Performanţa se mai repetă de două ori, de fiecare dată trezind aceeaşi încântare: doamnele comparau creaţiile automatului şi se luau la întrecere care să ocupe un loc în inima acestuia. După aceea, domnul Maillardet întinse mâinile cerând linişte şi vorbi din nou din goarnă, tot atât de nedesluşit ca şi mai înainte. Apoi înlocui tocul şi hârtia şi mai învârti o manivelă din spatele lăzii. Toată lumea privea în tăcere. Maşina începu să se mişte mai repede, ţăcăniturile şi zumzăitul erau din ce în ce mai puternice.

— A ambalat motorul prea mult, îi spuse domnul Byrne lui Lemprière.

Acum automatul executa un desen prin mişcări sacadate şi împunsături ale tocului – o corabie cu trei catarge şi velatura completă, cu fiecare detaliu la locul lui, până la montanţii parapetului şi îmbinările prorei. Căpitanii se apropiară pentru a observa mai îndeaproape; unul dintre ei chiar s-a aşezat în dreptul maşinii, împiedicându-i pe ceilalţi să vadă. Avea chipul bătut de soare şi ploi al unui om care nu părea înclinat spre manifestări exagerate; cu toate acestea, rămase pironit când privi desenul. Domnul Maillardet se îndreptă grijuliu spre creaţia lui care tocmai trasa şi ultima fungă pe corabie.

— Dumnezeule Sfinte! exclamă omul. Jur că e un vas pe care îl cunosc!

Întinse mâna să smulgă hârtia tocmai când păpuşa începuse să scrie numele corăbiei pe proră.

— Domnule! protestă inventatorul.

Dar era prea târziu. Când mâna bărbatului atinse hârtia, păpuşa îşi ridică braţul stâng cu palma deschisă şi îl apucă de încheietură. Partea stângă a maşinii păru să încremenească în timp ce bărbatul se zbătea să scape.

— Drace, murmură el; apoi scoase un urlet când braţul drept coborî lent şi scrise cu tocul numele corăbiei pe pielea moale a palmei din care ţâşni sânge şi cerneală.

— Dumnezeule mare, opreşte-o! strigă omul, scuturându-se furios, pe când ceilalţi începură să tragă de braţul de metal.

— Domnilor! Vă rog! strigă domnul Maillardet.

Domnul Byrne reacţionă imediat. Ducându-se la rivalul lui, îi smulse şurubelniţa din mână, se aplecă în spatele automatului, trase aer în piept apoi băgă şurubelniţa înăuntru. Mâinile păpuşii îşi desfăcură degetele şi dădură imediat drumul prizonierului, iar înăuntrul maşinii se auzi un geamăt ascuţit, pătrunzător. Braţele se îndepărtară; apoi, foarte încet cu grijă, mâna stângă apucă dreapta şi o răsuci, până când o scoate din încheietură. Câţiva musafiri îşi feriră privirea. Pârghii mici de alamă zvâcneau înăuntrul ciotului. Apoi aceeaşi mână se ridică spre nas. Lemprière urmări cum mişcarea se prelungi până când automatul îşi înfipse cele cinci degete în faţa de ipsos. Mâna apucă ceva dinăuntrul capului, apoi braţul începu să se mişte înapoi. Se auzi un zgomot ca de fire rupte, apoi un pocnet, după care capul se desprinse de gât. Motoarele din ladă gemeau, camele clănţăneau furioase, dar mişcările automatului nu păreau lipsite de control. Rămase aşa un timp, cu capul zâmbitor atârnându-i de mână, apoi începu să-l lovească de podea, o dată, de două ori, de trei ori. Motoarele scrâşniră şi mai tare şi maşinăria se făcu bucăţi. Automatul zvâcni violent apoi se opri. Capul se desprinse de mână şi căzu, rostogolindu-se pe podea. Ochii tuturor se întoarseră spre domnul Maillardet care rămăsese încremenit într-un gest teatral, cu mâinile la urechi. Venindu-şi în fire, se năpusti spre invenţia sa. Culese capul şi mâna, apoi se prăbuşi pe podea. Automatul descăpăţânat căzu peste măsuţă.

— De ce? strigă domnul Maillardet celorlalţi, apoi din nou, şi mai tare, către domnul Byrne, care îi înapoia şurubelniţa.

— Lucrurile se dezmembrează, spuse domnul Byrne laconic. Este demonstrat ştiinţific.

Spectacolul se isprăvise. Oaspeţii contelui se uitară în jur după o nouă reprezentaţie. Înconjurat de câţiva dintre prietenii săi, rănitul îşi tampona mâna cu batista.

— La naiba, la naiba cu corabia! *O cunosc*, spunea întruna zguduit încă de întâmplare.

— Linişteşte-te, Eben, spuse o femeie în vârstă pe un ton categoric.

— Ascultă, a acostat chiar *aici*, protestă el. Aici, pe Tamisa.

Era un bărbat la vreo şaizeci de ani, bine clădit, cu păr de culoarea oţelului. Din toate părţile îl asediau sfaturi care mai de care mai grijulii, pe măsură ce invitaţii sesizau situaţia neplăcută în care se afla. Câţiva dintre cei mai tineri îşi dădeau ghionturi. Căzură de acord că mâna trebuia curăţată şi bandajată. Eben se lăsă condus de o servitoare, mormăind ceva despre corabie şi despre şocul simţit atunci când a recunoscut-o. Dar o făcea mai potolit, dându-şi seama poate de spectacolul pe care îl oferise.

— E *Vendragon,* ca să vezi, afurisitul de *Vendragon...* spuse el când trecu prin dreptul lui Lemprière.

— De ce? întrebă din nou domnul Maillardet, de pe podea. Nu-i răspunse nimeni.

— John?

Era contele, şi gândurile lui Lemprière luară din nou o turnură juridică, amintindu-şi de expresia buimacă a contelui la auzul numelui lui Chadwick, de propriile îndoieli, şi de alte o sută de întrebări pe care voia să le pună.

— Mama şi-a exprimat dorinţa să te vadă, spuse contele.

Domnul Byrne i se alăturase lui Maillardet. Împreună adunau şuruburi, piuliţe şi bucăţi de motor. Chipul ars de soare şi bătut de vânturi al rănitului dispăru printr-una din uşile laterale. Septimus era de negăsit. Ca şi Casterleigh, observă Lemprière. Sau ca şi fiica.

— Ţi-a plăcut demonstraţia lui Maillardet? întrebă contele.

Lemprière răspunse că i se păruse unică; cei doi se îndreptară spre capătul sălii. Contele părea foarte vesel, schimbând replici cu invitaţii şi râzând mai tare decât ei.

— Pe aici.

Pătrunseră printr-o uşă într-un coridor lung. Larma din hol se estompase; li se auzeau doar paşii.

— După cum îţi spuneam, *este foarte* bătrână. Contele vorbea peste umăr, arătându-i drumul. Îşi doreşte ca lucrurile să rămână neschimbate. Înţelegi? Aşa cum au fost, sau cum îşi închipuie ea că au fost.

Urcară o scară, apoi străbătură o încăpere lungă, cu pereţii de stucatură înfăţişând diferite scene mitologice, gorgone şi bărbaţi înarmaţi, femei închise în turnuri. Încăperea din spate era căptuşită cu rafturi goale. Pe măsură ce se deplasau prin casă în sens invers, topografia ei devenea mai confuză. Încăperile de formă ciudată, cele fără ferestre şi nenumăratele trepte trădau un plan haotic, ca şi cum clădirea fusese construită la întâmplare, prin nesfârşite adaosuri, şi nu după vreun plan anume. Edmund comenta din mers, explicându-i lui Lemprière că, iniţial, edificiul fusese înălţat de Thomas, cel de-al patrulea conte, din banii câştigaţi din negoţ pe vremea reginei Elisabeta.

— Dar, firește, vei afla de toate acestea... spuse el, pe când Lemprière se gândea la contractul semnat de Thomas şi de François.

— Mai povesteşte-mi, îl rugă, dar contele îşi reluă excursul topografic, vorbindu-i de adăugirile de mai târziu ce nu se potriveau cu mărimea sau grandoarea clădirii originare; erau ziduri şi unghere alipite după nevoie de-a lungul secolelor, unele făcute chiar de mântuială. Cu toate acestea, Lemprière se simţea obligat să strecoare comentarii laudative.

— O, are nişte colţuri fascinante, spuse contele nepăsător. Aş vrea să-ţi pot arăta grădinile. Am în lucru un plan de asanare pe care l-ai putea găsi interesant. Ţine de tradiţia familiei. Toţi bărbaţii De Vere au adăugat câte ceva. Recitalul contelui deveni cam confuz, deşi încă destul de inteligibil.

— Tatăl meu a ridicat noile grajduri înainte de a muri, dar fireşte că nu putem ţine pasul cu ceea ce a gândit *el.* Fie vorba între noi, toată şandramaua asta stă să cadă dintr-o clipă în alta. Mama nu acceptă. Nici nu se gândeşte la altceva. Încearcă s-o înţelegi, John.

Lemprière consimţi îngăduitor. Îşi continuară drumul într-o aripă unde pereţii erau lambrisaţi şi mobilierul se afla într-o stare mai acătării. Drumul era străjuit de tablouri înfăţişând bărbaţi şi femei înţepeniţi în costumele lor neobişnuite. Contele se opri în dreptul unuia dintre ele.

— Thomas de Vere, al patrulea conte, în tinereţe. Ciudat, nu-i aşa?

Lemprière fu de acord. Făcând abstracţie de lacul îngălbenit şi de nuanţele decolorate, de prost gust, ale carnaţiei, tabloul l-ar fi putut înfăţişa foarte bine pe Edmund. Asemănarea era izbitoare.

— Pe aici.

Contele deschise o uşă de lângă portretul celui de-al patrulea conte şi păşiră într-un salon lung cu canapele, un pian şi mai multe birouri împinse lângă peretele din fund. În cămin focul ardea vioi.

— Dacă vrei s-aştepţi o clipă...

Contele traversă încăperea şi dispăru pe o altă uşă. Lemprière se uită de jur-împrejur, dar contele reveni după câteva secunde.

— Lemprière, dă-mi voie să te prezint mamei mele, Lady Alice de Vere, rosti el solemn.

Între timp, în cadrul uşii apăru o femeie uscăţivă, îmbrăcată într-o rochie bleu-pal. Avea faţa pudrată, cu o pată roşie de fard pe fiecare obraz, iar părul îl purta pieptănat în sus, altfel decât femeile din sală. Se opri şi duse la ochi un pince-nez ca să-l studieze pe Lemprière. Acesta se înclină uşor.

— Aşa deci, dumneata eşti Lemprière, rosti ea cu glas limpede. Familia De Vere îţi urează bun venit, domnule Lemprière, aşa cum a făcut-o şi cu François, străbunicul dumitale.

Lemprière clipi în spatele ochelarilor.

— O sută cincizeci de ani au schimbat, poate, împrejurările, dar salutul nostru cel puţin rămâne acelaşi.

— Mulţumesc, Lady de Vere.

— Ai avut neplăceri cu zăpada?

— Nu, câtuşi de puţin.

— Edmund? Poate că domnul Lemprière vrea nişte vin.

Contele rămăsese în picioare lângă un scaun tapisat, de care acum stătea rezemat. Când se duse să ia carafa se împiedică uşor. Lemprière sorbi din pahar. Contele îl dădu peste cap pe al său, apoi îşi mai umplu unul. Maică-sa îi aruncă o privire cu înţeles.

— Ar trebui să mă întorc la musafiri, zise el, şi vorbirea îi era mai clară decât până acum. Îi voi spune lui Septimus că eşti aici, se adresă lui Lemprière şi ieşi pe uşa pe care intraseră.

Lemprière se trezi singur cu Lady de Vere, care se apropie de el.

— Eşti tânăr. Ai copii?

Mersul îi era uşor, paşii nesiguri. Lemprière voia să o vadă luând loc.

— Nu, răspunse.

De aproape părea şi mai slabă, scofâlcită chiar. Ochii întunecaţi erau aţintiţi asupra lui Lemprière sau într-un punct aflat în spatele lui.

— E vorba de Skewer, vorbi ea repede şi se aşează, arătându-i lui Lemprière un scaun. Te nedumereşte prezenţa dumitale aici. Află că e vorba de Skewer, nu de Chadwick. Domnul Chadwick este de şcoală veche. Domnul Skewer ne-a înştiinţat despre contract.

— Era, spuse Lemprière. Domnul Chadwick *era* de şcoală veche. A murit cu câtva timp în urmă.

— A murit? întrebă Lady de Vere. A, da, desigur. Ultimele cuvinte au fost rostite mai mult pentru sine decât pentru musafir. Şi tatăl dumitale a murit?

Lemprière înclină capul, uşor ofensat de tonul sec cu care fusese enunţat acest fapt.

— Tatăl dumitale a avut nişte afaceri cu domnul Chadwick, anul trecut sau cu mai mulţi ani în urmă – pe vremea aceea Skewer era asistentul lui. Te vei fi mirat poate de interesul nostru târziu pentru acel contract. Anul trecut, tot pe vremea asta, l-am invitat pe domnul Chadwick să ne dezvăluie tot ce ştie. A refuzat, ba s-a simţit chiar jignit că i-am cerut-o, dar trebuia să o facem. Era în interesul dumitale şi al nostru. Lady de Vere se însufleţise. Când tatăl dumitale a murit, domnul Skewer a venit singur la noi...

— Aşa aţi aflat de contract... o întrerupse Lemprière.

— Ştiam de mai demult, a răspuns ea tăios. După cum ţi-am povestit. Dar noile împrejurări ne-au condus la o nouă încercare, la implicarea domnului Praeceps şi la oferta noastră de a cumpăra documentul.

Lui Lemprière îi reveni în minte chipul lui Skewer aplecat deasupra biroului spunându-i plin de solicitudine că documentul este un obiect rar,

urmat de imaginea văduvei Neagle lovindu-l cu pantoful şi de cuvintele ei furioase: „În solda unor pungaşi”. Totul era adevărat.

— Aţi dorit să achiziţionaţi contractul, spuse el tăios. Vreţi să-l cumpăraţi. Vă trebuie.

— Nu, domnule Lemprière, răspunse ea mai calmă. Contractul ne-a făcut cunoscute chestiuni pe care ni le imaginasem cu mult timp în urmă. Lady de Vere îl privi lung pe tânăr, apoi rosti:

— Ceea ce ne trebuie, după cum te-ai exprimat, e cu totul altceva. Obiectul afacerii noastre de până acum, domnule Lemprière, nu este contractul. Eşti chiar dumneata.

Zicând acestea, Lady de Vere se ridică de pe scaun şi se duse repede spre un *secrétaire* din celălalt colţ al camerei. Deşi ultima ei propoziţie îl uluise, lui Lemprière nu-i scăpă faptul că mergea mult mai vioi. Paşii ei şovăielnici, impresia de fragilitate erau un număr din spectacolul dat în beneficiul lui. Sau al ei, îşi spuse, în timp ce femeia scotocea prin sertare, pentru a se întoarce cu un vraf de hârtii şi mai multe catastife legate în grabă.

— Într-adevăr, la ce bun să vrem contractul dumitale, când, la urma urmei, îl avem pe al nostru, spuse Lady de Vere, înmânându-i o foaie. Era contractul, identic până la ultimul amănunt, cu tot cu semnături şi marginea de jos serată a paginii. Thomas de Vere. François Lemprière.

— Fiul meu ţi-a vorbit despre însemnătatea lui, continuă Lady de Vere.

Chipul lui Lemprière se făcu alb ca varul. Un discurs trunchiat, în care se amestecau palavrele beţivilor de la Porc Club, greaţa, faţa răsturnată a contelui: „a zecea parte... milioane până acum... pentru totdeauna...” Era mai mult, mult mai mult decât atât, dar îi scăpase ca apa printre degete. Nu îşi amintea.

— Al patrulea conte a fost un temerar, unul dintre primii acţionari... – cuvintele veneau de

nicăieri – ...un negustor. Prima călătorie a fost cheia tuturor celorlalte. O adevărată aventură în toate înţelesurile.

Îi întinse lui Lemprière o cărţulie îngălbenită de timp cu colţurile îndoite, şi tânărul citi cu glas tare: „Călătoria spre Indii şi aventurile Căpitanului Lancaster de pe *Dragon,* laolaltă cu celelalte corăbii, *Hector, Înălţarea* şi *Susan.* O poveste adevărată".

— Aceasta a fost prima călătorie.

Lemprière dădu din cap, întorcând paginile din faţa lui şi citind la întâmplare despre încercările şi izbânzile expediţiei. Lady de Vere vorbi din nou cu repeziciune, se vedea că repetase de multe ori aceste cuvinte.

— La început au fost nenumăraţi acţionari. Corăbiile au plecat în anul 1600. Se ştia doar că dincolo de Capul Bunei Speranţe se aflau pieţele de mirodenii ale Orientului, aduse de acolo de neguţătorii olandezi în cala vaselor. Era îndeajuns. Corăbiile au pornit în larg şi nu s-a mai auzit nimic de ele timp de peste doi ani. Doi ani, domnule Lemprière. Cei mai mulţi investitori îşi pierduseră răbdarea. Doar câţiva şi-au păstrat acţiunile, ba le-au cumpărat şi pe ale celor cu inima slabă, desigur. În cele din urmă au mai rămas doar nouă.

— Printre care şi Thomas de Vere, spuse Lemprière.

— Fireşte. Toţi nouă erau îndatoraţi până peste cap. Familia De Vere datora mii de lire. Nu-i plătiseră pe constructorii corăbiilor şi nici pe cei care furnizaseră proviziile. Toţi trăiau din mila cămătarilor din City. Toţi nouă aveau datorii uriaşe, dar îşi păstraseră acţiunile şi credinţa.

Lemprière răsfoi din nou cărţulia.

— Corăbiile s-au întors până la urmă, spuse el.

Chiar şi după atâţia ani căpitanul Lancaster apărea din paginile scrise în stil bombastic drept un om extraordinar.

— O, da, s-au întors. Mai întâi, vestea a venit de la un francez, Beaudeguerre. Apoi toate cele patru corăbii au fost zărite în largul coastelor franceze. Valoarea acţiunilor s-a dublat, s-a triplat, apoi s-a triplat încă o dată, şi Thomas ar fi putut să le vândă chiar în acea clipă. Dar, aşa cum stăteau lucrurile, ar fi fost nebun să renunţe la tot.

Lady de Vere se opri şi-şi tamponă buzele.

— Corăbiile erau goale? îndrăzni Lemprière.

— Nu! Erau pline! Gemeau de piper. Lancaster făcuse tot ce i s-a cerut.

— Aşadar, s-au îmbogăţit cu toţii...

— Dimpotrivă, au fost ruinaţi cu toţii, spuse femeia. Olandezii umpluseră pieţele de luni de zile. Piperul nu mai avea căutare. Nu s-au găsit cumpărători nici aici, nici pe continent. Dumnezeu ştie, Thomas a încercat să-şi vândă partea, dar... Se lăsă o scurtă tăcere. Iată cum s-au cunoscut familiile noastre, domnule Lemprière.

Ceasul ticăia încet în cutiuţa lui. Patru lămpi cu ulei aruncau o lumină liniştită în salon. Lady de Vere stătea foarte dreaptă, cu mâinile în poală. Degetele zvâcneau uşor, răsucind inelele în timp ce vorbea.

— A fost într-adevăr cea mai neagră perioadă pe care a cunoscut-o Thomas de Vere. Mai târziu avea să gândească altfel, dar aceea a fost cu adevărat cea mai rea. Călătoria reuşise; şi totuşi dăduse greş. Familia lui fusese sigură că se vor îmbogăţi, iar acum erau cu toţii faliţi. Creditorii îi hăituiau. Thomas datora sume pe care ştia că nu le va putea plăti niciodată. Cel mai rău era că ştia că avusese dreptate tot timpul. Lancaster dovedise că Indiile erau o adevărată comoară, că erau mai bogate decât îşi închipuise. Toate câştigurile din lume îl aşteptau, dar el nu le putea obţine. Nimeni nu l-ar mai fi împrumutat cu bani pentru o a doua călătorie. Se simţea părăsit, ca pe o insulă pustie; ca Tantal: apele se retrăgeau ori de câte ori se

apleca însetat asupra lor să bea. Poţi să-ţi închipui aşa ceva, domnule Lemprière?

John se gândea la visurile sale, la lucrurile cunoscute lui, şi doar pe jumătate la povestea pe care o auzise.

— Da, cred că da.

— Toţi cei nouă acţionari erau la ananghie, toţi în aceeaşi barcă, ha, ha! Râsul răsună amar. Dar după un timp au fost salvaţi, într-o oarecare măsură.

— François? sugeră Lemprière.

— Şi ceilalţi nouă. Negustori şi acţionari la rândul lor, un fel de club. Au străbătut canalul de la La Rochelle câteva luni mai târziu – dar mai bine citeşte singur...

Îi dădu lui Lemprière un teanc de foi care fuseseră cândva o carte, dar legătura se rupsese şi acum paginile curgeau. Lemprière luă filele şi îşi aruncă o privire asupra lor. Coloane de cifre, liste.

— Un registru?

— Un fel de catastif, consimţi Lady de Vere. Dar citeşte. Se uită cum Lemprière îşi aplecă din nou capul, apoi arătă în susul paginii. Vezi data? Iarna anului 1602, puţin după întoarcerea expediţiei.

Lemprière înclină capul fără să răspundă. Citea o listă de nume.

— Servitorii au fost întotdeauna plătiţi, chiar dacă după multe luni, spuse Lady de Vere cu o umbră de mândrie în glas.

Lemprière citi mai departe, trecând peste vânzări: nişte oi la începutul anului următor, apoi o bucată de pământ, apoi încă una. „Făurar 1603. Jupânul Woodal a trecut iar pe la mine pentru a şaptea oară, dar nu i-am putut da niciun zălog. Thomas Wilbert, acelaşi.”

— Creditorii, îl lămuri Lady de Vere.

Însemnările erau tot mai dese, alături de „Întâlnirile Philp. Sm. şi ceilalţi”, de cinci ori doar în martie.

— Philpot şi Smith, desluşi Lady de Vere. Ceilalţi erau restul de şase acţionari, aflaţi în aceeaşi încurcătură.

Spre sfârşitul lui martie apărea un inventar. „Toate bunurile şi averea din Long House din parohia noastră. În odaia mare: iarăşi, un pat cu baldachin, una cuvertură, una plapumă, una pereche de pături şi albiturile lor, una pilotă, una saltea, una pernă de căpătâi, 2 perne, 3 draperii, un *baltachin*, un cufăr şi un *baltachin* cu 2 scaune. Pentru acestea, 9 lire şi 9 şilingi. În odaia dinspre capelă, iarăşi...", şi tot aşa prin salonul mare şi cel mic, hol, cămară şi bucătărie, alte două încăperi, fiecare având după ele: „Pentru acestea" şi o cifră. Pe cât înţelegea Lemprière, erau singurii bani primiţi în luna aceea.

— Şi-a vândut mobila?

— N-a avut de ales. Încăperile de la stradă erau în partea mai veche a clădirii. Familia le-a închis şi s-au mutat cu toţii într-o singură aripă. Vremuri grele.

Lemprière se uită din nou pe foi, dar Lady de Vere zâmbea amar.

— Nu doar păcatele tatălui, domnule Lemprière, ci şi nenorocirile se ţin lanţ.

Îşi simţea obrajii arzând, dar o clipă mai târziu asemenea gânduri dispărură cu totul. Pe următoarea pagină era scris în grabă: „Am scăpat"; dedesubt, o mână mai liniştită adăugase: „Întâlnit pe franţuzul azi, neguţător pre nume François Lemprière".

În următoarele câteva zile fuseseră trecute alte întâlniri însemnate acum doar prin „F.L. Întâlnit şi vorbit câteva ore" sau „F.L. Stat de vorbă mai departe până tare târziu".

— Negociau contractul, interveni Alice de Vere.

— Se înţelege, murmură Lemprière, prins oarecum de importanţa afacerii – întâlnirile

conspirative din miez de noapte, glasurile şoptite, oboseala.

„Luate cu noi la Norwich, în a optusprezecea zi a lui Prier, leat 1603, Cuişoare, 3 uncii, a 6 pence uncia, 1 şiling 6 pence. Scorţişoară, 2 livre 2 uncii a 3 şilingi 3 pence livra, 6 şilingi 11 pence. Scrobeală 12 livre, a 4 pence livra, 4 şilingi. Funduri de lemn 2 duzini, 11 pence". Şi lista continua: mătase, aţă, panglici, şireturi, ace cu gămălie, apă de roze şi apă de flori, nucşoară mare şi mică, piatră de var, ambră cenuşie, şofran şi izmă creaţă. Piper. Fusese o expediţie pe cinste. Apoi Lemprière îşi aminti ultimele cuvinte ale contractului. *Iscălit azi la Norwich.*

— Thomas s-a dus acolo să se întâlnească cu François şi să semneze contractul, spuse el.

— Da, întări Lady de Vere. A fost semnat pe douăzeci şi cinci aprilie.

— De ce la Norwich?

— Putea să fie oriunde; dar nu la Londra şi nu aici. Trebuia să se ferească, erau alte vremuri. Franţa era duşmanul nostru, nu numai cu numele, era...

— ...trădare, spuse Lemprière, amintindu-şi seara petrecută cu Peppard, când omuleţul demontase contractul, analizându-l frază cu frază.

— Trădare, da, răspunse Lady de Vere. Îl privea ţintă.

— Skewer a pomenit ceva legat de asta, spuse el.

— A pomenit.

Putea fi şi o întrebare. Ochii li se întâlniră. Ea îşi dădu seama că tânărul minţea.

— Dar nu înţeleg de ce, continuă Lemprière. Mă gândesc nu doar la secret, ci la întreaga tovărăşie. François avea corăbiile lui. De ce să încheie o asemenea înţelegere, la urma urmei? Thomas ar fi lucrat ca agent în numele lui şi ar fi câştigat o zecime din venituri pentru alergătura sa; asta înţeleg, dar nu şi nevoia de a avea un agent.

De ce nu au venit aceşti oameni cu corăbiile de la La Rochelle?

— Aveau şi ei greutăţile lor. Nu uita, pe vremea aceea existau eretici, hughenoţi... protestanţi, intră ea în amănunte, iar curtea franceză era, este mai catolică decât Papa. Înţelegi, Compania engleză pe acţiuni nu mai deţinea decât nişte corăbii sechestrate şi dreptul de a le folosi; dar tocmai de asta aveau nevoie cei din La Rochelle. Ei ştiau prea bine că regele lor nu le-ar fi îngăduit să-şi aibă propriile corăbii, ca să protejeze monopolul rutei. În afara vaselor Companiei care călătoreau dincolo de Capul Bunei Speranţe, altele nu mai erau. Tocmai acest drept a fost cumpărat de negustorii din La Rochelle de la Thomas, Philpot, Smith şi ceilalţi investitori.

— Dar şi olandezii navigau pe ruta asta; sau ei foloseau alta?

— Nu! *Nu* mai există niciun alt drum. Dacă ar mai fi unul, toate corăbiile de pe mare l-ar străbate, crede-mă. Olandezii erau o adevărată pacoste, dar ei nu aveau nici armată, nici vase de război, nici atunci şi nici acum de altminteri, şi dacă erau provocaţi nu-şi puteau apăra corăbiile.

— Şi au fost provocaţi?

— O, şi încă cum, şi bătrâna arătă din nou spre registru. Citeşte.

Filele care urmau semnăturii de pe contract conţineau o cu totul altă poveste. Creditorii îşi primiseră banii, pământul fusese răscumpărat, meseriaşii tocmiţi pentru tot felul de proiecte, banii investiţi în alte afaceri mai mărunte, noi servitori plătiţi.

— Casa a fost clădită în cea mai mare parte atunci, urmă Lady de Vere. Afacerile au mers bine aproape un sfert de veac. Firește, gurile rele au început să clănţăne când corăbiile au pornit în cea de-a doua călătorie, oamenii se întrebau cu ce bani au plecat; dar niciuna din bârfele lor nu era mai fantezistă decât adevărul însuşi. Adevărul-adevărat

a adus belşugul în familiile noastre; şi ceilalţi acţionari au ajuns la fel de bogaţi. Călătoriile urmau una după alta, alte şi alte porturi apăreau de-a lungul coastelor. Afacerea nu era aşa de înfloritoare cum e Compania azi, şi cu toate acestea câştigurile erau fabuloase. Familia dumitale trebuie să fi fost la fel de bogată ca şi Cresus. Asta le dădu până la urmă multă bătaie de cap; în cantităţile acelea aurul ajunsese o adevărată pacoste.

— Şi ce au făcut cu banii, dacă presupunem că totul se desfăşura în taină, contractul adică?

— Nu cunosc, spuse Lady de Vere. Atâta ştiu, că rochelezii îi administrau, dar în ce fel... Al patrulea conte nu a lăsat nimic scris în această privinţă, şi, crede-mă, am căutat peste tot. Thomas şi-a primit zeciuiala de la străbunicul dumitale, dar nu ştiu nici măcar cum s-au petrecut lucrurile. Thomas nu a trecut sumele, cu toate că se poate bănui după cheltuieli: mii şi mii de lire.

— Greu de ascuns, aprecie Lemprière.

— Dar nu imposibil, adăugă Alice de Vere.

Dincolo de ferestrele salonului, ţinutul înveşmântat în zăpadă se întindea tăcut. Aerul umed şi rece se lăsase peste casă şi grădini. Mai departe, peste câmpuri, zgomotele erau înăbuşite şi înghiţite de ninsoare... Orice urmă de mişcare dispăruse în noapte. Boffe îşi prinsese piciorul în nişte rădăcini. Nu şi-l putea scoate. Făcu un pas înapoi şi încercă din nou. Era prins bine. Îşi aduse în faţă şi celălalt picior şi izbi cu putere. Se auzi un pocnet şi piciorul înţepenit scăpă din strânsoare cu o smucitură. Băgă de seamă că nu mai simte nimic de la genunchi în jos. N-ar fi trebuit să se afle aici. Se grăbi către celălalt, care stătea neclintit, aşteptându-l.

— Gata, îl vesti, răsuflând greu în timp ce se apropia.

Celălalt, un bărbat mătăhălos, se întoarse şi veni spre el.

— Am zis că e gata, repetă Boffe, grăbindu-se să-l ajungă din urmă; celălalt se răsuci brusc.

— Te-am auzit! îl repezi Casterleigh.

— Aşadar, negustorii din La Rochelle au ajuns la cârma Onorabilei Companii şi contractul a fost onorat cu Thomas de Vere şi ceilalţi. Totul a mers bine, îndrăzni Lemprière.

— Da, François şi ceilalţi s-au întors la La Rochelle, aşa cred. Totul a mers bine timp de douăzeci şi cinci de ani. Compania s-a mărit din ce în ce. Apoi totul s-a năruit.

Focul se stinsese aproape de tot şi frigul se strecura în salon. Lemprière tremura. Covorul întins pe podea între cei doi avea un romb roşu pe fundalul cenuşiu. Dacă Juliette avea de gând să vină, trebuia să fi sosit până acum. Zăpada s-o fi împiedicat?

— S-a năruit?

— Asediul[61].

Nu ştia nimic. O flăcăruie albastră ca un spiriduş dansă jucăuş în cămin, înainte şi înapoi, pe grătarul din fier forjat, înainte şi înapoi. Îi atrase privirea pe lângă femeia în vârstă care îi vorbea.

— ...încercuiţi de jur-împrejur, pe uscat şi pe mare, domnule Lemprière!

— Da, am auzit,... La Rochelle, asediul de la La Rochelle...

— Fuseseră atât de prinşi cu toţii, atât de cufundaţi în afacerile lor, încât nu-l simţiseră cum se apropie de ei, pândindu-i în uitarea lor de sine. Asediul a durat luni în şir, un an şi mai bine. Plăţile au încetat, oprite cine ştie unde. Pesemne că banii treceau prin La Rochelle. Oricum, n-au mai sosit. La drept vorbind, Compania se putea descurca şi singură, dar câştigurile nu mai erau aceleaşi. Poale s-au pierdut. Poate nu.

— Atunci înseamnă că François şi asociaţii său au murit în timpul asediului? o întrerupse Lemprière.

— Lucrurile încep să se încurce, spuse Lady de Vere. Asediul a fost îngrozitor. Regele Franţei nu a cruţat pe nimeni. Voia să-i zdrobească pe toţi hughenoţii şi să radă cetatea de pe faţa pământului. În ţinuturile din jur se vorbea despre adevărate măceluri, poveşti înspăimântătoare... Pentru cauza comună, englezii au pornit o expediţie alcătuită numai din protestanţi, dar n-a avut sorţi de izbândă sau nu s-a vrut să izbândească. Asediul a durat până în anul următor, 1628. Catolicii conduşi de Richelieu au înălţat un fel de dig şi ăsta a fost, cu adevărat, sfârşitul.

— Au luat cetatea?

— Ce mai rămăsese din ea. Aproape toţi locuitorii muriseră de foame, iar cei scăpaţi cu viaţă i-au urmat curând după aceea.

— I-au ucis? întrebă Lemprière.

— Şi-au luat singuri viaţa ca să nu cadă prizonieri.

— Dar aţi spus că François şi ceilalţi au scăpat.

— Poate au fost singurii, însă nu ştiu în ce fel. Erau oameni deosebit de ingenioşi, dar se întâmplase ceva cu ei. Era în primăvara anului 1629, la câteva luni după asediu. De aproape doi ani nu se mai făcuseră plăţi. Acţionarii din Londra credeau că tovarăşii lor de afaceri pieriseră. Thomas, al patrulea conte, era sigur. Atunci străbunicul dumitale a luat legătura cu el. Nu uita, nu se văzuseră de douăzeci şi cinci de ani. François se afla la Londra, unde s-au şi întâlnit. A fost o întâlnire neobişnuită, dar mai bine citeşte singur.

Lady de Vere luă vraful de hârtii ferfeniţite din mâinile lui Lemprière şi după ce le răsfoi arătă spre fila unde începea istorisirea lui Thomas de Vere. „Primăvara anului 1629.”

Lemprière luă înapoi hârtiile şi începu să citească.

În această zi am ajuns ori cel mai bogat om din lume ori cel mai amărât cerşetor, şi nici măcar nu ştiu cum stau treburile. M-am întâlnit cu omul care m-a găsit cândva în cea mai neagră sărăcie şi m-a acoperit de bogăţii, iar acum îmi făgăduieşte acelaşi lucru. E vorba de François Lemprière, neguţătorul. S-a scurs un pătrar de veac de când ne-am cunoscut; amândoi ne-am schimbat tare mult. François merge în cârje, pentru că are un picior beteag care nu se mai vindecă. A încărunţit, dar înfăţişarea lui este încă impunătoare şi vorba năstruşnică, dar, adevăr grăiesc, altfel sunt ruinat, şi ai mei se vor hrăni la Sfântu-Aşteaptă.

Ne-am întâlnit din întâmplare şi, după ce ne-am venit în fire de uimire, ne-am apucat pe dată să stăm de vorbă şi să prânzim cu şuncă şi friptură de vită. Mă chinuiau o mie de lucruri nelămurite, dar mi-am ţinut gura şi nicicând răbdarea n-a fost mai abitir răsplătită, căci François era plin ca o băşică de vorbe şi nenumărate grozăvii. Mi-a povestit despre asediu şi lucruri înfiorătoare la care am rămas cu gura căscată; spusele îi erau atât de pline de viaţă şi el avea o înfăţişare aşa de sălbatică, dar nu o să scriu despre astea aici. Am mâncat mai departe şi am dat pe gât o sticlă de Malmsey, iar François a povestit despre întâmplările prin care a trecut ca să scape din acel loc blestemat, La Rochelle. Are un picior făcut praf pe dinăuntru şi o cicatrice. Fusese trimis în solie la bunul Duce de Buckingham şi la Curtea engleză, dar asta nu le-a slujit cu nimic sărmanilor bărbaţi şi sărmanelor

femei din cetate, căci ştiam că ducele nu reuşise s-o depresoare; când ducele s-a întors, François a călătorit pe corabie cu el, bucuros că-şi părăseşte concetăţenii. Dar când l-am întrebat dacă îi mai jeleşte şi acum, la câteva luni după măcelul de la urmă, mi-a spus că ba, fiincă erau încă în viaţă, şi chiar dacă se prăpădeau la un loc cu ceilalţi, răspunsul lui era tot ba, pentru că nu-i suferea, aşa cum nu suferea păsările care-şi mănâncă puii; ba mai rău. Acestea mi le-a spus răcnind tare, cuprins parcă de sminteală, dar s-a potolit iarăşi şi a vorbit ca un om cu scaun la cap. La câteva luni după asediu şi-a găsit adăpost pe insula Jersey. Se despărţise de neguţătorii care-i fuseseră tovarăşi şi îşi vedea singur de afaceri. Nu vrea să spună, zice numai că doar duhurile celor din La Rochelle ştiu de ce şi că este de ajuns. Nu l-am mai pisat, ci i-am vorbit despre necazurile mele, cu toate că erau departe de cele îndurate de el: nevasta şi şase copii pieriseră cu toţii. François era plin de voioşie pe când vorbea şi îmi spuse că în curând voi fi cel mai bogat om de pe pământ, în afară de el, căci a încheiat o înţelegere cu mine şi el o va ţine. Eu cred că are de gând să le facă rău părtaşilor, celorlalţi opt neguţători, dar vorbea doar să le însemneze hârtiile sau să aibă hârtii însemnate, zicând *ascultă, înseamnă vorbele mele!* şi făcând jocuri de cuvinte cu *înseamnă.* Eu însumi mi-am ţinut cumpătul şi am vorbit despre altele, cum ar fi loviturile mârşave asupra Companiei.

Când am zis astea, supărarea mea i s-a părut de tot hazul şi a început să râdă

> foarte zgomotos şi iar l-a apucat nebunia, numai că acum era veselă. L-am întrebat cum se face că vom fi aşa de bogaţi şi el mi-a zis că nu-mi spune mai mult. Ci ori să am încredere în el, ori să aflu; rămâne să aleg. Acum sunt acasă, la măsuţă, şi capul mă doare din pricina ceasului înaintat şi a vinului. Domnul să mă călăuzească, deşi aş dori să o facă mai limpede, iar François este un om tare ciudat, dar de acum îl cunosc. O să am încredere în el. Aşa am hotărât.

— Şi s-a înşelat, spuse Alice de Vere, fiindcă nu l-a mai văzut pe François de atunci şi nu a mai văzut nicio leţcaie.

Lemprière îşi lasă privirea să rătăcească peste rândurile scrise în grabă; „cuprins parcă de sminteală”, „şi iar l-a apucat nebunia...”, „o să am încredere în el”.

— Dar ce s-a întâmplat? Dacă François punea ceva la cale împotriva celorlalţi, o răzbunare cumva...

— Dacă, dacă, spuse femeia. Până acum n-am aflat ce ar fi putut să fie. Am luat toate hârtiile contelui de-a fir-a-păr să găsesc vreo urmă, dar nimic, şi de aceea cred că nici el nu ştia mai multe decât mine. Ba chiar mai puţin...

Lemprière se gândea însă la nebunia lui François, la râsul neînfrânat, închipuindu-şi cum îşi rostogolea ochii de furie. În starea asta îl adusese ceva ce se întâmplase la La Rochelle.

— Despre ce rău e vorba? Şi ce e cu afacerea cu hârtii însemnate sau însemnări? Când François a râs ca un... şovăi Lemprière. Când a râs?

— I-a atacat cu nişte pamflete, spuse Lady de Vere, scotocind încă o dată printre hârţoage şi scoţând la iveală o cărţulie soioasă, cu litere asimetrice tipărite într-o parte a paginii: „Îndreptar

pentru Compania John, unde să-şi găsească literele scrise mare şi să le înveţe felul lor adevărat”.

— Este a doua dintr-un şir mai lung.

„*O*trepe. Ei sunt paraziţii care jură strâmb, jefuiesc şi îi prostesc pe cei de rând cu vorbe goale despre negustorie, nume sub care ei înţeleg folosul şi câştigul lor, iar noi îi cunoaştem sub numele Companiei...” Litera „P” era pentru „*P*ăcătoşi”, iar „R” pentru „*R*ăzboiul Sfânt pe care îl duc împotriva lor, necuraţii care au nevoie de spălături, de clisme”; şi tot aşa la literele următoare: un catalog de invective şi insulte la adresa Companiei, un adevărat potop de injurii. Se vorbea despre dezvăluiri, dar nu se făcea niciuna, nici nu se aduceau învinuiri anume. De abia când văzu pseudonimul cu care era semnată ultima pagină, *Asiaticus,* în mintea lui Lemprière miji o părere de gând. Îşi ridică privirea, ca şi cum în figurile de ipsos crăpate de pe tavan ar fi putut să prindă amintirea fugară. Cufărul. Asta era. În cufărul tatălui său se găsea un pamflet asemănător, *Asiaticus;* se uitase prin el înainte de a se duce la Porc Club; îi povesti acum şi bătrânei din faţa lui.

— A, da, spuse Lady de Vere. „Misteriosul *Asiaticus”*. Păru gata să mai adauge ceva, dar se stăpâni. Vorba e – continuă ea pe un alt ton – că François dispăruse fără urmă. Ai lui fuseseră ucişi în timpul asediului şi, după întâlnirea despre care ai citit, nu s-a mai auzit de el. Poate că a fost omorât, poate că a murit din pricina bolii lui sau poate că a fugit. Tot aşa şi lunile ce s-au scurs între sfârşitul asediului şi întâlnirea lor au rămas un mister pentru Thomas. Pentru el, François apăruse din senin. Trebuie să-şi fi petrecut aceste luni pe insula Jersey. Al patrulea conte nu s-a gândit niciodată să meargă până acolo, cu toate că dacă ar fi făcut-o ar fi dat peste cea de-a doua familie a lui François, şi lucrurile ar fi stat, poate, altfel.

— A doua familie? Cum puteţi şti că François şi-a întemeiat o nouă familie? A rămas acolo doar

câteva luni, adăugă Lemprière după ce se mai uită o dată peste povestire.

— Te afli aici de câteva ceasuri numai, domnule Lemprière, şi totuşi sunt cât se poate de sigură că exişti. Oricât de puţin ar fi stat acolo, François Lemprière a găsit răgazul de a-şi întemeia o nouă familie. Când Skewer ne-a dat această veste, nu contractul ne-a stârnit interesul, ci persoana dumitale.

— Eu? Dar...

— Familia pe care şi-a întemeiat-o François în acel răstimp este tocmai familia dumitale. Eşti un adevărat Lemprière, cealaltă parte din contract, pricepi? Înţelegerea este pe vecie, domnule Lemprière; a noua parte a Companiei îţi aparţine de drept, iar a zecea parte din aceasta ne aparţine nouă. Citeşte şi singur.

Mâinile ei aveau o viaţă a lor, mişcându-se la fiecare cuvânt, inelul se lovea de coperta cărţuliei aflate în faţa lor pe măsuţă.

— Pe vecie, pricepi?

Lemprière văzu într-o nouă lumină întâlnirea lui Thomas de Vere cu străbunicul său, nerăbdarea ce se simţea în interesul lui Thomas de a şti ce se întâmplă, zăgăzuirea dorinţei lui de a cunoaşte, aşteptând să-şi afle soarta de la François care se clătina ca un beţiv, ca un nebun. Regăsea acelaşi lucru în ochii Alicei de Vere; braţul ei se sprijinea de braţul lui şi ştia că era absurd. Toţi acei oameni muriseră demult, o dată cu speranţele lor nebuneşti. „Milioane peste milioane”, spusese ea, şi mâna ei îl strângea ca o gheară, încleştată deasupra contractului. Se auzea spunându-şi: „Nu, nu, cu neputinţă”, rostind ca şi Peppard aceleaşi cuvinte, pe care şi ea trebuie să le fi auzit mai înainte şi de al căror adevăr trebuie să se fi pătruns, chiar mai demult. Nu se mai putea face nimic, era prea târziu. Casa stătea să cadă peste ea, aşa susţinea, şi totuşi nimeni nu voia să audă. Muriseră cu toţii. Lemprière clătina din cap şi îşi

repeta întruna: „Cine stăpâneşte Compania nu o s-o lase din mână aşa, pur şi simplu. Cel puţin nu pentru un petic de hârtie.” Întinse contractul pe care Lady de Vere i-l smulse brusc din mână.

— Atunci, la naiba cu el! Se ridică în picioare pe neaşteptate şi aproape că fugi spre cămin. Naiba să te ia şi pe tine! strigă, aruncând hârtia în flăcări unde arse şi se făcu scrum în câteva clipe.

Bătrâna stătea aplecată peste foc. Lemprière se uită la ea, apoi îşi coborî privirea. Un fir de scrum purtat de aerul cald nimeri pe brocartul aspru al rochiei.

— Îmi cer scuze, domnule Lemprière, rosti după o tăcere lungă.

Lemprière murmură câteva cuvinte cu ochii în pământ: îmi pare rău. Lady de Vere îşi coborî şi ea privirea, apoi se întoarse. Se ţinea la fel de dreaptă ca mai înainte. Când vorbi din nou, glasul îi era potolit, de parcă nimic nu se întâmplase.

— Aş dori să-ţi vorbesc despre secarea izlazului dinspre apus, spuse Alice de Vere cu o altă voce, mai clară.

Lemprière se uită la ea, uluit, în timp ce femeia ridică mâna, cerând parcă îngăduinţă.

— Înainte de a te alătura oaspeţilor, domnule Lemprière, dacă doreşti.

— Desigur, spuse Lemprière, cu toate că, auzind de invitaţi, nerăbdarea lui crescu.

— Această casă se află pe o mică înălţime, i se adresă Lady de Vere. Ai băgat de seamă înclinarea ei când ai sosit.

Nu văzuse, dar dădu din cap, încuviinţând. Pipa Mopsului, ca şi alte gânduri, îi acaparase atenţia cu totul.

— Este înconjurată de grădini şi, dincolo de ele, spre răsărit şi spre apus, se află două izlazuri de câţiva acri fiecare. În multe privinţe sunt foarte asemănătoare, amândouă au fost curăţate pe vremea celui de-al patrulea conte, pământul este la fel, vremea este aceeaşi şi amândouă sunt joase.

De la început, izlazul dinspre răsărit a devenit o păşune foarte bună în mai puţin de un an. Dar cel dinspre apus s-a dovedit a fi un smârc, roind de muşte vara şi îngheţând *bocnă* pe timpul iernii. Nu era de niciun folos. Cel de-al patrulea conte s-a hotărât, aşadar, să-l sece, şi după multă trudă a reuşit. Acum şi păşunea de la apus era acoperită cu iarbă fragedă, şi totul părea minunat. Dar, după câteva săptămâni, unul din servitorii lui Thomas băgă de seamă că izlazul de la răsărit era tot mai mocirlos şi, în cele din urmă, până la sfârşitul anului devenise la fel de mlăştinos ca şi cel dinspre apus, mai înainte.

— Erau legate prin vreun canal subteran? presupuse Lemprière.

— Tot ce se poate. Edmund, care este o fire mai practică decât mine, s-a hotărât să facă acelaşi lucru şi acum un an a secat păşunea de la răsărit.

— Şi izlazul de la apus s-a inundat?

— Desigur. Acum are o armată de mecanici şi maşinării pe izlazul dinspre apus. Când vremea se va încălzi o să scoată apa de acolo; după aceea, aşa cred, de la răsărit, apoi de la apus, şi tot aşa. Când îl întreb pentru ce vrea să-şi petreacă toată viaţa mutând o mlaştină de colo-colo, îmi răspunde că asta înseamnă progres. Vrea să folosească pământul din nou. Ţăranii de aici îi înţeleg sminteala, domnule Lemprière, îl laudă şi îl cred prevăzător. Nici eu, nici fiul meu nu suntem nişte zănatici, şi totuşi nu înţeleg. Pricep doar că familiile noastre, Lemprière şi de Vere, au fost cândva puternice şi acum au decăzut. Asta-i tot ce înţeleg eu acum, domnule Lemprière.

Lemprière se luptă cu această poveste neobişnuită, încercând să dea un sens discuţiei lor. Asta numai dacă nu înnebuniseră amândoi.

— Dacă Edmund, contele, seacă pământul, atunci ceva...

— Foarte bine, domnule Lemprière. Glasul ei era tăios ca o lamă de oţel. Îl va vinde şi servitorii

vor fi plătiţi. Dacă nu, nu. Vom alege după cum credem de cuviinţă.

Atunci Lemprière înţelese că prin toată aiureala asta încerca să-şi justifice izbucnirea de mai înainte; un fel de a-şi cere iertare, dar îi părea rău că nu poate fi alături de ea; era imposibil. O adevărată nebunie.

— Îţi mulţumesc că m-ai ascultat, domnule Lemprière. Păşi spre el, întinzându-i mâna; ba nu, luând ceva de pe masă. Păstrează acest pamflet, domnule Lemprière, ca pe un memento.

Îl conduse până la uşă unde îi înmână broşura lui Asiaticus. Era demnă. Era copleşit. Putea să se răzgândească, să-i spună că se vor lupta împotriva Companiei prin toate tribunalele Angliei şi vor câştiga.

— Mulţumesc, spuse, şi parcă ar mai fi adăugat şi altceva, dar ce?

Uşa se închidea deja în urma lui.

— La revedere, domnule Lemprière.

Cuvintele mai plutiră în aer cât timp uşa se închise, *ţac,* şi se trezi singur pe coridor.

Thomas de Vere îl privea dispreţuitor din rama aurită. Coridorul era luminat de candelabre ce scoteau un spectru de nuanţe prăfuite gălbui şi maronii din mobile, lambriuri, canapele şi scaune sculptate din lemn de Grenoble. Podeaua era pardosită şi Lemprière îşi purtă paşii de-a lungul coridorului, imaginându-şi chipul lui François ca pe un gargui, o făptură fantastică privindu-l din chenarele aurite: negustor, investitor, fugar, răzbunător. Nebun. Cu el se întâmplase ceva care i-a zdruncinat sănătatea şi l-a întors împotriva foştilor săi parteneri şi prieteni, ceva, acolo, în La Rochelle.

Urcă pe scările de la capătul coridorului şi merse prin pasajul întortocheat. Care era planul pe care îl întocmise în minte şi îl păstrase ca pe un dar tainic pentru conte, plutind printre gândurile sale nedesluşite? Poate nu era nimic sau poate era totul,

ceva imens, răsfirându-se invizibil, aşteptând, undeva în afară. Trecu pe lângă un şir de ferestruici înalte pe un coridor a cărui pardoseală lucitoare din *pietra dura* sugera o altă întrebuinţare, acum abandonată. În capăt, o scară îl conduse pe Lemprière în jos, spre alte coridoare şi mai înguste, cu tavane scunde şi cu uşi simple din lemn de o parte şi de alta. Ziduri de piatră netencuite – nu-şi smintea să fi trecut pe acolo, dar merse mai departe, aruncând o privire prin încăperile pe lângă care trecea şi care păreau să fie folosite în diferite scopuri. Unele erau goale, altele gemeau de mobilă de bucătărie sau de cufere. Nu se vedea nici ţipenie, şi Lemprière începu să-şi dea seama că se rătăcise, când, deodată, *poc!* un zgomot se auzi undeva afară, apoi încă unul şi încă unul, rostogolindu-se în jurul lui, părând că vin când dintr-o direcţie, când din alta. Se repezi înainte, apoi îşi aminti că Septimus spusese ceva despre cele ce urmau să se întâmple în seara aceea. Pocniturile pe care le auzea erau de la artificii, dar nu putea spune dacă veneau din faţă, din spate sau din părţi. Părea că se rătăcise în pivniţă; porni înapoi pe acelaşi drum. Se întoarse şi merse spre scară, dădu colţul, şi încă unul, după care se aşteptă să vadă treptele care să-l ducă la ceilalţi invitaţi, la Septimus şi prietenii lui, la Juliette. Merse mai departe, dar după colţ văzu acelaşi lucru: săli de recepţie pustii, saloane goale, coridoare lungi, mohorâte, şi uşi. Zeci de uşi.

Ajuns în capătul ultimului pasaj, Lemprière tocmai îşi dorea să se afle acasă, în îmbrăţişarea liniştitoare a dicţionarului său, când în penumbra din capătul coridorului observă un obiect care aducea cu o pereche de picioare imense. Se apropie.

Era o scară de zugrav. Deasupra ei, în tavanul nu prea înalt se vedea un chepeng. Lemprière se uită în sus. I se părea că rătăcise ore întregi fără ţintă pe coridoare şi scări. Era tot mai abătut. Nu

avea de ales. Începu să se caţere fără tragere de inimă pe scara ce se legăna uşor într-o parte şi alta, înainte şi înapoi, până ajunse în vârf şi împinse în chepeng. Uşiţa nu era închisă şi se crăpase puţin, dar deasupra se afla ceva ce părea că devine tot mai greu pe măsură ce împingea în sus. De parcă nu era de ajuns, mai trebuia şi să privească pieziş peste ochelari, cu capul dat pe spate, aşa că se chinuia, bâjbâind şi asudând în haina de împrumut. Scara se roti nebuneşte când ridică în cele din urmă chepengul şi îl dădu în lături. Undeva deasupra lui se auzi o bufnitură, iar capul lui intră în contact cu ceva aspru, ca o ţesătură. Se împinse în sus, apoi auzi deodată paşi care alergau spre el; scara cedă: o lovise cu piciorul. De ce? se întrebă în timp ce se prăbuşea printre sfărâmăturile scării. Răspunsul: cineva din încăperea de deasupra îl pocnise în cap. Cineva – de fapt ultimul gând ce îi trecu prin minte înainte de a se cufunda în mijlocul patului primitor de surcele – îl doborâse.

— Nu vă mişcaţi, domnule. Gata! îi spuse servitoarea.

I se cuveneau mulţumiri şi căpitanul Guardian i le oferi morocănos. De când ticăloasa de păpuşă îi însemnase în palmă liniile acelea, era tot mai sigur, potrivindu-le în minte, că alcătuiau imaginea *Vendragon*-ului. Nu existau două corăbii la fel, imposibil să greşeşti; ar fi trebuit să se încreadă în judecata lui, dacă o avea, şi cu toate astea se înghesuise să vadă mai bine: era aidoma până la ultimul tambuchi. Aceeaşi corabie. Guardian ştiu atunci fără nicio urmă de îndoială că mai văzuse vasul acela undeva. Lucru ciudat, era un indiaman, singura corabie pe care nu navigase niciodată! Dar de unde o ştia? Palma începu să zvâcnească şi îşi

strânse legătura mai tare. Gândul de a le înapoia proprietarilor batista mânjită de sânge nu îl încânta. Zâmbetele cu înţeles şi rânjetele celorlalţi musafiri... Poate chiar compătimire, ceea ce era şi mai greu de înfruntat.

Nu îi venea în minte numele. În niciun caz *Vendragon*; numele ei adevărat era altul, ascuns undeva în liniile şi unghiurile vasului care alcătuiau un şablon al originalului insesizabil. Unde?

Şi când? Căpitanul Guardian pufni înciudat şi lovi cu pumnul în uşa de lângă el. Ce greşeală! Înjură tare când durerea îi cuprinse iar mâna bandajată, făcând să-i zvâcnească braţul cu umăr cu tot. Din cauza loviturii uşa se deschise spre o încăpere. Lămpile erau aprinse.

— Îmi cer iertare, se pare că am...

Guardian se uită cu grijă în încăpere, tulburat şi stânjenit la gândul că izbucnirea lui de furie fusese auzită. Dar, cu toate că lumina era aprinsă, înăuntru nu se afla nimeni.

— Hei? strigă el.

Niciun răspuns. Păşi înăuntru cu băgare de seamă şi privi în jur cu gândul că face un lucru necuvenit, dar curiozitatea fusese întotdeauna punctul lui slab. Şi, în afară de asta, cine putea să mai ştie? În încăpere văzu un birou, o măsuţă de scris şi un scaun; pe jos era un covor, iar în mijlocul lui o masă joasă cu scaune de jur-împrejur. În partea opusă se afla o masă mai mare, acoperită de schiţe şi hărţi care îi atraseră imediat atenţia. Închise încet uşa în urma lui şi se duse să arunce o privire mai îndeaproape. Erau planurile proprietăţii, cu linii punctate trasate de la est spre vest; detaliile mărite se găseau pe alte schiţe, alături de câteva desene de maşini (nişte hărăbale fără rost în ochii neştiutori ai lui Eben), însemnări despre compoziţia solului şi nivelul apei trecute în grabă ici şi colo. Părea să fie un proiect de desecare. Aruncându-şi ochii peste toate astea, lui

Eben nu putu să-i scape o sticlă de vin, pe jumătate goală, aflată pe dulapul de lângă masă. După o clipă de gândire îşi zise că o duşcă nu avea cum să încalce legile ospeţiei; căutând un pahar, deschise uşa dulapului care însă era plin cu sticle de acelaşi fel, toate golite. Ciudat, gândi, şi bău direct din sticlă. Lucrurile păreau să se îmbunătăţească. Căpitanul Guardian se aşeză pe scaun, mai trase o duşcă şi îşi reluă munca imaginară la proiectul bărcii a cărei chilă o îmbinase mai devreme. Un plan cam anost, recunoscu el, dar avea să-l mai înveselească cumva. Un baston la bompres, poate. Şi o mulţime de fanioane... bun.

Petrecu aşa o oră sau două, singurele noutăţi fiind obştescul sfârşit al sticlei şi găsirea alteia pline în sertarele mesei. Undeva, afară, câteva comenzi scurte anunţară începerea jocului de artificii. Lumea începea să capete nuanţe trandafirii, iar scaunul îi oferea întregul confort de care avea nevoie trupul lui îmbătrânit. În imaginaţie, barca începu să prindă contur. Poate că ar fi bună o barcă de paradă regală, cu câţiva trompeţi pe o mică platformă spre proră şi câteva însemne heraldice atârnând pe părţi. Şi încă şi mai multe steguleţe. Vasul era un lucru frumos; aluneca pe râu în jos sub un cer purpuriu, iar ploaia care cădea în depărtare nu o uda, *mm,* încă o sorbitură... şi mulţimea care aclama de-a lungul malurilor fluturând steguleţe ce ar putea avea aceleaşi culori ca fanioanele de pe barcă (un sistem de semnalizare care să fie descris printr-un singur cuvânt: armonie), mii de lumini legănate într-un mozaic de semnificaţii de mii de oameni veseli. Da, era beat şi nu-i păsa. *Bum!* Şi bărcuţe! Bărcuţe de carnaval legate cu funii în spatele... *Bum!* De data asta auzi.

Eben înălţă capul, repetă în gând nişte scuze şi îşi luă picioarele de pe masă; se lăsase dus de apă. Privi în jur: odaia era goală. Vreun intrus? Aruncaţi oamenii de pe copastie! Eben se uită în

jur după o armă. Nu era rost de niciun ţăruş legat de parâme, doar sticla goală, mă rog, una din sticlele goale, da. Şi acum, ţinta...

Era mult mai beat decât crezuse. În mijlocul odăii podeaua începu să se mişte. Scaunele din jurul măsuţei joase alunecau unul spre celălalt, iar măsuţa însăşi se ridica şi cobora. Deodată, sări în sus şi căzu cu o bufnitură. Covorul se unduia pe mijloc. Ceva încerca să iasă prin covor.

Căpitanul Guardian trecu la fapte. Păşi iute spre ridicătura care creştea din podea, luă sticla şi o izbi de creştetul acelui lucru. Umflătura dispăru şi o clipă mai târziu răsună o bubuitură puternică. Apoi linişte. În locul unde se aflase ridicătura, covorul atârna acum în gol. Era o deschizătură pătrată pe care Guardian o recunoscu după oarecare timp: un chepeng. Trebuia să fi aşteptat, poate, înainte de a lovi acel ceva, cineva, care încercase să intre. O spaimă uşoară începu să-i alunge aburii de alcool în timp ce muta scaunele şi masa, ca să dea la o parte covorul de deasupra găurii din podea.

Guardian scrută penumbra coridorului aflat dedesubt şi îşi văzu victima: un tânăr deşirat, lungit printre sfărâmături de lemn.

— Hei! strigă Eben şi îi făcu semn cu mâna victimei, uitând de ghemotocul de cârpe şi de sticla pe care o ţinea cu amândouă mâinile şi care acum căzu; sticla se făcu zob doar la câteva palme de tânăr, iar cârpele îmbibate de sânge îi nimeriră acestuia drept în faţă.

Eben nu le dădu însă nicio atenţie. Gândul i se îndreptă la palma în care afurisita de maşinărie a lui Maillardet gravase numele corăbiei – un tatuaj tremurat al acelui cuvânt pe care îl ştiuse, fireşte, cu douăzeci, douăzeci şi cinci de ani în urmă şi care abia acum i se dezvălui. Îl rosti cu glas tare ca pentru a-l întări, *Falmouth.*

Hei! Ceva ca o pâclă se rostogoli în jos. Pe faţă lui Lemprière căzuse ceva ud şi roşu. Sus,

cineva strigă „Falmouth!”. Chestia de pe faţă îl împiedica să respire. O s-o dea la o parte. Poate chiar acum. Mai avea ceva şi pe cap. Lemprière se ridică dintre resturile scării. Lucrul acela roşu şi umed îi căzu în poală, iar deasupra lui un chip cu barbă se holba din tavan şi îi spunea că *Falmouth* acostase la mai puţin de o sută de iarzi de casa lui.

— Nu se numeşte *Vendragon.* De atâta lucru mi-am dat şi eu seama... Închipuie-ţi numai! Pierdută timp de douăzeci de ani, iat-o regăsită acum şi aici. Adevăratul ei nume este *Falmouth!* Ştiam eu, ştiam eu. Nu uit niciodată o corabie...

În creştetul capului avea un cucui cât un ou. Bărbatul de sus îl pocnise şi acum aiura, bolborosea ceva despre nişte corăbii, *Falmouth, Vendragon.* Căzuse cu scara, de asta era făcută bucăţi. Acum bărbatul îşi întinsese mâinile în jos, prin chepeng. În palma uneia dintre ele scria cuvântul „Falmouth”. Dureros. Apoi recunoscu chipul ars de soare şi brăzdat de vânturi al celui care îl întreba dacă este rănit.

— Robotul, spuse Lemprière. Limba i se umflase în gură. Te-a atacat robotul. Mâna dumitale... Era de-ajuns pentru moment.

— Apucă-mă, spuse bărbatul. Am crezut că eşti... am crezut că m-a atacat cineva, înţelegi. O să te trag în sus.

Lemprière se ridică în picioare, dar nu ajungea; până la mâinile de sus mai era destul.

— Aşteaptă, spuse căpitanul, o să aduc o frânghie. Dispăru, apoi se ivi din nou, cu o expresie de uimire întipărită pe chip. Nu e nicio frânghie pe aici, trebuie să o fi luat cineva.

Erau în impas.

— Rămân aici, spuse Lemprière după o scurtă chibzuinţă şi problema păru că se rezolvă. Îşi frecă creştetul capului.

— Cine eşti? întrebă.

— Mii de scuze că te-am lovit. Guardian. Căpitan Ebenezer Guardian. În retragere.

În mintea lui Lemprière numele ăsta stârni un ecou. Avea faţa încă umedă; îşi trecu un deget peste obraz şi văzu pe el sânge. De la nas? A, nu, era de la ghemotocul de cârpe care zăcea pe podea între picioarele lui. Guardian l-a aruncat ca să-l readucă în simţiri. Bună idee. Îl azvârli cât colo.

— Lemprière, îşi spuse numele.

Faţa bărbatului se lumină de un zâmbet.

— Lemprière! Păi, de ce nu spui aşa? Mă aşteptam să fii mai în vârstă. Dumnezeule, cum o mai duci?

Bărbatul îl cunoştea, dar de unde? Atunci Lemprière îşi aduse aminte de scrisoarea din cufărul tatălui său: căpitanul Ebenezer Guardian (în retragere), un nume pe care îl citise în seara de dinaintea petrecerii de la Porc Club. Guardian îşi închipuia că el este Charles.

— John, preciză Lemprière, nu Charles. Tatăl meu a murit acum câteva luni...

Chipul de deasupra arăta acum o părere de rău adâncă.

— Tatăl dumitale ştia mai multe despre coasta de Vest a Franţei decât oricine altul, spuse Guardian cu căldură. Am corespondat, ştiai? Dar acum Charles e mort. Îmi pare sincer rău, tinere. Se posomorî.

— Ce-ţi mai face mâna? schimbă Lemprière subiectul.

— Mâna? O, foarte bine, cred, cu toate că e destul de neplăcut. Corabia e de vină, *Falmouth.* Sau *Vendragon.* E legată la chei la doi paşi de casa mea; dar asta e o poveste lungă. Ascultă, hai să mai stăm de vorbă. Am câteva scrisori de la răposatul dumitale tată şi cartea de care avea nevoie în cercetările lui. Fiecare lucru pe care îl întreba sau cerea avea un rost.

Gâtul lui Lemprière înţepenise de atâta privit în sus.

— Am putea să ne întâlnim în faţa casei, propuse el.

— Excelent, răspunse Guardian. Până atunci, asta e.

Capul dispăru; Lemprière auzi zgomotul paşilor îndreptându-se spre uşă şi apoi cel al uşii trântite. Se uită în jur: atunci îşi aminti că se rătăcise.

O oră mai târziu, o oră alcătuită din nenumărate minute care se lungeau, ca acele coridoare fără sfârşit şi fără rost ce îl readuceau înapoi în locurile prin care tocmai trecuse cu câteva clipe înainte, lui Lemprière i se făcu lehamite de hardughia asta lăbărţată pe care cei din neamul de Vere o numeau casă. Coridoare; pe cât de repede le lăsa în urmă, pe atât de neaşteptat părea să apară altele, şiruri de apartamente, anfilade ce duceau la alte apartamente şi încă şi mai multe posibilităţi, şi tot aşa; în cele din urmă se opri într-o sală goală care, pe cât îşi dădea seama, se putea afla la oricare din cele trei caturi. Îl blestemă în gând pe Septimus că îl târâse aici împotriva voinţei lui. Afurisit să fie!

— John?

Să fie Septimus în spatele uşii din faţa lui? Paşi. Auzi paşi.

— Septimus.

Trecu într-o încăpere identică, cu o uşă identică; uşa se închise la intrarea lui.

— Septimus!

Fugi spre uşă şi o deschise, doar ca să nimerească într-o altă încăpere, care arăta mai mult ca un vestibul şi care dădea direct afară. Prin uşa lăsată deschisă ieşi în spatele casei. Unde naiba se dusese Septimus? Zăpada se adunase în spatele uşii; când o deschise larg, desenă un semicerc perfect. Lemprière văzu întipărite în zăpada moale urme de paşi.

— Septimus! mai strigă el o dată.

Niciun răspuns. Lemprière păşi afară şi se luă după urme. Zăpada scârţâia sub picioare; lumina ce ieşea pe uşă se pierdu repede, îngreunându-i

cercetarea. Conturul paşilor era tot mai neclar, mai şters şi puţin mai încolo dispăru cu totul. Lemprière se trezi cu ochii ţintă la pătura de nea întinsă neatinsă, de parcă cel care păşise pe aici fusese ridicat în aer. Imposibil. Nu-i rămânea decât să se întoarcă, ceea ce şi făcu. Găsi uşa închisă şi zăvorâtă. Nu auzise însă niciun zgomot. Fusese pesemne un servitor prea zelos. Sau poate că în lumina scăzută a înserării nu-l văzuse pe Septimus, iar prietenul lui era acum înăuntru, întrebându-se unde ar putea fi el, John. Lemprière bătu cu pumnii în uşă şi strigă, dar fără folos. Se făcuse destul de frig. Vinovaţii i se îngrămădeau în minte: Septimus şi prietenii lui, Guardian, Casterleigh; îi veni chiar şi ideea absurdă că însăşi casa căpătase o conştiinţă proprie şi acum îl respingea ca pe un corp străin care trebuie eliminat. Ştia unde se află: în spatele casei. Era de ajuns să înconjoare casa şi să intre din nou prin faţă. Poate că jocul de artificii nu s-a terminat încă. Or fi cu toţii afară. Lydia, Mopsul, Walter şi ceilalţi. Juliette.

Cu uşa închisă, întregul conac arăta mohorât; contururile lui neregulate profilate în întuneric păreau şi mai încâlcite decât înainte. Grădina acoperită de zăpadă ce se întindea în faţa lui era mărginită de un gard viu tăiat artistic. Mergi prin stânga casei, îşi spuse; şi o porni la drum prin peisajul alb.

Pe măsură ce ochii lui Lemprière se obişnuiau cu întunericul, zăpada însăşi părea că luminează slab din fiecare flăcăruie închisă în minuscula ei colivie de gheaţă – tot atâtea mii de felinare mititele. În jur totul era tăcut, mai puţin ghetele lui Lemprière, care scârţâiau când se afundau în zăpadă, şi crengile care se izbeau între ele, trosnind nevăzute. Zăpada se aşternuse peste tot, peste pajişte, tufe, ornamente de piatră, arbuşti tăiaţi în cele mai ciudate forme. Din loc în loc aleile ce însoţeau gardul viu se despărţeau luând-o în dreapta şi în stânga; Lemprière apucă pe una din

ele care, după cum îşi imagina, trebuia să meargă paralel cu casa. Casa însă nu se mai zărea.

Greu de umezeală, aerul nopţii stătea aninat prin tufişuri. Aleea se răsuci îndepărtându-se de locul pe care Lemprière şi-l imagina acum străjuit de chipuri roşii, albastre, verzi în lumina artificiilor. Grădina amuţise. Lemprière îşi ascultă zgomotul paşilor care sfărâmau zăpada; încercă tot felul de sărituri şi salturi într-o parte ca să obţină sunete diferite. În spatele lui o dâră bizară se întindea până departe, iar în faţă poteca se îngusta. Liniile drepte ale grădinii dispăreau; gardul viu tăiat cu atâta grijă creştea acum în neorânduială. Nici măcar neaua nu mai putea ascunde acest lucru, omătul nu mai era o pătură netedă întinsă; pământul de dedesubt se încreţea şi se zbârcea, refuzând siluirea lui de către grădinarii, peisagiştii şi gânditorii care credeau în idealul măsurii. Micile creste de pământ se încolăceau ca nişte întrebări: *claire et distincte? claire et distincte?*[62] într-un spaţiu sălbatic noneuclidian.

Pierdut în muzica zăpezii, Lemprière îşi ridică privirea abia când picioarele scoaseră din pământul îngheţat doar nişte tropăituri discordante. Stratul de zăpadă se subţiase. Era întuneric. Casa dispăruse. Linia gardului viu se mai vedea în spatele lui, noaptea trăsese pământul în sus ca pe un cearşaf de jur-împrejur şi acum privirea lui John se izbea de ziduri de tăcere albă ce se arcuiau în sus până în cer. Parcă este intrarea în iad, îşi zise, sau în paradisul persanilor, *peiridaezo:* un ocol. Dar Alice de Vere îi spusese că pământul cobora în pantă în spatele casei. Trebuie să fi mers în semicerc, marja lui constantă de eroare mai întâi îndepărtându-l, apoi aducându-l înapoi de-a lungul aceleiaşi parabole noroioase. Când se uită înainte, povârnişul alb păru că se lăţeşte până când îl percepu întins pe amândouă laturile, o coamă de deal lungă şi joasă în spatele căreia urma să se afle casa. Numai că terenul cobora într-o pantă lină,

întreruptă doar de un şanţ răzleţ pe care Lemprière îl trecu nu fără oarecare greutate. Se apropie de coama cea albă şi văzu că se prelungeşte mult în spate. Înaintarea deveni tot mai anevoioasă şi Lemprière se văzu silit să se uite cu grijă pe unde calcă, pentru a ocoli tufele mărunte ascunse sub zăpadă. Începu să sară de la un smoc de iarbă la altul într-un nou joc, apoi se chinui să treacă printr-un brâu de ienuperi ce încercuia promontoriul nins. Dar nu era un deal. Erau copaci în faţa cărora crescuseră tufişuri şi puieţi peste care neaua se aşternuse formând o boltă albă înşelătoare, insinuând că pământul trebuie să se afle dedesubt la câţiva paşi, câţiva iarzi, mulţi iarzi. Lemprière îşi croi drum printr-un crâng de soc uscat ce se înălţa deasupra lui, înotând parcă într-un lac de pulbere albă. Mijlocul, pieptul, apoi capul fură înghiţite de zăpadă, până când se trezi cu totul sub bolta de omăt.

Crengile dese şi încâlcite ţineau zăpada suspendată, ca un acoperiş de cort. Dedesubt, pădurea colcăia de viaţă. Păducelul sălbatic se agăţa de picioarele lui, iar trunchiurile cotropitoare ale fagilor se ridicau semeţe, despletindu-se într-un covor de crengi ce se înmulţeau spre cer, de parcă zăpada ar fi fost smulsă de pe faţa pământului, lăsând la iveală doar aceste filamente, drept mărturie a aderenţei sale anterioare. Dintre butuci ţâşneau trunchiuri groase. Pământul fumega sub picioarele sale care înaintau cu zgomot, scârţâind şi apoi plescăind prin mâzga de frunze putrezite, ierburi şi rămurele uscate. De jur-împrejurul lui părea că arde ceva mocnit. Spânzul, aglica şi măselariţa cu mirosuri grele făcură loc unor forme de viaţă mai robuste. Grohotişul de la poalele copacilor se îngrămădise în mici cratere active de compost fumegând. Stropi mari de apă formaţi prin condensare picurau de sus pe pământul lunecos. Zăpada de pe crengi căpătase o tentă portocalie; povârnişul îl ducea tot în jos. Pământul

era din ce în ce mai moale, mai cleios, şi Lemprière se văzu nevoit să ocolească nişte băltoace mari, stătute. Pădurea se schimbase; lipsită de viaţa ei tainică, era mai rece şi mai tăcută. Stejarii piperniciţi şi alunii se prăbuşiseră în poziţii ciudate; unii mai stăteau încă în picioare, dar se uscaseră în apa din bălţile negre şi încremenite, dacă nu punem la socoteală bolboroselile gazului din mlaştină. Picioarele lui Lemprière se udaseră leoarcă înainte să-şi dea seama că se afla pe izlazul mustind de apă dinspre apus. Alice de Vere nu pomenise nimic despre pădurea ce crescuse acolo de un secol şi jumătate. Se vede că nu fusese tăiată de pe vremea celui de-al patrulea conte, şi Lemprière se întrebă dacă ea ştie. Se rătăcise. Trebuia să se întoarcă fără întârziere.

Dar nu se întoarse; îşi văzu de drum mai departe, gândindu-se să iasă în celălalt capăt şi să ocolească pădurea, mergând înapoi spre casa ce trebuie să se afle în spatele lui, de o parte ori de alta sau chiar în faţa lui. Era plauzibil, da, pentru că nuanţa portocalie ce colora baldachinul de zăpadă devenea tot mai aprinsă pe măsură ce înainta.

Era mânat de încăpăţânare, dar şi de amintirea proaspătă a altor drumuri din ultima vreme: neajutorarea lui de băiat de la ţară în mijlocul calfelor şi al vânzătoarelor de peşte din prima zi a sosirii sale în Londra, consimţământul sfios de mai târziu în faţa incursiunilor hotărâte ale lui Septimus pe aceleaşi străzi, şi, mai în urmă, cărarea ce îl dusese până la scăldătoarea de pe insulă, mai sus de Blanche Pierre, dar nu mai departe. Atunci nu-şi văzuse de drum. Urmărise ca un laş cum povestea pe care o citise şi căreia îi dăduse viaţă în imaginaţia sa se desfăşura violent asupra trupului cuprins de spasme care fusese cândva al tatălui său. Mergi, îi şopteau acele amintiri. Mergi mai departe.

Smârcul era mai adânc, lăstărişul mai des, dar el se năpusti cu capul înainte. Văpaia portocalie era mai intensă şi el auzi un ţipăt slab. Se mânjise cu noroi din cap până-n picioare. Atâtea lucruri fără răspuns, neterminate, atâtea întâmplări care urmau să aibă loc. Aceleaşi gânduri; rătăcit, înfrigurat, înspăimântat, îşi dorea din toată inima să se afle la masa lui de scris, cu pagina goală în faţa lui, pe care scria atât: „Danae". Dedesubtul numelui, fila albă, imaculată ca alabastrul, ca trupul ei, ca însuşi câmpul acoperit de omăt. Apoi, cu litere mici, negre, ca nişte păianjeni, mâna lui avea să aştearnă povestea. Danae, în turnul ei de bronz (sau în temniţă, după Apolodor). Danae, copleşită de violenţa lui Zeus, preschimbat într-o ploaie de aur.

Vâlvătaia portocalie era şi mai aproape, un stâlp de foc ce ieşea din pământ. Ţipătul încetase. Merse într-acolo mai repede, plescăind, călcând prin băltoace şi sărind peste copacii căzuţi, până când băgă de seamă că era mai mult o ceaţă aurie şi nu portocalie. Lemprière fu gata să se poticnească de nişte rădăcini ce ieşeau din pământ, se îndreptă, dădu la o parte o perdea încâlcită de tulpini uscate de iederă şi atunci zări izvorul acelei lumini stranii.

Scufundată în pământ se căsca o groapă de trei sau patru iarzi lăţime. Pământul îmbibat de apă ar fi trebuit să se surpe. Pălălaia ieşea drept din groapă, ca dintr-un cerc cu margini netede, a cărui perfecţiune nu se potrivea cu logica descompunerii din jur şi nu aparţinea acelui loc. Îşi simţea gura uscată. Ştia că avea să se uite înăuntru. Picioarele care îl duseseră până la margine păreau că nu îl mai ascultă, nici ochii care priveau în jos nu mai erau ai lui. Văzu lucirea stinsă a bronzului şi, în groapă, o femeie. Se simţi cuprins de flăcări. Rochia albastră de satin era toată sfâşiată; şi-o amintea de la Porc Club şi de pe strada din faţa cafenelei. Nişte fiare o ţineau legată şi femeia avea

ceva în gură: un cerc de fier îi ţinea gura deschisă. Ochii arătau şi mai groaznic: ieşiseră din orbite privind la ceva aflat deasupra. În urechile lui John răsună un urlet; îşi aruncă brusc ochii în sus, urmărindu-i privirea, şi văzu forma aceea neagră uriaşă, legănându-se în sus şi în jos, în timp ce cobora din cerul negru şi senin; şi cerul nu mai era negru, ci plin de lumini. Căldura îi dogorea faţa, para de foc gălbuie era atât de strălucitoare, încât îl orbi când coborî şuierând pe lângă el – o cascadă de metal topit. Aur! Când aurul incandescent se revărsă în groapă, urechile auziră carnea sfârâind şi ochii văzură femeia zbătându-se. Cum putea să mai urle? Gura îi era plină, gâtlejul la fel. Cum? Picioarele se poticniră în mlaştină până când înţelese că urletele erau ale lui, şi nu le putea opri. Spaimele lui se răspândeau deja şi se împrăştiau în spaţiul din jur. Or să vină temnicerii şi or să te închidă. Îi auzi stomacul plesnind. Era vie de mult timp. Or să te închidă. În depărtare se zăreau stropi mici de aur, ca nişte făclii adunate ciorchine. Alergă drept înainte. Noaptea, ca o gură neagră, imensă, cât să-i înghită pe toţi. Stropi mici de aur. Or să te închidă. Stropi strălucitori de lumină, aurie ca artificiile şi făcliile din urmă. Se năpusti în noapte.

Cei plecaţi să-l caute tocmai începuseră să-şi piardă orice speranţă când auziră un ţipăt. Un vaiet ascuţit straniu, ca şi cum aerul nopţii era supraîncărcat şi nu lăsa să treacă anumite sunete. Septimus ciuli urechile.

— Acolo!

Arătă spre stânga.

Contele mormăi:

— E o mlaştină.

Grupul se întoarse şi păşi spre locul de unde se auzea glasul. Flăcările făcliilor pâlpâiau în aerul umed.

— Zicea că o să ne întâlnim în faţa casei. A putut el să străbată tot drumul până aici?

Picioarele lui Guardian erau ude leoarcă, gândurile – pline de corabia *Falmouth.*

— Da, spuse Septimus, uite că a putut .

S-au răsfirat şi, aşa cum prevăzuse contele, se pomeniră curând plescăind prin băltoacele de pe păşunea dinspre apus. Strigătele încetaseră şi căutătorii se grăbiră. Singurul sunet era acum lipăitul picioarelor. Merseră şi mai departe, până când unul dintre ei scoase un „Oh!", uluit parcă de ceva anume. Ceilalţi i se alăturară şi împreună se uitară în groapă.

— Dumnezeule milostiv! se auzi strigătul căpitanului Guardian.

Bărbatul mătăhălos din spate fu singurul care nu privi în jos. Se lăsă o tăcere îngheţată pe care o sparse contele.

— Ne întoarcem acasă, ordonă el. Era o hotărâre înţeleaptă. Se întoarse spre bărbatul voinic de alături: Frumos din partea dumitale să ne dai o mână de ajutor, viconte.

Bărbatul înaintă şi privi trupul din groapă.

— Cu plăcere, zise Casterleigh. Se uită pe rând la feţele lor roşii şi galbene la lumina făcliilor. Cine a putut face aşa ceva?

Niciun răspuns.

O luă spre stânga, apoi spre dreapta, iarăşi spre stânga. Zăpada de pe câmp era mai subţire. Se împiedică şi căzu, se târî, se ridică şi iarăşi căzu. Se mişca, dar nu *spre* sau *dinspre.* Gâfâia. În jurul lui, zăpada se aşternuse tăcută pe pământ.

Pieptul lui Lemprière ardea din pricina aerului rece. Faţa o simţea însă fierbinte. Nu ştia unde se află. Alergase şi căzuse. De cât timp zăcea aici? Deodată, se sculă şi începu să păşească. Picioarele i se păreau străine, ca şi felul în care le mişca. Merse mai departe, ar fi putut merge întruna, la nesfârşit. Întinse mâna după miniatura primită de la mama lui, dar o lăsase acasă în surtuc. Redingota de pe el era de împrumut. După ce descoperi că nu are miniatura la el, îl cuprinse groaza. Nimeni nu ştia că se află aici. Nimeni nu va şti unde să-l caute. Oricum, chiar dacă l-ar căuta şi l-ar găsi, tot va fugi. Urmele paşilor i se pierdură în noaptea îngheţată.

După un timp începu să tremure. Îşi simţea capul mai mare decât era. Şi mâinile. Începu să tropăie din picioare şi zgomotul îl mai înveseli. Nici vorbă să se întoarcă. Lemprière se târî înainte, simţind cum frigul îi pătrunde în oase. Se întrebă cât de frig o să-i fie înainte de a înceta să mai simtă. Norii coborâseră, se lăsase ceaţa. Se ciocni de ceva. Un stâlp de gard. Trecu de el, apoi urechile prinseră un zgomot, un tropot slab. Lemprière merse mai departe, ascultând încordat, apoi auzi din nou zgomotul; îl recunoscu: erau nişte roţi, iar tropotul venea de la cai. O trăsură gonea spre el. Pentru o clipă nu văzu nimic. Apoi iat-o, la câteva zeci de iarzi în faţă, spre stânga; o formă neagră care alerga pe drum. Lemprière fugi spre caleaşca neagră ce ieşi huruind din ceaţă trasă de patru cai sforăitori. N-o să-l vadă, mai repede! Strigă. Trăsura venea drept spre el; roţile încercuite cu fier aproape că îl atinseră, dar nu se opriră.

Bătu în portiere cu palmele şi o făptură albă, încadrată de fereastra neagră, se ridică în picioare înăuntrul trăsurii ce gonea mai departe. Lemprière lăsă braţele să-i cadă. Rămase gâfâind cu gura deschisă, cu privirea ţintă la trăsura ce se îndepărta înghiţită din nou de noapte şi de ceaţă lăsându-l singur pe drum cu imaginea chipului ce trecuse

doar la câteva palme de el înainte de a pieri în întuneric, pierdut pentru el. Trăsura dispăruse. Chipul Juliettei...

Demn şi bandajat, Sir John Fielding ieşi în dimineaţa zilei întâi de Crăciun la insistenţele domnului Rudge. Băiatul care îi slujea drept călăuză o şi luă la fugă.

— Opreşte-te! urlă el, şi trase puternic de cordon.

— S'John.

Glasul băiatului abia se auzea; pesemne că îşi răsucea şapca în mâini. Cam bleg băiatul, dar oricum ceva mai isteţ decât ultimul, care era bun doar de spânzurat. Clopotele bisericilor răsunau. Străzile trebuie să fie înţesate. Simţi forfota şi îşi aşeză mai bine legătura pe ochi.

— Dă-i drumul! porunci el, şi o porniră amândoi.

Auzi frânturi de conversaţie, cuvinte neobişnuite, zgomote – larma de fiecare zi a oraşului; Sir John îşi încordă auzul. Prinsese de ştire că vechiul lui duşman se afla în oraş şi, cocoţat pe o ladă portocalie, îndemna la nesupunere tulburând apele, înfăţişându-i într-o altă lumină pe cei mari, pe cei buni şi, ceea ce era mai primejdios, pe cei mai puţin buni. Sir John îi simţea prezenţa pe străzi, în vociferările tot mai dese, în protestele împotriva importurilor, a Companiei, sau a amândurora – o nemulţumire surdă ce sta să izbucnească, scoţându-i pe şuţi, tâlhari, coţcari, trişori, pungaşi, şarlatani şi găinari, pe ipochimenii de aceeaşi teapă din vizuinile, tripourile şi bordelurile unde îşi făceau veacul, ca să strice buna rânduială pe care era de datoria *lui* s-o apere. Sir John era magistrat la Bow Street; pe la

spate i se spunea judele chior şi alte asemenea porecle. Ştia şi nu uita nimic. Un scrâşnet.

— Gyp! tună el spre partea cealaltă a străzii.

— Sir John?

Da, era Gyp. Alt ticălos. Îl luase la întrebări în legătură cu cazul Healey şi nu-i plăcuse deloc individul. Prea deştept pentru un tocilar, pe jumătate prea deştept.

— Meserie cinstită, Gyp! se răsti la el înainte de a merge mai departe.

Nesuferită meserie. Lui Sir John îi era mai pe plac un potlogar fără pereche, un şnapan adevărat. O parte din fiinţa lui simţea o anume atracţie faţă de ucigaşi. Furtişagul scotea la iveală tot ce era mai rău în om, victimă şi vinovat deopotrivă. Dar o crimă, o crimă avea o anume limpezime. Avea un înţeles. Crima se înfăţişa ca o ghicitoare ce aştepta să fie desluşită. Calităţile lui erau renumite, ştia bine. (Putea recunoaşte după voce orice răufăcător care avea ghinionul să-i taie calea.) Dar faima era o bagatelă. Ceea ce însă îl desfăta cu adevărat era aflarea făptaşului. Un cadavru, o mărturie, un martor sau doi, sau niciunul; dintr-atâta el trebuia să afle motivul, mijloacele şi criminalul, toate trei. O făcea adunând cu răbdare firele, dând la o parte amănuntele neimportante, tertipurile, pistele false ori minciunile gogonate, până când ticălosul ajungea în faţa sa înveşmântat într-o mantie neagră, ceea ce, până la urmă, era opera lui. Apoi îl spânzura. Nimic nu-l incita mai mult pe Sir John decât crima. Mai ales una oribilă. Mai ales una de nedezlegat, dacă vreţi. Era aproape ca un coit. Nu, nu era bine, dar, oricum, se regăseau aici şi plăcerile nevinovate, şi cele neîngăduite. Moartea nu-i trezea nicio plăcere lui Sir John. Era un lucru îngrozitor şi dezgustător, dar era meseria lui. Nu avea de ales.

Bărbatul şi băiatul îşi văzură mai departe de drumul lor către domnul Rudge. Ochii tuturor erau aţintiţi asupra lui. O simţea.

— Farina!

Un strigăt din mulţime. Sir John încremeni. O împunsătură şi o momeală; dacă o apuca, răspunzând cu un tăios „Să vină în faţa mea acela!” şi nu venea nimeni, s-ar face de râs: târât de un capăt de sfoară de un ţânc, un grăsan orb răcneşte la necunoscuţii stânjeniţi. Muşcă-ţi buzele şi îndură! Rămase tăcut. Farina, cunoscut şi sub numele de Wilkes[63] al doilea, Omul Libertăţii, Apărătorul Poporului, era duşmanul lui. Un derbedeu, după părerea lui Sir John. Nu trebuie să le răspundă, nu vrea să ajungă un simplu grăsan orb. Cu timpul, o să-l alunge pe Farina de pe amvonul lui portocaliu. Glasul răsunase în spate, ceea ce îi trezi curiozitatea. Printre haimanale şi pungaşi exista bănuiala că Sir John se prefăcea doar că este orb. Era aproape o superstiţie: „omul negru” care stă pe scaunul de judecător. Sir John nu îi contrazicea. Farina se afla undeva în oraş, iţindu-şi capul ici şi colo, denunţând aceleaşi lucruri pe care le înfierase dintotdeauna. Un rival de temut, dar ghiveciul pe care îl servea era prea condimentat. Era vorba de politică. Dar nici pe jumătate apetisant ca o crimă. Farina mai avea avantajul de a fi iubit de oameni, ceea ce îl duse pe Sir John cu gândul la Henry[64].

Fratele său vitreg, Henry, deţinuse şi el magistratura la Bow Street. Sir John era un om respectat aproape de toţi. În multe locuri i se arăta devotament, dar nu şi iubire. Ca să spunem adevărul, Henry nu fusese un bun magistrat: îl condamnase la moarte pe Penlez în temeiul legii împotriva revoltelor, auzi, ce greşeală catastrofală! Şi totuşi fusese iubit. De ce? Henry era pentru Sir John un exemplu împovărător, care făcea ca toate eforturile lui să devină zadarnice. Frăţiorul John, cel priceput, se născuse să fie al doilea. S-ar fi putut simţi jignit, dar viaţa era scurtă. În vremuri de restrişte, se agăţa de asta ca de un talisman.

Fiecare caz era asemenea întrebării capitale a unui avocat care simte că pierde: Ce ar fi făcut *Henry? Ce* ar fi făcut Henry?

Băiatul care-l călăuzea se domolise, potrivindu-şi paşii mai bine cu mersul greoi al lui Sir John. Se aflau aproape de casa lui Rudge; Sir John se întrebă ce mister avea să-i servească patologul la micul dejun.

— Am ajuns, domnule, spuse băiatul.

— Eşti un băiat bun.

Sir John urcă treptele şi intră în clădire. În nări îl izbi mirosul puternic de chimicale.

— Bună dimineaţa, Sir John! spuse Perse, asistentul lui Rudge, un adevărat geniu în epurare. Domnul Rudge vă aşteaptă în laboratorium, Sir John.

— *Laboratorium?* Mulţumesc, Perse.

Sir John porunci băiatului să aştepte şi coborî în morgă.

Se bucura de fiecare întâlnire cu Rudge, care era un om metodic şi al cărui creier lucra prin eliminare. La altcineva s-ar fi numit deducţie, dar Rudge era pur şi simplu meticulos. De când se cunoşteau, tot ce îi spusese patologul se adeverise. O artă extraordinară, dar trebuie adăugat că în afara acestui subiect macabru cuvintele lui Rudge erau total neinspirate. Era burlac.

— Sir John! Bună dimineaţa.

Morga era un loc liniştit, un port unde nefericiţii ajungeau la liman după zvârcolirile morţii, îşi spuse Sir John.

— Domnule Rudge!

Pe masă se afla un cadavru, îl simţea după mirosul de acid fenic. Se lăsă condus până acolo.

— Crimă, spuse domnul Rudge. Un caz deosebit, nemaiîntâlnit de mine, Sir John.

În vocabularul limitat al lui Rudge, *deosebit* însemna: violent, oribil, respingător, obscen, bizar, sinistru sau toate la un loc. Nemaiîntâlnit, totuşi. Jocul lor începu.

— A fost adusă azi-noapte, după miezul nopţii.

Sir John puse mâna cu grijă pe corpul inert.

— N-am deschis-o încă, continuă Rudge.

Corpul era rece, mai rece decât încăperea.

— A fost găsită afară, spuse Sir John.

— A fost.

Primul punct pentru Sir John. Începu cu laba piciorului şi continuă cu gleznele. Erau umflate. Strangulare cu frânghia, poate, pentru că pielea nu era zdrelită. Picioarele erau groase, o femeie voinică. Sir John se opri la şoldul stâng care se deplasă puţin la atingere.

— Rupt?

— Dislocat, îi răspunse Rudge. N-am mai văzut aşa ceva până acum.

Sir John pipăi stomacul şi simţi marginile neregulate ale unei răni imense. Dar Rudge nu o deschisese încă şi nu se observau urme de cuţit. Fusese rupt, spart. Apoi înţelese. Stomacul plesnise, şi asta însemna căldură, foarte multă căldură. Sir John îşi trecu mâinile repede peste piele. Era netedă, nu carbonizată. Câteva coaste erau rupte. Nişte creste tari şi reci păreau să-i fi fost înfipte femeii pe părţi, iar carnea din jurul lor era încreţită. Tot din pricina dogoarei. Crestele erau dintr-un metal oarecare şi Sir John se gândi la nişte bijuterii bizare, podoabe de prostituată. Dar Rudge ar fi înlăturat deja asemenea lucruri. Mintea îi lucra febril. Căldură, metal... Nu, era prea înfiorător. Nu că ar fi fost o persoană delicată, slabă din fire, dar era mult prea straniu, prea neobişnuit. Îşi plimbă mâinile în sus.

Regulile stabilirii diagnosticului îngăduiau o anumită libertate. Odată, Rudge adusese o inimă găsită în Poplar şi i-o dăduse povestindu-i despre omoruri rituale, practici mahomedane şi chiar despre profanări de morminte. Faptul îl contraria pe Sir John, care tot învârtea în mâini organul rece şi umed, spre amuzamentul lui Rudge care mai

târziu îi spuse că inima aparţinuse cu adevărat victimei unui omor ritualic. Mai precis, unui porc. Altă dată, Sir John intrase în morgă, pipăise de câteva ori mijlocul nefiresc de îngust al unei tinere, după care declară că fusese ucisă prin epuizare şi însetare, provocate de faptul că stătuse legată de mijloc cu o sfoară astfel petrecută după mânerul de la uşă, încât timp de trei-patru zile să nu se poată nici aşeza, nici întinde. După câteva săptămâni fusese găsită într-o gură de canal, în Chick Lane sau prin împrejurimi. Nu-i spusese lui Rudge că în aceeaşi dimineaţă un oarecare domn Rooker, negustor de ceai, îi dăduse în vileag pe stăpânii fetei, adevăraţii ucigaşi. Rudge fusese impresionat şi bănuitor. Era o întrecere straşnică, deşi puţin cam sinistră.

Mâinile atinseră umerii femeii. Dislocaţi amândoi. Trebuie că se împotrivise foarte tare. Unul din ochi îi ieşise din orbită. Sir John îşi lăsă vârful degetelor să alerge peste chipul presărat cu rotocoale de metal, ca nişte ţinte netede.

— Are o expresie sălbatică? întrebă.

— Foarte, confirmă domnul Rudge.

Suspiciunea lui se adeverea; şi, cu toate astea, tresări când degetele atinseră gura. Gura era astupată, umplută cu acelaşi metal rece care îi ieşea din gât ca un ciot. Sir John îşi trase mâinile. Îi era de ajuns. Rudge îi dădu o batistă.

— Ai avut dreptate, spuse, în timp ce îşi ştergea mâinile. Nemaiîntâlnit. A fost ucisă în mod bestial. Îi dădu înapoi batista. Gura i-a fost ţinută deschisă. Dacă o să dai afară metalul o să găseşti, probabil, mecanismul. Metalul topit i-a fost turnat în gură, foarte mult şi de sus. Stropii de pe faţă. Metalul i-a fiert măruntaiele, făcând stomacul să plesnească. Mai mult, i-a pârjolit toate organele şi pielea dinăuntru în afară. Se văd urme pe părţi. Toate rănile au fost cauterizate de căldură, de aceea nu sunt urme de sânge; am dreptate?

— Ai.

— Mai mult decât neobişnuit. Cea mai barbară crimă din câte am întâlnit. Agonia ei... Dar lăsă propoziţia neterminată.

— Mă nedumereşte ceva, spuse Rudge şi Sir John îşi înălţă capul: ce putea fi mai mult de atât? Este vorba de metalul folosit..

— Da?

— Aur, spuse domnul Rudge. Acest cadavru este o adevărată comoară.

Câteva minute mai târziu, la cererea lui Sir John, Rudge făcu câteva precizări privind descoperirea cadavrului.

— Mai jos de Richmond?

— Pe proprietatea familiei de Vere, la o milă sau două de conac, spre apus.

— Cum au găsit-o?

— La conac avea loc un bal şi unui dintre oaspeţi lipsea. Au plecat să-l caute şi au dat peste trupul femeii într-o mlaştină de pe moşie.

— Nu a fost omorâtă acolo.

— Ba, se pare că a fost...

— Cei care căutau...

— Am o listă. Edmund de Vere.

— Contele?

— Da.

— L-am cunoscut pe tatăl lui. Mama e o femeie formidabilă; păcat că acum e infirmă.

— Aşadar contele, domnul Warburton-Burleigh, un domn Septimus Praeceps, căpitanii Pannell, Guardian şi Stokeley, trei servitori şi vicontele Casterleigh.

— Casterleigh, zici? Ciudată tovărăşie pentru el.

Sir John Fielding reluă lista în minte, dar cadavrul de pe masă îi distrase atenţia.

— Niciunul nu ştie cine este; aşa zic ei.

O femeie moartă. Aur. Nişte noţiuni cât se poate de obişnuite, numai că în această combinaţie deveneau ceva cu totul diferit. La fel ca pucioasa, salpetrul şi mangalul. Sir John Fielding nu se

simţea în largul lui. Şi, pe deasupra, femeia nici nu avea nume. Pentru el ordinea publică era instinctuală. Simţea deja dezordinea ţâşnind de sub oraş în şuvoaie distrugătoare. Aurul din gură. Ce ar fi făcut Henry? Nu-ţi pierde cumpătul, fă ca faptele să capete un sens. Farina îşi sprijinea revolta tocmai pe astfel de lucruri: apeluri la raţiune, marşuri, torţe pe străzi. Nu, nu atât timp cât avea un cuvânt de spus aici. Un trup umplut cu aur... Nu va îngădui aşa ceva.

— Domnule Rudge?

— Sir John.

— Cine, în afară de noi, mai ştie despre moartea acestei nefericite?

— Cei porniţi să-l caute pe musafir. Le-am spus să nu scoată un cuvânt, ca să nu primejduiască ancheta.

— Bine, poate că am să stau de vorbă cu ei. Cred că este nevoie de discreţie; să păstrăm secretul asupra acestei crime, ca să nu spun mai mult. Este o crimă îngrozitoare, ceea ce este îndeajuns de rău; dar mă tem că ar fi şi mai rău dacă s-ar afla. Un focar...

— Înţeleg.

Rudge înţelegea. Fireşte că da. Ca şi el, se ţinea deoparte, departe de furia mulţimii, privind-o de la distanţă. Fireşte că înţelegea.

— Pe cine căutau De Vere şi ceilalţi? întrebă pe neaşteptate.

Gândurile lui Rudge urmaseră cam acelaşi fir ca şi cele ale lui Sir John. Rămase o clipă descumpănit.

— E trecut acolo pe listă. L-am notat.. Lemprière. Un anume domn John Lemprière.

— Lemprière. Sir John repetă numele cu un aer absent. Poate că o să stau de vorbă şi cu domnul Lemprière. Porni spre scări, tulburat. Apoi se întoarse brusc şi vorbi precipitat: Domnule Rudge, să nu spui nimănui nimic. Ascunde cadavrul! Ai toată libertatea din partea mea. Se

opri, cuprins de neliniște. Să nu spui nimic, domnule Rudge. Să nu spui nimănui.

PARIS

La Paris: întâi cu pachebotul de la Saint Helier la Saint Malo, apoi cu diligenţa pe drumurile Normandiei – roţi huruind pe suprafaţa pietruită în trei straturi, desfăşurată ca un covor de geniul lui Trésaguet şi prin truda ţăranilor. Leghe după leghe de ceruri joase cenuşii, printre şiruri de platani şi plopi de Lombardia, însoţiţi de o escortă de călăreţi, au mers ceasuri întregi fără să vadă ţipenie de om, dacă nu-i punem la socoteală pe ţăranii cu bonete şi cămăşi din pânză aspră ieşiţi la secerişul târziu, care îşi trec veştile de la unul la altul râzând şi făcând semne cu mâna sau cu coasa: ţara celor trei Le Nain[65].

Mai adânc în inima ţării, în Île-de-France, ţinutul este mult mai rustic: porci, vaci, oi, câmpuri de măcriş tremurând în adierile uşoare ce împrospătează băltoacele înşirate pe drum, cârduri de găini cotcodăcind speriate de bubuitul trăsurii rostogolit în aer, apoi meri şi nişte viţă de vie pipernicită ce îşi împinge coardele afară din pământ ca nişte braţe de mort, pajişti întinse şi grădini lăsate în paragină. Toate au un rost, chiar şi cerurile cenuşii ca plumbul, chiar şi ţăranii, cu toate că ei de abia îşi ridică privirile spre diligenţa ce se îndreaptă spre metropolă; indiferenţa lor este un semn că oraşul nu poate fi prea departe; într-adevăr, puţin mai târziu, o pată purpuriu-fumurie deasupra orizontului vine ca o confirmare. Nu mai sunt decât patru sau cinci ceasuri până acolo. E toamnă târziu.

Cei doi călători din diligenţă îi simt apropierea pe măsură ce înaintează spre el. Paris,

oraş al zidurilor albe, al mansardelor şi al vestitului Palais Royale, unde vor hălădui împreună mai târziu ca să admire dantelăriile din fier forjat şi castanii, să facă presupuneri în legătură cu clădirile mai puţin impunătoare, dar surprinzătoare în felul lor: şcoli de trompeţi, o fabrică de tapet, sau o intrare în catacombele ce împânzesc măruntaiele cetăţii cu pasaje şi canale săpate în pământul foarte calcaros, în care clădirile dispar peste noapte sau chiar în plină zi; un oraş al prăbuşirilor neaşteptate şi al zvonurilor despre ele ce se dovedesc adevărate. Paris. Oraş al îndrăgostiţilor, în care diligenţa pătrunde prin Rue de Sèvres, înaintând la pas printre văcari şi căruţaşi. Juliette şi-a rezemat capul de fereastră ca să se uite la oraşul ce venea agale spre ei; turlele şi terasele de pe acoperişuri îi atrăgeau privirea când într-o parte, când în alta, până când în jurul lor nu se mai zăriră decât ziduri. Diligenţa trecuse prin vamă şi acum se târau pe străzile ticsite cu florărese, scriitori de răvaşe, covrigărese şi vânzători ambulanţi care te îmbiau cu heringi scăldaţi în oţet şi arpagic. Mirosul o făcu să-şi amintească totul. Trăsura ajunse la popasul de pe Rue Notre Dame des Victories şi Juliette păşi pe pământul ce deveni dur şi real sub picioarele ei, pământul brusc materializat în oraşul reîntoarcerii sale – Paris.

În urma ei, celălalt călător coborî mult mai încet. Porniseră la drum din zorii zilei şi acum era amiază târziu. Jaques o urmări cu privirea pe tânăra care se dusese în spatele trăsurii, ciripind în franceză, îndemnând oamenii la descărcatul bagajelor sau strigând după un cupeu. Observase că momentele ei de însufleţire alternau cu perioade de letargie, când numai poruncile răstite reuşeau să o scoată din amorţeală. Este opera lui Casterleigh, gândi el, sau a întâmplărilor trecute la care nu fusese de faţă şi pe care le putea doar bănui. Călătoria din Jersey până aici îl obosise, cu toate

că fusese destul de liniştită în comparaţie cu ultima.

— Aşteaptă, îi strigă Jaques tinerei care încremeni şi privi înapoi peste umăr cu o figură de hoţ prins asupra faptei. Din nou Casterleigh îşi lăsase amprenta. Jaques îi arătă sacul de voiaj aflat încă pe caldarâm în spatele trăsurii. Fata îl strânsese în braţe tot drumul de la Saint Helier; pânza ponosită şi ieftină era imprimată pe părţi cu flori albastre decolorate.

Casa se afla la un sfert de milă mai încolo, dincolo de Rue Montmartre, într-o curte în care intrai din Rue du Bout du Monde. Porţile masive se închiseră în urma trăsurii; era o clădire cu trei etaje tencuită în alb, cu ferestrele de la parter apărate de grilaje din fier prinse în zid. Lacheii aşteptau să descarce bagajele. Grăjdarii deshămau caii. Înăuntru, cameristele făcură reverenţe Juliettei înainte de a dispărea la treburile lor. Un miros slab de praf plutea în aer. Undeva se auzeau spălătoresele şi zăngănitul găleţilor. Casa fusese închisă şi se deschidea acum pentru ei. În afara servitorilor, erau singurii ocupanţi. Jaques dispăruse deja. Rămăsese singură în holul de la intrare cu bagajele şi cu un lacheu care aştepta liniştit la picioarele scării; o scenă familiar: zeci, poate sute de astfel de holuri, interioare reci, răsunătoare, cu stucaturi complicate, coloane de alabastru şi urne japoneze, şi ea aşteptând servitorul care să o conducă sus, în liniştea tulburată doar de paşii lor.

De data aceasta el o aştepta, dar liniştea rămase aceeaşi când fata îi făcu semn să o conducă în camera ei; acolo o întâmpină camerista care făcu o reverenţă şi începu să desfacă bagajele. Fata apucă strâns sacul de pânză şi-l ţinu la piept. Ferestrele înalte dădeau spre sud, spre râu şi clopotniţa de la Notre Dame, tot mai departe, până unde detaliile oraşului cu acoperişurile ca nişte scări se pierdeau în seara ce se lăsa. Între punctul

ei de observaţie şi clopotniţă, dincolo de încâlceala străzilor mărginite de drumul spre Saint Denis şi Quai de la Mégisserie se întindea Marché des Innocentes. Ar fi fost în stare să numească fiecare stradă din cartierul acela, fiecare alee şi curte, chiar şi pasajele obscure ce legau unele clădiri de ieşirile discrete din spate, prin care ajungeai în străduţe mai liniştite. Le ştia pe toate, alergase pe aici cu tovarăşii ei de joacă care miroseau a râu, având genunchii juliţi şi părul tăiat băieţeşte; fusese frumoasă încă de atunci. Priviseră împreună cum viiturile aduceau câte o barcă în josul râului şi se bucuraseră când se făcea ţăndări de stâncile de la Pont Neuf. Maman o pălmuise de-i săriseră ochii din cap, dar nu mai ştia de ce, aproape că a uitat când s-a întâmplat. Aproape că a uitat-o şi pe Maman.

— Mademoiselle?

— Da, da, desigur.

Camerista terminase. O oglindă mare fixată pe perete între ferestre îi lumina chipul. Iat-o aici, unde se întorsese cu un scop. Vicontele îl ştia, dar nu voia să-i spună. Nu l-a întrebat nici când au luat trăsura pentru a merge la barca ce-i aştepta. Vicontele vorbise cu Jaques la debarcader. Îi urmărise cu privirea, apoi Jaques o condusese înapoi în casă. Plecarea vicontelui i-a întărit sentimentul vag că e trădată, de când înregistrase deja o nouă fază în relaţiile lor şi auzise cum se modifică zgomotul făcut de rotiţele schimbării. Se gândi la scăldătoare. Apa fusese foarte rece şi când bărbatul, sau ce mai rămăsese din el, s-a prăbuşit în apă şi braţul său s-a înălţat spre cer cu mâna sfâşiată, s-a gândit la trupul ei alb şi gol în apa ce îi înlănţuia ca o menghină gleznele. Din ce în ce mai mult era vicontele şi mai puţin Papá, sau deloc. Era când unul, când celălalt, nu putuse să-i deosebească; rămânea să se bălăcească în dezaprobarea lui ca o cochetă, o prostituată precoce, dar acolo în scăldătoare simţise un alt soi

de teamă. Mai târziu, când a împuşcat copoii, se aflase în camera ei. Durase o oră şi, de fiecare dată când puşca trosnea, tresărea, apoi încerca să se aşeze, dar în tot acest timp aştepta următorul foc de armă ce o azvârlea înapoi la clipa din scăldătoare, când ea se uitase în sus la bărbatul de pe cal şi văzuse pe chipul lui urmările unei hotărâri. Era singură, goală, şi câinii erau acolo, fără ţintă, aşteptând; hotărârea îşi urmase cursul. Puşca detună şi ea zvâcni din nou. Era tatăl băiatului, ghicise. Mai apoi, vicontele i-a spus că băiatul văzuse totul. Asta era. Îi fusese ruşine că o văzuse. Casterleigh devenise iarăşi Papá, tandru sau sever, după împrejurări. Încetase să mai fie vicontele, din clipa când îi comunicase ce i-a povestit părintele Calveston că îi spusese Lemprière.

— Vedenii? întrebase el.

— Citeşte nişte lucruri şi crede că mai târziu se împlinesc...

— Ce fel de lucruri?

Bărbatul care se zbătea. Copoii care îl devorau. Câteva scrisori trimise unor bărbaţi din Londra, şi el era din nou vicontele, urlând şi înjurând. Jocuri de copii. Ar fi vrut să-l ucidă pe băiat, dar scrisorile îi spuneau să n-o facă. Juliette îl văzuse aplecat peste masa de scris ca un animal, cu scrisorile mototolite în pumn, mici bucăţele de hârtie care spuneau nu; şi băiatul era încă în viaţă. Jaques avea să-i povestească toate acestea fetei în săptămânile petrecute împreună pe insulă. Băiatul se îmbarcase pentru Anglia pentru a primi acolo testamentul tatălui său. Ea şi Jaques plecaseră în Franţa două săptămâni mai târziu. Trebuia ca aceste două lucruri să aibă un temei. Ca şi copoii ce se târau spăşiţi înapoi spre stăpânul lor prin râu, lăsând-o acolo în apă tremurând, nebăgată în seamă; temeiuri, ca bucăţelele de hârtie din pumni ce îl ţineau în viaţă pe Lemprière. Asociaţii lui din Londra spuseseră nu.

— El le citeşte şi crede că se împlinesc.

Câinii s-au întors, furişându-se cu coada între picioare spre stăpânul lor. Lemprière: gândurile lui erau aninate în copacii din preajmă, pluteau în apă, îi urmau pe copoi, pe Casterleigh. Toate visele lui care se împlineau se aflau adunate acolo. În apă, ea se găsea chiar în mijlocul lor. Voinţa contelui pe de o parte şi închipuirile lui Lemprière pe de altă parte – se lăsase purtată când încoace, când încolo în voia lor, în timp ce nu departe de ea câinii sfâşiau trupul în bucăţi. Acum intrase într-o nouă fază. Papá dispăruse. Rămăseseră doar vicontele şi tânărul Lemprière pentru care ea era partea lor cea mai bună.

Cercetările ei o duseseră în partea de sus a casei. De acolo a auzit o trăsură intrând în curte. Juliette se dădu jos de pe biroul unde se cocoţase şi alergă cu paşi uşori pe coridor şi apoi pe scară.

Când Jaques intră în hol ea se pregătea de culcare: stătea la măsuţa de toaletă, desprinzându-şi din păr acele care scoteau mici clinchete când le arunca pe rând pe o mică tavă de sticlă de pe masă. Îşi pieptănă părul. Jaques rămase în uşă; îl văzu în oglindă – deşi era aproape pleşuv, avea un chip plăcut, inteligent. Stătea acolo nehotărât, nici înăuntru, nici afară. Ea se întoarse, privindu-l surprinsă; nu se aşteptase să-i ceară aşa ceva. Pieptenele i se prinse în ceva: uitase un ac în păr şi îl scoase acum cu grijă aplecându-şi capul. Părul i se despleti pe spate; *cling*; îşi ridică ochii încă o dată la auzul sunetului uşor. El închidea uşa. Acul căzu lângă celelalte, *ting,* în tăviţă. Privi în jur. Jaques plecase.

Dimineaţa următoare îi găsi hoinărind braţ la braţ pe aleile din Cour de la Reine. Era fiica lui, pupila lui, o nepoată favorită, ceva din astea şi toate la un loc pe când rătăceau prin Port aux Pierres până în Place de Louis Quinze. Mai târziu admirară casele arcuindu-se din trei părţi spre Tuileries. Ziua următoare la fel, cu plimbări pe

Quai de Pelletiers, printre jucătorii de *passe-dix* şi *biribi* aşezaţi pe scăunele lângă grătarele cu heringi.

Alte zile, alte privelişti. Când cerul de noiembrie ameninţa cu ploaie, ea îşi aranja părul la „Baron". Mâncau la „Véry" ori la „Beauvilliers" şi priveau călăreţii căzând de pe cai la „Astley". După-amiezele jucau „treizeci şi unu" la „Madame Julien" sau domino la „Chocolat Café", sau mergeau la teatru. Uneori rămânea singură. Juliette, pentru care rutina reprezenta un şir de coincidenţe strâns împletite, era neliniştită. În înşiruirea zilelor era o anume lipsă de ţel calculată. Fiecare din ele era, într-un fel, copia celei de dinainte. Doar detaliile se schimbau.

Zilele se făcură săptămâni. Hoinărelile pe străzi deveniră şi mai întâmplătoare, de parcă orice gând sau plănuire le era interzisă, iar ei se trezeau când în mijlocul Halelor sau în Courtille, unde Juliette nu s-ar fi încumetat niciodată de una singură, când pe străzi ale căror rigole erau înfundate cu paie, murdării de animale şi gunoaie. Părea că aceste plimbări nu aveau nicio ţintă în afară de aceea de a nu se aventura mai jos de Marché des Innocentes, pe care ea o zărise de la fereastră în prima lor seară. Făceau lungi şi obositoare ocoluri ca să o evite, aşa că nu întâlniră priveliştea de care Juliette se temea cel mai mult. Casterleigh i-o fi spus lui, trebuie să-i fi spus... Era din nou „Papá" al ei; poate.

Erau urmăriţi – de fiecare dată de altcineva –, îi zărea cu coada ochiului trăgând cu urechea prin locuri fără însemnătate. Îşi păstra cumpătul; încă un amănunt care trebuie cântărit şi aşezat într-un mozaic alături de celelalte, printre care şi lista de cărţi a lui Lemprière întocmită în bibliotecă. Rătăcirile lor, aşteptările lor, urmăririle trebuiau să aibă un rost, trebuia să existe o întâmplare care să le lege, dar nu ştia care. Rolul ei se schimbase, acum era o străină. Uitată era prima îmbrăţişare,

când oraşul îi ieşise în întâmpinare la coborârea din trăsură. Acum aluneca, plutea. În aceste zile irosite aidoma, se desprinsese din strânsoare. Chiar şi urmăritorii dispăruseră sau se ascundeau mai bine în mulţime. Timpul era umplut de întâmplări şi distracţii, de lucruri pe care le făcuseră sau la care renunţaseră. Undeva, totul avea un rost. Rămânea de văzut.

Sosi şi decembrie şi nu se schimbase nimic. Îşi continuau preumblările fără număr prin saloane ori foaiere, prin imense săli de recepţie cu candelabre din cristal masiv. Abia de cunoştea oraşul, se simţea pierdută în el când flecărea cu oameni pe care îi întâlnea o singură dată, purtată într-o parte sau alta de mulţimea care o înconjura pe stradă; dar şi pândarii erau mereu acolo, pe strada următoare, aşteptând-o în dreptul uşii a doua zi când se va întâlni din nou cu ei – acelaşi chip de sute şi mii de ori pe zi. Doar Jaques era statornic: aştepta ceva şi ea se agăţa de asta. Iarna le răpea imaginilor culoarea. Mânjite de funingine şi de noroiul împroşcat de roţile căruţelor şi trăsurilor, clădirile albe erau acum cenuşiu-cafenii. Oraşul începuse să îngheţe. Bărbaţii şi femeile se mişcau încet, mult mai încet prin uliţe şi fundături. Viaţa oraşului era ca o suspensie greoaie ce se solidifica în jurul lor. Când treceau înfiorându-se pe Uliţa Suspinelor, creaturi lipsite de lumina ochilor, cu dinţii sticlind ca porţelanul întindeau mâini înţepenite de frig. Beţivii puteau visa la gheaţă şi frigul aspru. Răsuflarea lor se rostogolea în rigole.

La toate acestea – frigul, ameninţările întunecate şi patimile şoptite, carnea netedă a străinului – Palais Royale spunea: *Nu!* Trăsurile se rostogoleau pe Rue Saint Honoré pentru a-i aduce pe oamenii de rang şi de rând: contese şi spălătorese, salahori şi băcani, lăutari şi muschetari, actori-copii şi pornografi, bancheri şi funcţionari cu nevestele şi amantele lor care erau veşnic fie dansatoare, fie cântăreţe, îmbrăcaţi în

redingote, mătăsuri uşoare şi creton, cu eşarfe strălucitoare şi cu degetele scânteind de pietre. Erau spectacole cu lanterne magice şi actori prin teatre, cafenele, librării şi birturi. Domni în veste din satin dungat de culoarea lămâii conversau cu demimondene cu ochii fardaţi, împodobite cu pene şi voaluri italiene, într-un limbaj întortocheat ca fumul unei lumânări. Obraji roşii, mănuşi albe fluturând peste gură, panglici de catifea şi fâsâitul mătăsii când se strecurau şi se înghesuiau unii în alţii, bârfind până când şi aerul părea că ia foc.

Juliette se strecura prin toate acestea ca o veterană. Jaques o ţinea de braţ; era ca un animal cu o zgardă bătută cu nestemate. Chiar şi în această vreme a anului grădinile erau pline de bărbaţi şi femei care vorbeau grăbiţi – o orchestră de voci, tonuri joase amestecându-se cu ţipete pătrunzătoare, sunete şuierătoare şi râsete groase răsunătoare. Cei doi treceau printre ei în diagonală de la stânga la dreapta şi Juliette văzu sau i se păru, nu era prea sigură, o scară ticsită de femei. Se mai uită o dată. Treceau acum printr-un grup de cavaleri care îşi scoseseră pălăriile înzorzonate în faţa ei; se îndepărtă ştiind că nu se înşela. Un bărbat îmbrăcat într-o haină simplă se deplasase paralel cu ei, de-a lungul şi de-a latul grădinii. Îi zărea silueta fulgerător prin golurile din mulţime. Apoi bărbatul plecă. Purta o pălărie mică, neagră. Erau în Galeria Mare unde capetele femeilor se înclinau salutând: mişcări amplificate de părul lor pe care îl purtau pieptănat în sus şi de penele colorate. Bărbatul apăru din nou pe neaşteptate, de data aceasta în faţa lor. Era imposibil; fata se întoarse brusc şi Jaques trebui s-o tragă înapoi. Se afla acum în dreapta lor, dar nu avusese cum să se mişte aşa de repede prin înghesuială. Erau doi, fără îndoială, doi sau mai mulţi. Se îndreptară spre punctul unde îl zărise pe primul. Juliette îşi ridică privirea spre Jaques şi îi văzu faţa schimbată, cu muşchii încordaţi; ochii i se rostogoleau în toate

părţile. Era gata să-şi deschidă gura şi să ridice braţul spre a i-l arăta, dar el o prinse repede de încheietura mâinii şi o forţă să-l lase jos.

— Nu spune nimic! şuieră.

Bărbatul din dreapta se grăbea spre ei. Or să ajungă înaintea lui la uşa din capătul galeriei, dar nu şi înaintea celuilalt care-şi încetinise mersul. Se apropiau, făcând potecă printre femei pudrate şi tăifăsuitori leneşi şi, când ajunseră la uşă, el se afla doar la câţiva paşi înainte. Juliette auzi ţăcănitul tocurilor celui de-al doilea bărbat în spatele lor. Primul se mişca acum mai repede. Jaques o trăgea de încheietura mâinii, aproape alergând prin curte. Fata gâfâia în aerul rece, apoi o luară la *fugă* de-a binelea afară în stradă, dar paşii din urma lor se auzeau tot mai aproape. Bărbatul din faţa lor se duse în mijlocul străzii în întâmpinarea unei trăsuri ce trecu pe lângă ei, încetinind. Primul bărbat deschise portiera şi Jaques se strecură în trăsură trăgând-o pe fată după el. Al doilea bărbat se azvârli şi el înăuntru, apoi primul, portiera se trânti şi trăsura cu cei patru porni iute în galopul cailor.

Cei doi bărbaţi stăteau în faţa lor. Unul dintre ei se aplecă şi Jaques îl prinse de mână. Celălalt stătea impasibil.

— Nouă săptămâni, spuse Jaques. Nouă săptămâni de când suntem aici.

— Ştiu, spuse celălalt. V-am urmărit.

Juliette înţelese că întâlnirea cu aceşti bărbaţi era evenimentul pe care-l aşteptase Jaques. Destinaţia spre care se grăbeau era aproape. Trăsura făcea o zarvă asurzitoare gonind spre est pe Rue Saint Honoré. Juliette privea pe fereastră cum casele alunecau înapoi, iar oamenii se revărsau de pe trotuare în stradă. Văzute prin sticlă, feţele lor păreau nişte pete albe. *Ţine-i departe,* îşi zise.

Trăsura coti la stânga înainte de Marché des Innocentes ca şi când ar fi vrut să traverseze râul pe Pont Neuf, dar nu trecu, ci îşi încetini mersul şi

se opri. Juliette simţi cum o furnică pielea. Jaques se uită la ea şi îi prinse privirea. Labirintul de străzi şi alei pe care îl cuceriseră pas cu pas ca pe o fortăreaţă ostilă în timpul cât rătăciseră prin oraş era acum în stânga. În faţa lor, o căruţă cu cherestea se răsturnase şi blocase drumul. Un cal murise strivit. Juliette auzi copitele cailor lor tropotind şi chiar dacă nu privi afară ştiu pe ce drum se întorceau. Când în cele din urmă se uită, trăsura cotise pe Rue Boucher des Deux Boules şi ea simţi un nod în gât. Aici era brutăria, iar câteva uşi mai încolo hotelul unde îl văzuse pe micul Rétif[66] stând pe parapet, strigând – ca toţi ceilalţi – şi urinând în capul trecătorilor. Apoi urmă aleea fără nume, căreia ei îi spuneau „Negru şi Verde", după culorile de pe ziduri ce luceau din pricina mucegaiului; aşa ceva nu mai văzuseră. Strada făcu un cot, dezvăluind casele mai îndepărtate pentru o clipă doar, înainte ca trăsura să se zdruncine violent şi apoi să-şi regăsească direcţia; tocmai atunci Jaques se întinse pentru a trage perdelele.

Ea însă apucase să vadă lumina răzbătând de după draperiile roşii – aceleaşi – şi să zărească odaia lungă pe care şi-o reamintea cu claritate, plină de sofale şi fotolii, cu focurile arzând în cele două cămine de la capete. Dimineaţa razele soarelui pătrundeau prin ferestrele înalte şi ea se juca pe pardoseală, în timp ce Oudin, Petit Pas, Minette, Grosse Bonne şi celelalte fete trândăveau, sporovăind, căscând, scărpinându-se. Ca şi Maman. Deasupra erau dormitoarele şi peste toate, mansarda, unde ea dăduse din picioare şi ţipase cu fiecare dram de putere, dar fără folos. Apoi, un an sau doi mai târziu, prin aceeaşi fereastră o văzuse pe Maman păşind în stradă, legănându-şi sacul de voiaj din canava albastră, fără să privească înapoi. A bătut în geam, dar nu a auzit-o. Petit Pas a alergat după ea şi mai târziu a revenit cu acelaşi sac albastru. Un suvenir. Atunci a înţeles că

Maman nu avea să se mai întoarcă. Madame Stéphanie nu voia s-o primească înapoi; plecase, aşadar, pentru totdeauna. Sacul fusese drept rămas-bun, iar fetiţa rămăsese acum doar cu lungile după-amieze şi cu amintirile în care Maman depăna poveşti dezlânate despre iubiţii ei, despre tatăl Juliettei.

— Un bărbat minunat. Un om de cuvânt.

Spunea asta doar pentru că el trimitea lună de lună bani pentru Juliette, pe care ea îi dădea mamei, păstrând doar gândul că, undeva, tatăl ştia că fetiţa există, dar nu voia să vină după ea. O să-l caute ea atunci. Furia pe care nu o lăsa să se vadă o măcina pe dinăuntru.

Acum trăsura urma să treacă prin poarta grea de la intrare pe care ultima dată o văzuse cu patru ani în urmă; atunci, poarta se închisese definitiv în urma ei. Trăsura vicontelui aşteptase în stradă. A stat în ea până ce vicontele a încheiat afacerea cu Madame Stéphanie. Era albă la faţă, ca şi acum, şi îşi răsucea poalele rochiei în mâini. Când s-a urcat în trăsură lângă ea, a aflat că părăseau oraşul. Plecau în Jersey.

— Papá?

Era, oare, cu putinţă? Gândul îi năvălise în minte fără voie o dată cu numele insulei, într-o falsă speranţă. Banii erau trimişi din Jersey, tatăl ei, dacă mai trăia într-adevăr undeva, se afla în Jersey. Papá? Ştia că bărbatul acesta mătăhălos, vânjos ca un taur, nu-i era tată. Pe faţa lui nu se citea nimic şi, oricum, faptul s-a adeverit de îndată ce trăsura s-a pus în mişcare. Atunci şi acolo, pe bancheta trăsurii, făcuseră o înţelegere. Papá insistase ca ea să-i spună aşa. Tulburată, se gândise să fugă. Dar când a izbucnit în lacrimi acuzându-l că nu este tatăl ei, că a păcălit-o (deşi el nu o amăgise cu nimic), vicontele râse de chinurile ei.

— Tatăl tău? Absurd! Tatăl tău şi cu mine suntem atât de diferiţi.

Cuvintele fuseseră aproape palpabile. Ar fi putut să i le atârne în jurul gâtului ca pe o zgardă. Îşi aducea aminte de mama ei care se furişase cât mai departe de ea în josul străzii atât de familiare, de zilele petrecute la Madame Stéphanie în aşteptarea cunoştinţelor şi a clienţilor, de afacerile care au urmat şi mai ales de ultima, care avusese loc în aceeaşi trăsură. Absenţa tatălui plana asupra acestor scene şi a altora asemenea. Întoarcerea lui era cea mai palidă dintre speranţe, iar găsirea lui – o îndelung amânată datorie, dar care acum, în sfârşit, prinsese viaţă. Îşi imagină călătoria pe când trăsura se hurduca în josul aceleiaşi străzi; o simplă părăsire a unuia pentru celălalt... Căutarea începuse, alimentată de o patimă ce nu era altceva decât transmutarea dezgustului faţă de viconte şi a furiei împotriva femeii care dispăruse, părăsind-o. Vicontele încuraja transformarea, preschimbând ignoranţa ei măruntă în supunere şi lupta ei încăpăţânată în docilitate. Se uita la el cum privea leneş pe fereastră. Tatăl ei. *Suntem atât de diferiţi*... Fireşte. Ostilitatea ei pripită se domolise. Nu se simţea în stare să-l părăsească sau să-l înfrunte. El îi va cere însă mai mult şi ea va ceda pretenţiilor lui. Era atât de clar, încât el văzu urmarea cuvintelor sale întipărită pe chipul fetei. Ştia cine îi era tată. Cu asta o făcuse roaba lui.

Unul dintre bărbaţi bătu în portieră şi strigă: „Opreşte!” Tot gândindu-se la întâmplările petrecute acum patru ani, pierduse orice noţiune despre locul unde se aflau. Simţi mâna lui Jaques pe cot. Coborâră. Cei doi străini îi urmară. Ajunseseră într-o stradă dosnică, mărginită pe o latură de un zid înalt. Trăsura se mişcă din loc şi o uşă joasă se deschise în faţa lor. Toţi patru se aplecară şi pătrunseră într-o grădină întinsă. Se întunecase şi copacii bine îngrijiţi se profilau ca nişte munţi negri pe cerul nopţii. Juliette simţea iarba tunsă sub tălpi. Mergeau în linişte ocolind tufişurile; deodată, în faţa ochilor apăru o casă

impunătoare, mai mare chiar decât aceea a vicontelui. Luminile străluceau şi Juliette văzu că înăuntru avea loc un banchet ce se desfăşura într-o sală lungă la parter. Douăzeci sau treizeci de bărbaţi stăteau în jurul unei mese, vorbind, mâncând şi bând. Traversară peluza şi banchetul dispăru din vedere. Cei doi bărbaţi îi conduseră spre o uşă lăturalnică. Un coridor întunecat ducea într-un salonaş, dincolo de care era o încăpere spaţioasă unde lămpile fuseseră aprinse.

În mijloc se afla o masă lungă. Jaques se aşeză şi îi făcu semn Juliettei să facă la fel. Bărbatul cel impasibil se aşeză în faţa lor, adresându-se celuilalt care închidea uşa:

— Duluc! Ar trebui să-l aducem pe Cardinal.

Duluc dădu din cap şi plecă. Cei trei rămaseră singuri. Juliette băgă de seamă că Jaques, care în timpul săptămânilor petrecute împreună fusese rece şi distant ori încordat ca în timpul drumului făcut până aici, avea acum o nouă înfăţişare. Era destins, nonşalant chiar.

— Te simţi bine, Protagoras? întrebă el într-o doară.

Celălalt încuviinţă grav, ca şi când chestiunea ar fi avut mare importanţă. Jaques îşi roti privirile prin cameră. La fel de bine ar fi putut sta pe o bancă în Grădinile Elysée privindu-i pe cei care se plimbau. Uşa se deschise şi Duluc apăru urmat de un bărbat într-o robă cenuşie şi o calotă stacojie.

— Cardinale. Jaques îi întinse mâna peste masă.

— Jaques. Îşi strânseră mâinile scurt. Arăţi bine. Apoi o privi pe Juliette, care înţepenise dreaptă în scaunul ei.

— Mi-ai urmat sfatul, văd. Rapoartele pe care le-am primit o prezintă ca pe nepoata ta.

— Suntem nişte simpli călători, fireşte.

Cardinalul zâmbi. Avea dinţii mici şi galbeni.

— Scuzele mele pentru întârziere. Aţi fost urmăriţi până de curând. V-a explicat Duluc?

— Desigur. Întârzierea este inevitabilă. Numai riscul e inacceptabil.

— Da, da. Avem grijă şi de asta. Vocea Cardinalului era tăioasă, era nervos. Chiar şi în seara asta... Îmi cunoaşteţi oaspetele din seara aceasta?

— L-am văzut.

— Ce ironie! Dacă nu l-ar costa atât de scump, ar gusta-o. Cardinalul zâmbi din nou.

— Ar trebui să ne prezentaţi, spuse Jaques pe un ton serios. Cardinalul nu mai zâmbea. Oricum, ne vom mai întâlni noi. Când împrejurările se vor schimba.

— Un toast pentru asta, ce zici?

Cardinalul se întoarse spre Protagoras care se îndrepta deja spre carafa de pe bufet.

— Mai bine nu, spuse Jaques.

Protagoras se opri şi se aşeză la loc. Cardinalul zâmbi din nou. Juliette înţelese dintr-o dată că i se supusese lui Jaques în propria lui casă. Să-i fie teamă de Jaques? Chiar şi aici?

— Vicontele nu a putut fi aici cu noi; păcat.

— Avem alte treburi, răspunse Jaques. Nu am venit să negociem; negocierile s-au încheiat. Ne-am înţeles în privinţa asta, nu-i aşa? Cardinalul încuviinţă. Suntem aici doar pentru a lămuri chestiunile care deja fac parte din înţelegere; e clar? Da, aşa se părea. Dacă mă adresez Excelenţei Voastre, este din voinţa nedezbinată a Cabalei. La rândul vostru, reprezentaţi aici pe fiecare şi pe toţi *Cacuacii*[67]. Am dreptate?

— *Consiliul Consiliilor,* corectă Cardinalul. Da, fără îndoială. Există, totuşi, câteva puncte asupra cărora unii membri doresc să insiste; programul de plăţi, de pildă...

Purtarea lui Jaques se schimbă imediat.

— Ascultaţi-mă, Cardinale. Se aplecase înainte peste masă, aproape atingând faţa Cardinalului. Nu e nimic de discutat când dumneata şi ceilalţi patrioţi – accentuase cuvântul

în bătaie de joc – aţi venit la noi fără să aduceţi nimic. Dacă ţara voastră s-ar vinde cu totul, şi tot n-ar putea să-şi plătească datoriile. Nici măcar nu ştiţi cât măsoară aceste datorii! Domnul Necker crede că e vorba de un surplus, dar, de fapt, e un deficit de 40 de milioane de livre. Domnul Calonne crede că sunt 80, iar noi credem că se apropie de 120 de milioane. Cine are dreptate, Cardinale? Dumneata, eu şi orice om din Europa cu capul pe umeri ştim că Franţa sângerează printr-un milion de răni. Datoriile din chiar înlăuntrul graniţelor ei sunt mai mari decât posibilitatea de plată. În afară, datoriile sunt şi mai mari, şi oricare bancher olandez ştie că ele sunt doar pe hârtie, un castel din cărţi de joc. Staţi deasupra unui imens gol. Noi, Cabala, vom prelua datoriile voastre şi le vom onora. După aceea nu o să mai plătiţi dobânzi la un milion de creditori, ci unuia singur. Nouă. Vom pune toate rezervele la dispoziţia voastră. Averea noastră se va aşeza ca o temelie de granit sub întreaga Franţă. Şi pentru asta nu cerem nimic altceva decât să ne lăsaţi s-o facem; şi ne veţi lăsa, Cardinale. Nimeni nu va mai veni la voi acum. Franţa este târfa care şi-a vândut favorurile prea des şi prea ieftin. Vezi, Cardinale, când uiţi cine eşti, rămân numai banii.

Duluc şi Protagoras aveau feţele ca de piatră. „Prea des şi prea ieftin”. Juliette răsucea ideea în mintea ei. Cardinalul căzuse într-o tăcere adâncă. Duluc vorbi:

— Am acceptat toate aceste observaţii critice. *Consiliul Consiliilor* recunoaşte tot ce aţi spus. Şi totuşi, când rezervele voastre vor deveni şi rezervele Franţei, ce v-ar putea împiedica să vă retrageţi banii, aducând ţara noastră la ruină?

— Ţara eminenţei voastre este deja în ruină, dar, ca să vă răspund, trebuie mai întâi să vă întreb, care ar fi motivul pentru care ne-am retrage sprijinul, o dată ce vi l-am dat?

— Sunt o mulţime de motive, monsieur Jaques: o orientare care nu vă convine, un edict...

— Atunci n-aveţi decât să nu urmaţi o asemenea orientare şi să nu daţi astfel de edicte.

— De fapt, voi veţi conduce ţara...

Jaques se lăsă pe spate încă o dată.

— De fapt, voi ne-aţi adus aici.

— Noi nici măcar nu ştim cine sunteţi, rosti Cardinalul. Aţi putea fi agenţi ai oricărei puteri. Nici măcar nu ştim dacă vă puteţi ţine promisiunile. De unde vin astfel de sume? Cum au fost ele tăinuite atâta timp?

— Monseniore, noi cunoaştem eforturile pe care le faceţi pentru a afla cine suntem. Trebuie să încetaţi aceste căutări, pentru că, oricum, tot nu veţi descoperi nimic. E treaba noastră cum am adunat sumele sau cum le-am ţinut ascunse. Dar grosul avuţiei noastre este deja în Franţa, nu e nevoie să ştiţi mai mult. Nu reprezentăm nicio putere, nicio naţiune sau facţiune a unei naţiuni, ne reprezentăm doar pe noi. Nu ne interesează politica voastră. Suntem investitori, nici mai mult, dar nici mai puţin. Nu veţi şti niciodată despre noi decât ceea ce vă spunem. Vom fi tot atât de patrioţi ca şi voi, *Cacuacii.* Măsura averii noastre vi se va dezvălui, ca şi întregii Franţe, la timpul potrivit, când schimbarea va fi fost făcută. Şi tocmai despre schimbare trebuie să discutăm, pentru că până atunci nu ne vom mai întâlni.

— Duluc are această misiune, răspunse Cardinalul şi privi împrejur la tovarăşii săi.

Între timp, Duluc căutase într-un dulap în celălalt capăt al încăperii. Acum se întoarse şi desfăcu un sul mare pe masă, o hartă a Franţei. Indică repede câteva regiuni marcate cu cerneală violetă.

— Din aceste oraşe tulburările se vor răspândi la fel de repede ca şi veştile despre ele. Avem oamenii noştri care la momentul potrivit se vor retrage fără să facă nimic.

Degetul lui se opri pe o zonă colorată mai intens decât celelalte.

— Aici, bătu el în hartă aici va reuşi revolta sau va cădea. La Paris.

— Va reuşi, spuse Jaques sec. Singura noastră grijă este să amânăm lucrurile până atunci. Un an şi şase luni: se pot schimba atâtea în acest timp! Dacă revolta voastră dă greş, atunci şi urmările ei vor fi tragice. Va trebui să vă hrăniţi partizanii, să-i îmbrăcaţi, să-i înarmaţi. Or să fie o sumedenie de cheltuieli. După cum ne-am înţeles, le vom suporta noi pe toate. Chiar acum, la Londra se încarcă un vas a cărui încărcătură reprezintă doar o părticică din averea noastră, dar va fi îndeajuns. După ce va naviga şapte luni va atinge ţărmurile voastre pe treisprezece ale lunii iulie. Eu voi fi pe punte să supraveghez descărcarea. Tu, Duluc, o să mă aştepţi în noaptea aceea.

Jaques se aplecă peste masă şi puse degetul pe un punct de pe coasta de vest.

— Aici. O să ai nevoie de oameni şi de un ponton. Golful este izolat şi are un singur loc de ancorare. Vei semnaliza cu trei lumini verzi de pe colina din stânga golfului. Mă urmăreşti? Duluc încuviinţa. Panta colinei este astfel situată încât semnalul va fi văzut doar de pe mare. Aurul va fi descărcat acolo.

— Aurul? Duluc înălţă o sprânceană.

— Nu te teme. E bine ascuns. Niciun vas de coastă nu-l va găsi. Jaques se opri şi arătă spre carafă. Acum putem să bem ceva. Un toast.

Protagoras se uită la pahare. Juliette fusese exclusă.

— Pentru schimbare. Pentru noua Franţă.

Cei patru bărbaţi băură.

— Trebuie să mă întorc la oaspeţii mei, spuse Cardinalul.

— Ne întâlnim din nou în iulie, zise Jaques; Cardinalul se retrase de parcă fusese concediat. Aţi pregătit trăsura?

Protagoras înclină din cap. Duluc era deja la uşă, cu harta în mână. La plecare toţi patru urmară acelaşi traseu prin casă şi grădină. Jaques o văzu pe Juliette privind curioasă peste peluză spre ferestrele luminate ale clădirii, unde petrecerea era în toi. Cardinalul zâmbea şi vorbea cu un bărbat înalt în veşminte bogate şi cu o perucă ce cădea în valuri. Duluc şi Protagoras îi însoţiră tot drumul. Când Jaques se sui în trăsură, Duluc îi prinse braţul.

— Jaques, numele corăbiei?

Strada era pustie, totuşi nu trebuia să fie văzut acolo.

— *Vendragon*, spuse el repede. Să fii acolo negreşit.

Când trăsura porni, îşi dădu seama că Duluc nu avea nevoie de numele vasului. Îl făcuse să se dea de gol. Duluc era mai abil decât îşi închipuise. Trăsura prinsese viteză. Juliette stătea în faţa lui pierdută în propriile ei gânduri. Jaques se lăsă pe spate scoţând un oftat lung.

Seara îl obosise. Privea prin geamul trăsurii şi străzile întunecate care zburau pe lângă ei ca nişte umbre începeau să se amestece în mintea sa cu cele de dinainte. El o evitase până acum şi în toate plimbările lor o ocoliseră. Dar acum Rue Boucher des Deux Boules se deşira ca o fantomă din spatele obloanelor trase, de după grilajele înzorzonate şi porţile înalte şi înguste prin faţa cărora treceau. Jaques simţi cum întâmplările de acum şaptesprezece ani gonesc pe străzi şi se năpustesc asupra lui. Nu mai devreme de astă-seară: el trăsese draperiile, dar fata se făcuse palidă... Pe când trecuseră de casa în care stătea Madame Stéphanie – sau „Vila Roşie”, cum mai era cunoscută – trăsura se smucise şi lui i se păruse că fusese aruncat în sus şi că rămăsese suspendat în aer. Sub privirile lungi şi indiferente ale celor doi bărbaţi din faţa lui se luptase cu asaltul amintirilor, forţându-le să se retragă. Dar acum ele se târau

înapoi, aducându-i în minte acea noapte. Nu le mai putea ţine piept.

Toată noaptea plouase. El şi Charles stătuseră în oraş o săptămână întreagă, colindând fabricile de hârtie; pe una din ele aveau s-o cumpere şi mai apoi, mult mai târziu, să o vândă în pierdere, ruinându-l pe Charles. Conform planului, nevoia trebuia să-l împingă pe acest om în braţele lor, numai că ea nu se dovedise destul de puternică pentru asta. Totul avea să se sfârşească abia pe câmpurile de la Blanche Pierre, în Jersey, după cum prevăzuse Jaques cu şaptesprezece ani înainte. De aceea fusese cu Charles la Paris, de aceea îl minţise, îl înşelase, îl ruinase. Şi când, după ani şi ani, îi văzuse trupul sfâşiat pe o lespede din Saint Helier, ştiuse că avusese dreptate, dar şi că se înşelase, în egală măsură: Charles fusese prea mândru, prea îndrăzneţ. Familia Lemprière sărăcise de puţin timp. Cât străbătuseră Parisul în acea săptămână, prin tot felul de străzi şi ulicioare, hanuri şi cafenele ori grădini, Jaques ştia că nu se înşela făcând ceea ce făcea. Minciuna era îndreptăţită. Aşa crezuse atunci, şi mai credea şi acum. Însă noaptea aceea când plouase torenţial schimbase natura credinţei lui Jaques, făcând-o mai întunecată şi complicată.

Când a început ploaia, ei tocmai prânzeau la „Puy” şi au rămas acolo toată după-amiaza, aşteptând să se oprească. Făbricuţa pe care o văzuseră dimineaţă era exact ce căutau. Până seara închinară pahar după pahar de Gannétin şi Condrieu. Ploaia nu slăbise, dimpotrivă, când, în sfârşit, plecară turna şi mai rău. Se îmbătaseră. Charles îşi umpluse buzunarele cu perele de pe masă şi le mâncară în timp ce tropăiau pe străzile inundate de şuvoaiele de apă din jgheaburi. Amândoi se udaseră până la piele, dar erau încă bine dispuşi, cântau „Tod’s Buckler” pe Rue Saint Martin, în timp ce Charles se maimuţărea, scoţându-l din sărite pe Jaques.

Ajunseseră pe Rue de Venise şi se hotărâră să meargă spre vest. Rue de Venise dădea însă într-un cimitir şi ei făcură cale întoarsă, luând-o apoi pe prima străduţă la dreapta. Charles spunea ceva despre hârtie sau hârtie filigranată. Jaques tropăia cu pălăria trasă pe urechi, cufundat într-o tăcere îmbufnată; ploaia cădea în rafale. Strada pe care mergeau îi duse într-un colţ din Marché des Innocentes, unde casele cu obloanele trase din pricina vremii se înşiruiau pe cele două laturi. Piaţa era goală şi ploaia dusă de vânt se năpustea spre celălalt colţ. Priveliştea caldarâmului negru şi a bălţilor de noroi îl trezise de-a binelea pe Charles; traversară piaţa în tăcere.

Atunci Jaques privi peste umăr. Se întoarse spre Charles şi arătă înapoi spre drum. Amândoi căutau să străpungă ploaia cu privirea. La treizeci sau patruzeci de paşi în urma lor se zărea un contur nedefinit; putea fi un om. De fapt, în întuneric şi pe ploaia aceea ar fi putut fi orice. Charles se gândi că trebuie să găsească râul şi să se orienteze după el. Trecură printr-un labirint de străzi şi străduţe înguste. O cârciumă îi atrase în Rue de Déchangeur. Suflând în ceştile cu vin fiert, cei doi stătură acolo într-o tăcere tihnită, în timp ce din hainele lor apa picura pe duşumea. De abia atunci Charles îi spuse de bărbatul care îi urmărise tot drumul din Rue Saint Martin. O făcu pentru că acesta intrase în tavernă. Prea târziu.

Era la fel de ud ca şi ei – un bărbat înalt cu faţa ovală, măslinie. Jaques se ridică nesigur pe picioare pentru a vedea mai bine. Bărbatul era bine îmbrăcat, chiar dacă hainele erau stropite de noroi. Stătea singur la o masă în colţ, cu privirea pironită în gol. Liniştea lui prefăcută avu un efect contrar asupra lui Jaques, care se îndreptă greoi prin încăpere spre privată. Gândurile îi alergau nebuneşte prin minte. Existau mai multe posibilităţi. Charles putea să se înşele, dar cuvintele lui Le Mara care îl înştiinţase despre

„indian” îi răsunau în urechi. Omul Nababului umbla după ei, iar el îl avea pe cap pe Charles căruia nu i se putea spune nimic. Un coridor îngust ducea afară. În el se afla o uşă ce dădea în bucătărie. O femeie grasă încercă să se strecoare pe lângă el, ţinând deasupra capului o farfurie cu praz aburind; dar, cum uitase ceva, se întoarse în bucătărie. Jaques ieşi înapoi în coridor; indianul îl aştepta la celălalt capăt. Jaques îngheţă. Toate îndoielile sale dispărură brusc. Indianul înainta spre el. Mintea lui Jaques încetase să mai funcţioneze aşa cum stătea înţepenit acolo; tocmai atunci însă femeia grasă apăru din nou din bucătărie şi blocă drumul. Mintea i se puse din nou în mişcare şi el se duse spre femeia care ducea un teanc de farfurii într-un echilibru precar. Indianul era derutat. Femeia îl împingea înapoi pe coridor şi el nu putea să ajungă la Jaques. Când intră din coridor în tavernă, Jaques se strecură într-o parte, având grijă ca femeia să fie tot timpul între ei; atunci văzu plăselele unui cuţit lucind în mâna indianului. Dar acum era în încăperea plină de lume; îl apucă pe Charles de cot, îl ridică şi îl împinse pe uşă în stradă.

Afară, Jaques avu viziunea împunsăturii reci în coaste şi a sângelui scurgându-se pe coridor. Ploaia continua să cadă. Charles mormăia ceva despre râu, mai beat decât îşi imaginase Jaques. Ar fi trebuit să-l lase acolo, se gândise atunci; la fel s-a gândit şi mult mai târziu, şi pe bună dreptate. O luară la fugă, împleticindu-se; de abia dădură colţul, când uşa tavernei se deschise. Jaques îl trăgea pe Charles ţinându-l de guler. Trecând pe lângă nişte case neluminate, cu uşile astupate şi bătute în cuie, zări nişte mişcări iuţi, ameninţătoare. Alt colţ şi o privire peste umăr. Indianul era încă pe urmele lor, trecând de ultimul colţ, când pătrunseră în fugă în Rue Boucher des Deux Boules. Acolo era refugiul lor – „Vila Roşie”, cu luminile strălucind în spatele draperiilor

roşii ca sângele. Charles mormăia ceva despre o barcă pe râu. Voia să cumpere o barcă şi s-o ducă la râu. Jaques tocmai bătea în uşă când apăru şi indianul în fugă, dar nu-i mai ajunse. Le deschise o femeie de vreo patruzeci-cincizeci de ani îmbrăcată în liliachiu, care le-ar fi trântit uşa în nas dacă Jaques nu i-ar fi pus în palmă câteva monede. Se strecurară gâfâind în holul de la intrare; din hainele lor apa şiroia pe pardoseală. Femeia, Madame Stéphanie, le întinse mâna şi le ură bun venit în stabilimentul ei. Jaques pricepu că refugiul lor era un bordel.

Mult mai târziu, se gândise la Charles ca la un amănunt scăpat, un mic detaliu trecut cu vederea pe canava, dar care, mai târziu avea să se mărească, copleşind toate celelalte elemente, aşa cum ai omite să-ţi treci numele pe o listă cu alte nume necunoscute şi să semnezi ordinul în alb. Madama vorbea afectat şi le ceru să semneze în cartea vizitatorilor. Gesturile sale erau extravagante. Pentru moment, Jaques se bucură că Charles era prea beat ca să ceară explicaţii. Pătrunsese deja într-un salon lung unde ardeau două focuri puternice şi o mână moale îl împinse pe una din sofale. Jaques îi mai dădu nişte bani Madamei. Le Mara, Vaucanson şi oamenii lor pândeau doar la câteva străzi mai încolo, îngrijorător de aproape. Indianul îi aştepta undeva afară, nevăzut. Jaques vorbi repede cu Madame Stéphanie îndrugându-i tot felul de vorbe despre farse, străzi rătăcite şi prieteni îngrijoraţi; punctul esenţial – un curier. Asta se putea aranja. Jaques îşi ascunse uşurarea care îl inundase. Indianul ratase cea mai bună ocazie acolo, în coridor, şi lăsase frâul prea liber pe stradă. Acum, marea lui răbdare îi va fi potrivnică. Fu adus un băiat care urma să se folosească de acoperişurile din spate ce se lăsau până aproape de pământ. Trebuia să aibă grijă să nu-l vadă nimeni; băiatul dădu din cap că a înţeles. Mesajul fu scris repede şi băiatul plecă. Jaques se

plimba prin salon simţind că întâmplările serii care-şi încetiniseră goana se derulau în favoarea sa.

O oră sau două mai târziu, Madame Stéphanie apăru cu un bărbat scund, îndesat şi Jaques înţelese că episodul se încheiase. Era Vaucanson. Primise mesajul. Indianul fusese prins pe una din străzile din apropiere şi pus sub pază de Vaucanson, care avea deja un plan în privinţa prizonierului. Nababul va fi răsplătit cu propria-i monedă. Vaucanson plecă şi Jaques intră înapoi în salon să bea un pahar cu vin. Fetele vorbeau în şoaptă cu clienţii lor, în timp ce el sorbi pe îndelete din pahar, cu spatele întors spre foc. Charles, pe care ultima dată îl văzuse înlănţuit de braţele subţiri ale stabilimentului, era de negăsit. Jaques îşi termină vinul şi întrebă una din fete dacă îl văzuse. Nu, nu-l văzuse, dar alta le spuse că era cu „mica contesă". Cu o jumătate de oră înainte se îndreptaseră împreună spre intimitatea separeurilor de la primul etaj.

Jaques urcă scările şi deschise uşile pe rând până în capătul coridorului, unde într-o cameră o tânără stătea îmbufnată în mijlocul unui pat metalic imens. Jaques îi observă părul des şi negru căzându-i în valuri pe umeri. Charles zăcea întins lângă ea, aproape inconştient, pe jumătate dezbrăcat. Femeia era goală şi nu se obosi să se acopere când Jaques intră pe uşă. Amănunte, mici amănunte.

Dimineaţa următoare îi adusese lui Charles greaţă, febră şi friguri, pe care le acceptă ca pe o pedeapsă zăcând în pat; insulţe de amintiri pluteau peste el într-un ocean de ploaie şi băutură. Îşi amintea străzile şi taverna, bordelul şi un chip de femeie. Îi ceru lui Jaques să jure că va păstra tăcere asupra nopţii trecute. Câteva zile mai târziu se întoarseră la Jersey şi niciunul dintre ei nu mai dădu atenţie aventurii lor. Un an mai târziu însă, Charles stătea în uşa lui Jaques ţinând în mână o

scrisoare de la Paris, bolborosind ceva despre femeia care rămăsese însărcinată în acea noapte, noaptea când plouase. Un alt amănunt: Charles îşi trecuse numele adevărat în registrul de la bordel. Femeia voia acum bani pentru copil. Furios că toate se întâmplau din vina lui, Jaques îi spuse prietenului să nu ia în seamă cererea femeii – avea să înţeleagă din tăcerea lui că numele era fals.

„Trimite-o înapoi nedeschisă", fuseseră cuvintele lui. Dar Charles, cu bună-cuviinţa-i înnăscută, îi trimisese banii. Şi apoi alţi bani. În fiecare lună, regulat, banii ajungeau la Vila Roşie în Rue Boucher des Deux Boules – un pod de hârtie, bani şi chitanţe între Jersey şi Paris. Şaptesprezece ani mai târziu, în acelaşi stabiliment, Casterleigh dăduse peste fată – pe cale de a deveni o târfă ca şi mama ei. O copilă, mai neîncrezătoare însă decât toţi la un loc. Acum Jaques o privea pe această fată care stătea în faţa lui în trăsură: nu mai era copil, era aproape o femeie.

Juliette privea afară pe fereastră străzile ce goneau pe lângă ei, în timp ce norii joşi care plutiseră toată ziua lăsau să cadă în sfârşit ploaia promisă, dar acum nu se mai distingeau pe cerul întunecat.

Dimineaţa următoare încă mai ploua în timp ce aşteptau ca bagajele să le fie încărcate în diligenţa cu care părăseau oraşul. Se urcară; Juliette începu să se pregătească pentru lunga lor călătorie. Sacul de voiaj se afla lângă ea pe banchetă. Jaques stătea tăcut în faţa ei. Când trăsura se puse în mişcare, Juliette se gândi la călătoria de pe acelaşi drum, când alături de ea se afla vicontele. Ploaia făcuse ca oraşul să pară cenuşiu şi tarabagiii de pe Pont Neuf să se înghesuie în adăposturi. Parisul aluneca sub roţile trăsurii până când dispăru în urma lor, îngropat în pajiştile cenuşii-verzui îndepărtate ale gândurilor lor. Ploaia torenţială le însoţi înaintarea anevoioasă

prin orăşele şi staţii de poştă, ca şi nopţile chinuite petrecute prin paturi străine. În cele din urmă, când vasul din Calais se legăna pe valuri şi căpitanul ridică privirile la cerul care prevestea ninsoare, Parisul rămase doar o amintire amorţită care se retrăgea neputincioasă în propria ei cenuşă.

Traversarea fusese lentă şi nesigură. Vântul bătea în rafale şi capriciile lui îi trimiteau pe marinari să se caţere pe catarge, coborând sau ridicând pânzele. Juliettei, care se simţise bine pe vasul Saint Malo, acum i se făcu rău. Jaques îi dădu să bea ceva gros şi dulceag dintr-o sticluţă cafenie şi, în mai puţin de o oră, greaţa dispăru. Valurile mici, încreţite, păreau de sticlă, dar frământarea lor însemna pentru corabie un şir de zdruncinături repezi şi uşoare. Alunecarea vasului îi provoca senzaţii ciudate. Dacă se concentra asupra orizontului (o dungă întunecată undeva în depărtare), mişcarea dispărea cu totul. Dacă îşi muta greutatea de pe un picior pe altul în ritmul acesteia, ruliul părea să crească şi mai mult. Cu un mic efort ar fi putut răsuci vasul de tot şi, poate, în felul acesta s-ar fi apropiat de ţărm într-o coastă, rostogolindu-se ca un trunchi de copac. Cerul avea o nuanţă purpurie. Soarele se ascunsese prin norii joşi, dar Juliette descoperi că, încordându-şi privirea asupra unui colţ din pătura de nori, vedea lumina difuză concentrată într-un disc palid. Sau chiar în două, suspendate ca nişte ochelari uriaşi pe cer. Faţa îi îngheţase şi o înţepa. Tot privindu-şi creaţia, şi-l închipui pe stăpânul ochelarilor arătându-se în spatele lor ca un cap gigantic, ezitant. Apoi i se făcu rău. Era ceva neobişnuit. Leşină.

Iarăşi. Nu. Cineva o zgâlţâia. Jaques. O scutura de braţ, trezind-o. Îşi simţea gura amară şi tremura. Vedea picioarele celorlalţi pasageri mişcându-se în jurul ei. Juliette se ridică şi zări pontoanele, un şir de clădiri joase, nişte bărbaţi cărând tot felul de lucruri şi o colină abruptă, o

faleză. Cerul era încă cenuşiu şi chipul pe care îl zărise nedesluşit printre nori dispăruse; acum îi dădu un nume. Jaques o conduse spre pasarelă şi-i aşeză mâna pe balustradă, însă ea plutea deasupra tuturor acestor lucruri, privind în jos aidoma chipului tânăr de pe cer. Sacul ei de voiaj. Pe chei bărbaţii aşezaţi în şir cărau saci şi îi aşezau într-un furgon. Alături de furgon aştepta o trăsură neagră. Alături de trăsură aştepta vicontele.

Şosele, drumuri, cărări de oieri, bariere şi coborâşuri domoale, două nopţi geroase petrecute în nişte camere închise de obicei în lunile de iarnă, un val de ninsoare şi drumul de la Dover spre nu se ştie unde. Jaques plecase la Londra călare, iar lucrurile lor rămăseseră în trăsură. Deci nu mergeau la Londra, deduse ea. Vicontele o privea acum în tăcere. Întrebările despre timpul petrecut la Paris le pusese cu ore în urmă. Nu i-a răspuns. Parisul, un vis trecut. Era aproape întuneric. Mergeau încet: pe zăpada groasă, caii trăgeau din greu. În unele locuri omătul se troienise şi trebuia să se oprească, să găsească din nou drumul, înainte de a merge mai departe prin noaptea încremenită.

Juliette stătea liniştită cu gândurile ei. Vicontele îşi întinsese picioarele, schimbându-şi poziţia din când în când, de parcă starea celorlalţi îi era indiferentă. Era şi el o parte din interior. Parisul făcea parte încă din călătorie, ca şi Casterleigh: aceeaşi prezenţă tăcută care o însoţise în acest spaţiu familiar acum patru ani. Amândoi stătuseră acolo, părţi ale aceluiaşi sistem, dar cu criterii şi scopuri diferite. Peisajul fulgera pe lângă ei. Trăsura era indiferentă: o cutie pe roţi, nimic mai mult. Dar cum să explici suprapunerea peste scena de atunci când îi descoperise vicontelui atributele – brutalitatea şi aerul de posomoreală gânditoare? Erau amândoi prizonierii aceleiaşi logici. Umbrele lor scăpau din rolurile în care fiecare îl distribuise pe celălalt. Parodia paternităţii jucată de Casterleigh lua mereu alte forme:

autocratul, trădătorul, temnicerul şi altele la fel. Puteau fi toate acestea ipostaze ale paternităţii? Părea că se umflase şi crescuse fizic în toţi aceşti patru ani de când se folosise de ea, pe măsură ce personalitatea sa năştea noi proiecţii ca nişte tumori. Contururile lui „Papá" tremurau, noua fiinţă era pe cale de a se naşte şi ea aştepta să vadă ce va ieşi. „Vicontele" era o noţiune în mişcare. Se întrecuse pe sine. Crescuse însă şi înţelegerea ei în privinţa rolului pe care îl juca în acest proces: era un simplu agent, la fel ca şi băiatul de care erau legate ultimele lor manevre. Rolul ei se schimba însă. Relaţia ei cu vicontele era cumva piezişă şi Lemprière lua parte la această schimbare în lipsă chiar. Fără să ştie, se afla în centrul atenţiei lor ca o enigmă, aşa încât fu sigură că el trebuia să fie înăuntru atunci când vicontele se aplecă spre ea arătându-i luminile casei unde trebuiau să ajungă.

Când în cele din urmă se opriră, în curte sosiseră deja mai multe trăsuri. Casterleigh o conduse spre uşa deschisă de un omuleţ în haine stacojii şi fură însoţiţi de-a lungul unui coridor într-o sală plină de lume. I se spuse să se distreze singură; Juliette îşi reprimă sentimentul de surpriză atunci când îl văzu pe Casterleigh apucând cotul unui bărbat gras şi dispărând cu el pe o uşă laterală. Oaspeţii din sală erau adunaţi în semicerc, privindu-l cu toţii pe cineva care se prezentă ca „Monsieur Henry", creatorul unor strălucitoare artificii filosofice şi se scuză pentru vremea nemiloasă şi anularea spectacolului în aer liber. Se va strădui, totuşi, să nu dezamăgească.

Lumea comenta spusele lui, iar Juliette se plimbă prin mulţime ca să-şi găsească un loc mai bun.

— Pentru început, spuse domnul Henry, vă voi prezenta un Soare Vertical şi o Stea Polară, care vor avea pe rând culorile Marinei Britanice. Se înălţă un murmur apreciativ. Juliette auzi în spatele ei un bărbat care vorbea despre un câine şi

un iepure. Cineva rosti cuvintele „broască ţestoasă”.

— Permiteţi-mi să-i liniştesc pe toţi cei cu o constituţie mai firavă că în numerele mele nu va fi fum, miros de pucioasă sau praf, şi, mai ales, că nu vor fi detunături.

— Slavă Domnului, exclamă o femeie în vârstă, planturoasă, aflată puţin în stânga Juliettei. Un mănunchi de domnişoare, protejatele ei, chicotiră în pumni. Numărul se termină.

— Şi acum, un Soare Rotitor cu 12 vârfuri care formează o varietate de culori, îndeosebi liliachiu şi roşu intens, continuă Monsieur Henry.

— Iar acum doi saxoni, alegând drumuri diferite. Vă atrag atenţia asupra unei minunate ploi aurii...

Juliette începu să se plictisească. Privi împrejur; pe mulţi dintre musafiri îi întâlnise la alte asemenea reuniuni, numai că atunci stătea în apropierea vicontelui. Gândindu-se la această mică libertate, întoarse capul şi îl văzu pe Casterleigh intrând în sală pe aceeaşi uşă. Se îndrepta spre un mic grup de tineri ce înconjuraseră un bărbat încărunţit cu o mână bandajată; însoţitorul de mai devreme al lui Casterleigh nu se mai zărea. Erau opt sau nouă oameni, prinşi într-o discuţie aprinsă. Îi vedea bine doar pe trei dintre ei: bărbatul cu mâna bandajată, un tânăr cu înfăţişare serioasă care dădea din mâini şi un bărbat puţin mai în vârstă cu trăsături regulate, îmbrăcat tot în negru. Acesta din urmă se întoarse către viconte şi îi întinse mâna. Vicontele nici nu-l băgă în seamă; intră în vorbă cu ceilalţi şi, după puţin timp, păru că a ajuns la o înţelegere. Se duseră cu toţii spre uşa laterală care se deschise, lăsând să se vadă un servitor cu un mănunchi de torţe în braţe. Trecură pe rând pe lângă el şi fiecare luă câte una; apoi uşa se închise din nou.

Doar câţiva băgară de seamă mişcarea şi nu îi dăduseră atenţie. Cei mai mulţi erau încă vrăjiţi de

Monsieur Henry, ale cărui trucuri pirotehnice îşi epuizaseră strălucirea. Juliette se mişcă alene printre grupurile de spectatori. Petrecu un ceas în clevetiri plictisitoare cu femei cunoscute de pe la alte asemenea petreceri. Tocmai ocolea privirea unui tânăr cârn, când o atingere pe umăr o făcu să tresară.

— Da?

Servitorul fusese trimis din celălalt capăt al încăperii şi, peste umărul lui, văzu figura înaltă a vicontelui făcându-i semn să se ducă la el. Avea faţa roşie de frig.

— Vino, plecăm. Grăbeşte-te, îi spuse el când ajunse aproape.

Cizmele erau murdare de noroi. Îl urmă afară din sală; pe coridor restul grupului de căutători duceau ca pe un sicriu un obiect de cinci, şase picioare lungime, învelit în mantale. Erau încordaţi sub greutate. Juliette păşi repede spre ei, o dată cu vicontele. Se gândi că era unul dintre cei care în fiecare iarnă îngheaţă noaptea pe străzi, iar dimineaţa sunt căraţi ca nişte butuci de căruţa municipalităţii. Când trecu pe lângă ei văzu feţele încruntate ale celor care purtau povara. Nu erau obişnuiţi cu o astfel de muncă, iar mantalele nu acopereau totul.

— Pe aici, o conduse vicontele.

După ce ieşiră afară, păşiră spre trăsură. Casterleigh îi ţinu portiera până urcă scara. Înăuntru se afla deja cineva, aşteptându-i. Era bărbatul cel gras pe care îl văzuse mai devreme vorbind cu vicontele, cel împreună cu care dispăruse prin uşa laterală.

— Ei? întrebă bărbatul în timp ce trăsura părăsea curtea.

Vicontele înclină capul.

— Şi băiatul?

Lemprière! Juliette îşi înfipse unghiile în palme.

— Nici urmă.

— Asta nu e noapte să umbli. Te pătrunde frigul, nici nu-ţi dai seama dacă...

— Dacă trăieşte sau moare, asta nu e grija mea, i-o reteză scurt vicontele.

— Şeful n-o să...

— Nu mă priveşte, repetă Casterleigh pe un ton mai aspru.

Caii grăbiră pasul. Juliette îşi ţinea faţa întoarsă, cu obrazul lipit de geam. Zdruncinăturile trăsurii nu reuşiră s-o ţină trează, nici măcar când gonea peste câmpurile albe, legănându-i visul… În lumina aproape albastră a zăpezii se făcea că alerga pe lângă trăsură cu salturi lungi, parcă plutind. Sărea peste gardurile joase tot mai numeroase. Nimic altceva în jur decât zăpadă până unde vedea cu ochii, şi vedea departe, până unde dorea. Atunci, înaintea ei în zăpadă începură să apară crăpături, uneori doar cu o frântură de secundă înainte ca ea să atingă pământul şi să sară din nou. Apăreau din ce în ce mai des, dar drumul rămânea neschimbat şi trăsura zbura înghiţind distanţele. Dacă voia să privească în jos într-o crăpătură, rămânea în urmă. Trăsura continua să alerge. Cu strigăte înăbuşite îl implora pe vizitiu să încetinească, apoi pe ocupanţii trăsurii. Nu îi vedea, dar ei erau acolo, privind cum înaintarea ei devine tot mai disperată. Încercă să bată cu pumnii în portieră; privi înăuntru, dar nu zări decât cerul monoton din Dover şi discurile luminoase aninate pe cer ca nişte lentile uriaşe. Apoi chipul din spatele lor se lăsă în jos lipit de ea, apăsând-o, şi bubuitul acela asurzitor, ca o mână ce o lovea în tâmplă, faţa ascuţită a lui Lemprière, cu ochelarii săi rotunzi, de bufniţă, gura deschisă ca a unui peşte în spatele geamului, cineva strigând: „Nu! Stai!” Se trezi brusc. Chipul lui pierise în noapte. Nu era vis. Ţipătul fusese al ei. Trăsura gonea înainte. Juliette se uită la vicontе pe faţa căruia se citi uimirea, apoi furia; şi atunci Papá dispăru, sfâşiat ca o mască de catifea. Şi-l închipui pe

Lemprière stând singur undeva în urmă, pe drumul îngheţat şi luminile trăsurii dispărând în întuneric, ducând-o departe de el. Se uită din nou la viconte, apoi afară în noapte. Era prinsă acum între cei doi, şi înţelese că şi ea era singură.

Trecu o oră, poate două. Luminile trăsurii se vedeau ca două gămălii, apoi se pierdură în întuneric. Lemprière renunţase să mai meargă. Se oprise tremurând. Stând pe marginea drumului, întoarse capul cu greutate spre zgomotul slab ce creştea în spatele lui. Mersese fără să găsească altceva decât drumul şi întunericul atotcuprinzător. Şi zăpada. Zgomotul era acum ceva mai tare. Putea fi o trăsură. O trăsură, se gândi el. Frigul îl simţea ca o durere surdă în oase. Faţa îi amorţise, capul îi vâjâia. O trăsură, fără îndoială. Picioarele îi erau ţepene şi grele ca de plumb. Iat-o în faţa lui. Oprise. Oamenii coborâră. Septimus, întrebă: „Ce făcea el aici?” Ceva deasupra. Albastru. Ce faci? Ar trebui să răspundă. Purtat pe braţe. Poala Lydiei. Când se trezi.

— E adormit, spuse Lydia.

— Inconştient, adăugă Septimus.

— Cinci la unu că degetele de la picioare îi sunt vinete.

Warburton-Burleigh îi trăgea cizmele. Trăsura nimerise într-o groapă ascunsă sub zăpadă; cu toţii săriră din locurile lor când ceva bubui puternic pe acoperiş. Lydia privi în sus, albă la faţă.

— N-ar fi fost mai bine s-o fi luat Casterleigh? întrebă ea. La urma urmei, el a plecat primul.

— Cred că ar fi trebuit s-o legăm cu faţa în sus, spuse Mopsul.

Trăsura se zdruncină din nou şi iarăşi se auzi o bufnitură surdă.

— Oribil! izbucni Lydia acoperindu-şi urechile.

Capul lui Lemprière se odihnea în poala ei. Ceilalţi trei rămaseră tăcuţi. Trăsura îşi urmă drumul spre Londra cu trupul femeii în albastru legat de capotă. De fiecare dată când trăsura trecea peste un hop, capul i se sălta, iar ciotul metalic din gură se izbea de acoperiş. Prăbuşit în interior, Lemprière visa femei care alergau peste şuvoaie de aur topit. Trăsura străbătea câmpurile de gheaţă şi omăt, înapoindu-se la Londra.

— „Danae, fiica lui Acrisios, regele din Argos, şi a lui Eurydice. A fost închisă într-un turn de bronz de către tatăl ei, după ce un oracol îi prorocise că fiul fiicei lui îi va aduce moartea...” Vocea lui Septimus răsună peste masa lui de scris. Lemprière ştia că e treaz şi se luptă să se ridice.

— „Încercările lui de a o împiedica pe Danae să devină mamă se dovediră, în cele din urmă, zadarnice; Jupiter, care se înamoră de ea, se strecură în patul ei prefăcut într-o ploaie de aur.” Hmm, bine. Nu l-ai ucis tu pe Acrisios la club în noaptea aceea?

Septimus imită aruncarea discului. Dar prietenul său nu se dezmeticise încă. Peste noapte se trezise scuturat de friguri. Somnul său fusese plin de întreruperi ciudate.

— Cum se termină? întrebă Septimus.

Începea interogatoriul. Ar fi putut să moară de frig.

— Prost, răspunse Lemprière după o pauză lungă.

Septimus stătea încă aplecat peste birou.

— Te-am căutat, ştii?

Oameni ce căutau, torţe... Îşi amintea o trăsură, drumul, un zgomot înfundat.

— M-aţi găsit, spuse Lemprière.

— Nu, am găsit o femeie...

Lemprière îşi lăsase capul să cadă la loc pe pernă. Septimus nu mai putea să-i vadă faţa.

— O femeie moartă...

Lemprière îşi zise: *povesteşte-i.*

— O femeie moartă? Cum a... Vreau să spun...

Îl luase gura pe dinainte.

— Pe păşunea dinspre apus, mai curând o mlaştină. De-a dreptul oribil. Erai foarte departe.

Cum putea să citească acel articol de dicţionar şi să nu ghicească? „Foarte departe", o instrucţiune?

— M-am rătăcit, credeam că mă întorc spre casă. Era întuneric.

— Ca să începem, erai în afara casei?

— Da, desigur...

Desigur, călăuzit de urmele proaspete de pe zăpadă, de silueta întrezărită a lui Septimus.

— Mi s-a părut că te văd, un coridor în spatele casei, o încăpere, murmură Lemprière.

— Da, spuse Septimus.

— Pe pajişte.

— Da. Am înconjurat pajiştea, apoi m-am întors în casă. Te căutam. Ai pierdut artificiile.

Înconjurul pajiştei. Artificiile.

— Am încercat să merg în jurul casei, continuă Lemprière.

Urmele de paşi nu se întorceau spre casă.

— Pot s-o iau? Ai semnat-o deja. Ţinea fila în mână.

Ia-o, da, da, ia-o de aici. Ochiul rostogolit, gura, ia-le pe toate.

— Dacă doreşti, spuse Lemprière. Urmele tocmai se opriseră.

Septimus împături fila cu grijă.

— Puteai să mori, ştii ăsta? De frig.

— Da, ştiu. Lemprière îl privi pe Septimus care se îndrepta spre uşă. Mulţumesc, spuse el. Septimus pleca.

— Alice de Vere e o făptură ciudată, nu-i aşa? – întrebă el.

— O femeie extraordinară, replică Lemprière prudent.

— Şi ai pierdut-o pe fata lui Casterleigh! îi strigă de pe scări. Şi apoi: „Mare prost eşti!"

Uşa de la intrare se trânti. Iese Septimus, gândi Lemprière, *cum mea culpa,* pentru care mulţumirile mele.

În zilele următoare Lemprière se luptă cu litera „D". Aşezat la birou încerca să-i descâlcească pe cei treisprezece Domitius. Erau peste douăzeci de fiinţe care se numeau Dionysios. Găsise douăzeci şi patru deja şi avea sentimentul sâcâitor că mai era unul. Bibliotecarul din Attica era unul, Cicero îl menţiona, amintind de nişte afaceri cu cărţi furate, ceva în legătură cu Cicero – acelaşi? Pe măsură ce referinţele se adunau, pendularea între biroul său şi teancul de cărţi din colţul îndepărtat al încăperii devenise un ritual obositor. Până la urmă, deschise toate cărţile şi le aşeză pe podea ca un fel de covor. Lăsă locuri goale să poată păşi printre ele. Era o soluţie mai bună, elimina ciornele. Îşi aminti de cel de-al douăzeci şi cincilea Dionysios. Lemprière se uită peste stoici şi în parte peste Euripide pentru a confirma sursa. „Un sclav de-al lui Cicero, care a furat din biblioteca stăpânului său câteva cărţi. *Cic. Fam. 5. ep. 101.13 ep.* 77" notă el în fugă. Asta era. I se făcuse greaţă de „Dionysios", de toţi douăzeci şi cinci. Lucră mai departe, la întâmplare. Îl uitase pe Dedal care făurise oameni mecanici, *automate*, roboţi şi o ajutase pe Pasiphae în pasiunea ei nefirească. Oricine ştia despre zbor: în ediţia sa avea o mică pictură cu Dedal şi Icar înălţându-se spre soare. Poate că zborul şi

automatul se confundaseră într-un fel; era vorba de maşini zburătoare, nu de oameni zburători. Tot ce se poate, totuşi el credea mai degrabă în omul zburător. Zborul: o idee extraordinară, într-adevăr, *fâl! fâl!* Lemprière făcu un gest stângaci cu braţele. Căruţe grele duruiau pe strada pietruită de afară. Avu senzaţia că mai exista încă un Dionysios, al douăzeci şi şaselea, dar acesta nu apăru. Se întoarse la *doberes*, *dobunni* şi *dochi,* popoare din nordul Macedoniei, din Gloucestershire şi Etiopia, amestecaţi cu toţii în dicţionarul său; o nouă geografie. Docimus făcuse prea multe băi fierbinţi.

În zilele şi nopţile următoare dormi iarăşi pe apucate: când trei ore, când douăsprezece, şi tot la ore ciudate. Dicţionarul părea că-i impune propriul său orar de neînţeles. Dacă se chinuia să se dea jos din pat la şapte sau la opt, cum ar fi trebuit, se trezea mai târziu privind în gol, plutind şi visând cu ochii deschişi. Într-un astfel de moment se trezi gândindu-se la Alice de Vere, Lady de Vere, mai degrabă, despre care Septimus credea că era „ciudată”; şi el, de asemenea. „O femeie extraordinară”. Asta era bine. Avea aura autorităţii. Dogmatiză de pe poliţa căminului: fraze ca „sau astfel eşti îndemnat a crede” sau „dacă există un lucru care să convingă despre adevărul faptului, atunci acesta este” vroiau să spună „şi anume că Lemprière ştie mai mult decât spune”. Alice de Vere, Lady de Vere mai degrabă, despre care Septimus credea că e „ciudată”; la urma urmei el a întrebat. Dă-mi acest mic act şi vei avea toată bogăţia şi puterea de care s-au bucurat strămoşii tăi. Ba mai mult, orice îţi doreşti. Lemprière îşi aminti pauza făcută de Peppard: „în perpetuitate...” Omuleţul voise să spună mai mult dar îşi înghiţise cuvintele. „În teorie contractul va continua...” Alice de Vere îi oferise acum practica acestei teorii. Era un Lemprière, aşadar era îndreptăţit la a noua parte din toată Compania. Aşa fusese înţelegerea. Acesta să fie mesajul pe care tatăl lui îl

căutase în lungile ore petrecute în odaia sa de lucru? Charles Lemprière făcuse nişte afaceri cu domnul Chadwick şi acele afaceri avuseseră o legătură cu înţelegerea. Ştia, pentru că îi spusese Alice de Vere. Iar ea ştia pentru că îi spusese Skewer. Atentul Skewer. Avocăţelul.

Aşadar, văduva avusese dreptate. Şi Lemprière care o crezuse nebună... Peppard ar fi trebuit să-i vorbească despre implicaţiile contractului, chiar dacă erau fanteziste. Şi Skewer. Skewer îl minţise pe tatăl său, îl înşelase. Fugise la Alice de Vere şi îi vânduse informaţiile pe câţiva arginţi.

Lemprière privea mulţimea din stradă în timp ce se chinuia să-şi îmbrace surtucul. După ce periase petele mai mari de noroi uscate, haina rămăsese pestriţă. Urmară cizmele. Îşi pipăi buzunarele: chei, câteva monede, miniatura mamei sale, a cărei prezenţă îi aminti de Rosalie şi de Lydia întrebându-l despre ea; ce amintire înfiorătoare! bubuiturile îl urmăriseră chiar şi în leşinul lui din trăsură de acum câteva zile. Capul ei pocnindu-se de acoperiş. Când ajunse în stradă, gândurile i se întoarseră înapoi la Skewer şi la Peppard, dar mai ales la Skewer. Domnul Skewer îi făcuse o invitaţie: „orice problemă, oricât de mică”. Acestea fuseseră chiar vorbele lui. Când Lemprière intră în Southampton Street se gândea la această invitaţie. *Avea* o mică problemă legată de trădarea încrederii. Voia să accepte oferta lui Ewen Skewer.

A doua sa vizită la biroul avocaţilor a urmat traseul celei dintâi. Aici Septimus îl trăsese la o parte ca să nu dea cu nasul în nişte bălegar, pe Strand văzuse cuştile cu găini şi auzise mormăielile lui Warburton-Burleigh, la revedere, şi mersul lor grăbit pe Fleet Street, în sus pe Chancery Lane, o promenadă de paşi lăturalnici până în curtea unde intră acum, traversând şi urcând scările, câte două, ca şi prima dată, dar aici

paralela se opri; a doua întâlnire o repetă pe prima cu o întârziere de câteva minute, cât aşteptase să intre în birou. Când Lemprière se apropie de uşa din capătul scării, auzi sunete familiare. Voci mânioase. Uşa se deschise şi el se trezi faţă în faţă cu văduva Neagle. Ar fi trebuit să fie încă în biroul lui Skewer, cu pantoful deasupra capului; dar nu, pantoful fusese pus la loc, cu toate că furia ei era aceeaşi.

— De ce ai venit? Nu ţi-am spus? se adresă ea lui Lemprière.

Dincolo de uşă, Peppard se aşezase înapoi în scaunul său, la fel de tulburat de întâlnire. Cum era şi firesc, Skewer îşi oblojea capul. Lemprière zâmbi.

— Nu e nimic amuzant, tinere, continuă văduva. Sunt foarte conştientă de impresia lăsată de o bătrână furioasă. Pe de altă parte dumneata, domnule Lemprière, nu ai, din fericire, cunoştinţă de motivele mele. Până când le vei afla, acţionează cum consideri de cuviinţă. Ai destule încurcături şi aşa.

Lemprière nu mai zâmbea. Văduva trecu pe lângă el şi începu să coboare scările cu greutate. Lemprière se pregătea să bată la uşă. Se opri, se întoarse şi coborî repede scările. Văduva tocmai traversa curtea.

— Ce încurcături? întrebă el după ce vorbele ei mânioase ajunseră la el. Nu râdeam de necazurile dumneavoastră. Vedeţi, Skewer, înainte...

— Să nu faci greşeala să mă priveşti de sus, domnule Lemprière.

Ea se întoarse din nou şi vru să-şi continue drumul, dar Lemprière îi prinse braţul.

— Nu vă privesc de sus. Nu râd de dumneavoastră. Încerc să vă explic.

Avea aceeaşi senzaţie ca atunci în trăsură când nu-l crezuseră că o cunoştea pe Juliette. Văduva îl privi fără să se lase intimidată de această

izbucnire. Ochii ei îl cercetau. Lemprière îşi desprinse mâna de pe braţul femeii.

— Nu mi-ai urmat sfatul. Ţi-am spus să nu te încrezi în Skewer; acum, dacă vrei să te explici, explică-te lui.

Ce încurcături? gândea Lemprière.

— Aţi avut dreptate, spuse el grăbit.

— Despre treburile tale ştiu doar atât. Skewer slujeşte un singur stăpân şi nu tu eşti acela. Nimic din ceea ce face nu te avantajează. Acum, dacă îmi dai voie...

— Un singur stăpân? Lemprière dorea să audă mai multe.

— E o poveste lungă, domnule Lemprière, dacă vrei să o auzi.

— Îmi îngăduiţi să vă caut? întrebă Lemprière. În această după-amiază, poate?

— După ce te întâlneşti cu domnul Skewer? Mă tem că nu vei fi bine venit atunci.

— În altă zi, mâine?

— Alege, domnule Lemprière: sau vii acum, sau nu mă mai deranjezi deloc, spuse văduva şi se întoarse să plece.

Tonul vocii ei nu lăsase loc îndoielii. Perfidia lui Skewer. Un singur stăpân. Văduva Neagle se îndrepta spre poarta din capătul curţii. Lemprière şovăi, prins între curiozitate şi dorinţa de răzbunare. Văduva dispăruse din vedere, doar paşii i se auzeau înaintând anevoie.

— Aşteptaţi! strigă şi alergă după ea.

— Când se vor scrie cărţile de istorie, numele meu va lăsa o dâră de lumină. Farina!

Lemprière îl recunoscu pe propovăduitor în timp ce înconjura mulţimea din faţa hanului alături de văduvă. Se aşezară la o masă de lângă fereastră.

— Ei au umplut paharul, prieteni, nu eu, şi nici voi. Ei se gândesc doar la fiicele lor grase, la averile lor grase, pe când cioroii din Saint Giles fură pâinea de la gurile noastre şi măicuţele de la Spitalfields le adună plozii de pe treptele bisericilor...

Gloata mârâia în jurul lui. Lemprière îl mai văzuse în noaptea de la Porc Club, fluturând o legătură de mătase în faţa unui pâlc de oameni. De data aceasta mulţimea era mult mai numeroasă. Mai înfuriată. Văduva privea pe fereastră.

— Dacă îl urâţi pe Skewer atât, de ce l-aţi vizitat la birou? întrebă Lemprière.

— Nu îl urăsc, răspunse văduva, îl dispreţuiesc. Skewer e un nimeni, nu merită nici măcar să-l urăşti. Oricum, biroul său valorează mai mult decât el.

— Posedă ceva de-al dumneavoastră, un document? se hazardă Lemprière.

Văduva zâmbi şi se uită în jos, la masă.

— Într-un fel, răspunse ea.

Lemprière aşteptă să continue, dar ea nu mai adăugă nimic.

— Skewer spune că v-aţi pierdut soţul.

— Şi că sunt nebună de supărare, i-o întoarse văduva. Mai spuse ceva, dar mulţimea devenise zgomotoasă, un urlet îi acoperi cuvintele.

—... poveşti născocite prin taverne. Încă le mai aud din când în când: „Balena lui Neagle”. A fost chiar şi o baladă, dar asta se întâmpla cu mai mult de douăzeci de ani în urmă. Zâmbi. Balena lui Neagle. Soţului meu i-ar fi plăcut.

— A murit, aşadar!

— Oh, da, Skewer spune adevărul în privinţa asta. Problema pentru mine este alta: cum şi de ce. Skewer ar putea cunoaşte răspunsul, deşi eu mă îndoiesc. Dar el ştie mai mult decât spune, ca şi agenţii de asigurare şi avocaţii agenţilor, ca şi colegii soţului meu şi mai ales Compania. Poate că

şi dumneata ştii mai mult decât spui, domnule Lemprière?

— Eu ştiu doar ce mi-aţi spus... începu el să-i explice, dar văduva zâmbea.

— M-am măritat la optsprezece ani şi am devenit văduvă la douăzeci şi patru. Alan, soţul meu, era cu aproape zece ani mai în vârstă decât mine, dar asta n-a avut nicio importanţă. Eram o pereche minunată. A fost unul dintre cei mai tineri căpitani. Şi-a întrecut toţi rivalii, mi-a făcut curte şi m-a cucerit. Cu un gest cochet, văduva îşi aranjă o buclă care îi căzuse, apoi îşi trase mâna repede. Mă rog, Alan şi cu mine ne-am căsătorit şi ne-am luat o casă pe Thames Street pe care încă o mai am. Povestea ce urmează îi aparţine lui Alan, şi o ştiu din raportul lui. Vasul pe care-l comanda naviga în 1763 spre Madras; fusese la reparaţii şi era în întârziere, dar Alan credea că poate să prindă sfârşitul sezonului, şi convinsese şi Compania. După spusele tuturor era un marinar încercat, dar cu toate acestea călătoria a fost plină de aventuri. Fuseseră mai întâi obligaţi se oprească la Lisabona pentru alte reparaţii: marangozii de la şantierele Blackwall făcuseră treabă de mântuială, înţelegi? La câteva zile după aceea i-a lovit o rafală de vânt. Tot ce puteau face era să fugă dinaintea furtunii. Deşi fuseseră împinşi spre coloanele lui Hercule, la intrarea în Mediterană, avură, totuşi, partea lor de noroc. Când furtuna a trecut, au descoperit că trecuseră cu bine printre coloane şi se aflau în Marea Alboran[68]. Marinarii de cart nu zăreau niciunul din ţărmuri. Era ca un miracol. Alan adună oamenii pe punte şi le vorbi despre norocul lor, se rugară şi apoi făcură măsurătorile. Ar fi trebuit să fie o formalitate, erau în largul mării, la urma urmei, dar după citirea lor întregul echipaj amuţi. Eşuaseră. Alan nu avea hărţi, dar nu-i venea să creadă. Făcură o a doua măsurătoare. De această dată tribordul era în regulă, dar babordul dădea o adâncime mai mică decât pescajul vasului. Cu alte

cuvinte, eşuaseră. Dar, nu. Vasul plutea normal. Marinarii deveniră nervoşi: scrutau marea, dar nu vedeau nimic. Alan nu înţelegea ce se întâmplă. Au făcut mai multe măsurători, dar nu dădeau două la fel. Unii începuseră să se sperie şi Alan îşi trimise ofiţerii printre marinari. Deodată, misterul se dezlegă singur. Dinspre babord se auzi un muget gros, grăbit şi bulboane mari începură să apară în apă. Apoi la fel şi la tribord. O coloană uriaşă de apă izbucni în sus, udându-i pe toţi cei aflaţi lângă catargul principal – un grup de balene ieşiră toate odată la suprafaţă în jurul corăbiei. Cel puţin zece sau cincisprezece dintre ele erau uriaşe, cât jumătate din lungimea vasului. Măsurătorile fuseseră făcute pe spinările lor! Pentru o clipă, pe corabie toţi amuţiră; apoi răsunară urale, cu toate că pericolul cel mare nu trecuse încă. Balenele înconjurară vasul un minut sau două, apoi înotară la suprafaţă îndreptându-se spre răsărit. Corabia era în siguranţă. Văduva îl privi iscoditor peste masă pe Lemprière. Alan s-a întors, cu vasul şi încărcătura neatinse, în anul următor. Când mi-a spus povestea cu balenele, am ascultat-o cu uşurare. Dar e o poveste ciudată, din mai multe pricini. De ce balenele nu au adus stricăciuni vasului sau de ce nu l-au scufundat?

Lemprière îşi scutură capul.

— Nu ştiam că sunt balene în Mediterana, spuse el.

— Exact! exclamă văduva. Sunt doar câteva, sau cel puţin aşa se crede. Dar cel mai extraordinar lucru a fost direcţia în care s-au îndreptat balenele după ce s-au îndepărtat de corabie. Balenele nu înoată fără o ţintă anume. Ei bine, balenele din poveste înotau spre răsărit, departe de intrarea în Mediterana, către Arabia.

— Arabia? Unde anume?

Dar văduva alungă întrebarea cu un gest.

— Soţul meu a făcut câteva schiţe ale balenelor, adăugând şi unele însemnări despre felul

cum înotau. Le-a arătat prietenilor săi din flota de baleniere, dar pentru că nu era un bun desenator, oamenii le identificau diferit. Când amintea însă de mărimea lor de aproape o sută de picioare, atunci toţi erau de aceeaşi părere: erau balene albastre, cele mai mari dintre toate. Dar când spunea şi unde văzuse aceşti leviatani, atunci oamenii îşi băteau joc de el. Nu existau balene albastre în Mediterana apuseană, iar în cea răsăriteană nici atât. Înţelegi, acolo nu găseau nimic de mâncare. Cele mai apropiate locuri de hrană erau în nordul Oceanului Indian. Nicio rută nu duce până acolo, doar dacă nu cumva traversează deşerturile Egiptului. Soţul meu deveni ţinta a nenumărate glume; noua specie de balene a fost poreclită „Balena lui Neagle”. Se mai spunea că are picioare. Dar Alan ştia ce văzuse şi, mai ales, ce însemna asta. Cererea sa adresată Consiliului Director al Companiei de a continua căutările fu respinsă, iar când stărui, îl ameninţară. Descoperisem undeva o veche însemnare dintr-o altă călătorie, fiind încredinţaţi că avem dreptate; era vorba despre acelaşi loc, despre aceleaşi balene. O corabie a Companiei se aflase acolo cu un secol şi jumătate înainte.

— Dar *ce* însemnătate avea asta? întrebă Lemprière. Încotro se duceau balenele?

Începutul răspunsului fu acoperit de un urlet al mulţimii de afară.

— ...carta Companiei le dădea monopolul asupra rutei, înţelegi. Oricine putea face negoţ cu Indiile doar dacă nu călătorea în jurul Africii. Atât timp cât exista o singură rută, comerţul Companiei era la adăpost. Văduva se opri şi îşi dădu seama că Lemprière nu o auzise. Indiile, spuse ea. Balenele se îndreptau spre răsărit, spre locurile lor de hrană. Descoperiseră o a doua rută spre Indii, probabil prin Marea Roşie. Iată de ce Compania l-a silit pe soţul meu să tacă.

Lemprière se rezemă de spătar, încercând să-şi imagineze mulţimea de balene trecând nevăzută

prin canalele necunoscute dintre Mediterana şi Marea Roşie.

— Îmi dau seama, e o poveste destul de greu de crezut, spuse văduva. Dar nu chiar aşa de absurdă cum pare şi, oricum, nu se termină aici.

Masa se cufundă deodată în umbră. Mulţimea se tot adunase în stradă până când spinările oamenilor astupară fereastra.

— Nu se termină aici? o îndemnă Lemprière, dar văduva se uita afară pe fereastră.

Mulţimea devenea tot mai gălăgioasă. Vocea lui Farina se auzea până la ei, înăuntru.

— ...asta este pentru ţesătorii de la Spitalfields... Deasupra mulţimii se auzi un sunet ascuţit urmat de urale surde. ...Iar asta pentru torcătorii de lână care îşi îngroapă îndemânarea o dată cu copiii lor...

Un alt sunet ascuţit, şi de data asta strigătele fură mai puternice, mânioase.

— Să ne continuăm discuţia în altă parte, spuse văduva repede spre Lemprière. Vino.

Şovăi, tulburat de întorsătura evenimentelor. Văduva şuieră:

— Grăbeşte-te!

John se ridică, iar văduva îl împinse spre uşă unde li se dezvălui întregul tablou.

Mulţimea, nu mai mult de două duzini înainte, număra acum două sute şi ceva de oameni, sau aşa i se păru lui Lemprière pe când era tras de mână de văduvă, strecurându-se prin spatele oamenilor. În mijlocul lor se zărea Farina, cocoţat pe ceva. Lemprière văzu lângă el un omuleţ pleşuv, spre care se întorcea din când în când: „Dă-mi cifrele, Stoltz!” sau „E adevărat sau nu, Stoltz?”; la care bărbatul răspundea sau încuviinţa. Stoltz. Statura sa scundă îl făcea aproape invizibil lângă Farina, care acum ţinea în mână o eşarfă lungă de mătase roşie. Ce meşterea Stoltz la ea, îngenuncheat?

— Pe aici!

Văduva îl smuci de braţ şi el se strecură mai departe pe lângă oamenii care acum strigau întruna, asurzindu-l; gloata izbea cu pumnii în aer. Farina stătea cu capul pe spate, cu eşarfa strânsă în mâini. Mulţimea tălăzuia, tot mai frenetică. Flăcările cuprinseră bucata de mătase când Farina o sfâşie în două; rămase pe loc, cu capul lăsat pe spate şi braţele întinse, ţinând în mâini cele două bucăţi arzând ca două flamuri în flăcări care-l făceau să semene cu un înger răzbunător pogorât pe pământ. Vuietul gloatei părea să nu aibă sfârşit: „Spioni indieni!" Apoi altă voce: „Iscoade!" Mătasea se făcuse scrum. Văduva înghiontea salahorii voinici dându-i la o parte din drum. Strigătul înconjură mulţimea şi Farina se uită în jos. Un pumn se înălţă, apoi altul.

— Farina!

O voce scrâşnind ca pietrişul se ridică autoritară dominând zgomotele gloatei. În faţa mulţimii, un bărbat stătea cu bastonul ridicat, arătând neînfricat către predicator. Purta un bandaj pe ochi. Un om doborât la pământ fu lovit cu picioarele.

— Împinge! strigă văduva înapoi spre Lemprière.

— Nu! urlă Farina spre gloată, dar bătaia se întinsese ca flăcările asupra mătăsii.

— Spioni indieni!

Chemarea la violenţă răsună din nou, după ce bărbatul orb strigă şi gesticulă iarăşi. Era prea târziu, bătaia se încinsese peste tot în jurul lui Lemprière care se aplecă, se împiedică şi căzu; simţi deodată cum o mână de oţel îl strânge de încheietura mâinii şi îl trage în sus. Zări o pălărie cu boruri largi, o pelerină. Văduva se întoarse şi acum îl trăgea iar după sine. Când Lemprière privi împrejur după salvatorul său, bărbatul dispăruse. Văzuse doar pălăria şi pelerina. Şi o mână tăbăcită şi măslinie. Vreun marinar, gândi Lemprière.

— Vino, spuse văduva; apoi îl trase de braţ şi el porni după ea poticnindu-se.

În urma lor furia gloatei se domoli. Câţiva bărbaţi fuseseră doborâţi la pământ. Orbul strigă „Farina!” încă o dată; bastonul său era îndreptat spre mijlocul mulţimii. Dar Farina dispăruse.

— Grăbeşte-te! Văduva gâfâia. Sir John o să cheme acum soldaţii şi n-am chef să dăm nas în nas cu aceşti bandiţi.

Pe Lemprière îl durea genunchiul şi îşi potrivi pasul şchiopătând cu mersul vioi al văduvei, mulţumindu-i în gând misteriosului său salvator. Pălăria aceea i se părea cunoscută. Surtucul îi plesnise la cusături, lângă buzunar. Se plânse de asta când intrară pe Shoe Lane. Apoi se întoarseră în Stonecutter Lane. Tulburat continua să tremure, aşteptându-se ca vânjoşii scandalagii să apară din senin în orice clipă şi să se ia după el. La capătul uliţei privi înapoi nervos, dar văzu doar trecători nevinovaţi: o ceată de copii, în urma lor două precupeţe şi, mai în spate, o siluetă subţire cu o pălărie cu boruri largi pe care o recunoscu pe loc.

— La dracu’! Văduva îl trase după ea. Priveşte!

Îi arătă învălmăşeala de pe Fleet Market, unde Lemprière văzu un detaşament de soldaţi în tunici stacojii făcându-şi loc prin înghesuială. Privi în urmă încă o dată, văzu copiii, pe cele două femei, dar pelerina şi pălăria dispăruseră. Strada era prea lungă ca să alerge înapoi, dar, până să reflecteze la această a doua dispariţie, soldaţii înconjuraseră deja piaţa intrând prin poarta Ludgate. Un alt detaşament cincisprezece sau douăzeci de soldaţi cu lănci şi muschete, le ieşiră în faţă pe Thames Street, venind spre ei. Lemprière dădu să se întoarcă, dar văduva înaintă hotărâtă; doar douăzeci de iarzi îi despărţeau acum de tunicile stacojii; Lemprière se lipi de zid, înălţând în gând rugăciuni zeilor păcii şi împăcării.

— Pe aici, spuse văduva, scoţând o cheie din buzunar pe care o răsuci în uşa de lângă ei. Intrară: acum erau în siguranţă în spatele uşii care se închise cu zgomot.

— Bine ai venit în casa mea. Poate ar trebui să te odihneşti aici puţin.

— Da, spuse Lemprière.

— După care trebuie să-i întâlneşti pe profesori.

Câteva minute mai târziu stăteau într-un salon la primul nivel al casei. Încăperile largi şi spaţioase erau încărcate cu mobilier.

— Soţul meu a pornit pe mare în anul următor, în 1766, continuă să povestească văduva. Ne plănuisem mişcările cu grijă. Lemprière sorbea ceai dintr-o ceaşcă de porţelan. Soţul meu trebuia să urmeze ruta obişnuită până la Strâmtoarea Gibraltar, dar acolo, în loc să navigheze în jos de-a lungul coastei vestice a Africii, urma să intre în Mediterana...

— ...şi să găsească trecerea, îi luă Lemprière vorba din gură.

— Întocmai. Şi dacă un grup de balene putea să se strecoare prin ea, atunci cu atât mai mult putea s-o facă un indiaman încărcat. Ar fi ajuns în Oceanul Indian cu câteva luni bune mai devreme, întrecând toate aşteptările. Monopolul Companiei avea să ia sfârşit.

— Şi a găsit trecerea?

— Aşteaptă! Eu am rămas la Londra; aveam şi eu rolul meu în toate astea. Dacă reuşea să stabilească ruta, atunci ea trebuia să fie bine protejată. Căci dacă o găsea unul, puteau să o facă şi alţii. Ca urmare, soţul meu mi-a încredinţat schiţele, hărţile şi toate însemnările legate şi pecetluite; numai avocatul nostru urma să le vadă când putea să mă asigure de păstrarea secretului. Atunci trebuia să înceapă să întocmească brevetele, patentele, hărţile şi celelalte documente; pe scurt, să întărească prin forţa legii descoperirile

soţului meu. Numai că a fost greu să conving un avocat să ne preia cazul.

Legal vorbind, era o afacere încurcată, după cum îţi imaginezi. M-am plimbat prin vreo sută de birouri – toţi avocaţii din Londra ştiau ce urmărim. Unii ne-au luat peste picior, alţii au arătat un dezinteres politicos, cei mai mulţi mi-au întors spatele pe loc. Cei câţiva care primiseră să lucreze pentru noi, se întorceau invariabil la mine după câteva zile cu scuze, subterfugii şi refuzuri. De îndată ce aflau că adversarul lor urma să fie Compania, se retrăgeau cu coada între picioare. Eram la capătul puterilor. Din câte ştiam, soţul meu brăzda Mediterana în lung şi în lat, întocmind hărţi ale ultimei mari rute comerciale, iar eu nu eram în stare să găsesc un avocat. Aşa stăteau lucrurile când m-am dus la Chadwick şi Soames, avocaţii familiei dumitale.

— Ei au preluat cazul?

— Nu. Dar m-au trimis la unul dintre avocaţii lor mai tineri care părăsise firma câteva luni înainte pentru a lucra pe cont propriu.

— Domnul Skewer! izbucni Lemprière.

Văduva îl privi surprinsă.

— Ce idee absurdă! spuse ea. Skewer lucra deja pentru domnul Chadwick şi aşa avea să rămână alţi douăzeci de ani. Nu, nu. Nu Skewer. Tânărul pe care mi l-a recomandat Chadwick era o stea în urcare, foarte strălucitoare. Cineva pe care îl cunoşteam de dinainte de a mă căsători cu Alan.

— Atunci de ce nu v-aţi dus la acest om de la început?

— Este o altă poveste lungă, spuse văduva încet. Parcă ştiam deja că afacerea se va întoarce împotriva noastră. Oricum, m-am dus la el; când i-am spus toată tărăşenia, a fost de acord să preia cazul. Am lăsat hârtiile sigilate la el şi am plecat acasă. Se împlineau trei luni de când corabia lui Alan pornise pe mare, trei luni de dezamăgiri şi nereuşite, dar acum, în sfârşit, simţeam că puteam

înfăptui ceva. De fapt, era tot un vis. Alan era un om ambiţios, nu era niciun secret în asta. Pentru mine, avocatul fusese o victorie. Dar ziua următoare, toate visurile mele, toate lucrurile pe care le dorisem şi tot ce preţuiam mai mult avea să fie pierdut, ruinat, înecat, mort...

Vorbele i se opriră pe buze; Lemprière o privi cum toarnă din nou ceai în ceşti.

— În dimineaţa următoare, veni la mine avocatul care doar cu o zi înainte fusese de acord să lucreze pentru noi. Îşi petrecuse noaptea citind hârtiile soţului meu şi mesajul său era scurt. Mi-a spus că nu poate să preia cazul nostru. Dar eu îl cunoşteam de mult timp, eram mai mult decât nişte simple cunoştinţe.

Văduva îşi răsucea inelul pe deget, amintindu-i lui Lemprière de Lady de Vere: acelaşi gest.

— Sunt unele aranjamente care nu ar trebui încheiate, şi totuşi ele trebuie făcute, înţelegi? Iar eu îl cunoşteam pe acest om de dinainte de căsătorie, când îmi făcuse curte. Încă mă dorea, înţelegi? Nu ar fi primit ceea ce îi ofeream, dar eu m-aş fi oferit lui dacă mi-ar fi cerut. Ştia asta, şi ştiam că şi el ştie. Era contractul nostru şi o făcea pentru soţul meu...

Văduva scoase un râs scurt, amar.

— Nu e un lucru chiar atât de groaznic, spuse Lemprière.

— Nu, spuse văduva, nu e chiar atât de groaznic, doar că eu ştiam că mă doreşte, dar că este prea domn să ia ceea ce îşi dorea. Nu e atât de groaznic, numai că în acea zi, în altă parte a lumii – de unde era să ştiu? – soţul meu pierise la un loc cu toţi oamenii lui. Într-adevăr, nu atât de groaznic, numai că avocatul a acceptat cazul nostru când era deja o cauză pierdută; şi atunci pe el l-au ruinat, pe soţul meu l-au stigmatizat ca pe un şantajist josnic, iar pe mine m-au tratat ca pe o femeie nebună sau o târfă ordinară. Alan a murit în

apele din largul Arankanului, iar eu am rămas aşa cum mă vezi, întreţinută de Companie, nici măcar vrednică de ura lor, pe cât se vede, cu toate că dacă aş avea prilejul, i-aş distruge într-o clipită. Este – îşi alese cu grijă cuvintele – o umilinţă nemeritată.

— Şi avocatul, întrebă Lemprière. Ce s-a întâmplat cu el?

— Sigur îl cunoşti, spuse văduva încet. Lemprière clătină din cap. Avocatul era George Peppard.

Apăru slujnica, aşteptând să aprindă lămpile. Lemprière îşi aminti chipul lui Peppard în odăiţa murdară din Blue Anchor Lane şi glasul lui încordat când pomenise numele Companiei. Se uită la văduvă, aşezând-o în minte lângă Peppard, curtezanul ei, poate chiar înlocuitorul soţului ei; soţul era însă mort, trădat şi lăsat pradă peştilor. La asta se gândea ea: oameni morţi înecaţi plutind pe curenţii lenţi ai oceanului cu mădularele legănate în voia valurilor, plini de viermi şi de visele celor care îi jeleau. Se rostogoleau încet. Mai încolo, resturile abandonate se îngrămădiseră formând o plută haotică. Corabia cu trei catarge era acum un vălmăşag de scânduri rupte şi pânze zdrenţuite, totul înfăşurat în parâmele destrămate, legănându-se pe coama valurilor departe de marinarii morţi, un Ceraton[69] născut din mare, chemând adormiţii din adâncuri la o a doua rugăciune. Apele curgeau domol. Smuciturile uşoare ale curentului perturbau înaintarea înceată a înecaţilor, o dată cu apa din adâncuri ce îşi începea lenta ei turbulenţă. Trupurile se ridicau la suprafaţă.

Lămpile ardeau mai tare, trezind stafiile la viaţă sub alte înfăţişări. Slujnica părăsi camera şi Lemprière o urmări cu privirea, până când închise uşa.

— Nu au mai găsit epava, reluă văduva. Nici urmă de ea. Şi nu uita, Alan se hotărâse să navigheze în Mediterana. Arakan este pe coasta indiană. Ori vasul s-a pierdut altundeva, ori...

— Ori el a găsit trecerea prin Mediterana, o întrerupse Lemprière.

— Da, asta era informaţia ce ne trebuia şi de care Compania se temea cel mai mult. Înţeleg acum că m-au minţit, că l-au distrus. Ştiau mai mult decât spuneau, şi eu, ca o proastă, i-am stârnit aruncându-mă cu capul înainte orbeşte. Eram înnebunită de minciuni şi jumătăţi de adevăr, de moartea lui Alan. George m-a implorat să mă opresc, dar n-am vrut. Fără Alan nu aveam nicio şansă. Doar el ştia adevărul, şi el era mort. Ne-au ridiculizat la tribunal şi l-au distrus pe George Peppard, defăimându-l. Şi totul numai din vina mea... S-a prezentat la proces şi a vorbit de balene şi hărţi, de rute secrete, dar fără Alan totul părea o aiureală.

Lemprière îşi aminti vorbele lui Septimus spuse în faţa biroului lui Skewer. Asigurări maritime, o fraudă oarecare. O întrebă pe văduvă dacă era adevărat.

— Asta s-a petrecut mai târziu. George avea unele dovezi care să-l susţină şi le-a folosit ca să încheie o înţelegere în afara procesului, înţelegi. Nu ştiu prea multe despre ce a urmat dar şi asta s-a întors împotriva lui. Compania i-a acuzat pe el şi pe soţul meu de şantaj; cred că dorinţa de a şterge acea dezonoare m-a ţinut în viaţă până acum. Soţul meu s-a prăpădit dar eu îi voi aduce din nou cazul în faţa Companiei şi a agenţilor ei. S-ar părea că o nedreptate atât de îngrozitoare nu mai poate fi îndreptată. Poate că aşa şi este, dar, cu toate acestea, de douăzeci de ani nu fac altceva decât să încerc să dovedesc că se poate. Vino, o să-ţi arăt ceva.

Văduva se ridică în picioare şi îl conduse pe Lemprière spre uşă. Coridorul dădea într-o cameră din spatele casei unde vacarmul străzii era înlocuit de strigătele mai slabe ale sacagiilor de pe Tamisa, aflată la o sută de iarzi mai jos. Se întunecase.

— Priveşte, arătă văduva spre rafturile voluminoase care căptuşeau pereţii camerei, încovoiate sub greutatea atâtor catastife, registre, cărţi cu socoteli, copii ale proceselor, atlase, vechi pamflete, istorii oficiale şi neoficiale. Mărturiile, spuse ea. Aproape fiecare plângere sau atac împotriva Companiei îşi are locul undeva pe aici. Fiecare act de corupţie şi fiecare crimă sunt însemnate şi înregistrate aici, chiar şi cele împotriva soţului meu. Pipăi un maldăr gros de hârtii îngălbenite. Cazul Neagle, iată-l!

Lemprière privea aceste dovezi pătruns de admiraţie pentru sârguinţa văduvei. Încăperea era un vast rechizitoriu.

— Aţi auzit de un scriitor numit Asiaticus? o întrebă el.

Văduva îl privi surprinsă.

— Ba bine că nu. Sunt uimită că ştii. Unde ai auzit de el?

Lemprière îi spuse despre primul pamflet descoperit printre hârtiile tatălui său şi despre cel de-al doilea, dăruit de Lady de Vere. De contract aminti doar în treacăt.

— Nu cumva din întâmplare ai şi cea de-a patra cărţulie? întrebă văduva nerăbdătoare. Lemprière clătină capul. Ce păcat! Eu le am pe primele trei. Sunt pline de păreri minunate, dar fără dovezi. Al patrulea pamflet se presupune că dezvăluie totul, dar nu am descoperit nicio copie până acum. Mai degrabă mă îndoiesc că a fost publicat vreodată.

— Poate a fost doar o izbucnire pătimaşă, se hazardă Lemprière. Poate că nu avea nimic de spus.

— Poate, încuviinţă văduva, dar eu înclin spre o părere cu totul diferită. Îmi face impresia că pamfletarul ştie mai mult decât spune. Are un ton ameninţător şi promite dezvăluiri compromiţătoare. Aproape că-mi place omul.

— Cine este? întrebă Lemprière.

— E încă un mister. Nu şi-a dat numele adevărat din pricini vădite. Prima cărţulie apărea la câtva timp după întoarcerea lui Buckingham din La Rochelle, la sfârşitul anului 1628 sau la începutul anului următor. Celelalte două au urmat câteva luni mai târziu; apoi nimic. Asiaticus, oricine va fi fost, a dispărut şi nu a mai apărut niciodată.

— Nu sub acest nume, oricum, se aventură Lemprière şi văduva încuviinţă.

— I se putea întâmpla orice, aşa cum păţeşte oricine se atinge de interesele Companiei.

Îl privi. Lemprière rămăsese în picioare, lângă rafturile gemând sub cataloagele de abuzuri şi incriminări; aceasta era tot ce mai rămăsese din miile de victime. Ochii văduvei erau încă aţintiţi asupra lui când vorbi din nou.

— Ştiu câte ceva şi despre propriile tale cercetări, spuse ea. Lemprière se întoarse surprins. Afacerile tale te privesc, adăugă ea repede, dar oricât vei descoperi tot nu va fi de ajuns ca să afli tot ce doreşti. Nu vreau să ştiu mai mult, dar când vei ajunge în acel punct, întoarce-te la mine, domnule Lemprière, şi eu îţi voi spune. Arătă cu mâna spre rafturi. Tot ce ai nevoie să ştii se află aici. Aminteşte-ţi de această ofertă.

Pentru a doua oară în acea zi văduva îi aduse aminte lui Lemprière de Alice de Vere şi de promisiunea pe care aceasta i-o făcuse cu o săptămână înainte în casa părăginită: „Toate bogăţiile pe care ţi le poţi închipui...” Acum i se făgăduise: „Tot ce ai nevoie să ştii...” Lăsă liniştea să se aştearnă cât timp cele două femei şi darurile lor îşi disputau întâietatea în mintea sa; şovăi ca Paris cu mărul de aur în mână; bogăţii fără de număr, cunoaştere fără de margini şi, pe deasupra, mai licărea şi o a treia, puţin mai îndepărtată, dispărând în noapte.

Văduva privea afară pe fereastră şi îi văzu chipul reflectat de sticlă. Se întoarse şi îl bătu uşor

pe braţ, smulgându-l din reverie.

— Nu uita de sfatul meu, John Lemprière. Şi acum, înainte să pleci, vino să-i întâlneşti pe profesori. Îl prinse de braţ. Rareori au prilejul să stea de vorbă cu un om învăţat.

Lemprière protestă împotriva acestor laude, apoi se lăsă condus spre o scară strâmtă care scârţâi sub paşii lor. Când ajunseră în capăt, de după o uşă răzbătu un bubuit puternic urmat de o bolboroseală de voci.

— Ah, spuse văduva. Lemprière o privi întrebător. Joacă „Sări sau mori", explică ea, apoi deschise uşa; trei bărbaţi cu bărbi încărunţite stăteau aplecaţi peste o masă întinsă ce părea acoperită cu un desen stilizat.

— Domnul John Lemprière, anunţă văduva când ei se ridicară de pe scaune. Profesorii Ledwitch, Chegwyn şi Linebarger.

Prezentările fură făcute pe rând.

— Noi tocmai începusem un joc de „Sări sau mori", îi spuse Ledwitch lui Lemprière. Nu vreţi să luaţi parte şi dumneavoastră?

Lemprière refuză politicos. Privea desenul care era împărţit în sute de pătrate diferit colorate: roşu-strălucitor, albastru şi mov lângă margini, verzui, oliv şi maro lângă centru. Chiar în mijloc era planul unei cetăţi împrejmuite, iar înăuntrul cetăţii se vedea un om înaripat. Lemprière privi curios figura.

— Omul zburător, explică Linebarger. El este miza jocului. Fiecare jucător încearcă să devină Omul zburător.

— Şi cum face asta? întrebă Lemprière.

Cercetă desenul mai îndeaproape şi observă că în fiecare pătrat era un scurt mesaj scris în grabă, cu litere înghesuite; cuvintele erau tot mai şterse cu cât erau mai aproape de centru, mai ales pe pătratele în culori închise; în apropierea cetăţii abia mai puteau fi citite.

Profesorul Chegwyn se întoarse spre el.

— Punctele de pe zaruri mută fiecare jucător din pătrat în pătrat. Când nimereşte pe unul din ele, instrucţiunile sunt limpezi. De exemplu, dacă eu arunc un doi, ajung aici. Arătă cu degetul spre un pătrat galben-intens şi citi inscripţia de pe el. Ascultă: „Ar trebui să închei o alianţă tactică cu Ducele de Guise”. Un şase – se uită din nou – îmi încredinţează apărarea la Montauban, în iulie 1621. Fireşte, în acest punct sunt pe cale să devin Duce de Rohan, ceea ce îmi dă imunitate în privinţa abjurărilor forţate timp de trei aruncări.

— E foarte bine dacă ajungi să fii La Tremouille în cetatea La Rochelle în 1628, adăugă Ledwitch.

— Ne urmăreşti? se amestecă Linebarger.

Dar Chegwyn aruncă un cinci şi ceilalţi doi gemură adânc. Se căţărară tustrei pe scaune, apoi săriră pe podea, scoţând un zgomot asurzitor.

— Am nimerit în mijlocul masacrului din noaptea Sfântului Bartolomeu, îl lămuri Chegwyn, arătând spre un pătrat întunecat.

— Înseamnă că jocul trebuie să înceapă din nou, adăugă Ledwitch.

— La Rochelle? întrebă Lemprière.

— Uite aici. Linebarger arătă cetatea împrejmuită din centrul jocului. Aceasta este La Rochelle, sub asediu. Toate aceste pătrate în culori vii sunt ceea ce noi numim *Politica*, iar cele mai şterse sunt evenimentele asediului, unde lucrurile devin puţin confuze. Cetatea este, ei bine, este cetatea. Iar Omul zburător din centrul ei este, desigur, Omul zburător.

— Trebuie să treci prin politică pentru a ajunge la asediu, spuse Ledwitch.

— Şi prin asediu ca să ajungi în cetate, adăugă Chegwyn.

— Iar în cetate se află Omul zburător.

— Înţeleg, spuse Lemprière.

Ledwitch aruncă un patru. „Bras de Fer”! spuseră ceilalţi doi şi el ridică un braţ în sus.

— Acum este Monsieur La None la scurt timp după ce a fost înzestrat cu un braţ artificial de către argintarul Vaucanson, explică Linebarger. Este unul dintre incidentele mai ciudate.

Lemprière privi jocul cu interes, dar se plictisi repede. Deşi fusese reluat de două ori, niciunul dintre jucători nu ieşise din *Politică.* Atunci întrebă ce se întâmplă când un jucător ajunge în cetate.

— Trebuie s-o apere cu preţul vieţii, aşa credem, spuse profesorul Chegwyn.

— Nu sunteţi siguri?

— E un joc formidabil de greu. Până acum nu am reuşit să ajungem în cetate.

— Deci Omul zburător – Lemprière arătă spre figura înaripată din centrul cetăţii – este de fapt lipsit de însemnătate.

Afirmaţia stârni proteste printre profesori. Văduva se aşezase într-o parte, refuzând să ia parte la dispută.

— Omul zburător e totul, protestă Ledwitch.

— Fireşte că este important, este singurul supravieţuitor, explică Linebarger. Toţi ceilalţi fie sar, fie mor, oricum pier, în afară de Omul zburător.

— Vreţi să spuneţi că la sfârşitul asediului a existat un om zburător care a scăpat…

— Întocmai, zise Chegwyn. Spiriduşul din La Rochelle. Sute de oameni l-au văzut în chiar ultima zi a asediului. Citadela ardea deja, bărbaţi şi femei cuprinşi de flăcări se aruncau de pe metereze, tunurile bubuiau făcând spărturi în ziduri. În mijlocul acestui haos, unul dintre rochelezi s-a aruncat de pe metereze, dar nu a căzut.

— A zburat spuse Ledwitch. Există nenumărate relatări despre asta. Se paie că a fost un copil.

— Spiritul din La Rochelle, vorbi Lemprière mai mult pentru sine. Oameni zburători.

— Nu e chiar atât de incredibil cum pare, spuse Chegwyn. La urma urmei Dedal şi Icar au reuşit să zboare, după cum ştiţi, domnule Lemprière.

— Regele persan Kar Kawus s-a legat de nişte vulturi flămânzi; apoi a înfipt o halcă de carne într-o suliţă înălţată astfel încât să n-o ajungă. Vulturii au zburat să înhaţe carnea şi – Ledwitch îşi fâlfâi braţele – ei bine, se înţelege de la sine.

— Alexandru cel Mare a folosit aceeaşi metodă, completă Linebarger.

— Aceia au fost grifoni, nu vulturi, îl corectă Ledwitch. – Lemprière uitase întâmplarea şi îşi aminti că articolul lui de dicţionar despre Alexandru era deja la Cadell la tipografie.

— Ki-kung Shi a inventat un car zburător, interveni Chegwyn, dar nu se spune cum.

— Toţi au trăit în vremuri străvechi, atât de îndepărtate, remarcă Lemprière.

Profesorii fură de acord.

— Bine spus, bine spus.

— Regele Bladud! izbucni Linebarger. A zburat chiar deasupra acestui oraş, găsindu-şi moartea, fireşte.

— A avut totuşi timp să întemeieze oraşul Bath, adăugă Ledwitch mohorât.

— Dar ce ziceţi de Oliver de Malmesbury? interveni văduva în discuţie.

— „Ie causet to mak ave pair of wingus”[70], cită Linebarger.

— Un simplu săritor din turn, spuse Ledwitch.

— Putem, aşadar, să-i punem la socoteală şi pe cei care-au sărit din turnuri? întrebă Linebarger.

Primiră, cu jumătate de glas, şi discuţia ajunse la Giambattista Danti din Perugia, la un cantor necunoscut din Nürnberg şi de aici la Abbot de Tungland, care sărise de pe zidul castelului de la Stirling. Saltul fatal al lui Balori de pe Catedrala

din Troyes fu amintit în treacăt. Pisica săltăreaţă pe arcuri a lui Burattini a fost aplaudată de toată lumea. Ledwitch vorbi mult despre zborul lui Ahmed Hezarfen care a aterizat teafăr în bazarul din Scutari. Chegwyn apără săritura lui Besnier peste o casă din Sabie. Dispreţul copleşi ataşamentul pentru sticlele cu rouă arătat de Cyrano de Bergerac, care voia să se înalţe în ceruri o dată cu rouă încălzită de soarele dimineţii.

— Încă nu aţi amintit de îngeri, spuse văduva.

— Nu avem dovezi, răspunse Linebarger mai degrabă nepoliticos.

— Oare nu aminteşte Wilkins de spiritele îngerilor? medită Ledwitch. Şi spiritul din La Rochelle se spune că avea aripi. Ultima dată a fost văzut plutind deasupra valurilor în largul mării…

Arătară însă prea puţin entuziasm pentru îngeri. Singura contribuţie a lui Lemprière a fost o referire la Hermes (respinsă ca prea mitologică) şi „cineva pe un zmeu de hârtie”. Simţi că era timpul să plece şi începu să-şi ia rămas-bun de la profesori care îl rugară să mai stea, tentându-l cu alte runde de „Sări sau mori”; dar el rămase de neclintit. Era trecut de unsprezece când se despărţi de văduvă pe treptele de la intrare. Bătrâna îi explică drumul spre casă în termeni simpli. „Nu uita de oferta mea” fuseseră ultimele ei cuvinte înainte de despărţire. Uşa se închise în urma lui, şi John se îndreptă spre casă.

Thames Street era aproape pustie. Aburii respiraţiei îi însoţeau pasul grăbit prin Ludgate şi pe Fleet Street, unde cei câţiva trecători răzleţi prefigurau scene mai populate: grupuri vesele de calfe cu meşterii lor, tinere bine îmbrăcate şi beţivani prietenoşi clătinându-se şi închinând unul în sănătatea celuilalt şi pentru Anul Nou, de care Lemprière abia acum îşi aminti că urma să înceapă peste câteva minute. Această descoperire însă abia dacă îi întrerupse firul gândurilor ce alergau între văduva Neagle, Lady de Vere şi George Peppard, a

cărui situaţie jalnică era acum mai uşor de înţeles. Se întrebă din nou de ce avocatul nu-i vorbise despre posibilitatea pe care Alice de Vere i-o înfăţişase atât de convingător. „Bogăţie dincolo de visurile tale...” Dar zău, se mustră singur, chestia asta e la fel de fantezistă ca şi balena lui Neagle. Simţea în acelaşi timp că în poveste era mai mult decât lăsase văduva să se înţeleagă. George Peppard trebuia să ştie; nimeni altcineva. În afară de Companie, desigur. Sărmanul Thomas de Vere; şi François care se întorsese împotriva celorlalţi investitori. Se întâmplase ceva la asediu ori după asediu...

Întrebările se contorsionau iarăşi şi iarăşi în mintea sa ca nişte acrobaţi. Unde dispăruseră urmele acelei bătălii: balenele, corăbiile pierdute, măsurătorile greşite? Lemprière îşi urmă drumul pe Fleet Street şi pe Strand până la casa unde locuia. Îşi vârî mâinile în buzunar şi auzi o pârâitură. Se uită şi văzu că ruptura din surtucul lui Septimus se mărise cu încă şase degete. Atunci îi veni în minte o idee bună.

Urcă treptele casei, dar în loc să se oprească la locuinţa sa merse mai sus şi bătu la uşa odăii de deasupra. Tocmai atunci ultimele secunde ale anului aşezară limbile ceasornicelor una peste alta, şi rând pe rând clopotele de la Saint Paul, Saint Clement, Saint Anne, Saint Mary de pe Strand şi Saint Mary de la Savoy, de la bisericile din împrejurimi şi din întreaga Londră slobozirăîntr-o măreaţă cacofonie bătăi, dangăte, zornăituri, pocnituri şi alte sunete dogite. Pe palier unde aştepta Lemprière era o gălăgie asurzitoare. Continua să-şi acopere urechile cu palmele, când descoperi că uşa se deschisese în sfârşit şi că se afla în faţa celui pe care îl căuta: un ins mărunt cu o expresie agresivă şi un nas turtit.

— Da! strigă bărbatul.

— Eşti croitor! strigă Lemprière în acea larmă infernală.

— Sunt! admise omul.

— Mi-am rupt haina! urlă Lemprière. Arătă spre despicătură. M-am gândit să-ţi plătesc să o repari!

Croitorul se uită la haină, apoi la Lemprière.

— Pantaloni la mine!

— Ah! ţipă Lemprière. Dar ai putea s-o însăilezi măcar!

Croitorul îşi clătină capul.

— Pantaloni! spuse el; după care păşi înapoi în cameră şi trânti uşa.

Dangătul clopotelor încetă. Lemprière privea ruptura hainei sale de culoare roz, mototolită şi plină de noroi. Un *dong* desperecheat mai tulbură pacea nopţii şi tăcerea se lăsă din nou. Coborî în odaia lui unde îl aştepta dicţionarul. Începuse un an nou. Gloata din faţa hanului, misteriosul său salvator, văduva şi balenele, cei trei profesori şi omul lor zburător – toate i se învălmăşiră prin minte când ridică tocul şi începu să scrie.

Lemprière! Numele puse stăpânire pe Nazim ca o mână încleştată pe ţeastă, cinci degete de oţel înfipte în materia delicată a creierului. Bahadur fusese primul care aflase numele la Paris şi se întorsese, cu preţul găsirii lui smuls din suflet. *Noi ne schimbăm pe dinăuntru:* glasul din visele sale, niciodată acelaşi. Al doilea fusese Nababul, în palatul lui cel rece, şoptindu-i ca un copil: Lemprière, şi poruncindu-i: *Găseşte-i, găseşte-i pe toţi.* Pe toţi nouă. Apoi fuseseră cele două femei care îşi plângeau nenorocul în noaptea ploioasă, încredinţându-i numele ca pe un fir călăuzitor, pe care însă îl pierduse la ieşirea din cafenea. Le Mara fusese degetul cel mare, aşteptându-l să se dea de gol. Dar îl pierduse şi pe Le Mara în acea zi, cuprins de nehotărâre între trăsura neagră şi

asasin, stânjenit în căutările sale de gloată, ca şi de idiotul ăla din cafenea. Justificări. Gândurile lui Nazim adulmecau urme capricioase şi şoapte înăbuşite, numele Lemprière ademenindu-i bănuielile pe poteci bizare până când se trezi că urmăreşte monştri, demoni şi propriile lui temeri ascunse ce ieşeau la suprafaţă ca nişte lucruri moarte, cu toate că păreau vii. *Noi ne schimbăm pe dinăuntru.*

Cei nouă erau dezbinaţi, ştia asta. Afacerile lui Le Mara cu femeia în albastru nu erau simple năzbâtii nevinovate. Lemprière acesta fusese ţinta unui adevărat complot. „Ajunul Crăciunului" – aceste cuvinte răzbătuseră dincolo de despărţitura din lemn, dar fără să indice şi locul. În dimineaţa următoare îşi reluase pânda pe chei şi îi urmărise pe oamenii lui Coker punând în mişcare caravana de lăzi încă o dată. Le Mara apăruse doar pentru scurt timp, destul însă pentru Nazim, care îl urmă de la distanţă pe lungul drum spre Ratcliffe până la o casă aflată la sud de Tower Street. Le Mara scosese cheile, şi dispăru înăuntru; Nazim trecu în spatele casei. Era mai aproape de Tamisa decât îşi imaginase. Înşelător oraş; dar nu-şi urmă gândul, căci băgase de seamă că draperiile erau trase la toate ferestrele în miezul zilei.

Trecuseră ore întregi pândind în zadar. Nazim se strecură atunci până la peretele casei şi, uitându-se prin crăpătura dintre zid şi partea de sus a uşii, se convinse că putea pătrunde înăuntru fără teamă. După ce intră, presupunerea de mai înainte i se adeveri. Din holul de la intrare şi până la locuinţele umile ale servitorilor de la mansardă, casa era cu desăvârşire goală, draperiile ascunzând acest lucru de privirile curioşilor. În clădire nu se găsea nici mobilă, nici lucruri, nimic. Nazim se duse direct în pivniţă, unde bănuielile îi fură întărite de o trapă bine mascată în podea. Privind-o, ştiu chiar fără să o încerce că era zăvorâtă din interior. Sub ea trebuia să fie un puţ şi, undeva mai departe, Le

Mara. Casa nu era decât o poartă de trecere; dar spre ce? Nu sosise încă timpul să afle; fantasma greşelii lui Bahadur îl reţinu. Avea să vină şi vremea aceea, n-o să-l mai prindă nepregătit. Nazim stătea deasupra trapei, simţindu-şi sângele zvâcnind în vene. Erau acolo, în adânc: cei nouă, şi, poate şi Lemprière.

Zilele de dinaintea Ajunului i-au adus lui Nazim tot felul de nemulţumiri, atât timp cât scopul înţelegerii dintre Le Mara şi femeia din cafenea rămânea neclar pentru el. Unele acţiuni plănuite împotriva zisului Lemprière avuseseră loc deja, dar el nu reuşise încă să le descopere. Zilele lui Le Mara se scurgeau neschimbate şi nu-i ofereau niciun indiciu nou. Renunţase să supravegheze corabia şi străbătea străzile la întâmplare, cu o furie surdă. Ştia bine că oamenii lor îşi făceau simţită prezenţa undeva, dar el nu era acolo să vadă. Cu toate că încerca să-şi înăbuşe mânia ce-l rodea, îşi pierdu cumpătul atunci când Le Mara renunţă să mai stea pe chei. Se întâmplase ceva ce grăbise această nouă stare a lucrurilor, ceva ce ar fi putut să-i călăuzească paşii spre Lemprière, dar nu fusese în stare să afle şi Nazim se întrebă câte greşeli şi ocazii pierdute mai îngăduiau regulile nescrise ale acestui joc ciudat.

Noul post de pândă al lui Le Mara se afla în nordul oraşului, o zonă mărginită de Goswell Street la vest şi de Moorfields la est, foarte aproape de locul unde străzile strâmte de lângă Golden Lane se lărgeau, revărsându-se în terenurile virane de dincolo de Saint Agnes. Nazim îşi luă din nou omul în primire în fiecare dimineaţă, urmărindu-l chiar de la casa de pe Tower Street; îi supraveghea opririle risipite pretutindeni, niciodată aceleaşi, gândite după un plan a cărui semnificaţie îi scăpa.

Deşi se silea să nu fie văzut, Nazim era sigur că Le Mara ştia de prezenţa sa; o dovedea felul cum alegea drumuri cât mai întortocheate până la

zona pe care o ţinea sub observaţie. Se mai adăugau la asta şi drumurile ocolite, hoinărelile prin oraş între două pânde, plimbările de neînţeles prin Hyde Park, Southwark sau Wapping, făcute doar cu scopul de a-l deruta. Nazim le luă drept simple încercări înainte ca întrecerea lor să devină serioasă. A fost uşor să-l urmărească pe Le Mara prin Clerkenwell, sau Poplar, chiar şi prin Chancery Lane, pe unde îl plimbase în acea zi când, subestimându-l, Nazim a fost cât pe ce să-şi piardă viaţa în Chancery Lane sau, pentru a fi mai precişi, pe străzile ce se desprindeau pe amândouă laturile din Fetter Lane, foarte aproape de propria-i ascunzătoare.

Îl urmărise pe Le Mara cu răbdare mai mult de o oră. Era ajunul Anului Nou şi pe străzi era foarte multă forfotă; aceasta ar fi trebuit să-l pună pe Nazim la încercări mai grele, dar Le Mara părea să fi abandonat trucurile folosite de el mai înainte: nu mai ţâşnea brusc în josul străduţelor, nu mai zăbovea în faţa prăvăliilor, nu mai şedea timp îndelungat în cafenele şi taverne (toate astea îl scoseseră din minţi pe Nazim zilele trecute). Fără să privească nici în stânga, nici în dreapta, Le Mara merse agale pe străzi, îndreptându-se către un han în faţa căruia Nazim văzu lume multă care asculta un bărbat cu părul argintiu, cocoţat pe o ladă portocalie şi cu o bucată de pânză roşie în mână. Acesta turuia despre importuri, textile, greutăţile celor săraci, lăcomia nababilor şi a prinţilor străini şi mai ales despre Companie. Mulţimea umpluse strada până în dreptul hanului spre care vorbitorul stătea cu faţa şi Nazim văzu cum Le Mara voia să se amestece printre lucrători şi salahori. Nazim îl urmă prin gloată, abia zărindu-l; deodată, pe când se strecura în spatele lui, se stârni agitaţie şi se auzi un răcnet al mulţimii; Nazim se răsuci şi îl văzu pe orator în punctul culminant al manifestării lui, încadrat de două steaguri arzând. Le Mara dispăruse.

Nazim se uită după el rotindu-şi privirile, până când, întorcându-se brusc spre vorbitor, îl văzu pe Le Mara chiar în faţa acestuia, fixându-l cu o privire fără expresie; Nazim văzu cum Le Mara se apleacă spre un bărbat mărunt aflat alături de el şi îi şopteşte ceva la ureche. Nazim se dumiri că fusese atras acolo dinadins. Simţi şoapta unduind prin mulţime şi crescând ca un val care se sparse apoi într-un strigăt „Iscoade! Spioni indieni!"; înţelese brusc că se află într-o mare primejdie.

Nazim îşi trase pălăria pe ochi şi începu să-şi croiască drum afară din mulţime cu umărul. Şi cu pumnii. Bărbatul din spatele lui îi văzuse faţa când se întorsese şi i se agăţase de umăr. Nazim se răsuci iute, îi vârî două degete în ochi şi se îndepărtă repede. Omul urlă. Gloata se dezlănţui. O namilă împărţea lovituri în toate părţile cu o scândură. Un tânăr slăbuţ căzu lângă indian, căutându-şi pe jos ochelarii. Matahala venea drept spre el. Nazim îl apucă strâns de încheietura mâinii şi îl trase pe tânăr în faţa sa. „E pe moarte, e mort, fir-ai să fii!" Un ţipăt ascuţit de femeie săgetă aerul spre colosul care şovăi buimac, îndeajuns pentru ca Nazim să sară în lături, lăsând să cadă scutul uman şi să alerge spre partea liberă a străzii. Le Mara dispăruse din nou. Încă o greşeală.

Înaintă câţiva paşi pe Stonecutter Lane, care era aproape pustie: două precupeţe, o ceată de copii şi două siluete mai îndepărtate; cu toţii se uitară în altă parte cât alunecă repede în beci prin deschizătura pentru cărbuni; una dintre cele două persoane aflate mai departe se uită împrejur tocmai când se lăsa la vale în întunericul pivniţei. Cu o ultimă privire Nazim surprinse pe faţa necunoscutului o reflexie licărind în soarele după-amiezei, nişte raze răsfrânte de o pereche de ochelari.

Veni şi Anul Nou; lăsând la o parte acest incident, zilele erau la fel de plictisitoare ca şi

înainte. Le Mara se mulţumea acum cu străzile din capătul lui Chequer Alley până la est de Germey Row, mai ales cu Blue Anchor Lane. Asasinul aştepta şi urmărea ceva, sau pe cineva; când Nazim se văzu silit să facă acelaşi lucru, simţi din plin lungile minute şi ore înşirându-se într-o acumulare lentă către acţiunea decisivă. Tot aşteptând şi veghind, îl cuprinse şi pe el nerăbdarea.

Săptămânile treceau. Pe la mijlocul lui ianuarie, Nazim crezu că ştie cine e ţinta interesului lui Le Mara: un bărbat foarte scund, având mai puţin de cinci picioare înălţime, care stătea cu chirie pe Blue Anchor Lane. Bărbatul pleca în fiecare dimineaţă înainte de şapte şi se întorcea seara pe la aceeaşi oră. Unde se ducea sau ce făcea între aceste ore rămânea un mister pentru Nazim, dar nu şi pentru Le Mara, după cum presupunea el. Poate că şi alţii erau tocmiţi să-l urmărească peste zi, dar acest lucru părea vag. Ce mai aştepta Le Mara? Putea să fi isprăvit deja, dacă ar fi vrut. Pesemne aştepta un alt eveniment, mult mai important, de care Nazim nu avea habar.

Urmărirea în trei continuă: bărbatul scund era pândit de Le Mara, iar Le Mara, pândit de Nazim. Seri răcoroase şi nopţi friguroase, zile lungi cu ploaie sau cu soare, una după alta, monotone şi liniştite. Nazim se simţea vlăguit când nu reuşea să se strecoare în pivniţa din Stonecutter Lane din pricina mulţimii ce umplea strada dinspre Fleet Market de dimineaţă. Atunci pătrundea în casă prin intrarea din spate, mai expusă, riscând o întâlnire cu femeia care locuia în odăile de sus singură, părăsită de prieteni, după cât se părea.

Nopţile petrecute în pivniţă erau gazde tăcute de zboruri şi închipuiri smintite, când cel urmărit îl vizita în vis sub tot felul de înfăţişări: Lemprière înaripatul sau Lemprière încornoratul, Lemprière pe apă sau sub pământ. Dar cele mai puternice vise din orele de somn zbuciumat erau tot acelea în

care chipul lui Bahadur apărea lipit de al său. Ca şi altădată, mergeau pe stânca roşiatică – două siluete decupate pe un uriaş cer albastru. Umbrele lor pe piatră erau mai negre decât smoala. Soarele strălucea orbitor. Stranii mişcări de alunecare până când plaja spălată de valuri de la piciorul stâncii se apropie din ce în ce mai, nişte pietre albe pe care şi le amintea limpede. Pietrele albe şi mâna lui Bahadur pe după braţul lui. Stăteau de vorbă, dar cele patru cuvinte de care se temea aveau să vină curând şi atunci, atunci amândoi se vor legăna înainte şi înapoi pe marginea stâncii. Îşi va simţi toţi porii secretând picături de sudoare, în timp ce faţa lui Bahadur va rămâne iarăşi uscată. Înainte şi înapoi, legănându-se înainte şi înapoi. Ochii se zbăteau sub pleoape. Ca un pendul... „*ne schimbăm pe dinăuntru*”. Faţa îi era scăldată de sudoare. Bahadur era acum un copil, o păpuşă, o jucărioară ce-şi mişca mâinile şi picioarele, împuţinându-se până la dispariţie.

Karin, femeia de deasupra, se întorsese. Crăpăturile dintre scândurile duşumelei lăsau să se vadă frânturi din femeia îmbrăcată în rochia ei albastră, tot mai murdară şi mai zdrenţuită. Karin îngâna în franceză un cântec de leagăn. Lui Nazim îi trecu brusc prin minte că el nu o văzuse pe femeie mâncând de când îi dispăruse tovarăşa. Se mişca prin odaie nesigură, fără zgomot îşi petrecea tot mai mult timp în casă. Un cadavru ar fi stârnit zarvă, întotdeauna morţii atrag mai mult atenţia decât cei pe moarte. Vorbea singură: vorbăria mahalagioaicelor şi gângureala copiilor se amestecau cu inflexiunile pariziene.

— Nu voia să plece. Nu-i aşa, nu-i aşa, nu-i aşa? Nuuu...

Sunetele, un amestec melodios de jumătăţi de cuvinte şi fraze, îl liniştiră; Nazim alunecă încet în somnul în care îl aşteptau chipurile Nababului şi al lui Bahadur. În spatele lor, trăsăturile lui

Lemprière se înălţau încet pentru a se aranja singure într-un cifru al propriei ignoranţe.

Răspunsuri. Dimineaţa următoare îl găsi pe Nazim la post la capătul lui Blue Anchor Lane. Le Mara aştepta mai în faţă, la patruzeci de iarzi dincolo de uşa pe care omuleţul tocmai ieşise; acesta se îndepărta vioi. Vremea era frumoasă, cerul limpede şi rece. Rafalele unui vânt din nord măturau străduţa.

Nazim îşi petrecuse noaptea bântuit de vise, zbuciumându-se şi zvârcolindu-se pe pământul rece din beci; amintirea lor vie îl chinui toată ziua. Oricine putea fi Lemprière. Până şi mărunţelul, care se întorsese câteva ore mai târziu după ce soarele de ianuarie dispăruse după acoperişurile caselor, trezi în Nazim presupuneri tăcute. O femeie care ducea un ţânc de mână privi curioasă spre el. Un lucrător i se uită drept în ochi până când Nazim fu silit să-şi ferească privirea. Rămase cu ochii pironiţi asupra unui bărbat înalt care venea spre el din josul străduţei. Lui Nazim i se păru că îi recunoaşte mersul, apoi zări ramele argintii ale ochelarilor groşi.

Îl ştia de când îl întâlnise în mijlocul gloatei din faţa hanului. Se lipi de zid, dar la intrarea în străduţă tânărul nu privi nici în stânga, nici în dreapta. Nazim îl văzu cum intră pe uşa prin care mărunţelul dispăruse doar cu câteva minute înainte.

„ABC”, pufni Lemprière. „D”. Îşi şterse nasul, apoi făcu acelaşi lucru cu ochelarii „E”. Pufni iarăşi. Lemprière nutrea o uşoară antipatie pentru litera „E”. Pentru aspectul ei, dar îndeosebi pentru pronunţia ei care i se părea înşelătoare. „Ie”. De câte ori sunase „E” ca „Ie”? Capriciile ei

păreau să implice o nouă vocală. Era un sunet promiscuu, linguşitor, unindu-se continuu cu consoanele învecinate, confirmându-i lui Lemprière imaginea unei mici hieroglife perfide. Se uită la pagina din faţa sa şi observă că lentila stângă a ochelarilor săi era mânjită cu muci. O şterse.

Se afla la articolul despre *Euripus,* o strâmtoare îngustă aflată între insula *Eubeea* (trei pagini în urmă) şi coasta *Beoţiei* (printre filele aflate deja la Cadell). Mişcările curenţilor ei erau atât de neregulate, de inexplicabile, încât ajunseseră legendare, îndemnându-l pe Aristotel să se arunce în apă pentru a se lămuri. Ori erau statornice primele optsprezece zile ale lunii (sau nouăsprezece, după unii) şi după aceea deveneau neregulate, ori erau aceleaşi în fiecare zi, ori se schimbau de paisprezece ori peste zi. De unde şi expresia: *Euripio Mobilior* („Mă schimb ca apele strâmtorii Euripine", ceea ce voia să însemne „nestatornic"), pe care Lemprière şi-o reamintea din scrisoarea lui Cicero către Atticus. „John Lemprière. 23 ianuarie 1788", scrise el la sfârşitul articolului.

Pagina de deasupra teancului subţire de hârtii aflat lângă el se înălţă şi alunecă legănându-se spre podea, purtată de un curent de aer ce-şi găsise drum printr-o crăpătură din tocul ferestrei. Septimus trecuse pe la el cu două zile înainte să ia articolele de dicţionar scrise, îndemnat de laudele lui Cadell pentru o muncă aşa de susţinută. I le aduse la cunoştinţă lui Lemprière, încurajându-l să atace litera „E", pentru că acum entuziasmul dispăruse în întregime. Nu-i pomenise nimic de haină. În schimb, Lemprière îi povestise lui Septimus despre întâlnirea pe care o avusese cu văduva şi cu profesorii găzduiţi de ea. Se lansase într-o lungă tiradă despre balene, treceri submarine secrete şi dispariţia căpitanului Neagle, până când Septimus se plictisise de-a binelea şi plecase cu

vraful de hârtii sub braţ. Mai târziu începuse să plouă.

Lemprière puse pagina rătăcită la loc în teanc, acoperind textul despre *Empedocle*. Poveştile extraordinare ale văduvei i se păreau acum şi mai neverosimile, mai ales balenele, ca şi strania dispariţie a căpitanului Neagle, a vasului său şi a întregului echipaj. Empedocle, simţindu-şi moartea aproape şi dorind să fie considerat un zeu, s-a aruncat în vâlvătaia de pe Muntele Etna. Dispariţia căpitanului Neagle fusese ceva asemănător, după părerea lui Lemprière. Se dusese, asta era sigur, dar unde? Empedocle fusese descoperit postum datorită unei sandale carbonizate aruncate de erupţia din craterul vulcanului. Atunci Lemprière îşi imagină diferite articole din îmbrăcămintea căpitanului Neagle şi soarta lor: bereta spălată de valuri pe plajele Arakanului, cizmele navigând între Mediterană şi Marea Roşie, o flanelă de lână în dungi plutind liniştit pe Tamisa. Vântul zgudui geamurile. Bucăţi de pantaloni descompuse găsite în stomacul unei balene.

Văduva rămăsese devotată răposatului. Compania poate că *aranjase* dispariţia lui, într-adevăr, dar, lăsând la o parte furia îndreptăţită, femeia era mânată de sentimentul vinovăţiei şi nu de dorinţa de a primi satisfacţie. Amintirea tatălui plutea în preajma acestor gânduri, apropiindu-se sau retrăgându-se o dată cu fluxul şi refluxul lor, mici valuri lovindu-se de marginile lacului. Şi Peppard! La început, Lemprière şi-l imagină ca pe o figură amuzantă, grăbindu-se cu scuzele când văduva îl atacase pe Skewer cu pantoful. Peppard fusese însă cel care desluşise contractul în odăiţa friguroasă din Blue Anchor Lane, pe când el, Lemprière, nu înţelesese un cuvânt. Apoi îşi aminti momentul stânjenitor din seara aceea, tăcerea grea care se lăsase în clipa când bărbatul care fusese, poate, amantul văduvei ieşi la iveală de sub învelişul sfâşiat al avocatului dezonorat, al

funcţionarului umil – un pion pierdut în jocul pe care văduva şi soţul ei îl jucaseră cu Compania.

Se întoarse la pagina din faţa sa şi ridică încă o dată condeiul. Peppard îi tăinuise legătura sa cu văduva. Mai era apoi şi problema contractului. Absurdă sau nu, ideea că el ar fi putut moşteni o asemenea avere trebuia cel puţin menţionată. Lemprière îşi aminti că furia văduvei încetase brusc în biroul lui Skewer şi încercase să se calmeze, nu de dragul lui Septimus sau al său, ci de dragul lui Peppard. Între Peppard şi văduvă existau mai multe lucruri decât se puteau vedea, şi, totuşi, suspiciunile sale erau simple speculaţii, asociaţii izvorâte din curiozitate mai degrabă decât din teamă. Complicitatea lor era prea timidă.

Lemprière contemplă cuvântul pe care era pe punctul de a-l scrie: încă un „Euripus", un grec. Pana îi şovăi deasupra hârtiei, apoi curiozitatea învinse. Se ridică, îşi puse surtucul trandafiriu şi îl lăsă pe Euripus în plata Domnului.

Peppard era întins sub pat când auzi o ciocănitură în uşă. Citea. Capul său se înălţă prea brusc, ciocnindu-se de plasa din sârmă, ultimele vestigii ale arcurilor pe care se sprijinea salteaua. Foaia pe care o citea stătuse ascunsă între saltea şi ochiurile de sârmă. Presată acolo timp de douăzeci de ani de greutatea lui Peppard, oricât de mică, hârtia se ferfeniţise şi abia se mai ţinea în câteva fire de roasă ce era.

— John!

— George!

După strângeri de mână frăţeşti, cei doi începură să vorbească despre întâmplările din ultimele trei luni de când nu se mai văzuseră. Pe când sporovăiau, Peppard îşi ascundea cu greu neliniştea. Ultimele sale suspiciuni se legau de bărbaţii ce-l urmăreau. La început nevăzute, ieşiseră acum în stradă: două chipuri diferite, necunoscute, dar prezente tot timpul, încolăcindu-

se împrejurul său ca tentaculele Companiei, pândind şi aşteptând... Ce?

În ce îl privea, Lemprière nu spuse nimic despre crima de la casa lui De Vere, şi poate tocmai aceste precauţii explicau căldura primelor minute petrecute împreună. Explicaţia anterioară dată de Peppard căzu pradă unui atac subtil când Lemprière povesti întâlnirea sa cu nefericitul căpitan Guardian şi cu Alice de Vere. Sublinie excentricitatea acesteia din urmă, dar, ca un asediator atent să nu-şi distrugă trofeul se abţinu să aducă în discuţie faptul că acest om mărunţel îi ascunsese unele lucruri. Cât timp sporovăiră şi băură ceaiul, Lemprière încercă să ridice abstrase chestiuni juridice, până când, după multe ocolişuri, Peppard atinse ambele puncte.

— Ai vrea să ştii dacă este posibil să fii îndreptăţit la a noua parte din Companie, spuse el. Şi dacă da, de ce nu ţi-am spus. Aşa stau lucrurile?

Lemprière se îmbujoră şi aprobă. Peppard se aşeză mai bine în scaun.

— Ei bine, nu ai dreptul la nimic, continuă el. Ceea ce răspunde la ambele puncte. Eu ştiu că înţelegerea a fost făcută în perpetuitate, pentru totdeauna, cu alte cuvinte, dar a fost făcută între indivizi „Pentru totdeauna”, în acest caz, înseamnă atâta timp cât ei trăiesc. De aceea în sens strict legal, tu nu deţii partea stabilită în document.

— Şi în afara cadrului legal? insistă Lemprière.

— Eu sunt avocat sau, mă rog, am fost. Eu nu pot să te sfătuiesc decât în cadrul legii, dar ascultă ce-ţi spun. Contractul are valoare doar în măsura în care dezvăluie lucruri pe care Compania nu vrea să le spună. Nu contractul în sine contează, John, ci povestea din spatele acestuia. În asta stă valoarea lui, dar şi pericolul.

— Şi care este povestea? întrebă Lemprière aplecându-se în faţă nerăbdător.

— De unde Dumnezeu vrei să ştiu? hohoti Peppard, apoi se opri cu o expresie schimbată. Acum ascultă-mă! Dacă aceşti oameni, aceşti investitori despre care vorbeşte contractul se află încă la conducerea Companiei, atunci înseamnă că ei au supravieţuit timp de aproape două secole. Oameni periculoşi dacă îi ai ca duşmani. Dacă alergi după ei fluturând peticul tău de hârtie şi cerând partea familiei tale, atunci se vor apăra şi te vor acuza de şantaj. Legal, adică. Să fii bănuit de şantaj e un lucru urât, dar să te împotriveşti singur Companiei e o nebunie, după cum ştim amândoi: eu din experienţă, iar tu, John, din exemplul meu.

Lemprière privi în sus cu un aer vinovat, ruşinându-se că aflase despre dezonoarea interlocutorului.

— Nu asta e problema? întrebă Peppard. Lemprière încuviinţă. Annabel, văduva Neagle, m-a vizitat la birou. Mi-a spus că aţi stat de vorbă.

— Eu n-am întrebat.. începu Lemprière.

— Ştiu, spuse Peppard. Dar e mai bine să cunoşti povestea, pentru că ea te pune în gardă. Zâmbea.

— Am aflat doar că era ceva legat de asigurări, continuă Lemprière.

— Asigurări maritime, adaugă Peppard. Dar povestea a început puţin înainte de asta, cu balenele... Continuă să vorbească, insistând asupra descoperirii făcute de căpitanul Neagle în Mediterana, aşa cum i-o povestise văduva; acum întâmplarea părea şi mai fantastică decât înainte. O rută secretă din Mediterana spre Indii şi un monopol pe această rută ar fi fost într-adevăr o descoperire. Alan Neagle ar fi intrat în istorie. Într-un fel a făcut-o, bineînţeles, ca şi avocatul care a acuzat Compania în tribunal, pentru că el ar fi luptat până la capăt, crede-mă; ei bine, şi acel avocat ar fi intrat în istorie. Eram tânăr şi ambiţios; un caz important mi-ar fi asigurat tot ce doream. Alan Neagle îşi sigilase toate însemnările şi

instrucţiunile şi pornise pe mare. Soţia sa urma să angajeze un avocat. Cazul era o aventură, dar mulţi ar fi vrut să-l preia. Auzisem de el cu mult înainte ca Annabel să vină la mine. Şi mai auzisem ceva: Compania îi avertizase pe oameni, mituind sau amenințând. O poveste veche. Şi mie mi-au făcut o vizită şi mi s-a oferit o sinecură în Leadenhall Street[71]; l-am azvârlit afară pe mizerabil.

Lemprière văzu fulgere de mânie în ochii omuleţului.

— Când văduva a venit la mine, am vrut să iau cazul doar din acest motiv, însă pe măsură ce îmi spunea mai multe, cu atât speranţele mele se micşorau.

— Şi totuşi ai primit interveni Lemprière.

— Ştia că voiam, trebuia doar să-mi ceară... O mai veche promisiune. Vocea lui Peppard tremură. Am fost pretendentul Annabelei înaintea lui Alan Neagle, înţelegi. Ea a venit la mine la urmă de tot, ţi-am spus? Era disperată. Ştiam ce înseamnă asta foarte bine, iar ea îmi oferea... În sfârşit am acceptat cazul. Asta a fost. Nu mai are importanţă de ce. Peppard sorbi din ceai. Oricum, mi-a lăsat hârtiile căpitanului Neagle care erau sigilate şi pe care ea nu le văzuse.

— Dovezile despre balene, se hazardă Lemprière.

— Dovezi concludente, blindate, ai putea spune. Am deschis pachetul în noaptea aceea şi am citit relatările lui Alan Neagle despre ce se întâmplase în Mediterana, la început cu neîncredere, apoi cu uimire. Nava se abătuse de la rută, bineînţeles, aşa cum susţinea, iar echipajul putea să confirme totul. Descoperirea lor era într-adevăr o revelaţie, aşa cum pretindea Neagle.

— Dovezile despre balene? Lemprière se impacientase.

— Nu era nicio balenă, replică Peppard. Nici atunci şi nici altă dată. Întreaga poveste era un basm de adormit copiii. Alan Neagle descoperise

în acea zi o corabie, o navă care nu ar fi trebuit să se afle acolo. Un vas ce nu trebuia să fie văzut.

Afară, vântul care suflase până atunci în rafale se domolise. Aerul învolburat se aşeza acum liniştit peste oraş. Deasupra, mecanismul astral se rostogolea tăcut în timp ce nevoinţele celor de jos contrabalansau forţele maşinăriei celeste.

Nazim aştepta în frig; Le Mara stătea la pândă mai încolo, între ei se afla obiectul atenţiei lor răbdătoare. Nazim se înfioră şi îşi trase borurile pălăriei mai jos, peste ochi. Le Mara aştepta. Ochii săi se mişcau repede, măturând strada în sus şi în jos: verifica şi reverifica. Aştepta.

— Când furtuna a încetat, Neagle se trezi plutind în Marea Alboran, aşa cum i-a spus soţiei; numai că priveliştea care li s-a înfăţişat era a unui alt vas. Nimic excepţional în asta, şi echipajul nu i-a acordat mare atenţie. Plutea la mai puţin de o leghe depărtare. Era o corabie cu trei catarge. Mai mult, un indiaman.

— Un indiaman? Deci exista o trecere prin Mediterana!

— Cine ştie? Corabia ar fi putut să se afle acolo dintr-o mie şi unu de motive. Problema este că nu trebuia să fie acolo, nu de ce era acolo. Vezi tu, Alan Neagle a recunoscut corabia. Era *Sophie,* deşi nu acesta era numele sub care naviga.

— Deci fusese rebotezată, adăugă Lemprière.

— Rebotezată, da. Şi reparată, după însemnările lui Neagle. Dar mai important decât toate este faptul că fusese dată dispărută, se spunea că se scufundase cu echipaj cu tot. Şi asta se petrecuse cu peste douăzeci de ani în urmă. Trebuia de mult să fi putrezit pe fundul oceanului;

şi totuşi iat-o acolo, două decenii mai târziu, brăzdând Mediterana şi făcând comerţ de coastă.

— Deci, o escrocherie cu asigurări, conchise Lemprière, amintindu-şi vorbele văduvei şi ale lui Septimus, mai demult.

— Asta a fost presupunerea lui Neagle, legată nu de vas, ci de încărcătura lui. După cum ştii, Compania nu îşi construieşte singură navele: există un acord cu şantierele navale, foarte complicat. Încărcătura însă este înscrisă în mod clar, iar asigurarea întocmită simplu, fără precizări. „O mie de baloturi de pânză" puteau deveni „o mie de baloturi de mătase", „pietre colorate" puteau să însemne „ametiste" şi aşa mai departe. Iar vasul putea fi vândut. Atunci toate ar avea sens, cred.

— Nu eşti convins?

— Când am citit însemnările lui Neagle în acea noapte m-a izbit faptul că sumele implicate erau mici, iar riscul, enorm. Doar câteva mii de lire; în schimb, scandalul ar fi fost uriaş dacă afacerea ieşea la lumină. Riscul şi profitul sunt două lucruri pe care Compania le cumpăneşte foarte atent. Am intuit că aveau nevoie de vas pentru un alt scop. La urma urmei, de ce se afla acolo?

— Dar nu puteau pur şi simplu să cumpere un alt vas?

— Desigur, dar când o corabie dispare fără vreun motiv vizibil urmează întrebările. Trebuie că au încercat să evite această situaţie. Aşadar, era vorba de a ţine secret un lucru şi mijlocul de a o face.

— Ce? întrebă Lemprière.

— Habar n-am, răspunse Peppard. Când am înţeles adevăratele intenţii ale lui Neagle, nu am mai vrut să mă implic. Era un şantaj învăluit într-un contract formal sau două, plus ceva proză juridică, dar totuşi un şantaj. Acesta trebuia să fie rolul meu. Annabel nu ştie nimic din toate astea, sau aproape nimic. Crezuse minciunile soţului ei

despre balene şi încă mai crede şi acum. M-am hotărât să nu am nimic de-a face cu toată această tărăşenie. Am împachetat dovezile, cum le numea căpitanul Neagle, şi m-am prezentat cu ele la uşa văduvei în dimineaţa următoare. Nu mai voiam să iau cazul.

— Şi totuşi l-ai luat. Lemprière abia putea să ţină pasul cu ezitările lui Peppard.

— Da, da, l-am luat. Era mai mult decât am... Este o poveste lungă, dar pe scurt: eu am fost pretendentul Annabelei înainte de Neagle, înţelegi? Şi eram îndrăgostit. Peppard înghiţi în sec. Dar Annabel făcuse alegerea: căpitanul. Ştiu că acea hotărâre a durut-o mai mult decât m-a lăsat vreodată să văd. Dar în ziua aceea, când i-am înapoiat hârtiile, noi... Peppard privi în lături. Era clar pentru noi amândoi, absolut clar, că Annabel făcuse o alegere greşită. Ar fi trebuit să se mărite cu mine, nu cu Alan Neagle. Niciunul nu am scos un cuvânt, dar mai târziu mi-a scris despre sentimentele pe care le-a încercat în acea zi. Bănuielile mele se adevereau. Încercam sentimente la fel de puternice. Eram amândoi tineri, mai aveam încă timp. Dar o durea trădarea, trădarea faţă de Alan Neagle. Cred că de asta am luat cazul. Ştiam ce facem. Poate ne gândeam că o să-i oferim lui Alan ceva în schimb. S-a dovedit însă că îi dădeam totul, iar noi nu rămâneam cu nimic, nici măcar unul cu celălalt. Cazul începu; de la bun început am ştiut că este o catastrofă. Balene!... Am ajuns batjocura tuturor. La început, Compania s-a apărat puţin. Când argumentele noastre au ajuns în sfârşit să fie examinate, le-a întors după cum a dorit. Lui Annabel nu-i păsa. Era destul că încercasem. Dar atunci au sosit ştirile despre naufragiu, şi am înţeles de ce Compania a ezitat să mă atace. Aşteptaseră să aibă mână liberă şi moartea lui Neagle le-o dăduse. Fără dovezile lui, cazul era o farsă. Începură să mă cheme la tribunal.

— Dar pentru ce? întrebă Lemprière.

— Pentru tot şi pentru nimic, pentru orice le trecea prin minte. Nu conta. Împroaşcă cu noroi, ceva tot va rămâne. Mi-am ţinut firea până ce ei au început s-o implice pe Annabel, o văduvă a Companiei, nu uita! Şi atunci am făcut o greşeală.

— Dovada reală a lui Neagle...

— Corabia – frauda de asigurare, da. Eu voiam doar să închei afacerea, şi atât. Le ofeream în schimb tăcerea mea – asta era şantaj, dar nu aveam probe şi ei o ştiau. A fost simplu pentru ei. Au aranjat o întâlnire, cu martori ascunşi. Fiecare cuvânt rostit de mine a fost notat şi la sfârşit mi-au arătat consemnarea. Era limpede ca lumina zilei. Dacă aş fi încercat vreodată să suflu un cuvânt despre această chestiune aş fi fost condamnat, sau chiar mai rău. Apoi mi s-a cerut să nu mai practic avocatura. Eram un şantajist şi acest lucru i se reamintea oricui voia să mă ajute. Dezonoarea atârnă şi acum deasupra mea – un şantajist ordinar. În ceea ce o priveşte pe Annabel, Alan Neagle era bărbatul care îşi pierduse viaţa pentru ea. Nu l-a iubit, dar, aşa mort, stătea între noi, ca şi când ar fi trebuit să minţim peste trupul lui. Ne pierdusem unul pe celălalt, pierdusem totul.

— Dar corăbiile?

— Din păcate, nu s-a mai auzit nimic de ele; căci oricare dintre ele ne-ar fi dezvinovăţit. De mult nu-mi mai pasă de reputaţia mea, dar Annabel şi cu mine... vocea lui Peppard se frânse din nou; el continuă în gând ceea ce ar fi putut să fie.

În acest timp Lemprière era preocupat de ce putea încă să fie.

— Ai familie? îl întrebă John, schimbând subiectul.

— Nu prea, rosti Peppard anevoie. Lemprière scoase din buzunarul hainei medalionul de alamă cu miniatura mamei sale. Peppard citi inscripţia răspicat: „Marianne Lemprière”. Este foarte frumoasă.

— Acum arată puţin mai în vârstă, spuse Lemprière. Lăsă miniatura pe masă; părea că îl readuce pe Peppard încet înapoi la discuţie.

— Dezonorat sau nu, sunt sigur că te poţi descurca mai bine decât Skewer.

Pentru Lemprière era o enigmă de ce Peppard devenise simplu slujbaş la Skewer. Skewer era ticăloşia în persoană, şi ca un ticălos se purta şi cu Peppard, după cum bănuia.

— Da, da, aşa cred şi eu. Astea sunt compensaţii.

Lemprière îşi dădu seama că sentimentele acestui bărbat mărunţel erau mai profunde decât bănuise mai înainte.

— Ai rămas la el din pricina văduvei, îi spuse.

Peppard încuviinţă.

— Ştiu că ţine încă la tine. De asta te şi vizitează.

— Nu îndrăznesc să cred.

— Ba da, *aşa* este, spuse Lemprière apăsat. După toate astea, dacă amândoi simţiţi încă acelaşi lucru...

— După toate astea... Peppard cântări fraza. Prea mult „după” şi prea mult „toate”, spuse el. Speranţele mele se scufundă mai adânc chiar decât *Falmouth.* Neagle putrezeşte în cabina lui şi eu îi ţin companie... John? Ai putea, măcar, să acorzi atenţie bazaconiilor mele...

Dar Lemprière nu mai asculta. Se uita în direcţia lui Peppard, dar privea într-un punct undeva departe în spatele lui, o altă încăpere, un alt chip şi, mai ales, alte mâini. În clipa când Peppard pronunţase numele vasului lui Neagle, *Falmouth,* în urechile lui Lemprière răsunară cuvintele căpitanului Guardian din noaptea petrecută la De Vere şi văzu numele ce apăruse scrijelit în palma lui Guardian. Şocul recunoaşterii îl cutremură pe Lemprière în odăiţa din Blue Anchor Lane. *Falmouth*, „pierdut de douăzeci de

ani şi acum iată-l din nou aici" fuseseră chiar cuvintele auzite de el atunci când îşi venise în fire printre rămăşiţele scării sfărâmate!

— E aici, spuse Lemprière încet. Ochii i se opriră din nou pe faţa lui Peppard. *Falmouth* e aici, în port. Îi reveneau în minte tot mai multe amănunte din întâlnirea de mai înainte.

— *Falmouth*? Gura lui Peppard se deschidea şi se închidea ca a unui peşte.

— Nu. Au rebotezat-o, ca şi corabia pe care a văzut-o Neagle. Lemprière îşi storcea creierii. Se numeşte... încerca să-şi amintească numele. Se numeşte, cred că se numeşte *Vendragon.* Cuvintele izbucniră cu febrilitate. Aveai dreptate, George! Au făcut din nou acelaşi lucru. Doar că acum vasul nu este în Mediterana. E aici, chiar aici la Londra!

Peppard se uită cu ochii mari la Lemprière şi când în cele din urmă vorbi, cuvintele îi erau măsurate.

— De data asta n-o să mai greşesc, spuse el. Se opri şi cugetă. Voi strânge dovezile cu răbdare, voi veghea, voi aştepta. Avem nevoie de registrele vasului, de tot.

— Dar cum o să...

— Cineva îmi datorează un mare serviciu, o răsplată considerabilă. O să ne ajute.

— Cine? întrebă Lemprière, dar Peppard se ridicase deja de pe scaun şi se îndrepta spre uşă.

— O să-i trimit vorbă chiar acum, îl auzi pe Peppard strigând din uşă.

Un minut mai târziu se întoarse însoţit de un puşti cu o claie de păr roşcat în cap, pe care-l tocmi să ducă un mesaj. Lemprière privi cum Peppard aşterne în grabă câteva rânduri.

— Ştii unde vine asta? îl întrebă pe roşcovan.

Băiatul încuviinţă şi dispăru. Peppard mai scrise încă vreo două rânduri.

— Când şi unde, spuse el. Dacă ai putea să vii şi tu mi-ai fi de mare ajutor. Prietenul meu nu va fi uşor de convins.

Lemprière puse biletul în buzunar.

— Dar cu cine ne întâlnim? întrebă el din nou.

— Cu cineva pe care nu l-am văzut de peste douăzeci de ani. Aşteaptă, o să afli atunci.

— S-ar putea să nu-l recunoşti, îşi dădu cu părerea Lemprière.

— Oh, eu cred că da, răspunse Peppard cu un zâmbet larg. Se numeşte Theobald şi îl vei cunoaşte de cum îl vezi.

Refuză să dea alte amănunte despre identitatea bărbatului. Mai vorbiră un timp, dar Lemprière văzu că Peppard se gândea la văduvă.

— Puteai să-i fi spus şi ei despre minciunile lui Neagle, cu balenele şi aşa mai departe, se aventură el.

— Ca să-i intru în graţii? trase Peppard concluzia.

— Înţeleg că, la urma urmei, căpitanul a avut dreptate, spuse Lemprière schimbând direcţia de atac.

— Hmm!

Peppard stătea tolănit în fotoliul său, imaginea însăşi a satisfacţiei.

— Nu, deloc! izbucni el deodată. Nu cred că afacerea are vreo legătură cu încărcăturile sau cu asigurările. Le trebuia doar corabia. Este limpede ca lumina zilei. Pun rămăşag cu tine că *Sophie* a dispărut fără urmă, întocmai ca *Falmouth,* sau *Vendragon,* mă rog, cum preferi. Corabia este folosită într-un scop care trebuie să fie legat de Companie de cel puţin două decenii sau, poate, de mai mult timp, dar care anume?

— Căpitanul Guardian spune că vasul a acostat mai jos de casa lui. Putem merge să ne uităm, numai că nu ştiu unde locuieşte...

— Nu-i greu de aflat. Dar mai vorbim despre asta peste o săptămână.

Lemprière îşi dădu încuviinţarea. Era târziu şi tulburarea îl obosise aproape fără să-şi dea seama.

Peppard părea la fel de însufleţit ca şi înainte. John se sculă să plece, îndreptându-şi haina. Peppard se ridică şi făcu o mină gânditoare.

— Regret că nu am putut să te ajut cu contractul.

— Oh, nu-ţi face griji. Lemprière alungă subiectul cu o mişcare a mâinii; apoi îl privi mai atent pe Peppard. Ce este? întrebă el.

— Nimic, cred, spuse Peppard. Lemprière aşteptă. Doar că... De când tribunalul a clasat cazul, prin ceea ce ştiu reprezint pentru Companie o ameninţare, chiar dacă una slabă. În acest răstimp au fost tot felul de scandaluri, crize, atacuri împotriva Companiei. Nu m-au uitat, şi de fiecare dată când au avut necazuri, am fost urmărit. De asta am fugit şi m-am ascuns în seara când ne-am întâlnit.

— Urmărit? De cine?

— De agenţii Companiei. O măsură de prevedere, cred.

Lemprière înţelese.

— Eşti îngrijorat că vor încerca să te reducă la tăcere din pricina vasului. Nu te teme, îl asigură el pe omuleţ. Buzele mele sunt pecetluite, niciun cuvânt. Zâmbi.

— A, nu. Nimeni nu are cum să afle despre corabie. Doar noi doi ştim despre asta. E vorba însă de contractul tău, John. Vezi tu, de câteva săptămâni cred că sunt urmărit din nou. Nu sunt sigur încă...

— Urmărit? De cine?

— Sunt doi; pe unul l-am mai văzut, celălalt este necunoscut. Poartă o pălărie ciudată. Peppard întinse braţele. Cu boruri foarte largi. Totuşi, s-ar putea să mă înşel.

— Compania nu are probleme acum. De ce să te urmărească?

— Până acum nu a ieşit nimic la lumină. Numai dacă...

— Doar dacă ce?

Peppard ezită o clipă.

— Numai dacă problema eşti tu.

— Eu?

— Contractul, John! Despre el ştiu Skewer, Annabel, Alice de Vere, fiul ei, eu. Şi mai cine?

— Septimus.

— Desigur. Şi tu. Şapte persoane nu pot păstra un secret. Eu unul nu cred în valoarea documentului, dar el ridică unele întrebări dificile, John, iar răspunsurile ar putea depăşi toate speculaţiile noastre. Dar, iarăşi, aş putea să greşesc. Ştiu doar atât: dacă mă urmăresc, atunci vor afla şi de tine. Fără să vreau, i-am pus pe urmele tale. Ai grijă, John.

— Voi avea, îl asigură Lemprière. Pe săptămâna viitoare.

— Pe săptămâna viitoare! îl salută Peppard; Lemprière se întoarse şi coborî treptele grăbit.

O dată ajuns în stradă, Lemprière privi împrejur bănuitor. Rafalele de vânt se domoliseră, spre uşurarea lui. I se părea puţin probabil ca întreaga Companie să treacă printr-o criză din cauza contractului său, o simplă bucată de hârtie. Îşi vârî mâinile în buzunare şi îşi strânse degetele de frig. Strada era pustie şi Lemprière se îndreptă grăbit către Golden Lane. Încleşta şi descleşta mâinile în buzunarele hainei. Erau goale. Se opri. Căută şi în celelalte buzunare. Nimic. Privi înapoi spre casa lui Peppard unde, acum îşi aduse aminte, lăsase miniatura mamei sale pe masă.

Clopotele de nuntă, care ar fi putut răsuna acum douăzeci de ani şi nu răsunaseră, se auzeau acum pentru Peppard. Viitorul se înălţa vast şi static în faţa lui: un templu efesian ridicat de regi şi împodobit cu mărturiile îndelungatei sale iubiri. Ctesiphon al noilor sale speranţe. Trăiască Lemprière! Era încântat. O scară uriaşă tăiată într-o singură tulpină de viţă de vie se înălţă spre cer şi străpunse tavanul dorinţelor sale, lăsând să curgă şuvoiul anilor. Deceniile erau clipe şi clipele erau

fire de praf plutind leneşe în razele unui soare îndepărtat dintr-un ţinut pe care îl părăsise cu ani în urmă. Corabia sa, râse el încetişor în sine, sosise. De pe masă, ochii pictaţi ai Mariannei îl priveau cum se întinde leneş în fotoliu.

„Annabel”, îşi spuse Peppard; apoi „Lemprière!”, când observă miniatura. Prietenul său abia plecase. Peppard se ridică din scaun, luă miniatura şi vru să alerge după el. Dar când se duse la uşă, auzi paşi uşori urcând scara. Era scutit de un drum. Un ciocănit.

— John! strigă Peppard.

Trase zăvorul pentru a deschide.

Două siluete apăruseră după ce uşa casei din Blue Anchor Lane se închise. Nazim stătea la locul său de pândă la vreo cincizeci de iarzi de casa în care intrase tânărul cu ochelari. La aceeaşi distanţă, Nazim simţea neliniştea stârnită de umbrele în care se ascundea Le Mara. Trecu o oră şi şuvoiul de oameni se subţie, până ce rămase o dâră de suflete care hoinăreau, singure sau perechi, spre ţeluri obscure. Pe străzi hălăduiau câţiva copii, a căror prezenţă îl făcu să fie mai prudent. Nazim îşi aminti de întâmplarea mai veche, de sunetul pe care îl scosese cartilagiul de la nasul băiatului când îl sfărâmase cu pumnul. Erau şase sau şapte puştani, ţipând şi alergând. Jocul lor i se păru lui Nazim o parte a unei scene mai populate şi mai animate. Fără ei, strada ar fi fost moartă.

Vântul de nord suflase în rafale, apoi se domolise. În afară de ţipetele subţiri ale unui copil şi de agitaţia lui Le Mara pe care Nazim şi-o imagina din locul unde se afla, liniştea mohorâtă nu era tulburată de nimic. Duşmanul său nu se auzea şi nu se vedea, o simplă vibraţie surdă încărcată de presupuneri.

O uşă se deschise în susul străzii. Mărunţelul ieşi din casă. Coborî câteva trepte şi Nazim îl văzu cum face semn cu mâna spre ceata de copii. Unul dintre ei, un băieţaş cu o claie de păr roşu ca

flacăra, alergă spre el. După ce schimbară câteva vorbe, dispărură amândoi în clădire. Ceilalţi copii îşi văzură mai departe de joacă. Un minut sau două mai târziu, băiatul ieşi, se întoarse şi veni spre Nazim. Ducea o scrisoare. Nazim îi ieşi în cale din ascunzătoare. Picioarele băiatului înţepeniră şi el încremeni locului. Se aflau faţă în faţă. Făcură schimb.

„Theo, douăzeci de ani sunt prea mult. Să ne întâlnim la opt seara, vinerea viitoare, la «Corabia naufragiată». O chestiune urgentă. Geo”.

Nazim citi biletul, apoi îl împături şi-l întinse băiatului. Acesta îşi continuă drumul. Geo pentru Theo. Nazim se retrase în umbră. Le Mara era încă acolo, continua să aştepte.

Iarăşi timp: acumulare lentă de secunde în minute, în casă, cei doi vorbeau sau se gândeau în tăcere, se certau sau cădeau la înţelegere, îşi desfăşurau planurile trasând linii de legătură între chestiuni disparate.

Minutele se scurgeau încet şi prezenţa lui Le Mara era şi mai copleşitoare. Uşa se deschise din nou; tânărul înalt ieşi din casă. Şi el venea drept spre Nazim, privind în jur nervos. Era la câţiva paşi depărtare. Nazim se răsuci înapoi pe călcâie. Tânărul se opri brusc, clipind des în spatele ochelarilor. Îşi pipăia buzunarele. Nazim rămase în umbră. Pierduse ceva. Şovăia, să se întoarcă sau să meargă înainte? Nehotărât. Nazim îl urmări şi îl văzu mergând mai departe, spre capătul străzii, unde dădu colţul şi dispăru.

Indianul îşi îndreptă atenţia înapoi, spre casă. O clipă i se păru că nu se schimbase nimic. Apoi văzu o umbră mişcându-se pe stradă. Le Mara alerga neauzit spre casă. Îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, abia se văzu când trecu strada. Apoi Nazim zări o licărire de argint şi ştiu că interpretase greşit întâlnirea la care fusese martor. Ceea ce se discutase acolo schimbase valoarea jucătorilor. Le Mara intrase în casă. Acum nu va

dura mult. Crezuse că bărbatul mărunţel era un simplu figurant. Se înşelase.

Un minut sau două mai târziu, uşa se deschise din nou şi o umbră alergă în josul străzii. Le Mara îşi făcuse treaba. Le Mara fugise. Se lăsase o linişte deplină. Nazim se îndreptă spre uşă. Fusese forţată. Urcă treptele. Auzi, răsunându-i în amintire, ecoul cuvintelor Nababului şi numele care trebuia să-l călăuzească spre ei. Uşa era descuiată. O împinse şi păşi înăuntru.

Nazim zări o masă, scaune, cărţi şi, întins pe pat, un trup. Bahadur îl învăţase cum se face. *Apucă-l din spate. Prinde-l. Ţine-l de cap.* Ochii unchiului său erau calmi în timp ce vorbea. *Du cuţitul lângă ceafă. Mai bine mai jos decât mai sus. Ţine cuţitul nemişcat. Trage capul înapoi. Împinge cuţitul departe de tine.* Existau destule motive. *Cuţitul va nimeri beregata şi îţi va amuţi omul. Primul val de sânge va ţâşni departe de tine. Este o lovitură foarte puternică.*

Roşu prelins pe perete. Trupul întins pe pat stătea aplecat într-un fel ciudat, ca şi când era gata să se ridice. Nazim văzu că una din mâini ţinea strâns ceva. Desfăcu degetele şi descoperi că ultimul talisman al omuleţului era o miniatură. Citi inscripţia. Se lăsă greu pe pat. Sosise prea târziu. Miniatura înfăţişa o femeie cu trăsături fine, buze pline şi ochi albaştri-cenuşii. „Marianne Lemprière”. Nazim stătu holbându-se la nume. Vârî obiectul în buzunar şi se îndreptă spre uşă. Lemprière, se gândi şi se dojeni aspru. Sarcina sa va fi mult mai dificilă acum. Numele pentru care Bahadur dăduse totul nu mai însemna nimic. Lemprière era mort.

Pe pat mortul se înclină încet, apoi se prăbuşi pe o parte. Patul scârţâi uşor. Sub saltea, scrisoarea pe care el o citise mai devreme pentru ultima dată se sfărâmă definitiv: bucăţele de hârtie în formă de romb plutiră spre podea ca nişte confeti, rămăşiţe ale unui mesaj mai vechi: „Dragul meu George,

singurul meu”... „când vremea noastră va sosi”... „cu toată dragostea mea, Annabel”. Nazim se întoarse şi închise uşa. Sângele pătrunse prin saltea şi se scurse peste frânturile de scrisoare.

Era trecut de şapte şi destinaţia lui se afla la aproape un ceas de mers cu piciorul. Lemprière păşi vioi spre sud, apoi spre est, pe Strand. În dreapta, casa Somerset se înălţa albă şi masivă. Trecea prin şi pe lângă mulţime. Urmând sfatul lui Peppard, privea din timp în timp în jur. Aşa făcuse toată săptămâna. Vigilenţa devenise pentru el un element obscur de mândrie. *Falmouth* pătrunsese navigând în viaţa lor, care ar putea fi altfel acum, şi Theo, destinatarul biletului, oricine o fi fost el, avea să aducă această schimbare. Dincolo de curţile de la Temple Bar şi arcadele din Fleet Market, pătrunse de duhoarea ridicându-se de sub lespezi, apoi în sus pe panta scurtă spre Ludgate, împrejurul lui Saint Paul şi în Cheapside, Lemprière grăbi pasul prin mulţime spre Milk Street. În capătul ei era taverna unde îl aşteptau prietenul său şi misteriosul Theo.

Localul era situat la aproape o milă de râu, iar vasul care cine ştie cum îi dăduse numele de „Corabia naufragiată” trebuie să fi fost supus unei primejdii cu adevărat teribile la vremea lui. Dacă originea numelui era obscură, tot aşa îi era şi înfăţişarea tavernei; clădirea în care se afla părea făcută aproape numai din streşini. Etajele înguste se succedau suspendate ca nişte trepte văzute din interior, şi întregul edificiu trona în Milk Street ca un monument închinat înclinării periculoase a unui beţiv gata să se prăbuşească. Cu toate astea, Lemprière privi taverna fără teamă. Nota ei dominantă era ameţeala, mai degrabă decât

ameninţarea. Casele de raport din jur o alimentau cu un şuvoi neîntrerupt de clienţi obişnuiţi; tot acolo, în această noapte avea loc o întrunire a breslei ţesătorilor de mătase. Când intră pe uşă, Lemprière zări în stânga o ceată pusă pe gâlceavă, la o parte de grosul clienţilor care beau şi îşi mormăiau nemulţumirea faţă de această invazie.

Ţesătorii clocoteau de mânie. „Eu n-am de gând să mănânc secară!”, ţipă unul întărâtat. „O să murim de foame!” Lemprière observă că aceia mai cumpătaţi dintre ei invocau numele lui Sir John Fielding, pe când cei înfierbântaţi, care ar fi vrut să spargă geamurile sau să dea foc casei indienilor, strigau după Farina. John se întrebă câte alte asemenea adunări oscilau între lamentare şi revoltă în oraş. Gloata de la han se dezlănţuise ameninţător, cu o viteză înspăimântătoare. Acum stătea acolo, pipăindu-şi ruptura de la surtuc. Peppard nu se vedea nicăieri.

Ţesătorii discutau zgomotos despre Farina, şi, în timp ce privea ambianţa mizerabilă, Lemprière îi asculta cum se sfădesc. Părerile despre originea acestuia erau împărţite; era pe rând: bastardul unui administrator al minelor din Whitby; orfan; vlăstarul unui bordel din Wapping sau al unui francez naturalizat în anii săi fragezi dintr-o linie uzurpată a regilor merovingieni; mercenar; impostor; prefăcut; şarlatan; sau Moise. În discuţie se mai aflau: rivalitatea sa cu Wilkes şi rolul neclar în revolta lui Gordon douăzeci de ani mai târziu; apoi exilul în Ţările de Jos sau în Spania; reducerea la tăcere a unei femei din Stepney (niciodată dovedită). Acum se întorsese printre ei, susţinând că luptă pentru ei şi pentru ce era al lor, ca apărător, amăgitor, conducător şi instigator la rele, un buldog care va smulge capetele regilor, nobililor şi nababilor. Băură în sănătatea lui şi strigară răguşiţi „Farina!”.

Lemprière se foi nervos. Muşteriii obişnuiţi stăteau adunaţi în pâlcuri, ţinând strâns halbele,

privindu-i dezaprobator peste umăr pe scandalagii. Lemprière îşi croi drum printre ei spre celălalt capăt al încăperii, unde, la una din mesele de lângă perete, văzu un ins care se ţinea deoparte.

Era unicul client, în afară de el, care bea de unul singur în tavernă. Se apropie dintr-o parte, încă nesigur, ca să-l observe mai bine din spatele a doi orăşeni voinici care îşi spuneau unul altuia ceva cu voci guturale. Pelerina neagră a bărbatului era azvârlită pe speteaza scaunului de lângă el. Necunoscutul privea drept înainte cu mâinile strânse căuş în jurul unei halbe, şi părea adâncit în gânduri. Lămpile de corabie dădeau o lumină slabă, gălbuie, dar John putu să distingă pe faţa ovală un nas proeminent, uşor coroiat şi nişte ochi mari, întunecaţi. Un om fără vârstă, putea să aibă treizeci sau cincizeci de ani. La început, Lemprière crezu că lumina îi întunecase pielea, dar ceilalţi ocupanţi ai tavernei erau roşcaţi, palizi sub stratul de funingine sau jeg, infirmându-i ipoteza. Păr negru lins, tăiat scurt, unghii albe... un marinar indian. Se lăsase înşelat de haine şi de părul pieptănat îngrijit. Lemprière făcu vagi legături cu obiectul acuzaţiilor lui Peppard. Indii, indieni, indiamane dispărute... un marinar hindus. Nimic clar, doar certitudinea tot mai mare că acesta era Theo din biletul lui Peppard; în cele din urmă se apropie de indian. Acesta se întoarse şi îl privi fără surprindere, ca şi când în tot acest timp fusese conştient de prezenţa lui John. Lemprière îi întinse o mână şovăielnică: „Domnul Theobald?” Celălalt se ridică şi îi strânse mâna. Ochii îi fugiră în jos spre ruptura de la buzunarul hainei lui Lemprière.

— Peppard este prietenul nostru comun, spuse John.

Celălalt încuviinţă din cap, îşi luă pelerina de pe scaunul cel mai apropiat de Lemprière şi o puse lângă pălăria de pe scaunul din stânga. Lemprière privi pălăria. Indianul se uita la el. „Ce nepoliticos sunt”, gândi el.

— Să mă prezint. Sunt John...

Nazim aşteptă să audă numele de familie, dar în clipa aceea Peppard îşi făcu apariţia şi trecu chiar pe lângă amândoi fără niciun semn că i-ar recunoaşte.

— George! strigă Lemprière după el.

Omuleţul îşi văzu de drum.

— Domnul George? spuse indianul, scuturând mâna lui Lemprière.

— Nu, eu... scuză-mă o clipă – şi Lemprière îi dădu la o parte pe muşterii în timp ce-şi urmărea prietenul.

— George! strigă el din nou. George Peppard! şi Peppard se întoarse.

Se vedea dintr-o ochire că norocul lui Peppard se schimbase. Funcţionăraşul sărăntoc în urmă cu o săptămână era acum un trântor prosper de pe Bond Street. Peste jiletca nouă şi cămaşa cu guler asortat se lăfăia o eşarfă de muselină înnodată. O pereche de pantofi lucioşi cu catarame de alamă înzorzonate îi împodobeau picioarele. Dar cea mai mare schimbare o suferise părul. Acolo unde înainte fuseseră doar câteva fire castanii, o podoabă capilară de un blond strălucitor se revărsa acum în cârlionţi până la umăr.

— Vă cunosc, domnule?

Peppard adoptă în bătaie de joc un ton arogant. Lemprière râse şi îl bătu pe umăr.

— Foarte bine. George, exclamă el. Foarte bine, într-adevăr. Vino acum. Theobald ne aşteaptă. Arătă peste umăr.

— *Într-adevăr*, reluă exotica creatură. Theobald aşteaptă cel puţin o explicaţie.

— George?

— Nu sunt George. Eu sunt Theobald.

Lemprière simţi că farsa durase destul.

— Bine, dar am vorbit deja cu Theobald... îi spuse el lui Peppard şi privi înapoi spre masa unde aştepta indianul. Dar acesta dispăruse.

— Era… începu el, apoi îşi zise furios: Să fi făcut oare, o greşeală? Privi chipul lui Peppard. Cutele de pe frunte dispăruseră, ochii erau puţin mai înguşti... Bine, dar te-ai întors! Te-am strigat pe nume şi tu...

— Ai strigat „Peppard”, îl întrerupse celălalt. Sunt Theobald Peppard, fratele lui George, iar acum aş vrea să ştiu cine Dumnezeu eşti dumneata?

Indianul nu se prezentase, abia dacă scosese un cuvânt, de fapt. *Domnul George*, poate că nici nu vorbea engleza; plecase aiurea, crezând că Lemprière nu avea să se mai întoarcă. Părea singura explicaţie, dar omul îi făcuse impresia cuiva care a înţeles fiecare cuvânt pe care l-a rostit. Şi apoi, mai era şi pălăria. O văzuse undeva...

— ...fratele geamăn al lui George, spunea noul Theobald. Am primit bileţelul lui acum o săptămână. Îi arătă lui Lemprière biletul pe care George îl scrisese în grabă în seara în care îl vizitase John. Unde e George?

— Iertaţi-mi greşeala, mormăi Lemprière. Semănaţi atât de mult. Ca înfăţişare, vreau să spun.

— Da, spuse celălalt scurt. Privi împrejur la înghesuiala dinăuntru. Nu pot să mai stau aici mult. Theobald se uită împrejur cu dispreţ. Deja e trecut de şi jumătate.

— Dar abia aţi sosit! – protestă Lemprière.

— Dar aş fi putut să sosesc la timp şi să pierd o jumătate de oră, replică celălalt.

— Vreţi să spuneţi că după douăzeci de ani nu puteţi aştepta câteva minute pentru a-l întâlni pe fratele dumneavoastră? Lui Lemprière nu-i venea să creadă.

— Dacă George a vrut să se întâlnească cu mine aici, atunci trebuia să vină la timp. Ce te priveşte pe dumneata, la urma urmei?

— Ştiţi, acum are şansa să şteargă pata de noroi care i-a întinat numele, cu ajutorul dumneavoastră şi al meu.

— Să-şi spele numele! Desigur! Corabia lui George trebuie întotdeauna să se afunde cu tot echipajul, nu-i aşa? Am mai trecut prin asta, domnule...

— Lemprière.

— Am refuzat să-mi irosesc viaţa de dragul lui George cu douăzeci de ani în urmă şi refuz şi acum.

— Nu, nu. E ceva foarte simplu. Avem toate dovezile, avem nevoie doar de nişte confirmări.

Lemprière îi spuse pe scurt povestea căpitanului Neagle şi a corăbiei *Falmouth*, dispariţiile şi reapariţiile acesteia.

— Ridicol! exclamă Theobald. Şi eu trebuie să confirm aceste aiureli calomnioase? Ai idee cine sunt eu? Lemprière scutură capul. Sunt arhivarul-şef al Companiei Indiilor de Răsărit, anunţă el bombându-şi pieptul.

Douăzeci de minute mai târziu, amândoi tropăiau pe trotuarul lui Golden Lane.

— Nu ne trebuie atât o confirmare, spuse Lemprière, cât o decizie: pentru sau împotrivă. Fireşte, întreaga afacere este, cum aţi spus dumneavoastră, ridicolă. Sunteţi singurul om care poate s-o dovedească, într-un fel sau în celălalt. George este obsedat de ideea asta fixă şi trebuie convins. Ne trebuie dovezi, înţelegeţi?

Theobald Peppard înţelese că devenise o persoană indispensabilă şi după puţin timp primi, mai mult în silă, propunerea lui Lemprière: să treacă pe la locuinţa fratelui său.

— Tot nu înţeleg ce interes ai dumneata în această afacere, spuse Theobald pe când se îndreptau agale spre nord.

— În afacerea cu *Vendragon?* Niciunul, îi răspunse Lemprière. I-am cerut sfatul lui George în legătură cu un document vechi, moştenire de familie, şi aşa am devenit apropiaţi.

— Deci, dacă această corabie există sau nu, dacă ea este sau nu amestecată în nişte planuri

obscure, pentru dumneata aceste lucruri nu au nicio importanţă!

— Chiar aşa. Doar în măsura în care îl afectează pe George.

— Aha, spuse Theobald pe un ton sceptic.

Lemprière rezistă ispitei puternice de a polemiza cu fratele lui George.

— Când aţi devenit arhivarul Companiei? întrebă el pe un ton neutru.

— Ce te priveşte? îl repezi Theobald; era un om foarte susceptibil.

— Din curiozitate.

— La scurt timp după prostia lui George de acum douăzeci de ani. N-am ajuns încă?

— Suntem aproape, spuse Lemprière.

Neînţelegerea dintre fraţi îi era clară. Theobald acceptase sinecura, pe când fratele său fusese redus la tăcere.

— Aici, se adresă însoţitorului său, arătând intrarea în Blue Anchor Lane.

Pe ultima porţiune a drumului văzură un grup de oameni; când se apropiară, Lemprière constată că se strânseseră în faţa casei lui George. Se zgâiau prin crăpătura uşii, întinzându-şi gâturile să vadă mai bine. Unii dintre ei purtau pături pe umeri. Lemprière îşi croi drum şi se ciocni de doi agenţi care îi barară trecerea.

— Scuzaţi-mă. Le făcu semn că vroia să treacă.

— Sunteţi rudă? întrebă unul dintre ei.

Senzaţia de leşin din stomac se întărise ca un nod rece.

— Un prieten, zise şi se strecură printre ei. În hol se afla Skewer. Păru gata să deschidă gura când Lemprière trecu pe lângă el. Uşa de la camera lui Peppard era deschisă. Ofiţerul care stătea afară nu îşi ridică privirea când Lemprière se lăsă cu toată greutatea pe uşorul uşii. În odăiţă erau doi oameni. Primul stătea între uşă şi pat, ascunzându-

l în parte pe cel de-al doilea, care îngenunchease, se părea, chiar pe pat.

— ...mda, cam de o săptămână, zise al doilea bărbat. Se potriveşte cu mărturia patronului său. Domnul Skewer spunea că n-a mai venit la slujbă de joi dimineaţă, aşa e?

— Da, răspunse celălalt. După urmele de aici presupun că s-a întâmplat miercuri seara. Ar fi bine să vorbeşti cu cei care l-au vizitat acum o săptămână. Treabă de meseriaş, e clar, capul împins înapoi, tăietura la locul potrivit...

Bărbatul aflat în picioare se răsuci brusc, şi Lemprière văzu că avea ochii bandajaţi. Era Sir John Fielding.

— Sunteţi rudă? întrebă Sir John pe un ton energic. Un prieten?

— Un prieten, răspunse Lemprière.

— Ne trebuie o rudă, spuse Sir John. Domnule Rudge, ne trebuie o rudă pentru formalităţi.

— Aţi fost aici sau pe aici miercurea trecută, noaptea? îl întrebă el pe Lemprière. Acesta nu reuşi să scoată o vorbă. Cine sunteţi? continuă Sir John.

— Nu, rosti Lemprière în cele din urmă, gândindu-se: vor verifica şi vor descoperi... Smith, îngăimă el.

— *John* Smith? Tonul lui Sir John era sarcastic.

George, îşi zise Lemprière. George. Rudge cotrobăia sub pat.

— Avem aici o scrisoare făcută bucăţele.

Vorbise mai mult pentru sine decât pentru colegul său. Theobald apăru în cadrul uşii.

— John, ce naiba... Apoi văzu patul.

— Este totuşi John, mormăi Sir John Fielding.

— O scrisoare de dragoste. Rudge ridicase romburile de hârtie pătate de sângele scurs prin

saltea. *Cu toată dragostea, Annabel,* citi el tare. Annabel şi mai cum?

— Fă o notă despre ea, spuse Sir John. Henry ar fi făcut la fel. Fă o notă despre tot.

Trupul lui George. Lemprière se întoarse împleticindu-se pe trepte.

Ajuns afară, trase puternic în piept aerul rece al nopţii, cu mâinile încleştate în buzunare şi ochii închişi.

— De ce? Theobald apăruse lângă el. De ce George?

Lemprière îl privi pe omuleţul care părea sincer uluit.

— Cine putea să creadă bazaconiile lui despre vasul lui Neagle întâmplate cu atât timp în urmă. Totul s-a sfârşit de câţiva ani buni.

— De o săptămână, spuse Lemprière. Nu de ani, ci de o săptămână. Şi eu voi dovedi asta, cu sau fără ajutorul dumneavoastră. George avea dreptate. O să găsesc corabia şi motivul pentru care a acostat aici. Or să afle cu toţii că George a avut dreptate şi că ceilalţi, printre care vă număraţi şi dumneavoastră, da, s-au înşelat.

— Dar fireşte că o să te ajut, protestă Theobald. Pe cât îmi stă în putinţă. Dar, dă-mi voie să-ţi reamintesc, domnule Lemprière: George este mort pentru că şi-a vârât nasul unde nu-i fierbea oala. Aşa cum ţi-am spus, corabia lui George trebuie întotdeauna să se scufunde cu toţi marinarii de pe punte.

— Dar nu s-a întâmplat, aşa-i? îl înfruntă Lemprière. S-a scufundat cu George, pe când tu stăteai la adăpostul sinecurii oferite de Companie şi nimic nu s-a schimbat, nu-i aşa? Doar că de data asta norocul lui nu se va mai întoarce, pentru că el e mort şi tu trăieşti şi nu vrei să dai o mână de ajutor!

— Acum ascultă-mă bine! izbucni celălalt. Domnule Smith sau Lemprière, sau oricum îţi vei fi spunând. O să te ajut dacă vreau, dar nu te mai

prefă că te agiţi pentru altceva; n-o faci decât ca să-ţi salvezi pielea. Dacă George este mort pentru că ştia ceva despre o *afacere*, atunci tu eşti următorul. N-am vrut să-mi irosesc viaţa pentru George înainte şi n-o s-o fac nici acum. La revedere, Lemprière, şi călătorie sprâncenată!

Theobald se răsuci pe călcâie şi porni în jos pe stradă.

— Făcea cât o sută ca tine!

Lemprière scuipă în urma lui.

Cuvintele lui Theobald nimeriseră la ţintă, deşi se înşela în legătură cu corabia. George nu avusese când să spună cuiva despre reapariţia lui *Falmouth.* Egoism, pretinsese Theobald. Vorbele lui George, aproape ultimele lui cuvinte, îi veniră în minte: *Doar dacă criza nu eşti tu... contractul, John, ridică unele chestiuni dificile... Am fost urmărit.* George se gândise chiar să-l avertizeze: *Dacă ei mă urmăresc, atunci te vor găsi şi pe tine.* Dar se înşelase. Lucrurile stăteau exact pe dos. El, Lemprière, îi dusese la George Peppard. Şi nu din pricina corăbiei îl omorâseră. Doar ei doi ştiau de existenţa ei. Atunci, dacă nu avea nicio legătură cu *Falmouth,* rămânea doar o singură posibilitate: crima avea legătură cu contractul.

În zilele care urmară, vremea deveni frumoasă şi rece. Un vânt aspru suflă tăios în prima jumătate a lui februarie. Peppard era mort. În fiecare zi Lemprière acorda faptului mai multă greutate şi îi adăuga încă un aspect. Membrana bine întinsă a puterii sale de înţelegere se încovoie, gata să plesnească sub această povară, atingând uşor alte suprafeţe de dedesubt. Gândurile lui Lemprière duceau spre văduvă, de aici spre sine şi spre chipul ce se îndepărta prin noapte, *da, noaptea aceea,* gândindu-se: *George ar fi putut să se căsătorească, ultima lui şansă ar fi încheiat ciclul, pentru a apărea din nou, şi mai dorită decât înainte*; îşi văzu propria sa şansă pierzându-se la fel în noaptea incertă, înrămată în fereastra trăsurii.

Pierdută? Nu, toate se întorc în cele din urmă. Dar mai era şi învălmăşeala de carne şi sânge, trupul lui Peppard, sfârşitul propriului său ciclu. Frânt: un cerc ştirbit sau care nu fusese desenat niciodată. Când Peppard ajunsese, în cele din urmă, la femeia pe care o căutase în toţi acei ani de scandal şi dezonoare, ea îl părăsi. Lemprière se gândi la Juliette. Trupul lui Peppard a străpuns luciul apei, scufundându-se lent în adâncuri, un marinar înecat cu chipul negru al ucigaşului său zugrăvit în ochi, omuleţul care azvârlea în sus hârtii şi explicaţii ca pe nişte serpentine sau confeti legănându-se în jos într-o ninsoare de decor. Îl aştepta un adevăr rece, pitit în ascunzişul literelor, în apa înroşită de sânge şi în noapte. Era o înţelegere între oameni morţi, o corabie pierdută şi apoi regăsită. Era Juliette.

Mult mai atent la vulnerabilitatea sa după întâlnirea cu Rosalie, şi mai ales după ce Lydia îl uşurase rapid de pungă la Porc Club, Lemprière pusese inelul de aur cu pecete în siguranţa cufărului. Suprafaţa lui colţuroasă răsfrângea acum razele de soare ale dimineţii. Un „C" grosolan slujea drept greutate improvizată pentru scrisorile, documentele şi tăieturile din gazete pe care le scosese deja din cufăr, le cercetase şi le dăduse deoparte ca lipsite de importanţă. Cufărul stătea deschis lângă el, un morman de hârtii aşteptând să fie răsfoit. Stătea întins pe podea, şi unul din picioare îi amorţise.

„*A* este pentru *Avariţie* şi pentru *Accesul de mânie* care va arde corabia lui John Company şi va sfâşia promisiunile sale de hârtie şi îi va trimite pe oamenii săi la spânzurătoare într-o căruţă, să fie loviţi cu pietre, cu gunoaie, putreziciuni şi altele deopotrivă. *B* este pentru *Bastarzi,* căci sunt cu toţii bastarzi, ca şi John Company care şi-a vândut dreptul său din naştere pe doi arginţi, pentru o târfă străină şi gunoaiele ei, hoţi, manglitori şi ucigaşi..."

Mânia lui Asiaticus împotriva Companiei; era primul pamflet, scris înaintea celui dăruit de Alice de Vere. Lemprière citi pe sărite cuvintele furioase, ce se revărsau ca un torent. Să fie, oare, John Company şi târfa străină negustorii şi investitorii iniţiali din La Rochelle? Iar „dreptul din naştere", carta acestora? „Căruţa" trebuia să însemne un grup mic de oameni, care cu greu ar fi cuprins sutele sau miile de oameni de pe la 1620. Putea să ascundă mesaje, dar, ca şi al doilea, primul pamflet devenea vag acolo unde ar fi trebuit să demaşte şi plicticos când ar fi trebuit să înfiereze. Identitatea misteriosului Asiaticus îl sâcâia pe Lemprière, tot atât cât şi secretele lui chinuitoare; dar amândouă îl abăteau de la cercetările sale de acum în căutarea unei adrese.

Scormoni mai departe în cufăr, şi mormanul din faţă începu să scadă pe măsură ce răsfoia hârtiile tatălui său. Maldărul se clătină şi se prăbuşi de două ori, trimiţând inelul cu pecete sub pat de ambele daţi. Pe sub uşa prost întocmită sufla un aer rece. Lăudăroşenia lui furioasă în faţa lui Theobald Peppard – cum că avea el să găsească corabia lui Neagle şi să reabiliteze numele prietenului său – se topise acum. Mai mult, dacă moartea lui George avea un scop, atunci contractul îl va dezvălui. *Nu desluşirea contractului, ci povestea din spatele ei*, fuseseră cuvintele lui Peppard.

Îşi continuă căutările. Un teanc gros de scrisori legate cu o panglică îngălbenită se desfăcu şi se împrăştie. Ştia că scrisoarea căutată nu se afla printre ele, o văzuse deja, înainte de Porc Club. Singură curiozitatea mai scotea scrisoare după scrisoare din plicuri: *Charles Lemprière, Conacul Rozel, Insula Jersey*, stătea scris cu cerneală decolorată pe fiecare din ele.

Corespondenţii erau un amestec uluitor de informatori: preoţi, domnişoare bătrâne, marinari, oameni scăpătaţi, fii întorşi din Europa şi tutorii

lor, maeştri de dans, cartografi şi proiectanţi de corăbii. Necunoscând întrebările tatălui său, din aceste răspunsuri. Lemprière putea doar să presupună scopul pe care îl urmărise Charles Lemprière. Un bărbat căzuse într-o groapă în Houndsditch şi îşi rupsese glezna. Altul spunea că portul din Saint Malo avusese o adâncime de cincisprezece picioare cu patru ani înainte, dar că acum nu era sigur. Al treilea vâslise prin Strâmtoarea Gibraltar şi trimitea o schiţă sumară a curenţilor marini. După alte zece-cincisprezece epistole asemănătoare, imaginea lui Lemprière despre cercetările tatălui său era considerabil mai încărcată, dar nu şi mai clară. Nu se mai obosi să le deschidă şi pe celelalte.

Singura scrisoare fără plic se afla acolo din întâmplare. De fapt, cu greu putea fi numită scrisoare, era mai mult o ciornă. Tăieturile şi corecturile acopereau caligrafia ordonată pe care o recunoscu imediat. Din toate scrisorile din pachet era singura scrisă de tatăl său. După prima propoziţie, Lemprière îşi scoase ochelarii, îi şterse, apoi şi-i puse din nou. Când sfârşi paragraful se uită la semnătura din josul paginii. Se duse la masă, se aşeză şi citi mai departe. Se opri de câteva ori şi respiră adânc. Când ajunse la sfârşitul scrisorii, ca fiu, descoperi că tatăl său era un alt om. Iată ce scria el:

> Draga mea Marianne,
>
> Acum, când îţi scriu din această odaie din Southampton, ştiu de îndată că sunt şi soţul tău, şi trădătorul tău, amândoi laolaltă. Aş vrea să fi fost doar primul dintre ei, mi-aş da şi viaţa pentru asta, dar nu se poate. Sunt şi unul şi celălalt.
>
> Atât trebuie să ştii, draga mea soţie, dar nu şi când, şi unde, şi nici cum. De ce, este peste puterile mele, dar îţi voi

mărturisi totul şi, după ce vei cunoaşte toate întâmplările şi împrejurările, vei putea să mă judeci cum doreşti. Îţi voi povesti fără înconjur, cu toate că durerea pe care ţi-o voi pricinui mă răneşte şi pe mine, iar scrisul este un adevărat chin. Dar o voi face, îţi datorez măcar atât – şi multe altele pe deasupra.

S-a întâmplat la Paris, pe când eu şi cu Jake am dat banii pe fabrica de tapet (ce risc nesăbuit!). Ultima zi a şederii noastre: dimineaţa am găsit fabrica, iar după-amiază am sărbătorit. Am mâncat şi am băut zdravăn într-o tavernă, la Puy (Marianne, nici măcar nu ştiu dacă vrei să afli toate lucrurile astea, dar trebuie să-ţi spun totul acum). Era în decembrie 1769, după cum ştii. Noaptea ce a urmat a fost mai stranie decât pot să-ţi povestesc.

După ce am ieşit din tavernă, eu eram bine dispus, dar Jake era mohorât, ca-ntotdeauna când bea. Ploua. Am coborât pe Rue Saint Martin, am trecut prin Marché des Innocents – cum numesc parizienii această piaţă – şi ne-am îndreptat spre străduţele din apropiere. Cum am ieşit din piaţă, Jake s-a întors şi mi-a spus că i se pare că a văzut un om stând în ploaie în urma noastră. Era o distanţă bună până la el, dar chiar şi beat l-am văzut destul de clar. Simţeam nevoia să ajung la Sena, dar Jake m-a tras într-o cârciumă unde am băut vin fiert cu cuişoare (eu am luat două pahare). Omul pe care îl văzusem în Marché des Innocents puţin mai înainte a apărut şi el în tavernă; părea indian după înfăţişare. I l-am arătat lui Jake care s-a speriat. Marianne, toate

astea trebuie că-ţi par o amânare a povestirii, un subterfugiu, dar toate se leagă, îţi jur. Vei vedea că toate astea duc la ceea ce a urmat; iartă-mă. Oricum, amândoi am părăsit taverna într-o agitaţie teribilă. Nu ştiu de ce. Ploua şi mai tare. Jake a fost extraordinar, m-a târât tot drumul după el. Eram beat criţă şi abia dacă înţelegeam de ce se grăbeşte aşa. Mai târziu mi-a spus că indianul voia să ne facă rău, dar e încă un mister pentru mine cum de ştia asta. Jake căuta un adăpost pentru noi pe străzile dimprejur, dar toate casele erau în întuneric. Fugeam întruna. Mă împiedicam şi înjuram, iar indianul era tot pe urmele noastre. Aşa am ajuns la Vila Roşie. A fost singura care ne-a adăpostit. Eram ud până la piele şi ameţit de băutură. Acum, în timp ce stau aici şi-ţi scriu ţie, soţia mea scumpă, îmi amintesc numai frânturi din ceea ce s-a întâmplat. Vila Roşie era un loc rău famat – un bordel, mai bine spus – şi patroana ne-a luat drept muşterii, deşi noi căutasem doar refugiu. În salon, cum îi spun ei, se perindau femeile casei. Îmi amintesc focurile din cămin. O căldură plăcută se răspândea în toată casa. Am mai băut un pahar sau două acolo. Era şi o femeie numită „Contesa”, în timp ce mă împleticeam în sus pe trepte; atât pot să văd cu ochii minţii, dar şi asta ca în ceaţă. Următoarea mea amintire este Jake, care mă scutura să mă trezească şi să mă ducă departe de acel loc. Femeia nu mai era acolo, şi eu nu-mi aminteam ce se întâmplase cu mine. Ce s-a ales de indianul care ne-a urmărit, nu ştiu.

Restul istoriei îl cunoşti; consecinţele acelei nopţi m-au găsit, de la Paris la Jersey şi chiar în propriul nostru cămin. Plăţile pe care le fac acoperă toate nevoile ei, ale amândurora vreau să spun, iar cât priveşte Parisul, am pus punct. Acesta este sfârşitul întâmplării. Marianne, nu am văzut niciodată copilul şi nici nu o voi face. Stau în această cameră acoperit de o ruşine care este în întregime a mea. Cât aş vrea să o pot spăla, dar nu pot. Dacă doreşti, voi rămâne aici. Nu pot să-ţi cer să uiţi, ci doar să ierţi; dacă poţi.

Cu toată dragostea, iubitul tău soţ,

Charles

Ea îl iertase, fără îndoială. Charles se întorsese pocăit şi cuminţit, iar acum se întorsese la fiul său, schimbat din nou. Când Lemprière sfârşi de citit, înfăţişarea ameninţătoare a tatălui său se şterse. Scrisoarea îi dezvăluise un soţ adulter, nefericit, ghinionist, un soţ iubitor, un bărbat înspăimântat, singur într-un port ciudat. Nu se putu împiedica să nu vadă şi partea hazlie a escapadei celor doi: beţia, ploaia, femeia. Câte ceva din propria lui experienţă la Porc Club. Septimus îl cărase afară, precum Jake pe tatăl său cu nouăsprezece ani mai înainte. Păstrase un gând şi pentru odrasla pierdută undeva prin mahalalele Parisului, fratele sau sora lui. Ciudat se simţea totuşi unicul copil, ca şi când celălalt avea doar o existenţă ipotetică sau era doar o invenţie a „Contesei", determinată de lipsa de bani, poate. Banii. Aşa descoperise Marianne totul. Ea ţinea socotelile casei.

Lemprière răsfoi repede prin hârtiile rămase. Da, avea dreptate. Chitanţele fuseseră trimise spre confirmare, formalităţi ce dădeau cale liberă pentru următoarea plată, *reçue par Madame K. 43,*

Villa Rouge, Rue Boucher des Deux Boules, Paris, un fir tors lună de lună, ce îi unea peste ani. Fusese o naivitate din partea lui Charles să creadă că Marianne nu va afla; doar dacă, îşi zise Lemprière, nu dorise cumva să se întâmple aşa.

În tot ce înfăptuia, mama lui respecta limitele clare şi stabile ale vieţii pe o insulă care dintotdeauna fusese casa ei. Între aceste limite se profilau contururile delicate ale iubirii conjugale şi ale celei materne, dăruite generos şi fără condiţii. Dar dincolo de ele apărea o cu totul altă fiinţă, pe care o văzuse rar, dar pe care şi-o amintea foarte clar – era furia întruchipată. Şi-l imagină pe tatăl lui privindu-şi soţia în acei ochi albastru-cenuşii ce deveneau tot mai întunecaţi şi atunci mâna îi alunecă instinctiv spre buzunar. Apoi se opri. De necaz, Lemprière lovi cu mâna scândurile duşumelei; se gândi din nou la noaptea când îşi luase rămas-bun de la Peppard şi se oprise la câţiva paşi de casa acestuia, căutându-se în buzunare. Uitase miniatura deschisă pe masa lui Peppard. Ar fi putut să meargă înapoi după ea, dar nu o făcuse. Când s-a dus a doua oară, ochii îi rătăciseră prin odaie, cutremurat fiind de priveliştea trupului. Ar fi putut s-o vadă, presupunând că se mai afla acolo? Cu siguranţă. Masa era drept în faţă. Fusese deci mutată. Luată. De către Sir John? Nu, el întrebase de vecini. Nu ştia niciun nume. Poate că o luase Peppard şi o ascunsese. De fapt, erau nişte simple speculaţii pe care le făcea doar ca să evite adevărata concluzie: miniatura fusese luată de ucigaşul lui Peppard. Altcineva nu avusese cum. Cutiuţa de alamă era acum la ucigaşul lui Peppard, oricare ar fi fost el, iar pe cutiuţă era gravat numele său: Lemprière. Îşi imagină ochii reci sclipind deasupra inscripţiei, rumegând ameninţarea, nevoia de a-l reduce la tăcere.

Stai aşa, aşteaptă, nu te grăbi, îşi spuse. Dacă el îl condusese pe asasin la Peppard, atunci

înseamnă că fusese deja descoperit ca posesor al contractului, dar, în acelaşi timp, şi cruţat. Era un simplu mesager, doar cei pe care îi atingea aveau de suferit. Se gândi atunci la prima lui noapte petrecută de unul singur chiar în această încăpere, când îşi imaginase acel *ker* al tatălui său luându-şi zborul, ducându-şi toate necazurile în eter şi trimiţându-le în sus ca pe tot atâtea semnale ca să-şi vestească propria mizerie. Miasma. Căci în ciuda tuturor exorcismelor din dicţionarul lui, a tuturor încercărilor sale de a-i ţintui pe demoni, *ei* erau încă acolo, înăuntrul său, zburând afară doar pentru a-l însemna cu sângele unor inocenţi: tatăl său, care se răsucea încă o dată, cu un braţ acuzator înălţat pentru a implora în zadar; femeia din groapă, peste care se revărsase aurul topit; şi George, prietenul său, o baltă de sânge pe pat. De ce nu-şi ţinuse gura, când până şi răsuflarea lui îi ducea pe ceilalţi spre moarte? Doar Septimus auzise, dar el încă mai trăia. Ce anume îl ţinuse pe Septimus în viaţă? *Poţi avea încredere în Peppard*. Aceste cuvinte avuseseră miez, dar acum nu mai erau clare: un semnal trimis de Septimus pe care îl primise şi nu îl descifrase ca lumea. Accentul pus pe toate sau pe oricâte din aceste cinci cuvinte le remodela, împingându-le într-o direcţie sau alta. Septimus îi sugerase limpede că mai întâi ar trebui să vorbească cu Peppard. Tot el pusese la cale cele două întâlniri cu De Vere. El îl ajutase şi cu dicţionarul. Septimus aranjase totul.

Dimineaţa se făcu amiază. Pierdut în gânduri, Lemprière nu auzi zarva clopotelor din oraş. Continuă să caute fără tragere de inimă. Foile de hârtie erau întoarse leneş pe amândouă feţele, examinate în fugă şi date la o parte fără regret. Tatăl său se găsea acum la capătul unei mulţimi de coridoare care, sub privirea sa, se deschideau unul după altul, dezvăluind drumuri pe care cel dispărut le urmase cândva şi care acum zăceau abandonate; lucruri pe care fiul abia dacă le ghicea. Trecuse de

ora trei când găsi, în sfârşit ceea ce pornise să caute.

Din odaia lui de lucru Charles trimisese întrebări, însemnări şi scrisori unor destinatari nevăzuţi aflaţi aproape, departe şi peste tot. Subiectul corespondenţei lui era legat de coasta de vest a Franţei cu porturile ei, ca şi de posibilitatea acestora de a primi nave cu un deplasament de patru sute de tone. Alt coridor în care intrase orbeşte.

În aşa-zisa lui odaie de lucru din Southampton Street, Lemprière mai întoarse un plic: *Căpitan Ebenezer Guardian (în retragere), „Cuibul de Cioară*", *Pillory Lane, Wapping* – numele şi adresa mâzgălite pe spate însemnau un alt raport pentru ancheta tatălui său (sau ce-o fi fost), iar de aici la corabia lui Peppard, ceea ce era totuna cu a spune corabia lui Neagle, *Vendragon* sau *Falmouth,* oricare sau amândouă la un loc, nu mai era decât un pas.

Aşadar, căpitanul Ebenezer Guardian (în retragere) ar putea limpezi aceste confuzii? Ar explica el misterele fiecărui port aflat la sud de peninsula Cherbourg, precum şi interesul lui Charles pentru ele, ca să nu mai vorbim de semnificaţia corăbiei de la care pornise totul, dispărută în aceşti douăzeci de ani şi de curând reapărute? În timp ce Lemprière îşi îmbrăcă haina şi puse scrisoarea în buzunar pregătindu-se de plecare, toate acestea i se păreau cu neputinţă.

Problema era crucială. Limitele materialului (recte, lemnul) creaseră complicaţii în stadiul de proiectare. Vameşii din Lübeck, recunoscuţi ca extrem de zeloşi, percepeau taxele în funcţie de suprafaţa punţii, deci cu cât puntea era mai mică,

cu atât mai bine. Pe de altă parte, traversarea vadurilor de la Zuider Zee necesita vase cu cel mai mic pescaj posibil. Iată problemele pe care le frământa căpitanul Guardian stând în dreptul unui foc zdravăn în „Cuibul de cioară”.

Fără îndoială, pentru Zuider Zee era nevoie de o corabie cu fundul plat, dar cu cale destul de încăpătoare ca să aducă profit, în timp ce un etambou mare care să se înalţe din apă arcuindu-se abrupt spre punte i-ar lipsi pe perceptorii de taxe din Lübeck de câştigurile lor necinstite. Privită din faţă, ar semăna cu o lumânare, un triunghi borţos cu catarge; o magazie plutitoare. Problemele însă nu erau puţine: cum să manevrezi ambarcaţiunea fără o punte largă? Guardian se jucă în minte cu tengile prinse în balamale şi cu un mecanism basculant; dar acum vasul arăta ca o brută hidoasă. Bine cel puţin că nu avea nevoie de prea mult balast. Duneta, în schimb, necesita o grămadă de scânduri îmbinate. Căpitanul Guardian oftă. Detesta să pună puntea şi tocmai începuse să regrete că se apucase de acest nou proiect, când clopoţelul de alamă atârnat la uşa de la intrare răsună brusc, anunţând că a apărut un vizitator.

Eben coborî, dezmorţindu-şi picioarele înţepenite, curios să afle identitatea vizitatorului. La uşă se trezi în faţa unui ins înalt, slab, cu ochelari şi îmbrăcat într-o haină trandafirie, care întinse mâna şi începu imediat să vorbească:

— Domnule, mă numesc...

— Ştiu cine eşti, spuse Eben. Eşti fiul lui Charles Lemprière. John! Aşa e? Scutură mâna întinsă. Intră, intră. Te-am căutat cu toţii atunci la De Vere, ştii? Urâtă afacere. Vino pe aici.

Căpitanul Guardian arătă spre o scară îngustă care, pe măsură ce urcau, părea să se îngusteze tot mai mult, până când pe ultimele trepte căpitanul trebui pur şi simplu să se strecoare printre pereţi, în timp ce oaspetele său nici nu îi atingea. În cele din urmă cei doi ajunseră gâfâind într-o încăpere

încărcată cu hârtii, hărţi şi cărţi jerpelite de tot felul, în care ardea un foc mic, vioi; cele patru ferestre priveau fiecare spre un punct cardinal.

— Cuibul de cioară[72], anunţă el şi îi oferi un scaun oaspetelui său.

Lemprière îşi încrucişă picioarele. Eben îl cercetă cu atenţie: o fineţe nervoasă. Cât de caraghios arătase atunci prăbuşit printre sfărâmăturile scării! Ca un păianjen. Era acelaşi, dar acum nu mai avea nimic ridicol în el. Părea încordat. Să-l ia cu binişorul. Eben îl îndrăgise pe tatăl lui, un individ cu picioarele pe pământ. Ambarcaţiunea mai putea să aştepte.

— Condoleanţele mele, continuă Eben. Tânărul le primi cu solemnitate. Mă întreb cum s-a întâmplat de...

— Accident de vânătoare, spuse Lemprière repede. Îmi pare rău că am pierdut întâlnirea.

Care întâlnire? se întrebă Guardian. A, în faţa casei De Vere, desigur.

— Nu face nimic; oricum, am bătut coclaurile căutându-te.

Căpitanului îi reveni în minte ambarcaţiunea; nişte deschizături acoperite ca nişte hublouri ceva mai mari, destul pentru a încărca marfa; asta era. Rampe de acces.

— Am fost curios, spuse tânărul, în privinţa scrisorilor tatălui meu către dumneavoastră.

— Desigur. Aşa şi trebuie. Ce fascinant om a fost tatăl dumitale! Îl interesau foarte mult porturile...

Charles Lemprière îi stârnise curiozitatea lui Eben. Construcţia de corăbii era un lucru deosebit, nu încăpea nicio îndoială, dar nu se oprea aici. Lansări la apă, pescaje, pilotări, navigări – toate astea legau corabia de şantier, de port, de mare, de capriciile mării şi, mult mai sus, de stele, alcătuind însăşi viaţa ei. Erau, firește, şi constrângeri, dar să le cumpăneşti pe toate acestea punând în celălalt taler încărcătura şi voinţa oamenilor de la bord –

iată adevărata corabie. O făptură plină de viaţă, înfruntând coama talazurilor, adulmecând curioasă bancurile de nisip, o fiinţă având drept cămin porturile, atât de deosebite între ele, precum o casă din oraş de coliba de chirpici. Eben căută printre rafturile încărcate ale „Cuibului de Cioară”.

— ...porturile de pe coasta vestică a Franţei, dar numai acelea care puteau adăposti o corabie de patru sute de tone. Tatăl tău era convins că un vas de mărimea asta făcea comerţ de coastă. Mie nu mi s-a părut cu putinţă.

Tânărul părea încurcat.

— Era prea mare, îl lămuri Eben. Comerţul de coastă se face şi pe râuri, unde e greu de navigat; iar cât priveşte Franţa, acolo nu poţi folosi vasele cu pânze. Vânturile bat mai ales dinspre est, din interior spre coastă.

Tot nu pricepea.

— Nu poţi fo-lo-si pân-ze-le, silabisi Guardian. Trebuie să foloseşti curenţii. O navă mare ca aceea ar fi avut nevoie de un curent puternic, şi, oricum, pescajul ar fi fost prea mic. Loire curge spre vest, dar nu de la coasta de vest. Rhône este bun până la Arles, dar după aceea.. Hărţile nu-ţi sunt de niciun folos, asta e adevărata problemă. Albiile râurilor se mişcă mereu. Un canal adânc poate fi în următorul an plin de nisip şi nu poţi naviga.

— Atunci ce voia de fapt tatăl meu să ştie? întrebă Lemprière.

— Planurile porturilor, ale tuturor porturilor cu pescajul potrivit.

— Scuzaţi-mă, aţi zis „pescaj”?

— Adâncimea apei călcate de vas, adâncimea de care are nevoie. În loc de alte explicaţii, Eben arătă spre o gravură aflată deasupra poliţei căminului. Anthony Deane este omul. A lucrat cu tabele şi alte asemenea instrumente. Un lucru nepreţuit. Charles, tatăl dumitale, dorea să

găsească hărţi ale porturilor unde putea intra o astfel de corabie.

— Şi aţi găsit?

— Păi, nu. După cele mai multe dintre ele a trebuit să trimit în Olanda, la prietenii mei de acolo... Mă rog, ultima a sosit abia acum câteva săptămâni. Le-am dat la legat. Toate astea cer timp.

Căpitanul Guardian îşi părăsi locul de lângă bibliotecă şi se duse în celălalt colţ al încăperii unde, de un scrin, se rezema un obiect pe care Lemprière îl luase drept o tăblie. Eben îl săltă şi se întoarse cu el împleticindu-se.

— Legătura cred că a fost o greşeală, mormăi el.

Lespedea legată în piele fu aşezată pe podea. Se lăsară pe vine amândoi. Eben privi grijuliu cum tânărul ridică coperta grea şi se uită peste hărţile porturilor Le Havre, Cherbourg şi Brest. Charles Lemprière îşi manifestase entuziasmul şi curiozitatea în egală măsură. Întrebările detaliate din scrisorile răposatului păreau să se învârtească în jurul unei chestiuni mai cuprinzătoare. Nu era sigur, bineînţeles, dar experienţa sa îi spunea că un vas de patru sute de tone ce se ţine aproape de coastele Franţei era un fapt improbabil, dacă nu chiar imposibil. Patru sute de tone înseamnă o corabie pentru oceane, care nu intră în porturile de pe ţărm.

Lorient Nantes. Acest fiu nu făcea nimic ca să descurajeze curiozitatea lui Eben. Vizita avea un alt scop decât bunurile lăsate moştenire. Eben se uită pieziş la John, pe când acesta întoarse şi ultima hartă. La Rochelle. Tânărul privea în jos, încordându-şi brusc atenţia; până acum răsfoise hărţile grăbit şi neatent. Aha, La Rochelle, gândi Guardian. Să fi fost La Rochelle ţinta acestui vas fantomă?

— Ce port minunat, de cea mai bună categorie!

Tânărul îl privi, distras de la gândurile sale.

— Categorie?

— Oh, da, spuse Eben. Un port natural. Să luăm laguna; după cinci ani râul o va astupa masiv. Cândva, La Rochelle a avut aceste promontorii naturale, arătă el pe hartă. Minimés şi Chef de Bay oferă adăpost împotriva climei nefavorabile. Intrarea în port este anevoioasă, desigur, din pricina a două insule, uite, aici şi aici, şi a două maluri mâloase, Pen Breton şi La Longe, aici şi aici. Apoi, mai este şi ridicolul turn al lui Richelieu ce îngustează canalul. Lemprière ridică privirile fără să înţeleagă. Vârful catargului principal se vede de departe, dar restul corăbiei rămâne ascuns în spatele turnului. Adâncimea este însă bună. Singurul obstacol este o rămăşiţă a digului..

— Un dig?

— Da, l-au construit în timpul asediului când Richelieu a blocat portul. Multe corăbii se scufundaseră de-a curmezişul aici – Guardian trasă o linie în locul cel mai îngust – şi chiar înapoia lor a construit un dig, un fel de meterez pe mare, pentru a opri corăbiile englezeşti să treacă şi să despresureze cetatea. Asta s-a întâmplat acum mulţi ani, dar încă se mai văd rămăşiţe ale afurisitului ăla de dig.

— O mie şase sute douăzeci şi şapte, spuse Lemprière, uitându-se la desen.

— Da, aşa cred. Dacă n-ar fi fost Richelieu, La Rochelle se număra şi astăzi printre cele mai bune porturi din Europa. Asta-i doar o părere personală, bineînţeles. Tânărul urmări cu degetul linia exterioară a portului. Portul propriu-zis se afla pe cealaltă parte a deschizăturii; treci printre aceste două turnuri şi descarci chiar în cetate. Trebuie să intri în timpul fluxului, se înţelege.

Tare ciudat acest vizitator cu ochelari. Oare îl asculta?

— Forma, spuse Lemprière absent, privind încă la conturul portului. O cunosc.

— Ce? De unde?

— Scuzaţi-mă, mă gândeam... cred că mă înşel. Tânărul părea că-şi adună gândurile. Pe vremea aceea La Rochelle putea să primească o navă de patru sute de tone?

— Fără îndoială. La un flux bun sunt patru, cinci stânjeni. Mai mult decât ai nevoie. Dar nu asta este adevărata problemă, a tatălui tău, vreau să spun.

— Nu?

— Atunci este?

— Poftim?

— Lasă, nu face nimic, spuse Guardian. Era dus bine acest Lemprière. Vreau să spun că adevărata problemă este legată de corabie, nu-i aşa?

— Oh, da. Da, înţeleg.

— O corabie de mărimea asta ce navighează în susul şi în josul coastei, spuse Eben. Dar cu ce scop? Mai precis, ce transportă?

— Chiar aşa, aprobă celălalt.

— Ei?

— Habar n-am. Credeam că mai degrabă dumneavoastră trebuie să ştiţi.

— Nu ştii ce căuta tatăl tău?!

— Deloc, spuse Lemprière cu o sinceritate convingătoare.

Eben oftă, apoi închise mapa cu hărţi. Încă un mister. Marea da, înţelegea. Dar de ce o corabie? De ce la capătul tuturor întâmplărilor se găsea întotdeauna o corabie? Genunchii îi trosniră când se ridică de pe podea; se duse la fereastra dinspre răsărit.

Era după-amiază târziu. Lumina începea să scadă îşi lăsă privirea să lunece peste corăbiile înghesuite în Upper Pool pe Tamisa. Se simţea neobişnuit de abătut. Cheiurile erau mai pline ca oricând. Debarcaderele din latura sudică, aşijderea. Goelete, mici bricuri şi câteva nave de cărbuni se înşirau prova lângă pupa, una după alta. Mai era

loc doar pe scările ce despărţeau debarcaderele. Barjele se adunaseră greoaie în jurul corăbiilor mai mari amarate în mijlocul curentului, ca nişte peşti diformi. În afară de *Vendragon,* desigur. Lângă *Vendragon* nu se vedea nimic. Căpitanul Guardian privi peste puzderia de debarcadere, pontoane, scări şi ecluze, ambarcaţiuni mai mari şi mai mici cu catargele şi velaturile lor, având mai mult sau mai puţin nevoie de reparaţii, şi văzu ierarhii, întâietăţi şi succesiuni: toate subîmpărţirile complicate şi gradele ce formau limbajul secret al mării, exprimat prin galoane de pânză, frânghie şi lemn, răspunsuri felurite la nestatornicia ei. Fiecare mare îşi avea corăbiile ei, aşa spuneau marinarii, iar marea le oferea refuzul său fără favoruri sau discriminări. Eben cercetă navele din faţa sa cu un ochi rece. Atâtea bărci şi corăbii. Atâtea secrete...

— Ce de catarge! Tânărul i se alăturase. Limanul este bun?

— Portul, vrei să spui, îl corectă Eben. Ar fi, dacă s-ar osteni să-l mai dragheze din când în când, şi nu să-l sugrume cu tăbăcării şi roţi de moară. De cealaltă parte a podului este pur şi simplu un stăvilar. Vezi Cheiul Dyce? arătă el cu mâna.

— Cel cu barca aceea mare?

Eben îşi muşcă buza.

— Cel cu corabia, da. A pierdut din adâncime cinci picioare în câţiva ani. Celelalte, chiar şi mai mult. Mareea nu ajunge până aici, şi toată lumea descarcă balastul pe furiş. Al dracului de ruşinos. Căpitănia împiedică pe oricine vrea să facă mai multe cheiuri aici. Bristolul are mai multă lărgime decât Portul Londrei şi doar un sfert din tonaj; îţi vine să crezi? Dar vorbea pentru sine. Tânărul privea într-o parte şi-n alta. Ce naiba voia?

— Vi s-a vindecat mâna? întrebă Lemprière privind urmele acelui incident neplăcut.

— Blestemat tatuaj, răspunse Eben.

Robotul îi însemnase carnea cu un păienjeniş de linii negre, *Falmouth*, ce se şterseseră din palmă, în parte. Tânărul privea din nou pe fereastră.

— Am un prieten, am avut un prieten: George Peppard.

Numele sună cunoscut în memoria lui Eben. Peppard, Peppard... Afacerea Neagle, cum să nu! Peppard fusese avocatul care intrase la apă o dată cu corabia, cu *Falmouth.* Acest al doilea Lemprière îi văzuse rana din palmă şi auzise motivul gestului său când a încercat să ia schiţa de la şmecheria aia de automat a lui Maillardet. *Vendragon. Falmouth.* Tot un drac. Băiatul îi spunea acum ceva despre afacerea Neagle, balenele... Îşi aminti totul.

— Nimeni dintre cei care îl cunoşteau pe Alan Neagle nu a crezut în balivernele cu balenele, interveni Eben. A fost un marinar pe cinste, cel mai bun dintre cei de-o seamă cu el, dar ambiţios peste poate. Şi-a minţit până şi soţia, nu-i aşa?

Tânărul vorbea întruna, spunându-i lucruri deja ştiute: corabia lui Neagle scufundată fără urmă, foarte departe de ruta obişnuită, Neagle redus la tăcere, o fraudă cu asigurări, netradusă în instanţă din lipsă de dovezi.

— Compania nu-şi putea permite un scandal, *trebuia* să-l facă să tacă, ca de altfel şi pe soţie şi pe avocatul lor...

Da, da, gândi Eben, fraudă cu asigurări: Se întâmplaseră lucruri şi mai urâte.

Dar acum dovada se afla aici, la Londra, ancorată la câţiva paşi, *Vendragon*, născută *Falmouth* – corabia pierdută a lui Neagle. Ştia asta de câteva săptămâni. Îl cunoscuse pe Neagle când corabia plecase pe mare în prima ei cursă. Îl admira, dar îl şi dispreţuia puţin. Deştept şi nesincer. Nevastă drăguţă. Cel mai tânăr comandant de indiaman din istoria Companiei,

vorbitor strălucit. Toată lumea îl cunoştea pe Neagle sau aflase despre el.

— Prietenul meu, George, a fost târât în noroi, deşi avea dreptate. Dumneata îmi spui că această corabie este aici; faptul dovedeşte că el avea dreptate. Au rebotezat-o, dar e tot vasul lui Neagle. Acum nu mai e *Vendragon*, aşa-i? E *Falmouth.*

— Sunt bucuros să fiu de ajutor. Dacă pot salva onoarea unui om... începu Eben ţâfnos.

— Nu puteţi. Nimeni nu mai poate s-o facă. A fost ucis acum două săptămâni, chiar în seara în care i-am spus cele auzite de la dumneavoastră.

Îl omorâseră? În mintea lui Eben începu să se facă lumină. Compania îl omorâse... Da, îi credea în stare.

— Nu au fost urme de jaf, nu lipseşte nimic. Dar nu este nici simplă coincidenţă. Îi promisesem că-l ajut. În seara aceea i-am spus că-l ajut să-şi recapete onoarea.

Vocea i se frânse. Eben înţelegea. Prieteni pierduţi, pustiu şi mâhnire: marea îşi lua tainul de vieţi omeneşti. Aşadar, îi uciseseră prietenul, iar acest individ voia să le ceară socoteală, să-i spânzure de vârful catargului. Foarte bine, foarte bine. Acum cel puţin ştia ce îl adusese la el pe fiul lui Charles. Dovada pentru care venise se mai vedea încă în lumina serii săltând uşor la chei, *tap, tap, tap*, o dată cu slaba maree a râului.

— Uite, arată Eben spre debarcader. Iat-o pe *Falmouth,* corabia lui Neagle.

Eben se uită cum tânărul se apleacă înainte, aproape atingând geamul cu nasul. Hamalii lucrau de-a lungul cheiului, cărând câte doi lăzile prinse cu funie la capete. Alte lăzi erau descărcate dintr-un furgon aflat mai departe, în josul debarcaderului. Nu-i zări pe cei doi aflaţi la pândă. În ultima vreme nu se prea văzuseră. Chipul tânărului, cu privirea fixată pe *Vendragon*, era

nemişcat. Nu înţelegea ceea ce vedea; o privea şi atât.

— Dacă prietenul tău, Peppard, a fost ucis, atunci nu eşti şi tu în primejdie? întrebă Eben.

Hamalii descărcau mai departe lăzile din furgon.

— Cred că nu; e o poveste lungă şi ciudată. Ton absent, ochi ficşi aţintiţi asupra corăbiei şi asupra lăzilor. De ce au adus-o înapoi? De ce acum?

Eben îl privi. Chipul acestui tânăr subţire trăda mai mult decât curiozitate.

— A sosit goală, spuse el, doar cu ceva balast. Se ştia că soseşte. Cheiul a fost liber cu o săptămână înainte. Trebuie să fi costat o avere.

— E de mult aici?

— De luni de zile. De obicei, e nevoie de câteva zile pentru încărcare, cererea este enormă la aceste cheiuri.

— Ce se întâmplă atunci?

— Nu prea îmi dau seama. Aceia sunt oamenii tocmiţi de Coker. Dacă ar lucra pe faţă, ar folosi hamalii portului.

— Trebuie să aflu, spuse tânărul şi în aceeaşi clipă porni către scară, când deodată în liniştea încăperii vocea lui Eben răsună rugător:

— Nu!

Tânărul se opri, privind împrejur întrebător. Eben se gândi cum să-i explice că nu se găseau pe Strand sau pe Adelphi, ci aici, la docuri, pe malul râului, unde legea, normele şi obiceiurile pământului se topesc, ca şi pământul însuşi când dispare încet în apă în vremea fluxului, pământ şi apă la un loc. Pentru cineva străin de port era o zonă dubioasă, cu propriile reguli secrete şi pedepse. Intrusul ar fi imediat aruncat în apă, închis într-o ladă bătută în cuie. Ei n-ar sta să se gândească de două ori. Era aşa de neştiutor, o să greşească şi o să cadă pradă fărădelegii lor. Spune-i.

— Sunt nişte oameni aspri pe aici, vezi tu, zise el. N-o să capeţi niciun răspuns. Ba, dimpotrivă, o să te alegi cu ceva mai urât, mă urmăreşti? Ţine-te departe de docuri cu întrebările tale. E un sfat bun, tinere Lemprière.

Fu întrerupt de un trosnet puternic şi de o salvă de înjurături venite dinspre chei. Se întâlniră din nou la fereastră, întinzându-şi gâturile pentru a vedea mai bine. Una din lăzi căzuse; i se rupsese funia şi zăcea făcută ţăndări, lăsând să i se vadă conţinutul: o statuie – un bărbat cu un vas pe umăr. Paiele se împrăştiaseră. Deci asta cărau ei! Un bărbat îndesat ţipa la oameni.

— Ăla-i Coker, spuse Eben.

Doi hamali alergară la corabie, întorcându-se cu o manta care fu aruncată în grabă peste statuie. O ridicară şi statuia îşi continuă călătoria, legănându-se ca într-un hamac improvizat.

— Acolo!

Eben întinse degetul arătător şi Lemprière văzu un bărbat vânjos, îmbrăcat în negru şi cu capul gol, care mergea în spatele unui şir de macarale.

— L-ai văzut? Stă la pândă şi urmăreşte corabia.

— Cine?

— Nu-l cunosc. De obicei sunt doi care se ascund unul de altul. Coker primeşte ordine de la tipul mai vânjos şi asta mă nedumereşte.

Priviră din nou. Statuia era acum la mijlocul pasarelei. Bărbatul în negru dispăruse de parcă îl înghiţise pământul.

— Trebuie să fie omul Companiei, spuse Lemprière. Statuia dispăruse în cală, iar şirul de hamali se porni din nou. Statui. Trebuie să fie şi altceva la mijloc. Dacă aş şti ce statuie este, poate...

— E Neptun ţinând pe umeri un vas prin care curge apa, spuse căpitanul Guardian.

— Neptun? Dar nu purta trident; de unde ştiţi...

— Tridentul e greu de turnat, spuse Eben. E prea...

— Dar, iertaţi-mă, de unde ştiţi? Eu nici nu l-am văzut bine; dar...

— Eu l-am văzut de cincizeci de ori până acum. În fiecare grădină cu apă curgătoare aranjată de proprietarii cu gusturi mediocre găseşti aşa ceva. Manufactura „Coade Stone" le toarnă cu sutele. E al tău pentru 9 guinee, 3 şilingi şi 10 pence, dacă nu mă înşală memoria. Aşadar corabia e încărcată cu statui contrafăcute, hohoti Guardian. Acum ştii.

Drept răspuns, tânărul schiţă un zâmbet subţire.

— Am nevoie de mai mult, spuse el. Corabia poate să ridice pânzele în orice clipă şi eu nu rămân cu nimic.

Privi în jos la oameni şi la corabie. Guardian putea să-i citească gândurile.

— Ţi-am spus, nu. Stai departe. Dacă într-adevăr umblă cu lucruri necurate, atunci se vor ocupa de tine aşa cum au făcut-o şi cu Peppard. Cu Compania nu e de joacă.

— Compania e un lucru oribil, zise tânărul cu amărăciune. Un lucru înfiorător. Nu pot să fac chiar nimic?

— Un adevărat Asiaticus, spuse Eben cu blândeţe.

Cam neliniştit acest Lemprière, gândi el, potoleşte-l. Nebunii dau năvală... Ţine-l departe de ucigaşi, departe de un sfârşit brusc. Dar oaspetele său se uita ciudat acum, mai potolit. Cine sau ce îl domolise?

— Asiaticus! De unde ştiţi de el? îl întrebă deodată tânărul.

Surprins de această întorsătură a lucrurilor, Guardian rămase puţin pe gânduri. Îi spuse despre pamfletul pe care îl găsise acum câteva luni pe

mal, aruncat de valuri puţin mai departe de chei, („A. Bierce”, o semnătură îngrijită pe prima pagină), furia şi sarcasmul autorului topite în cerneala întinsă; fusese înhăţat de apele mareei ca să ajungă ud în mâinile sale. Îl luase acasă şi îl uscase la acelaşi foc vioi care acum ardea în odaie. Îl amuzase să citească atâta revărsare de ură împotriva Companiei. Nici el nu se prăpădea de dragul ei... Îi dădu pamfletul lui Lemprière care îşi aruncă ochii peste alfabetul mâniei. Era al treilea din cele patru. Iarăşi promisiuni de dezvăluiri în loc de dezvăluiri. Promisiuni sau ameninţări.

— Păstrează-l, dacă îţi foloseşte...

Lemprière luă paginile încreţite de umezeală. Îi trebuia? Încă nu ştia bine pentru ce, dar, oricum, mulţumesc. Privirea îi reveni la corabie.

— Ascultă-mă, tinere Lemprière. Eu o să stau cu ochii pe corabie. Nu te mai gândi la ea. Dacă se pregătesc să ridice ancora, o să-ţi trimit vorbă. Iar dacă timpul va fi prea scurt, o să preiau eu cârma, înţelegi? Ai cuvântul meu. Îndoiala se strecurase deja pe chipul musafirului. Să-l creadă pe cuvânt? Am navigat în portul ăsta şi băiat, şi bărbat, de aproape patruzeci de ani. Dacă treburile se încurcă, o să găsesc oamenii de care am nevoie, crede-mă!

Îndoiala păli încet. Cei doi îşi strânseră mâinile.

— Vă rămân îndatorat, spuse solemn Lemprière.

— Oh, Eben goni cu mâna ideea oricărei obligaţii.

— Doi indivizi aţi spus?

— Doi? O, da. Pe unul dintre ei l-ai văzut. Celălalt e o apariţie ciudată. Pelerină neagră, pălărie...

— Cum arată?

— N-aş putea spune. Pălăria îi acoperă faţa. Un bor larg, cam aşa. Eben trasă un cerc în aer în jurul capului. Îl cunoşti?

Lemprière se gândi la pălărie.

— Nu.

— Acum am şi eu o întrebare. Ce căuta de fapt tatăl tău? Corabia asta a lui? Ce punea la cale?

— Şi eu aş vrea să aflu, dar până astăzi n-am ştiut că voia să caute un port; ca să nu mai vorbesc de corabie. Cu toată sinceritatea, nu ştiu mai mult ca dumneavoastră.

Eben nu era prea convins. Scormoni în foc; tânărul vorbi iar.

— Care era tonajul lui *Falmouth*? întrebă brusc.

Eben zâmbi.

— Da. Patru sute de tone, cam pe acolo.

— Tatăl meu căuta un port pentru o corabie de mărimea aceasta.

— Numai de aici din Londra pleacă treizeci sau patruzeci de corăbii la fel de mari. Toate vechile indiamane sunt aşa.

— Deci tatăl meu căuta un indiaman, se agăţă Lemprière de acest amănunt.

— Sunt o mulţime de vase la fel de mari, sute...

— Dar cele mai multe sunt indiamane, vreau să spun. Nu cumva corabia pierdută a tatălui meu şi corabia lui Neagle sunt legate în vreun fel?

— Adică să fie una şi aceeaşi navă?

— Întocmai.

— Pentru că au aproape patru sute de tone.

— Aşa e.

— Şi se poate ca amândouă să aibă legătură cu Compania.

— Da.

— După părerea mea, spuse căpitanul Guardian, povestea este la fel de posibilă ca şi un vas ce scapă nevămuit la Lübeck. Şi asta, adăugă el cu emfază, este foarte puţin probabil.

Puţin mai târziu Lemprière părăsi „Cuibul de cioară” cu o promisiune, un avertisment şi cu un atlas legat în piele neagră. Fiind prea lat ca să-l ducă sub braţ, îl ţinea cu amândouă mâinile în faţă,

ca pe o pânză de corabie, la bunul plac al primei rafale sau al oricărui vârtej ce puteau să-l răsucească şi să-l răstoarne făcându-i praf corăbioara. Aşadar, în această afacere erau implicate nişte pălării: cea cu boruri largi purtată de abilul Pândar nr. 2 şi amintită de Guardian; o alta, asemănătoare, zărită în secunda de spaimă din faţa hanului, când o mână de oţel îl smulsese din gloata lui Farina rupându-i haina, rămasă necusută până azi; şi acum, pe când împingea atlasul împotriva vântului aspru şi urca spre casă panta lină a lui Pillory Lane către Thames Street, îi veniră în minte taverna „Corabia naufragiată", indianul, ochii acestuia aţintiţi asupra buzunarului sfâşiat şi pelerina (o pelerină *neagră*) aruncată pe scaunul unde se afla o pălărie neagră cu boruri largi, întocmai cum o descrisese Guardian. Să fie aceeaşi pălărie? Sau pălării diferite? Aceeaşi pălărie purtată de bărbaţi diferiţi ce se schimbă în secret la intervale regulate; sau o altă combinaţie mai greu de descoperit?

Vântul suflă în pânza neagră tot timpul cât navigă pe Thames Street. Lemprière se clătină şi se împletici, oferind o privelişte caraghioasă trecătorilor. Originala velă îi astupa vederea. Denivelările uşoare ale străzii erau recife ce făceau chila să trosnească, iar concetăţenii – epave liniştite ce te invitau la coliziune. O călătorie plină de primejdii; sub zarva de la suprafaţă răsuna o veche monodie urcând din adâncimile hadalice[73], unindu-se cu el şi apoi scufundându-se din nou după un erou grec demult dispărut, a cărui corabie cu pânze negre îl făcuse pe Egeu să se azvârle de pe stânci, răpus de clipa de uitare a fiului său[74].

Degetele îi amorţiseră de încordare şi de frig. Era întuneric. Zidurile capitalei erau pline de chemări anunţând jacqueria: *Stindardele lor vor fi stropite cu sânge pe străzi,* scria pe peretele fabricii de sticlă Rowlandson; apoi mai simplu:

Farina, cu cretă verde pe cărămizile şantierului alăturat de un adept mai flegmatic; dar literele se scorojeau deja sau se ştergeau de pe ziduri, şi praful de cretă căzuse în mocirla prin care înotă pe când se lupta cu vântul neiertător în drum spre casă. Îşi imagină vântul biciuitor şi ploaia măcinând chipul statuilor, până când, tocite şi pitoreşti, nasurile şi gurile lor erau gata pentru intervenţia restauratorului: Teseu cu un rânjet idiot, Neptun purtând un vas „din care apa curge, ca într-o grotă”... Altceva se ascundea în spatele falselor statui produse în serie la „Coade Stone”.

Îşi urmă drumul, târât mai departe de pânzele pe care erau pictate marea şi porturile, ca o coajă de lemn purtată de vântul iute de la ţărmurile cunoscute la cele necunoscute şi înapoi; călăuzită de o sută de vânturi diferite, corabia fără cârmă se clătina pe un ocean de vechi erori, iar catargul se pierdea lent la orizont spre ultimul ei port, unde se va găsi prinsă ca într-un cleşte între promontorii şi se va ostoi în rada portului La Rochelle – o corabie pierdută.

Configuraţia portului i se părea familiară, o asemănare pe jumătate înţeleasă – poate că în alte timpuri, imemorabile, se abătuse prin bazinul din La Rochelle, uitându-se împrejur la pintenii înalţi şi recifele ce se aflau pretutindeni. Privind pe harta lui Guardian reprezentarea sumară a acestui loc, La Rochelle îi apăru în minte micşorat şi văzut de sus, ca şi când ar fi zburat pe deasupra şi ar fi văzut portul ca la început: intrarea în el era singura spărtură în cercul ştirbit al acestui liman de forma unei uriaşe litere.

După ce predase solia, băieţelul aşteptase ud leoarcă în holul bordelului. Citiseră biletul lui

Jaques şi plecaseră de îndată. Vaucanson îşi amintea de ploaia ce şiroia. Îl găsiseră pe indian în Rue Boucher des Deux Boules, în faţa stabilimentului. Luminile de la Vila Roşie străbăteau prin materialul subţire al draperiilor ca nişte pătrate de un roşu-aprins. Indianul aşteptase afară ca o santinelă. Le Mara îi răsucise mâna şi îl lăsase fără răsuflare, ţintindu-i gâtul cu o sclipire fulgerătoare a lamei de oţel. Asasinii îl imobilizaseră.

Şaptesprezece: Vaucanson socotea iernile trecute din acea noapte. Îşi amintea faţa ovală a indianului privind în sus la el. Îl târâseră la trăsură şi îl duseseră în Anglia – de la Dover până în metropolă, şi de acolo în jos prin galerii ascunse şi tuneluri, până în acest loc, în atelierul înţesat cu sârme de argint, tije de cupru, articulaţii, dispozitive de comandă cu arc, rotiţe cu clichet şi lanţuri reticulare, ustensile de ceasornicar şi de chirurg. Aici, ascuns într-o glandă izolată a Uriaşului, Vaucanson nu pierdu nicio clipă şi îi despică indianului degetele ca să-i strecoare înăuntru tijele lucioase de oţel. Podeaua era scăldată de umori, iar braţele îi erau acoperite până la coate cu sânge închegat. Vedea în ochii indianului cum fiinţa omenească originară se întrepătrunde cu maşina, cu angrenajele şi mecanismele ei, cu senzorii şi extensorii ei automaţi, cu inactivitatea ei inexpresivă, până dobândi o neutralitate neomenească: era calmul Stării Zero. Reuşise să-l transforme pe ultimul „emisar” al Nababului.

— Bahadur, croncănise maşina.

În aceeaşi noapte la Paris, Jaques ieşise cu ochii înroşiţi din bordel ducându-l în spate pe prostul de Lemprière, ultimul din neamul său, prăbuşit în nesimţire peste umărul lui Jaques; alt joc periculos. Cine l-a omorât şaptesprezece ani mai târziu? Cine a transpirat luni nesfârşite în străfundurile pământului, alături de copoii care

urlau şi îl stropeau cu bale, în timp ce le conecta ura şi afecţiunea la filamentele de oţel şi le sutura creierele moi cu sârme de argint, în aşa fel încât să vadă doar Scăldătoarea şi Bărbatul, fără să se sinchisească de fata goală şi de băiatul ascuns în tufişurile din faţă, întocmai cum le „comandase" el, ocolind ataşamentul canin pentru a ajunge la substraturile lupine din care să ţâşnească impulsul de a-l sfâşia pe Charles Lemprière?

Ce maşinării primitive fuseseră câinii! Casterleigh îi împuşcase mai târziu, şi cu asta basta. Dar Bahadur, creaţia lui mai timpurie şi mai preţioasă, era cu totul altceva: un echilibru mult mai delicat, oscilând între necesarele amintiri umane şi ceea ce îi meşterise el cu scalpelul, ferăstrăul şi filetul. Îl trimiseseră pe acest asasin înapoi la stăpânul său, Nababul, ca pe o flacără de-a lungul fitilului.

Numai că îi pierduseră urma. Odată întors în Carnatic, la stăpânul său, nu mai auziseră nimic despre el. Nababul îşi vedea de treburi ca şi înainte. Acum în oraş se afla urmaşul lui Bahadur, mai bine pregătit pentru misiune, în stare să ajungă până la ei. Ca şi fiul lui Charles Lemprière, de altfel.

Vaucanson se uită în spate la şirurile de forme umanoide. Lumina slabă se reflecta stins în plăcile de oţel împodobite cu o dantelărie de fire, noduli de alamă şi zinc, încrucişări de metal cu alte materiale; toate acestea vor fi întrupate mai târziu în lut. La manufactură or să le toarne într-un amalgam oarecare, chipurile sub forma unor statui de grădină. Încă unul din spectacolele absurde puse în scenă de Boffe. Se gândi cu dispreţ la casa De Vere: auzi, să transporţi cuptorul de topit şi macaraua dincolo de grădină, până la mlaştină, sub înfăţişarea unui echipament de drenare! Echipament de drenare! În schimb, manufactura „Coade Stone" era foarte potrivită, o folosiseră deja în alte scopuri după ce îi mituiseră; şi totuşi...

Îşi întoarse din nou gândurile la manechinele aliniate în spatele său. Automate rudimentare, limitate, construite într-un singur scop; planurile şefului le cuprindeau şi pe ele, nedumerindu-i pe toţi, făcându-i să-şi pună o mie de întrebări. Şi el fusese surprins de comandă, dar încuviinţase şi acceptase noile planuri. Merita, oare, acest ultim Lemprière întregul arsenal de mijloace, întreg acest copleşitor amestec în care toţi opt se contopiseră ca nişte păpuşari îmbrăcaţi în negru pe fundalul negru, merita el, oare, toate aceste văluri de camuflaj şi armuri înşelătoare? Şeful le sădise în minte schemele sale atât de întortocheate, de parcă piesa de legătură ce ar fi trebuit să execute o simplă buclă scăpase de sub control undeva înăuntru şi lucra haotic zvârcolindu-se, ameţindu-i sub torentul ei de idei halucinante. La ce slujeau aceste scheme complicate când obiectivul lor era aşa de simplu?

Deasupra bancului de lucru ceasornicul hurui şi bătu ora. Ţinând lampa în faţă, Vaucanson părăsi atelierul şi îşi croi drum cu grijă de-a lungul terasei. Slaba luminozitate a Uriaşului nu era de ajuns. Se gândi iarăşi la indian şi Le Mara, la încăierarea scurtă de pe o stradă din Parisul spălat de ploaie, ale cărei secvenţe i se derulau mereu în minte. Zări vasul cu mangal din sala de întrunire, dincolo de pragul pietruit al anticamerei. Să fie acela Casterleigh? Da, şi alături de el era Le Mara.

În încăpere se strecurară două siluete. Zgomotul paşilor pe pietrişul mărunt şi uscat răsună înzecit sub tavanul boltit.

— Nu le-a mai rămas decât să aştepte corabia noastră... tocmai spunea Jaques când Vaucanson intră. În lampă ardeau şapte lumânări. A lui era a opta. A noua lipsea. Scaunul de lângă şef rămăsese gol. Ceilalţi erau de faţă cu toţii: şeful, flancat de Monopole şi Antithe, cele două santinele identice; Boffe, Le Mara, Casterleigh şi Jaques, care le vorbea despre Paris.

— Duluc, Protagoras şi Cardinalul şi-au trimis deja oamenii pe poziţie. Au înţeles ce li se cere şi au consimţit întru totul. Primele tulburări vor fi nişte mărunte repetiţii. Parisul va rămâne neatins până în ultima clipă. Va fierbe la foc mic săptămâni, chiar luni întregi înainte să dea în clocot. Parisul e cheia. Din Paris focul se va răspândi în provincii până la frontiere, poate chiar şi dincolo. De abia atunci va trebui să acţionăm.

— Dar fondurile noastre pot să susţină întreaga acţiune? întrebă cu îndoială în glas Casterleigh. N-o să mai rămânem cu nimic dacă...

— Nu există niciun „dacă", spuse Jaques calm. Parisul va cădea. Franţa va cădea. Şi noi o vom prinde în braţele noastre.

— Şi dacă nu?

— Jaques are dreptate, răsună din umbră glasul spart al şefului. Ţara va fi a noastră încă o dată. Dacă o pierdem, atunci pierdem totul. Ne-am înţeles deja asupra acestor lucruri, nu mai putem da înapoi. N-o să rămânem exilaţi aici pe vecie. Trebuie să acţionăm ca unul. Cu *toţii.* Şeful imprimă cuvântului un accent nefiresc.

Vaucanson privea când la unul, când la celălalt. Casterleigh se potoli. Jaques le vorbi mai departe despre corabie, întâlnirea de la Point Minimes, luminile colorate, despre ora şi semnalele convenite.

— Duluc va fi acolo cu oamenii lui, pregătiţi să descarce corabia în noaptea stabilită.

Vaucanson încercă să-şi imagineze întoarcerea, scârţâitul velelor şi legănatul valurilor în drumul spre casă, însă în minte îi veniră ecouri din altă călătorie, mai de demult, drumul ruşinos peste palisadă, izul de sudoare din barcă după ce fugiseră lăsând în urmă duhoarea scârboasă ce atârna ca un linţoliu peste cetatea capturată şi mirosul de fum al incendiilor... Iarăşi trebuia să se întoarcă la asta? Vâlvătăile, ţipetele tot mai stinse, bătrânii abandonaţi şi neîngropaţi; dar toate astea,

îşi spuse el în gând, fuseseră preţul biletului de liberă trecere. Acum îl restituiau, până la ultimul *sou*[75], dând tot ce aveau ca să-şi recâştige domeniile. Zarurile fuseseră aruncate.

Casterleigh se ghemuise tăcut în scaun, plin de o mânie mută. Neînţelegerile au apărut în legătură cu un avocat, un oarecare Peppard, care se învârtise în jurul Companiei de peste douăzeci de ani ca un bondar sâcâitor zburând prea aproape. „Faceţi-l să tacă", poruncise şeful. Dar Le Mara îl omorâse; cu siguranţă că în spatele acestei afaceri era Casterleigh. Şi uite aşa, iar ajungeau la tânărul Lemprière, pe care urmau să-l aşeze într-o lume ţesută din adevăruri clarobscure şi compromisuri, din incertitudini şi halucinaţii, care era propria lor lume; şi toate aceste ocolişuri şi târcoale înlocuiau vechea soluţie încercată şi verificată de toate generaţiile încăpăţânate ale neamului Lemprière, iar Le Mara ştia cel mai bine despre ce era vorba. Avocatul întreţinuse legături cu acest ultim Lemprière şi de aceea nu mai exista niciun motiv de amânare; trebuia de mult îndepărtat. Vaucanson căzu din nou pe gânduri în timp ce Jaques mormăia mai departe. Neamul Lemprière şerpuia înapoi prin ani, ca bucăţile unei râme pe care o tăiaseră de îndată ce o altă generaţie se ridica acolo unde se oprise ultima. Lupta inegală nu înceta, părând fără sfârşit pentru vrăjmaşul lor şerpuitor ca Meduza[76], cum ar spune acest John. Acum, ultimul dintre bărbaţii cu numele de Lemprière se afla aici, dar şeful încă îl cruţa, cuprins de teamă la gândul dispariţiei întregului neam, ceea ce îl ţinea şi mai strâns legat de tânărul cu ochelari.

— El o să vină de aici. Boffe îşi expunea acum planul absurd, cerşindu-le indulgenţa şi atenţia, atât de preţioase pentru el. Manufactura era reprezentată printr-o cutie grosolană. Acoperişul fu dat la o parte când Boffe înfăţişă cursul evenimentelor.

— ...pe aici şi afară pe uşă...

— Trebuie să fie şi ea de faţă? întrebă Jaques.

— Da, trebuie să o urmărească, începu să explice Boffe.

— Ea e momeala, i-o reteză Casterleigh. Şi o voi folosi aşa cum cred eu de cuviinţă. (Juliette, creaţia lui Casterleigh.) O să facă ce-i spun eu.

Vaucanson surprinse uşoara îngândurare de pe chipul lui Jaques, dar acesta nu avea niciun drept asupra fetei şi nici vreun interes special, în afară de faptul că o însoţise la Paris. Vaucanson se gândi pentru o clipă la noaptea aceea când plouase şi Jaques intrase în Vila Roşie.

— Parcă aveai deja pe altcineva pentru treaba asta, una, Rosalie, nu-i aşa?

— Fata n-o să păţească nimic, spuse Casterleigh. Nu ai de ce să te îngrijorezi pentru ea, monsieur Jaques. Era aproape o ironie.

— E destul de limpede, domnule conte, se auzi vocea şefului.

Vaucanson îl văzu pe Casterleigh privind în depărtare cu o grimasă prost ascunsă.

— Lemprière va juca rolul pe care i-l dăm, reluă şeful. Prietenul nostru ne asigură de asta; pe de altă parte, timpul este scurt pentru că băiatul a aflat de corabie.

Ridicară privirile miraţi, dar cel mai surprins dintre toţi fu Le Mara, pe care Vaucanson îl urmări cum se luptă să pună cap la cap aceste fapte aflate în contradicţie, murmurând cu vocea sa aspră: „Nu se poate”.

— Se pare că a văzut cum s-a spart una dintre lăzi. Prietenul nostru ne spune că a văzut şi ce era înăuntru... În glasul şefului se simţea o uşoară căldură, mândria pentru agilitatea acestui Lemprière de a sări peste obstacolele pe care i le puneau în cale.

— Ştie de corabie, ştie şi de manufactură sau va şti în curând. Prietenul nostru va avea grijă de asta. Ne-am înţeles?

Încuviinţările fură date fără tragere de inimă, şovăielnic. Contribuţia lui Vaucanson la toată această afacere era de mult terminată, automatele din atelierul său de dedesubt aşteptându-l mute, rânduite gata să pornească, *clic, clic, clic*...

Întrunirea luă sfârşit. Vaucanson porni înapoi pe acelaşi drum spre anticameră. Auzi un zgomot în urma sa, se opri şi se întoarse. Casterleigh şi Le Mara ieşiră din întuneric.

— Un cuvânt, monsieur...

Înainte să coboare prin galeriile pustii şi anfiladele de piatră, de-a lungul crestelor înguste şi coridoarelor circulare, propunerea lor îşi făcu loc în gândurile sale, şovăind între da şi nu, pentru şi contra, înainte de a vedea în ambiţia lui Casterleigh singura lor salvare de la planurile şefului şi pregătirile nebuneşti ale acestuia, înainte ca el să răspundă „da” fiind alături de ei; şeful îşi trăise traiul şi nu le mai era de niciun folos.

Se întâmpla ceva neobişnuit cu cerul. Norii cumulus metalic-cenuşii înaintaseră pas cu pas toată ziua, întinzându-şi monotonia spre toate punctele cardinale. Undeva deasupra norilor groşi, un soare invizibil încercase din greu să-i străpungă, dar fără izbândă. Acum, o dată cu năvala asfinţitului, o spintecătură adâncă în stratul de nori îşi revărsa capricios purpuriul şi galbenul peste rănile fluviului.

De la Podul Westminster, Lemprière privea cum lumina stridentă lega râul de cer. Patriarhul de bronz din spatele său s-ar fi trezit la viaţă dacă lumina ar fi făcut să plesnească malurile şi dacă statuia ar fi fost lustruită şi curăţată de murdăriile porumbeilor şi de multe alte stricăciuni voite. *Străzile vor striga după Farina* stătea scris cu cretă

verde pe piedestal de nişte agitatori necunoscuţi. Acestea erau sentimentele ce creşteau şi se răspândeau în oraş, catalizându-i umilele murmure şi mârâituri, încăpăţânarea şi protestele laşe, susţinându-i ritualurile nemulţumirii. Deocamdată se mulţumeau să spargă ferestrele trăsurilor, să profaneze bisericile, să incendieze Opera – simple acte de violenţă difuză. Lemprière mai privi o dată şi încă o dată în jur spunându-şi: *vor crede cu toţii că eu am făcut-o*, înainte să păşească agitat pe pod, unde lumina avea acum sclipirea unor giuvaeruri ieftine, grăbindu-se la întâlnirea cu Septimus aflat în întârziere. O femeie care vindea mere îl urmă. Cerul era mai mult cenuşiu acum. Râul, încă purpuriu.

Păşi pe pod în căutarea Manufacturii Coade, îndemnat de vorbele lui Guardian despre statuie rostite cu o săptămână în urmă, când Lemprière îşi amintise frânturi dintr-o conversaţie surprinsă în zarva de la petrecerea familiei De Vere; o discuţie despre broaştele ţestoase gigantice turnate la Coade, ceva în legătură cu Opera, cu un oarecare Marmaduke. „Coade Stone”.

— De la Manufactura Coade din Lambeth, îl informase Septimus.

Asta se întâmplase acum două zile. De când se întorsese de la „Cuibul de Cioară” şi până la venirea lui Septimus lucrase la dicţionar, oprindu-se în cele din urmă la „Ifigenia”; titlul îl privea cu ochi la fel de acuzatori ca ai Ifigeniei înseşi răsărind în visurile de mai târziu ale tatălui său, Agamemnon.

„Jertfiţi-o”, le spusese Calchas comandanţilor greci la Aulis. Vânturile neprielnice îi aduseseră până pe coastele secetoase ale Beoţiei, apoi se stinseseră; tabăra vremelnică se umpluse de tot felul de explicaţii şi acuzaţii – adevărate sau închipuite – azvârlite ca posibile cauze ale nenorocului ce dăduse peste ei, în timp ce soldaţii se răcoreau pe ţărm, iar comandanţii se certau să

vadă a cui era vina. Poate că Agamemnon a lipsit de la întrunirea crucială când s-au înţeles în privinţa victimei ispăşitoare. Poate că era la vânătoare, şi asta le-a sugerat comandanţilor ce linie oficială să adopte. Agamemnon ucisese destui cerbi până atunci, şi unul dintre ei fusese, cu siguranţă, preferatul Dianei. *Cerbii, Diana: binecunoscutele piese ale jocului sunt adunate iar, un nou act poate începe...* Varianta era credibilă şi, cu consimţământul lui Calchas, în acord cu propria lor solidaritate...

Agamemnon acceptă hotărârea bărbăteşte, convins de necesitatea ei, şi trimise după fată. Clitemnestrei i-a lăsat vorbă, îndrugându-i ceva despre căsătoria fiicei lor cu Ahile. Când Ifigenia sosi la locul pregătirilor rău prevestitoare, când temerile feciorelnice fură alungate de teama de moarte, fata imploră milă cu ochii scăldaţi în lacrimi ce mai târziu aveau să-l urmărească pe Agamemnon, făcându-l să se zvârcolească noaptea sub zidurile Troiei. Şi, totuşi, când cuţitul lui Calchas se ridică spre cer, apoi se avântă în jos spintecând carnea nevinovată şi oasele inocente într-o primă zvâcnire de sânge viu, chiar atunci, ei bine... Pe altar apăru o capră behăind, clipind din ochii galbeni în văzul tuturor. Substituire? Metamorfoză? Corul rugătoarelor face presupuneri: o intervenţie divină, de bună seamă; povestea însă şi-a urmat drumul fără ştirea grecilor, antrenându-i şi pe mulţi alţii din neam[77], cu o hotărâre extraordinară pe care timpul o va aduce la suprafaţă.

Lemprière o văzu pe Ifigenia sfâşiată în bucăţi şi reîntrupată de falsele conflicte ale războiului ce se apropia, prevestire a unui măcel şi mai întins, şi mai îngrozitor. Şi-l imagină pe Agamemnon ca pe un *pater familias* slab, şovăielnic, amăgit de cabala isterică a aliaţilor săi, opunând o rezistenţă simbolică pe când soţia sa era amăgită ca să devină complice. Rămasă singură la

Micene cu sclavii, femeile şi fantomele regilor din Argos (Electrion, Perseu, Acrisios: nepotul, fiul şi tatăl oropsitei Danae, victima unui complot asemănător, cu toţii o îndemnau să accepte), Clitemnestra şi-a trimis fata în întâmpinarea sorţii. Câte fiice au fost astfel jertfite? Şi câte oare au fost salvate prin coincidenţă, noroc, destin sau intervenţie divină? Lemprière şi-o imagina pe Ifigenia ca pe o păpuşă pentru ceata de eroi încropită pe furiş, o jucărie bună pentru a alunga plictiseala în lungile zile fără vânt, azvârlită încoace şi încolo de capriciile lor până la sacrificiu, după ce se treziseră ridiculizaţi de capra absurdă, produsul surprinzător al unei logici mai înalte, al unei idei ce îi depăşea chiar şi pe cei mai vicleni dintre ei. Şi, după cum s-a amintit, întâmplarea a avut urmările ei.

Gura zdrenţuită a cerului se căsca sorbind lumina purpurie din apele râului. Lambeth[78] îl întâmpină pe Lemprière. O femeie în vârstă voia să-i vândă mere.

— Lambeth, spusese Septimus pe când strângea mai multe foi de la litera „G”, toate de la „H” şi cea mai mare parte de la „I”.

Trecuseră două zile de trândăvie, timp în care Lemprière se imagină un sclav zâmbitor din comediile lui Plaut, ţopăind pe altarul din Aulis şi schimonosindu-se la acei *milites gloriosi*[79], încremeniţi în platoşele lor ceremoniale; apucând apoi fata de mână, o duce în barca ce-l aşteaptă. O săgeată rătăcită *(o săgeată rătăcită?)* o s-o nimerească în timp ce el vâsleşte împotriva firavului curent de coastă; o va jeli (după cum cere obiceiul) şi o va răzbuna. Se gândi la Juliette, imaginându-şi un viitor minunat după o înspăimântătoare despărţire şi ani îndelungaţi de suferinţă de ambele părţi.

Dar pierderea ei era tot un fel de aventură. Era gata să creadă că o cucerise. Dar atunci, cine îi

dăruise sărutul, primul lui sărut, răsplata din bibliotecă? Apăsarea uşoară a buzelor ei, mâinile ei care l-au ajutat să se ridice în faţa bisericii – toate acestea îi tulburară fantasmele până când se frecă la ochi, se întinse şi începu să umble prin odaie. De ce nu erau de ajuns? Aştepta semne, întâlniri predestinate şi binecuvântarea astrelor. Septimus şi Lydia, Warburton-Burleigh, chiar şi Mopsul, toţi aveau certitudini. Toţi păreau să aibă un aer de încredinţare. Şi Juliette îl avea. El, nu.

Tămăduindu-se singuri în înalturi, până când din lumina învineţită rămase doar o cicatrice lividă, norii de un cenuşiu întunecat îşi coborâră pântecele umflat peste oraş ca nişte corăbii ce se scufundau. Podul Westminster îşi proiectă detaliile în lumina crepusculului şi Lemprière înţelese că Septimus nu avea să apară. Era trecut bine de ora şase. Lemprière cumpără câteva mere, se întoarse, trecu râul şi se îndreptă spre Coade.

— Ciudat lucru, spusese Septimus. Şi Eleanor nu e deloc străină de asta, aşa cum ai crede. A cumpărat locul cu douăzeci de ani în urmă şi acum face ornamente, statui. Le-ai văzut prin grădini, pe clădiri, peste tot.

— Dar eu nu le-am văzut nicăieri, protestase el. *Ce este* „piatra" Coade?

— Tocmai aici e şmecheria. Arată ca piatra, e tare ca piatra, dar la o câtime de preţ. Nimeni nu ştie sigur din ce este făcută, e un fel de ceramică, seamănă cu porţelanul. Formula exactă e secretă. Manufactura toarnă amestecul în tipare şi îl arde în cuptoare enorme. Ai văzut acei delfini pe piedestal? Edmund are şi el o pereche. Tot de la Coade.

Lemprière îşi adusese aminte de lada spartă pe chei pe care o văzuse din „Cuibul de Cioară".

— Deci le încarcă pe corabie, continuase Septimus, scoţând o sticlă din buzunar şi privind împrejur după un pahar.

— Şi ce-i cu asta? Ce are a face?

Lemprière se gândise la promisiunea pripită făcută lui Theobald în acea noapte pe Blue Anchor Lane, apoi la George, mort în odăiţa cu mobilă ieftină şi desperecheată. Se gândise la prudenţa lui Guardian, la avertismentul lui Peppard şi la propriul său noroc care era pe sfârşite. Ce pradă uşoară ar fi pentru ei! Aşa fusese şi George. Se întorsese către Septimus.

— Am nevoie de ajutorul tău.

Acum lasă râul în urma lui, apucând spre nord, prin străzile încâlcite din New Road. O lumină verzuie zăboveşte în aer, ca şi când întregul Lambeth e scufundat în apă.

Vinul se golise în pahar în straturi subţiri, trandafirii. Septimus ascultase povestea în care se amestecau corăbii dispărute şi corăbii reapărute, balene, lăzi, statui, asigurări şi planul portului La Rochelle. Ascultase bănuielile lui Lemprière legate de contract şi faptul că acesta costase deja viaţa unui om, cel puţin.

— Peppard ştia că vasul se află aici în Londra, dar nu şi de ce. De asta trebuie să mă duc la Manufactură, spuse în încheiere Lemprière.

Trebuia să meargă? Gândul că Septimus nu era o persoană de încredere îl necăjea, ca şi pricina acestor dezvăluiri târzii. Cui să-i mai spună? Cine să-l asculte? *Falmouth*, rebotezată *Vendragon,* era ancorată în portul Londrei încărcată cu statui. François încheiase o înţelegere cu Thomas de Vere, în La Rochelle se întâmplase ceva, George era mort. Aceste întâmplări se ţineau scai de el. Tatăl său era mort. Se gândi din nou la scăldătoare, la copoi, la norii mari cenuşii şi la fata care ieşea din apă. Faptele se adunau în jurul său ca nişte sateliţi. Tatăl său rostogolindu-se cu un braţ înălţat parcă pentru a se apăra de primejdiile ce tocmai trecuseră (în mintea lui aceeaşi scenă se depăna mereu ca un fir subţire de argint), femeia cu chipul schimonosit, contorsionată sub şuvoiul strălucitor, sfârâitul metalului, mirosul. Toate aceste

întâmplări se legau între ele. Legendele îngropate ieşeau şi ele la iveală de sub uitarea atâtor generaţii, trezindu-se la viaţă şi revărsându-se în lume, chemate de el fără să ştie. El era, oare, cel care ţinea toate aceste lucruri la un loc? Peppard nu murise din pricina unei corăbii, ci pentru un petic de hârtie semnată acum un secol şi jumătate. Ba, pentru şi mai puţin: o părere despre acea hârtie, părere cerută chiar de el. Era vinovat.

Manufactura de Piatră Artificială Coade se găsea în Narrow Wall, aproape de King's Arms Stairs. Două curţi spaţioase străjuite de ziduri înalte de cărămidă flancau o casă înaltă cu trei frontoane, patru şoproane înalte şi înguste, construite unul după altul şi o magazie lungă fără ferestre care, practic, dubla mărimea atelierelor. Şoproanele aşezate spre stradă erau mai înalte decât casa cu zece picioare sau mai mult iar acoperişurile lor în pantă se pierdeau în depărtare. Între aceste şoproane şi casă se afla o alee, vizibilă prin grilajul de fier al unei porţi tăiate în zid. Alte două porţi mai mari, duble, îngăduiau accesul în curţile aflate la treizeci sau patruzeci de paşi mai departe, în josul drumului; montată în inele de fier forjat deasupra lor trona firma „Manufactura Coade". Peste zi, scena se însufleţea: materiile prime soseau în una din curţi, iar produsele finite plecau din cealaltă, încărcate în lăzi. Lucrătorii cărau cu roaba lutul şi cărbunele, iar fochiştii încărcau cuptoarele ce produceau din amestecul din bulgări de lut nears, caolin, nisip şi sticlă formula succesului de care se bucura Manufactura.

Acum, atelierele erau pustii. Lemprière se apropie de poarta din mijloc, cea mai mică dintre ele, ce se deschise pentru a-l lăsa să pătrundă pe alee. Îşi încleştă mâna ca pe nişte talismane pe merele din singurul buzunar rămas întreg şi intră. Aleea îl conduse spre o pereche de uşi înalte, deschise, care îi dezvăluiră interiorul întunecos al primului şopron.

Intră şi aşteptă să-şi obişnuiască privirea cu lumina slabă, filtrată de o lucarnă. Lângă unul din ziduri se înşirau nişte buncăre largi de lemn, iar alături se afla o grămadă de saci de cărbuni. Lângă uşă, pe o poliţă, erau rânduite mai multe lămpi cu ulei.

— Hei! strigă Lemprière.

Nu răspunse nimeni. Luă una din lămpi şi începu să umble prin şopron în căutarea fitilelor. Peretele ce îl despărţea de următorul şopron se termina cu câţiva iarzi înainte de zidul din capăt. Lemprière realiză că intrările erau în zigzag. Pentru a le găsi trebuia să străbată şoproanele de la un capăt la altul. Trecu în cel de-al doilea şopron, la fel de îngust şi la fel de înalt ca primul. Simţi miros de argilă umedă. Planul acestei părţi a manufacturii îi era clar acum şi merse mai încrezător pe lângă un şir de cuve joase, deasupra cărora erau agăţate nişte găleţi. Sări peste un fel de dispozitiv de amestecat, se împiedică de un altul şi căzu greoi peste o cuvă; se salvă în ultima clipă, prinzându-se de găleata agăţată pe zidul din spate, ce ieşi din cârlig şi îşi goli în cuvă conţinutul de sticlă pisată. Lampa stinsă ateriză cu un zgomot surd în grămada de lut şi sticlă, în timp ce Lemprière se balansă pe marginea cuvei, gata să cadă; în cele din urmă se prăbuşi lângă un zid. Rămase rezemat de el o clipă, apoi simţi miros de ars. Mâna! Cărămizile erau încinse. Zidul era peretele unui cuptor uriaş. Îşi suflă în palmă şi căută cu grijă lampa în cuvă. Nu se stricase.

Lemprière îndepărtă capacul şi deschise uşa grea a cuptorului. Apropie fitilul de jarul încă fierbinte şi aduse flacăra la viaţă. Se întoarse din nou la cuvă şi încercă în zadar să scoată bucăţile de sticlă din lut. Lampa arunca umbre imense pe pereţii înalţi ai şopronului. Pe o latură a cuvei cineva mâzgălise cu cretă verde cuvântul „Stalkart”, iar dedesubt literele „H.O.”. Lemprière trecu mai departe pe lângă cuptor, înconjurând

cărucioarele, colacii de frânghie, lopeţile şi un rezervor mare de apă, până ajunse în cel de-al patrulea şopron unde peisajul se schimbă brusc.

De pe pereţi îl priveau nenumărate chipuri, mâini şi picioare atârnau inerte din articulaţii, animale rânjeau în atitudini bizare. Mulaje, gândi el, tipare de turnat. Se grăbi să-şi croiască drum de-a lungul coridorului strâmt dintre stive. Al patrulea şopron îl conduse în magazia pe care o văzuse de afară.

Unele mulaje păreau că inundă acest spaţiu uriaş. Erau nişte cupole neregulate, mari şi groase, de aproape cinci picioare. Pe fiecare era scris ceva, tot cu cretă verde. Din nou „Stalkart", acum „M. Stalkart", iar „H.O." devenise „Hmkt Op.". Privi mai de-aproape. Carapace de ţestoase, se dumiri Lemprière, ţestoase gigant..

Magazia, de fapt un depozit, se întindea dincolo de cercul de lumină al lămpii, până departe în întunericul ce înghiţise şi peretele. Era plină cu statui albe şi efigii. Când ridică lampa, efigiile îl priviră cu ochi orbi. Sute şi mii, o pădure pietrificată răsărită ca dinţii dragonului[80]. Cupidoni şi mici heruvimi, zei şi zeiţe distribuiţi la întâmplare într-un vast tablou: Pomona, Cronos, Neptun „cu vas..." şi fără, cele trei Graţii, Samson, Hercule sugrumând şerpii, Zeus cu fulgerele sale, toţi din „piatră" Coade, încremeniţi ca nişte martori tăcuţi care păreau că-l privesc cu toţii. Trei femei îşi înălţau braţele: prima acoperită de văluri din cap până-n picioare, a doua cu coif şi a treia ridicându-se dintr-o spumă de piatră – Junona, Minerva şi Venus aşteptau judecata lui Paris. Lemprière aşeză câte un măr în mâinile lor întinse şi surâse. Zeiţele priveau înainte, la fel de serioase.

Un clinchet uşor îi ajunse la urechi de undeva de sus. Ridică lampa şi văzu lanţuri, lanţuri lungi încolăcite, cu cârlige la aproape fiecare zece picioare, suspendate de grinzile grele ce traversau ca un grătar întregul depozit. Un fel de sistem de

ridicare. Statuile erau aranjate prea aproape pentru...

Bang! Era uşa de la primul şopron, iar Lemprière era acum un infractor, un hoţ, un spion venit să fure formula secretă. Îngheţă. Apoi se gândi să se ascundă printre statui. *Clic*, de undeva din mijlocul lor, apoi *clic, clic, clic...* Pe podeaua din al doilea şopron se prăbuşi ceva.

...clic, clic, clic. Circuitele mentale sub tensiune ieşeau din Starea Zero. În spate, Lemprière auzi piatra scrâşnind pe piatră; cineva se mişca în întuneric. Paşi? Paşi! Se apropiau. Erau în al treilea şopron acum, iar el nu se putea hotărî să se ascundă printre statuile cu mâinile răsucite în lumina slabă, piatră lângă piatră. Privi repede împrejur, se gândi să stingă lampa şi, chiar în timp ce se uita după o ascunzătoare cuprins de panică, o voce clară, rece, străină îi răsună în minte: *Începe din nou, îi ştii desfăşurarea, doar prezenţa ta mai lipsea...* Dar nu în mintea sa. Atunci, unde?

Lemprière trase mulajul unei ţestoase rezemat de perete – era mai greu decât crezuse. Se târî sub carapace şi o coborî peste el ca o trapă tocmai când paşii răsunară în ultimul şopron. Îşi îndesă pumnul în gură, nu pentru că îi era frică, deşi îi era, ci pentru că, până să coboare carapacea, apucă să vadă cele trei zeiţe de care râsese mai înainte strângând în mână merele şi pulpa zemoasă a acestora prelingându-se printre degetele de piatră pe podea. Tremură, încercând să nu respire, când paşii se opriră şi începu forfota.

Un orificiu. Lemprière îşi lipi ochiul de mica deschizătură din carapace, ghemuindu-se şi mai mult. Auzea paşii grăbindu-se în jurul său. Văzu chipurile goale ale statuilor luminate de lumina gălbuie a unei lămpi ce nu era a lui. O umbră în dreptul orificiului, apoi alta; trecu cineva: o fustă, păr lung negru. Să fie oare acele brăţări din piele încrustate cu peruzele? Le recunoscu; când fata se întoarse pe jumătate, Lemprière încercă să se

ridice puţin, dar peste cochilia de piatră se lăsă ceva ce acoperi mica deschizătură.

— Juliette! strigă.

Ea mergea printre statui.

— Pleacă de acolo!

Auzi scrâşnetul pătrunzând şi mai tare prin mulajul carapacei şi apoi o exclamaţie uşoară, „Oh", fără urmă de surprindere. Zgomotul crescu şi el îşi încordă spatele ca să ridice carapacea, dar aceasta nu se clinti. Lovi cu picioarele şi strigă din nou. Înăuntrul mulajului trosni ceva, o bucată de „piatră" Coade pe care o desprinsese cu picioarele. O apucă şi porni să izbească cu ea orbeşte, dar fără folos. Simţi cum ciobul îl taie la mână. Afară se auzi un sunet slab, ca o cizmă prinsă în noroi când este trasă afară, *huup...* Lanţurile începură să se mişte şi să zornăie stins.

Clic. Orificiul nu mai era acoperit. Statuile erau neschimbate, nemişcate. Împinse din nou şi văzu că putea să ridice greutatea mulajului. Ieşi de sub el. O lampă ardea pe podea, la câţiva iarzi în spatele său.

— Juliette! chemă el nesigur, apoi din nou, mai tare.

Lanţurile se legănau încet cu verigile zornăind uşor. Apucă lampa şi o ţinu ridicată, încercând să vadă ceva printre şirurile de statui. Undeva clipocea un rezervor. Se duse puţin mai aproape, întinse gâtul. Într-unul din şoproane picura ceva, fără oprire.

— Juliette?

Clipocitul se auzi mai tare şi ceva mai repede. Privi în stânga şi în dreapta. Plecase? Scăpase? Se gândi la asta un moment. Când se întoarse, văzu o pată neagră pe podea. Lumina indiferentă dezvălui nişte picături ce cădeau repede *pic, pic, pic.* Se uită în sus la lanţuri. La zece picioare deasupra capului său atârna un animal. O capră. Curăţată de măruntaie, arăta ca un fel de hamac. Lemprière văzu cu ochii minţii cărăuşii luptându-se cu

statuia, cărând-o la bordul corăbiei în linţoliul ei. Capul animalului atârna. Părul, lung şi negru, atârna şi el. Picioarele înţepenite purtau încă la glezne brăţările de piele. Nu îi vedea chipul. De la beregată şi până la pata neagră de pe podea sângele aluneca pe bărbie, acoperind ochii, nasul şi gura. Uşa prin care se intra în cea de-a doua curte rămăsese deschisă. Păşi spre ea; la început cu paşi înceţi, iar după ce ieşi o luă la fugă prin curte pe lângă lăzile stivuite. Tot mai repede. În urma lui fata se legăna uşor în îmbrăţişarea caprei. Zalele lanţului zornăiau încetişor, aproape neauzit, *clic*, ca nişte pinteni nervoşi; soldaţi care se uită unul la altul, pufnind, în timp ce comandanţii lor stingheriţi, cu chipul pământiu, privesc încremeniţi capra ce-şi bocăne copitele lucioase pe altar, unde, de data asta, Ifigenia îşi aşteptase prea mult izbăvirea... Juliette?

Întâmplări şi pregătiri. Nazim era bântuit de unele şi pierdut în celelalte. Întunericul pivniţei se populase cu fantome care-i spuneau tot felul de istorii în diferite graiuri în spatele cărora limba primordială palpită uşor, îndemnându-le blând spre a fi înţelese. Nu *încă, nu încă.* Cei nouă pe care îi căuta erau acum opt. Complotaseră împotriva unuia de-al lor în noaptea în care ploaia torenţială spălase străzile, iar două femei în satin albastru vorbiseră dinaintea unui foc încropit despre o fată, Rosalie, şi o „festă" jucată lui Lemprière. Trei luni mai târziu acesta era găsit mort, cu gâtul tăiat, într-o cămăruţă din Blue Anchor Lane. „Lemprière" al lui Bahadur, şi acum al său. Cei trei fuseseră prinşi în propriul lor triunghi, care acum se frânsese. Lemprière era mort şi acest fapt îl dezlegase pe

Nazim de misiunea lui: *găseşte-i,* cuvintele rostite în palatul Nababului, râsul straniu; *ucide-i.*

Lemprière era oaspetele său obscur, cel care bântuia pe cărările gândurilor, cel a cărui siluetă îi apărea brusc în cale fără nicio prevenire.

Se răsuci într-o rână şi simţi ceva împungându-i coastele – miniatura, femeia cu ochi albaştri-cenuşii – mama lui Lemprière. Deasupra, femeia rămasă în casă se mişca greoi. Nu aprinsese focul nici în noaptea asta. Zorii erau aproape.

În înghesuiala din faţa hanului, apoi pe Blue Anchor Lane în noaptea morţii lui Lemprière, ca şi la „Corabia naufragiată" o săptămână mai târziu, unde a fost cât pe-aci să-i afle numele: „John..." rămas suspendat în aer – frustrările îl urmăreau pe tânărul înalt în absurda lui haină trandafirie; un simplu accident de călătorie, acest complice care mergea pe urmele răposatului Lemprière. Cât timp tânărul îl ţinuse de vorbă pe Theobald, el se retrăsese nebăgat în seamă şi îi aşteptase afară. Îi urmărise conştiincios până în Blue Anchor Lane, cu toate că ştia ce vor găsi acolo; şi mai ştia că acea descoperire lui nu îi va spune nimic. O altă urmă adulmecată ce îl duse într-o fundătură unde el, Nazim, se trezi încă o dată în purgatoriul atât de bine cunoscut. Atunci se mută în docuri, dar până şi încărcarea lăzilor pe *Vendragon* se făcea când şi când. Zile lungi de inactivitate îl însoţiseră în veghea sa reînnoită, iar uşurinţa cu care se complăcea în această nouă stare îl tulbură. Se gândea la Bahadur, la femeia pictată din miniatură şi la Karin, femeia în albastru care în acest moment se foia deasupra lui, bolborosind ceva nedesluşit. Izul descompunerii umplea casa şi Nazim se surprinse urmărind decăderea femeii cu tot mai puţină detaşare. Schimbările îl afectau.

În a doua săptămână din această nouă veghe, pe chei se spărsese o ladă. Ieşi la iveală o statuie mare – un bărbat purtând un vas de apă –, până când hamalii o acoperiră cu o velă şi o duseră pe

corabie într-un hamac improvizat. Le Mara ţâşnise ca un ţipar din gaură, apoi se întorsese în ascunzătoare. Nazim rămăsese la locul lui, nevăzut, privind împrejur. Şi în sus. La o sută de iarzi de corabie, dar la jumătate distanţă faţă de postul său de observaţie, fereastra din vârful casei era luminată. Două chipuri priveau incidentul de pe chei: bătrânul pe care mai devreme îl luase drept singurul locatar al clădirii şi, în spatele lui, cu ochelarii ce-l dădeau de gol şi liniile ascuţite ale feţei confirmându-i identitatea în timp ce privea în jos spre corabie şi spre oamenii încovoiaţi sub greutatea statuii – nu altul decât prietenul lui, Lemprière.

Lemprière, răposatul, îşi făcu deodată simţită prezenţa nevăzută zâmbind, anunţându-l pe primul dintre falşii săi înlocuitori: *Întâlneşte-i, strânge-le mâinile...* După ce se strecură în spatele unei grămezi de lăzi şi scânduri rupte, Nazim fixă cu privirea chipul de sus; îl revăzu în cârciuma aglomerată unde zăbovise, îşi reaminti statura lui dreaptă şi felul în care capul în zvâcnea spre spate ori de câte ori accentua ezitant cuvintele. Se apropiase ca un cocoş ţanţoş, cu ruptura de la haina trandafirie încă necusută. Zgomotul uşor de mătase sfâşiată abia s-a auzit în zarva mulţimii mânioase care îl înconjurase în clipa când Farina ceruse ca lucrurile să se liniştească şi să se amâne ostilităţile, iar el, Nazim, îl smulsese pe tânăr din învălmăşeală trăgându-l de guler. Brutele se încăieraseră. Farina striga; devenise acum un personaj important, nelipsit în multele întâmplări din oraş, deopotrivă mari şi mici, de la ruptura din haina băiatului şi strigătele de luptă până la oamenii adunaţi grupuri-grupuri pe la colţurile străzilor şi la acţiunile mai puţin clare, dar mai urgente; scurte întruniri, împărţiri de ordine – tot atâtea fisuri uşoare în smalţul oraşului care se transformă încet-încet într-o reţea complicată în

liniştea de dinaintea cutremurului. În curând, gândi Nazim; dar când?

Şi iată-l pe Lemprière maimuţărindu-se din nou, chicotind şi mormăind *j'adoube*[81] pentru că stratagema rămăsese încă o dată nedezvăluită; Nazim îşi aminti unde îi auzise pentru prima dată numele – în palatul Nababului, un punct foarte îndepărtat în timp şi spaţiu – poruncile Nababului erau alcătuite din strigăte confuze, cuvinte şoptite, plângeri trecute cu vederea. Chestiunea rămăsese neschimbată: să-i găsească şi să-i ucidă, doar că acum lucrurile se petreceau între el şi ceilalţi. El şi Bahadur. El şi Lemprière. El şi femeia de la catul de deasupra sau femeia din miniatură, sau cele două care dispăruseră deja. Până şi între el şi Le Mara.

Băiatul, falsul Lemprière, părăsise mai târziu casa ce dădea spre chei, împleticindu-se sub povara unei cărţi mari, negre. Nazim îl urmărise pe Le Mara înapoi până în Thames Street, unde alte evenimente aveau să se desfăşoare în zilele următoare.

Mai întâi a fost trăsura neagră. Ultima dată o văzuse împroşcând trecătorii când o luase pe femeia în albastru de la cafenea. Trăsura a reapărut în colţul dinspre Tower Street şi s-a oprit în faţa casei lui Le Mara. De la incidentul de pe chei trecuseră trei zile. Uşa s-a deschis şi un bărbat mătăhălos, cu un nas coroiat, a coborât şi a intrat direct în casă. Nazim a aşteptat în faţa uşii. Când lumina după-amiezei păli, la ferestre nu s-a aprins nicio lumină. S-a gândit atunci la o trapă secretă ce da în beciul casei. Bărbatul nu a apărut decât foarte târziu. Trăsura a pornit repede din loc. Nazim a ciulit urechile până când zgomotul copitelor pe caldarâm a fost înghiţit de liniştea nopţii. Încă unul dintre cei nouă, gândi Nazim. Ba opt, se corectă singur. Umbra lui Lemprière se agită din nou înăuntrul său, apoi dispăru.

A doua zi se întâmplă la fel şi Nazim aşteptă împreună cu trăsura şi caii ce moţăiau. Puţin după miezul nopţii, fereastra de sus se lumină; la scurt timp după aceea, Nazim se ghemui în umbra ce îl ascundea pentru că la numai douăzeci sau treizeci de iarzi de el apăruse un tânăr, aproape invizibil din pricină că era îmbrăcat în haină neagră, pantofi negri şi ciorapi negri, care se îndrepta către casă. Uşa se deschise pentru a-l primi şi tânărul intră. După plecarea lui, o oră mai târziu, lumina din casă se stinse. Ceea ce se afla sub trapa secretă nu era şi pentru ochii lui, aşadar, nu se număra printre oamenii de încredere, gândi Nazim, era un simplu pion.

Următoarele două zile îl găsiră pe Le Mara înapoi la locul lui de pe chei, unde Nazim urmărea cum toată agitaţia din lunile precedente părea a fi fost făcută în van. Lăzile încărcate mai înainte pe *Vendragon* erau acum descărcate. Oamenii tocmiţi pentru această muncă lucrau mult mai uşor, căci lăzile erau acum goale. Nazim îi văzu apoi cum încarcă toate acele lăzi într-un furgon care porni încet pe străzi spre casa lui Le Mara.

Şeful de echipă, ajutoarele sale şi Le Mara coborâră aici. În afară de lăzile de pe chei se adăugaseră altele două, ceva mai mari, sub a căror greutate braţele hamalilor se încordară. Furgonul se puse iar în mişcare duruind şi Nazim îl urmări pe Thames Street, apoi pe Podul Londrei unde traversă râul. Furgonul şi umbra lui ajunseră în sud, unde drumul larg se schimbă într-un labirint de străduţe ce-i duse în Narrow Wall Road, aproape de King’s Arms Stairs. Furgonul intră într-o curte printr-o poartă largă. Nazim citi firma: „Manufactura de Piatră Coade”. Cerul era plumburiu, aşa cum fusese toată ziua. Undeva spre nord, norii se spărseseră şi o lumină ciudată se strecura prin ei.

După descărcarea celor două lăzi, capacul uneia fu deschis cu o rangă. Nazim văzu cum

dinăuntru apare o tânără. Era frumoasă, părul lung şi negru îi atârna pe spate, dar arăta cam ameţită: ceva era în neregulă cu picioarele ei; cei doi bărbaţi o duseră, aşa împiedicată, de-a lungul clădirii mari din cărămidă de pe una din laturile curţii în care mai erau câteva şoproane înalte. În spate se zărea o clădire mai scundă ce se întindea până într-o a doua curte, la fel ca prima. Le Mara urmă bizara procesiune.

A doua ladă rămase pe pământ lângă furgon. Nazim auzi o bufnitură puternică, apoi ceva care bocănea şi râcâia înăuntru. Zgomotul se oprea, apoi izbucnea din nou. Trecură câteva minute până la întoarcerea lui Le Mara şi a oamenilor săi. Fata nu mai era cu ei. Înfăţişarea lui Le Mara era neschimbată, însă ajutoarele lui păreau că şovăie. Le Mara urlă o poruncă şi ei se repeziră să deschidă şi a doua ladă. Doi bărbaţi se chinuiră cu ea, biciuiţi de comenzile lui Le Mara; se aplecară şi scoaseră din ladă o capră ce clipea ameţită în lumina slabă a amurgului. Le Mara îngenunche lângă ea şi, deodată, capra se clătină, nemaiputându-se ţine pe picioare. Căzu la pământ şi rămase acolo zbătându-se, până când în cele din urmă înţepeni. Sângele îi ţâşnea din grumaz. Cei doi o ridicară şi o duseră spre şoproane. Cerul se închise la loc; se apropia înserarea.

Apoi întâmplările se desfăşurară cu repeziciune. Trăsura neagră apăru din nou şi ieşi în viteză pe poartă. Le Mara făcu semn cu mâna. O siluetă înainta şovăind, urmărită de două perechi de ochi. Era falsul Lemprière, care venea încet spre ei; pe la jumătatea zidului se opri şi intră pe o uşă mică. Din trăsura neagră coborî un pasager: părea aceeaşi fată – aceeaşi rochie, acelaşi păr lung şi negru – dar cu trăsături mai fine, uşor schimbate. Oare? Greu de spus în amurg şi de la depărtare. Le Mara ţinea fata de braţ. Aceeaşi expresie de uluială: privea împrejur ca şi cum ar fi ajuns acolo legată la ochi. Trăsura fu mânată într-a

doua curte. Le Mara duse fata în spatele clădirii pe acelaşi drum ca şi prima dată. Nazim se folosi de trăsură ca să-şi ascundă înaintarea furişă către curtea din spate, unde se ghemui până când trăsura trecu de poartă; indianul se trezi în spatele şoproanelor. Apăru şi fata. Ţinea ceva strâns în dreptul feţei. Uşa trăsurii se deschise. Bărbatul mătăhălos o prinse de mână, dar fata se zbătu. După ce o lovi, bărbatul privi în jos la ea.

— Tu ai vrut să faci târgul ăsta, spuse el cu răceală.

Fata se luptă un timp, apoi fu urcată repede în trăsura ce se îndepărtă într-o clipă. Nazim auzi paşi târşâiţi undeva înăuntru, tot mai grăbiţi, până când uşa zbură în lături şi falsul Lemprière apăru brusc, luând-o la fugă prin curte. Nazim se piti după o ladă. Tânărul se împiedică, n-apucă bine să se îndrepte şi căzu rostogolindu-se; se ridică, începu să gonească şi ieşi afară pe poartă în stradă. Nazim chibzui o clipă, apoi porni în urmărirea lui.

Mai târziu, întins în liniştea răcoroasă din pivniţă, Nazim puse la îndoială alegerea făcută. Ar fi trebuit să rămână să cerceteze manufactura pe dinăuntru: cu siguranţă că ar fi aflat mult mai multe decât din ceea ce a urmat.

Falsul Lemprière se prăbuşise pe stradă gâfâind, la câteva sute de iarzi mai încolo. Trecătorii îl priveau curioşi. Aşa cum mergea, părea orb şi surd. Intră în cea mai apropiată tavernă. Nazim îl văzu cerând un pahar de coniac, apoi încă unul. Cineva se ciocni de tânăr, iar acesta îl pocni pe nefericit în creştetul capului. Primi şi el un pumn şi căzu la pământ; apoi fu azvârlit pe uşă afară de câţiva bărbaţi. Intră din nou în cârciumă şi ar fi păţit-o şi mai rău dacă n-ar fi apărut un bărbat înveşmântat în negru care s-a apropiat de tânăr. Bătăuşii puteau să-l dea gata şi pe acesta, fireşte, dar ceva din purtarea sa le înţepeni mâinile. Falsul Lemprière fu ridicat de pe podea de salvatorul său pe care însă el încercă să-l lovească. Urmară mai

multe rânduri de băutură. La un moment dat, când salvatorul se întorcea de la tejghea, Nazim văzu că el era vizitatorul aproape invizibil de acum două zile al casei lui Le Mara. Privind prin geamul murdar al tavernei, i se păru că între cei doi era o foarte uşoară asemănare; ea dispăru însă de îndată ce pe chipul falsului Lemprière apărură primele vânătăi.

Cei doi continuau să golească pahar după pahar, Nazim îşi dădu seama că făcuse o alegere greşită. Ar fi trebuit să urmărească trăsura ori furgonul, sau să cerceteze manufactura. Aici nu o să afle nimic nou. Chiar şi după moarte, Lemprière îl păcălise din nou. Părăsi taverna şi porni spre casă; trecu Podul Westminster, unde o bătrână se ţinuse de capul lui să-i vândă nişte mere. Când ajunse în casa din Stonecutter Lane, buzunarele-i erau doldora. Karin adormise întinsă pe podea la catul de sus. Nazim ridică trapa şi pătrunse tăcut în odaia ei. Scoase merele încet, unul câte unul, şi le aşeză lângă ea. Se strecură înapoi în pivniţă. Făcuse încă o greşeală, alesese o fundătură. Ca niciodată, nu era în largul lui, simţind cum îi fuge pământul de sub picioare în toate părţile... Ca niciodată, simţi că nu va izbuti, în lipsa unei singure direcţii bune. Femeia se trezi şi găsi merele lângă ea. Soarele răsări în sfârşit; o rază strălucitoare ca de diamant întins în pivniţă, Nazim o auzi pe femeie ronţăind merele. Ascultă cum mestecă şi înghite. Zâmbi în sinea sa, şi fantoma lui Lemprière chicoti alături de el.

Aripile puternice se desfăşoară peste canavaua întinsă. Martie se desprinde de ţărmul african, răspândindu-se peste Mediterana în sus spre istmul scurt, pelagic, al Adriaticii. Ajunşi aici,

unde tuna[82] înoată vitează în mijlocul bancurilor scânteietoare de sardele, curenţii oceanici îşi dau duhul. Apelor ce lovesc coastele Triestului, Rijekăi şi Veneţiei le-au trebuit patru decenii să ajungă aici, şi încă patru vor mai trece înainte să vadă din nou Strâmtoarea Gibraltar. După ce biciuie crestele albe înşelătoare ale valurilor, spulberându-le, vânturile de martie întâlnesc acest guler de pământ şi suflă năprasnic, aducând clima sorocită reliefului de aici. Zăpada încă acoperă pusta ungară, troienind bazinul Klagenfurt peste care suflă vântul cald, foehnul, viscolind pulberea albă înainte de a se strecura în ţinutul aspru al Bosniei şi, de aici, spre văile uscate ale Herţegovinei şi Dalmaţiei. Teribila iarnă ungurească este pe sfârşite şi Sezonul Campaniilor este aproape.

Internunţiul imperial a dispărut fără urmă, iar veneţienii au permis unei escadre turceşti să acţioneze în larg de Castel Nuovo. Împăratul călătoreşte în acest timp spre Triest. La Viena, ambasadorul veneţian este rareori văzut în public, niciodată la curte. Poveşti privitoare la obiceiurile lui intime circulă prin oraş, şi, uşor codificate, apar şi în gazetele nemţeşti. Escadra turcească străbate Adriatica în sus şi în jos. La sute de mile depărtare, la Constantinopol, stindardul lui Mahomed flutură peste serai ca să trezească râvna războinică a poporului. Încă niciun cuvânt despre internunţiul imperial.

La Paris aceste împărţiri sunt mai puţin clare. O nouă ordine invizibilă prinde contur sub cea vizibilă. Numai Regele nu a aflat despre asta. Punându-şi al său *arrêt*[83] pe Declaraţia Oficială a Veniturilor şi refuzând din nou să abolească *lettre de cachet*[84], el calmează spiritele în Parlamentul agitat: „Parlamentul meu se cuvine să se supună cu respect şi în tăcere judecăţii mele înţelepte. Vă interzic, în fine, să reluaţi dezbaterile asupra acestui subiect.”

A făcut această declaraţie de patru ori până acum. Este tulburat. Cineva îi tot mută portocalii de colo-colo şi el nu poate ghici în ce scop o face. Amândoi – şi Maiestatea Sa, şi Monsieur[85] – sunt hidropici. Madame[86] a promis să-şi pună rânduială în gospodărie, pentru a economisi cincizeci de mii de ludovici de aur, ceea ce e încurajator. Pentru a sărbători acest eveniment, regele a abolit unele impozite şi a dispus să se compună o nouă operă. Din Vendée sosesc veşti că măsurile luate îi nemulţumesc pe contrabandişti, care, lipsiţi de mijloace de trai în urma reformelor lui fiscale, s-au apucat să facă trafic de arme. Adunarea Notabilităţilor anunţă că venitul va fi de o sută optzeci şi cinci de milioane de franci. Regele este încântat. Dar în deficit. Regele este deprimat.

Şi... Deasupra Parisului sunt adieri plăcute ca zefirul, vârtejuri jucăuşe, curenţi calzi – toate bune pentru picaje şi plonjeuri, pentru încântătoare plutiri în căldura primăvăratică ce umple cerul. Zeii aerului îl înconjoară, necontenit curtenitori pe când se întrupează în jurul lui, pe când se rostogoleşte în jos, înger metropolitan, OK, înainte, spre misiune... Prin comparaţie, oraşul este o rampă de lansare crăpată, o farfurie spartă, gunoi ceramic pe care Râul de Murdărie o taie în două, infestat de celule conspirative şi puncte de întâlnire a insurgenţilor; toate urmele întâlnirilor şi negocierilor clandestine îl brăzdează lăsând semne: linii încrucişate, mai închise la culoare acolo unde se suprapun. Locurile cele mai umblate (dârele vinete) sunt domeniul lui. Pare atât de firesc: Cardinalul să-l viziteze pe monsieur Calonne, Duluc să închirieze un şir de pivniţe ce se află exact sub Palatul de Justiţie, iar Protagoras să comande o inspecţie la catacombele care ciuruiesc urbea şi permit accesul în cele mai obscure şi surprinzătoare părţi ale oraşului, multe din acele ieşiri fiind încă nedescoperite, de unde şi nevoia de

a fi cercetate... Ce poate fi mai firesc decât acţiunile tot mai numeroase ale celor ce-şi spun *les Cacouacs* şi-şi sporesc rândurile şi pregătirile minuţioase? Observate de sus, toate par atât de clare! Cum să nu le vezi, mai ales pe acelea tainice, strecurate printre strângeri de mână lipicioase şi clipiri din ochi complice, încuviinţări şoptite şi înţelegeri tăcute?! Şi totuşi, *cine* tot mută portocalii?

Întârziere la Cherbourg. Fortificaţiile (numite în jargonul uriaşei corespondenţe oficiale *refortificaţii*) au rămas mult în urmă faţă de grafic din lipsă de lemn. Înălţimile arată încă primitoare, când ar trebui să pară ameninţătoare, descurajante sau cel puţin deprimante. Lucrul a ajuns într-un punct mort (Turbulenţa de la mare altitudine limpezeşte cerul, dând iluzia unui albastru infinit.) Deasupra canalului se adună imense formaţiuni de nori cumulus. Dedesubt, corăbiile stau la ancoră în largul portului Deal: goeleta *Baziliscul*, cuterele *Sprinteioara* şi *Viespea.* Charles Mitchell de pe *William Pitt* se îndreaptă spre Fortul Saint Georges şi vede *Negoţul* dispărând la orizont spre Carolina de Nord. Bărcile pescarilor pătrund în estuarul Tamisei încărcate cu barbuni şi somoni; ţinuturile nordice rămân departe în urmă. După ce trec de ţărmurile pietroase şi de terenurile mlăştinoase unde se vânează raţe şi gâşte în faţă le apar colinele împădurite din Kent. Aliniaţi pe maluri, arinii, sălciile, stejarii şi mestecenii se târăsc spre râu de nicăieri, iar mareea pulsează ritmic câte cinci sau şase ore, împingând corăbiile în susul râului spre danele de la Blackwall şi Upper Pool. *Contesa de Mexborough* trebuie să ridice ancora spre Oporto, dar e în întârziere: s-a descoperit o defecţiune şi căpitanul Guardian priveşte cum baloturile de lână sunt descărcate pe Cheiul Porter. Căpitanul Roy se agită acolo jos. A avut ideea să se ducă la Charing Cross de dimineaţă. Francis Battalia, zis şi Sfarmă-Piatră, dă o reprezentaţie în

Cockspur Street nr. 10 pentru doi şilingi şi şase pence (o piatră de încercare pentru căpitan); este considerat un adevărat fenomen de către oamenii de condiţie joasă care îl urmăresc cu gurile căscate cum înghite pietriş, pietre şi mici bolovani. „Persoanele care doresc pot veni cu pietrele lor", şi ei aşa şi fac.

Foarte puţini îi bagă în seamă pe bărbaţii care merg direct sus, pe scări, şi care par scutiţi de plată. Domnul Boyle (chirurg) a examinat excrementele lui Sfarmă-Piatră şi le-a găsit de culoare gălbuie şi nisipoase. Îndoielile persistă, mai ales în rândurile snobilor, dar chiar şi Francis poate doar presupune simbioza animal-mineral ce se petrece în măruntaiele lui, un mister ventral asupra căruia triumfa măiestria: un zbor scurt spre gură şi *gogâlţ: Panaşul de Pietriş, Bombardamentul cu Bolovani* (la acest număr poartă de obicei un chipiu împodobit cu un steguleţ austriac) şi *Marea Înghiţitură.* Chiar şi el nu poate să nu observe foiala în sus şi în jos de pe scări, de-a lungul coridoarelor şi toate celelalte manevre aparent inofensive ale oamenilor lui Farina. În spatele spectatorilor, cineva calcă peste piciorul de lemn al unui bătrân lup de mare, dar nimeni nu bagă de seamă – un tribut plătit artei. Tinerii şi femeile îmbrăcate în stămburi decolorate şi cretoane ţipătoare urmăresc spectacolul cu gurile căscate. Mătasea şi satinul se ţin deoparte. Ele aşteaptă gâtlejul de aur al lui Signor Marchesi, abia sosit în oraş pentru a cânta *Giulio Sabino* a lui Sarti. Vocea lui (nu mai puţin prodigioasă decât aceea a lui Gabrielli) este a unui tenor mezzo-bas, care trece uşor spre contra-alto şi până la sopran; dar asta numai din auzite. Excelând în susţinere şi expresie, el acoperă trei octave de semitonuri cu aceeaşi rapiditate, uşurinţă şi precizie ca şi vioara lui Cramer, aşa, cel puţin, se spune. Oferta de o sută de lire a lordului Lansdowne pentru un recital intim fusese refuzată. Marmaduke Stalkart, prins

de o comandă la Coade, nu a luat parte la licitaţie. El îi plăteşte pe domnii Morelli, Calveri şi Merigi pentru reluarea operei comice *Gli Schiavi Per Amore,* care se joacă în martie, alternativ cu *La Camerista Astute* a lui Storace. Publicul este rezonabil şi interludiul dansant în care se prezintă *pas seul, pat de deux, cinq, sept, Bernois* şi *Russe* e fluierat mai puţin ca de obicei. Doar ţestoasele îi strică planurile. Marmaduke sperase să le vadă aşezate la locul lor până la sfârşitul lui martie, dar manufactura întârziase, avusese întreruperi, îşi cerea scuze. Douăzeci şi şapte de animale prietenoase ar fi trebuit să zâmbească de pe clădirea operei din Haymarket pentru a-i atrage pe amatorii care ar vrea să meargă în schimb la Cobb, numai că acoperişul este gol, ca şi contul său în bancă. Ar fi vrut să anuleze concertul pentru Noul Fond Muzical (la care va pierde în mod sigur), dar se temea s-o facă. De-ar sosi odată ţestoasele! Atunci totul o să fie bine. Dar *ce* se întâmplă la Coade? Şi ce este cu sloganurile scrise pe zidurile teatrului cu cretă verde? *Prinde duşmanul viu, Farina.*

Martie la Londra este ploios şi rece. O bună parte din Lincolnshire este sub apă, iar Londra aşteaptă un nou aflux de nemulţumiţi care să se unească cu lucrătorii din minele de cupru din Cornwell, rămaşi fără lucru după pierderile de anul trecut, şi cu ţesătorii de mătase care au devenit şi mai turbulenţi. O bătrână din Great Wild Street este găsită înecată într-o cadă, iar din generalul Carpenter, care alegea frumoşii cai negri de la trăsura Regelui, nu a mai rămas decât pălăria cu cocardă plutind pe lacul Serpentine. L-au căutat cu plase, cârlige şi prăjini până când corpul umflat fu găsit şi recuperat. Moare domnul Antrobus. O piesă în trei acte numită *Francomania* se joacă la Covent Garden. Afacerea „Sinuciderile” legată de loterie continuă. Mufti învinge la cursa de la Craven Stakes, iar Regina Neapolelui este

însărcinată. Cruikshank disecă un cadavru ale cărui organe sunt inversate.

În văile Croaţiei, exploziile se aud abia după ce apar coloanele de fum ale otomanilor. Arcul tunurilor sloboade încărcătura triplă; norii de fum la început şi bubuitul tunurilor la urmă încadrează ghiulelele *(ding an sich)*[87] care vor preface scena în bucăţele.

Dar martie este plin de întorsături neaşteptate şi astfel Porc Clubul, preocupat de obicei de un pahar de *Marachino de Zara* sau de ultimul răcnet de la Paris al modei cataramelor de pantofi, are astăzi alte preocupări. S-au adunat cu toţii în păr la „Leul Roşu”.

— O capră?

Walter Warburton-Burleigh îşi ridică ochii de pe un raport asupra războiului austro-turc.

— O capră, confirmă monsieur Mustachio şi citeşte cu voce tare din *Lud's Town Monitor*: „O fată, vârsta cuprinsă între 15 şi 20 de ani, păr negru, îmbrăcată scump, a fost găsită la capătul dinspre King’s Arms Stairs a «Manufacturii Coade» în această noapte de un grup de barcagii. Fata era înfăşurată într-un hamac confecţionat dintr-o capră spintecată...”

— O capră! exclamă contele. Oribil!

Septimus frunzări frenetic prin *The World*, dar fără folos. Lemprière stătea nemişcat.

— „...gâtul tăiat de la o ureche la alta.”

— Cum?

— „Domnul Rudge, medic legist, examinând diferitele urme, şi-a exprimat opinia că a fost ucisă în aceeaşi seară. (Lemprière se ridică brusc.) Nici identitatea fetei, nici aceea a agresorului ei nu sunt cunoscute până în prezent.”

— Hei!

În drum spre uşă, Lemprière se împiedică de scaunul lui monsieur Mustachio.

— John?

Contele se săltă de pe scaun. Septimus îşi ridică privirea.

— Juliette, spuse Lemprière. Fata este Juliette.

Apoi, uşa pocni în urma lui şi Porc Clubul rămase cufundat într-o tăcere plină de îngrijorare pe care Mopsul o rupse.

— „Concertul dat de Lady Yonge", silabisi el împungând cu degetul lui gros în anunţ, „la care a participat şi familia Casterleigh, tată şi fiică..." Nu e moartă!

— Doar adormită... fredonă Warburton-Burleigh.

— Ce-a vrut să spună John? lansă contele o întrebare, oprindu-se în cele din urmă cu privirea la Septimus care se uita peste paginile din *The World.*

— Doar John ştie ce a vrut John să spună, zise Septimus ca să pună capăt acestei chestiuni stânjenitoare. E din vina lucrului. Dicţionarul îl face câteodată să se poarte ciudat. Alaltăieri s-a bătut cu nişte barcagii într-o tavernă din Lambeth; a trebuit să-l scot de acolo.

Porc Clubul nu părea prea impresionat de asta.

— Nu găsesc relatarea, spuse cineva de lângă foc, mai mult gemând.

— Nici eu, spuse altul parcurgând în fugă coloanele gazetei.

Un cor de negări porni din toate părţile; niciunul dintre celelalte ziare nu pomenea de acest fapt.

Barcagiii o pescuiseră de pe King's Arms Stairs cu puţin înainte de începerea mareei şi o purtaseră cu capul în sus, ca pe un totem, înapoi peste râu spre Bow Street.

La sosire, procesiunea era de o sută de ori mai numeroasă; Sir John stătea cu mâinile în şolduri în faţa unei mulţimi care urla, cerând moartea ucigaşului. El îşi înălţă braţele şi strigă:

— Oameni buni, aţi făcut totul cum trebuie!

Simţea însă apetitul nesatisfăcut, dorinţele frustrate, nevoia imperioasă a gloatei de a sacrifica ceva, pe cineva; Sir John în Aulis, în faţa soldaţilor, şi ochii galbeni ai caprei aţintiţi asupra lui. *Ce să facă? Ce să facă?*

— Se va face dreptate! strigă el cu voce gravă, glasul implacabilei răzbunări pe care o aşteptau. (Dă frâu beţiei sângelui şi justiţia poate să fie îngropată de vie, tăiată în bucăţele. Dumnezeule mare, asta a ajuns el acum, Pandarus[88], codoşul gloatei, oferindu-le o târfă drept sacrificiu?) Dar lumea se împrăştie şi porni spre casă. Valurile nu-l vor înghiţi, cel puţin nu acum; în seara asta încă era un far ce radia ordine şi dreptate; da, deşi orb, era un far înalt strălucind protector deasupra oraşului.

Dar de data asta era o treabă urâtă. Simbolurile se ţineau lanţ: capra, firele de aur cu care fusese cusut de mântuială pântecele despicat, fata, un stârv înăuntrul altui stârv, amândouă lipite între ele şi lăsate apoi pe treptele de pe malul râului, în aşteptarea mareei, a timpului frumos şi a flotei.

— Cincisprezece cel puţin, douăzeci cel mult, spuse domnul Rudge mai târziu pe când scotea firele. Sir John auzi carcasa caprei pârâind şi dezvăluindu-şi fructul. Drăguţă. Păr lung, negru. Cam prost hrănită.

Avea beregata tăiată; cuţitul fusese înfipt dintr-o parte, apoi împins înainte şi în afară. Sir John se gândi la cadavrul lui Peppard: o crimă de profesionist. Aceeaşi mână?

— Da, e posibil.

Apa curgea în lighean. Domnul Rudge se spăla pe mâini. Dar simbolurile... urmările faptei se întindeau mult mai departe, impresionând până şi mulţimea; îl mişcaseră chiar şi pe el, chiar şi pe Rudge. În cea mai rece dintre cămăruţele de la morgă, femeia în albastru privea în întuneric cu un

singur ochi, un ciot obscen răsărindu-i din gură şi un altul străpungându-i coastele – aur răcit, întărit o dată cu restul trupului, aşteptând descompunerea cărnii inutile. În aerul rece stăruia un miros dulceag; putrezea. Rudge ar fi vrut să o îngroape. Nu îndrăznea însă. Păstrase tăcere asupra acestui lucru, ca şi tânărul conte pe care se putea bizui că nu va vorbi. Sir John nu dăduse încă de capătul acelei întâmplări, nici de Lemprière, cel pe care îl căutaseră cu toţii înainte să descopere cadavrul. Mirosul dulce era şi mai puternic, putreziciunea îl urmărea. Paşii lui Rudge alunecară pe lespezile reci. Trebuia să găsească asasinul. Mulţimea ceruse jertfă, iar el trebuia să le satisfacă dorinţa. Farina umbla liber pe uliţele înguste şi murdare sau prin cuiburile de hoţi şi ticăloşi, aşteptând ca Sir John să greşească. Probabil că aflase deja despre fată; dacă asta avea vreo legătură cu moartea lui Peppard şi dacă uciderea primei femei ieşea la iveală atunci însenina că putea să dea ritualului orice înţeles ar fi vrut: teamă sau furie canalizată cu grijă. Deja atmosfera din oraş se schimbase, brăzdată de impulsuri insurgente şi adevăruri deformate. Contractul patrician era pe o frecvenţă blocată, se auzeau paraziţi şi cuvinte confuze. Atât de mult trâmbiţata întrecere de mâncat pisici (inclusiv vii) dintre lordul Barrymore şi ducele de Bedford intrase săptămâna aceasta în cea de-a treia rundă. Sinuciderea lui Carpenter îl îngrijora mult, ca de altfel sinuciderile în general, la drept vorbind. Şi numărul lor sporea. Corpul politic îşi dezvăluia dedesubturile într-un mod obscen, expunându-se curiozităţii vulgului care îl înţepa şi îl îmboldea. Era momentul ca oamenii de vază să dea exemple morale, dar ei se îmbrăcau ca tăbăcarii şi se purtau precum calfele care îşi luau cafeaua la Lloyds. Acum era nevoie de bastioane, de bariere ridicate împotriva influenţei josnice şi nefaste a lui Farina, care aştepta aţâţând şi adunând mulţimile. Ce ar fi făcut acum Henry în

locul meu? Ceva uimitor şi elegant, reflectă Sir John mohorât. „Observă rapid şi urmăreşte”, propria lui lozincă i se părea acum deplasată. Să observi rapid ce? Să urmăreşti în ce direcţie? Boala pătrunsese deja în oraş. Poate că oraşul însuşi era mai bolnav decât îşi închipuise.

Duhoarea putreziciunii era tot mai puternică. Mişcările sinistre ale lui Rudge, micile zgomote de cartilagii tăiate şi sfâşieturi ascuţite îi umpleau gândurile cu cărnuri moarte. Lipăit de paşi; era băiatul.

— Domnule?

Da. O femeie aştepta jos de mai bine de o oră. Urmărise trupul fetei de la Podul Westminster încoace.

— Într-o clipă.

Sir John îl trimise înapoi în fugă. Băiatul făcea progrese. Nu mai era nevoie să-i pună lanţul în jurul gâtului.

— Rudge! strigă el.

Colegul său curăţa sângele caprei de pe cadavru, lucrând metodic pe suprafaţa pielii.

— Am un nume pentru tine, un nume improbabil...

Rudge tamponă o dată, de două ori, apoi îl privi pe corpolentul Sir John.

— Cel mai banal şi totuşi cel mai improbabil nume.

— John Smith, spuse prompt Rudge.

— Exact.

Amândoi se gândiră la tânărul care năvălise în cămăruţa lui Peppard cuprins de durere şi cu privirea rătăcită; numele fusese confirmat de calmul Theobald, care îl urmase: John şi atât.

— Nu şi Smith? riscă Rudge.

— Nu şi Smith, cu siguranţă. Dar de ce?

— Fratele victimei, Theobald, trebuie să ştie. Erau împreună, în orice caz, haina e un indiciu. Roz trandafiriu.

— Desigur, dragă Rudge, elemen...

Sir John era pe punctul de a spune „elementar”, dar cuvântul era deplasat: acum lucrurile, ca şi substanţele, erau compuse într-un mod iremediabil. *„Domnul Smith*”, medită Sir John.

— Şi ochelarii, adăugă Rudge în timp ce Sir John începu să urce treptele, punând firele cap la cap, *currite fusi*, ţac, ţac, soluţie şi disoluţie, şi mirosul putreziciunii ce inexplicabil se simţea tot mai puternic în aer, deşi stârvurile erau dedesubt; băiatul îl conduse spre femeia care îl aşteptase şi care, din momentul în care Sir John intră, începu să turuie vrute şi nevrute laolaltă, cu un accent greu de înţeles.

— Linişte, se răsti Sir John. Femeia îngheţă în scaun. Ce ai de spus?

— Am văzut-o, domnule, când o cărau înapoi. Vedeţi, eu eram afară, acolo jos, vedeţi, şi mă gândeam, o duc, domnule, ea a fost prea...

Sir John înţelese.

— Vrei să spui că o cunoşti pe fata ucisă azi-noapte?

— Oh, da, o cunosc prea bine. Ea este Rosalie, vedeţi, domnule...

— Daţi-i să mănânce, porunci Sir John, şi pe urmă aduceţi-o la mine peste o oră.

În faţa uşii, bombănind şi târându-şi picioarele, cu părul unsuros şi degetele pătate de cerneală, încruntaţi, aşteptând ştiri rele în mirosul şi mai rău pentru că adulmecaseră cenzorul din Sir John, îl pândeau gazetarii.

— N-am nimic de comentat, declară Sir John când se apropie de acest grup zgomotos. Niciun cuvinţel...

Pentru că, lăsând la o parte protestele lor vehemente şi indiscreţia imprudentă a celor de la *Lud's Town Monitor*, aşa stăteau lucrurile. Gazetarii publicaseră poveşti despre sinuciderile legate de loterie, despre meciul lui Mendoza de la Epping şi marele concurs de cocoşi dintre Lades şi

Bullock, despre scăderea preţului la cupru în Cornwall ori nechibzuinţa din comerţul cu ţesături, diatribe împotriva exodului de Paşti sau articole despre călăreţii atacaţi de un buldog pe Blackfriar Road alături de o reclamă amplă la hapurile lui Welch pentru astupările femeieşti şi suferinţele fetelor mari şi, printre toate astea, o relatare de la concertul dat de Lady Yonge...

— ...„la care a participat familia Casterleigh, tată şi fiică."

Septimus luase ziarul de la Mops şi pornise în căutarea prietenului său.

— Nu ştiu pe cine ai văzut la Coade, dar aceea nu a fost Juliette Casterleigh. Alaltăieri noapte era bine mersi în viaţă şi asculta Händel şi „marşul funebru al lui Clementi".

Aplecat peste masa sa de scris, Lemprière hohoti amar.

În noaptea cu pricina se îndreptau amândoi către casă peste podul Westminster. Lemprière, beat mort şi bumbăcit bine de barcagii, se agăţase de braţul prietenului său. Bolborosea întruna când trecură prin locul unde, cu luni înainte, rostise pentru prima dată numele Juliettei sub ploaia ce curgea şuvoaie peste amândoi. Cu toate că nu-şi dădea seama nici de existenţa podului, nici de învolburarea mohorâtă a apei, Lemprière o recunoscu, totuşi, pe bătrâna care se ţinea scai de trecători să le vândă merele şi se desprinse de însoţitorul său.

— Hrană pentru zeiţe! strigă el şi alergă împleticindu-se, încercând să le-o ofere mahalagioaicelor şi pieţarilor uluiţi.

Septimus plăti marfa şi îl târî mai departe pe tânărul care încă striga şi înjura ca un birjar. Pe măsură ce se apropiau de Southampton Street, Lemprière se mai linişti. Până la uşă ocările încetară.

— Aşadar, ei au ucis-o, spuse el pe un ton indiferent. De data asta au ucis-o pe Juliette.

— Cine? întrebă Septimus.

Dar Lemprière nu-i răspunse. Chipul Juliettei gonea prin noapte, un cal tropăia la vale îndepărtându-se de scăldătoare; se isprăvise totul.

„...şi seara s-a sfârşit în cea mai mare veselie şi *bon ton*", încheie Septimus. Prima reacţie a lui Lemprière fu de neîncredere, apoi de uşurare. Stătea în picioare fără să mai ameţească, în timp ce emoţiile îi reveneau. De două zile, de la „moartea" ei, mersese pe o gheaţă tot mai subţire, gata să se spargă în fiecare clipă. Apele reci aşteptau prima spărtură. Juliette trăia, fusese adusă înapoi la viaţă şi Lemprière se prăbuşi pe pat sub greutatea acestei evidenţe. Capul îi căzu pe spate. Atunci apăru şi prima suspiciune, primul sâmbure de îndoială.

— „Acest Mâncător-de-Piatră"... citea cu voce tare Septimus, dar Lemprière era cufundat în propriile sale gânduri.

Dacă nu era Juliette, atunci cine era? Cine murise în locul ei? Capul îi atârna moale cu falca descleştată, chipul Juliettei răsturnat şi scăldat în sânge. Îl auzise picurând repede pe podeaua de piatră; zalele lanţului zornăiau în timp ce ea se legăna în hamacul vâscos, făcut din trupul caprei care o înlocuise. Ifigenia.

Dar legenda nu se oprea aici. Lăsând capra în locul ei pe altar la Aulis, Ifigenia ajunsese în Taurida; ca preoteasă a Dianei, acum era rândul ei să mânuiască cuţitul de sacrificiu – străinii erau prinşi, duşi la altarul ei şi jertfiţi; până într-o zi, când doi greci din Argos fură târâţi în faţa ei. Îndelungatul ei exil îi stârni curiozitatea şi le ceru să-i dea veşti din patria sa. Îi scrise apoi fratelui ei, Oreste, şi le spuse celor doi, care erau prieteni nedespărţiţi, că îl va cruţa pe acela care îi va fi mesager. Prietenia lor îi îndemnă pe fiecare să-l înduplece pe celălalt să plece; până la urmă tânărul pe care-l chema Pilade consimţi să ducă scrisorile. Când văzu însă cui îi erau adresate, îi spuse

Ifigeniei să le înmâneze singură. El nu mai pleacă. Nu mai e nevoie, căci destinatarul scrisorii este chiar prietenul şi tovarăşul său, şi fratele ei, Oreste. Între timp, la multe leghe depărtare peste Marea Egee, un alt stâlp al familiei căzuse secerat în casa lui Atreu. Toţi trei au fugit atunci din Taurida împreună, iar statuia Dianei, pe care au luat-o cu ei, „a fost mai târziu aşezată în crângul Aricia în Italia". Urmau unele referinţe – Pausanias, Ovidiu, Virgiliu – cu toate că acesta nu vorbea deloc despre sacrificiul din Aulis. Lemprière semnă şi scrise data: *Vineri, paisprezece martie, 1788.*

Oreste şi Pilade, Teseu şi Piritous: prietenii legendare. Piritous, pentru a-l cunoaşte pe renumitul Teseu şi a pune la încercare vitejia celui care învinsese Minotaurul, a mers până într-acolo încât i-a invadat ţara. Cei doi s-au întâlnit pe câmpul de luptă şi s-au împrietenit pe vecie; nici chinurile iadului n-au putut să-i mai despartă. Când Septimus veni o zi mai târziu ca să ia acest articol, o dată cu celelalte, Lemprière se opri şi reflectă asupra propriei lor prietenii. Vânătăile de pe faţă dispăruseră, iar umflătura vineţie de pe picior era mare, dar nedureroasă. Singura urmă din noaptea aceea de pomină rămăsese tăietura de la mână făcută cu aşchia desprinsă din cochilia ţestoasei. În dimineaţa următoare se trezise strângând-o încă în mână. Acum ciobul de piatră artificială stătea pe poliţa căminului. Tăietura se vindeca; Septimus îl salvase însă de la altceva mult mai rău. Şi totuşi, se întrebă Lemprière, ar fi insistat Septimus să ducă el scrisoarea Ifigeniei; l-ar fi întâmpinat el, oare, ca prieten în faţa celor două armate vrăjmaşe? Bănuiala lui Lemprière era că nu ar fi făcut-o, ba, mai rău, ca să-şi justifice refuzul, ar fi găsit nenumărate scuze uluitor de plauzibile.

— Poate că ţi-ai imaginat totul, spuse Septimus în timp ce înfuleca şi ultima bucăţică de

şuncă.

Dar Lemprière nu-şi imaginase nimic; fata moartă, chiar dacă era sau nu Juliette, existase cu adevărat. Întrebarea reveni. Se dusese la manufactură ca să dezlege enigma încărcăturii de pe *Vendragon* şi nu găsise nimic; dar, pe măsură ce zilele dintre *atunci* şi *acum* se înmulţeau şi se gândea tot mai mult la întâmplările din noaptea aceea de pomină, singurul fapt care ieşea la iveală era adevărata lui fire. Din nou, Septimus era cel care îl îndemnă.

— Ce vrei să spui cu: „Ei au ucis-o?" întrebă el, pe când Lemprière aduna foile. Cine sunt ei?

Lemprière nu avea nici el răspuns la această întrebare, dar când îşi reaminti de avertismentul lui Peppard că era urmărit, de odăiţa din Blue Anchor Lane şi gâtul tăiat la fel cum fusese tăiat gâtul fetei, simţi că-l cuprinde o teamă confuză.

— „Ei", nu „eu", zise el distinct, înţelegând sensul cuvintelor abia după ce le rosti. Nu eu am ucis fata aceea. Nu eu am tăiat-o ca pe o bucată de carne şi am atârnat-o într-un cârlig de măcelărie. Ei au făcut asta. Şi mai cred că tot ei l-au ucis pe Peppard. Privi în jos şi poate că ar fi vrut să-şi continue gândul până la capăt, dar deocamdată era de ajuns. Nu sunt nebun, rosti el răspicat şi-l privi pe Septimus care pentru o clipă îngheţă şi amuţi, părând că nu-şi găseşte cuvintele.

— Bravo, spuse acesta în cele din urmă. Frumoasă treabă. Acum, dacă nu ai alte planuri cu această şuncă...

Lemprière simţi că distanţa dintre ei se mărea, ca şi când aparţineau unor regnuri diferite.

În săptămânile următoare se întoarse la dicţionarul lui sau, mai bine zis, se aruncă asupra lui. Dacă înainte lucrase metodic, în ordinea alfabetului, acum scria în grabă şi aşternea însemnările pe hârtie la întâmplare, cu un fel de furie. Articolele nu mai urmau niciun tipic, stilul lui de lucru nu mai respecta niciun sistem.

Urmărea personajele legendelor care se întâmpla să-i stârnească interesul, până când deveneau plicticoase şi atunci le abandona în favoarea altora. Deschidea textele unde se nimerea, alegea titlurile la noroc, lăsa frâu liber capriciilor, dădea cu banul. Lipsite de orice funcţie instructivă, articolele de dicţionar erau călăuzite doar de pasiunile autorului lor. Scria la orice oră şi în orice împrejurare. Era un fel de descărcare, de eliberare de obsesii, dar şi o evadare – undeva în mintea sa o întrebare scăpase din angrenajele dicţionarului. Nu mai zăbovea asupra detaliilor cutărui sau cutărui text cu greşeli şi nici nu-şi mai bătea capul cu corecturile. Referinţele sale erau greşite şi Septimus îi transmitea nesfârşitele plângeri ale lui Cadell, compensate însă (Septimus punctase asta cu promptitudine) de faptul că, în acest ritm, dicţionarul va fi gata în iulie. Septimus începuse să vină mai des decât o cerea preluarea articolelor. Adesea era însoţit de Lydia. Îl îmbiau cu tot felul de plimbări pe care el le considera doar simple distracţii. Insistenţa lor îl irita. La ce bun, de pildă, să vadă o întrecere de mâncat pisici sau copacii exotici de la Burgess?

— „Portocali, alămâi, iasomie”... înşiră Septimus dintr-un anunţ.

— „...arabi şi catalani”, adăugă Lydia, privind peste umărul lui.

— Nu, le-o tăie Lemprière.

Lydia găsea că munca lui era nesănătoasă, morbidă chiar. Dicţionarul era o otravă. Se alătură apelurilor lui Septimus, ba chiar se mânie atunci când el le refuza, ceea ce, îşi spunea Lemprière, nu o prindea. Nu voia să vadă copaci şi nici nu dorea să-l privească pe Lord Barrymore mâncând pisici. Nu voia decât să-şi vadă de muncă şi atât. Totuşi, insistenţele lor continuară şi chiar se înteţiră. Când Lydia se înapoie de la Burgess cu un portocal pe care Septimus îl cărase tot drumul de la Savoy Steps, fermitatea sa începu să slăbească.

De fapt, în hârdăul lui galben pomişorul înalt de cinci picioare, cu ramuri urâte şi răvăşite arăta oribil. Era deja atacat de tot soiul de boli: trunchiul subţire era plin de băşici pustulare şi răni acoperite de răşină, iar cele câteva frunze rămase ici-colo, pline de cicatrice şi urme de paraziţi, păreau de hârtie sfărâmicioasă. Colonii de insecte infestau frunzele, compensând puţinătatea spaţiului de viaţă printr-o înmulţire viguroasă şi dese incursiuni sâcâitoare prin cameră.

— O să înveselească locul. Şi când va creşte mai mare, o să poţi mânca portocale, spuse Lydia.

Privind portocalul, Lemprière văzu în el refuzul încăpăţânat al refugiatului de a se împăca cu locul său de exil. Se gândea cu jind la crângurile de portocali, întinderi întregi de teren nisipos scăldat în soare, la lungile şiruri de copăcei, grei de atâtea poame umflate, la câte altele... Cât de departe erau şi cât de fericit s-ar simţi intrusul acolo, printre ei... Cu toate acestea, îndărătnicia lui slăbise şi când Septimus îi propuse să meargă împreună să vadă un om care mănâncă pietre la Charing Cross, răspunsul său a fost „Nu luna asta”, în loc de „Nu”.

— Excelent, spuse Septimus. O să mergem pe paisprezece.

Lydia li se alătură cu entuziasm, dar Lemprière se simţi vag stânjenit de toate astea.

— Pe paisprezece, confirmă el.

Continuă să lucreze cu furie şi, pentru prima dată de când începuse dicţionarul, se simţi absorbit de munca sa fără ca aceasta să se mai absoarbă în el. Producea grămezi întregi de hârtie care, din partea lui cel puţin, puteau să se ducă naibii o dată ce erau scrise. Nu revizuia nimic. Lucra neglijent. Dar în mintea sa, undeva, departe de vârtejul activităţii sale, răsărea aceeaşi bine cunoscută întrebare – dacă nu Juliette, atunci cine? – dar dintr-un unghi nou. N-o să-şi mai bată capul. Era ocupat, prins şi comod. Şi totuşi acum, când luna

se apropia de sfârşit întrebarea i se răsucea în minte ca o corabie în cele câteva secunde dinainte de scufundare, dezvăluind o privelişte unică: descoperi un amănunt ce îi întărea bănuielile şi îi sporea dorul. Dacă fata nu era Juliette, atunci de ce îi semăna atât de bine? Un amănunt care schimba totul. Şi, înainte ca aerul să iasă din cala corăbiei, iar chila şi carena să se arate pentru ultima dată înainte să se scufunde în apă, la urmă de tot ţâşni o altă întrebare: ce rol juca Juliette?

Departe de astfel de griji, sfârşitul blând al lui martie înflorea laurii şi migdalii în parcurile şi grădinile oraşului. În ultima zi a lunii, tufele de coacăze erau pline de frunze şi primele gâze ale verii îşi făcură şi ele apariţia. Dintr-o dată, martie se făcu aprilie.

În a doua săptămână a lui aprilie, o corabie cu două catarge intra alunecând leneş în portul din Constantinopole. Goeleta *Tesrifati*, detaşată din escadra Egeei, era comandată de un proaspăt absolvent al şcolii navale din Midilli conduse de Gazi Hassan. Halil Hamit preluase prima sa corabie aşteptându-se la o maşinărie de luptă bine unsă, gata să tragă din toate tunurile de la bord şi pregătită să se strecoare uşor prin strâmtorile înguste ale arhipelagului, zile sau săptămâni în şir în urmărirea inamicului şi în speranţa bătăliei. Dăduse, în schimb, peste un echipaj de răzvrătiţi şi o copaie plină de spărturi, încărcată cu peşte stricat şi praf de puşcă umezit. Acesta din urmă nu mai avea nicio menire, de vreme ce doar trei din cele douăzeci şi opt de tunuri de pe *Tesrifati* puteau să tragă fără să arunce în aer echipajul sau magazia. Se aşteptase la o disciplină bine şmotruită, dar găsise, în cel mai bun caz, un echipaj ce asculta

din inerţie şi sfida din obişnuinţă, un echipaj alcătuit până la unul din datornici, recruţi, hoţi mărunţi, fumători de *kif*[89] şi opiomani. Un fum dulceag se înălţa acum pe puntea de jos. Pe când se chinuia să intre în port Hamit îşi repeta raportul. Era concis: „Două luni de navigaţie între Lissa şi Ancona. Nimic de semnalat.” *Tesrifati* andocase şi Hamit îşi privea echipajul coborând pasarela. Îi detesta pe toţi până la unul. Spera că vor dezerta.

Două zile mai târziu oamenii din echipaj erau din nou pe vas. Fuseseră aduşi în cătuşe noaptea, după ce încercaseră să urce într-o fregată cu destinaţia Trebizond. În clipa asta zăceau în lanţuri sub punte. Hamit însuşi supraveghea încărcarea proviziilor şi descărcarea vechilor butoaie cu peşte împuţit care urmau a fi înlocuite cu altele noi. Încărcătura de salpetru pentru arsenalul din Midilli era stivuită împrejurul punţii inferioare – iată adevăratul scop, după câte înţelegea, pentru care fusese rechemat. Destinaţia încărcăturii îi reamintea de zilele când se căţăra pe scările de frânghie şi de nopţile când studia trigonometria sub supravegherea aspră, dar corectă a sergenţilor, de pedepsele lor neobişnuite dar consolatoare, şi de mângâierile lunii egeene...

Hamit fu smuls brusc din amintirile sale dragi de o ladă ce se legăna peste bord. Avea aproape cinci picioare pătrate şi ateriza cu zgomot pe puntea de la pupa. Un oficial al departamentului beilicului de la Biroul Divanului Imperial îl căuta să semneze ceva.

— A apărut o mică schimbare în plan... începu oficialul în timp ce el semnă.

După o oră, încărcătura se găsea la locul ei, echipajul fără cătuşe trândăvea, iar *Tesrifati* gonea prin Bosfor împinsă de un vânt uşor. Hamit stătea pe puntea din urmă privind lada. Trebuia livrată la Liverre fără întârziere şi conţinutul ei nu trebuia să-l preocupe. Acesta fusese ultimul ordin. După aceea îşi va relua patrularea în Marea Egee.

Oamenii lui Hamit priveau posomorâţi. Descătuşându-i, trebuise să-şi înăbuşe impulsul de a le cere iertare pentru neplăcerile pe care le îndurase㎝. Păreau flămânzi. Îi ocoleau ochii. Se aşteptau la o nenorocire. Hamit dădu lăzii o palmă ca un semn de încurajare. Deodată, dinăuntru se auzi un glas care începu să strige.

— Solicit salvconduct[90]! Solicit acces la ambasadorul veneţian, înlesniri potrivite rangului meu, un tălmaci, bunurile mele, o audienţă la Divan...

Cererile continuată un timp. Hamit ascultă cum devin tot mai puţin vehemente, sfârşind lamentabil cu: „Eu sunt Peter Rathkael-Herbert, internunţiu imperial la Sublima Poartă şi solicit apă”. Apoi: „Apă, vă rog”, apoi: „vă rog” şi apoi din nou tăcere. Halil Hamit îşi chibzui îndatoririle, apoi se duse să aducă o rangă, o cană şi un ulcior de apă proaspătă şi rece pentru oaspetele său.

Lada se afla exact acolo unde se întâlneau soluţiile extreme ale dilemei, adică la mijloc, între trimiterea înapoi a capului internunţiului într-un sac şi escortarea lui până la graniţă cu cea mai mare pompă, drept compensaţie pentru prizonieratul său, explicat acum ca o îngrozitoare eroare a unui tânăr oficial. Bineînţeles, implicaţiile mergeau mult mai departe. Decapitarea internunţiului ar fi fost o aţâţare nesăbuită la război, în rând cu ultimele cuceriri din Transilvania şi cu recentele masacre de pe Drava, un puternic avertisment că forţele otomane erau pregătite să lupte pana în ziua Judecăţii de Apoi. Pe de altă parte, o escortă arăta bunăvoinţă şi însemna sfârşitul rapid al unui război ce nu folosea nimănui. Impasul în care se găseau turcii lângă Belgrad, ca şi numeroasele răscoale antiotomane din Serbia îndreptăţeau această soluţie. Până la urmă compromisul fusese găsit: lada. Dacă internunţiul supravieţuia, toate bune şi frumoase.

Dacă nu, ei bine, la urma urmei nu era decât un duşman.

Înaintând încet pe marea întinsă, *Tesrifati* era o capsulă pătrunsă de duhul răzvrătirii, un semnal ca multe altele la lăsarea nopţii peste Europa – ţăranii care bombăneau din pricina corvezilor, rebeliunea piticilor de la circul din Magdeburg, agitaţia anabaptistă din Turingia – toate acestea clipeau şi ele, aprinzându-se şi stingându-se pe rând. Şi mai sunt şi altele. În aprilie, configuraţia este încă neclară, dar o dată cu creşterea nemulţumirilor populare, asemenea izbucniri vor fi tot mai dese şi semnalele tot mai numeroase, până când din liniile ce unesc un punct cu altul va rezulta o figură îndelung pregătită, aşa cum un mesaj trimis prin heliograf confirmă datele din reţeaua de staţii, fiind reluat apoi prin semnale luminoase din vârful munţilor spre clopotniţe, din turnurile de observaţie spre platforme, joncţiuni strălucitoare între *x* şi *y* direcţionate cu o precizie de până la un grad de arc, în conformitate cu orarele exacte de transmisie şi recepţie. În comparaţie cu reţeaua care îi susţine efemera existenţă strălucitoare, mesajul în sine pare la fel de neînsemnat, precum scrisoarea însăşi este un fleac pe lângă puternicul sistem poştal „Thum und Taxis", iar inelul de la piciorul porumbelului călător pare neglijabil în raport cu zborul său. Aşadar, mesajul ce apare în noaptea aceasta de aprilie este în cel mai bun caz secundar faţă de mijloacele lui de transmitere. E o problemă de scară: individul în raport cu masa geopolitică, monocultura în raport cu eurosistemul. Muritorilor de rând li se pare că erupţiile vulcanice se produc din senin şi absolut la întâmplare, în ciuda eonilor ce avertizează asupra imperceptibilelor mişcări seismice ale plăcilor scoarţei terestre. Dar cum să pui în legătură violenta explozie şi ploaia de pietre încinse aruncate cu mii de picioare pe secundă din crater, cu alunecările lente, imperceptibile, ale

plăcilor tectonice care le-au precedat şi cauzat? Termenii medii lipsesc şi atunci golul este umplut doar de preziceri primitive. Este posibil, oare, ca rufăria de pat a împăratului să prevestească cu adevărat voiajul lui *Tesrifati* din această noapte de aprilie? Şarlatanii se îmbogăţesc pe seama unor astfel de discontinuităţi. Din lipsa punctelor de observaţie suficient de avantajoase, haruspicii se mulţumesc să citească viitorul în zborul păsărilor sau în măruntaiele lor; se practică tot felul de geomanţii şi divinaţii ciudate; structuri şi aranjamente, altfel inocente, capătă în felul acesta puterea să prefigureze catastrofele şi celelalte forme de dezordine. Portocalii de la Versailles, de pildă.

În planul peisagistului Le Notre, totul era foarte clar. Portocalii erau aliniaţi în şiruri drepte între palat şi lacul artificial din spate, cu câte o terasă dublă pe fiecare latură a grădinii. Primul profesor de matematică al lui Ludovic îi spusese că paralelele se întâlnesc într-un punct situat la infinit sau, mai precis, la picioarele tronului lui Dumnezeu. Ludovic prefera a doua metaforă şi îşi aducea deseori aminte de ea legând-o vag de propriul său drept divin. Privind de pe terasă după audienţa de dimineaţă, simţea o uşoară mulţumire la vederea portocalilor în vasele lor cubice de ardezie ce se înşiruiau ordonat către lac. Dacă îşi mijea ochii, rândurile se întâlneau în lac şi Dumnezeu era acolo.

Prima modificare s-a produs cu o lună în urmă; la început a fost o subtilă rearanjare; spre sfârşitul lui martie a devenit mai evidentă. În aprilie era deja de netăgăduit. Şirurile de portocali se uneau. Primul lui gând s-a îndreptat spre vreunul din linguşitorii prea zeloşi care vor fi trudit la lumina lunii să-i mute, aşteptând doar un prilej favorabil pentru a-şi dezvălui identitatea. Privi pomii, zâmbi, bătu din palme şi arătă cu degetul, exclamând „Ha!” pe un ton vesel. Nimeni

nu recunoscu. Poate grădinarii, atunci. Lângă portocali fu rânduit un paznic, dar acesta nu prinse niciun slujitor. Dacă până acum îi confirmaseră paşnic poziţia lui supremă în ordinea lucrurilor, acum portocalii mai mult îi sporeau grijile.

Lucrurile se repetară întocmai în Vendée, perceptorii de impozite se apucaseră de tâlhării, punând taxe ilegale prin mijlocirea aceluiaşi sistem pe care se presupunea că regele îl abolise. Funcţionarii trimişi să înlăture aceste practici fiscale subversive fuseseră alungaţi cu violenţă, iar familiile lor, ameninţate. Un întreg parlament gălăgios se potolise când a anunţat abolirea, drept care îşi simţise confirmată poziţia. Acum însă afacerea se întorsese împotriva sa. Asculta cuvintele „reformă fiscală" cu o nelinişte crescândă şi se întreba ce dezastru va mai provoca următoarea sa iniţiativă. Chiar dacă se abţinea de la orice gest, era conştient că lucrurile se mişcau după voia lor, iar când se mişcau, totul se oprea. Iarăşi portocalii.

Planul său de a reînvia meşteşugul ceasornicăritului (cu ceasornicărese) era încurajator, iar noul Comitet al Afacerilor Maritime fusese bine ales. Şi totuşi evenimentele conspirau împotriva lui. Relatările despre furtunoasa, adunare generală a directorilor Băncii ajunseseră în presă, iar demisia lui monsieur Caburrus părea să confirme aceste ştiri. Diferite agenţii se amuzau calculând deficitul pe baza cifrelor lui Necker, care creşteau şi creşteau cu fiecare nouă valoare publicată săptămânal. Evident, ratificase taxele denumite „vingtièmes", pe care acum parlamentele din Toulouse, Rouen şi Montpellier refuzau să le plătească. În aceste oraşe avuseseră loc tulburări, ca şi acolo unde arrêt-ul pe care îl dăduse a avut parte de o primire ostilă. Lucrările de la Cherbourg erau îngrozitor de întârziate, iar costurile (patru sau poate cinci milioane) creşteau în fiecare lună. Asta măcar era

treaba Ministerului Marinei – Vaudreuil şi Bougainville acordaseră puteri depline secretarilor lor să se încadreze în termen şi în buget. Trimişi de Ministerul de Finanţe, unde exerciţiile lor labirintice de limitare a ravagiilor deficitului atrăseseră laudele tuturor, chiar dacă uşor atenuate, domnii Duluc şi Protagoras trebuiau să plece neîntârziat din Cherbourg la La Rochelle unde îi aşteptau alte sarcini delicate. Vaudreuil îi aprecia mult, chiar şi Cardinalul îşi dăduse consimţământul. Deficitul bugetar era încă ridicat, desigur, dar cât de mare ar fi fost fără eforturile lor? Nici nu îndrăznea să se gândească.

Razele soarelui luminară frontoanele din spatele său, făcând să strălucească terasa, să scânteieze lacul, să se încălzească coridoarele descoperite ale palatului şi să se pârguiască portocalele micuţe şi zbârcite agăţate în pomii din faţa sa.

Acelaşi soare îi încălzea şi pe subsecretarii săi de încredere, care se aflau acum pe înălţimile din jurul Cherbourgului.

— O nebunie, spuse Protagoras.

Însoţitorul lui trecea în revistă scena cu ochi obosiţi, fiind întru totul de aceeaşi părere. Călătoria lor de la Paris durase o săptămână întreagă. Ar fi putut s-o facă în trei zile, dar o sumedenie de mici ocoluri le luaseră mai mult timp decât se aşteptaseră. În turbulenta capitală acestea nu ar fi stârnit prea multe comentarii, dar nici nu ar fi fost explicate cu uşurinţă. Chiar având depline puteri extraordinare, importanţa pe care o dădeau misiunii lor oficialităţile locale din parlamentele din Toulouse, Rouen şi Montpellier era îndoielnică. Şi de ce să se întâlnească noaptea într-un sat de lângă Argentan? Chiar dacă puterea lor era aproape nelimitată, întâlnirile informative cu perceptorii de impozite nemulţumiţi din Vendée nu făceau parte din însărcinările lor oficiale. Mergeau cu poştalionul în etape scurte, pentru a nu

bate la ochi. Călătoria lor fusese presărată cu nenumărate asemenea opriri şi ocolişuri, până în seara trecută când la câteva mile în afara Cherbourgului, s-au întâlnit într-un han cu omul de legătură pe care Cardinalul se străduise atât să-l găsească.

Renunţară la orice introducere. Cei trei stăteau într-o odaie retrasă, în jurul unei mese acoperite de hârtii. Discuţia se purta în engleză. Duluc şi Protagoras priveau cum celălalt aşterne lungi coloane de cifre, subliniind şi însemnând totalurile printr-un sistem complex de trimiteri.

— Le puteţi asemui cu bazinele dintr-un rezervor, le spuse el celor doi care îl priveau peste masă. Nivelul fiecărui bazin în parte poate să crească sau să scadă, dar volumul de apă din rezervor rămâne constant. Diferă doar distribuţia. Europa, ca şi întreaga lume de altfel, face afaceri în acelaşi fel. Fiecare bazin este o ţară cu mai multă sau mai puţină bogăţie. Iată Franţa, de pildă, ea nu are nimic, e o valoare negativă. Totuşi Franţa poate încă să facă afaceri, deoarece, dacă ar fi vândută, încuiată, stocată şi îmbuteliată, valoarea astfel obţinută ar anula deficitul de câteva ori. Acum, prin echilibrarea importurilor cu exporturile, punând în balanţă datoriile externe cu investiţiile şi adăugând venitul pe capul fiecăruia dintre supuşii săi, un stat poate fi „evaluat” primind o cifră corespunzătoare valorii pe care o reprezintă. Până aici totul este cunoscut. Când aceste valori sunt combinate, ele dau o altă cifră reprezentând volumul întregului rezervor sau bogăţia tuturor naţiunilor. Oricum, interesul meu este legat de bazine.

— De bazine? îl întrerupse Protagoras.

— Adică de naţiunile luate fiecare în parte. Acestea pot fi calculate scăzând din exporturi plata datoriilor externe, cheltuielile pentru salarii şi împrumuturi, plus costurile importurilor. Cifra finală reprezintă bogăţia naţiunii. În teorie e

simplu. În practică... – arătă cu mâna spre cufărul lui care gemea de hârtii – e o altă poveste. Totuşi, Cardinalul nostru plăteşte frumos pentru...

— Cardinalul? îl întrerupse Duluc tăios. Noi nu cunoaştem niciun cardinal.

Cel de-al treilea rămase descumpănit pentru o clipă, apoi îşi reveni.

— Desigur, spuse el repede. Aşadar *prietenul* vostru a comandat o sinteză a ultimilor trei ani fiscali din Anglia. După cum am spus, calculele nu sunt niciodată exacte. Matematic vorbind, toată afacerea este îngrozitor de plicticoasă. Apar erori, ca şi alţi factori ce nu pot fi contabilizaţi: mărfuri de contrabandă, împrumuturi neoficiale, mărfuri în tranzit şi altele asemenea. Dar, în general, acestea sunt neglijabile, iar dacă nu sunt, se admite un rabat. Eu cer o exactitate de cel mult doi sau trei la sută. Iată de ce aceste cifre mă zăpăcesc. Le-am verificat de două ori până acum. În toţi trei anii apare o diferenţă de aproape patru la sută, ceea ce înseamnă mai multe milioane de lire. E ca şi când cineva conduce undeva o bancă naţională, dar în afara sistemului bancar. Un lucru şi mai straniu: banii nu reintră niciodată în sistem şi nici altă ţară nu prezintă o creştere corespunzătoare. Asta înseamnă că banii nu sunt folosiţi. Sunt depuşi undeva, într-o formă sau alta. Unde şi cum, nu ştiu. Dar ei există, domnilor, şi asta e cert.

El îi privi, aşteptând să vadă pe chipul lor surprindere sau curiozitate; Protagoras şi Duluc nu făcură decât să încuviinţeze.

— Şi încă ceva, continuă el. Am făcut aceleaşi calcule pentru aceiaşi ani din secolul trecut; rezultatele au fost identice şi pariez că şi ceilalţi ani arată acelaşi deficit. Acela care controlează procesul deţine o sumă mai mare decât capitalul oricărui stat din lume.

După ce bărbatul îşi împachetă hârtiile şi plecă în grabă să prindă vasul de dimineaţă, Duluc se aşeză la masă şi scrise două scurte mesaje.

Primul era pentru Cardinal: „Tot ce a afirmat Jaques despre sine şi organizaţia sa e adevărat. Avem confirmarea. Procedăm la ultimele aranjamente în La Rochelle. Cauza noastră este în siguranţă.” Al doilea era pentru Jaques însuşi şi cuprindea doar numele interlocutorului şi relatarea concluziilor deduse din calculele acestuia. Era suficient, Jaques sau partenerii săi vor prelua problema. În încheiere, adăugă: „Până pe treizeci” drept iscălitură şi sigilă cu grijă scrisoarea. Va călători, probabil, cu acelaşi vas ca şi victima sa.

În dimineaţa următoare, privi alături de Protagoras vasul ce se strecura prudent pe lângă „îmbunătăţiri” ca să iasă din radă. Pentru navele mai mari intrarea în port ajunsese un coşmar. Dintr-un motiv simplu: în portul Cherbourg se bălăcea un monstru din lemn cu o lungime de două sute de metri şi cu o lăţime variabilă, cu piloni şi excrescenţe bizare ce ţâşneau înclinate sub diferite unghiuri pe toată lungimea lui, bombându-se acolo unde se descărcaseră mormane întregi de materiale de construcţie nefolosite. Prima secţiune era dreaptă, a doua curbă, iar în a treia, şi una şi alta. Monstrul zăcea de-a curmezişul în rada portului; el se sfârşea cu un turn turtit care, se uită el strâmb, părea să fie înălţat cu roaba. În limba funcţionărească a documentelor ce se tot revărsaseră pe birourile directorilor până când teancului i se adăugară şi demisiile acestora, construcţia se numea „Noul Dig” – crocodilul sacru al Biroului, care-şi mânca preoţii.

— O pură nebunie, spuse Protagoras încă o dată.

Fortificaţiile erau destul de modeste: nişte simple eşafodaje şi barăci în cea mai mare parte. Digul era de vină. Cetăţenii din Cherbourg susţineau că vasele care cu zece-douăzeci de ani în urmă acostau la ei foloseau acum porturile de la nord sau de la sud. Hanurile erau goale şi cheiurile lâncezeau. Oraşul agoniza. Locuitorii strângeau

semnături pe o petiţie adresată regelui. Criza de lemn era o pură invenţie. Nu era nevoie de mai mult lemn, ci de mai puţin, şi nu în port. În cele două săptămâni care urmară, Duluc şi Protagoras îşi vor îndeplini conştiincios rolurile, ascultând cu atenţie aceste plângeri. Vor închide ochii la actele minore de sabotaj şi îşi vor astupa urechile la rapoartele despre magaziile de pe o rază de câteva mile împrejur ce gemeau de transporturi întregi de lemn confiscate. Vor recomanda ca la prima ocazie să se renunţe la proiect. La o depărtare de câteva leghe o fregată naviga spre nord-est; mai târziu ea avea să figureze în petiţie. Duluc şi Protagoras se întoarseră din punctul lor de observaţie şi reveniră la trăsură. Gândurile lor zburau deja spre sud, către La Rochelle unde îi aştepta un cu totul alt proiect.

Gonită de o briză puternică, fregata cu numele schimbat de *Tisiphone* naviga în susul canalului spre portul Deal. Era încărcată cu pulbere de mangal şi comandantul ei încă spera să prindă mareea de a doua zi. Vântul din spate suflă până spre seară, apoi se opri. Când *Tisiphone* ajunse la Deal a doua zi pe la patru după-amiaza, mareea se schimbase deja. Goeleta *Baziliscul* şi cuterul *Sprinteioara* se aflau deja la ancoră. *Tisiphone* li se alătură peste noapte, pornind dimineaţa următoare spre Upper Pool. Siajele corăbiilor din faţă şi curenţii transversali din albia râului ricoşau din mal în mal, legănând uşor fregata ce înainta o dată cu mişcarea lentă a fluxului către oraş. Pe punţile inferioare, în butoaiele bine înfundate mangalul se mişca în toate părţile, formând vârtejuri prolifice şi caruseluri de negru pe negru, modele ciudate în lentele unduiri şi rotiri ale straturilor amestecate ca

un tainic ecou al curenţilor ce se ciocneau. Fregata acostă în Docul Reginei pe la ceasul şase seara; sosirea ei atrase privirea vigilentă a căpitanului Guardian, aflat cu cincizeci de iarzi mai sus de *Vendragon.*

— *Tisiphone*, îl vesti el pe căpitanul Roy care scruta aprobator poliţa căminului său. „De la Lisabona prin Cherbourg, transportând mangal", citi el în buletinul ce anunţase plecarea ei cu o lună înainte. A sosit devreme.

— Trebuie să fi ocolit Cherbourgul, speculă Roy.

— Aha.

Lucrările din Cherbourg îi erau cunoscute din raport. Eben privi înapoi spre *Vendragon.* Aşa cum promisese, nu scăpase vasul din ochi, cu toate că nu avea prea multe de raportat. Încărcarea încetase acum câteva săptămâni şi, în afara unui paznic singuratic, în dreptul corăbiei cheiul era pustiu. De câteva ori i se păruse că vede lumini mişcându-se sub punte, scurte licăriri întrezărite printre duşumele, dar de câteva săptămâni nimeni nu se urcase pe vas şi nici nu se aduseseră provizii. Părea să fie o cabină pentru pasageri clandestini. Cât timp veghease, grijile sale fuseseră destul de confuze şi neînsemnate, nu le putea descrie; cu toate acestea, o nelinişte vagă puse stăpânire pe el în ultimele săptămâni. Cum s-o exprime? Cheiurile de pe malul râului erau altfel ca înainte, iar schimbarea, deşi încă neclară, era din rău în mai rău.

Docurile fuseseră dintotdeauna un loc aparte, cu propriile sale legi şi obiceiuri, dispute şi vendete. Dar lui Eben i se părea că în ultima vreme aceste legi şi obiceiuri fuseseră abandonate, în timp ce răfuielile şi vendetele erau tot mai virulente. Se punea la cale o nouă ticăloşie. Văzuse un om doborât la pământ şi lăsat să moară pe chei şi auzise că unul dintre vameşi fusese târât pe malul sudic şi forţat să treacă printre două rânduri

de bătăuşi. Obişnuitele încăierări degenerau acum în lovituri de pumn, iar schimburile de pumni în bătăi brutale.

Pentru prima dată în viaţă, portul i se părea un loc periculos, iar o importantă consecinţă a acestei schimbări o reprezenta căpitanul Roy. Omul cu picioarele amputate era o figură respectată de mulţi în docuri şi pe cheiuri. Protejat de zvonurile despre o mare comoară îngropată, de respectul cuvenit pentru deplina cunoaştere a porturilor lumii dobândită în anii tinereţii petrecute pe mare, ca şi de simpatia pentru pierderea picioarelor, căpitanul Roy patrula pe docuri încă dinainte că Eben să se stabilească acolo. Dimineţile vindea fitile prin pieţele oraşului; după-amiezele şi serile îl găseau inevitabil înapoi la râu. Nimeni nu-l atingea pe căpitan nici cu un deget – aceasta era lege. Acum două săptămâni însă, în prima zi a lunii trecea pe lângă o ceată de mici derbedei care încărcau lăzi într-o luntre. Căpitanul Roy se făcu că nu vede furtul şi trecu mai departe de-a lungul cheiului. Şi asta făcea parte din reguli. După puţin timp auzi paşi grăbiţi. Brusc fu luat pe sus şi azvârlit în apă. Bordurile înalte ale luntrei nu îi îngăduiau să se agaţe cu mâinile. Bătu apa cu cioturile picioarelor, dar fără folos. Se îneca, dar derbedeii îl lăsară în voia sorţii.

Se spunea că un barcagiu îl trăsese afară tocmai când era gata să se înece, sufocându-se, tremurând de frig şi înjurându-i pe atacatori. Era ameţit din pricina şocului. Nu mai încăpea îndoială: încercaseră să-l ucidă pur şi simplu; or, asta nu mai făcea parte din reguli. Auzind de întâmplare, căpitanul Guardian întrebase de el şi îl găsise încă tremurând sub debarcaderul de lângă Tower Stairs. O privire aruncată căpitanului Roy îl convinsese pe Eben că douăzeci de ani de viaţă singuratică trebuiau să ia sfârşit. În după-amiaza aceea, căpitanul fu instalat în „Cuibul de Cioară”. Docurile se schimbaseră şi, o dată cu ele, şi viaţa

lui. Curând, oaspetele său se dovedi un tovarăş agreabil. Împărţeau acelaşi entuziasm şi discutau în termeni comuni. Roy începu să vândă din nou fitile, iar Eben să vegheze la mişcările de pe *Vendragon.* Seara aceasta urma să fie prima lor ieşire împreună. Era o încercare şi, după cum înţelese Eben, o recompensă simbolică pentru ospitalitatea sa. Pe cheltuiala căpitanului Roy şi la insistenţele lui mergeau să-l vadă pe Mâncătorul de Piatră.

După două ore, patru mile şi cinci şilingi, cei doi căpitani stăteau înghesuiţi într-o încăpere din Cockspur Street aşteptând să apară Francis Battalia – Mâncătorul de Piatră. Căpitanul Roy făcu scandal când patru bărbaţi îndesaţi, conduşi de un ins mărunt şi gălbejit, se duseseră drept în faţă şi intraseră fără să plătească. De ce el să plătească şi ei nu? Îl lămuriră că ei nu doreau să asiste la spectacol şi, într-adevăr, privind prin încăpere, Eben nu-i mai văzu. Câteva trepte duceau la etaj. În mulţime erau tineri şi femei de rând. Un cap drăguţ cu zulufi roşcovani îi atrase atenţia. Pe fată o însoţeau doi tineri; privi din nou, apoi încă o dată. I se părea ciudat să-l vadă acolo. Capul cârlionţat spuse ceva şi cei doi se întoarseră spre ea. Ochelarii, haina caraghioasă – nu se înşela. Făcu semn cu mâna pe deasupra mulţimii şi strigă.

— Tinere Lemprière! Tânărul privi împrejur. Eben flutură din nou mâna. Vino aici, îl chemă el.

Eben văzu cum cei trei se strecoară prin mulţime spre el.

— Încântată de cunoştinţă, Lydia.

Eben strânse mâna întinsă.

— Şi domnul Septimus Praeceps, încheie Lemprière prezentările.

Eben îl prezentă celor trei pe căpitanul Roy şi îl cântări din ochi pe tânărul prezentat ca fiind „Septimus”.

— Ne-am mai întâlnit? îl întrebă el.

Figura îi era cunoscută. De departe, dar îşi amintea.

— La familia De Vere, de Crăciun, spuse Septimus.

— O, desigur, da...

Dar amintirea îi venea de demult, cu mult înainte de Crăciun. Bâjbâia după ea.

— Ce veşti mai ai despre *Vendragon*? întrebă Lemprière.

Guardian ar fi vrut să-i vorbească despre valul de violenţe ce cuprinsese cheiurile, despre căpitanul Roy şi despre propriile sale temeri, dar spuse doar atât:

— Câteva luminiţe sub punte şi nimic altceva. E încărcată şi gata de drum. Ce-ai găsit la Coade?

Lemprière ar fi vrut să-i spună o poveste stranie şi să-i împărtăşească o mare bănuială.

— Nimic din ceea ce m-ar ajuta să înţeleg planurile celor de pe *Vendragon.*

— Nişte statui, spuse căpitanul Roy. Asta e tot ce se ascunde acolo.

— Ştie deja, îl lămuri Eben.

Ajutoarele din spatele încăperii stingeau lămpile cu ulei. Eben privi încă o dată chipul lui Septimus.

— Saint Helier! exclamă el brusc. Ne-am întâlnit pe insula Jersey.

— Jersey? Lemprière îşi mută privirea de la Eben la Septimus.

— Nu cred, răspunse Septimus.

— Nu uit niciodată chipul unui om pe care-l văd, zise Eben.

— Imposibil. Nu am pus niciodată piciorul în Jersey.

— Sşş! şuieră o tânără din faţa lor.

— E foarte întuneric aici, se scuză Lemprière.

Mulţimea fremăta şi se dădu la o parte, lăsând să treacă spre podium un bărbat scund şi îndesat care întoarse către public o faţă urâtă, dar inteligentă.

— Sunt Francis Battalia, anunţă el, cunoscut mai ales sub numele de Mâncătorul de Piatră! Primul meu număr din seara aceasta este *Panaşul de Piatră.*

Acestea fiind zise, luă o mână plină de pietriş, îşi umplu gura şi dădu capul pe spate. Obrajii i se umflară, apoi se destinseră şi pietrişul fu proiectat în sus ca o jerbă; rămase o clipă suspendat, apoi căzu înapoi în gură. Figura se repetă imediat. Pietrişul ţâşni încă o dată, dar nu tot atât de sus. Lemprière privi cum beregata Mâncătorului de Piatră se contractă, împingând pietricelele spre stomac. Pe măsură ce era înghiţit Panaşul de Piatră se rărea din ce în ce, până când din el mai rămase doar o pietricică ţinută între dinţi. Scuipă şi pietricica zbură, lovi tavanul de lemn, apoi căzu înapoi pentru a fi înghiţită în aceeaşi clipă. Un moment de tăcere, apoi întreaga încăpere izbucni în aplauze puternice.

— Vă mulţumesc, spuse Mâncătorul de Pietre. Şi acum, pentru *Canonada de Prundiş*, trebuie să-mi pun pălăria...

Lui Eben îi plăcea spectacolul mai mult decât se aşteptase. Chipul lui Septimus nu-i dădea însă pace. Când îl privi din nou pe tânăr, primul gând i se confirmă. Se întâlniseră în Jersey, fără îndoială, era sigur de asta. Ah, dacă ar fi putut să-şi amintească împrejurările, sau măcar anul! Ce păcat că memoria lui se limita la un chip şi atât.

— Pentru următorul număr trebuie să rog pe cineva din public să mă ajute, spuse Mâncătorul de Piatră.

— Du-te, îl înghionti Lydia pe Lemprière.

— Doar nu degeaba ai adus special chestia aia afurisită, interveni Septimus.

Şovăitor, Lemprière scoase din buzunar o piatră mare, gălbuie.

— Pentru *Înghiţirea Pietrei Mari*, vă rog să-mi daţi un bolovan, continuă Mâncătorul de Piatră.

„Aceeaşi faţă”, gândea Eben.

— Sşş! îl admonestă tânăra femeie pe Lemprière care protesta ori de câte ori Septimus îl împingea în faţă să-şi ofere piatra.

— Sşş! şuieră căpitanul Roy la rândul lui spre femeie.

Un ropot de aplauze însoţi înaintarea ezitantă a lui Lemprière spre podium. Mergea strângând piatra în pumn.

— Ce omuleţ urât! remarcă femeia spre soţul ei care îşi privi încălţările şi îl văzu acolo jos pe căpitanul Roy.

— Mulţumesc, spuse Mâncătorul de Piatră luând de la Lemprière bucata de piatră artificială Coade.

O pipăi, apoi se încruntă. Era ceva ciudat cu ea. Francis Battalia îşi dădu capul pe spate, aşeză cu grijă piatra în gură şi începu să mişte din gât. Încetişor, puţin câte puţin, piatra coborî. Când i se mai văzu doar vârful, Battalia fu cuprins brusc de panică. Era ceva în neregulă cu această piatră deosebită. În momentul acela se întâmplară trei lucruri deodată: Sir John Fielding apăru în spatele mulţimii şi le spuse tuturor să rămână pe loc, căpitanul Roy o muşcă pe femeia cârcotaşă de picior, iar Francis Battalia înghiţi piatra care avea să pună capăt carierei sale, într-un mod prematur şi nemeritat. După aceea se produse o învălmăşeală cumplită.

Femeia ţipă şi se zbătu. Un grup de poliţişti năvăli în încăpere şi urcă scara. Lydia se retrase lângă perete. O lampă cu ulei căzu pe podea. Septimus sări departe de flăcări. Căpitanul Roy o muşcă din nou pe femeie. Cei patru indivizi care intraseră prin faţă năvăliră pe trepte urmăriţi de oamenii lui Sir John. Septimus se lipi de perete. Femeia încercă să-l lovească cu piciorul pe căpitanul Roy. Lemprière o trase pe Lydia departe de uleiul de lampă împrăştiat. Uleiul îşi întinse o limbă de flăcări pe podea. Oamenii lui Sir John tăbărâră pe cei patru. Spectatorii se împrăştiară

care încotro. Căpitanul Guardian îl văzu pe Lemprière privindu-l atent pe omuleţul gălbejit care-i însoţise pe cei patru. Sir John Fielding, nu observă semnul pe care omuleţul îl făcu spre Lemprière. Septimus părea să se fi lipit de zid. Gardienii, ocupaţi cu cei patru, nu-l văzută pe omuleţ ieşind liniştit din încăpere. Căpitanul Roy o muşcă pe Lydia din greşeală. Lydia o pocni pe femeia cârcotaşă dinadins. Francis Battalia înghiţea greu şi îndemna la calm. Gardienii îi târâră afară pe cei patru. Sir John Fielding le mulţumi tuturor pentru cooperare şi cu toţii îl aplaudară pe Sir John.

— Septimus!

Lemprière păşi peste flăcările ce se stingeau şi îşi scutură prietenul de umăr. Septimus nu răspunse. Stătea lipit de perete, cu ochii închişi. Faţa îi era palidă.

— Lasă-l, se auzi din spate vocea Lydiei care călca în picioare ultimele flăcări.

Când termină, îl prinse de umăr şi îl împinse înainte.

— Nu e rănit, spuse ea conducându-l spre uşă pe Septimus care ţinea încă ochii închişi. Flăcările, îl lămuri ea pe Lemprière. Nu-ţi fă griji. Am mai văzut din astea şi înainte.

Lemprière înţelese că fusese concediat. Se alătură celor doi căpitani.

— N-am mai simţit aşa o spaimă de când vânam balene, spuse căpitanul Roy.

Căpitanul Guardian încuviinţă.

— Focul, spuse Lemprière. Îi este tare frică de flăcări.

De abia acum înţelesese. Guardian încuviinţă încă o dată.

— M-am înşelat în privinţa lui, spuse el. Şi totuşi seamănă leit cu bărbatul pe care l-am cunoscut la Saint Helier.

Împrejurările în care îl cunoscuse îi reveniră brusc în minte: o întrecere între băutori.

— Era cu douăzeci de ani în urmă, cel puţin.

— Leit? întrebă Lemprière. Cum aşa?

— Seamănă cu bărbatul de care îmi amintesc, numai că Septimus al tău trebuie să fi fost un ţânc pe atunci; doar dacă nu a îmbătrânit deloc în douăzeci de ani.

— Sunt sigur că dacă o asemenea întâlnire ar fi avut loc, ar fi pomenit de ea, îi spuse John căpitanului.

Stăteau tustrei în mijlocul mulţimii care nu ştia dacă să rămână sau să plece. La etaj se auzeau paşii apăsaţi ai legii.

— Trebuia să plătească şi ei, ca toţi ceilalţi, spuse Lemprière, gândindu-se la cei patru care intraseră prin faţă. Acum sunt la loc sigur.

Eben îl privi pieziş. Se gândea la omuleţul palid, la gestul de recunoaştere adresat lui Lemprière când se îndepărtase cu sânge rece. Era tânărul unul dintre ei? Greu de crezut, şi totuşi...

— Bine, dar nu pentru asta i-au înhăţat, dragă, se adresă căpitanul Roy lui Lemprière. Nu făceau parte din public.

— Atunci, de ce? Cine erau?

Dar chiar în clipa când pronunţă aceste cuvinte, Lemprière îşi aminti de pirpiriul zărit în faţa hanului în ziua în care vorbise cu văduva Neagle; era acelaşi bărbat – Stoltz. Aşadar cei patru indivizi târâţi afară în seara asta...

— Erau oamenii lui Farina, îi spuse Eben.

Cinci saltele de paie, cinci scaune, o masă, o hartă a oraşului, cinci pahare pe jumătate goale, cinci farfurii, cinci porţii pe jumătate mâncate.

— Câţi bărbaţi, sergent? întrerupse Sir John inventarul.

— Patru, Sir John.

— Încă o dată.

— Patru, Sir John.

— Mulţumesc, sergent.

Stoltz ori scăpase în acea învălmăşeală, ori se întorsese în mijlocul ei, ori nu fusese niciodată acolo... Nu, informaţia fusese bună.

— Acuzaţi-i de conspiraţie, de scandal, de orice, îl concedie el obosit pe sergent.

Celulele conspirative apăruseră peste tot în oraş şi Stoltz ar fi fost o captură pe cinste. Mâna dreaptă a lui Farina, *eminenţa* sa *cenuşie*, administratorul şi casierul adunăturii sale Stoltz ar fi putut chiar să-l conducă la Farina, care era o fantomă. Descinderile sale ajungeau întotdeauna prea târziu, de fiecare dată cei suspecţi erau avertizaţi, lăsând urme proaspete, cearşafuri calde încă, uşi legănându-se, lumânări fumegânde, servitori cu buzele pecetluite care „n-au văzut nimic”. În seara asta, lovise şi ratase încă o dată. Rămas în libertate, Farina lucra în subteranele oraşului, hrănindu-i nemulţumirile şi devenind tot mai puternic.

În schimb, oraşul îl hrănea din belşug cu crime aparent lipsite de motiv, iar Farina le dădea un sens, ca un parazit trăind în simbioză cu gazda sa. Procesul împotriva lui Clary avea să se prăbuşească în câteva zile. Sir John ştia că este incendiator, ca şi pompierii de la Sun-Fire, dar nimeni nu cunoştea motivul faptelor lui. Garow şi Leech erau de aceeaşi teapă. Temniţele gemeau de dezertori – recruţi ghinionişti care dăduseră foc închisorii Savoy săptămâna trecută. Un temnicer fusese luat ostatic şi aproape că arsese de viu. Incendiatorii erau închişi acum la Tilt-yard, dar simpatia publicului era de partea lor. Pe latura sudică a râului i se dăduse foc unui vameş care fusese silit apoi să alerge cuprins de flăcări de-a lungul debarcaderului. Un bărbat necunoscut fusese înjunghiat mortal în plină zi la coborârea din diligenţa de Dover. Sir John descoperise doar

că fusese la Cherbourg cu o zi înainte. Cufărul lui era plin cu hârtii, iar hârtiile erau pline cu cifre, fără niciun nume. Până şi Biblia lui avea prima pagină ruptă.

Tocmai aici era miezul problemei: nimeni nu spunea nimic pe faţă. Toate aceste evenimente îngrijorătoare, rău prevestitoare, purtau o ameninţare nedesluşită, dar pe care, bănuia el, numai Farina o înţelegea. Sinuciderile de la loterie erau în creştere. Ce să însemne asta oare? Un domn pe nume Wyatt inventase un spital mobil, o chestie isteaţă cu ferestre şi hublouri de ventilaţie, pe care îl instalase pe terasa din Somerset Place. Odată demontat, începea în două căruţe. Ingenios, dar faptul îl nelinişti pe Sir John. Un spital trebuia să fie stabil, ca Biroul anchetatorilor sau Tribunalul, ca Parlamentul, palatul sau închisoarea. Lucruri ce stăteau pe loc când toate celelalte alunecau la vale. Henry ar fi înţeles asta şi ar fi ştiut ce-i de făcut. El însă părea să rămână în urmă pe măsură ce evenimentele se înmulţeau. Mergea îndărăt. Până şi băiatul care îi călăuzea paşii îi arăta mai puţină simpatie – fusese nevoit să folosească din nou funia. Investigaţiile sale pe marginea crimelor acelea stranii (figurând acum în gândurile sale ca „Omoruri rituale”) îi dădeau o oarecare satisfacţie; dar chiar şi aici bâjbâia. Femeia Karin, după ce i se dăduse să mănânce, fu adusă în faţa sa din nou; o cercetase cu blândeţe şi insistenţă, lăsând deoparte unele lucruri, reîntorcându-se la altele de câteva ori, până când fiecare detaliu fu dezvăluit şi faptele cernute cu grijă.

Ultima dată văzuse victima cu cinci luni în urmă într-o tavernă numită „Leul Roşu”, pe care Sir John o cunoştea de mult. Rosalie dispăruse după aceea şi era încă un mister unde fusese până în noaptea morţii sale. O vizită în acel local şi câteva întrebări discrete nu îi aduseră nimic nou. Acolo era un fel de club unde membrii săi se

întâlneau în mod regulat – porci, carne de porc, ceva de felul ăsta. Aproape tot timpul şi-l petreceau cu băutura şi cu diferite concursuri sub oblăduirea proprietăresei, o hoaşcă pe care Sir John şi-o reamintea ca fiind deja foarte bătrână încă acum douăzeci de ani şi care avea un soţ neputincios. Ea îşi apărase cu căldură clienţii, spunând că sunt băieţi buni, cam nebuni uneori, dar care, la urma urmei, sunt oameni tineri preocupaţi doar de paharele şi târfele lor. Cotoroanţa îi explică lui Sir John amănuntele complicate ale Jocului Cupelor.

— Premiul din noaptea aceea a fost Rosalie, îi spusese baba.

— Premiul?

— Învingătorul urma s-o aibă în noaptea aceea; dacă mai era în stare.

— Şi *cine* a fost învingătorul din noaptea aceea? întrebă Sir John încetişor.

— Oh, dragul meu, unu' nou-venit, de bună seamă, nu l-am mai văzut înainte şi nici după aia decât o dată. Numele, lasă-mă să mă gândesc. A mai trecut pe-aici acu' o lună sau cam aşa ceva, un francez, pare-mi-se...

O slujnică tocmai trecea prin bucătărie ducând o gâscă moartă.

— Jemmy! strigă babornița. Cine era flăcăul care a câştigat Jocul Cupelor; ăla nou, cu nume franţuzesc?

Jemmy se gândi o clipă.

— Pierre, spuse ea. Cam costeliv. Nu-l strigau, stai să văd, Lungu' Pierre?

— Aşa-i, spuse baba nesigură, Lungu' Pierre.

Sir John îşi întoarse încet capul spre ea. Un zâmbet slab trecu peste chipul lui.

— Lem-pri-ère, pronunţă el cu grijă.

— Da, da, zise Cotoroanţa cu o subită convingere. *Ăsta-i* numele, Lemprière.

La nicio jumătate de milă depărtare, subiectul acestei discuţii de care n-avea habar stătea cuibărit

în gândurile sale ca într-un cocon de mătase. În tot acel blând aprilie, tulburat doar de vizita la Mâncătorul de Piatră şi de o cădere de zăpadă pe data de cinci, Lemprière dăduse o raită prin regatele dicţionarului său.

Trecea ca o nălucă a viitorului printre isauri şi lacedemonieni războinici, lestrigoni care mâncau marinarii naufragiaţi pe tărâmurile lor şi manciurieni mâncători de câini. În Latium se plimbă printre laurii proaspăt înfrunziţi pe pământurile pe care avea să se înalţe mai târziu Roma şi cutreieră prin Subtitra, amestecându-se printre curtezanele vopsite, printre hoţii adunaţi în Tabernae Novae şi prizonierii care se jeleau în subteranele din Tullianum. Peste întinderile Mesopotamiei, Panoniei şi Sarmaţiei trasă linii reprezentând graniţe şi puse puncte pentru viitoarele oraşe. Văzu cătune ce aveau să concureze mai târziu cu Roma şi Babilonul: Lutetia, Olisipio şi Londinium, sau locuri stranii ce într-o zi se vor scufunda în pământ, lăsând în urma lor poveşti de necrezut: Ophiodes, insula de topaz aşa de orbitoare încât apărea doar noaptea; labirinturile din Lemnos, Creta şi Assinoe, unde crocodilii sacri îmbălsămaţi erau ascunşi în una din cele trei mii de camere din adânc; Samotrace, unde misterele îşi începeau existenţa încă înainte de a pătrunde adânc în gândurile oamenilor. Trecu prin Trapezus pe coasta Pontului Euxin şi ajunse în colţuroasa insulă Leuke[91] din largul mării unde, după legendă, Ahile a luat-o pe Ifigenia de mireasă. Dar nu o găsi acolo. Din închisul *Palus Meotis* porni prin Bosforul cimerian şi cel trac spre Mediterana, de aici în nord spre Liburnia, în sud peste bancurile de nisip din Melita şi Utica unde se refugiaseră cartaginezii după ce asediul fu pierdut şi oraşul incendiat. Apoi de-a lungul ţărmurilor stâncoase din Seriphus (moştenirea Danaei), peste colinele roditoare din Naxos (unde Ariadna plânsese după Teseu), udate de braţele fluviului

Scamandru (numit Xanthus de către zeiţele care se scăldaseră acolo înainte de judecata fatală a lui Paris: Minerva, Junona, Venus). Pe toate acestea se pornise să le caute.

Dar Xanthus era acum un pârâu mâlos, Cartagina – o ruină, Zama, un loc unde sângele oştirilor lui Scipio şi Hanibal se scursese de mult în pământ. Era un nepoftit care răscolea cenuşa. Lubernia era acum arena unui jalnic război de frontieră, după câte auzise. Quiza era pe coastă, parcă în Mauritania. În Onoeum nu se întâmplase nimic demn de semnalat. Taenarum era doar cel mai sudic vârf al Europei. Velinus, o baltă stătută, iar în Umbria ploua foarte des. Cineva menţionase cetatea Xylenopolis. Pliniu? Pe malurile Zyrasului nu se găsea însă mai nimic.

Pe măsură ce săptămânile lui aprilie treceau una după alta, începu să creadă că o dată cu aceste oraşe, regate, insule şi mări, se pierduse ceva: puterea ce o aveau asupra lui slăbise şi atunci părerile lui despre toate acestea se schimbară şi ele. Contururile rămâneau, dar miezul lor era acum sec şi uscat. Dacă i-ar fi trecut prin minte să-şi vâre braţul prin pielea sfărâmicioasă a lucrurilor ar fi găsit carnea desprinsă fâşii pe dinăuntru, la fel şi inima şi plămânii. Această lume nu avea să piară niciodată, dar pământurile şi pietrele se topeau, râurile şi mările secau, iar substanţa ei vie, primordială sângera, aşa cum nisipul se scurge în clepsidră şi viitorul picură ritmic peste trecut. Amăgindu-se mai puţin, Lemprière ştia acum că scepticismul îşi avea preţul său. Câmpurile pe care imaginaţia sa zburdase cândva se uscau, arse de secetă, iar vechii eroi erau dezmoşteniţi; unde erau acum regatele lor? Rătăceau fără ţintă. Se afla şi el acolo, printre ei, într-un oraş de exilaţi, cercetându-le chipurile, trecând de la unii la alţii, căutând-o. Ifigenia fugise din Taurida cu fratele ei şi prietenul acestuia. Unde s-au dus? Statuia Dianei, pe care o luaseră cu ei, a ajuns mai târziu

în Comana sau în Sparta, ori Aricia (aici relatările se contraziceau); Oreste şi Pilade s-au reîntors în Argos, dar Ifigenia s-a alăturat acestor rătăciţi care îşi uitaseră începuturile şi nu mai ştiau încotro se duc. Dincolo de oraş se întindeau doar câmpuri nesfârşite şi zări mohorâte. Chipurile eroilor din legende nu mai erau decât nişte măşti mortuare, simple simulacre ale amintirilor. Doar cetăţile rămâneau în picioare: Troia sau Cartagina, prima sau a doua Romă – zidurile înfruntau timpul, adăpostind aducerile aminte. Mirosul incendiilor făcu însă prima breşă. O s-o găsească pe fată înainte ca soldaţii să se năpustească pe străzi, spărgând uşile, aprinzând acoperişurile, căutând răsplata lui Paris, giuvaerul ce îi absorbea pe toţi înăuntru. Prin faţa ochilor îi trecu chip după chip, dar niciunul din ele nu era cel căutat. Danae, Ifigenia, Elena... Niciuna, Juliette.

Trecuseră cinci zile, cinci zile în care oamenii lui au zăcut pe puntea inferioară, sorbind din pipă fumul cu miros de răşină sau pescuind fără succes de la pupa lui *Tesrifati.* Hamit ştia că nu se schimbase nimic. Erau mai răi decât câinii, duhnind şi scărpinându-se, împărţind în dreapta şi-n stânga picioare şi înjurături, râzând de el pe la spate. Îi spuneau „băieţaş”, iar el îi ura. Se gândea adesea la Midilli, la camarazii săi şi la sergenţi; apoi privea vasul – vedea o şandrama plină de scursuri şi simţea cum îl părăseşte curajul. În aceste momente de disperare se refugia în cală, unde îl îngrijea conştiincios pe misteriosul bărbat din ladă. În fiecare zi cobora sub punte cu un ulcior cu apă şi un săculeţ cu pesmeţi. Destul că era încuiat într-o ladă în căldura sufocantă de pe Mediterana, ce să-l mai sâcâie şi cu peşte împuţit

şi sărat?! De îndată ce îndatoririle îi îngăduiau stăteau de vorbă pe îndelete: Hamit se plângea de echipajul său, iar oaspetele său îi răspundea într-un amestec înfiorător de turcă stâlcită şi o limbă pe care el nu o înţelegea, în afară de un singur cuvânt: „apă", pe care-l rostea cel dintâi. Tânărul stătea rezemat de ladă, internunţiul înţepenit în ea, în timp ce în jurul lor lemnăria lui *Tesrifati* trosnea, apa clipocea pe fundul vasului, iar şoarecii mişunau fără frică pe butoaiele cu salpetru – cu toţii nişte refugiaţi, uniţi prin nenorocirile de tot felul ce se abăteau asupra lor.

În prima săptămână vremea a fost frumoasă, vântul a suflat din pupa şi *Tesrifati* şi-a urmat drumul spre vest, către destinaţie. Hamit hotărâse să renunţe la Strâmtoarea Messina şi să înconjure Sicilia ca să intre în Marea Tireniană dinspre sud, între Marsala şi Cartagina. Bancurile de nisip de la Syrtes erau tot timpul la babord şi vremea constantă îi scutise de muncă pe marinarii care se lăsară stăpâniţi fiecare de demonul sau îngerul său; cât era ziua de lungă stăteau şi se uitau la valuri cu ochii cât cepele, umplându-şi pipele şi trimiţând nori dulcegi de fum albăstrui peste punte. Apoi, în a opta zi, începu să sufle temutul sirocco.

Peste zi vântul fierbinte îi târî înspre nord. Lui Hamit i se păru la un moment dat că vede insulele Egadi alunecând pe lângă tribord. Când se lăsă seara şi coborâră pânzele, Hamit se duse de-a lungul punţilor, prevenindu-şi oamenii că se pot aştepta la ceaţă. Vântul fierbinte ridicase aburi din mare şi acum, când se domoli, îi îngrămădi în pâlcuri dese în jurul lor. Marinarii însă nu-şi făcură griji. Unii se legănau în hamace cu mintea aiurea, alţii stăteau înţepeniţi, privind în gol cu ochi de sticlă; unii gemeau şi se zvârcoleau neajutoraţi, cuprinşi de spaime, alţii vorbeau de unii singuri. Pe marea tăcută, *Tesrifati* plutea în voia valurilor ca un leagăn de copil. Singurele lumini erau pâlpâirile slabe ale pipelor, iar singurele sunete,

gemetele şi bolboroselile fără noimă ale fumătorilor. Se lăsă noaptea. Una câte una stelele păleau. Spre dimineaţă, după cum prevăzuse, corabia plutea în ceaţă.

Hamit stătea singur pe puntea din spate. Ceaţa azvârlise corabia într-o lume redusă la imediata apropiere, la câţiva iarzi cel mult în jurul carenei. Pâcle albe se înălţau din toate părţile, uriaşi fără formă topindu-se când corabia trecea prin ei – sau ei alunecau peste corabie –, pentru că Hamit nu mai ştia dacă vasul se mişca sau rămăsese ţintuit locului. Aruncă în apă bucăţi de lemn şi ele se îndepărtară, dar în direcţii diferite, unele se întorceau, altele erau înghiţite de ceaţă. Abia dacă mai vedea catargul şi se gândi că nava se putea găsi oriunde: printre stânci sau recife ori împinsă de maree spre vreun port neprimitor. Giulgiul alb se va ridica atunci şi... Dar nu, ar auzi atunci valurile, tălăzuirea mării peste corali, strigătele marinarilor. Ceaţa dimprejur era însă vătuită, se mai auzeau doar valurile ce lingeau carena clipocind. Hamit privea cum pereţii cenuşii printre care lunecau neîncetat se rostogolesc peste corabie val după val. Spre miezul zilei ceaţa nu se ridică. Soarele nu se zărea şi i se păru că vede forme lungi mişcându-se o dată cu *Tesrifati.* Marinarii se plimbau alene pe puntea de sus, dar Hamit nu le dădu atenţie. Stând nemişcat la proră cu ochii aţintiţi spre zidurile moi şi albe, Hamit se cufunda tot mai adânc în ceaţă.

Apoi, deodată, mirajul negru. La început a fost chiar umbra lui *Tesrifati* – o stranie refracţie a luminii venite de nicăieri crease la babord dublura neagră a corăbiei. Apoi totul se petrecu în închipuirea lui, imaginea născută în tăcutele ore hipnotice se răsfăţa acum, mărită şi răsfrântă. Mai târziu apăru o corabie neagră, năpustindu-se asupra lui din ceaţă. Hamit se întoarse şi începu să strige. Năluca neagră gonea pe lângă corabie cine ştie de când, poate de ore întregi. Hamit se

rostogoli pe scări, prin trape, de-a lungul coridoarelor, strigând şi pălmuind creştetele marinarilor. Niciun tun nu era încărcat. Auzea apa fâşâind prin canalul format între cele două carene. Doi sau trei marinari îşi făceau curaj, îndemnându-se între ei. Hamit se uită şi văzu corabia neagră ivindu-se din ceaţă drept în bătaia tunurilor. Îndesă praful de puşcă şi puse ghiuleaua. De la bordul corăbiei negre, înşirate de la prova la pupa îl priveau nişte feţe veştejite de ani. Doi oameni din echipaj îl traseră de braţe, dar el se împotrivi şi îi împinse în lături. Corabia aproape că-l strivea, umplând cerul, alungând ceaţa uriaşă şi neagră ca însăşi noaptea. Aprinse fitilul. Marinarii se dădură înapoi, strigând la el. Hamit atinse focosul şi, când se întoarse, îi văzu luând-o la fugă cu mâinile la urechi, cât mai departe de tun. Fitilul sfârâi şi auzi prima ancoră de luptă înfigându-şi ghearele cu o bufnitură în puntea de sus. Apoi tunul explodă.

Dinlăuntrul lăzii sale, internunţiul auzi strigăte înăbuşite, o bufnitură undeva deasupra, o explozie asurzitoare, alte bubuituri, un scrâşnet îngrozitor şi paşi ce alergau în toate părţile. Corabia fusese abordată. Auzi duruitul butoaielor rostogolite şi scoase din cală. Gaura prin care tânărul său prieten îi dădea apă şi pesmeţi îi îngăduia să vadă prin capac deasupra capului, dar fără folos. Apoi veni şi rândul lăzii sale: când fu ridicată pe punte, se propti mai bine de pereţi, după care rămase un timp suspendat în aer, înainte de a ateriza pe puntea corăbiei duşmane. Auzi voci în engleză, apoi din nou scrâşnetul acela: erau carenele care se izbeau una de alta, după cum înţelese el într-un târziu. După aceea navele se despărţiră. Peste puţin timp echipajul desfăcu capacele butoaielor, îşi înălţă capul să strige pentru a-şi semnala prezenţa, dar sunetul îi amuţi în gâtlej: lada lui era aşezată chiar sub catargul mare, şi când se uită prin gaură văzu în ceaţa ce se ridica vergile, pânzele şi fanionul zdrenţuit din vârful

catargului pe care se lăfăiau un craniu şi două oase încrucişate. Munciră ore în şir să desfacă butoaiele cu răngile. Peter Rathkael-Herbert se ghemui în lada sa, aşteptând neajutorat şi fără speranţă să fie descoperit. În cele din urmă veni şi rândul lui. Scândurile de deasupra capului se făcură ţăndări şi aşchiile căzură peste el. Se chirci şi mai mult, acoperindu-şi capul cu mâinile. Cineva smulse capacul şi o voce răguşită strigă deasupra lui „Aha!", înainte ca nişte mâini vânjoase să-l înşface din refugiul său şi să-l aşeze pe punte. Chircit, stors de puteri, torturat de junghiuri şi dureri, Peter Rathkael-Herbert privi în sus şi văzu lângă el un bărbat cărunt cu pielea tăbăcită de soare şi de vânturi. Acesta se aplecă şi îi întinse mâna.

— Eu sunt Wilberforce van Clam, spuse el în direcţia creaturii speriate. Bun venit la bordul corăbiei *Inima luminii.*

Sirocco începu să împrăştie ceaţa.

Pe puntea corăbiei, Peter Rathkael-Herbert văzu lumina soarelui pentru prima dată după două săptămâni. Privind în sus spre pânze şi în jurul lui la echipajul ce se pregătea să pornească la drum, băgă de seamă vârsta foarte înaintată a marinarilor. Niciunul nu părea să aibă sub cincizeci de ani. Wilberforce van Clam se duse la cârmă.

— Ia nişte ceai. Făcu semn cu capul spre un ceainic de pe măsuţa de lângă el. Wilkins! strigă el. O ceaşcă pentru oaspetele nostru, te rog!

Webley Wilkins, zis şi „Stridie", un bătrân sprinten de vreo şaizeci de ani cu mustăţi albe se repezi să îndeplinească porunca.

— Sunteţi... piraţi? se aventură Peter Rathkael-Herbert, privind cum bătrâneii se căţărau pe catarge.

— Piraţi? Oh, da, sigur, absolut, piraţi. Nu-i aşa, flăcăi?

— Aşa-i! veni răspunsul din toate colţurile corăbiei.

— Noi suntem „Piraţii Pantisocratici”, continuă Wilberforce van Clam. Noi nu am vrut să fim piraţi... se opri şi sorbi din ceai. Societatea ne-a făcut ceea ce suntem.

— Societatea? Pe Peter Rathkael-Herbert răspunsul îl năuci. Dar cum?

— Aha! exclamă Wilberforce pentru a doua oară în ziua aceea. Asta e o poveste care merită spusă. Wilkins! Un scaun pentru prietenul meu!

Şi aşa, aşezat într-un splendid fotoliu de piele şi înviorat de ceaiul băut, internunţiul imperial ascultă povestea „Piraţilor Pantisocratici”.

— Prima dată ne-am strâns la Londra în 1753, începu Wilberforce. Asta se întâmpla după marile răscoale ale ţesătorilor, când ereticii străini au fost întemniţaţi în temeiul Legii Răscoalei. Ăştia eram noi, înţelegi – polonezi, prusaci, sârbi, dalmaţieni, din toate naţiile ce-ţi trec prin minte. Chiar şi un francez. Mă rog, eram strânşi laolaltă în puşcăria Newgate şi aşteptam să treacă vânzoleala. Dar n-a fost aşa. Mai vrei ceai? (Peter Rathkael-Herbert clătină din cap.) Foarte bine, ne-am zis noi; aşadar aşteptăm să fim judecaţi ca la carte, înţelegi: judecat, declarat vinovat, deportat trei zile la Boulogne şi apoi înapoi în ţară într-o săptămână. Dar timpul trecea şi noi tot nu eram judecaţi. Între timp ne făceam de lucru: dezbateri politice, discuţii, puţină dialectică. Considerăm acele zile ca momentul de naştere a Pantisocraţiei. A fost singurul compromis la care am putut ajunge. Vezi dumneata, când ai în rândurile tale anabaptişti căpoşi şi ultramontanişti turingieni, învaţă de la mine: îţi trebuie ceva cuprinzător, iar Pantisocraţia măcar este cuprinzătoare, dacă altceva nu poate fi. Wilberforce se întinse după pipă şi începu să o îndese cu o substanţă cleioasă. Toţi oamenii sunt egali, spuse el aprinzându-şi pipa.

Peter Rathkael-Herbert adulmecă un miros dulceag, cunoscut de pe *Tesrifati.*

— Asta e, într-adevăr. Fleacurile despre proprietatea asupra pământului nu se aplică însă şi la bordul corăbiei. Mă rog, în cele din urmă noi am priceput de unde vine întârzierea. Articolul din lege pe baza căruia fuseserăm acuzaţi nu era încă aprobat, şi dată fiind primejdia revoltei ce plutea deasupra capetelor lor, nimeni nu avea interes ca el să intre în codul de legi. Nu puteau să ne elibereze până ce nu eram judecaţi, şi nu puteau să ne judece pentru că legea nu exista. Am zăcut acolo mai bine de un an, până când magistratul care ne făcuse bucata a închiriat pentru noi o corabie; este chiar asta pe care o vezi, deşi pe atunci se numea *Alecto.*

Wilberforce trimise în sus norişori de fum dulce-albăstrui ce unduiau spre oaspetele său.

— Ideea era următoarea: punem la cale o evadare, urcăm pe vas, suntem acuzaţi de evadare, declaraţi vinovaţi, deportaţi în Franţa şi după aceea înapoi în câteva zile. Singura problemă a fost magistratul, care s-a pensionat chiar în săptămâna aceea, lăsându-ne la bordul lui *Alecto.* Brusc ne-am trezit fugind de justiţie, nemaiavând pe nimeni şi nimic între noi şi spânzurătoare. Din punct de vedere tehnic, eram deja piraţi. După o scurtă discuţie, am decis să ducem lucrurile până la capăt. Am ales căpitanul şi echipajul, am înălţat steagul negru al piraţilor şi am pornit în aceeaşi noapte spre Coasta Barbară. Sunt treizeci şi ceva de ani de atunci şi pot să-ţi spun cu mâna pe inimă că niciunul dintre noi nu s-a uitat înapoi. Şi acum mă mai gândesc la magistrat şi de fiecare dată închin un pahar în sănătatea lui: „Pensie fericită, Henry Fielding!" Fără el, am fi trăit şi acum sub cizma engleză; dar iată-ne aici, şi aici rămânem: o viaţă de pirat, dar o viaţă a naibii de frumoasă, nu-i aşa, flăcăi?

— Aşa-i, căpitane, răspunse un trio de lupi de mare încărunţiţi de pe puntea din spate.

Wilberforce van Clam îi pasă pipa internunţiului.

— Trage din asta, băiete.

Un fum fierbinte şi dulceag se prelinse în gâtlejul lui Peter Rathkael-Herbert. Mici miriapozi de metal o luară la fugă prin genunchi.

— Ia-o, spuse el exhalând fumul şi înapoind-o.

Cerul era ca un ochi gol de un albastru-intens. Soarele strălucea deasupra mării. Peter tuşi şi mulţumi căpitanului.

— Doar azi, îi explică acesta. De mâine Wilkins este căpitanul, apoi Schell; ne rotim, înţelegi, toţi suntem egali în toate. Uneori, e adevărat, se creează puţină confuzie.

Capul i se învârtea, jumătăţi de rotaţie uşoară ce arunca în ceaţă corabia şi echipajul ei îmbătrânit, făcându-i şi mai fabuloşi decât erau.

— Piraţi, mormăi el. Scaunul era aşa de învăluitor, o întreagă lume.

— Din punct de vedere financiar, moral, politic sau cum mai doreşti – se aplecă spre el căpitanul van Clam – avem cea mai reuşită corabie de piraţi văzută vreodată pe aceste mări.

— În afară de una, adăugă Webley Wilkins „Stridie" care apăruse în spatele lui.

— Oh?

Genunchii săi erau acum imense cavităţi de lemn. Sute de biluţe metalice săreau şi ţopăiau prin ele.

— Indiamanul nu-i pirat, protestă van Clam.

— Pirateria o face pe uscat, şi, totuşi, e o corabie de piraţi; ţine minte vorbele mele!

— Mulţumesc. Internunţiul luă pipa, trase adânc şi o trecu lui Wilkins. Ce indiaman?

— Indiamane, precizează căpitanul. Când ne-am început viaţa de piraţi se numea *Sophie.* Era ca un secret dezvălui.t Gazi Hassan a fost primul care ne-a atras atenţia asupra ei – asta se întâmpla în zilele când mai era corsar, înainte să înfiinţeze academii navale pentru sultan, să reorganizeze flota turcă şi câte şi mai câte.

— Flota turcească! scuipă Wilkins.

— Mă rog, el ne-a spus că tot ce ajunge la o distanţă de o leghe de această corabie nu mai apucă să spună cum a fost. Păstraţi o distanţă mare, ne-a sfătuit el, şi aşa am făcut. Nimeni nu ştie unde acostează, nimeni nu i-a văzut echipajul şi nimeni nu ştie de ce navighează pe mările astea.

— Face două voiaje pe an, continuă Wilkins povestea. În fiecare an apare undeva în largul coastelor Jaffei, niciodată în acelaşi loc, dar întotdeauna în sud-estul Mediteranei. Nimeni nu a văzut-o în timpul încărcării, dar în cursele de întoarcere se lasă mult în apă. Navighează spre vest prin Strâmtoarea Gibraltar, apoi se îndreaptă spre nord şi după două sau trei luni se întoarce. Nu ştim până unde ajunge, poate în Spania sau pe coasta de vest a Franţei, poate în Anglia, dar, oricum, acolo unde trage la ţărm, acolo şi descarcă. De la vest la est călătoreşte goală.

— Ai spus „indiamane”.

— Indiamane, hmm. Două. Întâi a fost *Sophie*, cum am mai spus, apoi a fost şi a doua. Navigam pe aceste mări de şapte sau opt ani, cred, când au început să apară zvonuri despre o a doua corabie. Tot un indiaman, bine echipat, cu multe tunuri şi foarte nou, după cum arăta. Cam în acelaşi timp, *Sophie* a dispărut pur şi simplu. Nici naufragiu, nimic. *Corso* pierduse corăbii, pierduseră şi corsarii. Fusese lucrul diavolului şi „bine c-am scăpat de ea”, îşi spuneau toţi de-a lungul ţărmului. Bucuria însă n-a durat mult. Al doilea indiaman a dus mai departe ceea ce lăsase celălalt, ba chiar a fost şi mai rău decât primul. Căpitanul ei, care o fi fost ăla, părea să cunoască mările mai bine ca noi toţi şi conducea blestemata asta de corabie ca un Argonaut.

Internunţiul lăsa povestea să-i treacă uşor pe lângă urechi. Cerul se unduia, o vastă pleoapă de umbre închizându-se peste albastrul său. Voia să afle misterul corăbiei, destinaţia călătoriilor ei.

Poate că a pus cu adevărat aceste întrebări, poate că van Clam chiar i-a povestit despre caravana sosită lângă Jaffa unde se găsea corabia: după cum se aude, aceasta prelua de la caravană o încărcătură de metale dintre cele rare şi pietre preţioase. Pe când aluneca în vis sub un cer atât de clar, unde toate stelele erau şanse câştigate sau pierdute, se poate să fi întrebat de numele corăbiei, un nume pe care ei evitaseră să-l rostească până atunci, aşa cum cei vechi se fereau să pomenească Furiile, de teamă ca nu cumva astfel să-şi atragă mânia lor. Temerile piraţilor erau însă fără temei, obiectul în discuţie aflându-se la sute de mile depărtare; îi rostiră numele pe silabe ce pătrunseră adânc în somnul internunţiului:

— *Ven-dra-gon,* a spus Wilberforce înfiorându-se. Şi Dumnezeu să ne ajute dacă întâlnim numele ăsta din nou!

— *Megaera!*

Numele răsună de sus din gabie, trezindu-l pe internunţiu din somnul său profund; soarele era deja pe cer, trimiţându-i pe bătrânii piraţi sus pe catarg, rostogolindu-i de-a lungul punţilor, aruncându-i prin tambuchiuri.

— *Megaera!*

Iat-o, o siluetă neagră şi subţire la orizont. Internunţiul simţi că *Inima luminii* se leagănă, în timp ce căpitanul Wilkins o mâna pe urmele prăzii sale.

— Transportă pucioasă, aruncă peste umăr Wilkins. Nu prea mai avem praf de puşcă, înţelegi. Mai tare la babord! De asta ne-a trebuit salpetrul de pe *Tesrifati*, lămuri el. Câteva butoaie de pucioasă, câteva de mangal şi cât ai bate din palme vom avea tot ce ne trebuie.

Soarele se înălţase mai sus, şi lui Peter Rathkael-Herbert i se păru că se apropiau de corabia urmărită. La prânz se aflau la mai puţin de cinci leghe de ea.

— Mai ridicaţi pânze! strigă Wilkins în sus.

O pată subţire, cenuşie, ce se întindea la orizont se lăţi devenind treptat pământ.

— La naiba! explodă căpitanul.

Se apropiau de *Megaera,* dar prea încet. O să ajungă prima la ţărm!

— Ea treia oară pe anul ăsta când o pierdem. Pleacă, uite-o! Wilkins strânse pumnii. Data viitoare, găleată de viermi, data viitoare.

Megaera scăpase într-adevăr şi, în timp ce *Inima luminii* se grăbi să se îndepărteze de uscat, alunecă spre portul Marsilia, unde se afla în siguranţă, pe când căpitanul blestema pentru a treia oară anul ăsta lipsa unei escadre care să apere corăbiile paşnice de atacurile piratereşti.

Scriseseră o scrisoare şi secundul plecă la Paris cu un poştalion în chiar ziua aceea. Se plângeau regelui. Căpitanul de pe *Megaera* se săturase. Să transporţi sulf de Caltanissetta între Cagliari şi Londra ar fi trebuit să fie o chestiune de rutină. *Flota* cunoscuse vremuri mai uşoare acum două sute de ani. Pe el însă îl aştepta în largul mării corabia neagră. *Inima luminii.* Avea neapărată nevoie de o escortă cu guri de foc, ceva care să azvârle *Inima luminii* în focul Gheenei.

— Nu! a spus Ludovic drept răspuns la cererea *Megaerei* de a fi escortată de trei corvete înarmate cu câte douăzeci şi patru de tunuri. Nu! a spus el la cererea domnului Necker de a se respinge acuzaţiile aduse de predecesorul său, domnul Calonne.

Ludovic se trezise în dimineaţa aceea strălucitoare plin de hotărâre. Exilase deja Parlamentul din Bordeaux la Libourne, refuzase demisia unui colonel din Toulouse şi tunase şi fulgerase împotriva protestelor ce avuseseră loc în Bretania împotriva Maiestăţii Sale Catolice.

— Nu! mai spuse el unei cereri de plată din partea Gărzii Elveţiene ce păzea palatul.

Astăzi nu se va lăsa intimidat. Va lua cel puţin alte zece hotărâri înainte de micul dejun şi

douăzeci înainte de prânz. Delfinul era din nou bolnav, ştia foarte bine. Ce copil bolnăvicios era Delfinul! Iar soţia sa... Soţia sa sigur nu era prea îndrăgită. Azi era o zi în care trebuia să privească lucrurile în faţă.

— O petiţie din Cherbourg, Sire, se apropie un secretar. În legătură cu un port blocat.

— Nu! răspunse Ludovic, absolut nu. Dacă solicită un port blocat, să şi-l construiască singuri.

— Cred că îl au deja, Sire. De fapt, vor să...

— Ba vor, ba nu vor. Eu ce să mai cred? Decizia mea e luată. Ba nu, aşteaptă, trimite cererea la... În agitaţia lui, Ludovic se ridicase de la birou.

— Maiestate?

Secretarul rămase cu pana ridicată şi se uita la stăpânul său care privea acum pe fereastră. Soarele dimineţii se răsfrângea în lacul artificial.

— Maiestate?

Ochii lui Ludovic erau îndreptaţi spre portocali, spre şirurile frânte, răvăşite. Arătau de parcă fuseseră aruncaţi acolo din balon. Ce păziseră gărzile? Sau făceau şi ele parte din conspiraţia împotriva portocalilor?

— Plata elveţienilor, se adresă el peste umăr secretarului. Dubleaz-o.

— Şi petiţia din Cherbourg, Maiestate?

— La Comitetul Marinei, strigă el întorcându-şi privirile de la insulta ce-l înfrunta de jos. Să se ocupe ei. Se opri. Ajunge pentru astăzi, spuse el mai liniştit. Sunt obosit.

Şi aşa, petiţia din Cherbourg fu expediată împreună cu corespondenţa oficială înapoi la Paris, la Ministerul Marinei unde, plimbată din birou în birou, dintr-un teanc gata să cadă într-un morman răvăşit, prin netede sertare de mahon, birouri încărcate, tăvi lăcuite pentru memorii şi măsuţe Louis Quinze din bronz aurit încovoiate sub volume întregi de ordine de rechiziţie uitate, oferte respinse, rapoarte de la întâlnirile pentru proiecte

abandonate de ani de zile, planuri de mecanisme atât de avansate, încât nu se inventase încă tehnologia pentru ele, schiţe sumare de buget şi costuri speculative ale unor chestiuni dragi inimilor directorilor din trecut, prezent şi chiar viitor (desenele infantile în creioane colorate, împreună cu nepotismul endemic al politicii Ministerului Marinei privind succesiunea directorială susţin această ultimă posibilitate) – toate numerotate, fişate şi indexate în sistemele de clasificare puse la punct de către un şir de secretari inteligenţi, care le suprapuseseră unul peste celălalt, până când fiecare exemplar ajunsese să fie păstrat cu sfinţenie într-o categorie în care era unic, iar tot acest talmeş-balmeş semăna cu un serviciu de ceai din porţelan fin aruncat de la înălţime pe o suprafaţă tare şi dură cum e granitul –, ea (petiţia) ajunse în cele din urmă sub ochii domnului Bougainville, care înţelese imediat că asta era o chestiune pentru locotenenţii săi de încredere, domnii Duluc şi Protagoras, aflaţi acum pe drum între Cherbourg şi La Rochelle unde, dacă vremea va îngădui, petiţia îi va aştepta la sosire, după cum s-a şi întâmplat.

În a douăzecea zi a lunii mai, o diligenţă trasă de patru cai înainta greoi peste câmpuri spre La Rochelle, roşie de praful ridicat pe drumul spre Bressuire. Trecuse de Marans şi parcurgea un ţinut întins, cu toate că drumul ce ocolea până şi cea mai mică colină schimbă priveliştea de pe o parte pe alta până când cei doi pasageri se întrebară dacă vor mai ajunge vreodată. Duluc privea afară pe fereastră câmpul care, cu un secol şi jumătate în urmă, găzduise uniformele stacojii ale armatei lui Richelieu. Un oraş de corturi se înălţase atunci în spatele tranşeelor şi fortificaţiilor, în faţa aceloraşi ziduri ce apăreau şi dispăreau acum la fiecare cotitură. În spatele zidurilor locuitorii din La Rochelle luptaseră, flămânziseră şi în cele din urmă îşi dăduseră foc de vii, ca să nu cadă în mâna

dragonilor aflaţi în slujba Cardinalului. Poveşti vechi. Duluc se întrebă dacă în anii ce vor urma, călătorii care vor merge spre La Rochelle vor privi aceleaşi ziduri, îi vor murmura numele şi, închizând ochii, îşi vor imagina scena aşa cum o va crea el în zilele următoare. După ce trecu în cele din urmă prin porţile oraşului, fu izbit de numărul mic de clădiri ce supravieţuiseră timpului. Cunoştea faptele, dar aici faptele erau din piatră şi lemn, din carne şi sânge şi fuseseră nimicite cu ani în urmă. Oraşul, înţelese el brusc, nu îşi mai revenise niciodată după asediu.

Refluxul dădea la iveală rămăşiţele digului ce blocase portul. Portul însuşi era ca un cerc neregulat, ştirbit acolo unde întâlnea marea. Dincolo de el se vedea Île de Rè, iar spre sud, Île d'Oléron, unde un petic de apă se zărea mai închis la culoare decât marea din jurul său. Între cele două insule se mişcau curenţi şi vârtejuri stranii, pe care legenda le punea pe seama zborului unui copil peste aceste ape, în ultima zi a asediului.

În calitatea lor de funcţionari la Ministerul Marinei, Duluc şi Protagoras ştiau că adevărata cauză a fenomenului o constituia un complicat sistem de bariere de nisip ce se mişcau nevăzute sub apă în urma mareelor. Două turnuri marcau intrarea în bazinul interior al portului. Privindu-i pe umilii pescari şi barcagii care se îngrămădeau de-a lungul cheiurilor, lui Duluc îi veni greu să creadă că în acest port îşi făcuseră marile averi partenerii de peste mare ai grupării *Cacouac*. De aici pornise Cabala şi tot aici avea să se întoarcă. Nu, nimeni nu-şi va reaminti de Duluc. Le Mara, Cas de l'Île, Romilly, Vaucanson, Boffe, Les Blas, Lemprière şi şeful lor, a cărui identitate nu îi fusese dezvăluită – iată numele care vor fi săpate în zidurile de la La Rochelle, aşa cum cele ale comandanţilor greci erau tăiate în piatră la Troia, iar al lui Scipio, la Cartagina. Duluc va fi uitat, un

umil slujbaş în serviciul prinţilor de peste canal, pus în umbră de întoarcerea lor.

În săptămâna următoare, locuitorii aşezării Lauzières din nordul oraşului i-au urmărit curioşi pe cei doi bărbaţi care umblau cu rigle, ţăruşi, compasuri şi hărţi pe istmul îngust ce se termina la Pointe du Plombe – topometri veniţi de la Paris, fără îndoială, şi-au zis privitorii. Cei doi s-au plimbat pe ţărm în sus şi în jos, notând tot felul de cifre în nişte carneţele albastre, ţinând fire cu plumb, închiriind chiar o barcă şi vâslind pentru a face măsurători. Şi acestea erau trecute în carneţele.

Două zile mai târziu, în Lauzières, Nieul-sur-Mer şi Marsilly apărură anunţuri că domnii Duluc şi Protagoras de la Ministerul Marinei angajează mână de lucru. La Pointe du Plombe urma să se construiască un ponton de cincizeci de iarzi lungime, la capătul căruia trebuia să fie un pilon îndeajuns de puternic pentru amararea unui vas de patru sute de tone. Sătenii oscilau între curiozitate şi zeflemea. Cu un port ca La Rochelle, nicio corabie n-ar acosta la Pointe du Plombe. Cu toate măsurătorile, notiţele şi marcajele lor, în ciuda hârtiilor şi a tabelelor de flux, celor doi parizieni le lipsea o doagă. Pentru ce le trebuia un astfel de loc de ancorare? Şi de ce aici şi nu în altă parte? Într-o singură zi, Duluc şi Protagoras au găsit toţi lucrătorii de care aveau nevoie.

Vânzoleala cu topografia era o păcăleală, iar toată agitaţia lor o şaradă. Pontonul fusese proiectat şi poziţia lui hotărâtă cu şase luni în urmă. În reşedinţa de la Paris a Cardinalului, Jaques se aplecase peste masă arătând ceva pe o hartă, şi fata îl urmărise posacă.

— De aici şi până aici. Vasul are patru sute de tone, mă urmăriţi?

Cardinalul îşi dăduse încuviinţarea înainte de a trece însărcinarea în seama locotenenţilor săi. Ministerul Marinei era doar un paravan.

— Există un canal foarte îngust, de lăţimea umerilor. Pe măsură ce se adânceşte, terenul se închide peste el şi devine tunel. Faţa lui Jaques era încordată. Un tunel lung. Vocea sa era distantă. Pontonul trebuie aşezat acolo unde canalul întâlneşte marea.

În cea de-a doua zi Duluc găsise canalul acoperit şi înfundat cu copăcei şi tufişuri. Împreună cu Protagoras forţase un drum pe dedesubt. Au mers unul în spatele celuilalt pentru că era un canal foarte îngust, întocmai cum îl descrisese Jaques. Treptat, laturile canalului se înălţară şi se întâlniră deasupra capetelor lor; vegetaţia se rări şi fu înlocuită de pietrişul ce scârţâia sub picioare. Înaintară mai adânc, până când lumina de la intrare păli şi Duluc aprinse o lumânare. Câţiva paşi mai încolo pasajul se lărgi, apoi se deschise într-o peşteră lungă şi joasă. Poteca se termina brusc.

Erau la marginea unui lac care se întindea până departe; lumina de la lumânare descoperi tavanul, dar nu şi pereţii din stânga sau dreapta; acolo era doar apă şi întuneric. Atenţia le fu atrasă de o barcă micuţă, lungă doar de zece picioare, trasă la malul plin de pietriş al lacului. Cineva traversase lacul, nu se ştie când. Duluc scoase busola şi văzu acul tremurând spre el: stăteau cu faţa spre sud, spre oraş. Cei doi rămaseră aşa, privind întunecimea lacului şi gândurile lor zburară spre sud, în La Rochelle, şi înapoi în timp cu o sută şaizeci de ani, când locuitorii cetăţii arseseră o dată cu oraşul şi când nouă bărbaţi, tovarăşii lor de astăzi, scăpaseră din măcel. Aşa cum stăteau pe ţărmul întunecat, cu lumânarea pâlpâind deasupra bărcuţei, cei doi avură aceeaşi revelaţie.

— Pe aici au scăpat, spuse Duluc.

În aval de „Cuibul de Cioară”, *Vendragon* disloca patru sute de tone din apa înconjurătoare, aşteptând răbdător întoarcerea proprietarului.

— „În largul lui Île de Ré se găsesc alge”, citi căpitanul Guardian în postul său de observaţie de la fereastră.

— Peşte? – întrebă căpitanul Roy.

— „Cu sutele, cu burţile în sus”, spuse Eben.

Ochii fugiră din nou de pe pagina tipărită la corabia de dedesubt. Aştepta să reapară paznicul.

— Tânărul Lemprière nu are nicio treabă cu corăbiile, remarcă el.

— Simpatic flăcău, îşi aminti Roy seara plăcută petrecută cu o lună în urmă la Mâncătorul de Piatră. Da’ ştiu că prietenul lui a tras o spaimă straşnică.

Eben îl revăzu în minte pe Septimus lipindu-se de perete în faţa flăcărilor inofensive, alb la faţă, cu pleoapele strânse.

— Focul, spuse el, şi amândoi bărbaţii clătinară din cap, amintindu-şi de scene asemănătoare petrecute la bordul corăbiilor. Fiecare îşi avea spaimele lui, iar marea le scotea la iveală prea adesea.

— Cred că a fost ultima lui reprezentaţie. Numele Mâncătorului de Piatră căzu sub ochii lui Guardian pe altă coloană. „Clădirea se află sub interdicţia lui Sir John, iar regele consideră Cockspur Street o dezonoare pentru vecini.” Vrea să o dărâme.

— E bolnav, spuse Roy. Asta-i pricina adevărată. Am auzit că a fost şi la Bulwer, plângându-se de încurcătură de maţe.

Eben se gândi la ultima înghiţitură (piatra roz-gălbuie a lui Lemprière alunecând pe gâtul Mâncătorului de Piatră), în timp ce oamenii lui Sir

John se luptau cu bandiţii lui Farina, la straniul semn schimbat între Lemprière şi şeful bandiţilor care reuşise să scape, Stiltz, Stoltz – mâna dreaptă a lui Farina în orice caz. Roy a muşcat de picior o femeie, nu o dată, ci de mai multe ori, şi seara s-a terminat printr-o încăierare ce putea să se transforme în răscoală. Diseară vor merge la teatru. Nu putea să-şi înăbuşe o senzaţie de teamă. Privi din nou corabia; nu se schimbase nimic. La operă spera că Roy se va distra la fel de bine cum se distrase la Mâncătorul de Piatră. Ochii săi mai trecură o dată peste corabie, dar tot nu se zărea picior de paznic.

În aceeaşi dimineaţă, aşezat lângă ducii de Cumberland şi Queensbury, Lordul Brudenell, Lady Cramer, Sir W.W. Wynne şi alţi cunoscători într-ale operei, Marmaduke Stalkart se gândea posomorât la ale sale, în timp ce domnii Morelli şi Morigi interpretau ariile din *La Frascatana* pe scena din faţa sa.

— Adaugă scena de echilibristică a lui Richter sau cum îi zice, strigă spre Bolger. Bolger încuviinţă şi notă indicaţia.

— Ioooo-ooo-hooo! cânta signor Morelli.

— Meee-ee-ee! răspundea Morigi.

Lady Cramer flutură batista spre soţul ei care conducea orchestra cu vioara; acesta îi întoarse salutul. Orchestra se opri scârţâind.

— Foarte bine, Morigi, strigă Stalkart spre tenor. Foarte dulce la *rispondi.* – Morigi dădu din umeri şi porni către culise. Putem să mai adăugăm un *allegro* până deseară? îl întrebă Stalkart pe Bolger care cobora de pe scenă. Ceva scurt?

— *Se serce, se dice.*

Lady Cramer rulă câţiva „r” inexistenţi.

— Ceva cu un pic de spirit, interveni nepoliticos Ducele de Cumberland.

— E mult prea târziu, spuse Bolger.

Stalkart oftă.

— Facem pauză, toată lumea înapoi la unsprezece!

Bătu din palme, se ridică, îl apucă pe Bolger de cot şi împreună porniră în penumbra sălii.

— Opera asta o să rămână pe întuneric într-o lună. Priveşte aici.

Bolger îi arătă coloanele de cifre din registrul său. Marmaduke privi cu atenţie.

— Morelli e în voce, l-ai auzit?

Încântătoarele tonuri argintii izgoniră pentru o clipă cifrele cu tot mai puţine zerouri.

— Stingeţi lămpile alea! strigă Bolger când coborâră treptele. Mă înţelegi, Marmaduke? O lună, şi – îşi trecu un deget peste gâtlej – cortina.

Marmaduke se căţără mai departe, ştiind ce urmează.

— E timpul să ne oprim, ţi-o cer acum. Marmaduke aştepta. Ţestoasele tale blestemate ne vor arunca în prăpastie. Or să ducă acest teatru de râpă, ca şi sumele puse în joc...

Asta era. Ţestoasele. Bolger avea dreptate, desigur, dar nu şi imaginaţie. Marmaduke renunţase de mult să deschidă ochii prozaici ai partenerului său. Publicul venit în număr tot mai mic să asculte *La Cameriera Astute, Gli Schiavi per Amore* şi acum *La Frascatana* nu era ceva neobişnuit. De fapt, asta era problema. Oamenii tânjeau după noutăţi, aşa că întesase programul cu numere de acrobaţie, mers pe sârmă, lupte cu săbii, piese de concert şi balet, şi cu toate acestea, locurile goale se întindeau până în fundul parterului, iar galeriile erau pustii pentru că nu ţinuse pasul cu gustul lor. Uneori, văzute din culise, feţele lor păreau că se golesc de expresie. Chiar când strigau sau se luau la harţă cu vecinii, chipurile spectatorilor se dizolvă, absorbite de capetele lor de păpuşi de cârpă, o dată cu pasiunile de pe scenă, pe care le sorbeau cu nesaţ pentru a umple un gol; voiau mereu altceva. Manifestau un nou soi de foame de spectacol, iar el nu putea s-o

mai astâmpere cu vechiul său repertoriu. La „Puţul şelarului”, un teatru (teatru?! – o prăvălie cu trei lumânări şi patru scaune) îi ademenea prin luptele cu măciuci; un tip care înghiţea pietre în Cockspur Street a făcut treabă bună până acum trei săptămâni, iar el – el rămăsese cu dansurile din final când publicul de la parter dorea dansatori pe sârmă, apoi cu dansul pe sârmă când spectatorii doreau de fapt manej, şi tot aşa... Aşa că se agăţase de ţestoase ca un profet mincinos; tărâmul promis era încă departe, dar când vor sosi, ei bine, atunci regatul său va renaşte.

— Anulează comanda, spuse Bolger.

Nu, niciodată, în niciun caz, nici dacă teatrul s-ar prăbuşi în flăcări în Haymarket.

— Sunt deja plătite, spuse el cu glas tare şi îl văzu pe Bolger cum îşi înghite replica, şi anume că tocmai din pricina acestor plăţi aveau atâta bătaie de cap.

Ţestoasele ar fi trebuit să sosească de la Coade de acum trei luni. Un lanţ de scuze (ultima era legată de un mulaj ciobit) îl aduse pe Marmaduke în pragul disperării.

— Nu o să le vedem niciodată, spuse Bolger, ştiind că îi trebuia mult timp ca să-i scoată lui Marmaduke gărgăunii din cap.

— Ah, nu-i adevărat, vezi tu...

Marmaduke îi explică cum o să aşeze ţestoasa mai mare pe marginea acoperişului, în picioare, poate chiar purtând stindardul legiunii pe care se vedea Minotaurul, sugerând caracterul secret al planului său de luptă în spatele ei, ţestoasele celelalte vor fi aşezate cu ingeniozitate în grupuri. Cele mai multe nu se vor vedea, e adevărat. Dar Marmaduke nu era nebun. Tocmai pentru că rămâneau nevăzute, ţestoasele sale vor fi ceva nou de care mulţimea nu se va plictisi niciodată nici în sezonul ăsta, nici în următorul, nici după aceea. Vor fi un mister, în sensul cel mai bun şi ispititor, de mulţime atrăgător.

— Bine, te las cu visele tale. Bolger se ridică şi plecă în căutarea lui Richter.

Marmaduke îl privi în tăcere cum se depărtează. Desigur, ţestoasele nu vor salva teatrul într-o singură lună. Nu era chiar atât de zănatic încât să creadă aşa ceva. Avea nevoie de o adevărată lovitură de teatru, de o revelaţie, de o surpriză năucitoare, ceva care să şocheze întreaga Londră. Pe scurt, avea nevoie de Marchesi ca să atragă mulţimea.

Cobb îi obţinuse deja semnătura, dar până acum nu auzise nicio notă din gura lui Marchesi. Infecţiile torturau gâtul faimosului tenor, avea veşnic probleme la repetiţii, cu scenariul, cu ceilalţi cântăreţi... Marmaduke interpretă imediat aceste semnale atât de bine cunoscute: Marchesi voia mai mulţi bani, iar el, Marmaduke, era hotărât să-i dea. La dracu' cu dansatorii pe sârmă, călăreţii, mâncătorii de piatră şi toţi ceilalţi şarlatani! O reputaţie ca a lui Marchesi însemna bani în bancă. Totuşi, banii erau o problemă. Bolger sublinia acest lucru de două-trei ori pe zi într-un mod foarte convingător. Nu mai erau bani. Nu mai avea o leţcaie.

Marmaduke se lăsă pe spate în fotoliu şi zâmbi în sinea sa. În timp ce întorcea pe toate feţele această dilemă, auzi un zăngănit pe coridor. Marmaduke scoase capul pe uşă şi-l văzu pe Tim, figurant, îngrijitor şi om bun la toate, împingând cu piciorul o găleată pe podea. Privi apa murdară, gri-verzuie, din găleată.

— Alte mâzgăleli?

Tim mormăi ceva afirmativ şi îşi continuă drumul. De două luni Marmaduke vedea mereu alte sloganuri apărând pe pereţii teatrului. La început mesajele ascunse îl intrigaseră, apoi deveniră o pacoste, luându-i lui Hm o dimineaţă întreagă sau mai mult ca să le şteargă. Acum însă îl îngrijorau. Teatrul părea să fie ţinta unei atenţii speciale din partea oamenilor lui Farina, un soi de

degradare, o insultă adusă acestui templu al graţiei şi al celor privilegiaţi de soartă. Când i s-a plâns, Sir John i-a răspuns foarte laconic:

— Prostii, Stalkart. Te-ai uitat vreodată şi în afara preţiosului tău teatru? Aceleaşi îndemnuri sunt peste tot...

Marmaduke *s-a uitat*, era adevărat, le-a văzut în tot oraşul. *Farina. Farina.*

În cele din urmă găleata lui Tim tăcu, iar Stalkart închise uşa. Câteva minute mai târziu se auzi un ciocănit vestind sosirea unor vizitatori. Directorul operei, care îl recunoscu vag pe unul dintre ei, îi întâmpină cu familiaritate.

— Nu ne-am întâlnit la casa De Vere?

Cel mai mătăhălos dintre cei doi se plimbă în sus şi în jos prin încăpere, în timp ce însoţitorul lui stătea în dreptul uşii băţos şi fără expresie, de parcă se aştepta să fie atacat. Arăta caraghios, dar Marmaduke nu zâmbi. Ascultă cu atenţie lista de condiţii şi onorarii. Se gândea deja la Marchesi: o pungă barosană de aur va deschide gâtlejul de aur al acestuia.

— ...acces la toate spaţiile şi culisele, garderobă, recuzită, mecanismele scenei... înşira bărbatul cel înalt.

— O reprezentaţie, splendid. Orchestra va...

— Nu e nevoie de nicio orchestră.

— Desigur, desigur, se grăbi Marmaduke să aprobe.

— Închiriem teatrul cu tot ce e în el pentru o singură seară. Nu e nevoie să ştiţi mai mult.

După aceea, menţionă cifra ce spulberă toate presupunerile şi îndoielile lui Marmaduke în legătură cu acest aranjament, ca şi pe cele ulterioare ale lui Bolger (deşi, auzind că banii fuseseră deja cheltuiţi pentru arvunirea lui Marchesi, bucuria acestuia se atenuă şi fu mai puţin linguşitoare).

— Destul de acceptabil, spuse Marmaduke calm; auzea deja notele de aur, cercul vicios

devenise acum unul virtuos, ţestoasele, Marchesi, banii, toate îşi aflau rostul.

— Mai rămâne data, viconte, se adresă din nou Marmaduke vizitatorului.

— Peste două luni, pe zece iulie, preciză Casterleigh când păşi afară împreună cu Le Mara, lăsându-l pe Marmaduke Stalkart încântat de lovitură, dar şi nedumerit în privinţa scopului pentru care vizitatorii îi închiriaseră teatrul. Cu ochii minţii vedea deja ţestoasele alergând spre el.

Nu, Sir John nu dăduse prea multă atenţie plângerii lui Stalkart atâta timp cât numele lui Farina era scrijelit şi mâzgălit pe fiecare clădire publică, din Green Park şi până în Shadwell. Cretă verde – să fie asta o cheie, un mesaj ce trebuie descifrat? Nu ştia şi, oricum, nu putea decât să-şi imagineze verdele. Campania lui Farina se prăbuşise. Locotenenţii lui, printre care şi Stoltz, dispăruseră, ca şi şeful lor, de altminteri; ei bine, aici poveştile difereau. Plecase la Paris după arme, sau la Amsterdam, sau la Lisabona. Se călugărise, trecuse la metodişti, lucra ca salahor în Tothil Fields, se îmbarcase spre Indii, murise sau se sculase din morţi ca un înger răzbunător, un slujitor al diavolului, o plăsmuire de-a sa. Ţeasta lui era din argint masiv, bea otravă şi nu murea, se luptase cu corsarii sub comanda lui Gazi Hassan. Îşi amintea de ziua naşterii şi ştia unde şi cum va muri. Era Farina.

Pentru Sir John, care simţea pielea întinsă a cetăţii zvâcnindu-i sub tălpi, era însă un monstru clocit în cloaca cetăţii, prin canale şi catacombe, acele tenebre sumbre de sub fundaţiile oraşului. Îşi scosese deja gâtul golaş la lumină, se uitase după stârvuri şi apoi dispăruse la loc sub pământ. Data

viitoare arătarea va fi mai puternică, precum o harpie flămândă care se năpusteşte după hrană. El întruchipa tot răul din oraş: mizeria, duhoarea, ruina, morţile misterioase şi falimentele neprevăzute; iar Sir John nu putea să-l găsească.

Ceruse mai mulţi soldaţi şi primise doar zâmbete politicoase. Vorbise despre necesitatea de a-l prinde, despre închiderea ţesătoriilor ce umpluseră oraşul cu lucrători rămaşi pe drumuri, despre înşelăciunea şi desfrâul oficiate în tripouri şi bordeluri, despre femeia care, zdrobindu-şi piciorul, pierduse mult sânge şi murise în stradă nebăgată în seamă, despre golanii care dansaseră apoi în jurul ei şi îi mânjiseră faţa cu sânge; poate că nu ştiau ce fac, poate că inocenţa îi îndemnase să se poarte aşa, deşi el nu credea. Şi totuşi a fost refuzat. I-au spus că, dacă izbucneau răscoale, cazărmile erau aproape. Sir John le-a răspuns că temniţele erau pline de dezertori chiar din aceste cazărmi; şi totuşi ei nu au cedat. Atunci a înţeles că n-or să-i dea oameni pentru că se temeau de un orb, ca şi de poliţiştii lui, tot aşa cum se temeau de propriile lor regimente sau de gloată. Nu aveau încredere în el. Ce ar fi făcut Henry în locul lui? Henry îi adunase pe toţi străinii şi îi urcase pe o corabie (amintindu-şi incidentul peste care trecuseră trei decenii, Sir John ştia că nu fusese un succes: evadaseră cu corabie cu tot şi li se pierduse urma). Şi toate astea se întâmplau după răscoala ţesătorilor – o nevinovată agitaţie faţă de necazurile ce-l chinuiau acum. Până şi oamenii lui erau înspăimântaţi şi gata să se răzvrătească. Chiar şi băiatul care îi călăuzea paşii. Oh, ce întâmplare neplăcută, mai bine să nu se gândească la asta! Ar fi putut să se sfârşească jalnic, în batjocura tuturor, o zeflemea, un ghiont, o piedică şi apoi un bărbat orb rostogolindu-se sub picioarele mulţimii, lovindu-l, lovindu-l. Starea gloatei se schimba ca fulgerul. Ce se întâmplase? Băiatul a desfăcut funia pe care Sir John o legase de gâtul lui şi a

petrecut-o pe după grumazul unui căţel. Câinele l-a târât pe Sir John spre piaţă pe scările din Bow Street. L-a salvat Gyp, tocilarul, suflându-i în ureche: „Călăuza dumneavoastră e o javră Sir John.” O farsă atât de grosolană nu putea trece neobservată: un judecător de instrucţie călăuzit de o potaie printre furcile caudine ale mulţimii din piaţă. Băiatul era acum încuiat cu lacătul. Zăngănind îl irita pe Sir John.

Adânc tulburat, se achita de îndatoririle sale din Bow Street într-o doară. Atent la furtuna ce se apropia, cu o ureche ascultând pământul ce se cutremura dedesubt află tot felul de lucruri, în timp ce dosarele cu incendieri şi tâlhării se adunau mormane în biroul de anchetă. Avea nevoie de un refugiu; îl găsi în sălile reci din morga lui Rudge. Acesta abia dacă sesiza frământările oraşului. După câte ştia Sir John, el nu se aventurase niciodată dincolo de uşile stabilimentului său. Sub pretextul că investighează omorurile rituale (denumire pe care aproape că regreta că i-o împărtăşise lui Rudge), Sir John rătăcea ore-n şir prin jungla detaliilor obscure din jurul morţii lui Peppard sau a femeilor – un fel de purgatoriu din care ieşea eliberat de griji de fiecare data. Ancheta era singura reuşită pe lista ultimelor sale eşecuri. Figura lui Lemprière se învârtea în jurul afacerii, niciodată direct implicate, niciodată prea îndepărtată. Fusese la casa lui De Vere în noaptea primei crime şi fusese, probabil, ultimul care o văzuse pe Rosalie în viaţă. Dar acum cinci luni...

Îndoielile îl sâcâiau pe Sir John. Adulmecase o urmă a prăzii sale, dar nu mai mult. După descinderea la „Leul Roşu”, îşi aminti de barcagiii care descoperiseră cadavrul Rosaliei şi care îi vorbiră despre încăierarea lor cu un nebun în taverna „Trei potcoave”. Asta se petrecea în noaptea crimei, iar cel care îi atacase purta ochelari şi o haină trandafirie. Îl întrebase pe Rudge dacă îşi amintea de tânărul din odăiţa lui

George Peppard, însoţitorul lui Theobald Peppard, iar Rudge îi confirmase: „John Smith”. Ei bine, acest „John Smith” fusese văzut la „Trei potcoave” în aceeaşi noapte, doar că John Smith nu era numele lui adevărat.

Sir John aşteptă în biroul lui de investigaţii ca să apară martorii convocaţi. Nu se putea înşela în deducţiile sale. Nicio za nu lipsea în lanţurile cauzale cu care legase crimele între ele. Şi totuşi ceva tulbura calmul logicii sale, ceva care îi spunea că toate deducţiile îl conduceau într-o direcţie greşită, că paşii săi erau de fapt ai lor şi că ei slujeau un alt stăpân. Îndoieli peste îndoieli întunecau cazul, adăugând un alt şir de nelinişti. În uşă răsună un ciocănit.

— Intră! porunci Sir John. Auzi scârţâitul uşii şi paşi pe podea. Ia loc, domnule Peppard, gesticulă el.

— Sir John, spuse Theobald în loc de salut mulţumindu-i când se aşeză.

— Eşti Theobald Peppard, fratele defunctului George, funcţionar la Casa Indiilor Răsăritene din Leadenhall Street?

— Arhivist-şef şi păstrător al corespondenţei; eu sunt da, răspunse Theobald.

Sir John se aplecă înainte.

— În noaptea când a fost descoperit cadavrul fratelui dumitale, ai venit însoţit de un alt domn. Îţi aminteşti de noaptea aceea?

— Desigur, Sir John, cum aş putea uita moartea bunului meu frate?

Oare? După toate relatările, nu i-ai mai vorbit de când bunul lui renume s-a scufundat o dată cu *Falmouth* şi cu căpitanul Neagle, acum douăzeci de ani, îşi zise Sir John în gând.

Apoi, cu voce tare:

— Îţi aminteşti numele prietenului tău din ziua crimei?

— Da’ de unde, nu era prietenul meu. Îl întâlnisem în seara aceea, tocmai încerca să-l vâre

pe George într-o încurcătură teribilă. Şantaj, aţi crede? Vă spun că am suspiciunile mele în privinţa *acelui* domn...

— Natural. Sir John încercă să-i stăvilească debitul. Dar îi cunoşti numele, domnule Peppard?

— Lemprière, răspunse Theobald fără să stea pe gânduri. L-E-M-P-R-I-E- cu un accent aşa (arătă cu mâna şi Sir John oftă în sinea lui) …R-E.

Un strigoi al viitorului se trezi la viaţă în cetatea morţii, ridicându-se şi umblând printre umbre de eroi uitaţi, pe străzile ce se înălţau şi se cufundau, până când cerul rămase doar o dâră îngustă de lumină, undeva deasupra. Zeii cei puternici nu mai erau aici decât mărunte zeităţi locale, lari sau lemurieni ai mormintelor părăginite. Îl văzu pe Laocoon, profetul mincinos, ale cărui aiureli nu mai înşelau acum mulţimile, pentru că nu mai avea încotro să le călăuzească. Văzu profeţii nebăgaţi în seamă, Nereus şi Oenone, care îi dezvăluiseră lui Paris urmările răpirii şi propriul său sfârşit, dar fără nicio urmare, nici atunci şi nici acum. Larga şi Lais mergeau mână în mână bătându-şi joc de umbra şchioapă a lui Lycurg, care şontâcăia pe drumurile atât de asemănătoare cu pantele lor line şi cu lespezile atât de curate, de parcă măturători invizibili ar fi fost mereu la lucru după ultimul colţ, ştergând orice urmă a locuitorilor. Macco flecărea şi Mandana privea pieziş la servitorul ei. Manto tăcea, pentru că nu mai avea ce să prezică aici. Soarta amară a lui Niobe, umbră a unei umbre, o urmărea. Vărsând lacrimi amare ce păreau să se scurgă printre lespezi, Odatis stătea lângă Pasiphae, care aştepta atenţiile iubitului ei cu o răbdare născută din certitudinea că el nu va mai veni; Minotaurul

nu se va mai naşte astfel niciodată, nu va fi niciodată ucis în labirint de Teseu, care nu va fugi niciodată lăsându-şi complicea plângând pe plaja din Naxos. Iubitul nu se va mai întoarce nicicând. Nu-l va mai aştepta. Penelopa va ţese ziua, va destrăma noaptea şi niciodată nu-şi va părăsi războiul, pentru că nici soţul ei nu va ajunge vreodată în Itaca. John hoinărea palid şi imaterial ca toţi ceilalţi, un om cenuşiu pe drumuri de cenuşă ce şerpuiau şi se încolăceau împrejur, pe lângă şi înapoi, dublându-se şi dedublându-se. Teseu şi Piritous trecură unul pe lângă celălalt fără să se recunoască; Volumnius şi Lucullus îşi uitaseră vechea prietenie. Xenodice şi mama ei erau aproape una de alta; Zenobia era acolo: ştia că pruncul ei se pierduse undeva pe străzile întortocheate, în cetatea întoarsă asupra sa şi suprapusă în timp, prima, şi a doua, şi a treia, şi a patra, şi toate cetăţile Romei, toate cetăţile Cartaginei şi toate cetăţile ce se închiseră una în cealaltă până când ultima piatră era piatra a o mie de asemenea cetăţi, fiecare zid se cufundase de o mie de ori şi fiecare poartă dusese spre acelaşi peisaj searbăd, un prundiş ce se întindea la nesfârşit sub cerul care niciodată nu ploua şi nici nu lumina.

De aici continuară căutările lui, strigoi al viitorului, pentru că această cetate era un pandant la dicţionarul ce se umplea pe seama ei, iar el era agentul de schimb între diferitele versiuni ale aceluiaşi trecut: cetatea şi cartea. Chipurile deveneau din ce în ce mai cenuşii, mai palide, aproape transparente, pe măsură ce drumurile se răsuceau în jurul unui nevăzut nod central şi pantele domoale deveneau tot mai abrupte. Erau mai puţini şi bâjbâiau ca orbii în lumina mereu mai puternică, acum că acoperişurile se trăgeau înapoi şi drumurile dădeau spre căile largi din lespezi de piatră cenuşie. Încă mai vedea strigoi, cu toate că acum păreau să pălească sub atingerea lui. Îi văzu

dispărând, ştia însă că erau la loc sigur, strânşi în rânduri şi coloane pe fiecare pagină, ca trupurile aduse de valuri după un naufragiu şi înşiruite pe ţărm. În mijlocul cetăţii era citadela şi deja, chiar de la distanţă, părea că bate în porţile ei, un bubuit în fierul greu, pentru că ea trebuia să fie înăuntru, tot ce căutase se afla înăuntru şi înăuntru nu era altceva decât spaţiul de dincolo de aceste portaluri, iar pumnii lui izbeau în ele, *bum, bum, bum...*

...bum, bum, bum.

— John! *Bum.* Eşti acolo?

Mâna îi tresări, împrăştiind cerneală peste articolul despre Xenodice.

— John!

— Da! O clipă... Şterse petele de cerneală, apoi alergă să deschidă uşa.

Septimus trecu pe lângă el în odaie.

— Ah!

Se repezi împreună cu Lemprière ca să îndepărteze şi ultima dintre pete.

— Minunată treabă. Răsfoi articole, ridică o foaie. Nesemnată?

Lemprière aşternu în grabă semnătura şi data, încă adunându-şi gândurile.

Lucrase să transpună fantomele în dicţionarul său ca într-un vis cu ochii deschişi. Septimus flutură teancul de file terminate ca pentru a-l felicita pentru sârguinţă. Era aproape de sfârşit. Încă o lună şi ciudata cetate cenuşie va fi pustie şi toţi locuitorii ei îşi vor găsi odihna veşnică, având articolele sale drept piatră de căpătâi. Septimus îi vorbea despre munca lui, povestindu-i un obscur incident în care fuseseră amestecaţi Mopsul şi Warburton-Burleigh. Lydia era bine. Îi mai vorbi despre entuziasmul lui Cadell pentru proiect, despre vreme, despre neînţelegerile din rândul cântăreţilor de la operă, despre sinuciderile de la loterie, despre portocalul lui Lemprière care, în acelaşi timp, înflorise şi se îmbolnăvise în colţul său. Lemprière, care se hotărâse să-l întrebe despre

seara de la Mâncătorul de Piatră (nu se mai văzuseră de trei sau patru săptămâni), ascultă flecăreala ce îl îndepărta din ce în ce de seara cu pricina, purtându-l în schimb spre subiecte neinteresante: hoiturile peştilor morţi plutind pe Canal, spitalul mobil aşezat în Somerset House, fuga unei trupe de pitici de la circul din Magdeburg.

— Au fost zăriţi în Perpignan acum o săptămână, spuse el.

Dar Lemprière îi vedea chipul fără culoare, ochii închişi şi auzea vorbele Lydiei, care-i spunea că şi altădată se speriase de un foc inofensiv. El nu îl credea pe Septimus prea curajos, dar nici nu îl vedea pe prietenul său cuprins de groază. Nu-i înfruntase el pe barcagiii de la „Trei potcoave”? Nu se pierdea cu firea niciodată. De ce se ţinuse deoparte în aceste ultime săptămâni, dacă nu ca să-şi ascundă chipul în spatele acestei măşti neînfricate? Să-l întrebe. „Acum”, îşi spuse. „Nu aştepta.”

— Septimus, îl întrerupse el şi era gata să-i pună întrebarea, când în uşă răsună un alt ciocănit.

— Trebuie să fie Lydia, spuse Septimus şi deschise uşa.

Dar nu era Lydia. Erau cei trei profesori, Ledwitch, Linebarger şi Chegwyn, care năvăliră înăuntru şi începură să vorbească cu toţii odată.

— Domnule Lemprière! spuse Ledwitch. Am alergat de îndată ce am auzit.

— Ne-am amintit de cercetările dumneavoastră, adăugă Chegwyn.

— Oamenii zburători... Linebarger îl atrase şi pe Septimus în conversaţie. În sfârşit avem dovada.

— Despre ce tot vorbiţi? întrebă Lemprière, şi profesorii găsiră întrebarea foarte nostimă.

— Ho, ho! Auzi despre ce, ha, ha!

— *Cine* sunt oamenii ăştia? întrebă Septimus.

O oră mai târziu, Lemprière, Septimus şi cei trei profesori stăteau în odaia unde Lemprière o ascultase pe văduva Neagle depănând povestea cu soţul şi iubitul ei, cu o corabie şi o balenă. Ledwitch flutura o copie după *Morning Chronicle.* Septimus stătu tot timpul cu vârfurile degetelor lipite, ceea ce dovedea că e foarte sceptic, în timp ce Ledwitch vorbea despre prizonierii otomani care au văzut un om zburător în timp ce mărşăluiau spre Banat.

— La început au crezut că e un pescăruş.

— Nu era un pescăruş, spuse Chegwyn. Nu există pescăruşi cât omul de mari.

— Nu era pescăruş, întări Ledwitch.

— Ne-am amintit de interesul tău pentru spiriduşul din La Rochelle, i se adresă Linebarger lui Lemprière, pentru că această privelişte este atât de asemănătoare, atât de izbitor de asemănătoare...

— I-au văzut şi faţa, continuă Ledwitch. Era înnegrită, întocmai ca a spiriduşului, o faţă de copil.

— Nu mi-aţi vorbit de asta până acum, spuse Lemprière.

— Nu mă miră, mormăi Septimus.

— O faţă de copil înnegrită, spuse Lemprière, mai mult pentru sine.

— De fum, adăugă Ledwitch, de la focul din cetate când au murit toţi locuitorii. Desigur, turcii au spus că e un înger mahomedan...

— Şi ce altceva au mai spus? întrebă Septimus.

— Nimic, răspunse Ledwitch. Au murit. I-au găsit cu capetele tăiate, la două zile de mers de Karlstadt. Un oarecare sergent Vittig este arestat pentru asta.

— Deci nu mai sunt alte detalii. Un om zburător, o faţă înnegrită, o faţă de copil...

— Spiriduşul, da. Există mărturii scrise. Oamenii lui Richelieu au văzut…

— Mă refer la însemnarea din Karlstadt. Aţi spus „o faţă înnegrită de copil” ?

— E faţa unui maur, a unui musulman. Dacă ar fi fost un înger mahomedan, cum spuneau ei, faţa lui ar fi fost neagră, nu-i aşa?

— Dar în cazul acesta n-ar mai fi fost spiriduşul, dacă aşa ceva a existat vreodată. Nu-i aşa? reveni Septimus. Iar raportul nu face nicio menţiune la un copil sau la o faţă de copil, şi, nu uitaţi, acest raport este luat din depeşele Vienei, nu-i aşa? Se întoarse spre Lemprière. Nu-i aşa că era convenabil pentru austrieci ca un astfel de miracol să se petreacă atunci? Abătea atenţia de la masacrele domnului Vittig, nu-i aşa? Masacrarea unor prizonieri de război de către un renegat austriac ar fi fost cel puţin incomodă când împăratul face atâtea eforturi să se distanţeze de acest război, când propriul său internunţiu este, pe cât spune, luat ostatic de turci, nu-i aşa? Iar în ce priveşte spiriduşul nostru – imprimă cuvântului o notă de neîncredere –, cât de mult i-ar fi convenit lui Richelieu şi prietenilor săi! Un înger, un om zburător: mult mai interesant decât detaliile sordide ale unui asediu. Cine ar mai sta să vorbească despre femeile şi copiii arşi de vii, când se poate spune o poveste despre spiriduşi? Chiar poţi să crezi aşa ceva, John?

Tonul său era al unui om rănit, surprins, furios; toate la un loc.

Profesorii amuţiră. Lemprière parcurse repede articolul.

— Pare legat în mare măsură de masacru, spuse el. Aţi fi putut să-mi spuneţi asta acasă la mine.

— O astfel de creatură nu există, interveni Septimus, nici în Karlstadt, nici în La Rochelle, nici aici, nicăieri. De ce risipiţi timpul colegului meu în acest fel? Are destule de făcut şi fără prostiile astea. Vino, John, Lydia cred că ne aşteaptă.

— Nu, stai! strigă Ledwitch.

Lemprière se ridicase şi tocmai îşi punea haina. Se întoarse surprins.

— Vreau să spun, aşteaptă, te rog, repetă Ledwitch. Dacă ai putea...

— John? – Septimus era gata să plece.

— Nu am vrut să te păcălim, spuse Linebarger.

— Să mă păcăliţi?

— Avem nevoie de ajutorul dumitale, domnule Lemprière. Trebuia să te aducem aici.

Se opri şi privi la ceilalţi doi, care îi făcură semn să continue.

— O priveşte direct pe văduvă, începu el.

Desigur, Lemprière se mai gândise la văduvă între timp. Se gândise în seara când strigase după Theobald Peppard pe Blue Anchor Lane, aceeaşi seară când Annabel îl pierduse pe George al ei, deşi atunci nu avea de unde să ştie. Ar fi putut să fie al ei; amândoi ar fi putut să-şi aparţină. În ciuda tuturor nenorocirilor, ei îşi păstraseră vie şansa de a fi împreună. În ciuda neşansei, valoarea acţiunilor lor crescuse, iar încărcătura de mult aşteptată fusese adusă de corabia ce acostase mai jos de casa căpitanului. Dar George era mort şi Lemprière se gândise la văduvă fără să facă nimic. Acum era chemat să dea socoteală. Profesorii nu ştiau despre implicarea sa în moartea lui Peppard, nici despre contractul ce îl dusese pe ucigaş în odăiţa lui George. Dacă era ciudat că profesorii nu pomeniseră nimic de gazda lor, era încă şi mai straniu că Lemprière nu întrebase de ea. Să stai în casa ei, să vorbeşti şi să nu-i rosteşti numele! O mică omisiune de care însă se lega o mare dorinţă de a se eschiva. Când Lemprière întrebă în ce fel ar putea fi de ajutor şi Ledwitch îi răspunse că el era singurul care-l cunoştea pe un oarecare „domn Peppard”, simţi întreaga povară apăsând din nou asupra sa după atâtea luni de nepăsare.

— S-a schimbat de când a auzit de moartea lui, spuse Ledwitch. Nu mai părăseşte odaia, iar noi, noi nu ştim ce să facem. Ne gândeam că dacă dumneata ai sta de vorbă cu ea, poate că... Cuvintele i se pierdură răzleţe.

— Fireşte, spuse Lemprière şi începu să urce treptele, gândindu-se la lucrurile pe care să le spună şi la cele pe care să le lase nespuse.

Mai târziu, după ce îşi luase rămas-bun de la profesori şi le spusese să nu se mai gândească la mica lor decepţie, pe când se întorceau prin zarva şi înghesuiala de pe Thames Street, Septimus, ca de obicei, contrasta cu el; prin vioiciune când tăcerea melancolică a prietenului său se dovedi refractară la toate glumele lui, Septimus se văzu silit, în cele din urmă, să-l întrebe cum o consolase pe văduvă. Lemprière răspunse doar că îi ascunsese adevărul.

Când a ciocănit şi a deschis uşa de la odaia văduvei, încă mai credea că va putea arunca puţină speranţă peste cenuşa lui George şi că ea se va ridica, aprigă şi cuprinsă iar de mânia care îi ţinuse treze speranţele în anii de dizgraţie a avocatului. Dar o singură privire aruncată spre bătrâna aşezată în jilţ cu spatele la ferestrele acoperite cu draperii îi fu de ajuns să vadă că nu era aşa.

Văduva nu-şi ridică privirea la intrarea lui şi John, stând în faţa ei în odaia întunecată, începu lungul pomelnic de condoleanţe, sfârşind prin a mormăi şi a-şi răsuci degetele. Îşi scoase ochelarii şi încăperea se topi. Aşa nu îi mai vedea nici chipul inexpresiv, nici ochii pe care şi-i ţinuse tot timpul plecaţi. El ştia adevărul, iar adevărul o părăsise, abandonând-o ca pe o epavă în această odaie pe care acum o părăsea rar, afară nemaifiind nimic care să o atragă – nici vizitele furioase la biroul lui Skewer, nici străinii pe care să-i oprească cu întrebările ei cu miez, nici iubitul care să o revendice şi să fie revendicat. Lemprière se gândea la toate acestea pe când se poticnea printre frazele

lustruite, care îi amintiră de cuvintele adresate mamei lui de avocatul d'Aubisson la plecarea din birou. Ar fi putut să-i spună că îi părea rău, că îl îndrăgise pe George, că şi el era întristat; toate acestea erau adevărate. Ar mai fi putut să-i spună că George o iubise, că dacă ar mai fi trăit ar fi luat-o de soţie, pentru că aflase mijlocul prin care să-şi recapete onoarea şi că George îi spusese întocmai aşa, cuvânt cu cuvânt. Ar fi putut să ridice apoi ancora, încărcat cu aceste adevăruri şi asigurat împotriva oricărei descoperiri de mai târziu. Şi-a pus însă la loc ochelarii şi a privit în jos la femeia plăpândă din faţa lui.

— George te-a iubit, spuse. Dar nu putea să vină la dumneata. Ştiu că şi el a înţeles asta. Prea multe au conspirat împotriva voastră. Lemprière se gândi cât de bucuros fusese Peppard când îi vorbise despre corabia lui Neagle care, iată, se întorsese în sfârşit ca să-i salveze pe amândoi. Nu s-ar fi putut căsători cu dumneata niciodată, mai spuse el şi se clătină sub povara minciunii.

Văduva păru că se mişcă; Lemprière aşteptă un timp, dar în cele din urmă se întoarse spre uşă. Văduva începu să vorbească.

— Tot timpul pierdem, spuse ea.

— Nu e adevărat, spuse Lemprière, gândindu-se la Juliette. Nu e întotdeauna adevărat, spuse el; de data asta însă văduva nu mai spuse nimic.

Spre est cerul părea o rană trandafirie şi aurie. Zorii se scurseră ca o pată peste zare. Lumina dimineţii aruncă peste văi umbre lungi care apoi se scurtară şi dispărură o dată cu soarele în înaltul cerului. Marea se frământa şi scânteia sub razele lui, iar luna se tot subţie, până când rămase un palid ornament aninat pe un cer albastru, luminos.

La bordul *Inimii de lumină*, Peter Rathkael-Herbert deschise ochii în strălucirea aurorei dintr-o dimineaţă de vară şi reflectă că pentru un bărbat nu exista un lucru mai potrivit decât să navigheze în largul mării în luna iunie şi să fie pirat.

— Ahoi! îl salută Wilberforce van Clam pe internunţiu.

Trecuseră douăzeci şi trei de zile de la eliberarea acestuia din temniţa de pe *Tesrifati* şi Wilberforce ajunsese iar la comanda corăbiei.

— Pe unde e? întrebă Peter.

Stăteau şi o aşteptau pe *Megaera* în afara portului Marsilia. Căpitanul ei îşi pierduse în cele din urmă orice speranţă că va căpăta o escortă şi se strecurase din port sub acoperirea întunericului, încercând să scape de urmăritori. Când se crăpă de ziuă, arboreţii abia se mai zăreau în zare. Încă o oră de întuneric şi *Megaera* ar fi scăpat cu bine, dar aşa, urmărirea reîncepu.

— La zece-cincisprezece leghe. Wilberforce arătă drept înainte. Acum se îndreaptă spre La Rochelle.

Urmărirea îi dusese, printre Coloanele lui Hercule, în întinderea învolburată a Atlanticului. *Megaera* o tăie spre nord către coasta vestică a Franţei, cu *Inima luminii* pe urmele ei. Într-adevăr, vasul pirat era mult mai rapid, dar în privinţa măiestriei de cârmaci, nu se puteau compara. Pierduseră zile întregi pe marea calmă, cu toate că ridicaseră pânzele în calea vânturilor care nu mai veneau. În tot acest timp *Megaera* se îndepărtă, până ce la cârma *Inimii de lumină* trecu un timonier mai bun şi distanţa dintre cele două corăbii începu să se micşoreze din nou. Cursa continuase neîntrerupt timp de o săptămână la zece mile de coastele Franţei, corăbiile fiind despărţite de o singură zi. Chiar aşa încărcată cu sulf cum era, *Megaera* plutea cu îndemânare pe valuri, ceea ce îl făcu pe Wilberforce să-i spună internunţiului imperial în timpul uneia din întâlnirile de seară, pe

când stăteau împreună la taclale suflând norişori albăstrui aromaţi spre cerul portocaliu sau verde, că şeful corăbiei urmărite „ştia ceva meserie”, cuvinte pe care internunţiul le luă drept o laudă ieşită din comun.

Soarele se înălţase de acum şi piraţii cei vârstnici începură să apară pe punte. Heinrich Winkell, cândva singurul jansenist din Bavaria, astăzi locotenentul *Inimii de lumină,* încercă să-şi îndrepte spatele, merse încet spre bord, îşi drese glasul, scuipă şi apoi îi salută pe fraţii De Vin, Oiß şi Lobs. Amilcar Buscallopet, mistic din Smirna şi marinar de rând, îşi târa piciorul beteag. „Zveltul” Jim Pett ieşi de la o vizită dificilă la budă.

— Minunat! salută el soarele de iunie ce scălda puntea. Aaa! mai strigă, când un junghi îl săgetă în spate. Ah, Dumnezeule…

— Vino aici!

Hörst Craevisch, zis „Cârnatul”, i-o reteză scurt, strigându-l de undeva de jos.

Rând pe rând piraţii se adunară, răsuflând greu sau şuierând astmatic în aerul rece al dimineţii, urmăriţi cu privirea de la cârmă de Wilberforce şi internunţiu. Se scărpinară mormăind, dezmorţindu-şi oasele bătrâne şi încheieturile reumatice. Se vedea că dimineaţa era un moment greu al zilei.

Undeva sus se auzi un scârţâit, şi Wilkins „Stridie” coborî din gabie lângă ei.

— Am văzut-o acum trei jumătăţi de ceas pe lună plină, gâfâi el. E mai aproape decât am crezut… Wilkins se opri ca să tragă aer în plămâni.

— Cât de aproape? întrebă Wilberforce.

— Aproape. Opt, zece leghe. I-am zărit pânzele pentru o clipă în lumina lunii. N-are lumini de poziţie. Cred că acum...

— Hei! se auzi un strigăt de pe puntea de jos. Tustrei priviră într-acolo şi-l văzură pe Hörst întins pe spate, bătând aerul cu mâinile şi picioarele lui grăsulii, de parcă încerca să se ridice de jos.

— Parcă melcii fac aşa: cad pe spate şi nu se mai pot întoarce, nu? întrebă Wilkins.

— Ţestoasele, îl corectă internunţiul.

Lobs şi Oiß de Vin îl apucaseră de câte un braţ şi îl trăgeau în sus. Wilberforce privi încă o dată spre nord.

— ...se duce la La Rochelle, îşi termină Wilkins propoziţia.

— *Megaera*, desluşi Duluc cu glas tare.

Lăsă luneta în jos. Corabia naviga la ceva mai mult de o milă de coastă, cu toate pânzele sus. Protagoras îi luă instrumentul din mână şi se uită şi el.

— Mmm, *spuse* el, apoi se răsuci la stânga spre Île de Ré, scrutând marea pe porţiunea cuprinsă între această insulă şi vecinul lui.

Pata întunecată din apă pe care o cercetaseră pe ascuns în prima lor zi în La Rochelle se dovedise a fi o colonie de alge. Pescarii din partea locului se plângeau că le otrăveşte peştii şi într-adevăr, între cele două insule fuseseră văzute bancuri întregi de peşti plutind cu burta în sus. Noaptea, când curenţii dinspre ţărm agitau celulele acelor creaturi minuscule, locul strălucea sinistru, verzui. Lumina cădea pe burţile albicioase ale peştilor în jurul cărora algele se strângeau ciorchine, ca şi cum ar fi avut nevoie de un centru, de un totem. Noaptea trecută, Protagoras stătuse pe o şalandă închiriată, comunicând cu Duluc printr-un heliograf lunar într-un cod improvizat. Acesta din urmă aşeză nişte bucăţi de sticlă verde, special comandate, în faţa unui şir de lămpi cu ulei şi volete reglabile până când se asigurară că semnalul prestabilit putea fi văzut clar de orice vas ce se apropia din direcţia prevăzută. Cât timp Duluc

dăduse ordine lucrătorilor să aşeze din nou în linie dreaptă cutare volet sau cutare flanşă pe panta dealului, Protagoras avusese destul timp să privească algele ce alunecau încet dinspre promontoriul insulei. Mirosul de peşte mort plutea purtat de vânt peste o mare neagră. Luminile verzi pâlpâiau intermitent pe ţărm şi atunci îl îndemnă prin semne pe camaradul lui să se grăbească şi să isprăvească treaba. Algele păreau să fi adulmecat barca şi se târau foarte încet spre ea să o încercuiască.

Acum, când se uită din nou prin lunetă, covorul luminos părea să fi dispărut cu totul. Din pricina fluxului, presupuse el. Dacă algele pluteau în derivă în spatele insulei, după cum bănuia, atunci *Megaera* va trece drept prin mijlocul lor. Îndreptă luneta spre Duluc.

Mai jos, la poalele dealului, după tufişurile dese ce tiveau ţărmul, lucrătorii trudeau la ponton. În cele două săptămâni ce trecuseră de la sosirea lor, în larg de Pointe du Plombe prinsese rădăcini o construcţie simplă şi solidă, deosebită de monstrul din Cherbourg. Două şiruri de piloni ieşeau din apă până la o înălţime de douăsprezece picioare şi pătrundeau în mare pe o lungime de douăzeci de iarzi, ca nişte copaci tunşi de pe marginile unui bulevard. Acum era reflux, dar când apele creşteau, acopereau pilonii până aproape de vârf. Pe treisprezece iulie, la ora trei dimineaţa după calculele amănunţite ale lui Duluc (verificate cu propriile lui observaţii empirice şi prin consultarea periodică a tabelelor publicate), fluxul va atinge o înălţime de şase picioare de la vârf, adică opt picioare până la scândurile debarcaderului ce urmau a fi susţinute de aceşti piloni. Era un compromis necesar pentru a asigura suficientă adâncime corăbiei ce avea să sosească şi ale cărei punţi erau îndeajuns de joase pentru a se afla la acelaşi nivel cu debarcaderul – importantă era viteza de descărcare a navei. Dar dacă o să eşueze

corabia? Îngrijorat de această limită de siguranţă foarte strânsă, făcea şi refăcea întruna calculele.

Era mulţumit de ponton şi chiar îi părea rău că după o singură noapte, o noapte crucială, firește, totuşi o singură noapte, munca lui va fi lăsată în voia valurilor şi a furtunilor. Se înţelege că în rapoartele lui către Cardinal se mulţumea să relateze strict faptele: cutare sau cutare etapă, atâtea sau atâtea materiale necesare, şi aşa mai departe. *Conseil aux Conseils*[92] trata cu indiferenţă entuziasmul lui, ba chiar era înclinat să-l privească mai degrabă cu suspiciune. Cât despre colegul lui, Protagoras, era mai puţin distant cu el, dar nu şi mai puţin atent. În ascuns începuse să ţeasă în jurul debarcaderului visuri nebuneşti de care apoi se ruşina. Era o construcţie puternică, extraordinară şi entuziasmul lui îi însufleţea şi pe lucrători. Deodată, auzi un zgomot înfundat care-l trezi din visare; se întoarse să vadă de unde vine. Duluc văzu două care legate între ele şi trase de patru boi; căruţaşul le mâna în picioare, trăgând tare de frână la coborâre. Aduceau pilonul de acostare, sau babana, tăiat dintr-o singură bucată de stejar, de treizeci de picioare lungime şi patru picioare în diametru. Coborî dealul spre mal unde îl aşteptau lucrătorii. Era mulţumit. Se anunţa o zi nemaipomenit de bună.

Mai târziu, la asfinţit, când oamenii se întinseseră pe pământ rezemaţi în coate, sfârşiţi, cu noroiul uscându-li-se pe picioare în ultimele raze fierbinţi, Duluc putu să admire pilonul de acostare ce se înălţa drept din apă. Acolo va rămâne următorii o sută de ani, gândi el. Pe când privirea lui aluneca de-a lungul celor două şiruri de stâlpi, o altă corabie apăru în zare. Se încadra perfect în perspectiva digului, de parcă acesta fusese construit doar în acest scop. Lotcile veneau şi se duceau în larg, pescarii de peste zi erau înlocuiţi de cei care îşi aruncau năvoadele noaptea. Corabia semăna cu *Megaera*, dar aceasta trecuse deja prin

spatele promontoriului nordic cu câteva ceasuri în urmă. Ducând încă o dată luneta la ochi, Duluc citi numele celei de-a doua corăbii. Ca şi prima, naviga spre nord cu toate pânzele sus. Privi punţile unde leneveau câţiva moşnegi. Carena era neagră, dar nu pentru că aşa fusese vopsită sau smolită – era pur şi simplu neagră, absorbind totul; marea şi soarele, o minge de foc roşie ce scăpăta, păreau că sunt înghiţite cu totul. Până şi apele din jur păreau mai întunecate. Apoi îndreptă luneta spre arborele mare. Privi, clipi, iar privi şi apoi strigă:

— Protagoras!

În vârful catargului flutura un pavilion, iar pe pavilion zări un craniu şi două oase încrucişate.

— Protagoras! strigă el. Au înălţat steagul piraţilor!

Voia să strige şi a treia oară, dar Protagoras nu se zărea nicăieri; Duluc îşi dădu seama că se întorsese din nou în peştera cu lacul subteran.

— Piraţii, vorbi el pentru sine; apoi, deşi nu era întru totul convins, se mai uită încă o dată. Nişte piraţi tare bătrâni, îşi zise.

Trecând la două-trei mile de golful de lângă La Rochelle, Wilberforce arătă spre cele două turnuri gemene care străjuiau intrarea în rada portului, cetatea în care muriseră cu toţii şi linia de la ieşire, unde la reflux se mai zăreau rămăşiţele digului lui Richelieu. Peter Rathkael-Herbert văzu o cetate în care foamea de spaţiu forţase clădirile înghesuite să se înalţe din ce în ce mai sus. Acoperişurile din ardezie cenuşie se căţărau unele peste altele în trepte; coşurile ţâşneau spre cerul în care fumul rar se pierdea, pe când cetatea se retrăgea în umbrele fumurii de după apusul soarelui, ca o stafie de piatră. Privi portul şi încercă să-şi închipuie flota lui Buckingham, cu vasele de semnalizare aşezate în semicerc, pusă în încurcătură de bariera lui Richelieu. Doar trei sute de iarzi îi despărţiseră de adăpostul oferit de cele două turnuri gemene şi de portul interior, dar acei

trei sute de iarzi trebuie să le fi părut locuitorilor ce mureau de foame în spatele zidurilor un ocean pe care nu aveau să-l mai treacă.

Île de Ré alunecă spre pupa corăbiei, în timp ce *Inima luminii* îşi vedea de drum. Piraţii stăteau rezemaţi de parapetul de la babord. La cârmă îi venise rândul lui Wilkins „Stridie", care îl înlocuise pe Wilberforce la prânz. Acum soarele se pregătea să apună. La promontoriul din nordul oraşului se vedea un ponton pe jumătate terminat, iar în spatele lui mai mulţi oameni care urcau pe un deluşor. Dincolo de el se zăreau un ţinut împădurit, câteva coline şi fumul de la vreun sătuc ascuns după ele. Peter Rathkael-Herbert îl urmări pe Wilberforce cum îşi umple pipa şi îndeasă tutunul cu mâinile tremurânde. După ce o aprinse, trase în piept de trei sau patru ori, apoi i-o întinse camaradului său.

— Aşadar, zici că au pierit cu toţii? întrebă acesta luând pipa.

Fumul era cald şi se ridica în norişori de fiecare dată când dădea drumul muştiucului şi lăsa pipa în jos. Valurile se izbeau de bordajul corăbiei.

— Au pierit? Da, au pierit. Până la urmă au murit cu toţii.

Marea era mai albastră, mai întunecată. Îşi simţea gura uscată şi, când îşi dregea vocea, scotea un scuipat gros şi alb. Îi urmărea din privire traiectoria peste parapet, turtit şi iute, căzând cu metri pe secundă în apele liniştite şi împroşcând stropi de lumină albastră-verzuie.

— Nenorocită cetate, spuse internunţiul.

Peste punţi adia un miros pe care îl mai simţise pe *Tesrifati.* Se mai uită o dată peste bord şi văzu de unde venea. Sute de peşti morţi pluteau cu burta în sus. La provă, apa tăiată de carena corăbiei lucea slab.

— Mi-ajunge, zise şi îi dădu pipa înapoi lui Wilberforce.

— Hmm?

— Destul. Am tras destul. Marea arată ciudat...

Wilberforce se uită în jos.

— Alge, spuse el sec. Când le tulburi, luminează. Afurisită belea, dar acuşica trecem de ele.

Mai liniştit, Peter Rathkael-Herbert luă iarăşi pipa şi după mai puţin de un ceas începu să plutească pe un tărâm de vise, unde, în calitate de guvernator, prezida ancheta judecătorească în care fostul lui stăpân era acuzat de trădare.

Wilberforce stătea rezemat privind algele ce sclipeau albastru în jurul corăbiei, ori de câte ori pacea lor plină de otrăvuri era tulburată de zvâcnirile peştilor aflaţi în agonie. Internunţiul dormea adânc în scaunul de alături. Din când în când, din visul lui chinuit răzbătea câte un cuvânt sau o frântură de frază. Wilberforce van Clam crezu că aude „vinovat”, iar mai târziu „spânzuraţi-l pe împărat”. Din nou alge, iarăşi şi iarăşi, la nesfârşit. Cea mai mare colonie în o sută de ani şi şapte mări – acesta fu ultimul lui gând înainte ca pipa cu opiu să-i alunece dintre degetele amorţite; închise ochii, doborât de somn.

Când *Inima luminii* ajunse la Cherbourg după şaisprezece zile petrecute pe mare, plutea tot printre alge. Echipajul înţelesese de acum că erau urmăriţi de miliarde de creaturi microscopice care ţeseau covorul veninos verde-albăstrui. Pătura de alge se întindea pe vreo cincizeci-şaizeci de iarzi în părţi şi pe aproape o sută la pupa. Din timp în timp, din covor se desprindeau bucăţi mari care pluteau aiurea, pentru a face ravagii printre alte ecosisteme ihtiologice lipsite de apărare; dar de fiecare dată se regenera rapid şi până la apusul soarelui golurile erau din nou umplute de milioane de noi celule bioluminescente. S-ar fi putut imagina un sistem eficace pentru a elibera peştii răpitori mai mari din imediata vecinătate a vasului, ca şi diverse teorii pentru a explica ataşamentul

evident al algelor pentru *Inima luminii.* Motivul atracţiei lor pentru *Inima luminii* era însă unul simplu: ierburile.

Când *Inima luminii* fusese capturată de Wilberforce şi de oamenii lui în 1752 sub numele ei de atunci, *Alecto*, carena era curată, ca un butuc de măcelărie proaspăt curăţat şi spălat. Cu numai şase săptămâni înainte fusese canarisită şi răzuită la şantierele lui Blackwall până la fibra lemnului de stejar. Dar cei douăzeci şi şase de ani petrecuţi pe mare lăsaseră urme. Deasupra liniei de plutire se fixaseră o puzderie de minuscule moluşte carnivore ce se răspândiseră până la brâul de acostare unde, în cele din urmă, au realizat cu întârziere că se fixaseră pe o creatură vegetală, şi nu animală, şi au început să moară de inaniţie. Din pricina cadavrelor lor putrezite şi fixate în lemn, carena corăbiei era acum de un negru-mat. Piraţii mulţumiseră deseori în gând acestor moluşte, precum şi moştenirii lăsate de sacrificiul lor în masă – camuflajul pe timp de noapte. Sub linia de plutire însă situaţia era alta. Ierburile de mare, chinul oricărui timonier, năpădiseră carena, încetinind înaintarea corăbiei care nu mai asculta de cârmă. Când curenţii străbăteau pădurea deasă de ierburi submarine, corabia se înclina într-o parte, iar peştii care urcau din adâncuri se zbenguiau fericiţi în mijlocul acestui desiş de hrană neaşteptată. Bogată în proteine şi substanţe nutritive, în midii şi stridii tocmai potrivite pentru fălcile ca nişte menghine ale pălămidei şi în varecul neritic[93] cu tuberculi zemoşi numai bun pentru ţiparii şerpuitori, chila miţoasă a vasului reprezenta un habitat irezistibil pentru algele verzi care se agăţară de ea cu înverşunare, formând sub linia de plutire straturi neobişnuit de groase, concrescenţe pe fiecare scândură şi structuri filiforme, până ce toată partea de sub apă a corăbiei se trezi scăldată de o supă parazitară gelatinoasă. Celulele motile îşi agitau cilii fericite.

Într-o stare de automulţumire, luminile fosforescente pulsau între cer şi mare, între aer şi apă, între starea unu şi starea zero, până când scintilioanele ce acopereau zece mii de metri pătraţi strălucitori de diflagelate vibratile se uniră într-o unică şi vastă configuraţie, o imensă scrisoare de dragoste a algelor pentru reticenta gazdă. Fidele sau nu *Megaerei*, algele îşi luaseră rămas-bun de la anii petrecuţi în sălbăticie şi se deciseseră cu toate să prindă rădăcini aici. Hotărârea lor era definitivă. Algele erau îndrăgostite de *Inima luminii.*

O iubire uşuratică! Dacă ar fi ştiut ele că ataşamentul lor tenace avea să ducă, fie şi pe ocolite, la pieirea *Inimii luminii,* poate că s-ar fi desprins şi ar fi plutit mai departe, oxidându-şi resemnate luciferina pe alte păşuni, pentru a lua parte la marele joc unde mănânci sau eşti mâncat. Fireşte, colonia încercă o uşoară melancolie difuză când masacrul provocat printre peşti frână înaintarea corăbiei spre coasta vestică a Franţei; căci algele nu erau lipsite de oarecare compasiune. Cât despre soarta ce avea să o lovească pe *Inima luminii*, de unde să ştie ele? Când corabia îndrăgită căreia îi făceau o curte îndărătnică ajunse la Cherbourg cu o întârziere irecuperabilă de zece ore după *Megaera,* algele încă se răsfirau ca o trenă verde-albăstruie, despletindu-se pe întinderea mării în spatele corăbiei pe care învăţaseră să o considere căminul lor.

Aşadar, o dragoste insistentă, dar fără speranţă. Privind în jos, Wilberforce van Clam se plânse de pretendenţii nedoriţi ai corăbiei. Fusese o adevărată nesăbuinţă să se aventureze atât de departe de locurile lor de hrană obişnuite. Dar, odată făcut acest pas, să stai la ancoră în largul portului Cherbourg, arborând steagul piraţilor şi înconjurat de o mare de lumină, era curată nebunie. Din fericire, portul părea să fie atât de colmatat, încât ieşirea vreunei escadre care să-i

atace părea îndoielnică; dar chiar şi aşa... Amilcar Buscallopet îşi consacră în întregime rugăciunile de seară dilemei algelor, iar Wilkins „Stridie”, ajutat de Lobs şi Oiß de Vin, se strădui zadarnic să le reteze cu un soi de coase improvizate din vâslele bărcilor de salvare.

În tot acest timp *Megaera* se îndrepta liniştită spre estuarul ferit de primejdii al Tamisei. Având de înfruntat algele, ierburile, problema fugarei *Megaere* şi a rezervelor tot mai mici de praf de puşcă, piraţii ştiau că se află într-o situaţie disperată. Aşa că, pentru doar a patra oară în istoria de douăzeci şi şase de ani a corăbiei, Wilberforce van Clam convocă înaltul for legislativ al *Inimii luminii*, unde fiecare membru al echipajului avea un cuvânt de spus – dieta pantisocratică a navei – în faţa căreia el propuse un plan simplu, dar îndrăzneţ.

Iată-l: *Inima luminii* trebuia să-şi ia primul nume şi, deghizată ca *Alecto* (de fapt, sub propria ei identitate), să o urmărească pe *Megaera* în susul Tamisei ca să lanseze acolo un puternic atac pirateresc asupra portului din Londra. După care, cu pucioasa de care aveau nevoie ca aerul, puteau să coboare pe râu sub adevăratul lor pavilion, să prade vreo aşezare sau două de pe mal, după care să se întoarcă la viaţa lor fericită de mai înainte, furişându-se pe rutele mănoase de pe Mediterana. Wilberforce sublinie elementul surpriză şi strecură subtil camarazilor săi de pe corabie perspectiva faimei pe care avea să le-o aducă o acţiune atât de îndrăzneaţă. Aşa cum cerea obiceiul, dieta pantisocratică ascultă propunerea în tăcere; la sfârşit, Hörst Craevisch se chinui să se ridice în picioare.

— O tâmpenie! exclamă el, agitând un deget în aer în semn de admonestare. Curată nebunie!

Îl durea stomacul de emoţie când începu să înşire toate precedentele şi posibilele capcane, dărâmând puţin câte puţin planul lui Wilberforce.

Dar acesta era pregătit. Când se ridică în picioare, parcă după ore întregi, vorbi măsurat şi liniştit sugerând un al doilea plan, de compromis.

— Algele, spuse el şi se opri, lăsând timp pentru ca vorba lui să-şi facă loc în mintea piraţilor, aşezaţi pe vine (după cum cerea obiceiul), aceştia îşi clătinară cu înţelepciune bărbile încărunţite.

— Algele, repetă Wilberforce, şi ierburile. Algele sunt atrase de ierburile de pe vas. Va trebui odată şi-odată să canarisim corabia asta a noastră şi să răzuim ierburile.

— Şi crustaceii, se auzi un glas.

— Şi crustaceii, întări Wilberforce. Ascultaţi, împărtăşesc toate temerile voastre legate de portul Londrei. Suntem cu toţii fugari din acest oraş, dar în egală măsură suferim la cârmă când bătrânica noastră se răsuceşte fără motiv, ori se leagănă din senin pe marea calmă sau îşi împotmoleşte chila când apa măsoară doar un stânjen.

Timonierii mai puţin îndemânatici, care înfruntaseră asemenea neplăceri chiar şi în lipsa ierburilor, dădură din cap cu vigoare.

— De aceea vă propun un al doilea plan, sau o anexă, dacă doriţi: în cazul în care ajungem şi găsim *Megaera* apărată de fregatele Maiestăţii Sale, ei bine, atunci treaba este simplă: ne îndreptăm spre docurile uscate de la Blackwall, unde singurul nostru ţel este să curăţăm carena, ceea ce de altfel este adevărat. Dacă tot e s-o facem, atunci de ce să n-o facem acolo? Iar dacă vrem să scăpăm de musafirii noştri nepoftiţi – arătă cu un gest larg spre algele verzui ce împresurau corabia – atunci corabia asta trebuie dusă în doc, ridicată şi răzuită.

A patra dietă pantisocratică de pe *Inima luminii* s-a aflat în sesiune extraordinară timp de trei săptămâni, lucrând în plen sau în comisii. S-au propus amendamente chiar la nivelul subcomitetelor. Au avut loc dezbateri şi dezbateri

pe marginea dezbaterilor, s-au făcut compromisuri, lobby-uri discrete pe punţile inferioare şi mai multe încercări nedemne de a obstrucţiona luarea deciziilor; a existat chiar şi un caz izolat şi disperat de cumpărare a voturilor. Dar, în final, Wilberforce van Clam şi-a văzut dubla propunere adoptată cu o majoritate de două voturi. De abia atunci, urmată de escorta ei galantă de fitoplancton, *Inima luminii* s-a urnit spre portul Deal în căutarea fie a *Megaerei* şi a gloriei, fie a docurilor Blackwall pentru o săptămână de răzuială; dar, oricare ar fi fost ţinta (chestiunea urma să fie tranşată definitiv printr-un alt vot, de data asta în apele Tamisei), Wilberforce era convins în sinea sa că nu politica lui, ci algele au înclinat balanţa în favoarea sa. Această prezenţă permanentă i-a determinat pe nehotărâţi, i-a convins pe şovăielnici şi a exercitat o presiune unică asupra unor bărbaţi obişnuiţi să se afle în largul mării şi care, privind spre luminile pâlpâitoare ale escortei, au intuit că prezenţa ei are un scop, un plan vast şi difuz, o relaţie obscură care îi neliniştea mai ales prin faptul că părea să nu aibă nimic de-a face cu ei şi că îi ignoră, ca şi cum ei, membrii echipajului, alcătuiau escorta, iar ele, algele, erau adevăraţii protagonişti, ceea ce din punctul de vedere al algelor era adevărat. Şi astfel, algele au fost cei mai puternici aliaţi ai lui Wilberforce în hotărârea lui de a duce corabia acasă. Fără intervenţia lor mută, ar fi pierdut bătălia cu gândurile şi sentimentele camarazilor săi. *Inima luminii* ar fi pornit spre sud cu o foarte mică majoritate, iar catastrofa ce s-a abătut asupra ei ar fi fost evitată.

Dar Wilberforce? Internunţiul l-a urmărit cum învinge îndoielile, cum pierde în lungi şi obositoare discuţii pentru ca în cele din urmă să le câştige, măsurând ore în şir puntea în lung şi în lat cu ochii îndreptaţi în zare, spre Anglia, spre portul Londrei şi spre secretul îngropat în inima *Inimii luminii*; după ce, prin votul final, Wilberforce a

avut câştig de cauză cu o slabă majoritate, internunţiul l-a urmărit scoţând cu o daltă nişte piroane, suspendat ca într-un leagăn în afara parapetului de la proră. Plăcuţa cu numele corăbiei, *Inima luminii,* se desfăcu pârâind şi se rostogoli în mijlocul algelor, unde fu înghiţită de o peliculă de fiinţe minuscule verzui-albăstrii pentru a deveni o parte a coloniei care îi împresura pe toţi. Pe locul astfel descoperit, Peter Rathkael-Herbert văzu plăcuţa de lemn mai închisă la culoare, ferită în toţi aceşti ani de soare şi ploaie, ca şi de ochi iscoditori, ce purta primul nume al corăbiei, *Alecto* – la rândul lui un travesti –, una dintre culorile unui fals curcubeu care îi va duce adânc în inima portului Londrei, aşadar o variantă pentru La Rochelle.

Căpitanul *Megaerei* crezu că şi-a pierdut definitiv urmăritorii la Cherbourg. După ce traversă canalul şi ţinu coasta până la Deal, la treisprezece iunie corabia ajunse la gurile Tamisei. Cu ajutorul unei pilotine trecu de bancurile de nisip ale estuarului până la Gravesend, unde pilotul se urcă pe corabie şi o conduse în susul râului printre aşezările răsărite ca din pământ la Shadwell şi Rotherhithe, pe lângă numeroasele cheiuri de pe malul de sus, până la Turnul Londrei unde râul era brăzdat de bărci, luntre, lotci şi şlepuri adunate în jurul corăbiilor ancorate în Upper Pool ce aşteptau din pricina Marii Trândăveli să le vină rândul la dană ca să-şi descarce marfa. Găsi un loc îngust lângă Cheiul Reginei, bord la bord cu *Tisiphone* care continua să aştepte o schelă pentru a-şi descărca mangalul.

— *Megaera*, notă căpitanul Guardian în dimineaţa zilei următoare. De la Caltanissetta.

— Pun rămăşag pe o guinee că transportă pucioasă, îl provocă Roy.

— Ai dreptate, acceptă Guardian şi îi dădu o guinee oaspetelui său mai târziu, pe când se

plimbau agale pe chei în căldura înăbuşitoare, după ce descoperiseră că Roy avusese dreptate.

— Trebuia să fie pucioasă, spuse Roy încasându-şi câştigul. Nimeni nu mai avea aşa ceva pe aici.

Se apropia înserarea, zăduful era tot mai apăsător: Londra dospea sub arşiţa lui cireşar care dogorea străzile şi acoperişurile. Curţile şi fundăturile păstrau căldura ca nişte cuptoare, revărsând-o apoi asupra locuitorilor fără încetare ziua, dar şi noaptea când se perpeleau în aşternuturi; se sculau cu ochii încercănaţi, pentru a vedea acelaşi soare nemilos încă o zi. Şi încă una. Eben se trezea cu noaptea în cap şi îşi făcea plimbarea devreme: după ceasurile opt sau nouă dimineaţa, străzile duhneau, lumina îl orbea, năduşea şi devenea supărăcios. Privea drept în faţa lui; în valurile tremurătoare de aer încins oamenii apăreau şi dispăreau ca nălucile plutind pe marea agitată. Cheiurile erau amorţite, dar nu din pricina toropelii, ci a Marii Trândăveli care începuse în prima săptămână a lui iunie.

Nimeni nu mai ştia de la ce pornise sau măcar între cine se purta, dar deja slujea drept scuză generală, valabilă pentru orice lucru de mântuială sau chiul care, de altfel, nu duceau lipsă de amatori. Dacă baloturile de lână se îngrămădeau pe Cheiul Majordomului, de vină era Marea Trândăveală. Dacă o corabie plină cu cărbuni zăcea trei luni în Upper Pool, timp în care încărcătura ei dispărea încetul cu încetul cărată cu sacul în fiecare noapte în urma raitelor pe care micii vagabonzi le dădeau pe punţile nepăzite – chiar deloc nepăzite –, atunci toate acestea erau puse pe seama Marii Trândăveli. Şi în tot acest timp aveau loc fel de fel de întâlniri: între proprietarii cheiurilor şi proprietarii corăbiilor, între proprietarii cheiurilor şi proprietarii depozitelor, între proprietarii depozitelor şi docheri, ba chiar şi întâlniri între docheri şi

proprietarii cheiurilor. Dar chestiunile în discuţie erau mărunte, când Marea Trândăveală cuprinsese cheiurile dinspre nord şi dinspre sud ca o paralizie necunoscută. Bărbaţii veneau la lucru, dar, nu se ştie cum, nu reuşeau niciodată să se apuce de treabă. Stivele de mărfuri putrezeau în cale şi sufocau pontoanele; se întinseseră pe Thames Street până când înfundară şi celelalte drumuri din preajmă, iar plimbarea de după-amiază a lui Eben şi Roy pe malul râului ajunsese să semene cu o cursă cu obstacole – lăzi, saci, parâme, lanţuri, scânduri, grinzi şi tot felul de lucruri nefolositoare. Nimeni nu părea a fi în stare să apuce de cap sau de coadă această creatură puturoasă, fără nume sau obârşie, decât dacă, după cum i se părea lui Eben, Marea Trândăveală, ca toate celelalte de atunci, nu avea vreo legătură cu Farina. Numele lui fusese scrijelit pe zidurile Operei. Amintindu-şi de el, Eben se opri brusc.

— În câte ale lunii suntem? îl întrebă pe Roy în timp ce se îndreptau spre „Cuibul de Cioară”; când auzi că era treisprezece, înjură blând, din două pricini cu totul diferite, ceea ce îl făcu pe Roy să-şi ridice privirile spre el surprins.

— Ţestoasele, spuse Eben.

— Aha, aprobă Roy.

Fuseseră la opera. Pentru a nu rămâne dator căpitanului Roy după ce acesta îl invitase la Mâncătorul de Pietre (care, după ultimele ştiri, încă mai suferea de o misterioasă afecţiune a intestinelor), căpitanul Guardian îşi dusese musafirul la Teatrul Regal din Haymarket, la spectacolul *La Frascatana.* Ignorând reclamele pentru celelalte instituţii rivale, Eben primise asigurări că în rolul lui Cambio va cânta însuşi Marchesi Gură-de-Aur, în jurul căruia gazetele făcuseră atâta vâlvă. După cum se dovedi însă mai târziu, seara nu a putut fi socotită o reuşită.

Eben nu mai fusese la operă de cincisprezece ani. Îl cunoştea vag pe proprietar Stark, Starkart,

ceva pe aproape. Îşi amintea cum urcase încet scara largă cu multe trepte care se desfăcea în două răsucindu-se spre dreapta şi spre stânga, cum intrase în sală şi-i salutase pe cunoscuţi – cu adevărat o aleasă adunare. Spectacolul, al cărui titlu îl uitase, fusese încântător: melodios şi italienizat, cu multe înfloriturі la partida viorilor şi cu femei grase îmbrăcate în catifea roşie care se adresau cântând bărbaţilor; aceştia le răspundeau tot cântând; apoi toţi împreună, şi *tout va bien*[94]. După spectacol se înapoiase acasă cu trăsura, la un pahar de Porto sorbit pe îndelete lângă foc. Fusese ceva lipsit de pretenţii şi foarte plăcut. Ar fi trebuit să meargă mai des. Stalkart, ăsta era numele.

Vizita de acum se dovedi însă a fi cu totul altfel. Intrând în foaier, Eben pricepu pe dată că nu era o seară pentru iubitorii de muzică. Locul gemea de oameni care zbierau şi se îmbulzeau ca nişte bădărani. Mersul chinuit al lui Roy pe scara largă atrase înjurăturile nerăbdătoare ale neciopliţilor care urlau şi tropăiau trecând pe lângă el, până când Roy începu la rându-i să mormăie, să blesteme şi să mârâie la hoarda dezlănţuită. După ce ajunseră teferi la locurile lor, cei doi se treziră înconjuraţi de calfe şi slujnice care se distrau pe rupte şi fără ruşine, se ridicau de pe scaune, se plimbau, se aşezau, iar se ridicau în picioare, ca şi cum ar fi trebuit să epuizeze toate permutările posibile înainte de începerea reprezentaţiei. Apoi fură anunţaţi că faimoasa gură de aur a lui Marchesi prezenta „nişte păcătoşi de noduli” şi că drept urmare, maestrul nu va onora spectacolul din acea seară. Va fi înlocuit în rolul lui Cambio de un anume Signor Morigi.

Publicul izbucni în huiduieli şi o ţinu aşa până când cortina se ridică, dezvăluind un interior palladian cu perspectivă falsă şi pilaştri acoperiţi de oglinzi, în spatele cărora era pictată o uriaşă broască ţestoasă cu un soldat roman, destul de nedesluşit, călare pe ea. Cineva azvârli ceva,

cântăreţii intrară, după care se depănă o poveste de iubire zadarnică, sau mai bine spus s-ar fi depănat, dacă ar fi reuşit să vadă prin trupurile celor care se sculau şi strigau ocări, îşi schimbau locurile, plecau, se întorceau ori îşi aruncau vorbe deşucheate. Şiruri întregi de oameni dispărură nu se ştie unde în timpul ariei finale a lui Cambio şi reveniră doar ca să huiduie la lăsarea cortinei. Urmară câteva cântece irlandeze care se bucurară de o primire ceva mai bună, apoi un dans pe sârmă şi o pantomimă care culeseră câteva aplauze răzleţe.

În tot acest timp căpitanul Roy şezuse lângă el fără să scoată un cuvânt. Eben se simţea ruşinat de spectacolul îngrozitor la care îl invitase, şi mai ştia că şi Roy ştia. Când se ridicară să plece, pe la mijlocul unui număr de dans pe sârmă, Roy spuse doar că nu era deloc aşa cum îşi închipuise că va fi.

Spre ieşire, se întâlniră pe scări cu Stalkart – păr încâlcit, nebărbierit, ochi înroşiţi – care îl apucă pe Eben de cot.

— Aţi văzut? întrebă, holbându-se la el.

— Am înţeles că tenorul are o indispoziţie... începu Eben pe un ton înţepat.

— Nu pe el! Ţestoasa. Aţi văzut?

Eben încercă să-şi amintească frânturile din decor zărite prin foiala de trupuri.

— A, da...

— Douăzeci şi şapte cu totul! Închipuiţi-vă! Aşteptaţi, o să vedeţi, o să vedeţi. Ţestoasele! Şi unde credeţi? Unde?

Eben scutură din cap, încercând să-l ocolească.

— Pe acoperiş! O să le punem... pe acoperiş. (Marmaduke arătă cu degetul în sus.) De azi într-o săptămână, o să vedeţi. Fiecare cântăreşte o tonă, o frumuseţe: sus cu ele şi la locul lor! Veniţi să vedeţi, toată lumea e poftită şi (privi conspirativ în jur înainte de a coborî glasul) o dată ce le pun sus,

nimeni n-o să le mai vadă vreodată. Înţelegeţi? Sunt un mister!

Începu să râdă încetişor ca pentru sine. Eben îl privi cu oarecare îngrijorare. Când se linişti, îl întrebă pe Eben dacă i-a plăcut reprezentaţia; auzind contrariul, îi trase pe cei doi în foaier, unde mâzgăli ceva în grabă pe un petic de hârtie.

— Poftim, zise şi i-o dădu lui Eben. Cu asta o să intraţi amândoi. Să nu suflaţi un cuvânt, nu uitaţi...

Eben se uită la bileţel şi citi: „Gala secretă. Treisprezece iulie. Invitaţie pentru doi". „M. Stalkart".

— Peste cinci săptămâni. Este doar pentru cunoscători, nu uitaţi. Marchesi va cânta într-un spectacol cu... (jucă puţin comedia frustrării) nu pot să vă spun, este un secret, pricepeţi? Da, un secret. Dar ţestoasele... (Brusc redeveni serios.) sunt un adevărat spectacol. Ridicarea lor va începe la două. Să veniţi! Să vă bucuraţi!

Le făcu semn cu mâna, iar Eben şi Roy se târâră afară din foaier.

— Veniţi, cu mic, cu mare!

Încă mai flutura mâna.

Roy rămase tăcut aproape tot drumul spre casă până dădură colţul spre Thames Street când îşi drese glasul.

— Sună foarte ciudat ţestoasele astea! spuse el.

Eben îl privi surprins.

— Atunci, o să mergem şi noi, propuse, bucuros să salveze ceva din dezastrul acelei seri.

Acum, pe drumul de întoarcere dinspre chei la opt zile după seara ratată, Eben înjură; mai întâi pentru că, aflând în ce zi erau, îşi dădu seama că pierduseră momentul ridicării ţestoaselor.

— Nu te necăji, spuse Roy.

Tocmai treceau pe lângă *Vendragon.*

— Nu e numai asta, continuă Eben şi înjură încă o dată. Ar fi trebuit să merg la o

înmormântare azi.

În cealaltă parte a oraşului, în arşiţa şi pâcla acelei zile fierbinţi, peste Fleet, undeva pe Strand, dincolo de cocioabele înăbuşitoare de la Charing Cross, ţestoasele se înălţau spre cer. Broaştele durdulii şi trandafirii, răscoapte mai întâi în cuptoarele manufacturii, apoi a doua oară în căldura toridă a după-amiezei de iunie, se balansau apatice prinse în chingi, ca tot atâtea neverosimile pendule, ridicându-se palmă cu palmă spre acoperiş, până la lucrătorii care mânuiau un scripete cocoţaţi pe clădirea operei. Asudând şi înjurând, trăgeau în sus peste parapet animalele de o jumătate de tonă fiecare, în timp ce oamenii de jos care trăgeau de frânghii se lăsau în genunchi de fiecare dată când auzeau statuile masive aterizând în cele din urmă pe acoperiş. Şi asta de douăzeci şi şase de ori. Un convoi de douăzeci şi şapte de furgoane părăsise în acea dimineaţă curtea manufacturii, înşirându-se pe Narrow Wall, peste râu, apoi prin Whitehall şi în sus pe panta abruptă de pe Cockspur Street până la Haymarket. În fiecare furgon se găsea o ladă umplută cu paie, în mijlocul căreia, înfăşurată ca într-un cocon de mătase, se legăna o ţestoasă crem-rozalie, turnată la manufactură în toate detaliile sale, de la surâsul blând de ierbivor şi picioarele boante până la desenul de pe carapace.

Locul din faţa Operei era presărat cu paie şi lăzi sfărâmate. Cele douăzeci şi şase de furgoane aşteptau descărcate. Marmaduke Stalkart alergă de colo-colo în culmea agitaţiei până când şi ultima ţestoasă fu în sfârşit scoasă din ladă, prinsă în chingi peste burtă, apoi ridicată încet şi aşezată în fruntea celorlalte, adică pe parapet, întrucât ea conducea falanga – *primus inter pares* –, fiind singura care o să fie văzută de gloatele ce aveau să se îngrămădească acum la teatru ca să vadă parapetul cu ţestoasă. Bolger îl urma peste tot cu registrul, dar nu-i mai păsa. Nu-i păsa nici că

Marchesi îl storcea de bani, scornind tot felul de boli şi încălcări ale contractului pentru a-l determina să-i mărească onorariul, şi aşa destul de mare. Nu-i păsa nici că banii lui Casterleigh fuseseră cheltuiţi, că alţii nu mai erau, că melomanii se ţineau departe cu sutele. Nu-i păsa că Bolger îşi făcea griji în privinţa închirierii Operei de către viconte, gândindu-se că la zece iulie tulburările ar putea distruge teatrul odată pentru totdeauna, ruinându-l pe Marmaduke, ceea ce însemna că el, Bolger, avea să fie răspunzător de pagubă. Nu-i păsa de Farina, de inscripţiile de pe ziduri sau de bandele de derbedei, despre care se vorbea că bântuie pe străzi luându-i la bătaie pe trecători pentru nimica toată, nu-i păsa nici de zăduf, nici de înmormântarea la care trebuia să se ducă de dimineaţă, ca şi Eben şi ceilalţi (ea ar fi înţeles), sau de truda lucrătorilor de la Coade. Nu, nu-i păsa (îşi dădu capul pe spate să vadă pus la locul lui şi ultimul animal, cu un picior ridicat zâmbind de pe parapet), nu-i mai păsa decât de ţestoase. Veniţi, cu mic, cu mare, îşi zise triumfător. Veniţi, prieteni sau duşmani deopotrivă, ţestoasele mele vă vor da gata pe toţi!

Cele douăzeci şi şapte de furgoane se pregăteau să se întoarcă la manufactură. Căruţaşii îşi mai cercetară caii o dată şi apoi îşi ridicară pălăriile în loc de salut. Pe lângă ei trecu un dric, dar când se întoarseră să se uite – lucrătorii, căruţaşii, Bolger şi, la urmă, Marmaduke Stalkart însuşi – cu toţii văzură că era gol. Mai sus, în Dean Street clopotele de la Saint Anne începură să bată.

— La naiba!

Rudge se uită la Sir John uimit. Nu vedea motivul acestei izbucniri. Clopotele se auziră din

nou.

— Înmormântarea! Afurisită să fie uitucenia asta a mea! exclamă Sir John.

Rudge aşteptă ca omul să se liniştească, apoi îşi continuă întrebările.

— Cu accent, zici?

— Uite aşa! Sir John arătă cu degetul, trasând în aer o diagonală, de la stânga la dreapta şi de sus în jos. Aşa cum vezi L-E-M-P-R-I-E, cu accent – făcu din nou gestul – R-E.

— Şi zici că îl şantaja pe George Peppard?

— Lemprière ăsta deţine un contract oarecare încheiat între un strămoş de-al lui şi Compania Indiilor de Răsărit. Se pare că ar avea dreptul la a noua parte din acţiunile Companiei.

— A noua parte? Dumnezeule mare! exclamă Rudge neîncrezător.

Sir John dădu din cap spre a-şi întări spusele.

— Aşa m-am gândit şi eu. Dar Theobald susţine cu tărie că aşa stau lucrurile. George urma să preia cazul sau să aranjeze o înţelegere, un contract, altfel Lemprière urma să... ei, aici Theobald a fost cam vag. Ceva legat de afacerea Neagle, un nou aspect, aşa crede el.

— Asta e o chestie veche, uitată de câţiva ani buni, spuse Rudge gâfâind în timp ce spăla pe jos.

Sir John auzi plescăitul cârpei ude pe lespezile de marmură şi pe Rudge gâfâind de efort. Stropi de apă picurând pe pardoseală.

— Oricum, George a refuzat şi atunci acest Lemprière l-a omorât ca să-i închidă gura – aşa susţine Theobald.

Ultimele trei cuvinte rămaseră suspendate în aer. Deasupra, strada părea toată numai zumzet; atât şi nimic mai mult. Doar clopotele păreau că ajung în această cămăruţă, cea mai de jos din morgă.

Sir John dorea ca Theobald să fi spus adevărul. Dorea ca Lemprière să fie vinovat fără nici cea mai mică urmă de îndoială. Sau nevinovat,

iarăşi fără umbră de îndoială. Căci ştia bine că fratele lui George Peppard e un mincinos. Poate că spunea totuşi adevărul, dar atunci o făcea doar ca să acopere o minciună şi mai mare, şi mai ceţoasă. Theobald devenise confuz şi nesigur de fiecare dată când Sir John îl pusese la încercare. Lemprière ăsta putea fi orice, dar nu şantajist. Apoi mai erau şi femeile. Ce rol au jucat ele? După câte ştia, asasinarea lui George Peppard era legată de celelalte crime (tânăra Rosalie şi femeia mai în vârstă al cărei cadavru putrezea într-un sicriu în cămăruţa alăturată) numai prin ucigaşul pe care îl bănuia doar. Între crime nu era nicio asemănare şi de aceea Sir John căuta cu disperare, mai presus de orice, elementele comune. Cel puţin aşa ar fi făcut Henry.

— Mai este ceva, spuse Rudge pe neaşteptate. Dacă Theobald nu auzise de Lemprière înainte de seara cu pricina şi, pe cât se pare, nici nu s-au mai văzut de atunci, de unde ştia el cum se scrie numele?

— Numele? Păi, nu-i aşa greu... Apoi, Sir John prinse din zbor ideea. Accentul! (Făcu gestul pentru a treia oară.) Ai dreptate. Trebuie să fi văzut numele scris undeva. Taverna, drumul până la Blue Anchor Lane... Nu avea când.

În clipa aceea, laţul care se strânsese în jurul tânărului, undeva, departe, şi cândva, mai de demult, slăbi puţin; din această pricină, cârligul de care atârna se micşoră, semănând mai întâi cu cornul lunii, cu o seceră, apoi cu o sedilă.

— Mai mult de atât, continuă Sir John, dacă nu s-au mai întâlnit înainte, de ce să fi născocit Theobald o asemenea calomnie? (Gândea cu glas tare.) Trebuie să mai fie şi altcineva amestecat.

— Cel puţin unul, spuse Rudge.

Dar, în drum spre Biroul de Investigaţii de pe Bow Street, Sir John rezistă acestui gând.

Cazul Lemprière se dovedea greu şi întortocheat. Apăruseră unele contraziceri şi

complicaţii, fireşte, dar, în esenţă, faptele erau clare. Avea nevoie să creadă în asta. Avea nevoie de un singur suspect, nu de sute. Unul singur. Simţea cum cazul îi scapă printre degete, alunecând de sub el, contopindu-se în atmosfera generală de neclaritate, confuzie şi imprecizie. Dezordine. Totul putea oricând să degenereze într-o învălmăşeală. Pe tânăr însă îl voia neprihănit şi pur, neatins de toate acestea sau, şi mai bine, ca toate acestea să semene cât mai mult cu cazul Lemprière.

Dar în iunie „toate acestea" nu voiau să-i facă pe plac. Nenorocirile veneau peste oraş în valuri, grupate într-un mod bizar. Căldura părea că se autoizolează, focalizându-se ca printr-o lentilă de ochelari, până când arse pânza oraşului găurind-o cu o precizie stranie. Copii: înecaţi, doi dintre ei pe când se scăldau în Tamisa; zdrobiţi de o trăsură care se răsturnase pe Lambeth Tumpike; luându-şi viaţa după ce văzuseră un spânzurat în Pultney Street; cu ţeasta zdrobită de un ghiveci cu muşcate căzut din neglijenţa unei slujitoare de la al treilea nivel al unei clădiri de pe Berwick Street; arşi, când a luat foc postăvăria din Union Street. Prăbuşiri: o furtună de vară a slăbit fundaţiile de la sediul Oficiului de comerţ cu cărbuni; au apărut fisuri în pavaj pe Fleet River, în caldarâmul de pe Leadenhall Street; patru case din Wapping aveau să dispară peste noapte, fără să fi avut loc vreo turbulenţă a aerului, vreo deplasare a pământului sau dislocare subterană. Un mic cutremur de pământ a înghiţit două case în Norwood, iar tornada din Deptford a şters de pe faţa pământului o colibă şi patru şoproane, antrenând lucrurile dinăuntru până la o înălţime mare, astfel că din senin te pândea o monstruoasă primejdie. Un bărbat fusese ucis de o roabă în cădere. În sfârşit, diverse membre: piciorul lordului Chatam avea să fie cuprins de cangrenă, de la o rosătură adâncă pricinuită de catarama de la pantof; un picior

întreg, cu coapsă cu tot, aparţinând, după botină, unei femei, va fi aruncat de valuri la mal în docul White Friar; braţele care ies prin hublourile unui bric la Blackwall vor da la iveală un transport de sclavi – peste trei sute morţi şi vreo şaizeci ciopârţiţi în încercarea de a ascunde acest fapt; un singur deget îi va fi adus lui Sir John la Biroul de Investigaţii; doar atât, fără nicio explicaţie.

Aşa s-au scurs pentru Sir John zilele lui iunie şi o parte din iulie. În spatele acestor evenimente grupate într-un mod atât de pervers, Marea Trândăveală de la docuri începu să se răspândească dincolo de cheiuri; pe măsură ce căldura se înteţea. Primea rapoarte peste rapoarte despre răscoale pe mare şi pe uscat, despre răzvrătiţii sau agitatorii străini care mişunau în oraş ca un roi de muşte pe o ciozvârtă de carne împuţită; o greşeală mai veche (nu-i aparţinea) avea să se răzbune hăituindu-l, iar în spatele tuturor acestor întâmplări, chiar şi în spatele vechii greşeli, ba chiar şi al căldurii, bănuia că se afla Farina.

Astfel că Sir John se agăţă de Lemprière ca de singura certitudine în mijlocul acestui şuvoi diabolic; îi vorbea întruna despre asta lui Rudge sau blândei doamne Fielding (care o numise obsesie nesănătoasă şi îi cumpără tinctura de chinină miraculoasă a lui Freak) şi-l chinuia pe băiatul care îl călăuzea prin oraş cu încâlcite întrebări retorice. Apoi, la zece iulie căzu şi ultimul pilon – precum grinzile de susţinere la tunelul de evadare dintr-un asediu, când temeliile turnului se năruie mai întâi la colţ, întinzându-se la ziduri, foişoare şi bastioane şi apoi la întregul oraş, mile întregi de piatră surpându-se cu acoperişurile cuprinse de flăcări – în momentul în care la biroul lui veni pe neaşteptate un tânăr a cărui voce o cunoştea vag şi care ştia despre crime sau despre Lemprière mai mult decât Sir John însuşi. După ce se prezentase ca un „prieten îngrijorat” de-al lui Lemprière, îi vorbi pe larg despre fiecare crimă în

parte şi plecă de la Biroul de Investigaţii fără să-şi lase numele. Câteva ceasuri mai târziu, Sir John îşi aminti furios că vocea aparţinea celui care adusese prima victimă înapoi în Londra pe acoperişul trăsurii sale şi care stătuse de vorbă cu Sir John acum şase luni; acesta era, desigur, Septimus.

Dar el sosise târziu, destul de târziu pentru Sir John şi prea târziu pentru oraş. Era încă departe; băiatul-călăuză tropăia în faţa lui, în timp ce Sir John se gândea pe drumul de întoarcere spre Bow Street să aducă lumină în obscurităţile acestui caz: era încă departe, cu o lună întârziere. Băiatul se opri.

— Ce mai este? strigă Sir John. (Sperase să renunţe la lanţ şi la zgardă. Îi strica imaginea în ochii celorlalţi.)

— Înmormântarea, domnule, spuse călăuza.

Sir John înjură încetişor încă o dată.

— Dricul este gol, îi spuse băiatului, adăugând încă ceva la reputaţia sa de a avea un al treilea ochi.

— Ştiu, domnule, zise băiatul. Nu putem trece, domnule, fiin'că-s multe care.

Sir John ascultă cum cele douăzeci şi şapte de furgoane trecură scârţâind rând pe rând prin faţa lor.

— Eşti un băiat bun, spuse. (Poate că totuşi o să renunţe la lanţ, să încerce din nou funia.)

După ce trecu tot convoiul, cei doi îşi văzură mai departe de drum. Sir John se gândi la ultima ocupantă a dricului şi se simţi din nou vinovat că lipsise de la înmormântare. Apoi se gândi la discuţia din morgă din pricina căreia întârziase. Cele două gânduri se amestecară şi deodată simţi o uşoară senzaţie de seninătate provocată de fărâma de certitudine apărută din această frământare. Asasinarea lui George Peppard, povestea lui Theobald, Lemprière şi această aiureală răsuflată despre un contract străvechi alcătuiau un talmeş-

balmeş cu care Alice de Vere cel puţin n-ar fi putut avea nicio legătură.

Dang!

Lady Alice de Vere, văduvă după cel de-al unsprezecelea conte de Braith şi mama celui de-al doisprezecelea, murise împăcată, vineri nouă iunie, la ora trei după-amiaza, pe când cerceta proiectul de asanare întocmit de fiul său.

Dang!

După ce toate încercările de a o readuce în simţiri se dovediseră zadarnice, Edmund, îndureratul fiu, hotărî ca serviciul funerar să aibă loc cinci zile mai târziu la biserica Saint Anne de pe Dean Street.

Dang!

Acum că înştiinţările fuseseră trimise, cioclii tocmiţi şi dricul plătit, Edmund de Vere se afla la biserică şi-l asculta pe vicar (al cărui predecesor o cununase pe răposată cu mai bine de cincizeci de ani în urmă) cum evocă o viaţă de om de şaptezeci şi doi de ani. Alături de conte stătea Lemprière. Împreună alcătuiau o asistenţă de două persoane.

Vicarul li se adresă, încercând din răsputeri să nu privească şirurile de strane ce se întindeau goale în spatele lor ca o mărturie care, deşi mută şi obscură în înţelesurile ei, îi înăbuşea în întregime cuvintele. În afară de Lemprière, nimeni altcineva nu se ostenise să ia parte la tristul eveniment.

Mai târziu, Lemprière intră cu contele într-o cârciumă de pe Berwick Street. Contele bău o cană de porter[95], apoi încă una. Lemprière asista la ieşirea lui Edmund din starea de năuceală şi îl auzi cum articula vocalele din ce în ce mai desluşit pe măsură ce sorbea din bere.

— Totul a fost foarte neaşteptat, spuse el. Tocmai inspectam împreună păşunea dinspre apus unde se desfăşoară lucrările de asanare.

— Aha! Lemprière îşi aminti de proiectul de care auzise la întâlnirea sa cu Alice de Vere.

— Cred că a surprins-o operaţiunea. Sau mai bine zis, lipsa ei. Groapa din teren, macaraua... Nu prea aveai ce să vezi. Macaraua trebuia să dispară de luni de zile, în orice caz.

— *Acela* era proiectul de desecare? Lemprière se aplecă în faţă, gândindu-se la braţul negru al macaralei ce se legăna ieşit parcă din cerul negru al nopţii, la groapa de bronz topit. Asta era tot?

— Da, se fâstâci puţin contele. Şi eu mă aşteptam la altceva, mi se promisese mai mult. De fapt în dimineaţa asta sunt supărat pe Septimus din mai multe pricini.

— Septimus? El ce a?...

— El mi-a recomandat mecanicii, mi-a făcut prezentările, mi-a dat garanţii. Au dispărut însă cu toţii, fără urmă. Deşi acum nu prea mai contează, aşa cred. Mama s-a opus proiectului de la bun început: avea propriile ei entuziasme.

Lemprière se gândi în tăcere la amestecul lui Septimus în această afacere.

— Mama mi-a vorbit despre tine cu câteva zile înainte să-şi dea obştescul sfârşit.

Lemprière ridică ochii.

— Aceeaşi obsesie a ei dintotdeauna. Contractul tăinuit, al patrulea conte, comoara fabuloasă ascunsă cine ştie unde, tu, Compania, continuă el.

Sorbi pe nerăsuflate din cană, iar Lemprière îşi şterse fruntea. În cârciumă era o căldură înăbuşitoare. Apoi contele izbucni din nou.

— Şi niciunul nu s-a sinchisit să vină. Niciunul!

Lemprière fu luat prin surprindere, cu toate că era complet conştient de această realitate care îi

dominase gândurile în biserica pustie şi de care se temuse din clipa când serviciul divin luase sfârşit. Se surprinse născocind scuze pentru oamenii despre care nu ştia altceva decât că nu veniseră; de vină erau: căldura îngrozitoare, exodul de peste vară al celor înstăriţi, trăsurile de piaţă care întârziau, drumurile înfundate, Marea Trândăveală, înştiinţările târzii, Farina – oricare dintre ele sau toate la un loc; la fel şi pentru cei pe care îi cunoştea din vedere: remarca lui Stalkart auzită din întâmplare, necazul lui Maillardet, *schadenfreude*[96] în cazul lui Byrne, privirea severă a matroanei şi chicotelile gâsculiţelor ei de nepoţele care îl concediaseră cu evantaiele. Toţi se înşelaseră, greşiseră, întârziaseră, fuseseră împiedicaţi, dar când în cele din urmă ajunse la prietenii lor comuni, se opri, neştiind ce să mai inventeze.

— Credeam că măcar cei de la Club or să vină, vorbi contele cu vocea tremurată. I-am spus lui Walter alaltăieri. Trebuia să-i anunţe şi pe ceilalţi. Credeam că Septimus cel puţin, ori Lydia, ştii cât e de simţitoare, credeam că măcar ea... (Expresia contelui se schimbase pe nesimţite.) Şi eu care mi-am închipuit că m-aş putea bizui pe Lydia, înţelegi. De fapt, mai degrabă...

Lui Lemprière îi era foarte limpede că Walter Warburton-Burleigh nu îi înştiinţase pe cei de la Porc Club despre înmormântare şi i-a spus asta lui Edmund de Vere fără ocolişuri. Contele dădu din cap resemnat, dar Lemprière băgă de seamă că era cu gândurile aiurea.

— Lydia n-a avut de unde să ştie, adăugă el.

Dar contele dădu iarăşi din cap. Apoi se întoarse şi cercetă cu privirea toate caturile brutăriei de peste drum. Geamurile erau deschise şi o slujnică deretica prin odăi.

— Ce muşcate frumoase, spuse el arătând spre şirul de ghivece de pe pervazuri, scoase la aer

în lumina soarelui de după-amiază; acum îi veni lui Lemprière rândul să dea din cap.

— Câtă impoliteţe din partea mea! exclamă contele pe neaşteptate.

Lemprière tresări surprins.

— Stau aici, mă vait şi-mi strig necazurile. Trebuie să te fi plictisit la culme. Mai bine spune-mi cum merge lucrarea ta genială. Unde ai ajuns?

Undeva înainte de „Z”, într-un loc după „A”, înlănţuit chiar la mijloc şi agăţându-se cu mâinile de limitele sale, pe margine şi în text; pe măsură ce lucrarea se apropia de sfârşit, se simţea redus la jumătate, ba chiar la un sfert. Dicţionarul era o prelungire a sa, propriul lui monument monstruos, o versiune uzurpatoare. Un simulacru care îi storcea vlaga pentru a-l înlătura în clipa când din el va rămâne doar învelişul – o gazdă epuizată de către parazitul ei. Lemprière se scula devreme, se aşeza la masa de scris în zăduful zilelor de iunie şi privea foile scrise, câteodată cu plăcere şi mândrie pentru capodopera sa, alteori cuprins de plictiseală. Erau zile când îi venea să strige de bucurie de la fereastră, dar şi altele când ar fi azvârlit manuscrisul pe foc (începu să-i fie clar motivul pentru care Septimus venea aşa de des ca să-i ia filele scrise).

Septimus a mai trecut pe la el de două ori înainte de înmormântare şi de două ori după. La fiecare din aceste ultime vizite, Lemprière îl dojeni pentru că nu a venit la înmormântare; se opri însă când Lydia, care îl însoţea mereu şi care de fiecare dată se apuca să ude portocalul supărându-l pe Lemprière, luă vina asupra ei, plânse şi îşi manifestă zgomotos simpatia pentru conte care, după părerea ei, era cel mai fin şi mai manierat dintre pestriţii prieteni ai lui Septimus. Acesta din urmă scoase tot felul de zgomote convenţionale şi rosti nenumărate scuze, care se învârteau în jurul păcatului de care se făcea vinovat Walter pentru că uitase să-i anunţe cu o zi înainte; expresia feţei lui

Septimus trăda însă indiferenţă şi Lemprière surprinse câteva priviri fugare aruncate de Lydia din când în când, ca pentru a se asigura că el se mai afla încă acolo. Scurtele izbucniri de bonomie deplasată şi energie dominatoare erau şi mai rare; în timp ce vorbea părea că priveşte prin Lemprière, cu ochii pironiţi într-un punct din spatele lui. Când era întrebat ce se întâmplă, vorbea despre vreme.

La prima vizită a lui Septimus, Lemprière îi dădu un teanc ceva mai subţire decât de obicei, şi încă şi mai subţire la a doua. Până la a treia întâlnire produsese doar patru foi prăpădite, iar până la a patra, numai una. Pe la jumătatea lui iunie, Lemprière stătea la masa de scris zile întregi fără a întinde măcar mâna după condei. Căldura uscase cerneala în călimară, în timp ce un roi de detalii îi invadase gândurile, precum păduchii care asaltaseră portocalul sau ca muştele care se aşezau pe mâncarea uitată în farfurie. Când căldurii din iunie îi luă locul arşiţa şi mai teribilă din iulie, îşi dădu seama că misiunea începută cu opt luni înainte era aproape de sfârşit şi că cetatea prin care îi rătăceau gândurile în căutare de subiecte se golea în aceeaşi măsură în care paginile şi petele albe din dicţionar se umpleau.

Cetatea se înălţa din mijlocul stâncilor, abia deosebindu-se de peisajul posomorât care o înconjura. La porţile ei, altarul Lavernei[97] era gol, iar capul zeiţei lipsea. Străzile erau neschimbate, uşile şi ferestrele mai mici, casele mai întunecate. Ştia că sunt nelocuite. Se plimba printre ele şi zgomotul paşilor săi era înghiţit de lespezi. Nu se auzea niciun ecou. Străzile erau moarte. Pe dalele cenuşii găsi câteva semne: o piele de şarpe năpârlită, lepădată de pitonul trimis de Iunona să o urmărească pe Latona pe când era grea în pântece, îl înştiinţă că aceştia tocmai trecuseră pe acolo. Îi avea deja. Crezu pentru o clipă că vede mâinile şi picioarele aruncate de Lamia[98]. În aer se simţea un

miros greu pe care Lelaps îl va adulmeca de-a pururi, fără să-şi găsească prada, fără să se întoarcă la stăpânul său cu ea. Mirosul de ars. Umbrele aruncate de faţade compuneau întunericul în care Leucip îşi ucisese tatăl din greşeală; muşchiul roşiatic crescut printre crăpăturile lespezilor era sângele închegat al caprei înjunghiate la vreun ritual de lupercalii[99], arătând că sacrificiul avusese loc cu mult timp în urmă. Găsi înţepenite între pietre încălţările încercuite cu fier ale lui Magnes, atrase de zăcământul magnetic de dedesubt, dintele dragonului din care nu se va mai naşte Meneceu[100], broasca ţestoasă pe care piciorul lui Mercur nu se va odihni niciodată. Îi avea pe toţi. Fântâna din curte îi arăta oglindit în apă un chip de o sută de ori mai mândru, dar nu al lui Narcis, ci al lui, iar forma nedesluşită care se scufundă când se aplecă după ea era scrisoarea pe care Oreste nu o va mai primi de la Ifigenia, aşa că nu va şti niciodată că el îi era frate şi nu vor mai scăpa de acolo... Îi avea şi pe ei. Dar nu şi pe ea... Sora lui. Fratele ei. În aer plutea duhoarea stârvului lui Nessus, de unde îşi luaseră numele ozolii. În mijlocul agorei în faţa porţilor din bronz ale cetăţii, se înălţa o grămadă de o mie de scuturi. Se gândi la rutuli, primii dintre romani, la sabinii care se amestecaseră cu ei până când se plămădiseră quiriţii. Tarpeia arătase spre podoabele de aur de pe braţele cu care ei ţineau scutul: „Vreau podoaba de pe braţul vostru stâng ca preţ al intrării în cetate”. Ei se învoiră, dar drept răsplată pentru trădare o striviră sub greutatea scuturilor; scormonind acum sub acest maldăr, scut după scut, nu mai găsi nimic. Dispăruse o dată cu ceilalţi, înghiţită de dicţionar. Tot astfel Utica[101] a absorbit Cartagina devorând-o mai târziu, cu tot cu ţipetele copiilor care întindeau mâinile după Vagitanus până când dispărură în apele care abia dacă s-au vălurit înghiţindu-i, liniştindu-se şi apoi

încremenind, ca acelea ale lui Velinus[102] pe unde a coborât în infern Alecto[103], dispărând la fel de sigur ca şi generalul Xanthippus când a fugit pe o corabie din nerecunoscătoarea Cartagină pe care o salvase, către Corint, unde nu va mai ajunge. Era Saguntul[104] în care zacintienii şi-au dat foc de vii ca să nu cadă în mâinile lui Hanibal. Era Zama unde Scipio l-a zdrobit pe Hanibal şi unde a început lunga decădere a Cartaginei.

Se apropia acum de porţile cetăţii. Văzu dâre lungi întinzându-se în sus pe ziduri, mai închise la culoare decât lespezile fumurii. Văzu că porneau de la ferestrele înalte arcuite şi simţi din nou mirosul de ars. Când îşi ridică braţul să bată în poartă, metalul greu se urni, deschizându-se în faţa lui. Deşi nu-l simţea, auzea vântul ca un vaiet prelung: era ultimul lucru din cetate, pagina ultimă a dicţionarului. Dacă venise până aici să-i îngroape sau să alunge nălucile, atunci înseamnă că ajunsese la capăt. Tatăl lui fusese răpus, femeia în albastru zăcea moartă, Rosalie îşi dăduse sfârşitul. Stafiile care ceruseră aceste sacrificii fuseseră personaje ale propriului său trecut, dispărute laolaltă cu victimele lor. Dacă asta era tot, înseamnă că ajunsese la capăt.

Intră pe poartă şi se trezi între nişte ziduri goale, fără acoperiş. Pereţii se înălţau spre o lespede de cer cenuşiu. Fumul mânjea pereţii şi cenuşa era tot ce rămăsese din grinzi. Ferestrele arcuite ce se căscau ca nişte goluri erau calcinate şi înnegrite acolo unde fumul se revărsase în afară. Bucăţile de lemn carbonizat zăceau împrăştiate peste tot. Mirosul de ars stăruia în aer, înţepându-i nările. Podeaua şi zidurile de piatră păreau că încă mai radiază căldură, deşi focul, oricum ar fi izbucnit şi oricare ar fi fost soarta celor surprinşi înăuntru, se stinsese demult. Singurele urme – cenuşa, fumul, funinginea – nu-i spuneau nimic.

În a doua săptămână a lui iulie, Lemprière puse tocul jos şi rândui ultimele file ale manuscrisului. Se gândi cât timp îi luase să-l scrie – opt luni de la venirea lui aici. Dar când socoti toate strădaniile sale, acestea nu erau de la „A" la „Z" ca în dicţionarul care îi însemnase şederea în acest oraş.

Îl văzu pe Septimus dându-i triumfător sticla când câştigaseră împreună jocul cupelor la Porc Club. Auzi pârâitul hainei rupte când o mână de fier l-a scos din încăierarea pricinuită de Farina. Văzu chipul lui George pe care expresia de amărăciune se preschimbase într-una de bucurie la auzul numelui de *Vendragon.* Apoi îl văzu mort în aceeaşi odăiţă, o văzu pe femeia care pierise în chinuri în groapă şi pe tânăra moartă la manufactura Coade purtând trăsăturile Juliettei suprapuse ca o mască peste ale ei. O văzu pe Annabel Neagle retrasă în muţenie într-o *încăpere* întunecată din Thames Street şi auzi izbucnirea de amărăciune şi rugămintea disperată adresată lui de Alice de Vere. La urmă de tot văzu trăsura ieşind din noapte doar pentru a trece în goană pe lângă el prin omăt, cu obrazul Juliettei înrămat în ochiul de geam al portierei, auzi un alt strigăt mut de ajutor în timp ce se îndepărta de el prin întuneric. Apoi privi în jos la ultima filă a dicţionarului şi se gândi la o cetate arsă până în temelii cu locuitorii ei cu tot şi ştiu că nu făcuse destul. Mai era şi altceva, dar chiar dacă ar fi parcurs toate literele de la „A" la „Z", tot n-ar fi aflat.

Când Lemprière – ros deja de îndoieli, convins că îi scăpase ceva – puse ultimul punct la sfârşitul ultimei propoziţii, se găsi în încurcătură. În ultimele luni abandonase toate celelalte proiecte, iar acum nu era prea sigur cum avea să reînnoade firele. Se gândi la contractul neatins din cufărul lui de călătorie, la corabia *Vendragon* ancorată aproape de casa căpitanului Guardian şi la promisiunea acestuia că-l va înştiinţa de orice

mişcare, la Juliette despre care nu ştia unde se află, dacă, într-adevăr, se mai găsea în oraş; şi atunci, în lipsă de altceva mai bun, îşi puse haina, cizmele şi dispăru pe străzi în noapte.

Băgă de seamă imediat că oraşul se schimbase. Ce orb fusese că nu văzuse mai din timp! În lipsa felinarelor străzile erau luminate doar de lună. La fiecare colţ îl întâmpina un maldăr de gunoi: grămezi de fructe şi legume putrede, lăzi sfărâmate, hârtie murdară şi altele şi mai mizerabile, pe care trecătorii le luau pe picioare împrăştiindu-le şi pe străzile din centru, care acum arătau şi ele la fel. Câte o pală de vânt mai sufla peste străzi măturând paiele, dar asta se întâmpla mai rar. Arşiţa se aşternuse în straturi groase prin case şi prăvălii. Şanţurile erau uscate şi pline de praf. Păşi vioi, dar fără ţintă, mai întâi prin piaţă, apoi se întoarse. Pe lângă el treceau grupuri de oameni, îndreptându-se spre un ţel anume, cu ochii aţintiţi spre un punct pe care el nu-l vedea. Se feri cu băgare de seamă din calea lor; aveau în ei ceva care îl înspăimânta, păreau nişte copoi dresaţi pentru o singură pradă, în căutarea căreia porniseră deja. Unele cete, întotdeauna cu mai mult de zece indivizi, dar rareori peste douăzeci, mergeau în pas săltat, aproape fugind. Toţi erau îmbrăcaţi la fel, ca şi cum purtau o uniformă secretă, potrivită zelului lor la fel de secret: centuri, banderole, pălării în colţuri. Unii duceau un fel de stindarde sau embleme: un bici, un baston, o sabie scurtă. Îi văzu pretutindeni, strigând şi îmbrâncind trecătorii, de parcă nici nu existau. Uneori aceştia se opreau şi şuşoteau între ei; când treceau pe lângă o ceată amuţeau şi o petreceau cu privirile până se îndepărta. Nu le văzuse oprindu-se şi nici nu descoperise destinaţia acestor plutoane de mărşăluitori. Când le întâlnea, trecea repede pe cealaltă parte a străzii, ocolindu-i chiar şi pe copii: ţânci de şase sau şapte ani, cu feţişoare

inexpresive, dar plini de zel; când îşi luă inima în dinţi şi-l întrebă pe unul din ei, de fapt o copilă, încotro se duceau, aceasta se uită la el ca la un nebun, pentru că numai un lunatic nu ştia ce se petrece, şi spuse: „După Farina”.

Înţelese că indivizii din aceste bande erau urmaşii ţesătorilor pe care îi auzise vorbind în taverna unde îi întâlnise pe Theobald şi pe şarlatanul cu pielea măslinie şi descendenţii scandalagiilor din faţa hanului, iar ţinta marşurilor era o altă ceată cu care să se încaiere sau să se unească. Se întoarse acasă neliniştit. În cele din urmă se duse la culcare, visând incendii.

Bătaia răsună în uşă în miezul zilei următoare. Cu siguranţă, era Septimus; dar se înşela. Când deschise uşa larg, zări un cap blond şi o faţă cunoscută.

— Ai avut dreptate. Eu m-am înşelat, rosti cu oarecare greutate Theobald Peppard, ascunzându-şi greu proasta dispoziţie. Tot ce-a spus George...

Lemprière îi făcu semn cu mâna să intre.

— ...a fost adevărat. Am găsit hârtiile care o dovedesc, erau chiar sub nasul meu. George a avut dreptate de la bun început.

— Ştiu, spuse Lemprière sec.

Clădirea Companiei Indiilor de Răsărit se înălţa în Leadenhall Street pe patru niveluri şi se întindea pe cincizeci de picioare pe amândouă laturile şi pe alte trei sute în spate. Lemprière încercase să-l convingă pe Theobald să-i spună ce aflase, dar acesta îl refuzase; în schimb, îl dusese în cealaltă parte a oraşului, prin Fleet Market pe lângă Saint Paul, apoi pe Cornhill până la locul unde lucra. Bandele ameninţătoare pe care le văzuse noaptea trecută apăruseră din nou pe străduţele încinse de căldură. Ziua păreau mai puţin ameninţătoare, dar neliniştea locuitorilor nu dispăruse.

Theobald părea şi el nervos, dar ajunseră cu bine la destinaţie. După tiradele împotriva

Companiei pe care le citise ori le auzise de la George şi de la văduva Neagle, se aşteptase să vadă o închisoare mohorâtă, o fortăreaţă întunecată şi dominatoare, un uriaş sălaş al răului. Sediul Companiei era însă o clădire simplă, obişnuită, şi, în ciuda dimensiunilor ei, trecea aproape neobservată printre casele şi prăvăliile din jur. Năduşise, aşa că păşi bucuros prin lungile coridoare răcoroase în urma lui Theobald care îl călăuzea.

— Aici sunt birourile proprietarilor şi sala adunării directorilor.

Theobald arătă în dreapta spre o încăpere imensă în care Lemprière văzu o masă în formă de U, suficient de mare ca să-l fi potcovit pe Pegas. Lumina puternică a zilei îl orbise, iar acum ochii de-abia i se obişnuiau cu întunericul dinăuntru.

— Aici sunt birourile de vânzări.

În stânga se aflau nişte încăperi la fel de mari. Coridorul lung din mijloc era străbătut de nenumăraţi funcţionari şi slujbaşi ai Companiei, care treceau foarte preocupaţi, cu vrafuri de hârtii şi dosare în mâini; când pătrunseră mai adânc în clădire, slujbaşii se răriră. Theobald mai arătă spre câteva săli ale comitetelor şi diverse birouri ce se ocupau de depozitele din spatele clădirii. Era vădit mândru de numărul lor, ca şi de cunoaşterea amănunţită a treburilor Companiei pe care i le explică lui Lemprière din mers.

— Adunarea este un fel de senat popular, spuse el. Nu face deosebire între creştini, turci şi evrei, nici după ţară, nici chiar după sex. Proprietarii aleg directorii, iar directorii numesc comitetele. Uite! Aici se reuneşte Comitetul de corespondenţă, cel mai important dintre toate, iar eu sunt păstrătorul corespondenţei, înţelegi? Uite, Comitetul trezoreriei, iar aici birourile juriştilor şi ale fondurilor militare.

Se întoarseră şi o luară pe alt coridor, unde Lemprière află despre Comitetele de cumpărări, de

depozitări, de asigurări şi de conturi, despre care Theobald vorbi cu mai puţină consideraţie.

— Aici este al treilea rând de comitete, explică Theobald.

Lemprière fu nevoit să asculte din nou anecdote despre încetineala Comitetului de expediere, despre neînţelegerile dinăuntrul Comitetului comerţului privat ori certurile mărunte din Comitetul trupelor guvernamentale, despre prostia crasă a Comitetului proviziilor. Fiecare din aceste comitete avea un preşedinte, directori, un secretar-şef şi un grup de funcţionari ale căror diferite idiosincrazii birocratice şi mici păcate îi erau cunoscute lui Theobald.

— Dar, aşa cum îţi spuneam, Comitetul de corespondenţă este mai presus decât toate, se umflă în pene Theobald, arătând în sus. Acolo.

— Să fie, oare, corespondenţa atât de importantă? întrebă Lemprière, făcând pe nevinovatul.

Drept urmare, trebui să asculte expunerea lui Theobald; comenzile trimise în India erau întocmite de Biroul de examinări, apoi înaintate Comitetului de control pentru a fi adnotate cu cerneală roşie. Îi vorbi despre frecuşurile existente între aceste departamente rivale ca să-i ofere o versiune condensată a bătăliei cernelurilor înainte de a continua cu explicaţiile; corespondenţa adnotată era expediată şi răspunsul final se citea în Adunarea directorilor, apoi rezumatul acestuia era distribuit de secretar tuturor filialelor interesate ale Departamentului de examinări, iar copiile erau remise directorului, după care examinatorii începeau să adune toate materialele şi documentele necesare redactării răspunsului. Procesul se repeta de fiecare dată.

— Şi toată corespondenţa parcurge acest drum? întrebă Lemprière cu sinceră neîncredere.

— Nu toată, spuse Theobald repede. Există un al treisprezecelea Comitet care poate trimite

comenzi în India direct, fară altă aprobare. Se numeşte Comitetul secret.

— Dar văd că ştii de existenţa lui! Şi probabil şi alţii. Atunci cum mai poate fi secret?

— Este secret pentru că nimeni nu ştie din cine este alcătuit sau unde se întruneşte; nici măcar ce face.

Trecură pe lângă şiruri lungi de dulapuri umplute cu dosare, prin nesfârşite încăperi cu conţopişti aşezaţi rânduri-rânduri, care umpleau cu mult zel hârtiile din faţa lor. Theobald îi vorbi despre funcţia fiecăruia, despre poziţia lui în schema Companiei şi de fiecare dată situa departamentul în discuţie undeva în partea de jos, iar pe el, păstrătorul corespondenţei, se plasa foarte aproape de vârf. Coridoarele erau aproape pustii. Theobald înclină scurt din cap drept răspuns la salutul celor câţiva funcţionari mărunţi care treceau pe lângă ei. Urcară pe scările din spate, apoi coborâră pe nişte scări înguste şi nefolosite până aproape de temelia clădirii. Ajunşi la ultima treaptă, Theobald se opri în faţa unei uşi fără niciun număr.

— Din miile de angajaţi ai Companiei, sunt singurul care am un întreg palier doar al meu, zise el şi deschise uşa unui birouaş cu două mese de scris, un scaun şi o lampă cu ulei. Biroul păstrătorului de corespondenţă! anunţă Theobald.

— Palierul tău pare mai mic decât celelalte, spuse Lemprière când Theobald aprinse lampa şi căută într-un sertar.

Drept răspuns, omuleţul scoase o cheie mare; Lemprière observă o uşă scundă cu zăbrele la capătul strâmtului birou al lui Theobald. Acesta se luptă cu lacătul care se înţepenise din pricină că nu fusese folosit de mult timp, apoi se aplecă şi împinse uşa ale cărei balamale erau şi mai ruginite. În birou năvăli un miros de mucegai. Theobald luă lampa şi-i făcu semn lui Lemprière să-l urmeze. Intrară pe rând, pentru că uşiţa era la fel de îngustă

pe cât era de scundă. Theobald ridică lampa deasupra capului, iar Lemprière se îndreptă de spate să poată admira priveliştea din faţa ochilor.

Domeniul lui Theobald se întindea într-adevăr pe toată lungimea şi lăţimea clădirii Companiei. Lumina lămpii bătea până la o sută de picioare şi ceva, unde era învinsă de umbrele de prin colţuri, după care se întindea o mare de întuneric. Era, de fapt, o imensă pivniţă.

Un fel de coridoare se întretăiau printre şirurile de stâlpi groşi. Fiecare din sutele de pilaştri avea câte zece picioare lăţime şi se ridica de la podea până-n tavan. Lemprière îi luă drept stâlpi de susţinere. Mirosul de mucegai se simţea aici şi mai puternic, ca şi umezeala rece. Apoi văzu că stâlpii erau de fapt din hârtie: grămezi, teancuri uriaşe de foi aşezate unele peste altele. Pivniţa era o arhivă de proporţii monstruoase. Theobald mergea înainte, luând-o când la dreapta, când la stânga printre pilaştrii putrezi până când uşa prin care intraseră nu se mai zări; dar nici capătul imensei încăperi. Lemprière auzi undeva în întuneric zgomotul slab al unor picături de apă. Mirosul de hârtie mucedă îi înconjura din toate părţile.

— Aceasta este corespondenţa, spuse Theobald când se opri lângă o stivă de foi pătate care miroseau puternic a mucegai şi făcu un semn larg cu mâna spre întunecimea din jur. Tot ce vezi, de la primele afaceri şi până azi.

Apoi se opri şi privi împrejur.

— Aici se ascund secrete – dacă ştii să le găseşti, mai spuse el coborând vocea. Chestiuni pe care Compania nu le va face publice nici într-o mie de ani de acum încolo. Unele din ele sunt de-a dreptul îngrozitoare...

Lui Lemprière i se păru că surprinde în glasul lui Theobald o urmă de regret, de parcă s-ar fi referit la fratele lui şi la nefericiţii lui părtaşi din

afacerea Neagle. Dar tonul se schimbă şi el redeveni birocratul de mai înainte.

— Numai eu am dreptul să intru în arhivă. Chiar şi directorii trebuie să ceară permisiunea. Acum iată... (trase un teanc de hârtii din mijlocul stivei şi i-l întinse lui Lemprière) rapoartele de pe *Falmouth,* corabia lui Neagle.

Lemprière văzu coloane întregi de cifre, liste cu provizii, chitanţe de la şantiere, alte cheltuieli.

— Uită-te la sfârşit, spuse Theobald; Lemprière întoarse foile până când coloanele se opriră brusc la 1766, pe o pagină îngălbenită de vreme şi pătată de mucegai, dar goală.

— Ce-i asta? întrebă el nevăzând nimic care să merite atenţia. Asta este din anul când s-a scufundat?

Theobald încuviinţă.

— Lipseşte totalul, ceea ce înseamnă că nu s-au făcut plăţile. Nimeni n-a revendicat asigurarea. Nici pe încărcătură, nici pe închirierea corăbiei.

Lemprière pricepu în sfârşit că asta era toată „dovada" despre care Theobald îi tot vorbise în celălalt capăt al oraşului; era pe punctul de a-şi arăta deziluzia, când văzu umerii lui Theobald scuturându-se şi lacrimi enorme curgându-i pe obraji.

— George a avut dreptate tot timpul, se smiorcăi el.

Lemprière intră în joc, bătându-l pe spate, dar lacrimile lui Theobald secară într-o clipă şi amândoi încremeniră când auziră uşa din spatele lor deschizându-se. Se întoarseră şi văzură două siluete zvelte intrând în arhivă, luminate din spate de o lampă ţinută de o a treia – un bărbat mătăhălos care trecuse prin uşa îngustă cu oarecare dificultate. Theobald stinse lumina şi îl trase pe Lemprière după el în adâncul întunecat al arhivei. Lemprière se uită la Theobald, aşteptându-se să-l vadă cuprins de panică, dar acesta era calm şi stăpân pe sine.

Cei trei vizitatori se răspândiră în încăpere: doi dispărură aproape imediat în spatele coloanelor, iar cel de-al treilea abia se întrezărea în lumina lămpii. Bine clădit, gândi Lemprière. Şoaptele nedesluşite ale unei conversaţii îi urmăriră pe Lemprière şi pe Theobald în timp ce se mişcau fără zgomot pe lângă stâlpii mucegăiţi. Doar lampa apărea din când în când, luminându-i pe cel care o purta, pe când ceilalţi doi rămăseseră în întuneric.

— Ce caută aici? Cine sunt? întrebă Lemprière în şoaptă.

Theobald clătină din cap şi îl trase şi mai departe. Lampa părea că-i urmează, străbătând încet aproape toată arhiva şi îngustându-le posibilitatea de salvare. Uneori sesizau zgomote slabe care puteau fi paşii celorlalţi doi şi atunci se dădeau înapoi încet până când nu se mai auzea nimic. Li se păruse că s-au mişcat aşa ore întregi, când de fapt totul a durat doar câteva minute. Când Lemprière ocoli un stâlp, zări doar la câţiva paşi de el o mogâldeaţă care, auzindu-l, se întoarse; atunci Lemprière o apucă de cap cu amândouă mâinile ca să-i înăbuşe strigătul şi se lăsă cu toată greutatea asupra ei. Între timp, lampa se apropiase doar la douăzeci de paşi şi lumina ei gălbuie se strecură până la ei dezvăluind trupul captiv. Auzi o voce pe care o recunoscu, o recunoscu şi pe fata peste care se aruncase. Vocea era a lui Casterleigh. Fata era Juliette. Vicontele o striga şi se îndrepta spre ei. Ochii ei erau măriţi de spaimă. Casterleigh strigă din nou.

— Răspunde-i! şuieră Lemprière la urechea fetei.

După ce-i luă mâna de la gură, fata îşi ridică privirea mută spre el. Trecură aşa câteva clipe lungi, care ar fi vrut, prosteşte, să ţină o veşnicie. Lampa se apropiase foarte mult şi Lemprière auzi paşii vicontelui răsunând tot mai aproape.

— Aşteaptă! strigă Juliette; se ridică, şoptindu-i lui Lemprière: „Mâine” şi atât. Când se strecură pe lângă el, îi văzu frica întipărită încă pe faţă.

— Vino! îi porunci vicontele fetei, îmbrâncind-o să meargă în faţa lui.

Lemprière o auzi poticnindu-se. Atunci înţelese că nu de el îi fusese frică.

S-ar fi luat după ea dacă Theobald nu l-ar fi imobilizat. Urmăriră din priviri lampa care se îndepărta şi arunca o lumină palidă pe după colţurile stâlpilor ale căror umbre se înşirau ca dinţii unui pieptene pe măsură ce toţi trei se îndreptau spre peretele din fund. Când se mai zări doar o licărire slabă, Lemprière se ridică şi se furişă tiptil în urma ei. Mergea şi se uita în lungul fiecărui coridor pe rând. Auzi zgomotul unei uşi ce se închidea. Lumina pâlpâi, apoi dispăru cu totul. O cheie scârţâi. O luă la fugă prin întunericul negru ca smoala.

Theobald aprinse din nou lampa şi îl urmă încet. Razele de lumină aruncară o umbră gigantică pe zidul apărut în întâmpinarea lui Lemprière la capătul încăperii. În perete se găseau numeroase firide şi în fiecare era tăiată câte o uşă, încă şi mai scundă decât aceea prin care intraseră.

— Unde este? întrebă Lemprière când Theobald ajunse lângă el. Tânărul se plimba agitat în sus şi în jos, uitându-se la uşi.

— Cea prin care au ieşit unde e?

Trase de cea mai apropiată uşă – era din stejar masiv, groasă de câteva degete şi ferecată. O balama plesni şi uşa se deschise. Numai hârtii. Încăperea era îndesată cu hârţoage până în tavan. Mai deschise încă o uşă. Acelaşi tablou.

— Nu-i aici, spuse Theobald. Cămăruţele astea sunt tot nişte depozite pentru arhivă. Nu duc nicăieri.

— Te-ai uitat?

Lemprière mai deschise o uşă, apoi încă una. I se păruse că lampa a dispărut undeva în dreapta.

— Nu mai e nicio altă ieşire.

În ciuda scepticismului său declarat, Theobald îi ţinea lampa în timp ce Lemprière încerca uşile la rând. Trase de una, dar nu se deschise. Încă o dată, dar nu se clinti din loc.

— Aici, îi arătă el lui Theobald, şi amândoi văzură zgârieturile proaspete de lângă gaura cheii. Cheia! ceru el, dar Theobald clătină din cap.

— N-am ştiut că sunt închise, aşa că n-am avut de unde să ştiu că *există* şi o cheie.

Lemprière îşi lăsă capul în jos, apoi încercă următoarea uşă. Ca şi celelalte, aceasta se deschise după un oarecare efort şi, ca şi celelalte, încăperea era burduşită cu hârtii prost aşezate.

Lemprière se trezi pe jumătate îngropat sub o avalanşă de hârtii pe care le izbi furios cu piciorul. Mai trase o dată de uşa zăvorâtă, ţinându-se cu o mână de tocul uşii, dar în zadar. Atunci, înciudat de neputinţă, lovi cu piciorul în ea. De după uşă răsună un ecou puternic şi adânc. Cei doi bărbaţi tresăriră la auzul bubuiturii, apoi ciuliră urechile, gata s-o ia la fugă; în liniştea care se lăsă încercară să distingă zgomot de paşi. Dar nimic, numai tăcere. Se uitară unul la altul.

— N-am ştiut, spuse Theobald. Credeam... nu m-am uitat niciodată.

Theobald se aplecă să ridice hârtiile care se împrăştiaseră prin uşa de dinainte. Cele mai multe erau legate, înlesnindu-le munca. Lemprière se porni să-l ajute. Când culese primul vraf de hârtii, un frontispiciu cunoscut îi sări deodată în ochi. Se opri.

— Ce e? întrebă Theobald, dar Lemprière încremeni holbându-se la o cărţulie. Ce e? întrebă din nou.

— Asiaticus, spuse Lemprière, apoi luă de jos şi alte broşuri: acelaşi titlu. Al patrulea pamflet,

preciză el, apoi mai zise în sinea lui: „Tocmai aici...”

Sub ei, în adânc, la picioarele scării prinse de peretele puţului, cei trei se opriră şi priviră în sus la dâra subţire de lumină ce pătrundea prin gaura cheii. Le Mara se îndepărtă primul. Vicontele o trase pe Juliette după el. În timp ce coborau tustrei panta lină a peşterii, ecoul loviturilor în uşă părea un zgomot înfundat în tunelul mai larg pe care îl străbăteau. Casterleigh zâmbi în sinea lui, închipuindu-şi loviturile furioase. Fata păru că ezită la auzul lor.

— Mişcă! strigă el.

Răcnetul se alătură ecoului slab, se contopi cu el şi ricoşă în jos, în gâtlejul Uriaşului. O împinse din nou înainte. Fata începea să şovăie, să se înmoaie, ştia el; se întrebă câtă încredere mai poate avea în ea. Încă puţin, o îndemnă el în gând. De mâine, nimic nu mai contează.

„P este pentru *Pântecele* alb şi plin de osânză care atârnă şi se bălăngăne sub acest mare regat al *Angliterei* de care *Compania John* se agaţă ca un călăreţ sălbatic sub burta calului, ca o iscoadă furişată; pe spatele lui creşte *Racul*, cancerul care îi suge vlaga şi, prin el, vlaga regatului. Iară eu Asiaticus, cunosc acest *Rac,* precum o umflătură, un corp străin, adus din afară, pe ascuns – o Cabală...”

Renunţase să se mai lupte cu uşa şi acum îi dădu lui Theobald o mână de ajutor ca să pună cărţuliile la loc; îşi opri un singur exemplar. Închiseseră uşa, o înţepeniseră, apoi o luaseră înapoi de-a lungul încăperii spre biroul lui Theobald. Acesta deschisese toate sertarele de la masa lui de scris pentru a-i arăta că nu avea cheia.

Lemprière îi mulţumi omuleţului pentru eforturile lui. Theobald păruse mulţumit şi nu se enervă din pricina descoperirii pe care o făcuseră. Ecoul se stinse foarte încet.

„S este pentru Păcatele *Scuzabile ale Cabalei,* cum zic papistaşii, căci ei aşa cred, dar ele sunt mortale, de treizeci de mii de ori mai Mortale, dar acum mai bine spus sunt *Strigoaice,* cum le numesc ţăranii din Banat, căci ele sug sângele acolo unde mai înainte l-au vărsat; dar şi eu am ceva din sângele acela şi mi-am pătat flamura roşie de luptă şi am ridicat *Toiagul* în semn de răzbunare. Voi mărşălui împotriva lor ca *Vlad*[105], pentru ca haznalele lor cu bănet să fie ale mele..."

Mergea spre casă plutind parcă într-un nor. Un vânt fierbinte se târa pe străzi în calupuri pâcloase de aer încins. Se însera. Luna apăruse aproape plină. Bandele de bătăuşi erau mai numeroase, iar cetăţenii paşnici mai puţini. Într-un colţ se strânseseră câţiva oameni care băteau din palme în acelaşi ritm. Văzu trecătorii schimbând între ei semne, mici saluturi ciudate sau înclinări ale capului. Zări o femeie cu un prunc în braţe, dar copilaşul era ţeapăn şi mirosea a mortăciune.

Îi scăpase iar, atunci pe drumul dintre nămeţi, acum printre troienele de hârtie mucegăită.

„V este *Vârcoliciul,* pe care îl ţin acum de urechi, şi *Viermele,* care se zvârcoleşte pe limba mea. Merg la *Vânătoare* cu ei şi *Vorbele* se apropie de sfârşit. *Vălul* pe care l-au ţesut din maţele celor morţi se va adăuga giulgiului lor, pentru că *Vâlvele* sunt acum cu ei, aceste noi *Vestale* ale Londrei ce prezic moarte. Curând veni-voi să le spun şi mai multe..."

După ce ajunse acasă, scoase pamfletul din buzunarul rupt al hainei. Mânia lui Asiaticus era şi mai puternică decât înainte, şi primele bănuieli ale lui Lemprière se adeveriră. Nu numai Compania era ţinta săgeţilor înveninate, ci şi investitorii, „un corp străin... o Cabală", cum îi numise. I se părea

că dincolo de retorica pamfletelor se ascunde o anumită agresivitate: „*Vestalele*” erau nouă, ca şi investitorii, deşi astfel îl socotea printre ei şi pe François. Abia mai urmărea literele alfabetului.

Promisiunea făcută de Juliette.

„X este iniţiala lui *Xerxes,* care stătea la fereală în spatele armatelor sale, plângând cu lacrimi de crocodil înainte de bătălia cu Elenii, spunând: «Din această mulţime, câţi oare se vor întoarce?» El le este dascăl, căci numai aceştia s-au întors pe când armata lor a pierit. Evreii au un nume, *Yom Kippur*[106], este pentru Y, înseamnă pentru ei Ziua Ispăşirii şi este pentru toţi şi pentru unul mai ales, pentru tine, *Zamorin,* căci tu însemni sfârşitul meu, sau eu al vostru, şi tu eşti ultima mea literă, Z.”

Pamfletul se termina aici. Lemprière încercă să-şi închipuie Cabala investitorilor adăpostită în spatele tovarăşilor lor din La Rochelle ca după un scut, dar Asiaticus făcea aluzie la o trădare şi mai îngrozitoare. La urma urmei, Richelieu fusese cel care tăiase legăturile de pe mare şi de pe uscat ale cetăţii şi îi bombardase pe locuitori până când aceştia îşi dăduseră duhul şi îşi luaseră viaţa, ca să nu cadă în mâinile duşmanului. Mânia lui Asiaticus sugera o grozăvie mult mai înspăimântătoare decât fuga investitorilor din cetatea muribundă. Oricare ar fi fost fapta lor, acest al patrulea şi ultim pamflet încheia lexiconul urii, mâniei şi ameninţării fără să o dezvăluie.

Lemprière frunzări paginile, întrebându-se care este partea lui Asiaticus în această adevărată epopee. E posibil să fi continuat lupta aşa cum promisese, dar însăşi prezenţa cărţuliilor în arhiva Companiei mărturisea înfrângerea. Este mort de mult. Îl descoperiseră o dată cu pamfletele sale şi avuseseră grijă şi de el, şi de ele. Sau poate că o făcuse acest *Zamorin*; unul dintre ei, după cum bănuia. Şeful.

În timp ce răsfoia cărţulia, Lemprière băgă de seamă că hârtia folosită este aproape nouă. Arhiva era îmbâcsită de mucegai, dar paginile din faţa lui nu erau deloc pătate. Tipărite în 1629 sau 1630, trebuie să fi zăcut acolo mai bine de o sută şaizeci de ani. Se îngălbeniseră puţin, dar atâta tot. Se sculă în picioare şi dădu la o parte o grămadă de cărţi de pe capacul cufărului, apoi scotoci înăuntru până găsi şi celelalte trei pamflete. O scurtă privire dezlegă misterul: hârtia era mai bună. Primele trei broşuri fuseseră tipărite pe hârtie groasă; ultima, pe un material mai subţire, lucios ca hârtia velină. Poate că hârtiile îndesate în nişele acelea uscate se păstraseră mai bine acolo decât în încăperea umedă a arhivei.

Lemprière dădu un bobârnac celor patru pamflete de pe masă. În spatele gândurilor se mai ascundea un mic amănunt legat de ele, care nu voia să iasă la lumină şi care îl sâcâia. Dar gândurile îi zburară acum la Juliette. O aştepta deja. Îi văzu chipul, uitându-se cu ochi mari după el în goana cailor sau printre degetele cu care o strânsese acolo, în arhivă. De fiecare dată mai aproape şi totuşi de fiecare dată dispărând într-un alt fel de întuneric. O auzi rostind unicul cuvânt, *Mâine,* şi dori ca acesta să i-o aducă înapoi mai repede.

Lumina orbitoare a astrului zilei îl trezi. Adormise la masa de scris. Soarele de dimineaţă pătrunsese prin fereastră şi i se revărsa pe faţă. Se sculă, îşi potrivi ochelarii, apoi îi scoase ca să se spele, îi puse la loc şi se aşeză din nou la masă. În odaie era foarte cald şi asuda. Aşa începu ziua aşteptării.

Mai târziu, gazetele aveau să scrie că ziua de unsprezece iulie a fost cea mai fierbinte. La amiază, aerul din odaie era înăbuşitor. Deschise ferestrele, dar aerul greu nu se clintea. Strada era un cuptor şi când soarele alunecă spre apus, se reflectă în geamurile de peste drum, orbindu-l.

Încercă să-şi omoare timpul aşezând în grămezi cărţile de care nu mai avea nevoie, acum că terminase dicţionarul. Începu să citească poemul didactic „Despre pescuit” al lui Opian, dar gândul la oceanele cu apă răcoroasă nu făcu decât să-l chinuie şi mai tare; îl lăsă deoparte şi se întinse pe pat, încercând să se gândească la cuvintele pe care uitase să le treacă în dicţionar. Până acum nu-şi amintea niciunul. Septimus venise după ultimele file cu o săptămână în urmă. Îndoielile începură să-l sâcâie. De mai multe ori i se păru că aude paşi uşori pe scări. Sărise din pat să deschidă uşa, dar nu era nimeni. Aşteptarea, şi atât.

Poate că ea îi spusese de fapt altceva: vino la mine *mâine*; găseşte-mă *mâine.* Poate că era un avertisment: la lăsarea serii o să zacă întins în pat ucis ca George. Gândul că totuşi s-ar putea ca ea să vină şi să nu-l găsească îl ţinu în loc, în aşteptare. Umbra aruncată de casă se lungi peste clădirea de peste drum; până şi Southampton Street era tăcută, de parcă zăduful înăbuşise orice urmă de viaţă. Din când în când trăgea aer în piept, însă plămânii se umpleau de fierbinţeală. Portocalul îl pândea din colţul lui cu o bucurie răutăcioasă faţă de neliniştile lui.

Spre seară, căldura deveni şi mai apăsătoare, mai lipicioasă, mai atotstăpânitoare. La apusul soarelui se dădu jos din pat; lăsă fereastra deschisă, dar aerul dens nici nu se mişcă. Se stropi cu apă pe faţă şi tocmai îşi aşeza ochelarii pe nas când auzi un ciocănit în uşă necunoscut, foarte timid. Lemprière trase aer în piept, îşi făcu curaj şi se duse la uşă să-şi poftească oaspetele.

— A, John...

Lemprière se dădu un pas înapoi, lăsându-şi umerii să-i cadă, dezamăgit şi uşurat în acelaşi timp. Era Septimus care şovăia să intre. De obicei bătea în uşă foarte tare, de parcă ar fi avut un baston, după care apoi păşea în încăpere fără să mai aştepte îndemnul. Lemprière văzu pe faţa lui o

expresie vagă, aşa cum avusese la ultimele lui vizite.

— Intră, îl pofti el, şi Septimus trecu pragul, apoi se opri în mijlocul odăii. Se lăsă o scurtă tăcere.

— Ce e? întrebă Lemprière.

Septimus se întoarse.

— A, John, exclamă el, de parcă atunci îl vedea pentru prima oară.

— Da?

— Da.

— Ce?

Mai făcuseră şi înainte un asemenea schimb de cuvinte care îl scoteau din sărite, dar astăzi prietenul lui părea că este ameţit de-a binelea.

— Mă gândeam la articolele dicţionarului. Dacă le-ai terminat, după cum cred, ar fi bine să le iau acum.

— Bine, dar pe ultimele ţi le-am dat acum două săptămâni, spuse Lemprière. Îl cercetă bănuitor. Unde-ai fost până acum? Unde e Lydia?

— O... Septimus făcu un gest imprecis cu mâna.

Lemprière se mai uită o dată la prietenul său. Se zbătea între dorinţa de a cunoaşte cauza acestei dispoziţii ciudate şi nevoia de a-l expedia pe Septimus înainte ca Juliette să-şi facă, poate, apariţia. Oaspetele se uită în jur, ca şi cum căuta un lucru imposibil de găsit aici.

— A, John, mai spuse el încă o dată.

Privirea i se opri pe haina trandafirie care atârna peste speteaza scaunului. Se părea că haina îl ancorează în realitate, făcându-l să-şi regăsească comportarea vioaie, atât de bine cunoscută; începu să-l certe pentru halul jalnic în care o găsea. Din poziţia în care se afla, ruptura de la buzunar sărea în ochi.

— Am fost la individul de deasupra... începu să se scuze Lemprière, prins oarecum pe picior greşit şi pregătit să acuze specializarea cam

îngustă a croitorului, când Septimus păru că-şi recapătă brusc dispoziţia obişnuită.

— Nu-ţi mai pierde timpul cu şnapanul ăsta! izbucni el. Mi-a cusut odată o cămaşă. O adevărată porcărie, un beţiv ciung ar fi lucrat-o mai bine...

Continuă să-şi verse năduful pe croitor, făcându-l cum îi venea la gură, până când Lemprière izbucni în râs.

— Asta face, coase cu fundul, strică pantalonii...

— Pantalonii?

— Cămaşa, mă rog, oricum nu e nicio deosebire. Nu te da pe mâna pungaşului, ascultă sfatul meu.

— Ai mare dreptate, spuse Lemprière, încă râzând.

— A, John, îl bătu Septimus pe spate. N-am fost în apele mele. Iartă-mă.

Se îndreptă spre uşa pe care Lemprière i-o ţinea deschisă.

— Ştiu că am venit aici cu un scop anume, spuse el la plecare, dar al naibii să fiu dacă mi-l amintesc.

Lemprière îl salută şi îl urmări cu privirea cum coboară câte două trepte odată. Apoi se opri din râs. Cât o să-i ia? Două-trei minute.

Înşfăcă haina de pe scaun, o întoarse pe dos şi o făcu sul. Apoi urcă scările şi bătu încet la uşa croitorului. Auzi un hârşâit de scaun şi paşi repezi pe podea. Uşa se deschise.

— Era şi timpul... Am aşteptat.. Ah!

Croitorul se uită în sus şi văzu că era Lemprière. Pe faţa lui supărarea fu alungată de surpriză şi aceasta, la rândul ei, de supărare.

— V-am mai spus, spuse el repede, numai pantaloni. Acum, dacă vreţi să mă scuzaţi... Şi făcu gestul de a închide uşa.

— Pantaloni, spuse Lemprière, împingând uşa cu piciorul şi vârându-i sub nas haina făcută sul.

— Prea mult de lucru, strigă croitorul.

— Pantaloni! flutură Lemprière haina ameninţător.

Apoi împinse uşa. Croitorul căzu pe spate şi Lemprière pătrunse înăuntru.

— Unde-ţi sunt copiii? întrebă el candid. Dar nevasta?

Croitorul nu scoase o vorbă.

— Acele? Aţa? Lucrul de care te plângi că este prea mult?

Croitorul se bosumflă. Lemprière aruncă o privire prin odaie – un pat îngust, o masă, un scaun, cărţi aşezate grămadă lângă peretele din fund; întocmai ca a lui.

— Pe cine aşteptai? întrebă el, cu toate că ştia răspunsul din clipa când croitorul îl luase drept vizitatorul întârziat. Avea aceeaşi înălţime, hainele erau la fel de închise la culoare.

— Ce faci aici?

Răspunsul se afla pe masa de scris. Ultimele articole ale dicţionarului său se aflau aşezate frumos lângă un teanc identic. O copie curată şi exactă. Lemprière îl privi lung.

— Mi-ai copiat dicţionarul.

„Croitorul” dădu din cap.

— Tot?

O altă înclinare a capului.

Lemprière se gândi o clipă.

— Semnăturile? Cum le-ai...

— Le-am lăsat deoparte. Şi datele. Nu ştiu pentru ce erau puse acolo.

— Drepturile de autor, domnule copist, îi răspunse Lemprière tăios.

— E totuna, nu-i nicio deosebire, zise copistul.

Lemprière chibzui puţin la spusele acestuia, apoi schimbă discuţia.

— Te plăteşte bine domnul Praeceps, nu-i aşa?

Scopul vizitelor prietenului său în această casă era acum izbitor de clar, chiar dacă nu şi pentru Septimus.

— Binişor. Ascultă, domnule Lemprière. Tonul celuilalt era sincer. Nu-i chiar aşa de neobişnuit să faci o copie. Pentru mai multă siguranţă, adică. Tipografia lui Cadell poate lua foc oricând.

— Bine, dar fără ştirea mea? Pe ascuns? În spatele meu?

Gândul că tot timpul cât îşi scrisese dicţionarul un conţopist stătuse deasupra lui aşternând aceleaşi trăsături de condei şi copiind aceleaşi cuvinte îl înfuria la culme, cu toate că nu îşi explica prea bine de ce. Tevatura asta îl punea într-o situaţie ridicolă. Lemprière adună amândouă teancurile de foi de pe masă.

— Nu înţeleg la ce îi foloseau.

Copistul încercă să-l împiedice, dar Lemprière îl împinse la o parte şi înşfăcă ultimele pagini ale dicţionarului. Trânti uşa şi coborî în fugă treptele, furios, curios şi nedumerit în acelaşi timp. Dar uită pe dată de hârtii, de haină, nedumerirea se topi şi furia se evaporă. Din curiozitatea lui rămase doar o amintire, amânată şi pe jumătate uitată, pentru că în pragul uşii stătea Juliette.

Purta o rochie de pânză crem. O recunoscu – era aceeaşi pe care o purtase când o văzuse pentru prima dată coborând din trăsură în faţa bisericii Saint Martin. Atunci îi apăruse ca o fiinţă fabuloasă, aproape de neatins. O apariţie dumnezeiască. La apropierea lui se întoarse. Dealurile şi pajiştile arse de soare din Jersey păreau undeva foarte departe, într-un alt veac. Era la fel de frumoasă.

— Ai venit, spuse el.

Tânăra se aşeză pe pat. O privea de pe scaun. La început îşi simţi limba legată. Întâmplările prin care trecuse erau zăgăzuite înăuntrul lui. Dacă

scotea doar una din ele, întreg şuvoiul s-ar fi revărsat în afară, înecându-i pe amândoi. Ea îi aduse aminte de după-amiaza petrecută în bibliotecă şi râseră amândoi; apoi se opriră, deoarece amintirea deveni un preludiu. Auzise că scrisese un dicţionar. El îşi dădu seama că mai ţinea încă în mână ultimele file ale acestuia şi le dădu drumul, o dată cu haina.

— Aşadar este gata? întrebă ea, primind drept răspuns o înclinare a capului.

Amândoi stăteau ţepeni.

— Ai putea să te întorci acum acasă...

— Da, cred că da, răspunse el fără să se gândească.

Când se uită spre ea, îi citi pe chip o rugăminte mută.

— Vino cu mine, întoarce-te cu mine, spuse el repede; acum ştia ce voia. Să lăsăm toate astea...

— Nu! izbucni ea. Îmi este cu neputinţă, nu pot să-ţi spun de ce, de aceea am venit. Pleacă de aici, nu mai zăbovi, pleacă.

— Tatăl tău...

— Ce ştii despre el? Stăpânirea de sine de până acum o părăsi. Spune-mi! îl imploră ea.

Lemprière era uimit. Începu să-i spună tot ce aflase de la Walter, că era ţinută ca ostatică, şi ce văzuse cu ochii lui – groaza care o încercase în arhivă nu mai departe de ieri. Dar în timp ce îi vorbea despre vicontele Casterleigh, văzu cum pe faţa ei se instalează resemnarea. Fata îşi lăsă capul în jos.

— Vicontele nu-mi este tată. O să-mi spună în curând cine e... În glasul ei erau numai deznădejdi. Trebuie să stau până atunci, ştiu că o să-mi spună. Până la urmă *trebuie* să-mi spună...

Vorbi mai departe, mai mult pentru sine, de parcă îşi repetase aceste cuvinte de prea multe ori. În cele din urmă amuţi. Lemprière începu din nou să-i vorbească înflăcărat, încercând s-o convingă

să se întoarcă la Jersey cu el. Juliette însă clătină din cap.

— Nu ştiu cum mai poţi să te uiţi la mine! izbucni ea.

Lemprière se opri descumpănit, lăsând fraza neterminată.

Roşeaţa îi inundă obrajii.

— N-am aflat decât mult mai târziu, te rog din tot sufletul să mă crezi.

El îşi întoarse privirea; cele două trupuri i se învălmăşeau în închipuire: unul sfârtecat şi însângerat, zvârcolindu-se în chinurile morţii, celălalt, alb şi gol, cu părul negru aşa cum îl zărise atunci.

— Am crezut, începu el şi-şi drese glasul, am crezut la început că a fost din vina mea, înţelegi. De aceea am şi scris asta, spuse şi arătă spre foile de hârtie. Au mai fost însă şi alte lucruri: la conacul familiei De Vere, la manufactura Coade... Amintirile îl copleşiră din nou pentru o clipă. Dar nu a fost vina mea.

Îşi revenise.

— Nu, spuse Juliette.

— Câinii... te-au recunoscut pe tine, fireşte, şi nu pe tatăl meu. Dacă ar fi rămas nemişcat ca mine, poate că nu s-ar fi întâmplat nimic. Înţeleg că asemenea lucruri s-au mai petrecut şi cred că trebuie să le acceptăm...

Era rândul lui să vorbească, dar vorbea mai degrabă pentru el. Când îşi ridică privirea, văzu pe chipul ei spaimă, dar şi uimire.

— Ce este? întrebă el. N-am putut să nu te văd...

— Ştiu că m-ai văzut. Nu mai are importanţă, şopti ea precipitat.

— Atunci ce s-a întâmplat?

— Nimic. John, n-ai de ce să mai stai aici. Pleacă, te rog, pleacă.

Se sculă în picioare; Lemprière se ridică şi el.

— Vino cu mine, îi spuse fetei.

— Nu pot. Nu înţelegi de ce stau aici? Trebuie să mă întorc.

— Vin şi eu cu tine.

— Nu, spuse ea. Nu, repetă ea când Lemprière se pregăti s-o urmeze.

Deschise gura să protesteze, dar ea i-o acoperi cu mâna. Îl sărută, apoi îl trase spre ea.

Căzură amândoi pe pat.

— Afurisit să fii.

Ea îl trase de cămaşă. Mâna lui se încurcă în părul ca smoala.

— Afurisiţi să fim amândoi, şopti el gâfâind.

Juliette îi puse mâna pe gură.

— Da, zise ea...

Aerul din odaie se încălzise şi se rotea încet deasupra trupurilor lor. De două ori îl întrebă în şoaptă: „Dormi?” şi de două ori îl auzi murmurând un răspuns. Stătea întinsă lângă el, pe jumătate îmbrăcată. A treia oară el rămase tăcut. Ea întrebă şoptit: „Se poate să nu ştii?” El se întoarse în somn. Juliette se dădu jos din pat şi rămase în picioare privindu-l. Dormea ghemuit, cu genunchii la piept. Tresări când ea se aplecă să-şi ia hainele. Juliette încremeni, apoi îşi văzu mai departe de-ale ei. Se furişă afară din cameră şi se îmbrăcă în faţa uşii. Ignoranţa lui era un miracol. Un dar pentru ea. Dacă ar şti ce i se întâmplase de fapt tatălui său, n-ar fi renunţat aşa uşor. Dar nu ştia nimic. În timp ce se furişa pe scări se gândi la tatăl ei, cine-o fi fost. Uzurpatorul lui, vicontele, o aştepta împreună cu ceilalţi. Propria ei neştiinţă o ţinea legată de aceştia. Mai privi o dată spre trupul adormit. Neştiinţa lui îl va ţine, poate, departe, îşi zise ea.

Scara scârţâi şi rămase o clipă nemişcată, ascultând încordată în întuneric. Apoi continuă să coboare şi ieşi în stradă, unde neştiinţa ei se despărţea de neştiinţa lui. Chiar în capul scării, o pereche de ochi se deschise şi un trup amorţit de o îndelungată aşteptare se mişcă în întuneric.

Lemprière se lăsă pe spate gâfâind, obosit şi golit îi simţi trupul mlădiindu-se după al lui. Răsuflarea ei se domoli. Auzi cum îi şopteşte ceva. O simţea fierbinte chiar şi în aerul fierbinte din încăpere. O adiere uşoară pătrunse prin ferestrele deschise şi îi învălui pe amândoi. O auzi din nou şoptindu-i ceva, dar glasul ei era şi mai îndepărtat Respiră în ritmul ei şi aşa, legănaţi amândoi, se cufundară în vis.

Zgomotul de pe scară ar fi trebuit să pătrundă foarte adânc în somnul lui ca să-l trezească. Deschise ochii, dar nu numai din pricina acelui zgomot. Absenţa ei o resimţi de-a lungul întregului trup ca pe o anomalie. Ca pe un dezechilibru, ca pe un vis după care întinse braţul. Totul se dovedi adevărat şi începu să respire anevoie. Va deschide apoi ochii şi va şti că a dispărut. Se va scula şi va alerga la fereastră, să o mai zărească o ultimă dată înainte de a se face nevăzută după colţ. Când s-a trezit de-a binelea, a văzut că plecase.

Lemprière îşi îmbrăcă haina şi-şi trase cizmele în grabă, alergă pe jumătate îmbrăcat, pe jumătate adormit, cât pe-aci să cadă pe scări; fugi după ea poticnindu-se, mai întâi pe Southampton Street apoi pe Strand, zărind-o nu prea departe de el în lumina lunii pline care arunca un văl argintiu peste rochia crem – un far mişcător ce îl călăuzi pe străzile pustii. Fugise încă o dată. Se crăpa de ziuă; vântul bătea parcă mai tare. Ea se întoarse, îl văzu şi începu să fugă. În capul scării, necunoscutul se ridică încet în picioare şi îşi frecă braţele amorţite înainte de a coborî treptele după cei doi.

Lemprière alergă pe sub bolţi cu stucaturi albe şi ferestre arcuite, pe lângă balustrade şi ziduri de cărămidă învăluite în umbrele aruncate de lumina lunii. Sări peste mormane de gunoaie şi ocoli movilele de resturi rămase în piaţă. Cu fiece stradă se apropia tot mai mult de ea, până când fata dispăru după un colţ. Când ajunse şi el acolo o văzu şi mai departe, de parcă străzile înseşi se

lungeau de fiecare dată când o pierdea din vedere. Juliette trecu prin pasaje înguste şi străduţe întortocheate spre apus, iar el se ţinu pe urmele ei când apropiindu-se, când rămânând în urmă, în timp ce clădirile apăreau şi dispăreau în goană pe lângă ei. Când dădu colţul la Cockspur Street crezu că o pierduse. Se afla în Haymarket; rarii trecători abia îşi târau picioarele. Juliette nu se zărea printre ei. Treptele largi ale Operei rămaseră în dreapta; în urma lui se trânti o uşă. Se întoarse, dar nu văzu nimic. Se opri şi făcu câţiva paşi înapoi. Pe lângă Operă se furişa o stradă foarte îngustă, cufundată complet în întunericul negru ca smoala. Lemprière pipăi cu mâinile zidul. Deodată pietrele dispărură şi simţi lemnul unei uşi. O împinse, intră şi se trezi într-un coridor întortocheat. Era luminat slab într-un singur capăt. Lemprière închise uşa şi merse în direcţia luminii. Un zgomot surd răsuna ca un vuiet pe măsură ce se apropia de el. Coridorul se arcui larg, conducându-l spre o scară. Zgomotul era acum mult mai puternic, o adevărată cacofonie de strigăte şi ţipete. Dădu o cortină la o parte şi îşi trase repede capul înapoi, acoperindu-şi ochii.

Sala de spectacole era scăldată în lumină. Lămpile cu ulei şi lumânările se înşiruiau pe lângă pereţi, în jurul scenei şi al lojelor. Intrase printr-o latură, între fosă şi primul rând de scaune. Întreaga sală era plină de oameni costumaţi, înghesuiţi unul în altul, o gloată agitată care striga şi blestema, tălăzuind încolo şi încoace, sărind peste scaune sau revărsându-se pe scenă într-o mare învălmăşeală. În aer fluturau săbii şi suliţe, iar zarva era asurzitoare; Lemprière se lipi de perete, în timp ce zurbagiii alergau pe lângă el agitând sticle, arme de recuzită sau strângându-se în braţe unul pe altul. Hoarda dezlănţuită părea că nici nu-l bagă în seamă. Privi peste creştetele lor. Nici urmă de Juliette.

Rămase pe loc; curând observă că scena care se desfăşura în faţa ochilor săi avea o oarecare logică. Se gândi mai întâi la un bal mascat care o luase razna. Pesemne că începuse bine, cu conversaţii politicoase, demascări voioase şi toate celelalte dichisuri de *bon ton;* dar se întâmplase că o luaseră razna, convenţiile se prăbuşiseră în faţa sticlei de băutură, spiritul incisiv degenerase în invectivă, suspiciunea rezonabilă în nebunie. Purtau cu toţii dominouri – nişte cămeşoaie largi, albe sau negre – şi măşti grosolane din lemn, tăiate în dreptul ochilor şi al gurii. Deodată, în faţa primului rând de scaune izbucni o luptă caraghioasă între costumele albe şi cele negre, în care războinicii de amândouă culorile, cu sticle în mâini, împărţeau lovituri în dreapta şi în stânga. După un timp, o parte din dominourile negre dădură bir cu fugiţii, înghesuite de dominourile albe care le loveau cu săbiile (de lemn? se întrebă el) fără rezultat, în timp ce se retrăgeau spre partea din spate a sălii unde, sub primul rând de loji, stătea un bărbat în negru, un uriaş cu braţele încrucişate.

Se uită din nou după Juliette, dar fata nu se zărea nicăieri, nici în fosa orchestrei, nici pe scenă unde se îngrămădiseră costumele albe (unii dintre mascaţi părând orbi şi surzi la încăierarea de jos) şi spre care îl împingeau ceilalţi, aflaţi acum în retragere. Un armistiţiu nesigur îi ţinea pe toţi în şah. Tunicile negre se adunaseră într-un singur rând, cântând şi strigând în faţa scaunelor. La fel făcură şi tunicile albe, pe marginea scenei; îşi aveau şi ele uriaşul lor, deşi nu era pe măsura celui în negru care părea că-i conduce; deodată, Lemprière se simţi dus pe sus de vecinii lui de scenă spre gigantul care-i vârî în mână o sabie lungă de lemn şi îl bătu pe spate; atunci tunicile albe îl aclamară înainte de a-l apuca de braţe ca să-l arunce de pe scenă în fosă. Se zbătu fără folos, dureros de conştient că se află expus în văzul

tuturor în haina lui trandafirie, pe când susţinătorii lui aclamau neştiutori mai departe. Se uită în sus la rivalul său care îi apăruse în faţă, strângând în mâini o sabie întocmai ca a lui; uriaşul în negru izbi cu ea într-un scaun aflat la mijloc, făcându-l ţăndări cu lama de oţel ce se înfipse adânc în scândura scenei. Dintre toate piesele de recuzită şi butaforie, sabia aceasta era singura de-adevăratelea; când se uită mai bine, văzu pe capul rivalului său o pereche de coarne, iar în spatele măştii gura care se deschise să strige chemarea la luptă adresată încornoratului. „Paris!”

Lemprière se ridică în picioare. Pentru o clipă ţinu sabia în faţă cu vârful în sus, apoi îşi zise: „Sunt nebun să cred aşa ceva”. Menelau înaintă câţiva paşi spre el. Lemprière îşi lăsă arma jos ca să se caţere la loc pe scenă, unde gigantul îmbrăcat în negru îi strigă în faţă că mai întâi ademeneşte femeile şi apoi dă bir cu fugiţii ca un laş ce este; Lemprière nu luă în seamă provocarea şi îşi făcu drum cu coatele prin mulţime în spatele scenei unde începu să dea jos măştile troienilor săi. Văzu doar feţe mâzgălite în roşu şi mânjite cu făină şi vopseluri, obraji ciupiţi de vărsat, guri ştirbe şi ochi injectaţi de băutură. Chiar în timp ce ştergea fardul de pe chipul iluziei de doi bani, se gândi la sabia care rămăsese înfiptă în lemnul scenei şi se întrebă: „Unde e Afrodita în norul ei de spumă să mă ducă departe, la adăpost?” Răspunsul se afla însă în urmă cu o oră, la o milă distanţă, în patul îngust din odaia lui, unde ea îi arătase odată pentru totdeauna că era o fiinţă omenească, o făptură în carne şi oase ca şi el – doar dacă nu fusese şi aceea o iluzie. O strigă: „Juliette!” Vacarmul îi acoperi chemarea şi nimeni nu răspunse la acest nume.

Troienii în tunici albe se bulucirăă din nou în faţă, în timp ce aheienii în veşminte negre se dădură înapoi după baricada de scaune, azvârlind în primii cu sticle goale, suliţe de lemn şi bucăţi de scaun. Comandantul troian, Hector, cel care-l

insultase pe Lemprière, se năpusteşte printre greci şi face prăpăd izbindu-l pe unul de perete, aruncându-l pe al doilea peste umăr, iar pe al treilea, în vecinul lui. Uriaşul în negru nu se clinteşte, ca un Ahile căzut pe gânduri, în timp ce Hector se trezeşte împresurat de duşmanii care îl trag înapoi la marginea scenei. Îl strâng de gât pe viteazul comandant al acestui contraatac, până când acesta se înmoaie şi cade ca o cârpă. În tunică neagră, Ahile se urneşte în sfârşit. Îi îmbrânceşte din calea lui pe războinicii în alb, se fereşte în treacăt de proiectilele troiene şi ajunge în cele din urmă la Hector care aleargă dintr-o parte în alta prin faţa scenei. Artiştii trapezişti se lasă în jos venind de la zeii din Olimp, legănându-se în funii şi şoptindu-i să rămână să lupte. Urmează-le sfatul – ce greşeală! Ahile îl prinde şi îl doboară la pământ dintr-o singură groaznică lovitură. Din stânga, doi mimi năvălesc în sală jucându-se de-a caii, tropăind şi trăgând un car de lemn cu o roată ruptă; vopseaua aurie s-a cojit de pe lucrătura proastă ce se şi sfărâmă de altfel sub greutatea lui Ahile când îl târăşte pe Hector în jurul sălii. (Bocete prelungi de jale din partea troienilor şi pieptul dezgolit al Hecubei). Ahile oboseşte, se opreşte şi destupă o sticlă acolo, pe scenă; Paris o zăreşte pe Elena lui fugind pe după paravane spre culise şi strigă: „Juliette!” Ea îşi întoarce capul şi îi strigă încă o dată: „Pleacă!”, în timp ce se luptă cu trupurile troienilor.

Aşadar urmărirea reîncepe. În culise, recuziterii aveau deja multă bătaie de cap cu carul sfărâmat. „Caii” din pantomimă se desfăcură în două, iar mimii, roşii la faţă şi transpiraţi, se răcoreau cu bere. Costumele zăceau aruncate peste tot; pretutindeni cretoane înflorate, văluri, capete de animale şi platoşe neconvingătoare. Îşi dădu capul pe spate şi văzu tavanul înalt până la acoperiş. De el atârnau funii cu scripeţi alături de scările de frânghie care duceau la platformele şi

pasarelele şubrede aflate la peste o sută de picioare înălţime. De ele atârnau părţi disparate din decor: un arc triumfal, un munte, câţiva copaci şi o maşinărie de ţevi de mărimi diferite, vopsite alb-albastru şi prevăzute cu mânere pentru a fi rotite, închipuind, după cum presupuse, valurile mării.

Juliette se afla deja în pod – o luminiţă albă printre umbre înalte împingând în sus o ferestruică ce dădea pe acoperiş. Zări un petic din cerul nopţii pe care trupul ei se profilă preţ de câteva secunde, înainte ca trapa să se închidă. Lemprière începu să se caţere după ea pe o scară de lemn. Când ajunse pe la jumătate, se opri şi privi în jos. Podeaua era mult mai departe decât îşi închipuise; prea departe. Începu iar să urce, înaintând încet până la ultima platformă; apoi, de-a lungul unui podeţ care se legănă ameninţător sub el în frânghiile de care era legat, până ce ajunse la ferestruică. O deschise şi se ridică în mâini prin trapă în sus, lăsându-se apoi pe spate gâfâind. Cer, stele – noapte. Se găsea pe acoperişul Operei.

Bătea un vânt cald. Terasa se întindea pe vreo patruzeci de iarzi. Era podită cu plumb, dar sarea lăsată de ploaie, lumina lunii şi oxizii din atmosferă se combinaseră, albind-o aproape de tot. De acolo de unde stătea, vedea terasa presărată cu nişte moviliţe ciudate: douăzeci, poate treizeci de creaturi bizare. Una singură stătea ridicată în două picioare pe parapetul scund de la marginea faţadei. Ţestoasele. Erau imense, îi veneau până la piept. În afară de el, totul părea încremenit. Strigă din nou: „Juliette!”. Niciun răspuns. Deodată, în cealaltă parte a acoperişului văzu o siluetă care înainta spre el.

— Bună seara, domnule Lemprière! Ai venit după ceva ce este al meu, strigă silueta apropiindu-se.

Era vicontele. Cizmele bocăniră pe acoperişul de plumb. Lemprière se trase încet într-o parte.

— Nu e a dumneavoastră, strigă el. Mi-a spus chiar ea. Nu sunteţi tatăl ei.

Vicontele mai înainta un pas.

— Adevărat, Lemprière, prea adevărat; râse scurt, ca pentru sine. Dar nu despre ea este vorba. Mai este un lucru care mă reţine aici, ceva cu mult mai greu de dobândit.

Se opri şi cei doi se înfruntară de departe. Lumina lunii arunca umbre contorsionate pe faţa lui Casterleigh. El pornise pe urmele Juliettei, doar atât. Ce altceva putea să mai fie la mijloc?

— Partea ta din Companie, Lemprière, a noua parte! îi azvârli vicontele în faţă.

Lemprière revăzu în minte expresia de uimire şi groază de pe chipul Juliettei când îi pomenise de câini.

— Asta căuta tatăl tău! tună vicontele.

— Tata!

— Tatăl tău, bunicul tău, tatăl acestuia şi, mai înainte, tatăl tatălui său. Cu toţii au căutat ceea ce cauţi şi tu. Mereu apare altul de îndată ce îl doborâm pe ultimul. Pe toţi aceşti Lemprière. Şi pe tatăl tău... Chiar ţi-ai închipuit că a fost un accident?

Lemprière îşi aduse aminte de câinii alergând cu burţile la pământ şi tăbărând pe tatăl lui când acesta încercase să fugă, cu braţul ridicat, căzând, rostogolindu-se iar şi iar...

— Toate au fost o întâmplare.

Vicontele venea spre el.

— Chiar şi François?

Casterleigh încremeni. Lemprière se trase într-o parte, spre parapet. Vicontele înainta iar. Trupul lui mătăhălos îl domina.

— Toate la timpul lor, spuse el şi făcu un salt înainte. Lemprière căzu pe spate, împiedicându-se de prima ţestoasă. Se ridică în picioare cu greutate şi vicontele ţâşni din nou, apoi se îndreptă spre el agale, ca într-o plimbare, ocolind ţestoasele şi împingându-l spre parapet.

— Acum ţi-a venit şi ţie rândul, Lemprière.

Scoase un pumnal scurt. Lemprière se dădu un pas înapoi, scuturând din cap. În urechi îi răsunară frânturi din scrisoarea tatălui său. *Dacă felul trecerii mele în lumea celor drepţi va urma precedentul creat de înaintaşii noştri... îndoieli şi întrebări fără răspuns. John, nu încerca să le cercetezi.* Vicontele fandă. Simţi parapetul în spate şi golul dindărătul acestuia. *Curiozitatea ta nu va fi astâmpărată, nici răzbunarea ta săvârşită.*

Nătărău ce sunt, se ocărî singur. Pumnalul fulgeră scurt în faţa ochilor într-un arc de cerc scânteietor, silindu-l să dea înapoi. Se retrase, ştiind că în curând nu va mai avea unde. Vicontele rânji şi fandă din nou. Lemprière făcu un salt înapoi, apoi sări pe parapet. *Cât despre hârtiile mele, pune-le pe foc.* Nătărăule! Casterleigh se repezi spre el pentru ultima oară. Pumnalul trecu la un deget pe lângă obrazul lui. Vicontele deschise gura ca pentru a vorbi. Parapetul fugi de sub picioarele lui Lemprière; centrul său de greutate ieşi cu mult în afara corpului, undeva în spate. Căzu vertiginos spre pietrele de pe caldarâm, aflate la o sută de picioare dedesubt; căzu pe spate în gol. La fel ca toţi ceilalţi bărbaţi din neamul Lemprière, pierduse şi urma să moară – degeaba, pentru că era ultimul, şi spiţa avea să se stingă o dată cu el.

Şi rânjetul lui Casterleigh îi îngheţă pe faţă.

De multe ori după aceea Lemprière avea să revadă în minte momentele care au urmat, fără să fie vreodată sigur de succesiunea lor exactă. A auzit mai întâi un vâjâit asurzitor venind de undeva de jos, îndărătul lui. L-a văzut pe Casterleigh clătinându-se, gata să cadă, de parcă ar fi primit o lovitură năprasnică, cu ochii aţintiţi undeva deasupra capului său. În gură a simţit un gust sărat. În spate a simţit o mână grea – sigur a fost o mână – care l-a îmbrâncit în faţă cu o putere nemaipomenită. Şi cel mai ciudat din toate: a simţit miros de ars.

Dar vântul nu bătea atunci şi nimeni nu-l lovise pe viconte. Sare? Gura îi fusese plină de salivă sau de frică, după cât îşi închipui. Nu luase foc nimic. Cât despre mână, *a fost* o mână, fără nicio îndoială; şi totuşi, de unde-până unde? Să fi fost mâna lui Dumnezeu? Se simţise împins în faţă cu o forţă teribilă. Acoperişul se repezise în întâmpinarea lui, o uriaşă suprafaţă de plumb care păru că se topeşte şi se împrăştie ca o pâclă de lumină, până când nimerise cu capul în ea, astfel că vicontele, ţestoasele şi trapa din spatele lor, cerul chiar, dispărură ca înghiţite, totul transformându-se în alb, în cenuşiu, în negru.

John. Pe după gât simţi nişte mâini care îl ridicau. *Urmăreşte-i.* Obrajii îi erau pălmuiţi pe rând. Încercă să lovească şi el.

— John.

O mare de cenuşiu; îşi rostogolea undele, luminându-l slab pe dinăuntru. Cineva îl lovea în somn.

— John! Vino-ţi în fire!

Pâcla sură începu să capete contur. Deschise ochii de-a binelea şi văzu o faţă aplecată asupra lui. Răsturnată. Gemu şi făcu o încercare să-şi ridice capul. Loviturile încetară.

— Trezeşte-te, pentru numele lui Dumnezeu! Trebuie să plecăm de aici. John, haide odată!

Era Septimus.

Se trezi întins pe străduţa de lângă teatru. Septimus stătea în genunchi lângă el.

— John, trebuie s-o ştergem de aici. Trebuie să te scoli...

Încercă. Tâmplele îi zvâcneau, gata să plesnească.

— Aşa, acum mişcă-te.

— Septimus, ce faci... cum ai ajuns aici?

Se frecă la frunte. I se înmuiaseră oasele.

— Tocmai mă pregăteam să plec, când am văzut-o pe fată intrând; am aşteptat pe scări...

— Juliette! Unde e?

— Nu ştiu. V-am urmărit şi am dat peste tine lungit pe acoperiş... Dar n-avem acum timp pentru asta. Priveşte!

Arătă spre capătul străduţei care dădea în Haymarket; acolo Lemprière văzu pâlcuri-pâlcuri de oameni, strigând unii la alţii şi adunându-se în număr tot mai mare.

— Oraşul se răscoală, nu vezi? Haide, vino!

La întoarcere merseră pe aceleaşi străzi pe care Lemprière alergase mai devreme. Dar acum, în locul fetei care fugise singură în noapte, văzu bărbaţi şi femei cu feţele vopsite ciudat, care veneau de peste tot purtând torţe şi ciomege şi care strigau: „Farina!" Se mişcau în toate părţile, ciocnindu-se, amestecându-se, unindu-se; şuvoiul de oameni se îndreptă apoi spre răsărit. Lemprière şi Septimus fură înghiţiţi de mulţime şi, pe măsură ce i se limpezea mintea, Lemprière începu să se uite cu atenţie la prietenul lui ciudat. Septimus părea tot mai pierdut, uitând că trebuie să se grăbească; când se treziră pe Strand prinşi în mulţimea ameninţătoare, veni rândul lui Lemprière să-l zorească. Ajunseră cu bine în Southampton Street şi Lemprière îl împinse pe Septimus pe uşă şi în sus pe scări până în odaie, unde prietenul lui se prăbuşi brusc, de parcă resorturile lui interioare se rupseseră aici.

Vântul cald sufla prin fereastra deschisă, ridicând paginile broşurilor aflate pe masa de scris şi primenind aerul rămas în încăpere de la plecarea ei. Parfumul Juliettei se amestecase cu al său şi mirosul stăruia încă. Din stradă veneau strigăte şi zgomote de paşi grăbiţi pe lespezi. Septimus se prăbuşise pe patul răvăşit. Lemprière măsura încăperea cu paşi mari, aruncând câte o privire spre Septimus care părea cufundat în gânduri.

— Aşa deci, ai aşteptat în capul scărilor? rupse John tăcerea în cele din urmă.

Septimus se rezemă în coate şi dădu din cap plictisit.

— Lângă uşa copistului?

Septimus îl privi pe Lemprière cu surprindere, apoi cu resemnare şi dădu iarăşi din cap.

— De ce? întrebă Lemprière. Dacă voiai să ai o copie a dicţionarului, mai bine îmi spuneai, fără să te fereşti.

Septimus deschise gura să răspundă, dar celălalt ridică mâna cerând linişte.

— Aşa deci, m-ai aşteptat şi m-ai urmărit; presupun că ai văzut şi toată mascarada aia. Chiar vă aşteptaţi să cred aşa o aiureală? Să cred că sunt Paris? Nu sunt nebun, înţelegeţi?

Stătea aplecat asupra lui Septimus; acesta încercă să-l dea la o parte, dar Lemprière se înfierbântase şi nu mai voia să abandoneze subiectul.

— A fost o înscenare, nu-i aşa? Şi astă-seară, la teatru, şi înainte…

Mintea îi gonea nebuneşte în trecut. Glasul lui deveni deodată rece şi precis:

— De ce ai întârziat în seara când urma să mergem la manufactura Coade? Şi pe domeniul familiei de Vere, cine a tocmit oamenii să sape groapa şi să ridice macaraua în mijlocul mlaştinii? Haida de! Proiect de desecare?

Explicaţiile lui Septimus începură să curgă una după alta: Juliette devenise o obsesie pentru Lemprière, ar fi fost în stare să facă orice pentru ea. Seara la Coade? A zăbovit nu mai ştie unde, i-a ieşit din minte, a uitat, a venit prea târziu; cât priveşte macaraua şi groapa, nu ştia nimic. Nu făcuse decât să-i recomande contelui pe cineva, iar dacă insul s-a dovedit a fi un potlogar, îi părea rău, dar asta era. În timp ce se dezvinovăţea, Septimus păru să-şi mai vină în fire. Se ridică de pe pat şi răspunse la întrebările puse de Lemprière aşa cum îi veneau în minte. Improviză, formulă răspunsurile pe măsură ce acestea răsunau în urechile sceptice ale lui Lemprière, numai că

argumentele lui erau firave şi neconvingătoare. Altădată dornic de gâlceavă, Septimus ar fi făcut gălăgie până când l-ar fi lămurit pe Lemprière. Acum însă era şovăitor, moale, se oprea în mijlocul propoziţiei, sărind de la una la alta, secundat de pufniturile de neîncredere ale lui Lemprière. Părea că nu e în stare să-şi concentreze gândurile asupra unui singur subiect, neliniştindu-l pe Lemprière care aproape că strigă la prietenul lui:

— Ce s-a întâmplat cu tine? Te porţi ciudat de câteva săptămâni, ba chiar de mai înainte.

Îşi aminti de groaza care îl cuprinsese pe Septimus la reprezentaţia Mâncătorului de Pietre, când se trezise încercuit de câteva flăcări inofensive. Şi mai înainte de asta, la cafenea, când păruse dus pe altă lume lăsând în locul lui o găoace, un înveliş care era şi nu era Septimus. Găoacea i se adresă lui Lemprière:

— Nu... nu mai sunt eu însumi, John, aşa este. Cred că trebuia să te las acolo. Am vrut să te aduc însă înapoi. Aici, în această odaie, unde ne-am întâlnit atât de des. M-am gândit că după seara asta...

Se opri şi se sculă în picioare.

— Mă rog, poţi să crezi orice. Mi-am zis că eşti în pericol, aşa că te-am urmărit. Suntem prieteni, aşa cred. Un fel de prieteni, nu?

— Casterleigh a încercat să mă omoare, spuse Lemprière, stând cu spatele la Septimus.

Luna se înălţase pe cer şi lumina ei se revărsa prin fereastră pe masa de scris. Vântul se înteţise.

— A încercat să-mi facă vânt de pe acoperiş.

Foile foşneau în faţa lui.

— Fiică-sa, îl auzi pe Septimus în spatele lui. Ţi-am spus eu.

— Nu, zise Lemprière. Nu este fata lui. Şi n-a făcut-o pentru ea, ci din pricina acelui lucru care ne-a adus să ne întâlnim prima oară. Septimus se foi. Contractul. George s-a înşelat până la urmă.

Înţelegerea este încă valabilă, deşi nu-mi dau seama încă în ce fel. A fost un adevărat blestem pe capul nostru, al bărbaţilor din neamul Lemprière. Chiar şi pentru François. Cred că după ce au scăpat au încercat să-l înşele, să-i fure partea lui.

Vântul întoarse prima foaie a unuia din pamfletele de pe masă. Luna strălucea puternic şi, preţ de o clipă, cele două feţe ale filei se înfăţişară ochilor ca una singură în lumina ce trecea prin hârtie. Se gândea la François şi la Thomas de Vere, la întâlnirea lor întâmplătoare de după asediu. Însemnările din jurnalul celui de-al patrulea conte îi veniră deodată în gând, amintindu-i de întâlnirea cu Alice de Vere pe care o luase drept o bătrână cu minţile rătăcite, aşa cum şi străbunicul ei crezuse despre străbunicul lui cu o sută cincizeci de ani în urmă. Thomas de Vere plecase de la întâlnirea lor de atunci cu promisiunea lui François încă răsunându-i în urechi: „Voi fi cel mai bogat om de pe pământ, în afară de el, căci a încheiat o înţelegere cu mine şi el o va ţine.” Al patrulea conte scrisese acele cuvinte agăţându-se de o speranţă chiar şi atunci când nota: „Acestea mi le-a spus răcnind tare, cuprins parcă de sminteală...” După care François dispăruse.

Lemprière se gândi la vorbele lui Casterleigh rostite pe acoperiş. Îl dibuiseră pe François şi îl reduseseră la tăcere, iar el lăsase acea promisiune drept moştenire. A noua parte din Companie era a lui John, şi, unul câte unul, bărbaţii din spiţa sa porniseră s-o dobândească. Chiar şi el. Rând pe rând avuseseră aceeaşi soartă ca François. Dar averea supravieţuise, ascunsă cine ştie unde, în timp ce adevăraţii stăpâni îşi pierduseră viaţa căutând-o. Să fie aceasta ultima taină? Să fie aceasta pricina învrăjbirii dintre investitori şi cei din neamul Lemprière? Nu era de-ajuns – nici pentru tatăl său, nici pentru tatăl tatălui său. Nici măcar pentru François: „L-am întrebat dacă îşi mai jeleşte tovarăşii de negoţ şi acum, la câteva luni

după măcelul de la urmă. Mi-a spus că ba, fiindcă erau încă în viaţă şi, chiar dacă se prăpădea la un loc cu ceilalţi, răspunsul lui era tot ba, pentru că nu-i suferea, aşa cum nu suferea păsările care-şi mănâncă puii; ba mai abitir. Acestea mi le-a spus răcnind tare, cuprins parcă de sminteală...”

Nebunie. În timpul asediului se întâmplase ceva. Vântul răbufni mai tare şi întoarse paginile celui de-al patrulea pamflet de pe masă la ultimele litere ale lexiconului lui Asiaticus.

„X este iniţiala lui *Xerxes,* care stătea la fereală în spatele armatelor sale, plângând cu lacrimi de crocodil înainte de bătălia cu Elenii, spunând: «Din această mulţime, câţi oare se vor întoarce?» El le este dascăl...”

Dascăli, păsări, regi care îşi trimiteau popoarele la moarte. Compania care an după an transforma câştigurile într-o avere fabuloasă. Luna strălucea şi mai puternic, după ce absorbise căldura din razele soarelui, iar acum arunca o lumină îngheţată în odaie. Nu era de ajuns nici pentru François:

„Eu cred că are de gând să le facă rău părtaşilor, celorlalţi opt neguţători, dar vorbea doar să le însemneze hârtiile sau să aibă hârtii însemnate, zicând *ascultă, înseamnă vorbele mele!* şi făcând jocuri de cuvinte şi cu ochiul. Eu însumi mi-am ţinut cumpătul şi am vorbit de altele, cum ar fi loviturile mârşave asupra Companiei..”

„Evreii au un nume, *Yom Kippur*, este pentru Y, înseamnă pentru ei Ziua Ispăşirii şi este pentru toţi...” Răul, răzbunarea, ispăşirea. A ce? A furtului şi a hoţiei? Nu era destul. Trebuia să fie şi altceva, dincolo de averea uriaşă a investitorilor, în spatele cuvintelor de pe pagina străvezie întoarsă încet de vânt în lumina albă a lunii. Răspunsul i se arătă deodată drept în faţă. Atunci înţelese.

La lumina lunii ce se strecura prin hârtie îşi dădu seama că paginile celui de-al patrulea pamflet erau tocmai acele „hârtii însemnate” care

îl puseseră atât de mult în încurcătură pe Thomas de Vere. Lemprière ţinu paginile în sus în lumină şi le întoarse pe rând. Pe fiecare se vedea un filigran, o semilună ca un cerc ştirbit.

— N-a fost niciodată vorba de bani, spuse mai mult pentru sine decât pentru Septimus.

Lemprière studie filigranul. Simbolul din faţa ochilor săi îşi dezvăluia încet taina. Îl cunoştea, îl mai văzuse de două ori: desfăşurat şi concentrat o dată mai mare şi altă dată mai mic decât aici. Doar scara de mărimi făcea legătura dintre ele, deşi atât de departe.

— Septimus! se adresă el omului din spatele lui. Vezi că în cufăr este un inel, iar lângă el o carte mai mare. N-ai vrea...

Auzi cum celălalt îşi târăşte picioarele prin încăpere. Ştia deja răspunsul când luă în mână inelul lui François şi îl ţinu în dreptul filigranului – văzu semnul „C" din pecete reprodus pe hârtia pamfletului lui Asiaticus. „Sminteala" lui François era totuna cu furia lui Asiaticus. François şi Asiaticus erau una şi aceeaşi persoană. Ura lor se revărsa asupra aceluiaşi obiect. Septimus întoarse paginile cărţii. Planurile porturilor de pe coasta vestică a Franţei i se înfăţişară pe rând: La Havre, Cherbourg, Lorient, Nantes – toate aceste hărţi fuseseră cerute de Charles Lemprière, adunate şi legate de Ebenezer Guardian şi, în cele din urmă, luate şi duse acasă de Lemprière însuşi.

— Aici, îi opri el mâna.

Acelaşi simbol apărea din nou, dar ceva mai mare: cercul era de data asta conturul unui port, iar ştirbitura – poarta de intrare. Când Lemprière citi legenda de deasupra hărţii, înţelese că aceasta era adevărata semnificaţie a filigranului de pe filele pamfletului, j Iată adevărata ameninţare pe care o reprezenta François pentru investitori – nu ocările lui împotriva Companiei, nu acel abecedar al urii, ci acest simbol încrustat în paginile celui de-al patrulea şi ultimului dintre pamflete. Oricare ar fi

fost crima pe care o săvârşiseră tovarăşii de început ai lui François şi care îi stârnise mânia cumplită, ea se găsea încifrată aici. Descoperirea ei îi speriase în aşa măsură, încât îl omorâseră; ca şi pe toţi ceilalţi urmaşi cu numele de Lemprière care merseseră pe urmele lui. Cele trei imagini – inelul, atlasul şi filigranul – i se suprapuseră brusc în minte. Vrajba dintre ei îşi avea rădăcinile în cetatea a cărei hartă se afla acum în faţa ochilor lui.

— Cunosc cetatea, murmură încet.

Septimus se dădu înapoi.

— Uite aici, arătă el spre locul cu pricina şi numele ieşi la iveală. A început chiar aici, aici la...

Fraza i s-a frânt. Septimus apucă să-l prindă de braţ încă înainte de a se prăvăli sub lovitură şi îl lăsă încet pe podea.

— La Rochelle, şopti el în urechea lipsită de sensibilitate a lui Lemprière. Totul a început la La Rochelle.

LA ROCHELLE

În zorii zilei de treisprezece iulie, anticiclonul se deplasă în direcţia estică, dinspre insulele Azore către Portugalia, apoi spre nord. Izobarele graduale zăgăzuiră briza peste continent, la est şi la nord, într-o semilună a turbulenţei estivale. Formând o buclă deasupra şesurilor şi lanţurilor muntoase, anticiclonul îşi începu pasajul spre inima continentului, în timp ce lumina soarelui cădea încă peste apele Dunării, ale cărei maluri înghiţeau umbrele nopţii. Presiunea din centru crescu o dată cu înălţarea soarelui pe cer şi vântul începu să sufle mai tare. La rândul lui, aerul calm aflat peste Europa Centrală începu să se rotească din simpatie, stârnind alte şi alte turbioane, pe măsură ce procesul începu să se autoreproducă, dar mai slab, într-un număr crescând de vortexuri, în sens orar şi antiorar; fiecare zonă de interferenţă, deşi mai complexă, era mai puţin definită decât precedenta, în timp ce fenomenul se extindea spre nord şi spre est, stârnind praful şi scuturând frunzele de la Cornul de Aur şi până la polderele Ţărilor de Jos. Vânturile dominante din diverse regiuni – mistralul, sirocco, tramonta, feluritele foehnuri – se declanşară şi ele, intervenind în acest peisaj până când curenţii longitudinali şi cei transversali, tipurile de interferenţă şi zonele barice se contopiră într-un sistem atmosferic a cărui complexitate îi depăşi pe observatorii lui, care nu mai avură altceva de făcut decât să-şi regleze anemometrele. Informaţii cu multe zerouri pluteau şi adiau într-un abandon dulce şi tainic

prefirând miriade de fire de iarbă, de nisip sau de praf, şi dacă exista vreun instrument care să înregistreze efectele acestui sistem, de la nano-distanţă la giga-scară, atunci suprafaţa lui trebuia să fie cât uscatul Europei. Indicatoarele aparatului se mişcau deja, supapele erau larg deschise şi circuitele zumzăiau – o muzică atât de confuză încât se auzea monoton. Dar pentru observatorul perfect, pentru unicul supraveghetor împuternicit al acestei maşinării în forţă ce se opintea...

Anticiclonul se apropia. Centrul lui se deplasa spre nord, presând marginea uscatului ca pentru a căuta o portiţă de intrare. Pe continent, ca şi în largul mării, se stârniseră vârtejuri ce se repezeau spre zona centrală de presiune. Soarele se înălţa sus pe cer şi căldura apăsătoare a zilelor precedente se concentra într-un curent de aer fierbinte. Maşinăria se încinsese, huruind din ce în ce mai tare. În copacii tunşi perfect în formă de sfere şi cilindri, ca şi în lungul şirurilor precise ale boschetelor de lemn câinesc, frumos aranjate şi ele, frunzele şi stipelele tremurau arătându-şi pe rând faţa şi dosul mai spălăcit: lumină-umbră; închis-deschis. Oglinda lacului lăsă locul unei suprafeţe ondulate, ale cărei încreţituri oblice paralele, propagându-se de la est la vest, se frânseră când vântul învinse tensiunea superficială ce le ţinea. Iarba emitea scurte mesaje codificate prin intermediul firelor ce se aplecau la unison când într-o parte, când în alta, armonizându-se în pofida pătratelor de gazon tunse diferit. Soarele le prefăcu în heliografe ce reflectau cifruri noi şi confuze care păreau că ies din logica rectilinie şi simplă a grădinilor franceze, îndreptându-se spre o altă destinaţie şi o perspectivă mai sălbatică.

Astfel în timpul audienţei de dimineaţă, Maiestatea Sa urmări cu privirea mişcările învăluitoare ale unui personaj pudrat şi pomădat care luneca pe parchet spre el – o plecăciune, un foşnet de mătăsuri, şi s-a dus. Se gândi la

ceasornice: mişcarea în susul rotiţei dinţate, o mică deplasare lină şi căderea. Apoi următoarea şi următoarea, în cercuri, mereu.

— A, Monseniore!

Un ins linguşitor pluti spre el, se opri, apoi se îndepărtă pentru a fi înlocuit de un altul. Mereu în cercuri, ca pământul în jurul soarelui, ca luna în jurul pământului. Când se sculă să plece, toţi se ridicară în picioare; înaintă spre uşă prin acest coridor uman bine rânduit care se închise în urma lui. Să luăm soarele, de pildă, îşi spuse. Răspândea lumină, în timp ce aduna toate planetele în jurul lui într-o adevărată suită. Fără soare ele s-ar fi risipit cine ştie încotro, pe traiectorii incalculabile, poate chiar periculoase. În acest model, autoritatea soarelui era o dovadă de mărinimie. De pildă, cineva *dădea* porunci, *dădea* ordine. Până aici, toate bune: planetele cu sateliţii lor se comportau într-un anume fel, se mişcau pe traiectorii bine stabilite, cu viteze anumite şi reapăreau ici şi colo la intervale hotărâte... Era un omagiu adus din nevoia, presupunea, de a păstra soarele la locul lui. Acum venea însă şi partea mai dificilă.

Când ieşi pe terasă simţi pe obraz căldura soarelui şi vântul fierbinte. Ziua era frumoasă, iar vântul adia. Grădinarii se împrăştiară şi abia se mai zăreau. Cât timp planetele şi celelalte se tot roteau fără să-şi intersecteze traiectoriile, forţele ce le mânau (centripetă, centrifugă, gravitaţională, atracţia maselor aflate în interacţiune, pe scurt, *suma*) se aflau în soare. Sau, mai degrabă, liniile trasate de-a lungul diametrelor orbitelor lor se întâlneau cu toatele în soare. Aşa era mai bine.

Toate se găseau în soare.

Coborî treptele şi înaintă spre portocali. Suita se opri pe ultima treaptă. Lacul strălucea ademenitor în depărtare. Le făcu semn cu mâna curtenilor şi aceştia se retraseră înapoi pe scări. Şi-ar fi continuat, poate, plimbarea în jurul terasei. Toate liniile se întâlneau în soare, chiar şi cele

divergente. Se apropie de portocalii aliniaţi în şiruri şi trecu printre hârdaiele cu pomi, admirând sferele pe care grădinarii le sculptaseră în jurul lui. Vântul se înteţise şi, deşi contururile pomilor se înşirau compacte într-un simulacru de perspectivă, frunzele nestatornice dinăuntrul acestor globi bulboşi se mişcau agitate de briza sau de palele bruşte de vânt care le răvăşeau cu totul. Ludovic se încruntă. Suita dispăruse după colţul terasei, urmându-l doar cu numele. Frunzele foşneau. Privi din nou în lungul şirurilor de pomi închipuindu-şi că vede o uşoară curbă. Merse mai departe, apoi se încruntă din nou. I se păruse că portocalii săi se sfârşiseră, dar alte şiruri se curbau spre orizont, ascunzându-i vederea spre lac. În spatele lui, aceeaşi poveste. Şi totuşi ajunsese atât de departe...

Se întoarse şi pătrunse în şirul de pomi de lângă drum, dar când reuşi să treacă printre portocalii îndesaţi unul în altul văzu că şi aceştia sunt în neorânduială. Înaintă şi mai mult, sau cel puţin aşa îşi închipui, dar se trezi în acelaşi loc de unde plecase. Se opri, apoi se îndepărtă. Aşa era mult mai bine. Acuşi avea să se trezească în faţa lacului. Dar se zăpăci când păru să nimerească pe o alee tăiată în unghi drept, dar care apoi se îngusta şi se arcuia aşa de strâns, încât ar fi putut să se trezească din nou în punctul de plecare. Era greu de spus. Făcu iarăşi câţiva paşi, dar portocalii se îndesiseră prea mult, încât se văzu silit să se oprească. Soarele îşi revărsa lumina fără rost. Frunzele fremătau pe rând în şiruri, în sus, în jos şi în cruciş, în toate direcţiile şi unghiurile. Încercă să facă un pas, dar întâlni o rezistenţă puternică şi o impedanţă mare. Stătu locului, gata s-o pornească din nou. Portocalii se mişcară îndărătul lui. O să pornească din nou în curând sau poate chiar acum. Frunzele, vălurelele abia vizibile de pe eleşteu, firele de iarbă de pe gazon – cu toate se legănau în neorânduială. Foarte curând. Portocalii se mişcau şi îl împresurau ca nişte sateliţi. Soarele stătea

nemişcat deasupra capului. Foarte curând. Se opri. Gazonul-heliograf clipea, oprit-pornit, flecărind într-un staccato binar, lacul desfăşura minuscule văi şi dealuri, iar frunzele semnalizau din ce în ce mai frenetic, până când mesajul deveni confuz; supapele erau ridicate şi toate porţile se legănau, când închise, când deschise. Diferenţa dintre stările unu şi zero se reduse până la Stare, iar în interiorul Stării liniile se intersectau şi se desfăceau, interacţionau şi se amestecau, acţionau şi se contracarau, astfel încât câmpul de operaţiuni deveni un câmp al tuturor posibilităţilor, iar reţeaua de linii – o nebuloasă în care un eveniment putea la fel de bine să se producă sau nu, şi acum, cel puţin din această perspectivă, harababura panoptic ergodică[107] apare ca fiind orbitor şi izbitor de clară.

Zona de presiune aeriană zăbovi în largul Peninsulei Iberice, tatonă curioasă Golful Biscaya, apoi se îndreptă spre nord, în susul coastei Atlanticului, pe lângă estuarul Girondei, după care anticiclonul se răsuci spre Île D'Oléron. Aceleaşi vânturi iuţi care îi vestiră sosirea îşi făcură simţită prezenţa şi după trecerea lui, dar miezul său rămânea neclintit. Aşezaţi pe coasta deluşorului ce dădea spre ponton, Duluc şi Protagoras simţeau în spate suflul înnoit al brizei dinspre răsărit. Lumina soarelui aflat sus pe cer le cădea drept în faţă. Răbdarea nu-i părăsise. Carele urmau să sosească în curând. Se lăsa noaptea. Nu va trece mult şi vor pregăti luminile de semnalizare; după aceea semnalul lor va primi răspuns. Din toată agitaţia lor şi din eforturile înzecite ale partenerilor de pe insulă, din toate acele ciudate întâlniri aranjate şi întâlniri întâmplătoare, când fiecare valoare îşi găsea contraponderea şi aproape fiecare forţă, contralovitura, *atunci* şi numai atunci, o singură particulă de suprasarcină ieşită din acel măcel se va îndrepta spre ei de-a lungul singurului vector posibil, iar după ce *Vendragon* va acosta, în sfârşit,

la pontonul lor, această forţă va fi anulată o dată cu toate celelalte, iar linia finală va ajunge la capăt.

Vântul începu să se domolească şi pe neaşteptate cei doi se treziră înconjuraţi de o nemişcare ciudată. Se uitară unul la altul, apoi amândoi îşi întoarseră privirea spre mare. Maşinăria ajunsese în starea cea mai precară, iar ochiul furtunii ce se apropia era îndreptat asupra lor. Centrul nemişcat al anticiclonului se odihnea chiar deasupra cetăţii La Rochelle.

Pe măsură ce lunile de vară se târau una după alta, Nazim simţea că misiunea lui începuse să o ia razna. În căldura aceea înăbuşitoare stătu ascuns zile întregi, apoi săptămâni în şir în spatele tacheţilor de pe Cheiul Majordomului, privind cum *Vendragon* se leagănă în apă. Câteodată, din plictiseală, dar şi dinadins, mai zăbovea pe Thames Street, privind îndelung ferestrele neluminate ale casei lui Le Mara. *Vendragon* aştepta încărcată, uitată şi abandonată de stăpânii ei (şi duşmanii lui, îşi aminti), iar Le Mara părea să se fi topit cu totul.

Nu încăpea nicio îndoială că ştiuseră de existenţa lui de la bun început. Era o particulă îndărătnică, un corp străin care bloca şi dădea peste cap funcţionarei lină a mecanismului lor. Încercă să-şi închipuie că supraveghindu-i, o să dea naştere unei presiuni care îi va împiedica şi în cele din urmă îi va face să-şi întrerupă operaţiunea, lipsindu-l astfel de informaţiile de care avea nevoie. Dar lucrurile nu stăteau aşa. Dacă voia să fie sincer cu sine însuşi, trebuia să recunoască faptul că acţiunile lor erau la fel de neclare pentru el ca şi în clipa când coborâse de pe *Nottingham* cu

nouă luni în urmă. Era limpede că se pregăteau pentru ceva. Dar pentru ce?

În noaptea aceea la manufactură, aproape că fuseseră prinşi asupra faptei; cu toate acestea, întâmplările rămăseseră la fel de tulburi: cele două fete, (gemene, după cât se pare, şi îmbrăcate la fel), trăsura neagră, Le Mara şi însoţitorul lui mătăhălos, tinerelul înveşmântat în negru de la han. Faptele la care fusese martor păreau să se întoarcă asupra lor însele ca o jucărie sau o maşinărie afurisit de complicată care se asambla şi se dezasambla singură. Iar în miezul acestor acţiuni fără noimă se afla falsul Lemprière: Jucător? Iniţiator? Pion? Nu ştia, pentru că adevăratul Lemprière fusese ucis în odăiţa din Blue Anchor Lane.

Nazim caută prin buzunare suvenirul acelei nopţi. Oare femeia care îl privea din miniatură cu ochi cenuşii ştia că fiul ei murise şi fusese înlocuit de un impostor dubios? Ei însă ştiau că aflase toate aceste lucruri şi totuşi nici nu-l băgau în seamă; lipsa lor de interes îl reducea la dimensiunile unui lucru lipsit de însemnătate, azvârlit la periferia acţiunii lor. La fel se micşorase şi sfera de influenţă a Nababului, ale cărui porunci ajungeau acum la Nazim ca nişte slabe îndemnuri ori simple năzuinţe. Îşi amintea destul de bine de scopul cu care venise aici: „Găseşte-i, ucide-i, adu-mi ce-i al meu”... Poruncile îşi pierduseră însă din putere, şi el rămăsese spectator într-un vis, prins între două vârtejuri şovăitoare – nici prizonier, nici evadat.

Astfel plutea el în arşiţa verii, în timp ce lunile se târau anevoie. Când băgă de seamă că delăsarea se răspândise pe cheiurile altădată forfotind, făcându-le să amorţească, crezu că este doar o proiecţie a propriei paralizii insidioase. Lumea lui se limita acum la limanul întunecos al pivniţei unde cel mai adesea zăcea lungit, ascultând slabele mişcări ale femeii de deasupra. Nazim se trase şi mai adânc în somn, unde visă

lumina orbitoare a soarelui şi stâncile acelea roşii, căpătând o altă perspectivă şi o nouă viziune asupra naturii pieritoare a omului. Chipul calm al lui Bahadur îl aştepta acolo de fiecare dată. Se trezea simţind în nări mirosul putreziciunii omeneşti care copleşea tăcerea curată a visului. Putreziciune, dispariţie: forme diferite ale morţii. Ceva îi şoptea că acestea două erau diferite. Ceva din fragilitatea femeii lipsea din plonjonul lent al lui Bahadur în josul stâncii, din răceala ce se citea pe chipul unchiului său când arăta spre piept: „Ne schimbăm pe dinăuntru...” Asta să i se fi întâmplat lui? Amândurora?

Spre sfârşitul lui iunie, pe măsură ce arşiţa creştea cu un grad sau două în fiecare zi, începu să observe schimbările din oraş. Întreaga energie acumulată pe străzile lui părea să se reverse fără niciun efect. Cu toţii păreau că poartă acelaşi chip, dar cu expresii deosebite. Prin pieţe văzu încheindu-se aceleaşi târguri şi auzi schimbându-se aceleaşi cuvinte. Neastâmpărul oraşului părea să se întoarcă mereu în sine, conservându-şi energia doar cât să ţină motorul în mişcare.

Dar spre începutul lui iulie văzu îndemnurile şi lozincile scrise cu cretă verde pe ziduri şi tencuieli. O fiinţă şi mai neliniştită ieşea la iveală, deşi părea născută din delăsare, ca şi gunoiul adunat grămezi pe la colţurile străzilor şi lămpile rămase neaprinse. Străjile de noapte trecură din ce în ce mai rar pe lângă pivniţă, până când încetară de tot. Aşa că se aventură mai des pe afară, rătăcind noaptea pe străzi, abătându-se nebăgat în seamă pe la hanuri şi taverne, ascultând obişnuita flecăreală a metropolei. Văzu noile coaliţii formate în jurul vorbitorilor cu har sau facţiunile desprinse în urma unei fraze bine ticluite.

Luna iulie a umplut curţile şi aleile cu accente străine şi şlehte de bărbaţi care îl priveau bănuitori cum trece înfăşurat în pelerină şi cu chipul ascuns de pălăria cu boruri largi. A doua săptămână a adus

cu sine un vânt fierbinte şi molcom, iar cetele s-au mărit. După un timp au început să bântuie drumurile şi străzile în grupuri compacte. În aerul înăbuşitor se simţea o nouă stare de spirit aproape palpabilă, deşi încă tăcută şi neclară – un sens nou al finalităţii. Simţea cum creşte în fiece zi, ca şi cum nenumăratele dorinţe, atât de diferite, se întâlneau în oraş spre a-şi găsi împlinirea. Şi a deveni acelaşi lucru... Era o concentrare de energii pe care o mai întâlnise, deşi nu ştia unde. Se simţea în centrul ei, ba chiar o parte din acest joc. Îşi reluă pânda la casa lui Le Mara şi la docurile părăsite, care, după cum îşi dădu seama, nu erau inactive, ci stăteau doar în expectativă, ca şi el. Străzile zumzăiau de ţeluri nemărturisite, ca şi al lui, iar senzaţia de familiaritate se adânci pe măsură ce oraşul îl încercuia tot mai strâns. Presimţirile lui se adunară într-un ghem, strângându-se înăuntrul său până când, în cea de-a douăsprezecea noapte, primul fir plesni.

Se afla în faţa casei lui Le Mara. Grajdurile erau pustii. Amurgul livid împroşca pete roşiatice şi vineţii pe cer. Zăduful se rostogolea peste străzi ca o piatră de moară şi Nazim năduşea sub pălărie, negăsind alinare în faţa vântului fierbinte. Pândea de mai bine de un ceas, când apăru o trăsură neagră. Nazim se trase înapoi. Trăsura opri, dar nimeni nu coborî din ea câteva minute, timp în care vizitiul rămase nemişcat pe capră înfofolit, în ciuda căldurii. Apoi uşa casei se deschise pe neaşteptate fără zgomot şi patru siluete se strecurară în stradă. Nazim îi cunoştea din seara petrecută la manufactură. Mai întâi ieşi fata îmbrăcată în alb, care părea nehotărâtă, împinsă din spate de bărbatul mătăhălos – tovarăşul lui Le Mara. Unul din cei nouă. Urmă la rând Le Mara însuşi, cu faţa împietrită ca-ntotdeauna. În sfârşit, ieşi cel pe care-l zărise doar de două ori, înainte şi după întâmplarea de la Coade; prima dată chiar aici, şi apoi la taverna „Trei potcoave” unde a dat

piept cu barcagiii care îl asaltaseră pe falsul Lemprière cu violenţa lor grosolană. Ceilalţi i se adresară cu numele de Septimus.

Primii trei dispărură în trăsura care porni în trapul cailor. Nazim se pregăti să-i urmărească, dar Septimus rămase în faţa casei, întorcându-se când într-o parte, când în alta. Lui Nazim nu-i rămase decât să privească neputincios trăsura care dispăru după colţ pe Thames Street. Tânărul mai zăbovi câteva minute şi porni agale în susul străzii. Nazim se luă după el. Tânărul se îndreptă, ca şi trăsura, spre apus. Ajunse până la Bow Street, unde păru că şovăie în faţa unei clădiri impunătoare, apoi, după ce luă o hotărâre, urcă treptele şi intră.

Când uşa se închise în urma lui, Nazim veni mai aproape şi citi plăcuţa de pe zid: „Judecător de instrucţie" şi dedesubt „Sir John Fielding". Privi în jur. Străzile erau aproape pustii, fapt neobişnuit pentru această oră. Fu cuprins din nou de aceeaşi senzaţie ciudată de familiaritate. Oraşul, schimbat, aştepta să se întâmple ceva. Sub numele lui Sir John cineva mâzgălise „Farina" . După numai câteva minute uşa se deschise din nou şi Nazim îl zări pe Sir John în persoană, cu ochii bandajaţi îndreptaţi în direcţia informatorului său căruia îi mulţumi, dându-i mâna şi spunându-i: „Da, de mare folos, domnule Praeceps, de mare folos, într-adevăr. Un lucru pe care-l elimini înseamnă un altul pe care-l găseşti..." Deşi cuvintele ce urmară fuseseră rostite în şoaptă, Nazim auzi foarte limpede în mijlocul unei propoziţii rostite nedesluşit un nume: „...Lemprière...", fără însă să fie prea sigur care din cei doi îl pronunţase. Apoi uşa s-a închis şi el o porni pe urmele acestui Septimus, prin Piazza, apoi pe Southampton Street, unde constată că nu ar fi trebuit să-şi facă griji pentru trăsură – aceasta îi aştepta în capătul străzii. Nazim văzu cum domnul Praeceps îi salută pe ocupanţi, după care porneşte în josul străzii pentru a dispărea într-una din casele de aici.

Se postă în colţ de unde avea o vedere largă asupra străzii şi se puse pe aşteptat. Străzile erau la fel de pustii. După vreun ceas, văzu cum fata coboară din trăsură. Luna era sus pe cer şi rochia ei albă strălucea puternic. Porni în jos pe Southampton Street şi intră pe aceeaşi uşă ca şi domnul Praeceps. Trăsura se urni, tot spre apus. Nazim nu ştia, iarăşi, dacă trebuie să stea sau să pornească în urmărire. Rămase. Noaptea se apropia de sfârşit; tocmai începuse să-şi spună că luase o hotărâre greşită când uşa se deschise şi fata se furişă afară, păşind pe caldarâm fără zgomot, în vârful picioarelor. Când ajunse în capătul străzii, privi înapoi. Amândoi văzură uşa dându-se de perete. Fata renunţă la orice încercare de a trece neobservată şi o luă la fugă. Un ins răvăşit, cu o haină trandafirie, porni împleticindu-se după ea; în lumina lunii Nazim crezu la început că este vorba de Septimus. Aşteptă până când tânărul trecu pe lângă el pentru a-l urmări la rândul lui. Nu fu prea surprins când băgă de seamă că nu mai era aceeaşi persoană după care se ţinuse mai devreme. Necazurile se ţineau de falsul Lemprière ca puricii de câine.

Era o urmărire curioasă: trei rânduri de paşi răsunau pe străzi. Nazim se ţinea ca o umbră de Lemprière, ştiind că acesta, la rândul lui, alerga după fată. Drumurile lor s-au împletit până la Haymarket unde au dispărut amândoi. Nazim merse pe stradă privind în dreapta şi în stânga. Dădu peste trăsura care aştepta pe străduţa dinspre latura de nord a unui teatru. O altă străduţă, identică dar pustie, se afla pe cealaltă latură. În piaţă, bărbaţi şi femei se preumblau în sus şi în jos, câte doi, câte trei. Luna se înălţase sus de tot şi în lumina ei rece feţele lor păreau sculptate în cretă. Patrulă pe străduţa din spatele teatrului. Îşi aminti de rolul fetei de la manufactura Coade, un fel de momeală care să-l ademenească pe falsul Lemprière, aşa cum îl atrăsese şi în seara aceasta la

teatru. Şi Septimus ăsta care apare din senin ca un fel de înger păzitor, apărându-i pe cei buni de rele. Dar în seara aceasta fata încercase să-l gonească, să-l facă să simtă pericolul; Praeceps intrase în casă fără şovăire. Falsul Lemprière avea încredere în el, deşi era un lucru absolut evident că se afla în solda celor nouă. Cel puţin a doi dintre ei... Ba nu, doar opt, se corectă el, amintindu-şi trupul inert din Blue Anchor Lane al adevăratului Lemprière.

Trecuse mai bine de o oră. Auzi un zgomot în dreapta lui spre trăsură, apoi paşi şi vocea fetei; de îndată ce se trase după colţ văzu portiera închizându-se. Se furişă mai aproape şi auzi zgomotele provocate de o luptă surdă; deşi înăbuşit, glasul fetei răsuna mai tare ca înainte:

— Dă-mi drumul, dă-mi drumul! Mi-ai spus că n-o să-i facă niciun rău. Te-ai jurat, blestematule!

Lupta se reluă.

— Încetează, scârţâi glasul monoton al lui Le Mara după câteva minute.

Se auzi un alt „încetează”; o ameninţare rostită în întunericul trăsurii avu urmări imediate, căci zgomotele încetară brusc. Nazim se tupilă lângă trăsură, aşteptând s-o vadă pornind din clipă în clipă; dar caii stăteau impasibili în hamuri. Undeva, deasupra, răbufni o pală de vânt. Vântul încins se înteţi şi pe stradă apărură tot mai mulţi oameni care se plimbau încoace şi încolo. Atenţia îi slăbi câteva clipe, căci aceste mici grupuri îi aminteau ceva. Deodată tresări, surprins de zgomotul de paşi care se apropiau; când se întoarse, văzu un trup mătăhălos care venea drept către el.

Îşi zise că de data asta o să-l vadă, prins între cel care înainta şi străduţa din spate; dar bărbatul îşi târa picioarele ca un somnambul şi Nazim îi zări capul dat pe spate, cu ochii aţintiţi spre cer. Avea chipul cenuşiu şi gura deschisă, de parcă voia să spună ceva şi constatase că nu are glas.

Chipul livid trecu pe lângă el fără să-l vadă; bărbatul se îndrepta împleticindu-se spre trăsură. Portiera se deschise şi Nazim văzu cum trăsura se clatină uşor sub greutatea omului care se prăbuşi înăuntru făcând arcurile să scârţâie. Se trase mai aproape şi auzi glasul lui Le Mara scrâşnind o întrebare.

— S-a isprăvit, viconte?

Vicontele nu răspunse şi Le Mara se văzu nevoit să repete întrebarea.

— Nu, sosi răspunsul. E încă în viaţă.

Fata scoase un ţipăt uşor de surprindere şi uşurare.

— Îi vin eu de hac!

— Nu, îl repezi vicontele.

— O să-l găsesc şi...

Vicontele îl opri. Glasul îi tremura.

— Trecutul nostru... s-a întors. L-am văzut, acolo sus. M-a găsit. Ştii ce vreau să spun...

— Dacă nu-l găsim noi, Praeceps ni-l va aduce pe băiat pe tavă, după cum i s-a poruncit.

— Lasă-l în pace, ţi-am spus. Pricepe, lasă-l în pace. Ne aşteaptă o pradă mai mare, dar dacă puştiul îşi face iar apariţia, atunci o să aibă aceeaşi soartă. Să mergem.

Nazim îl găsi pe băiat cu uşurinţă. După ce trăsura se urni din loc, o urmări până în Haymarket, de unde o văzu îndreptându-se spre nord. Praeceps şi falsul Lemprière se aflau pe străduţa de pe cealaltă parte a teatrului. Piaţa era plină de oameni care mergeau de colo-colo fără rost; Nazim se amestecă printre ei. Deodată apărură şi cei doi, mai întâi Praeceps şi apoi falsul Lemprière sprijinit de el, clipind din ochi în spatele ochelarilor şi îmbrăcat ca-ntotdeauna în haina lui trandafirie ce atrăgea atenţia tuturor. Se îndepărtară prin mulţime şi Nazim se luă după ei. Când s-au apropiat de Southampton Street se părea că rolurile lor s-au inversat: acum falsul Lemprière era călăuza printre grupurile care arătau tot mai

duşmănoase. Cetăţenii oraşului apăreau ca din senin, se uneau, se despărţeau; un val de oameni începu să tălăzuie spre răsărit. Unii aveau feţele pictate, alţii purtau nişte ciomege scurte pe care le răsuceau şi le loveau de palme. Numele de „Farina” răsuna peste tot.

Când cei doi au ajuns la casa din Southampton Street, Nazim simţi încordarea ce se rostogolea pe străzi. Aşadar se porneşte, îşi zise.

Îi urmări doar în treacăt pe cei doi care îşi făcură din nou apariţia, dar îşi schimbaseră rolurile. De data asta Praeceps îl sprijinea pe însoţitorul lui care părea beat. Pe stradă mulţimea se aduna în grupuri din ce în ce mai mari. Îl văzu pe Praeceps cum opreşte o trăsură ce trecea pe Strand şi cum îl înghesuie înăuntru pe falsul Lemprière aflat în stare de inconştienţă.

— Leadenhall, Compania Indiilor de Răsărit!

Trăsura porni prin mulţime, dar Nazim nu o urmări. Dacă falsul Lemprière urmase cumva un alt drum împotriva Companiei, atunci îşi atinsese scopul. În ceea ce-l privea pe el însuşi, mai avea până să ajungă la capăt dar cel puţin drumul lui era liber, fără obstacole. Oraşul era gata să dea în clocot; de acum încolo nu mai avea timp.

Se îndreptă spre docuri, unde sparse o magazie de pe Cheiul Hythe. După ce găsi scula trebuincioasă, se întoarse în pivniţă. Se întinse pe podea şi rămase cu ochii deschişi, privind în întuneric şi gândindu-se la ceea ce urma să facă. A doua zi spre seară se sculă şi porni prin mulţime spre casa lui Le Mara. Ferestrele erau întunecate. Intră prin uşa din spate şi coborî în beci. Chepengul din podea era zăvorât; se aşteptase la asta. Scoase ranga de la cingătoare şi o vârî sub uşiţă. Se lăsă cu toată greutatea ca pe o pârghie. Chepengul scârţâi, apoi pârâi şi se sfărâmă în bucăţi. Nazim îşi trase sufletul, apoi deschise larg trapa şi privi în jos. Puţul de coborâre se pierdea în întuneric. Acolo jos, îşi spuse, era aşteptat.

Era singur. Era întuneric. Era prins în capcană.

Lemprière deschise ochii şi îşi îndoi gâtul: o durere scurtă îl săgetă în umeri, apoi în ţeastă. În gură simţi un gust coclit îşi duse mâinile la ochi şi îşi găsi ochelarii la locul lor. Zăcea întins, cu capul şi picioarele uşor ridicate, sprijinite de pereţii curbi ai unui tunel. Se afla sub pământ. Când îşi veni în simţiri, băgă de seamă că întunericul nu era de nepătruns. Dacă îşi ducea mâna în dreptul ochilor, putea să-şi numere degetele. O lumină difuză se strecura în întunecime, făcându-l să-şi dea seama că fusese azvârlit într-un tunel care se răsucea şi cotea când la dreapta, când la stânga. Lemprière se ridică în capul oaselor şi se aşeză bine, gândindu-se la ce avea de făcut.

Septimus îl trădase chiar din prima zi, în biroul lui Skewer. Casterleigh era ucigaşul tatălui său, poate şi al bunicului şi al tatălui acestuia. Casterleigh făcea parte din Cabală, alături de refugiaţii din La Rochelle. Împreună cu Septimus (unul dintre ei? unealta lor?) îl jucase ca pe o marionetă. Iar el înghiţise totul: moartea tatălui, femeia din groapa în flăcări, femeia de la manufactură, în timp ce mintea lui o luase razna zămislind tot atâtea închipuiri ucigaşe: Acteon, Danae, Ifigenia, el însuşi sub chipul lui Paris, care, după chiar spusele sale, „luptase cu prea puţin curaj” şi a cărui orbire dusese la asediul Troiei şi la pieirea neamului său. Poate că n-avusese destul curaj. Poate că ar fi putut să vadă cu o clipă mai devreme adevărul ascuns în toate aceste înscenări. Dar el nu era Paris. Era mai mult decât o simplă infatuare.

Aerul din tunel era cald şi stătut. Chiar şi cu ochelarii pe nas abia mai distingea contururile în lumina aceea ciudată, atât de slabă. La un moment dat avu impresia că undeva, la stânga lui, zăreşte o formă mai întunecată. Durerea din cap pulsa surd. Începu să se târască prin praf spre mogâldeaţa aceea, dar de îndată ce se urni totul dispăru într-un nor des, negru. Praful era atât de fin încât cea mai uşoară mişcare ridica în aer panaşe înfoiate; tuşi când pulberea îi intră în gâtlej, ceea ce făcu să se ridice şi mai mulţi nori de praf care se vălătuceau în jurul lui, orbindu-l şi sufocându-l. Se opri şi preţ de câteva minute rămase nemişcat, cu ochii închişi. Când îi deschise, praful se aşezase şi lumina slabă se întrezărea din nou. Îşi şterse cu grijă praful de pe faţă. Acum, lumina era parcă şi mai galbenă şi mai strălucitoare. Băgă de seamă că silueta aceea întunecată rămase în tunel şi că semăna cu a lui. Lumina crescu; ar fi putut vedea mai bine, dar când privi atent zări nori mici de praf rostogolindu-se spre cotul tunelului. Cineva se apropia cu o lampă a cărei lumină era înghiţită de pulberea ridicată în aer. După un timp îi auzi paşii, zgomote uşoare înăbuşite de pulbere. Felinarul se apropie. Ochii îi lăcrimau şi nările îi erau înfundate. Praful era ca o pâclă neagră, uscată; felinarul se apropie legănându-se, până când rămase aninat chiar deasupra lui. Miasmă. Paşii moi se opriră. Încercă să vorbească, dar se înecă. Felinarul atârna acolo, în tăcere. Încet-încet, praful se aşeză din nou şi Lemprière fu în stare să privească în sus. Se aşteptase, poate, să-l vadă pe Septimus. Sau pe Casterleigh, sau chiar pe Juliette. Dar chipul pe care îl recunoscu nu era al nici unuia dintre ei. Dacă şi i-ar fi imaginat vreodată pe toţi cei care ar fi putut da de el în acest loc, bărbatul pe care îl avea acum în faţă nu s-ar fi numărat printre ei. Era totuşi omul care îl găsise rătăcind pe câmpul de la Blanche Pierre cu un secol în urmă şi la o lume depărtare, ziua omorului de lângă

scăldătoarea din Jersey. Era chiar bărbatul spre care pornise tatăl lui în ziua aceea şi la care nu mai ajunsese, care ştiuse că Charles avea să vină să-l vadă în acea zi, ultima zi de vară.

— Jake! strigă când chipul apăru în faţa lui din ceaţa gălbuie, luminat de felinar, privind în tăcere în jos, câtuşi de puţin mirat.

— Jaques, îl corectă Jaques, aplecându-se pentru a-l ajuta pe Lemprière să se ridice în picioare.

Erau atâtea întrebări, întrebări grave fără îndoială, care aşteptau să fie puse; şi totuşi Lemprière nu le puse. În timp ce orbecăiau prin galeriile întortocheate şi hrubele boltite ale Uriaşului, nedumeririle îi îngheţară pe buze, de parcă simpla prezenţă a lui Jake aici era o autoacuzaţie copleşitoare ce răspundea oricărei îndoieli. Cum altfel s-ar găsi aici, dacă...

Dar acum, după ce praful se lăsă în jurul lor, forma aceea întunecată pe care o zărise mai înainte îl făcu să-şi ţină gura. La zece iarzi mai încolo, în lumina felinarului apăru silueta unui om întins de-a curmezişul tunelului. Se duse încet spre el. Pulberea neagră se ridică iar în aer în straturi înfoiate, ajungându-i până la mijloc şi acoperind cadavrul pe măsură ce se apropia de el. Lemprière rămase nemişcat lângă trupul întins, aşteptând să se aşeze praful. Când norii de pulbere se răriră şi praful se culcă jos, ieşi la iveală chipul unui bărbat, întocmai ca un înecat care se ridică prea târziu la suprafaţa apei. Zări nişte dinţi albi şi buze trase înapoi, netede şi subţiri ca nişte panglici; ochii se stafidiseră, iar pielea se strânsese pe ţeastă, de parcă tunelul arid scosese toată apa din corp şi lăsase doar pielea uscată ca hârtia, întinsă pe nişte oase de porţelan.

Cadavrul fusese aşezat cu mâinile şi picioarele desfăcute. Lemprière mai desluşi câteva smocuri de păr alb, un fel de guler încreţit şi nasturii de la surtuc, dar veşmintele erau tot atât de

uscate ca şi cel care le purta, şi la fel de greu de deosebit. Lemprière se gândi la furia lui Asiaticus pe care o luase drept retorică goală şi la nebunia din vorbele strămoşului său, pomenită de Thomas de Vere. Privi chipul din faţa lui şi înţelese că acele emoţii îşi aflaseră sfârşitul aici, în întuneric şi în singurătate. Îl găsiseră pe François, deşi, mai degrabă, el îi găsise. Îl omorâseră şi îl lăsaseră aici. Lemprière privi în jos la străbunicul său şi se întrebă dacă nu cumva şi pe el îl aştepta aceeaşi soartă.

— John, îl strigă Jaques. Trebuie să lămurim câteva lucruri.

Lemprière mai privi o dată pe străbunul său, apoi se întoarse spre bărbatul care-l aştepta.

— Eşti unul dintre ei, Jake, nu-i aşa? Eşti unul din cei nouă.

— Sunt, răspunse Jaques. Întocmai ca şi tine, John.

Nazim îngenunche printre bucăţile sparte ale chepengului şi privi în jos. Un puţ lung ca un horn cobora în întuneric. Băgă de seamă că pereţii erau căptuşiţi cu cărămizi pe o lungime de vreo douăzeci de picioare, după care erau ciopliţi direct în piatră. În cărămizi era prinsă o scăriţă de fier. Nazim vârî ranga la loc, apoi trase din teacă un pumnal şi îl prinse în dinţi. Se căută prin buzunare după lumânări şi chibrituri, după care luă o bucată de lemn din sfărâmături şi îi dădu drumul în gol. Numără doar până la şase şi auzi bufnitura surdă. Aerul cald şi uscat ce ieşea prin gura puţului se amesteca cu aerul mai umed din încăpere. Nazim îşi îndesă pălăria pe cap, apoi se răsuci şi încăleca marginea puţului, fiind gata de coborâre.

Hornul se îngustă şi părea nesfârşit. Treptele de fier ale scăriţei urmau una după alta. Deasupra lui gura puţului se micşoră până când se văzu cât un ban, dar el tot nu ajunse la capăt. Se opri să-şi tragă răsuflarea, simţind cum inima i se zbate gata să iasă din piept. Când privi în jos, văzu doar întunecime. Undeva, acolo jos, era aşteptat. Coborî mai departe în adâncuri, ţinându-se cu mâinile petrecute pe rând. Picioarele îşi găsiseră ritmul firesc, purtându-l neabătut în josul scării. Dinţii i se încleştaseră pe mânerul pumnalului. Trecură aşa câteva minute bune. Deodată, păru că alunecă; treptele se terminaseră. Atârna în gol. Picioarele i se legănau, lovindu-se de pereţi; reuşi să se tragă în sus ca să ajungă la ultima treaptă îşi dădu capul pe spate şi văzu gura puţului ca un vârf de ac. Sub el, nimic. Nazim îşi petrecu braţul pe după treaptă şi căută chibriturile. Când le scoase din buzunar, piciorul îi alunecă şi trebui să se prindă din nou de ultima treaptă. Se trase în sus pe scară, înjurând. Scăpase chibriturile. Nazim rămase nemişcat câteva clipe, gândindu-se ce să facă mai departe. Apoi încordă picioarele, îşi dădu drumul de pe scară şi sări în întuneric.

După cum bănuise, căzu nevătămat pe fundul puţului de la o înălţime de trei-patru picioare, căci scara se oprise destul de aproape de pământ. Stătea pe un povârniş şi băgă de seamă că hornul dădea într-un tunel mult mai larg. Chibriturile se aflau în acelaşi loc unde căzuseră; tocmai se pregătea să aprindă lumânarea când zări două pete albicioase – erau mâinile lui. Întunericul se topea pe măsură ce scruta bezna. O lumină foarte slabă părea să ţâşnească chiar din stâncă, de peste tot şi de nicăieri. Tunelul era de câteva ori mai larg decât înălţimea lui. Pereţii se curbau în sus, străbătuţi de nervuri groase, ca nişte cartilagii pietrificate ce formau adâncituri uşoare între ele. Constată că pasul lui se potrivea cu aceste intervale şi începu să păşească liniştit peste ridicături, gândindu-se că

în aceeaşi măsură se potriveau şi cu pasul lui Le Mara.

Pe măsură ce înaintă în tunel simţurile i se ascuţiră; ochii străpungeau întunericul până la aproape douăzeci de iarzi. După un minut sau două, tunelul începu să urce uşor şi curând drumul fu blocat de un perete de scânduri susţinut de câţiva stâlpi. Stavila se înălţa până la tavan, dar lemnul era uscat şi sfărâmicios. Nazim scoase ranga de sub pelerină şi desprinse două scânduri, apoi se strecură prin deschizătură. Se pomeni într-o peşteră mare, de parcă tunelul se lăţise dintr-o dată. Se afla pe un postament lung de piatră ce părea suspendat în spaţiu. La vreo douăzeci de picioare sub el se vedea un mic lac cu apă neagră; dar cel mai straniu lucru erau şirurile de obeliscuri ascuţite şi uşor curbate care încadrau peştera ţâşnind din apă şi coborând din tavan, fiecare de vreo treizeci de picioare înălţime, semănând de-a binelea cu nişte colţi uriaşi.

În faţă se afla un alt perete şi Nazim înaintă cu grijă pe limba aceea de piatră ca să-l pipăie. Era construit aproape la fel ca şi celălalt, doar că scândurile nu mai erau uscate, ci jilave. Nazim începu să-şi dea seama că făcuse o greşeală. Trase de o scândură care se desprinse dând la iveală un zid de lut roşu bătătorit. Când se uită mai bine, suprafaţa roşie netedă se umflă uşor, apoi începu să lucească o dată cu primii stropi de apă care pătrunseră prin dopul de argilă. Nazim se gândi la puţ, la poziţia casei lui Le Mara, la direcţia în care o luase şi înţelese că se îndreptase spre sud, pe sub Thames Street, către râu. Apa ce se strecura prin zidul de lut pe care îl stricase ca un nebun era chiar Tamisa; şi cum stătea aşa uitându-se prosteşte, văzu un mic şuvoi prelingându-se în josul scândurilor putrezite. Se întoarse şi porni înapoi prin gura Uriaşului şi la vale, prin gâtlej, spre capătul puţului; trecu pe lângă acesta fără să se oprească. În urma lui şuvoiul ţâşni puternic,

împroşcând apa pe măsură ce lutul se sfărâma în bucăţi. Nazim păşea tot mai repede fără să se gândească la ce se întâmpla în spatele lui, ci numai la ceea ce îl aştepta înainte.

— Unde ne aflăm? întrebă Lemprière.

— Sub oraş, îi răspunse din urmă Jaques. Pentru cei de sus eşti mort de mai bine de cincisprezece ceasuri.

Treceau printr-un şir de peşteri atât de înalte încât nici razele felinarului nu ajungeau până la tavan. Privind în sus şi în jurul lui la această înlănţuire de catedrale, lui Lemprière îi venea greu să-şi închipuie că deasupra străzile zgomotoase erau înţesate de bărbaţi şi de femei care nu bănuiau că sub picioarele lor pământul era străpuns de atâtea tuneluri, coridoare şi săli imense. Îşi aduse aminte de bubuitul ce răsunase ca un ecou când lovise cu piciorul în uşa zăvorâtă din arhivă şi îşi imagină acelaşi sunet răsunând prin încăperile de aici.

— Ştiai că tata urma să moară în ziua aceea, aruncă el învinuirea peste umăr.

— Pe cuvânt că nu.

Se lăsă o tăcere grea.

— Dar când am văzut că nu mai vine, am ştiut că s-a întâmplat. N-ai cum să înţelegi, John. Nu încă.

— Te credea prietenul lui, tovarăşul lui. De fiecare dată l-ai lăsat singur. L-au ruinat până şi afacerile tale.

— Am încercat să-l salvez, să-l fac să renunţe. Nu înţelegi că *am încercat* cu toţii să-l ruinăm? Nu crezi că am făcut tot ce-am putut ca să-l opresc înainte de a ne descoperi?

— Şi totuşi, v-a găsit...

— Toţi ne-aţi descoperit. Fiecare Lemprière a moştenit această taină şi fiecare a dezlegat-o sau a ajuns destul de aproape, astfel că a trebuit să acţionăm. Aţi pierit pe rând, dar aţi lăsat moştenire datoria de a ne căuta şi, într-un fel sau altul, aţi găsit până la urmă câte ceva. Nu înţelegem de ce nu renunţaţi şi nici *cum* ajungeţi, fiecare, să urmaţi aceeaşi cale. Iată taina voastră: acel ceva care l-a atras pe Charles spre noi, întocmai cum l-a atras pe tatăl lui, pe tatăl tatălui lui mai înainte...

— Şi pe mine.

— Nu. Împrejurările s-au schimbat. Noi am fost aceia care te-am atras. Vezi, te-am citit şi ţi-am prevăzut mişcările. Te aşteptăm cam de mult.

Trecură peste poduri zvelte de calcit şi granit, merseră pe sub stalactite cu vârful din cuarţ strălucitor, pe dale netede şi lucioase, alunecând de pe suprafeţele lor înclinate în scobituri pline de praf ale cărui vârtejuri se înălţară în aer închipuind tot felul de dantelării strălucitoare în formă de turle sau minarete. De o parte şi de alta se deschideau orificii adânci ca de sfredel; nişte filamente de stâncă le atinseră umerii când au început să urce pe podul ca un tendon de piatră ce şerpuia deasupra unui gol uriaş. Felinarul îşi aruncă lumina în toate direcţiile, dar nu dădu la iveală decât această potecă suspendată în mijlocul beznei fără sfârşit Lemprière lovi cu piciorul o piatră aflată pe buza prăpastiei şi se concentră să audă vreun ecou. Nimic. Urcară încet pe întuneric şi deodată Lemprière văzu deasupra lor profilându-se o uriaşă stâncă ieşită în afară, ce părea suspendată. Se apropiară încet pe dedesubt şi, după ce trecură pe sub ea, zări o întindere acoperită de pietrişuri şi presărată cu stânci mai mici. Felinarul descoperi în sfârşit tavanul peşterii, cea mai mare dintre toate, boltindu-se la o sută de picioare deasupra lor; pereţii abia se ghiceau în întuneric. Când părăsiră poteca, pietrişul scârţâi sub picioare. Pereţii ieşiră acum la iveală ameninţători – stâncă masivă în

dreapta şi în stânga; drept în faţa lor apărură nişte coloane ciudate, gâtuite la mijloc. Jaques îi făcu semn să o cotească la stânga şi, pe neaşteptate, Lemprière zări o uşă masivă zidită în perete. Trecură peste prundiş; când ajunseră în faţa ei, John se opri şi se întoarse spre Jaques. Gândurile îi zburară la leşul uscat ce zăcea undeva în urmă, în tunelurile întunecoase, şi la cetatea părăsită în timpul pârjolului cu mult înainte ca el să se fi născut.

— Ce ştia oare François de vă temeaţi atât de mult? întrebă el.

Chipul lui Jaques rămase nemişcat. Acesta întinse mâna şi împinse uşa. Înăuntru ardeau lumânări. Lemprière auzi voci care se stinseră la auzul uşii care scârţâi. Se lăsă o tăcere grea; înţelese că acolo, înăuntru, era aşteptat.

Mintea îi lucra nebuneşte în timp ce sărea în fugă peste nervurile tunelului. În faţa ochilor îi apărea mereu chipul lui Bahadur ieşind din întuneric; expresia neclintită a feţei îl obseda: o resemnare inumană, rece ca şi trupul său în clipa în care s-au încleştat de stâncă. Privind în jos peste buza prăpastiei. Aşteptând în palat. Coborând pasarela corăbiei *Nottingham.* Marinarii strigând la el. Un maldăr de cârpe albe prăbuşindu-se de la câteva sute de picioare înălţime şi el spunând *da,* şi râsul Nababului rostogolindu-se de-a lungul coridoarelor palatului. Bahadur, prăbuşindu-se către moarte, mai jos, tot mai jos. De ce nu vedea şi izbitura?

La puţin timp după ce trecu de puţul prin care intrase, galeria începu să coboare, răsucindu-se la dreapta şi la stânga pe măsură ce pătrundea mai adânc în trupul Uriaşului. Cam după o jumătate de

milă se opri brusc şi un glas nebunesc răsună înlăuntrul lui. *Aici a căzut, iată-l.* Un maldăr de cârpe albe zăceau înainte, în mijlocul galeriei. Dar când Nazim se apropie văzu că nu erau haine, ci hârtii – o grămadă de foi lângă peretele tunelului. Deasupra lor dădea un puţ, asemenea celui prin care coborâse. Foile căzuseră (sau fuseseră aruncate) acolo. Nazim privi în sus, prin puţ, dar nu văzu şi nu auzi nimic. După socoteala lui se găsea undeva sub Bursă, la câteva sute de picioare sub temelia ei. Ieşirea putea fi oriunde, îşi zise. Era gata să-şi vadă de drum când îşi aminti de îndrumările date noaptea trecută de Praeceps vizitiului: Leadenhall Street. Compania Indiilor de Răsărit. Mai privi o dată în sus şi se minună cum o structură atât de vastă cum era compania putea fi condusă printr-o trecere secretă atât de îngustă, pentru că în mod limpede pe aici treceau comenzile către organizaţia de deasupra.

Tunelul cobora acum mai abrupt şi Nazim se folosi de nervuri ca de trepte. Aerul era din ce în ce mai cald şi mai uscat în cele din urmă, se trezi mergând din nou în pas agale. Galeria se lărgi ca o pâlnie, până când pereţii dispărură din vedere. Nervurile erau mai puţin proeminente. Din podeaua stâncoasă ieşeau acum nişte conuri neobişnuite, iar din tavan cobora replica lor simetrică. Se văzu nevoit să le ocolească pe măsură ce acestea se înălţau tot mai sus; celelalte coborau tot mai jos, până când conurile se întâlniră, stalactită cu stalagmită; bazele lor erau unite de filamente de piatră atât de fine, încât putea să-şi treacă mâna prin ele, abia simţindu-le cum se desfac. Între aceste coloane subţiate la mijloc se formau cavităţi sferice, bule de întuneric prin care trecea pe rând străbătând această construcţie spongioasă.

Nazim îşi înălţă privirea, dar tavanul dispăruse, ascuns vederii de piatra perforată ca un fagure care îşi întindea joncţiunile şi filamentele

deasupra lui în toate părţile. Mai încolo, acestea se răriră treptat, ca la început, şi nu după mult timp începu iarăşi să ocolească piramidele îndesate care le anunţaseră apariţia. Sub picioare praful lăsă loc pietrişului şi începu să păşească cu mai multă grijă. În cele din urmă ajunse, după cât se părea, la o porţiune acoperită cu prundiş; pe amândouă laturile, pereţii ieşeau în afară ca nişte promontorii. Tocmai se pregătea să o ia de-a lungul unuia dintre ei, când auzi paşii a două persoane care mergeau pe pietriş în celălalt capăt. Nazim se opri şi se ghemui. Paşii veneau drept spre el, dar trecură prin faţa lui şi apoi se pierdură spre dreapta. Scrută întunericul şi socoti că pietrişul se opreşte brusc după aproape şaizeci de iarzi. După aceea nu mai urma nimic – doar întunericul, abisul. Paşii se opriră şi Nazim văzu în dreapta lui, departe, o dâră luminoasă care se lăţi când o uşă se deschise larg, lăsând lumina să se scurgă afară din încăpere. Zări două siluete ce păreau că se odihnesc înainte de a intra; apoi uşa se închise din nou. Se întoarse şi se înapoie la buretele de piatră ca să se ascundă. Nu ştia ce să aleagă din cele ce văzuse. Ochelarii, haina trandafirie – cine altcineva putea fi? Lemprière era unul dintre ei.

Opt lumânări ardeau, aruncând pe tavan umbre pâlpâitoare ca un labirint în mişcare. O văzu pe Juliette stând în picioare cu spatele la perete. Ochii nu i se dezlipeau de lumina unei lumânări. Părea că nu vede nimic – nici piciorul candelabrului, nici flăcările, nici pe el, nici măcar pe cei opt bărbaţi rânduiţi în jurul mesei care stăteau nemişcaţi, privindu-l ţintă de parcă el era acela care trebuia să rupă tăcerea. Rămase tăcut şi

privi din nou la lampă şi la lumânări. Una singură nu era aprinsă.

Masa avea forma unei potcoave. El stătea între cele două capete şi privea în jur la bărbaţii aflaţi în aşteptare. În stânga, Jaques se foia în scaun. Alături, un bărbat tras la faţă privea în gol cu ochii reci şi fără expresie, iar de cealaltă parte un individ obez şi roşu la faţă se prăbuşise în scaun, răsuflând zgomotos pe gură. Juliette stătea în picioare în spatele lui Casterleigh, aşezat faţă în faţă cu Jaques, lângă un al cincilea bărbat pe care Lemprière nu îl cunoştea. În capul mesei, un jilţ scund şi cu speteaza mai înaltă decât scaunele era străjuit de doi gealaţi cu feţele cioplite parcă în piatră, tăcuţi şi nemişcaţi ca două cariatide. În jilţ stătea cineva, dar Lemprière îşi dădu seama de acest lucru numai după mâinile care răsăreau din întuneric, odihnindu-se pe masă. Umbrele păreau mai dese în jurul acestui personaj, iar părţile laterale ale jilţului îi învăluiau şi ascundeau chipul. Între mâini se afla o carte legată în piele neagră. Lemprière se uită la carte şi la bărbaţii care îl cercetau cu privirea din scaunele lor. Băgă de seamă că masa, deşi netedă pe toată întinderea ei, avea laturile foarte neregulate, cu tot felul de crestături. Recunoscu conturul de pe sigiliul inelului, filigranul de pe broşură şi harta portului; arăta la fel ca ele, dar le depăşea ca mărime, aşa cum era depăşit, la rândul său, doar de original, care era portul La Rochelle. Personajul din jilţ păru că se mişcă. E şeful, îşi spuse Lemprière şi, amintindu-şi de ultimele cuvinte din cel din urmă pamflet al lui François, îi dădu numele de Zamorin. Umbrele se mai clătinară o dată şi bărbatul vorbi.

— Bun venit în cele din urmă, John Lemprière, spuse. Glasul îi suna de parcă măcina pietre în gâtlej. Te aşteptăm cam de mult.

Îşi frământa degetele. Casterleigh se uită lung la el cu o ură abia ascunsă şi cu o rămăşiţă din

frustrarea, uimirea şi groaza pe care le încercase pe acoperiş. Atunci şi acolo văzuse ceva care îl înspăimântase teribil. Privindu-l acum, Lemprière înţelese că nu el era acel ceva. Degetele şefului zvâcniră, apoi apucară cartea şi o deschiseră. Lemprière se uită pieziş la foile întoarse. Văzu însemnări scrise de mână, cuvinte tăiate, pete, adnotări. Data şi aceeaşi semnătură, iarăşi şi iarăşi. Semnătura îi aparţinea. Cartea era chiar dicţionarul lui.

— O lucrare admirabilă, scrâşni glasul şefului dintre umbre.

Lemprière rupse tăcerea.

— Dicţionarul meu! Ce aveţi de gând cu el? De ce e... Pentru ce mă aflu aici?

Şeful întoarse paginile manuscrisului.

— Toate la vremea lor, John Lemprière. A trecut destul timp, la urma urmei. N-am crezut că va dura atât, dar, în sfârşit, iată-te aici, împreună cu dicţionarul.

— Cine sunteţi? îl întrerupse Lemprière.

Degetele încremeniră.

— Ştii prea bine cine suntem, John Lemprière. Suntem urmaşii investitorilor despre care ai aflat în casa lui De Vere – refugiaţii din oraşul prădat acum un secol şi jumătate, bărbaţii pe care i-a vânat străbunicul dumitale şi pe care dumneata i-ai încolţit aici. Noi suntem vânatul hăituit de tine, Lemprière, şi acum suntem ai tăi. Noi suntem Cabala.

Mâinile se desfăcură în lături, arătând spre bărbaţii aflaţi în jur.

— Pe Jaques şi pe viconte îi cunoşti după înfăţişarea lor din lumea de deasupra. În dreapta mea sunt domnii Le Mara şi Boffe, în stânga, domnul Vaucanson, iar în spatele meu, Monopole şi Antithe Les Blas.

— Dicţionarul dumitale se află aici din mai multe motive, reluă el după o pauză, răsuflând greoi. Pe unele le cunoşti deja, dar sunt, într-

adevăr, atâtea alte motive, John. Singur n-ai fi reuşit niciodată să le afli pe toate. Dicţionarul este aici din pricină că erai convins că mintea ta o luase razna; pentru că te credeai nebun; pentru că bărbaţii din familia Lemprière s-au îndepărtat de noi de prea mult timp şi acum te vrem înapoi. Dicţionarul dumitale a început cu mult timp înainte să existi, John, cu mult timp înainte ca dumneata sau noi să-l fi gândit. A început cu o călătorie şi cu un asediu.

— La Rochelle.

— La Rochelle, da, iar călătoria, prima expediţie a onorabilei Companii a Negustorilor care făceau comerţ cu Indiile de Răsărit, a fost un fiasco.

Lemprière se uită spre Juliette, dar ea rămase nemişcată, privind în gol. Aici se afla doar umbra ei. Trupul ei se găsea în altă parte, iar această abstracţiune nu-l recunoştea. Îşi întoarse privirea şi atunci zări ochii lui Casterleigh fulgerând peste masă în direcţia lui Le Mara.

— Era pe la o mie şase sute, veacul tocmai începuse şi strămoşii noştri se aflau aici, în acest oraş, la vremea când corăbiile au pornit la drum, începu şeful. Au ascultat proclamaţia Reginei citită cu glas tare de pe podium şi au urmărit cu privirea patru corăbii plecând pe râu, încărcate doar cu nădejde şi multă îndrăzneală. Le-au privit şi s-au gândit la neîncrederea propriului lor suveran. Corăbiile ar fi trebuit să fie ale lor, iar marinarii erau bărbaţi din La Rochelle; cât despre mărfurile pe care urmau să le aducă... Dar despre asta ştii deja câte ceva.

— Călătoria n-a fost deloc o izbândă, spuse Lemprière.

— Firește, altfel nu ne-am afla aici; şi nici dumneata, nici dicţionarul. Înaintaşii noştri s-au aşteptat însă la asta încă de când au pornit la drum. Întorcându-se la La Rochelle, gândul la expediţie nu i-a părăsit niciodată. Erau negustori şi

comercianţi, constructori de corăbii şi bancheri, nouă bărbaţi care au înţeles ceea ce şi asociaţii lor englezi au înţeles; şi ceea ce olandezii înţelesesem deja de zeci de ani: Orientul era o mină de aur şi nu aveau nevoie decât de corăbii, marinari şi mai ales de o cartă, adică să li se încredinţeze dreptul de a face negoţ. Toţi nouă ştiau că se putea, dar Curtea Catolică a refuzat. Cei nouă erau de altă credinţă, erau hughenoţi, iar La Rochelle era bastionul lor. Dacă ar fi pus la cale o asemenea călătorie fără încuviinţare (şi erau în stare s-o facă), ar fi însemnat să aducă fregatele regelui în faţa portului şi să se trezească cu soldaţii acestuia la uşă. Poate că până la urmă ar fi trebuit să pornească într-o asemenea aventură cu orice preţ – vasele de război şi dragonii cardinalului aveau să vină peste ei oricum –, dar nu au făcut-o. Erau prudenţi. Au aşteptat.

Au trecut doi ani şi nu s-a mai auzit nimic despre ei. Îşi vedeau mai departe de afaceri, făcând negoţ de-a lungul coastei ori pe râu. Erau bogaţi, dar nu şi mulţumiţi. Voiau mai mult, iar când cele patru corăbii s-au întors încărcate ochi, la sfârşitul anului o mie şase sute trei, au căpătat ce şi-au dorit.

Lemprière asculta povestea prăbuşirii pieţei de piper pentru a doua oară, dar acolo unde glasul lui Alice de Vere fusese încărcat de mâhnire şi deznădejde, vocea şefului vibra de emoţie. Thomas de Vere se încovoie încă o dată sub greutatea pagubelor, creditorii îl vânară ca nişte dulăi flămânzi, iar averea sa fu înghiţită de groapa fără de fund a nesăbuinţei întregii afaceri. Investitorii rămaseră fără o leţcaie, iar contractul lor – un simplu petec de hârtie.

— Dar nu şi Cabala, continuă şeful. Strămunicii noştri preţuiau acea cartă mai mult decât orice şi râvneau să o aibă, dar lucrul era primejdios. Îi vedeau pe investitori ca pe nişte spirite înrudite – Philpot, Smith, De Vere şi

ceilalţi. Nu se înşelaseră. Rivalii lor olandezi „aranjaseră" piaţa – acea abundenţă mirosea a conspiraţie –, dar cel puţin le adusese Compania. Călătoria era acum posibilă, afacerea îi aştepta; după ce au socotit câştigurile, n-au mai ţinut seamă de primejdiile de până atunci. Au făcut rost de bani şi în luna mai a anului următor s-au urcat pe o corabie pornind spre Londra. Când au sosit acolo, nu le-a trebuit mult timp să descopere starea jalnică în care se afla Compania. Toţi constructorii de nave, toţi furnizorii şi toţi negustoraşii din Pool şi până în portul Deal păreau să le fie creditori. Niciun bancher din oraş n-ar mai fi dat un sfanţ pentru o a doua călătorie. Atunci îşi dădură seama că ceilalţi îi aveau la mână.

Cei nouă se întâlniră, unul câte unul, cu primii investitori. La început niciunul nu ştia că şi ceilalţi fuseseră luaţi deoparte, deşi trebuie să fi bănuit cu toţii. Străbunicii noştri le-au oferit condiţii pe care nu puteau să le refuze; datoriile plătite, Compania pusă din nou pe picioare şi o a doua călătorie asigurată. În schimb, fiecăruia urma să-i revină a noua parte din orice câştig sau pierdere ca să-i plătească fiecărui investitor câte o zecime din acea sumă. Aveau să acţioneze, aşadar, ca agenţi ai Cabalei. Desigur, toate negocierile s-au purtat în cel mai strict secret. Chiar dacă erau protestanţi, rămăseseră francezi, iar ţările noastre se aflau atunci în război. Pot spune că acest lucru i-a ţinut de fapt legaţi: niciuna din părţi nu se putea retrage din învoială fără să rişte să fie dată în vileag de cealaltă. Pentru un englez, a vinde Carta Reginei era mai mult decât o simplă fărădelege: era trădare. Apoi contractele au fost înfăşurate în zorzoanele retoricii pentru a ascunde crudul adevăr, dar acesta se afla scris acolo, ştiut de fiecare din ei.

Cel de-al patrulea conte s-a opus cel mai puţin, pentru că ştia ce înseamnă asta; dar până la urmă, în luna aprilie a acelui an, Thomas de Vere a

semnat şi el contractul la Norwich, şi de atunci Compania a fost a noastră. Strămoşii noştri s-au întors la La Rochelle triumfători şi au sărbătorit ca nişte regi o lună întreagă. S-a înfiinţat chiar o societate. Pentru că toate acele mistere şi conspiraţii li s-au părut o glumă nemaipomenită, i-au dat societăţii numele de „Cabala", gândindu-se că şi asta era tot un fel de şotie. Nici n-au visat că avea să devină un lucru soios.

Glasul şefului suna neîncrezător, aproape domol. De pe scaune, fraţii săi de acum îl ţintuiră cu privirea. Ochii lor îl sfredeleau. Fireşte că era un lucru serios. Puseseră mâna pe ceea ce voiau. Deveniseră stăpânii viselor lor, ca şi el, dar acum căutau să le renege. Nu mai simţea nimic pentru ei, lipsa lor de credinţă era o minciună. Şeful oftă din umbră şi glasul i se auzi din nou.

— Anii ce au urmat au adus Cabalei tot ce îşi dorise, şi chiar mai mult decât atât. Au pus la cale alte călătorii cu alte corăbii, i-au alungat pe olandezi din port în port, iar agenţiile lor de comerţ ajunseseră adevărate cornuri ale abundenţei din care se revărsau mirodenii, mătăsuri, pietre scumpe, aur şi argint. Trebuia doar să arunce năvodul ca să scoată avuţia din mare. Au ajuns bogaţi ca regele Cresus, apoi an de an şi mai bogaţi: la fiecare drum câştigau însutit. Corăbiile Companiei se întorceau gemând de atâta încărcătură, că un val mai puternic le-ar fi scufundat.

Asociaţii noştri din Anglia erau şi ei răsplătiţi pe măsură. De Vere, Philpot Smith şi toţi ceilalţi dobândiseră o putere de care trebuia să se ţină seama în acest oraş. Averile lor erau fabuloase, câştigurile uriaşe. O dată pe an, un indiaman ancora în larg la câteva mile nord de La Rochelle. Încărcătura – lingouri şi pietre preţioase – era adusă la ţărm în keciuri şi apoi ascunsă într-o peşteră din apropiere, ofrandă pentru zeul nostru barbar. Era simplu. O dată pe an, nouă zecimi din

câştigurile Companiei erau luate de pe corabie şi duse pe ţărm; nimeni n-a ştiut vreodată de asta. Averea înaintaşilor noştri a tot crescut până când i s-a pierdut socoteala. Totul era atât de ireal, de fără măsură... Doreau să investească, să dea bani cu împrumut, dar afacerile mai mărunte, singurele care puteau trece neobservate, nu le-ar fi mărit averea nici cu a mia parte; cele mari, în schimb, ar fi atras atenţia asupra lor – o atenţie pe care nu şi-o puteau permite. Aveau totul, dar nu puteau face nimic. Era o dilemă la care nici ei, nici noi, n-am găsit răspuns; cel puţin imediat. Dar la vremea aceea nici nu le păsa. Contractele erau respectate şi Compania creştea văzând cu ochii. Străbunicii noştri stăteau cu privirile aţintite la marea care le oferea tot ce visaseră; şi în tot acest timp coşmarul îi pândea. Nu s-au uitat o singură dată înapoi. Poate că dacă ar fi făcut-o, l-ar fi văzut din vreme, pentru că, în cele din urmă, coşmarul a venit, dar de pe uscat.

— Asediul, a intervenit Lemprière.

— Da, aprobă şeful. Asediul de la La Rochelle; acolo am greşit.

De jur-împrejurul fortăreţei La Rochelle se întindeau mlaştini sărăturoase, ca un imens gheţar. În port pătrundeau valuri mici, o slabă reminiscenţă a hulei din ocean. Ţărmul şerpuia ca o cusătură grosolană ce alipea Armorica de bazinul aquitanian, însemnând astfel învecinarea mării cu uscatul. Două posibilităţi, două contrarii, iar oraşul – un punct în zona de contact. Oştirile care înaintau şi furtunile care se apropiau, seceta şi mălura ce cotropeau lanurile – toate acestea le-ar fi putut vedea foarte clar din vârful citadelei ca printr-o lentilă a lui Ptolemeu. Urmărite din turnurile de pază de santinele puteau înainta, dar numai cu măsură. Lucrurile nu au stat însă aşa; armatele sau furtunile s-au furişat camuflate, ca un al doilea înveliş al creaturii care se târa peste câmpuri în acea vară, inevitabilă ca vremea.

Întocmai cum haita de copoi alergând iute una cu pământul anunţă atât zvâcnirea vânatului ce fuge înainte, cât şi prezenţa vânătorului aflat în urmă, tot astfel starea atmosferică prevesteşte calmul ciclonic, ochiul inactiv format de aerul fierbinte vegheat de munţi şi văi de presiune, şi, mai în urmă, de însăşi rotaţia globului pământesc, născând scânteierile periodice ale soarelui numite zile – măsura distanţei ce se scurtează pe măsură ce orizontul îşi schimbă culoarea, de la pata violetă din depărtare la rana adâncă roşiatică a nenorocirii abătute asupra capetelor asediaţilor, care îşi înalţă în zadar privirea în căutarea unui cer familiar. Ploaia nu este ploaie, soarele nu este soare. Sistemul ce avansează îşi are tendinţele şi posibilităţile lui care rămân discrete, invizibile, până când, pe neaşteptate, lanurile se unduie, viile se răsfiră, iar colinele din marginea câmpiilor ce înconjoară fortăreaţa La Rochelle şi de aiurea freamătă cuprinse brusc de un val uriaş de energie, după care se retrag din nou în sine, împovărate. Apoi jocul dispare, distanţa este înghiţită, iar energia se acumulează pe crestele turbulente ale undelor. Pe dată totul devine limpede. Hector înţelege că este singur, înşelat şi lipsit de apărare. Ahile îşi ridică lancea. Clipa cea mai de temut a sosit.

Întinderile mlăştinoase se descreţesc, descoperind şiruri de corturi, tranşee şerpuitoare, artilerie înaintată ce împunge bastioanele, ca şi mii şi mii de punctişoare roşii venind de-a valma spre ziduri; în acest timp, tunurile împroaşcă prevestirile fumegânde ale ruinei, adeverite după o fracţiune de secundă când prima ghiulea străpunge primul zid, explodează în stradă şi primii oameni din La Rochelle cad victime, doborâţi de schijele desprinse dintr-un cer cuprins de flăcări care i-a părăsit, lăsându-i la cheremul săbiilor şi muschetelor, al torţei şi prafului de puşcă, al valurilor de pământ care lună de lună se înfăşoară

şi se strâng tot mai tare în jurul lor, în jurul apărării lor deznădăjduite, al trădării şi înfrângerii finale. Asediul a început şi s-a şi terminat deja. Adevăraţii învingători se află demult înlăuntrul cetăţii.

În încăpere se aşternuse liniştea. Lemprière surprinse privirea lui Le Mara îndreptată spre Vaucanson. Jaques se uită în direcţia jilţului, apoi se întoarse, de parcă primise un semnal.

— Asediul a fost doar mijlocul de a atinge un ţel, vorbi el. Richelieu a vrut să le smulgă privilegiile, mai ales cele legate de negoţ, şi să acorde altor companii înlesniri comerciale. În ce-l privea, Regele a vrut să cucerească La Rochelle pentru sine, într-un fel sau altul. Mai sunt şi altele, dar...

— Spune-i, îl întrerupse Casterleigh. Spune-i şi celelalte motive, spune-i totul.

— Ce motive?

Lemprière scrută chipurile din jurul mesei.

Vaucanson începu să vorbească:

— La Rochelle nu era o cetate ca toate celelalte. Îşi avea legile ei, consiliul ei, Biserica ei. Pentru hughenoţii din Franţa era un model a ceea ce ar fi putut să fie, înţelegi? Ludovic ştia asta, la fel şi Richelieu. Toate parohiile reformate din regat priveau spre La Rochelle ca spre o călăuză. Dar încet-încet s-a ajuns la uneltiri, ba chiar la complot. Cei din La Rochelle nu voiau să fie regicizi, dar Regele era monarh peste iezuiţi şi *dévots*[108], susţinător al Ligii şi al duşmanilor noştri dinăuntru şi dinafară. Mă urmăreşti?

Lemprière încuviinţă.

— A fost o lovitură! răbufni Boffe. O mare lovitură. Pregătirea ei a durat ani de zile, începând cu masacrul din noaptea Sf. Bartolomeu, cu Duplessis-Mornay[109] şi o trupă întreagă de susţinători. O, ce splendidă pildă de lucrare tainică...

— ...dar care a dus la încercuirea zidurilor ei, continuă Jaques mai potolit, după cum prea bine ştiau strămoşii noştri că se va întâmpla: asediul era legat de stat şi de comerţ. În cele din urmă oştenii regelui şi-au făcut apariţia în prima săptămână din august o mie şase sute douăzeci şi şapte. Flota lui Buckingham sosise din Anglia şi debarcase pe Île de Ré cu o săptămână înainte. Bunul duce îşi pleda deja cazul în faţa lui Toiras[110] şi a restului garnizoanei din Fort Saint Martin. Armata Regelui şi-a săpat adăposturi şi a reparat fortăreţele dinspre răsărit...

— Ce spectacol, domnule Lemprière, se clătină Boffe în scaun. Oameni, cai, tunuri. Scena era împânzită de mii şi mii de şanţuri şi întărituri. Cât despre cei dinăuntrul cetăţii, vitejii asediaţi, eroii, toată Europa a aflat despre soarta lor...

— ...dar nu a vrut să ştie de ea, rosti Casterleigh pe un ton sarcastic. Englezii nu au reuşit să cucerească Fort Saint Martin, şi chiar dacă ar fi făcut-o, tot nu ar fi avut nicio însemnătate.

— Mai fuseseră şi înainte asedii, interveni Vaucanson, de fapt nişte simple formalităţi, schimburi de cuvinte. Părţile cădeau de acord şi lucrurile continuau să stea cam ca înainte. Strămoşii noştri nu aveau de ce să-şi închipuie că situaţia lor va fi alta.

— Dar *era* alta, spuse Jaques. Poate că Regele credea că planurile lor erau mai avansate, poate că, într-adevăr, negoţul lor era mai de preţ decât credeau ei. Oricare ar fi fost însă motivul, armata regală s-a mărit întruna până în septembrie, când în taberele de lângă La Rochelle trebuie să fi fost încartiruiţi aproape douăzeci de mii de soldaţi. Şi totuşi locuitorii cetăţii îi priveau de pe ziduri netulburaţi. Ţineau mările spre apus cu ajutorul corăbiilor lor şi al celor englezeşti, aşa că proviziile erau aduse în cetate cu uşurinţă. Firește, oştenii regelui aşezaseră în port baterii de tunuri,

numai că focul lor nu nimerea ţinta – rada era prea largă şi corăbiile prea iuţi. Apoi, pe la mijlocul lui octombrie, a început să prindă formă o construcţie ciudată. Zi de zi, încetul cu încetul, promontoriul părea că se întinde tot mai mult de-a curmezişul radei.

— Richelieu construia un dig de larg, îl lămuri Casterleigh. Ca să închidă portul.

— Un fel de metereze, îl lămuri Vaucanson mai în amănunt. Două braţe făcute din piloni şi bolovani pe care furtuna sau chiar un flux mai puternic le-ar fi măturat într-o clipă, dacă oamenii lui Richelieu nu ar fi scufundat de o parte şi de alta corăbii umplute cu pietre şi n-ar fi acoperit totul cu lespezi. Doar în mijloc au lăsat o deschizătură prin care forţa mării să se poată descătuşa. Dacă masa asta, să zicem, este portul, locul unde stai tu acum nu avea mai mult de-o palmă de-a curmezişul. Dar chiar şi atunci locuitorii cetăţii credeau că digul nu va ţine piept furtunilor din timpul iernii. Asediatorii au aşezat o nouă baterie pe Pointe de Coureille şi au început să hărţuiască corăbiile străbunilor noştri. Digul nu înaintase prea mult, iar ultimele luni ale acelui an nu aduseseră necazuri prea mari asediaţilor.

— Spre răsărit, continuă Jaques, liniile regelui erau de netrecut, iar dinspre uscat nu se putea primi nimic. Marea a fost dintotdeauna sursa noastră de provizii, dar acum devenise ancora noastră de salvare. Într-un târziu, strămunicii noştri au înţeles pentru ce nu se dăduse până atunci niciun asalt împotriva zidurilor cetăţii, cu toate că înăuntru se aflau doar douăzeci şi cinci de mii de suflete. Acestea fuseseră sortite să piară de foame.

— Iată ce se ascundea în spatele digului.

— Buckingham a ridicat pânzele spre Anglia în noiembrie, lăsând Saint Martin în mâinile Regelui, împreună cu făgăduielile lui că se va întoarce.

— Şi s-a întors?

— La scurt timp după plecare şi-a găsit sfârşitul răpus de mâna unui ucigaş plătit. Englezii însă aveau nevoie de locuitorii din La Rochelle dacă doreau să-şi poarte nestingheriţi corăbiile de-a lungul coastei de vest a Franţei. Înţelegeau foarte bine ce urmărea Richelieu. Asediaţii erau siguri că digul lui Richelieu şi corăbiile Regelui vor fi măturate în curând ca nişte epave plutitoare. La câteva zile după Anul Nou, o furtună năprasnică s-a abătut asupra lor dinspre sud; a ţinut o noapte întreagă. A doua zi de dimineaţă când s-au uitat spre port, abia atunci au fost cuprinşi de îngrijorare.

— De ce? Ce se întâmplase?

— Tocmai că nu se întâmplase nimic, absolut nimic. Poate era o ciudăţenie, poate era norocul Cardinalului, dar digul se afla la locul lui, neclintit. Şi ei care se aşteptaseră să zacă în întregime pe fundul mării! Au înţeles, în sfârşit, că fortăreaţa poate să cadă în mâinile lui Richelieu şi atunci strămoşii noştri l-au trimis pe François în Anglia.

În tot acest răstimp Vaucanson îl privise pe Jaques. Acum se întoarse spre Lemprière.

— Dacă digul putuse înfrunta furtuna, atunci era în stare să ţină piept şi corăbiilor. Trebuia ca acei care alcătuiau Cabala să afle fără întârziere ce aveau de gând englezii, să-şi facă şi ei planuri, să ştie dacă şi când să fugă. Iată pentru ce l-au trimis în Anglia pe François.

— A plecat cu o barcă la adăpostul nopţii în ultima zi de ianuarie, duse Jaques mai departe firul povestirii. Avea de gând să întâlnească nişte olandezi care navigau de-a lungul ţărmului aducând sare. Numai că soldaţii l-au zărit pe când trecea printre braţele digului şi au tras cu muschetele în el de pe ziduri; străbunii noştri n-au putut face nimic şi n-au avut cum să ştie dacă rămăsese în viaţă sau era mort.

— A trăit, aşadar, spuse Lemprière.

— O, da, a trăit răspunse Casterleigh.

Jaques privi spre el şi îşi drese glasul.

— Ceilalţi opt rămaseră înăuntrul zidurilor. Printre braţele digului nu mai puteau trece acum decât bărcile cât o coajă de nucă; deschizătura fusese astupată de alte corăbii scufundate, din care nu se mai vedeau decât catargele ieşind din apă ca o palisadă. Asediaţii au tras asupra digului, dar fără prea mulţi sorţi de izbândă. Erau prinşi ca într-o capcană.

Lemprière scrută întunericul încercând să-l vadă pe şef. Acesta păstrase tăcerea în timp ce toţi ceilalţi se învioraseră pe măsură ce retrăiau faptele petrecute în vremea asediului, supravieţuindu-i pentru a doua oară. Umbrele care îl învăluiau rămaseră însă nemişcate, ca şi coloanele umane care îl străjuiau. Până şi Le Mara părea mai însufleţit, deşi nu scosese un cuvânt.

— Aşadar Cabala număra acum opt oameni, continuă Jaques. Aşteptau veşti de la François, de la un mesager despre care nu ştiau dacă este viu sau mort. Încercuită atât dinspre mare cât şi dinspre uscat şi cetatea le aştepta. Înaintaşii noştri cunoşteau mijloacele prin care puteau să scape la nevoie, dar ele prezentau un mare pericol. Erau şi lucruri care nu stăteau în puterea lor...

Lemprière îl întrerupse.

— Cum să scape când nu aveau nicio portiţă de ieşire, precum spui...

— Răbdare, pentru că mai este mult de povestit. Locuitorii din La Rochelle au început să-şi dea seama că puteau fi înfrânţi. Cetatea a început să se schimbe. Focul a cuprins de câteva ori cartierul negustorilor – pasămite din pricina scânteilor de la tunuri, numai că acolo era mâna incendiatorilor ascunşi printre locuitorii cetăţii. Tot ce putea să ia foc – paie, fân, surcele, praful de puşcă din pulberării – a fost dus în turnuri sau pus la adăpost în pivniţe. Au prins câţiva soldaţi care încercau să treacă liniile purtând cărţi de voie semnate de Richelieu însuşi. Trădătorii au fost

descoperiţi şi spânzuraţi în piaţă câte zece odată. Apoi, spre sfârşitul lui ianuarie, asupra cetăţii s-a abătut o molimă ce învineţea fălcile şi făcea gingiile să sângereze: scorbut. Hrana se împuţinase. Oamenii au început să omoare caii, apoi măgarii şi catârii, câinii şi pisicile şi, în sfârşit, şobolanii şi şoarecii. Înainte de asta, prin colibele mai sărace apăruse canibalismul. Tot ce avea suflet a dispărut. Apoi tot ce putea fi înghiţit – piei de vită, teci de piele, cizme fierte în seu, până şi scorţişoară şi lemn-dulce de la spiţerii – a slujit drept hrană. După care au făcut un fel de lipii din paie cu zahăr, din lemn pisat în piuliţe, ipsos, pământ sau chiar din bălegar. Abia au mai avut putere să se bucure, în mai, de sosirea în larg a celor cincizeci de corăbii ale expediţiei lui Denbigh. Numai că tunurile de pe dig le-au pus pe fugă, pe când vasele umplute cu praf de puşcă ale locuitorilor eşuau pe maluri fără să reuşească să explodeze. Şi în tot acest timp, niciun semn de la François. Până la sfârşitul lunii mai, magaziile şi depozitele au fost golite de tot, iar oamenii s-au apucat să culeagă scoici sub focul puştilor duşmane sau să umble după iarba grasă ce creştea între ziduri şi liniile inamicului. Înlăuntrul cetăţii, cei vârstnici şi cei foarte tineri mureau pe capete.

Obrazul Juliettei rămase neclintit, părând aproape neomenesc la lumina lumânărilor. Energiile Cabalei începeau să scadă. Lemprière îl asculta pe Jaques care evoca imagini din ultimele luni ale asediului: chipuri supte, trupuri şubrezite din care rămăsese numai pielea lucioasă şi bine întinsă pe oase parcă în batjocură, ca şi cum oamenii ar fi plesnit de sănătate, duhoarea leşurilor neîngropate, cerurile pustii, bubuitul surd al tunurilor cărora nu le mai răspundea nimeni – cu toate că pulbere era din belşug – pentru că servanţii nu mai aveau putere să le mai încarce pe ale lor. Şi atât de puţini copii pe străzile tăcute! Doar jumătate din santinelele care intrau în post

mai apucau să vadă lumina dimineţii. Clopotul cel mare amuţise. Nimeni nu avea destulă vlagă să-l tragă. Zidurile din afară se pustiiseră deja şi oamenii se adunau în inima cetăţii ca nişte stafii. Zvonurile şi vorbele aruncate-n vânt îi aduseseră cu miile la porţile ferecate ale fortăreţei. Oraşul murea, ştiau; numai felul în care avea să se sfârşească le era necunoscut. Apăruseră tot felul de zvonuri care căutau să anticipeze răzbunarea cerută de Regele lor. Se lăsau conduşi de ele pe străduţele mohorâte, până în inima fortăreţei – o adunătură de trupuri privită de sus de la ferestrele înalte în ogivă. Porţile se închideau şi se zăvorau în urma lor. Nu mai aveau nimic de pierdut, aşa se povesteşte. Nu mai aveau nimic.

— Pe la începutul lui octombrie, cei din cetate mureau cu sutele. Soliile alergau de la Guiton la Richelieu şi înapoi, încercând să cadă la învoială. Bras de Fer vorbea de o şarjă sinucigaşă asupra liniilor de luptă. Din cele douăzeci şi cinci de mii de suflete mai rămăseseră opt mii. În ultima săptămână a lunii primiră veste de la François, încifrată într-o depeşă adresată lui Guiton, judele cetăţii. În misivă scria: *Nu se trimite nimic. Nimeni nu va fi cruţat! Salvaţi-vă.* Cetatea urma să fie prădată, iar zidurile rase de pe faţa pământului. De ce să mai cadă la învoială, când locuitorii din La Rochelle nu mai aveau ce să ofere în schimb? Nu mai aveau nimic de pierdut. Nu mai aveau nimic. Toată lumea din cetate bănuia acest lucru, aşa că străbunicii noştri au pus la cale evadarea.

Lemprière se uită la Jaques, dar acesta îşi feri privirile. Vaucanson se uită şi el.

— De ce au aşteptat atât? întrebă Lemprière. De ce n-au făcut-o mai înainte?

— Acolo era viaţa lor, zise Jaques întorcându-se spre el, în timp ce umbrele se mişcară aprobativ. Toată munca şi averea lor – corăbiile, zidurile, casele – acolo se găseau... Ştiau că aveau să le piardă, dar cel puţin averea cea mare, bogăţia de la

Companie, pusă la loc sigur şi ascunsă de mai bine de douăzeci şi cinci de ani, era la adăpost – cel puţin aşa crezuseră până ce au primit vestea de la François. Aşteptaseră prea mult şi acum trebuiau să fugă să-şi scape pielea.

Jaques se opri şi Lemprière îl simţi pe şef foindu-se în întuneric. Vaucanson vorbi mai departe:

— Chiar după ce uscatul şi marea le fuseseră refuzate, mai exista o trecere. Din La Rochelle puteai să mai ieşi doar pe două căi: prin văzduh sau prin pământ. Sub cetate se afla un fel de grotă, mai degrabă un tunel ce ducea de la hrubele de sub temeliile cetăţii până la un lac subpământean, descoperit de ei; arăta ca o uriaşă lagună în mijlocul căreia se găsea o insuliţă folosită drept ascunzătoare. Lacul se întindea sub pământ pe vreo două mile şi ceva spre nord, până la malul acoperit de pietriş. Un al doilea tunel lega acel mal neştiut de ţărmul bine cunoscut de la Pointe du Plombe.

— Unde îşi duceau încărcătura...

— Asta urma să fie ruta lor, şi ar fi străbătut-o fără necazuri, dacă nu era tabăra Regelui...

— ...care se desfăşurase pe ţărm pe mile întregi. Era uriaşă! Boffe îşi zvârli braţele în lături.

— În apropiere era un spital de campanie şi o cazarmă. Puteau să dea nas în nas cu dragonii Regelui; sau, dimpotrivă, aceştia puteau oricând să găsească din întâmplare tunelul şi lacul de sub pământ.

— Şi aurul!

— Aurul era, oricum, pierdut, n-aveau cum să-l ia cu ei. Atunci, pentru că mai presus de orice aveau nevoie de o diversiune, au făcut cunoscut supravieţuitorilor mesajul lui François. Zvonurile despre apropiatul măcel se răspândiră prin cetate cu iuţeală de parcă... Aproape ca şi cum oamenii voiau să creadă în el. Au hotărât să se adune în mijlocul fortăreţei în seara de treizeci. Veniră cu

miile. Femei, bărbaţi şi copii. Au închis porţile cu drugi de fier...

Vocea lui Jaques abia se mai auzea.

— Au crezut în cuvintele lui François, au crezut că La Rochelle era menită pieirii şi că soarta lor era pecetluită...

Glasul i se frânse, de parcă ajunsese la o piedică foarte mare; privi în jur la ceilalţi membri ai Cabalei. Tăceau cu toţii.

— Aşadar cei opt au fugit prin tunelul de sub cetate.

— Da! confirmă Jaques repede. Au fugit chiar în noaptea aceea, prin tunel, apoi peste lac, înghesuiţi într-o bărcuţă; erau morţi de foame. Când au ieşit la Pointe du Plombe se crăpase de ziuă. În tabăra Regelui era un vălmăşag grozav: cai scăpaţi din hăţuri, oşteni care alergau în toate părţile, detaşamente rămase de capul lor, împrăştiate în plutoane – o gloată fericită care în mijlocul uralelor arăta spre La Rochelle. Strămbunicii noştri şi-au întors şi ei privirile într-acolo: un stâlp gros de fum se înălţa din fortăreaţă spre cerul cenuşiu al dimineţii, flăcările se revărsau prin ferestre, trupuri omeneşti în flăcări cădeau în gol, dispărând din vedere. Totul a durat aproape un ceas. Din depărtare totul se vedea foarte clar, ca un foc de artificii – firește, fără pocnituri. Ori de câte ori cădea un trup, soldaţii izbucneau în urale. Aşteptau să intre în cetate. Ştiau că era neputincioasă. Apoi, deodată, amuţiră...

— Asta nu-l priveşte pe el – izbucni glasul hârâit al lui Casterleigh.

Boffe îşi mută privirea neliniştită de la Jaques la ceilalţi, dar Jaques continuă.

— Amuţiră, repetă el. Văzură o minge de foc ce se rostogolea de la una dintre ferestre – o făptură cuprinsă de flăcări, mai mică decât celelalte. Pesemne, un copil. L-au văzut

cufundându-se şi ridicându-se. A căzut din nou, de data asta în valuri, şi apa mării a stins focul.

— O amăgire, o festă a luminii, mârâi Casterleigh.

— Şi iarăşi s-a înălţat, după cum spune legenda; un punct negru s-a îndepărtat repede, mai întâi cât un pescăruş de mare, apoi cât o gâză, până când s-a topit în văzduh.

— Am auzit de el, spuse Lemprière. Spiriduşul, omul zburător.

Ceilalţi se foiră tulburaţi.

— Mult după aceea s-a spus că faţa îi era pârlită de foc şi că avea aripi, ca un înger, murmură Jaques.

— Un înger negru, spuse Lemprière.

— Un supravieţuitor, ca şi străbunicii noştri, continuă Jaques, revenindu-şi. Toţi ceilalţi au sărit pe fereastră ori au pierit cuprinşi de flăcări.

Se opri pentru a doua oară, de parcă se găsea din nou în acelaşi impas.

— François fusese... amăgit, vorbi el cu grijă. Nici Richelieu şi nici Regele nu doreau să o pustiască. Este adevărat că nimeni nu plănuise să le sară în ajutor – aici nu se înşelase – dar La Rochelle nu urma să fie prădată. Numai că străbunicii noştri au crezut cu totul altfel, înţelegi?... Erau încredinţaţi că asta le aştepta pe femeile şi pe copiii lor, pe sutele, pe miile de oameni rămaşi acolo şi că nu mai aveau nimic de pierdut. Mai întâi fortăreaţa, apoi întregul oraş. Dacă soldaţii Regelui renunţaseră să-i mai vâneze pe locuitori crezându-i morţi, şi ei socoteau cetatea pierdută. Atunci la ce bun să moară şi ei?

Lemprière începu să înţeleagă. Se uită la Jaques care-şi pironise privirea pe mâini.

— Aşa i-au adunat pe toţi în fortăreaţă, cuvântă el cu băgare de seamă. Au zăvorât porţile, apoi au fugit şi i-au lăsat acolo. Au ieşit la Pointe du Plombe, au privit înapoi şi au văzut stâlpul de fum şi oamenii aruncându-se în gol de la ferestre.

Jaques dădu încet din cap, încuviinţându-l. Lemprière continuă:

— Fortăreaţa şi oamenii închişi în ea erau învăluiţi de flăcări, cu toate că cetatea nu fusese luată cu asalt. Pârjolul începuse, deşi soldaţii se aflau încă în faţa zidurilor!

Cel care urmă fu Le Mara şi Lemprière îi auzi pentru prima oară glasul.

— Strămoşii noştri le-au dat foc, croncăni el.

— Degeaba, adăugă Jaques.

Se uită din nou la Juliette, dar pe faţa ei nu se ghicea nimic. Cele opt lumânări ardeau potolit şi flăcăruile lor se oglindeau în tăblia mesei. Jaques începu să bată câmpii, îndrugând ceva despre sacrificiu şi necesitate, despre nevestele şi copiii strămoşilor mistuiţi de flăcări în numele unui bine suprem.

— Şi François? întrebă John.

Jaques întări răspunsul înclinându-şi capul; Monopole şi Antithe se clătinară uşor în spatele jilţului unde stătea şeful, drept răspuns parcă la mişcările nevăzute ale acestuia. Jaques o căută pe Juliette cu privirea.

— Cabala reuşi astfel să scape, reluă Vaucanson firul povestirii. La sfârşitul lui noiembrie cei opt îşi găsiseră deja adăpost la Londra, în chiar aceste hrube pe care le-au golit de apă; apoi s-au apucat să-şi refacă averile luând totul de la capăt.

În timp ce Vaucanson vorbea, gândurile lui Lemprière se întoarseră la focul cel mare şi la chinurile îndurate de oameni în timpul acelei grozăvii. De la o depărtare de două mile, cei opt priviseră nepăsători, ba chiar mândri că scăpaseră, în timp ce al nouălea, François, nu văzuse nimic.

— Şi ce s-a întâmplat cu el? întrebă, întrerupându-l pe Vaucanson, dar fără să primească răspuns. Vina a fost în întregime a lui, nu-i aşa? Strămunicii voştri nu au fost părtaşi la toate astea;

pentru că, la urma urmei, au fost sfătuiţi greşit, îi îmboldi el, dar iarăşi fără niciun răspuns.

Vaucanson se uită spre şef şi, prima dată după mai bine de un ceas, Lemprière îl auzi vorbind pe acesta din urmă.

— Spune-i de François, îl îndemnă el.

— Cei opt s-au întâlnit cu François la Londra, la sfârşitul lunii noiembrie, povesti Vaucanson. Străbunicul dumitale fusese lovit la un picior de muschete pe când era încă în La Rochelle, şi rana nu se vindecase încă. Nu-l mai văzuseră de peste un an, dar de la bun început şi-au dat seama că era un om schimbat, cu o altă fire. I-au povestit totul: desfăşurarea asediului, nenorocirea abătută asupra oamenilor din cetate, urmările misivei sale. Atunci el le-a spus cinstit că se înşelase, dar că avea să fie ultima lui greşeală de acest soi. I-au mai povestit despre fuga lor, şi când au început să-i vorbească despre soarta nemiloasă a copiilor lui...

Vaucanson se opri.

— Spune mai departe, îl îndemnă şeful, pe care povestea părea că îl interesează la fel de mult ca pe Lemprière.

— Atunci a început să strige ca un apucat la ei că-şi dăduseră arama pe faţă, ca nişte ucigaşi năimiţi ce erau, şi pe loc a făcut legământ chiar în faţa lor că toţi bărbaţii din neamul lui se vor răzbuna.

— Aşa a început..., murmură Lemprière ca pentru sine.

— După aceea, parcă l-a înghiţit pământul. Fireşte, locuia pe insula Jersey împreună cu noua lui familie – familia dumitale, domnule Lemprière. În vremea aceea erau o groază de lucruri de făcut. De Companie nu se mai ocupase nimeni de aproape doi ani. Toate rânduielile ei fuseseră răvăşite. Fără La Rochelle nu mai aveau temei, iar câştigurile trebuiau refolosite; era nevoie de rute noi, de noi bogăţii. Cufundaţi în aceste treburi, uitară de François şi de ameninţările lui de

răzbunare. Dispăruse. I-au pus partea lui la păstrare şi nu s-au mai gândit la asta. Apoi, doi ani târziu, în ianuarie, a apărut primul pamflet.

— Asiaticus, precizează Lemprière.

— La început nu şi-au dat seama cine este autorul, dar a doua cărţulie apărută în februarie le-a trezit bănuieli. Când luna martie a adus-o cu sine pe a treia, n-a mai încăput îndoială: adversarul lor era chiar François. Pamfletele trimiteau la întâmplările pe care numai el le putea şti, în afară de ei înşişi, desigur: cumpărarea Companiei, contractele, numele agenţilor, felul în care erau sustrase câştigurile – toate acestea şi încă multe altele. Le-ai văzut şi ştii cum au fost ticluite: al patrulea pamflet urma să cuprindă literele de la „T" la „Z" şi, fiind ultimul, trebuia să-i demaşte pe cei din Cabală ca pe adevăraţii stăpâni ai Companiei şi, pe drept cuvânt, ca pe măcelarii de la La Rochelle. Pe la sfârşitul lui martie se întâlnise cu Thomas de Vere şi câteva zile mai târziu strămunicii noştri au primit vorbă de la el fără ocoluri: venea să lămurească lucrurile odată pentru totdeauna.

Gândurile lui Lemprière zburară spre trupul mumificat ce zăcea în tunelul aflat în adânc sub ei şi încercă să-şi imagineze înfruntarea sfârşită tragic. Cu ochii minţii îl văzu pe François, răzbunătorul, adevăratul spiriduş de la La Rochelle, târându-se prin tuneluri şi galerii ca să ajungă la cei opt care îl aşteptau răbdători, aşa cum o făcuseră şi până atunci. Avea să sosească tocmai la ţanc. Toate lucrurile la timpul lor. Întâlnirea a fost urmată de o scurtă încăierare sângeroasă ce i-a pus repede capăt; sau durase mai mult? Poate că încercaseră să cadă la învoială cu François, să îl aducă iarăşi printre ei.

— Dar el nu mai era omul pe care-l ştiau, vorbi Jaques, alegându-şi atent cuvintele. Vedea în jurul lui numai ură şi neînţelegeri. Vechii lui

tovarăşi erau ucigaşii soţiei şi copiilor lui. În afara acelui lucru, pentru el nu mai exista altceva.

— Ştia însă că urmaşii lui se vor arunca pe rând în această văgăună să b umple cu trupurile lor...

— Într-adevăr, îl întrerupse glasul şefului. Ştia că aşa vor sta lucrurile.

Mâinile lui răsfoiră din nou paginile dicţionarului, dar de data asta cu un scop. Lemprière văzu cum scoate de la mijlocul cărţii o filă îngălbenită ca de pergament, împăturită, şi i-o dă lui Monopole; acesta, la rândul lui, o înmână lui Boffe; de la acesta ajunse la Jaques, apoi la Le Mara şi în sfârşit, la el.

— L-a scris cu puţin timp înainte de întâlnire. Cred că îţi este destinat ţie.

Lemprière despături documentul şi îşi aruncă privirea peste rândurile înghesuite care acopereau pagina. Deasupra lor era o legendă: *Eu, François Lemprière, neguţător, către urmaşul meu, oriunde îl vei citi şi oricine vei fi. Bun venit.* Întoarse fila pergamentoasă spre lumina unei lumânări şi începu să citească. *Vei fi fiul ori nepotul meu, deşi n-aş crede. Teamă îmi este că această treabă va avea nevoie de mult mai mulţi ani şi de câteva generaţii ca să ajungă la o încheiere; dar dacă totuşi o citeşti, înseamnă că se va ajunge la o înţelegere şi, scriindu-ţi acestea, în cetatea Londrei, adăpostul şi locul meu de surghiun, mă bucur nespus că ai ajuns, în sfârşit, până la capăt.* Lemprière îşi ridică ochii de pe testament.

— Ştia ce îl aşteaptă?

— Ştia, răspunse şeful.

Lemprière îşi coborî privirea din nou.

Mă întreb cât de multe cunoşti? Cred că mai mult decât ştiu eu însumi. Mâine mă voi duce să-i caut, să capăt înapoi ceea ce mi-au jurat la La Rochelle. Tot mâine voi pleca în căutarea ta. Mi-am lăsat familia, cei şase copii şi pe mama lor grea cu al şaptelea. Acum trebuie să-mi părăsesc

şi a doua familie de pe Jersey ca să închei socotelile. Trebuie să te părăsesc, urmaş nenăscut al meu, şi acum, când aştern aceste slove, nu pot decât să nădăjduiesc în întoarcerea ta.

Cât despre soţii mei şi Compania noastră, nu îţi voi spune prea mult. Dacă ai ajuns să citeşti asta, înseamnă că ştii deja cum am luat-o de la englezi. Au fost nişte ani buni cât am stat alături şi ne-am purtat bătăliile ca unul singur. Dar acum totul s-a isprăvit, o dată cu asediul pe care l-am uitat la un loc cu morţii din cetăţuie căci n-am de gând să-mi pierd moştenitorii pentru a doua oară. Lemprière citi mai departe despre asediu şi misiunea lui François în Anglia. Englezii nu reuşiseră să treacă de dig, Cabala scăpase, iar locuitorii din La Rochelle, printre care şi familia lui, îşi găsiseră sfârşitul în fortăreaţă, drept pentru care îi socotea pe cei opt o bandă de ucigaşi şi voia să se răzbune. Lui Lemprière nu i se părea că acestea erau cuvintele unui nebun cuprins de furie, dar citi mai departe. *Mâine o să-mi închei socotelile. Când vei citi aceste rânduri, ultima linie va fi fost trasă.* Apoi François i se adresă din nou. *Până să ajungi să citeşti această epistolă către tine, ai străbătut un drum întortocheat, presărat cu trupurile celor doborâţi mai înainte, cu piedici şi cazne. Mai mult ca sigur că ai venit din Jersey, poate chiar din casa pe care am zidit-o la Rozel. Ca şi mine, ţi-ai părăsit căminul şi pe ai tăi, şi poate că soarta lor te-a întristat aşa cum şi eu sunt mâhnit. Dar acum, în sfârşit, ai ajuns la mine. Împreună s-ar putea să ţinem legământul pe care l-am făcut. Împreună – cine ştie? – ne-om întoarce în La Rochelle ca învingători. Şi încă o dată, bun venit, urmaşului şi moştenitorului meu.*

Bun venit şi ţie, îşi zise Lemprière, amintindu-şi de leşul din tunel. Împături hârtia la loc, cu grijă; simţea privirea şefului ţintuindu-l.

Testamentul lui François – fără lamentări, încărcat de speranţe şi aşteptări încrezătoare ce

păreau să se fi adeverit – îl mişcase.

— Cum aţi dat peste asta? întrebă el.

— L-a scris cu o noapte înaintea întâlnirii cu care ne ameninţa în ultimul dintre pamflete. Cred că l-ai citit.

— Aşadar voi m-aţi dus până la ele, voi le-aţi pus acolo pentru mine?...

Lemprière se gândi la descoperirea făcută în arhivă, la felul în care căzuseră... atât de firesc. Fuseseră îndesate pe dinăuntru lângă uşa închisă. Plecarea Juliettei, a lui Casterleigh şi a însoţitorului său căpătă acum alt înţeles.

— Fireşte, răspunse şeful. Ca să ajungi până aici ai avut nevoie de un oarecare ajutor. În privinţa asta te deosebeşti de străbunul dumitale.

— El a venit pentru ai săi. Eu am venit pentru tatăl meu şi ceilalţi din neamul nostru, pentru George...

— ...şi pentru femei, John. Nu uita femeile, se auzi un ton mai tăios şi mai ironic decât până atunci Nici pe ceilalţi nevinovaţi care te-au ales salvatorul lor. Nu te-ai întrebat niciodată de ce sunt cu toţii morţi în timp ce tu singur eşti încă în viaţă? De ce, John? De ce a murit George? Sau tatăl dumitale? De ce s-au întâmplat nenorocirile acelea? N-ai venit pentru niciunul din ei. Ai fost adus. Dumneata nu eşti François. El a venit după răsplată şi ne-am socotit cu el...

— ...iar după încheierea socotelilor n-a mai plecat de aici, îi întregi Lemprière gândul. Trupul lipsit de viaţă peste care am dat este opera voastră, nu-i aşa?

— Nimeni nu spune că nu a fost aşa, John, dar nu ai auzit totul. Glasul şefului era acum iarăşi stăpânit şi mieros. Ascultă. După această întâmplare a avut loc o nouă aşezare într-un alt plan al existenţei. Cabala şi-a făcut sălaş în aceste hrube şi a rupt legăturile cu tărâmul de deasupra. După cum vei fi ghicit sau bănuit deja din spusele lui Theobald, noi am alcătuit comitetul secret. Din

această încăpere şi sub acest paravan am condus cea mai mare companie de pe faţa pământului. Am început să ne refacem averile care se risipiseră în vremea asediului. În India am sprijinit câţiva despoţi şi tirani mărunţi dându-le prin mijlocirea Companiei împrumuturi care apoi s-au întors la noi. În felul acesta, câştigurile Companiei ajungeau în mâinile noastre fără să mai atingă ţărmul Angliei. În fiecare an, de la curtea cutărui sau cutărui dictator de provincie pleca o caravană către ţărmul răsăritean al Mediteranei şi în fiecare an trimiteam până acolo o corabie care se întorcea clătinându-se sub povara lingourilor, mai întâi de-a lungul Mediteranei spre vest, apoi spre nord, pe lângă ţărmul Franţei, către vechea noastră ascunzătoare din La Rochelle. În teorie, era o chestiune simplă. În practică însă ne loveam de tot felul de oprelişti şi greutăţi; nu de puţine ori era să pierdem totul. Ca să facem rost de corăbii pe ascuns a trebuit să născocim naufragii; ca să păzim caravanele am avut nevoie de mici armate, iar loialitatea agenţilor noştri indieni a fost tot timpul îndoielnică. Oricât de mult ne-am fi străduit, întreaga afacere părea făcută să ne trădeze existenţa. După ce le rebotezam, ne foloseam de indiamanele despre care se credea că se scufundaseră cu oameni cu tot. *Vendragon*, care a stârnit curiozitatea ta, şi a altora, a fost doar ultima dintr-un asemenea lung şir. Căpitanul Neagle a dat peste predecesoarea ei cu peste douăzeci de ani în urmă şi, cu toate că a luat-o drept o escrocherie făcută cu banii de asigurări, greşeala era cât pe-aici să ne dea peste cap şi să aducă la lumina zilei întreaga afacere, şi pe noi o dată cu ea. Atunci, după cum ştii, i-am închis gura lui Neagle şi i-am luat corabia; *Falmouth* a ajuns *Vendragon,* şi aurul a început să curgă din nou. Acum corabia stă încărcată şi ne aşteaptă aici, în Londra, să ieşim la iveală. Dar m-am grăbit cu povestitul...

De la bun început am condus întreaga afacere de aici. Taina în care ne-am înfăşurat a ajuns crucea pe care o purtăm. Putem ieşi la lumina zilei după dorinţă, dar niciodată sub numele noastre. Pe dinăuntru şi pe dinafară am ajuns nişte surghiuniţi care îşi au locul cu adevărat doar aici. Am început să ne schimbăm, John. Anii au trecut şi noi ne-am schimbat aici, în acest loc.

Una din mâini se retrase din nou în umbră şi Lemprière o auzi lovindu-se de pieptul şefului. Vaucanson urmărea totul cu atenţie şi părea că este gata să mai spună ceva; dar mâna se lăsă din nou pe copertele dicţionarului lui Lemprière.

— După asediu, în timp ce înaintaşii noştri s-au folosit de noile împrejurări şi au pus Compania pe picioare, preocupaţi fiind de greutăţile întâmpinate şi de numeroasele lor treburi, au crezut că duşmănia dintre ei şi cei din neamul Lemprière luase sfârşit. Se înşelau. Acesta fusese numai începutul. Rând pe rând, străbunii dumitale au pornit pe urmele noastre; noi i-am doborât de fiecare dată, unul câte unul. Ne-am întrebat deseori ce anume i-a adus spre noi pe bărbaţii cu acest nume? Spune-mi, cum aţi aflat?

Lemprière scutură din cap şi se întrebă de unde începuse. Îl văzu pe tatăl lui rostogolindu-se în apa din scăldătoare.

— Contractul, răspunse el.

— Ba nu, pentru că pe tine noi te-am pus pe urmele lui. La mijloc este altceva, John. Aici este o mână care i-a călăuzit pe bărbaţii neamului vostru. Dar a cui? A cui este această mână, John?

Ceilalţi se întoarseră ca unul, privindu-l curioşi. Se întrebă: Aşadar noi, cei din neamul Lemprière, nu suntem singuri? Avem un aliat? Îşi stoarse creierii în căutarea vreunui cuvânt rostit de tatăl său care să aducă puţină lumină în această chestiune.

— François n-a spus nimănui despre noi, nici măcar familiei, continuă şeful. Şi cu toate acestea,

generaţie după generaţie aţi pornit în căutarea noastră, şi nu apucam bine să-l oprim pe unul, că un altul îi şi lua locul urmărindu-ne dintr-o altă direcţie. La început a fost La Rochelle. Primii dintre ai tăi au ştiut mai multe despre asediu şi despre rolul nostru în ceea ce a urmat decât ar fi aflat singuri. Şi, la urma urmei, de ce să fi întrebat? După aceea, străbunicii tăi s-au apropiat şi mai mult de Companie. Apoi, de fiecare dată când apărea o ruptură în vălul pe care l-am aşternut, un alt Lemprière se găsea în dreptul ei, aşteptând parcă să se uite prin ruptură şi să sfâşie vălul cu totul. A venit şi rândul tatălui dumitale, o dată cu afacerea Neagle. De unde a ştiut el cât este de înseninată? Ce anume l-a condus până la porturile apusene ale Franţei? Dacă mai trăia, le-ar fi căutat după cum plănuise şi poate că până la urmă ar fi dat peste ascunzătoarea noastră din La Rochelle, peste tot ce era acolo. De unde a ştiut?

Trecură câteva clipe bune până când Lemprière să-şi dea seama că şeful aştepta să-i răspundă.

— Tatăl meu nu mi-a împărtăşit niciodată motivele sale, răspunse el tăios.

— Nu, spuse şeful pe un ton resemnat. Poate că nici nu mai are importanţă, unele lucruri sunt făcute să rămână pe margine.

— De asta mă aflu eu aici? A fost şi tatăl meu un lucru? Glasul lui Lemprière era plin de amărăciune.

— Nu, a fost chiar în miezul chestiunii, John. Să ştii că n-a fost chiar uşor să te aducem împreună cu dicţionarul dumitale până aici.

Iarăşi cartea. Degetele şefului se jucau nervoase ridicând repede colţul copertei şi dându-i apoi drumul să cadă. Deodată, o deschise cu o smucitură şi silueta nevăzută începu să citească cu glas tare:

— Aarassus. Aba. Abacenae. Abadir. Abae. Abaeus...

Această litanie i se părea că sună a batjocură. Truda sa, dicţionarul... Pentru asta se afla el acolo?

— ...Abagarus. Abala. Abali. Abalus...

Lemprière încercă să se gândească la începuturile dicţionarului, la ziua în care luase hotărârea să se apuce de el. Kalkbrenner dezgropase ideea ca pe un schelet pe care el trebuia să pună carnea. Septimus fusese şi el de faţă. Septimus era în solda lor. Oare şi Kalkbrenner era?

— ...Abana. Abandus. Abannae...

Vocea şefului părea copleşită de cohortele lui, iar Monopole şi Antithe îşi parodiau stăpânul. Kalkbrenner. Septimus. Sau altcineva înaintea lor. Se gândi la cele întâmplate pe insulă, la acel amurg obscur şi la el însuşi, înmărmurit în faţa ferestrei, privind câmpurile de la Rozel distorsionate în lumina scăzută a apusului; ca în viziunea unei credinţe păgâne, un trup străvechi ieşit dintre rădăcini şi bulgări de pământ se îndrepta înfricoşător spre iatacul lui – Vertumnus. Prima nălucă născută de nebunia sa; dar de unde au ştiut?

— ...Abanta. Abantes. Abantias...

A urmat Acteon. Apoi Danae în groapă. Ifigenia la manufactura Coade.

— ...Abantidas, Abantis. Abaorte. Abaratha. Abaraza...

Paris. Privi din nou la Juliette şi şi-o aminti coborând din trăsură în faţa bisericii Saint Martin. Cât de mult trebuie să se întoarcă în urmă? Cum au văzut ei, fie şi pentru câteva clipe, fantasmele din mintea lui? Cu ochii minţii încercă să vadă seara aceea, arătarea zărită de la fereastră şi somnul frământat în care căzuse. Strigase ceva prin somn. Să-l fi auzit cineva? Nu credea. După ce s-a trezit, s-a dus la preotul care, după ce l-a ascultat, l-a alungat ca pe un smintit. Apoi s-a căţărat într-un copac, a căzut şi Juliette l-a întâlnit în drum spre... Spre biserică? Da, biserica.

— Calveston, spuse el şi în spatele şefului cei doi se opriră din recitat.

Gâtul începu să-i zvâcnească din nou. Simţea nevoia să stea jos.

— Părintele Calveston v-a povestit că după lăsarea întunericului văd demoni şi stafii. El v-a spus că sunt nebun.

Mai târziu, Juliette a pornit pe cărare spre biserică lăsându-l pradă tulburării, iar el s-a îndreptat spre casă. A urmat invitaţia pentru bibliotecă, iar câteva zile mai târziu şi ediţia din Ovidiu – drept mulţumire pentru serviciile pe care le făcuse. În carte se găsea ilustraţia unică: Diana, impresionantă în nuditatea ei, şi Acteon, cuprins de primele chinuri. Iată povestea pe care o citise şi pe care ei au anticipat-o, punând-o în scenă. Roşu orbitor. Cenuşiu de oţel. Calul pornise înapoi în susul pârâului. Trupul tatălui zăcea nemişcat.

— Întocmai, întocmai.

Glasul şefului se auzea de undeva de foarte departe: Calveston îi spusese fetei, fata, vicontelui, iar vicontele, omului care îi vorbea în clipa de faţă.

— Ai crezut atunci că ţi-ai pierdut minţile, că în tine sălăşluiesc fantasmele monştrilor tăi, aşa că ai lăsat cărţile deoparte şi ai închis ochii. Numai că noi pusesem deja stăpânire pe tine, John, şi când ai sosit aici în acest oraş ţi l-am dat pe Septimus, al tău *fidus*[111] Acate[112] pentru călătoria ce te aştepta. L-ai urmat peste tot: la Kalkbrenner, unde ţi-au inculcat ideea dicţionarului, la De Vere, unde paginile lui au început să prindă viaţă, apoi la Coade, unde am sacrificat-o pe Ifigenia. Dicţionarul este al nostru, John, moartea Danaei este fapta noastră; cât despre Ifigenia, ea a fost darul meu pentru tine.

Mai întoarse câteva pagini.

— Iată locul în care ai pus în lanţuri monştrii ce te bântuiau; descrieri amănunţite, data şi numele tău în clar. Să ştii că de câte ori ţi-ai pus numele în acest lexicon, ne-am mai apropiat de ţelul nostru

încă puţin. De ce crezi că Septimus te-a pus să semnezi şi să treci data după fiecare articol?

Lemprière îşi simţea tot capul zvâcnind. Lovitura dată de Septimus mai înainte părea să-l ţină legat ca un guler cărnos, întrebă:

— Septimus?

— Un tânăr recrut al Companiei, care a dat dovadă de iniţiativă într-o situaţie dificilă; a propus...

Abia mai urmărea vorbele şefului. „Iscăleşte-te şi trece data după fiecare nume. Este de mare importanţă. Fă-i să râdă, fă-i să plângă."

— ...victimele au fost reale, în carne şi oase, John. Dar au murit cu sau fără ajutorul tău.

„Fă-i să plătească."

— Asasinaţi, în opinia lui Sir John...

Numele lui Sir John îl trezi de-a binelea. Septimus şi Cadell se cufundară în trecut, în nimicnicie. Sir John, care-i prindea pe ucigaşi şi pe hoţi şi îi spânzura. Numele lui, în rezonanţă cu domnia unei legi care aici, în această tovărăşie, părea abolită, suna deplasat. Sir John, pe care îl minţise în odăiţa lui Peppard, care se afla pe urmele necunoscuţilor de care fugise pe domeniul înecat în zăpadă al lui De Vere, care acum îl căuta pe tânărul care fugise din manufactura Coade în noaptea aceea, adică pe el.

— Tu eşti criminalul, John, iar dicţionarul tău este cheia, dovada.

Gulerul era şi mai gros, un lanţ cărnos care îl sugruma.

— Este mărturisirea ta, cu dată şi semnături.

Se sprijini cu mâinile de marginea mesei. Nici nu-l vor băga în seamă, pe ucigaş nu-l crede nimeni, niciodată... Şi toate mărturiile care se înmulţeau; prezenţa lui la locul crimei sau în apropierea lui, apoi tăcerile lui, minciunile faţă de Sir John (Smith? Lemprière!), dicţionarul. Se şi vedea în faţa curţii: miop, retras, ciudat. Vinovat. Dezechilibrat, poate. „Doamnelor şi domnilor,

trezindu-se singur în oraş după moartea neaşteptată şi suspectă a tatălui său, la care a fost, de asemenea, «martor», s-a răzbunat îngrozitor pe femeile care i-au respins avansurile”... O să atârne în ştreang. După ce or să-l spânzure, vechea duşmănie va lua astfel sfârşit. Bun venit, François. Bun venit, John.

Pentru a două oară simţi cum îi fuge podeaua de sub picioare. Casterleigh stătea cu capul pe spate privind în sus, de parcă Lemprière, aici de faţă, era arătarea care apăruse pe acoperişul teatrului. Apoi, tot pentru a doua oară, simţi mâna aceea împingându-l în faţă.

— Dar fii fără grijă, John, n-o să ajungi la spânzurătoare. Cu mulţi ani înainte am făcut un legământ, spuse şeful şi, cu toate că rămânea în umbră, se vedea că vorbele lui erau rostite doar pentru Lemprière şi numai pentru el. M-am jurat că voi învinge. Am de gând să mă ţin de cuvânt chiar acum, în seara asta, şi aştept ca şi tu să-l ţii o dată cu mine. Până acum te-ai descurcat bine, Lemprière. Mai fă un pas. *Vendragon* ne aşteaptă pe cei nouă să ne ducă înapoi la La Rochelle. Ţara din care am fugit acum mai bine de un veac aşteaptă, încă neştiutoare, să ne întâmpine pe noi, cuceritorii. Vino cu mine, John. Rămâne să alegi: sau să ajungi ceea ce sunt...

Şeful se aplecă în faţă, ieşind din ascunzătoarea întunericului în bătaia luminii, şi Lemprière văzu umbrele alunecând de pe chipul lui şi prelingându-se printre cute şi zbârcituri, ca sângele scurs din carne.

— ...sau să fii spânzurat.

Ceva nu era în ordine, dar nu la pielea de pe faţă, nici la cap, ci între cele două. Pielea şi carnea atârnau şi se mişcau de parcă fibrele care făceau să zvâcnească şi să tresară buzele, obrajii, bărbia şi nasul erau încurcate şi îi întârziau mişcările. Gura nu avea formă şi Lemprière îi văzu gâtul lăsându-i-

se în jos la fiecare cuvânt ca un piston şi îi auzi glasul venind parcă din stomac.

— Lumânările, John, spuse arătând cu capul spre sfeşnicul în care ele ardeau. Sunt opt câte una pentru fiecare din cei care ne aflăm aici. Şi una neaprinsă.

Lemprière îl văzu pe Casterleigh privind în lături şi făcând un semn către Jaques sau Le Mara.

— A noua este pentru tine, John. Aprinde-o.

Îl surprinse cu coada ochiului pe Vaucanson care se uită la Casterleigh, fără un cuvânt sau un gest. Vaucanson şi Casterleigh. Jaques sau Le Mara. Două posibile triunghiuri. Fiecare îl privea pe şef în felul lui de parcă nici ei nu-i mai văzuseră faţa. Lemprière se gândi la singurătatea omului care în toţi aceşti ani de după asediu îl aşteptase pe ultimul Lemprière să ocupe al nouălea scaun. Dar de ce, pentru ce? Întrebarea nerostită i se întipărise pe chip, şi atunci trăsăturile şefului schiţară o părere de zâmbet.

— De ce dumneata, Lemprière? Pentru că faci parte din înţelegerea cu François. Pe atunci îţi cunoşteam doar numele de familie. Ştiam că vei veni până la urmă, chiar dacă te-ai născut abia după o sută şi ceva de ani; aşa că partea ta este pusă la loc sigur. Fata îţi aparţine, dacă o vrei, ca şi locul meu de la această masă, când va veni vremea. Totul este al tău, dacă vii cu mine.

— Nu-i adevărat că aţi venit aici pentru răzbunare, vorbi Lemprière căutându-şi cuvintele, ori de dragul celor din La Rochelle. Aţi venit pentru Companie.

Le Mara îşi plimba privirea de la Casterleigh la şef şi înapoi. Chipul lui Casterleigh era ca de piatră. Şeful îl privi pătrunzător şi Lemprière îi întoarse privirea. Când vorbi, glasul i se schimbase, mlădierile pline de căldură dispăruseră pentru a scoate la iveală răceala faptelor. Măştile căzură.

— Da, într-adevăr, am vrut să pun mâna pe Companie şi am reuşit. Am vrut să pun mâna pe dumneata, şi am reuşit. În situaţia în care te afli nu-ţi poţi permite luxul unei păreri personale. Ai doar de ales. În noaptea asta ne întoarcem la La Rochelle să-i alungăm pe aceia care ne-au izgonit. Vino cu mine, sau vei fi spânzurat.

Zicând acestea, închise cartea şi o azvârli pe masă.

— Ia-ţi dicţionarul înapoi, Lemprière. Vino cu noi, spuse el şi arătă cu mâna spre sfeşnic. Aprinde şi ultima lumânare.

Lemprière luă cartea şi vârî înăuntru testamentul străbunicului. Atârna mai greu decât îşi închipuise. Le Mara rămăsese cu capul lăsat pe spate, dar chipul părea schimbat. Lemprière se îndreptă spre sfeşnic ţinând dicţionarul în mână. Pe chipul asasinului se citea uimire, de parcă se întâmplase – ori trebuise să se întâmple – ceva de neînţeles. Opt lumânări pâlpâiau în sfeşnic. Îşi întoarse privirile şi clipi. Vaucanson arăta la fel de descumpănit. Luă lumânarea în mână, gata să se întoarcă. Amândoi se uitară spre Casterleigh, aşteptându-l. Lumânarea ardea tot mai puternic pe măsură ce flacăra topea ceara. Îşi ridică ochii şi o văzu pe Juliette întorcându-şi faţa spre el cu o privire înfrigurată. Simţi o mişcare în dreapta lui în scaunul lui Le Mara, lângă ramele ochelarilor, acolo unde lumea începea să se înceţoşeze. Lumina sfeşnicului era aproape şi când se întinse ca să aprindă a noua şi ultima lumânare îl auzi pe Casterleigh spunând „DA”, drept răspuns parcă la o întrebare, şi pe Jaques spunând „NU”, de parcă fusese chiar o întrebare. Le Mara se ridicase deja pe jumătate şi întinsese un braţ în faţă.

Lemprière îi urmări mişcarea şi văzu pumnalul lui Le Mara împlântat până în plăsele. Jaques se clătină înainte şi înapoi încercând să se aplece în faţă, nedumerit. Pumnalul stătea înfipt

între umerii lui Jaques, iar mânerul se lovea de spetează: *poc, poc, poc*.

Trecură parcă ceasuri întregi până când şeful protestă.

— Cum îndrăzneşti?

Vaucanson se ridicase şi el şi îl ţinea strâns pe Boffe. Le Mara îl apucă de cap cu braţele şi îl trase deodată înapoi cu putere. Gâtul vânjos trosni cu zgomot în sala de piatră. Mâinile lui Boffe zvâcniră pe masă.

— Cum ai îndrăznit? strigă şeful plin de furie.

Cei doi paznici din spatele lui nu se clintiră, dar nici el, cu toate că îşi încordase braţele vrând să se ridice în scaun. Lemprière îşi dădu seama că nu era în stare să se ţină pe picioare. Jaques încercă să vorbească, dar din gâtlej îi ieşeau doar nişte gâlgâieli. Lemprière îngheţă.

— Aprinde lumânarea, John, imită vicontele intonaţia şefului, arborând o figură nevinovată.

Din spatele lui, Juliette îl ţintui pe Lemprière cu ochii ei mari, neliniştiţi, de parcă voia să-i spună ceva foarte important din priviri. Lemprière ridică lumânarea teatral, ca pe o sabie.

— Eşti al meu, John, se auzi iar glasul cu o oarecare notă batjocoritoare, dar şi cu o doză de seriozitate.

Vicontele se ridică de pe scaun şi Lemprière îşi aminti de statura lui mătăhăloasă şi de groaza care îl cuprinsese pe acoperiş. Jaques se înecă şi din gâtul lui ţâşni un şuvoi de sânge.

— Juliette, începu el să spună, dar vorbele i se înecară într-un nou val ce îi umplu gura.

Fata se uită fix la lumânări cu subînţeles. Casterleigh trânti un scaun şi porni să înconjoare masa. Lemprière îi întoarse fetei privirea, apoi ochii îi fugiră spre viconte care înainta spre el. Lumânările picurau. Casterleigh rânji şi îşi îndoi braţele. Juliette începu şi ea să se mişte şi, deodată, Lemprière pricepu. Casterleigh o văzu în aceeaşi clipă şi înţelese şi el. Lemprière trase aer în piept,

umplându-şi plămânii gata să plesnească, apoi vicontele se aruncă în faţă, cu mâinile lui enorme întinse după el; dar era prea târziu.

Ascuns în întuneric în faţa sălii, Nazim îşi întinse mai întâi un picior, apoi, pe celălalt, îşi arcui şi îşi îndreptă spatele, îşi răsuci gâtul şi îşi îndoi fiecare încheietură până în vârful degetelor de la picioare. După ce falsul Lemprière dispăruse cu însoţitorul lui în sală, Nazim se aşezase la marginea pietrişului, mişcându-şi mâinile şi picioarele din când în când. În timp ce minutele, apoi orele se scurgeau, gândurile îi alergau nebuneşte în jurul aceluiaşi fals Lemprière. Îşi reaminti toate întâlnirile cu el: câştigând-o la Porc Club pe tânăra protejată de către femeia în albastru; încolţit de oamenii lui Farina în faţa hanului; tăinuind cu adevăratul Lemprière în seara crimei din Blue Anchor Lane; luându-l drept „Theobald” în cârciuma „Corabia naufragiată”; fugind ca un nebun din manufactura Coade; alergând după fată la teatru, nu mai departe decât ieri; înghesuit în trăsură fără simţiri câteva ceasuri mai târziu de domnul Praeceps, cel care vorbise cu Sir John în aceeaşi seară despre „Lemprière”, cu toate că omul murise de câteva luni bune de mâna lui Le Mara; cu toţii păreau să-şi dea mâna împotriva urmaşului său cu ochelari care fusese, în acelaşi timp, calul de bătaie al farsei de la Porc Club, victima cât pe ce a gloatei lui Farina, locţiitorul, trădător sau credincios, al adevăratului Lemprière, neghiobul chiomb de la „Corabia naufragiată”, lunaticul de la manufactură, înamoratul de la operă, tovarăşul lui Praeceps, presupusul mort din Southampton Street, iar acum

aliatul sau poate chiar unul din cei nouă pe care el, Nazim, urma să-i trimită pe lumea cealaltă.

Nazim se lupta hotărât cu toţi falşii Lemprière, străduindu-se să pornească pe urma lor înapoi până la acel Lemprière primordial, numai că adversarul cu braţele şi picioarele sale subţiri, cu trupul deşirat şi uscăţiv pe care se chinuia să-l inventeze era mult prea stângaci şi se împotrivea oricărei încercări de a-l fixa într-un tipar sau altul. Nu era nici alb, nici negru, iar Nazim voia să se lămurească. Adevărat sau fals, acest Lemprière nu se potrivea. Acum, mai ales, voia să fie cu mintea limpede, însă Uriaşul era la fel de alunecos – ori prostănac, ori ipocrit; ori vinovat, ori neprihănit –, după cum lumina dinlăuntru, venită de niciunde, arunca umbre ciudate prin văgăunile schimbătoare şi pe sub bolţile înalte care îi atrăgeau privirea pe rând. Dacă întunericul ar fi fost desăvârşit, ar fi alungat aceste fantome din mintea lui ca pe nălucile ivite sub pleoapele prea strânse, monştri născuţi din trândăveala minţii. Tot felul de lucruri şi fiinţe nedesluşite păreau că plutesc în penumbră şi apoi dispar.

O dată sau de două ori i se păru că aude o mişcare în aer, o adiere care alunecă peste cine ştie ce corp străin dincolo de prundiş şi peste prăpastia din care Lemprière şi însoţitorul lui ieşiseră de mai bine de un ceas. Năluci şi monştri. Uriaşul le trimitea ca să-i stârnească întrebări fără răspuns şi să-i hrănească îndoielile. Se gândi la tunelul plin de nervuri prin care trecuse spre încăperea închisă cu scânduri şi proptele, la colţii stalactitici şi limba pietrificată ce părea că plescăie în apa zăgăzuită în spatele peretelui de argilă. Îşi aminti de apa prelinsă prin zidul ai cărui contraforţi îi dărâmase cu o lovitură de picior, fără să stea prea mult pe gânduri. Se gândi apoi la firicelul argintiu curgând ca într-o vastă clepsidră cu apă cu care Uriaşul îşi măsura timpul rămas până la propria-i potopire. Întâi un firicel, apoi un pârâiaş... Şi pe urmă?

Apoi neliniştile sale zburară înapoi spre spaţiile întunecate de deasupra. Deodată auzi un fâlfâit, ca o pală de vânt ce şi-ar fi găsit drum prin tuneluri – mai auzise acest zgomot şi înainte – şi se întrebă: să fie un liliac? Năluca era însă mult mai mare; ţâşni prin faţa ochilor lui spre stânga, de unde auzi un scrâşnet, ca şi cum cineva sau ceva căzuse pe pietriş. Mai auzise zgomotul la teatru, cu câteva minute înainte ca însoţitorul lui Le Mara să se fi urcat clătinându-se în trăsură. Se sculă în picioare şi îşi încordă ochii în întuneric. Acolo nu era nimic, doar grohotişul care se aşeza de unul singur, susurul aerului – un curent de convecţie pus în mişcare de căldura corpului, o variantă imaterială a sa; nimic altceva, nimic. Nu putu scăpa însă de bănuiala că de cealaltă parte a prundişului, departe de intrarea în peşteră, cineva sau ceva stătea la pândă şi aştepta în umbră, ca şi el.

Minutele se scurseră fără să mai audă ceva. Încet, încet, gândurile lui Nazim se întoarseră înapoi spre peşteră. Începu să-şi mişte muşchii şi încheieturile din nou, spatele, gâtul, umerii... Deodată, în întuneric plesni o băşică de zgomot – un şuvoi de glasuri revărsat prin uşa de la sală şi apoi gâtuit la fel de neaşteptat când uşa se închise la loc. Nazim apucă să audă un glas de bărbat poruncind scurt, pe cineva care se sufoca, o voce mai groasă urlând; apoi tăcere, iar din miezul tăcerii porni zgomotul unor paşi care nu se mai fereau, apropiindu-se de locul unde de afla el. Nu zărise nicio lumină. Pe măsură ce se apropiau, deosebi două rânduri de paşi. Uşa se deschise iarăşi. Lampa dinăuntru părea acum aprinsă. Decupate în lumina ce venea din spatele lor, două siluete înaintau spre Nazim, în timp ce altele două se iviră pentru o clipă, ca nişte umbre parcă ale celor aflate în faţă, şi porniră în urmărirea lor. Uşa se închise şi în întunericul ce se înstăpâni din nou se auziră doar paşii celor patru venind spre el.

Nazim strânse miniatura într-o mână şi pumnalul în cealaltă, apoi se urni în întâmpinarea lor. Prima pereche era de acum foarte aproape, iar scrâşnetul pietrelor atât de tare, încât părea cu neputinţă să nu-i vadă. Două chipuri înspăimântate răsăriră din penumbră, mai întâi fata şi apoi, puţin mai în urmă, schimonosindu-se din pricina sforţării, falsul Lemprière. La vederea lui cei doi încremeniră locului. Ochii falsului Lemprière se mijiră – îl recunoscuse.

— Dumneata! gâfâi el.

Paşii mai hotărâţi ai urmăritorilor se opriră şi ei. Cât timp Lemprière, Juliette şi Nazim se uitară unul la celălalt se aşternu o tăcere grea, iar cei doi din spatele lor se opriră, buimăciţi de atâta linişte. Apoi, în mijlocul acelui neant sonor căzu ca un trăsnet un mic zgomot înăbuşit, *poc*, urmat de un susur mai puternic de data aceasta, şi Nazim înţelese că departe, în tunelul larg, după buretele de piatră şi dincolo de zăgazul putred pe care îl dărâmase, argila se sfărâmase, nisipul din clepsidră se scursese şi acum gâlgâia prin măruntaiele Uriaşului spre ei. Fata îşi petrecuse braţul pe după mijlocul falsului Lemprière. Cei doi îşi aruncară o privire scurtă, în timp ce Nazim ridică mâna în care ţinea pumnalul şi făcu un pas înainte.

A fost simplu. Când Casterleigh s-a aruncat înainte, Lemprière a suflat în lumânări şi sala s-a cufundat în beznă. Auzi trupul mătăhălos al vicontelui izbindu-se de un scaun şi după aceea o căzătură şi un geamăt. Apoi o mână puternică se încleştă în jurul braţului şi îl trase spre uşă.

— Pe aici, îl îndemnă glasul Juliettei.

Fata îl călăuzi spre ieşirea din sală. Apoi simţi sub picioare scrâşnetul pietrişului; fugeau, şi ecoul

paşilor lor răsuna ca nişte împuşcături pe sub bolţile cavernei. Când ochii i se obişnuită cu lumina slabă îi văzu rochia, o pată alburie fluturând dinaintea lui. În urmă auzi un zgomot de amnar şi scârţâitul uşii. Lampa fusese aprinsă din nou. În uşă apărură două siluete, una înaltă şi mătăhăloasă, cealaltă mai scundă şi mai firavă. Uşa se închise şi întunericul fu din nou atotstăpânitor. Paşii hotărâţi ai urmăritorilor veneau după el şi Juliette.

Câştigaseră un avans de aproape patruzeci de iarzi, alergând pe prundişul ce trosnea; mâna fetei era încă încleştată de braţul lui. Răsufla greoi şi cu fiecare pas pe care îl făcea părea că alunecă înapoi şi că pământul îi fuge de sub picioare. Auzi respiraţia grăbită a Juliettei şi zgomotul paşilor lui Casterleigh şi Le Mara. Deodată se ciocni de trupul Juliettei care împietrise locului; braţul fetei abia apucă să se rezeme de al lui. Paşii din spate se opriră. Lemprière ridică privirea şi văzu un bărbat îmbrăcat în negru din cap până în picioare, cu pelerină şi o pălărie ale cărei boruri largi ridicate dezvăluiau un chip pe care îl cunoscuse la „Corabia naufragiată” – indianul pe care îl luase drept Theobald până la sosirea adevăratului Theobald.

— Dumneata! exclamă el.

Pălăria... Pălăria o mai văzuse în timpul încăierării din faţa hanului, când o mână de fier îl trăsese din mijlocul bandiţilor lui Farina, şi încă undeva. Salvatorul lui, aici! Cei trei rămaseră nemişcaţi. Lemprière auzi în depărtare un pocnet, ca atunci când scoţi un dop şi vinul se varsă din sticlă. O apă care curgea. Juliette îl privi întrebătoare şi îl strânse şi mai tare de braţ. Indianul ridică mâna şi se îndreptă spre ei. Părea că priveşte prin ei. În mână ţinea un pumnal. În spatele lor paşii se făcură din nou auziţi. Lemprière sări într-o parte, trăgând-o şi pe Juliette după el. Paşii erau din ce în ce mai repezi şi mai

zgomotoşi. Indianul înaintă de parcă nici nu-i văzuse, se îndreptă spre locul unde stătuseră până atunci şi dincolo de el, spre urmăritorii pe care îi auzea foarte bine acum. Privirăpentru o clipă cum Nazim se repede înainte, spre prada lui. Indianul trecuse de ei, scăpaseră; din nou Juliette fu aceea care îl târî mai departe spre liman, către stâncile aşezate ca un fagure. În timp ce se îndepărtau, iar bărbatul în pelerină ţâşnise către cei doi urmăritori, un al şaselea personaj, nevăzut şi neauzit de toţi ceilalţi, se ridică din ascunzătoarea lui aflată dincolo de prundiş şi îşi îndreptă ochii spre sala unde se afla prada sa. Lăsând în urmă pietrişul, Lemprière şi Juliette alergau repede peste podeaua de piatră. Încetiniră din nou, din pricina unor bolovani ciudaţi apăruţi în cale. Lemprière auzi în urmă paşii celor trei întâlnindu-se şi apoi oprindu-se. Începu încăierarea. În faţă, susurul era mai puternic, mai clar şi venea drept spre ei. Din învălmăşeala din spate se desprinseră paşi ce se îndreptau spre ei: apoi se opriră când Juliette împreună cu el ajunseră la podeaua tare pe care se chinuiau acum să păşească.

Stâncile erau tot mai înalte; fiecare de un stat de om, semănau mai degrabă cu nişte turle, împărţind locul în mai multe cămăruţe, ca şi cum cineva ar fi suflat bule de aer în roca topită, solidificată apoi sub forma unui fagure. Apa se auzea mai bine. Lemprière se întrebă cine pornise iar pe urmele lor: Casterleigh sau Le Mara? Casterleigh. Trebuie să fie vicontele. Înaintea lui, Juliette îşi croise drum prin buretele de piatră. Vuietul surd al apei se îndrepta spre ei, înecând orice alt zgomot.

Pe nesimţite, micile coloane de piatră începură să se micşoreze, cât nişte moviliţe la început, apoi cât nişte muşuroaie, până când pe podea mai rămaseră presăraţi ici-colo câţiva bolovani. Fagurele tăiat în piatră rămăsese în urmă; acum ajunseră în faţa unui uriaş perete de

stâncă. Drept în mijloc se afla o spărtură – intrarea într-un tunel lat de douăzeci de iarzi şi tot pe atâta de înalt, din care se auzea mugetul apei. Lemprière se uită în jur după vreo trecere, dar Juliette îl trase înainte şuierând:

— Pe aici!

— Apa! protestă el, dar fata păru că nu-l bagă în seamă.

— Râul a străpuns peretele, zise ea peste umăr, şi o să acopere totul pe aici. Trebuie să ajungem la puţ înainte ca apa să vină şuvoi; altfel, ne înecăm.

— Poate că mai este şi o altă cale, spuse Lemprière privind disperat în toate părţile.

— Sunt numai trei intrări în locul ăsta. Două din ele se găsesc acolo, zise ea arătând spre tunel.

— Atunci... a treia.

— E la câteva mile. Iese pe sub clădirea Operei, pe acolo, îl lămuri Juliette arătând în spate. Le Mara va sta însă de strajă lângă ea, după ce termină cu indianul.

Juliette îl înşfăcă de încheietura mâinii şi îl trase după ea.

De abia acum îşi aduse aminte că mai avea dicţionarul în mână. Vârî tomul în buzunarul sfâşiat al hainei şi se grăbi, împleticindu-se, după ea. De cum puseră piciorul în tunel, Lemprière simţi primul val lingându-i cizmele şi prelingându-se pe sub tălpi. Podeaua tunelului păru că se unduie. Apa se aduna în fiecare scobitură. Se împiedică de nervuri. Vuietul apei întors de pereţii de piatră era atât de puternic, încât de-abia îşi mai auzeau picioarele plescăind la fiecare pas. Juliette se tot uita peste umăr de parcă se aştepta în orice clipă să fie ajunşi din urmă. Îşi ridică poalele rochiei şi o luă iarăşi înainte. Curând, apa le ajunse până la genunchi şi Lemprière simţi forţa curentului. Tunelul începu să se înalţe, apa şiroia acum în cascade peste nervurile pe care le foloseau ca trepte. Apa râului avea un miros greu.

În timp ce se căţărau, Lemprière simţi ceva moale şi lipicios înfăşurându-i-se în jurul picioarelor, ca o cârpă albă. Altele veneau plutind spre el cu zecile, aduse de şuvoi. Pamfletele lui François, înţelese el. Ridică unul din ele cu piciorul. Gâfâind, Juliette se întoarse spre el.

— Nu mai avem mult.

Apa îi ajunsese până la talie. Porni mai departe luptându-se cu apa, când din tunel se auzi un răget de animal furios. Atunci ştiură că după ei venea vicontele. Îşi înteţiră efortul, dar torentul venea spre ei mai puternic şi mai zgomotos. Nu mai puteau să meargă prin mijloc şi se agăţară de pereţi. Apa se ridica întruna, şi Lemprière îşi zise: „Să pier înecat sub pământ ca un şobolan ar fi cea mai jalnică din toate morţile abătute asupra neamului nostru din pricina Cabalei”. Dar tocmai atunci Juliette scoase un ţipăt.

Lemprière privi repede într-acolo şi, la câţiva paşi de ei, văzu o scară coborâtă dintr-o gaură în tavan. Juliette se întoarse şi arătă spre ea; încercă să strige ceva, dar mugetul apei era asurzitor. Apoi, tocmai când se zbăteau să ajungă la scară, vuietul apei amuţi pe neaşteptate.

Lemprière şi Juliette se uitară unul la altul uluiţi. Erau uzi leoarcă şi gâfâiau. Apa începu să se retragă. Lemprière zâmbi şi tocmai se pregătea să spună ceva, când Juliette îi puse mâna la gură. Auziră plescăiturile şi înjurăturile bărbatului care se apropia de ei; deşi nu se vedea încă, se mişca destul de repede.

Juliette îl grăbi să se prindă de prima treaptă. În timp ce se căţăra, cizmele loveau cu zgomot barele de metal. Juliette urca în urma lui, îndemnându-l să se mişte mai repede. După cât vedeau prin deschizătura puţului aflată dedesubt, apa se domolise şi se învârtejea alene. În sus, numai întuneric. Auzi un scârţâit şi la început crezu că scara cedează sub greutatea lui, dar scârţâitul nu încetă, dimpotrivă, se auzea şi mai

tare. Un scrâşnet înfiorător de lemn frecat de piatră se ridică în susul puţului, apoi se auzi o bubuitură formidabilă şi apa ţâşni din nou prin tunel, de parcă până acum o stăvilise cineva şi stăvilarul fusese ridicat dintr-o dată. Juliette îl îndemnă să urce mai repede. Apa de la baza puţului se frământa înspumată. Acum părea când de un alb-lăptos, fosforescent, când albăstruie, bătând în verde strălucitor. Juliette se agita la picioarele lui. Văzu ceva smucindu-se sub ei. Juliette îi strigă ceva arătând în jos.

— E verde! strigă el drept răspuns.

Dar nu asta voise ea să-i spună. Lumina era acum mai puternică şi deodată văzu că forma nedesluşită de dedesubt nu era atât de departe pe cât crezuse. Casterleigh urca scara după ei, repede şi cu multă hotărâre. Dar chiar şi acum Lemprière şovăi, fascinat de priveliştea, înrămată parcă, de la capătul de jos al puţului, unde ceva şi mai straniu se înfăţişă privirii sale. Lumina verzuie se retrase până când rămase ca un nimb căptuşind peretele puţului şi lăsând să se vadă o formă triunghiulară plutind la vale prin tunel. Lemprière o recunoscu pe dată, deşi părea fără noimă – era prora unei corăbii. O navă cu trei catarge, cu toate că stâlpii fuseseră retezaţi cu puţin deasupra punţii, iar bordajele stăteau gata să se sfărâme sub încleştarea tunelului care, în acelaşi timp, nu le lăsa să se despice în bucăţi. Apoi apa se opri iarăşi. De-a lungul tunelului se auzi din nou acel scrâşnet teribil şi Lemprière îşi dădu seama că o a doua corabie se opintea să intre în Uriaş.

În seara aceasta, Londra este un avanpost al maşinăriei Europa: un loc în care La Rochelle este din nou cu putinţă. Preludiile sfârşitului sunt de

mult sub pământ: Troia, Cartagina, prima şi a doua Romă. Ecourile sale caută acum alte suprafeţe rezonante, locuri potrivite pentru o nouă reprezentaţie a vechii drame: asediul Belgradului, poate, sau catacombele Parisului, Constantinopole, sau chiar Viena, unde indecizia împăratului Jozef pluteşte încă deasupra Capitalei, sau Londra. În seara aceasta locul ales este Londra şi reluarea, imperfectă, este deja în curs de a se petrece; ecourile şi corespondenţele sunt pompate cu toată viteza prin supapele şi circuitele care trepidează, suprasolicitate. Maşinăria Europei zumzăie, se învârteşte şi zvâcneşte, părăsind sau intrând în toate stările posibile, pe măsură ce în noua configuraţie metropolitană sunt introduse detaliile congruente furnizate de vechea cetate La Rochelle, aflată departe de ochiul anticiclonului.

Amatorii de muzică ocupă deja clădirea Operei, înghesuindu-se în foaier, la fel ca locuitorii fortăreţei osândiţi să moară. Străzile sunt luminate de miile de torţe purtate de invadatorii care se adună în partea de est a oraşului. În La Rochelle, luminile verzi de semnalizare pâlpâie în aşteptare spre marea întunecată – şi ele îşi află varianta distorsionată, ecoul răsturnat, pe măsură ce întâmplarea înaintează pe râu spre oraş. Deasupra, ca şi sub pământ, jucătorii şi-au ocupat poziţiile. Londra este pregătită pentru La Rochelle.

Apusul soarelui a fost neobişnuit de spectaculos. Cocoţat în „Cuibul de cioară”, Eben privea spre vest lumina muribundă ce trimitea spre cerul de un negru-albăstrui cotropitor panglici colorate în roşu, trandafiriu şi auriu; se aşteptase la ele – toată vara cerul fusese nefiresc şi straniu, dar niciodată ca în seara aceasta. Nici cea mai extravagantă paletă a cerului nu cuprindea de obicei verdele. Ei bine, dar nu şi în seara aceasta! Strălucirea intensă din stratul superior era refractată de cine ştie ce anomalie meteorologică petrecută la mare distanţă, în Africa poate, îşi

spuse. Nu era un verde tulbure, noroios, ci un verde pur, curat. Verde crud ca iarba.

— Verde, spuse el.

— Verde, întări căpitanul Roy care, aşezat în faţa lui, privea spre răsărit.

— Africa, poate, continuă Eben.

— N-ar fi mai bine, totuşi, să începem cu Shadwell? întrebă el şi arătă în josul răului.

Eben veni lângă el să se uite. Meandrele Tamisei şerpuiau printre mahalalele din partea de răsărit a oraşului; până la Shadwell arăta ca o revărsare de apă tulbure, dar de acolo Eben văzu că râul era într-adevăr de un verde-intens, ca un piton sinistru ce s-ar târî pe uscat în căutarea unui nou Laocoon. Capul târâtoarei, singurul punct negru în acea iridescenţă ce se încolăcea la pupa, era o corabie. Corabia urca în susul apei pe ultimele zvâcniri ale fluxului, urmată de o coamă verzuie despletită pe toată lăţimea râului.

— Nemaipomenit, murmură Eben.

— Alge, spuse Roy.

Într-adevăr, corabia era *Inima luminii.* Rebotezată *Alecto*, nava cu trei catarge înainta încet în aura funestă a curtezanilor ei. Algele atinseseră malurile până tocmai departe, în Tilbury. Râul era luminos, lichefiat, livid. Verde. De pe punte, Peter Rathkael-Herbert observă că o dată cu apropierea de portul Londrei, şalandele şi vasele mici de pescuit amarate lăsau loc navelor mai mari – bricuri, fregate, indiamane şi pacheboturi.

— Atât în ce priveşte surpriza, murmură Hörst „Cârnatul" Craevisch care stătea lângă el.

Erau osândiţi în mijlocul unei mări de lumină verde care umplea râul până în zare. Fluxul îi împingea neabătut spre Capitală, o dată cu escorta lor luminoasă. Cât despre obiectul urmăririi lor, *Megaera* (sau, mai bine zis, încărcătura ei de sulf sicilian), nici urmă. Internunţiul papal făcu un pas înainte şi exersă o fandare cu noua lui sabie de abordaj.

— Al dracului de bine, Peter! îl încurajă Wilberforce van Clam de pe dunetă. Acu' loveşte, loveşte! Aşa, aşa!

Covorul fosforescent care îi înconjura era presărat cu peşti morţi. Încă nu se obişnuise cu mirosul de împuţiciune şi noaptea încă mai visa că se află prins în gheare pe *Tesrifati,* visuri înfricoşătoare în care se sufoca şi murea. Wilberforce îi făcu semn cu mâna să continue, dar interesul îi pierise.

— Dă-mi pipa!

Întinse mâna spre Hörst care i-o dădu. Norii groşi de fum albăstrui în care se învălui alungară pentru câteva clipe duhoarea. Algele vălureau în jurul corăbiei. Deodată se auzi glasul piţigăiat al lui Hörst care păru că strigă de undeva de departe:

— Uite-o, Wilberforce! Drept în faţă! *Megaera*!

Piraţii se adunară în jurul lui Wilberforce pe dunetă, potrivindu-şi basmalele şi vârându-şi câte două pistoale la brâu. Cei mai mulţi ţineau şi câte un cuţit de abordaj între dinţi. Peter Rathkael-Herbert mai încercă o fandare. Degeaba. Nu-i reuşea.

— Unde? îl întrebă el pe Hörst.

Privi spre tribord unde, în învălmăşeala de catarge şi îmbulzeala de carene din Upper Pool, văzu o barjă legată la un chei lung, apoi ceea ce arăta ca un indiaman mai mic, după care urma o corabie de mărfuri, *Typhoon, Tisiphone*, sau ceva asemănător, şi în sfârşit, *Megaera.* Lobs de Vin exersa deja aruncarea ancorei cu gheare de pisică. Peter Rathkael-Herbert trase adânc din pipă. Portul părea pustiu, părăsit parcă. Văzu grămezi şi mormane, magazii improvizate şi stive de baloturi gata să se răstoarne pe chei.

Primele ancore zburară peste apa luminoasă şi se prinseră de parapet. *Alecto* se smuci şi fu trasă înspre pradă. Corabia se cutremură uşor când Peter

Rathkael-Herbert sări pe puntea de jos alături de ceilalţi piraţi.

Prora se ciocni de pupa *Magaerei*, frânghiile fură întinse şi, cu sabia într-o mână şi pistolul în cealaltă, sări peste parapet o dată cu ei. Cizmele bocăniră pe puntea vasului abordat, în timp ce de jur-împrejur algele clipoceau verzui; amândouă corăbiile fură cuprinse de alte cutremurături. Peter Rathkael-Herbert privi peste bord, se încruntă, apoi se mai uită o dată. Corăbiile începură să se zgâlţâie mai tare şi odgoanele să zbârnâie. Râul fierbea. Nu se poate, se gândi el. Se întoarse apoi spre tovarăşii lui.

— Abandonaţi corabia! strigă el. Wilberforce! Hörst! Apa, priviţi! O, Dumnezeule, nu!

Apele luminoase ale râului se îngrămădiseră ca nişte metereze verzi; pereţii de apă se clătinau ameninţător în jurul corăbiei a cărei covertă se înclină în faţă, de parcă bătrânul râu era un monstru care se juca cu *Megaera,* ca o balenă cu o biată bărcuţă. Piraţii porniră la vale pe scânduri, alunecând şi venind de-a berbeleacul spre proră; apa se despică – era ca o rană – şi trase vasul în îmbrăţişarea ei, făcându-l să trosnească din toate încheieturile; îi trânti jos pe piraţi, care se chinuiau acum să se caţere pe parapet, dând uitării planurile de brigandaj, într-o învălmăşeală cumplită de capete, mâini şi picioare, săbii şi pumnale, bâte şi pistoale; după ce *Megaera* începu să se legene cu putere, grămada enormă de oameni cuprinşi de panică se răsturnă peste bord.

Jgheabul din mijlocul apei se adânci şi se auzi un zgomot asurzitor care umplu aerul: lumina verde zvâcni înfiorată în jurul vasului care se întoarse brusc, fără noimă; parâmele plesniră ca nişte simple aţe şi corabia părea acum un scrânciob care a luat-o razna – când sus, când jos – prins într-o vâltoare fatală. Râul era tot un vârtej care sorbea corabia în adânc. Catargele zvâcniră ca nişte degete înnebunite spre cerul gol, iar butoaiele

cu mangal din burta vasului se făcură ţăndări. *Megaera* se răsuci ca un titirez pe măsură ce râul o înghiţea câte puţin, bulboana se roti mai repede şi, după ce aerul din cale ieşi la suprafaţă cu o răbufnire teribilă, corabia alunecă cu o ultimă zvâcnire sub apă. În urma ei un vaiet prelung, un scrâşnet de scânduri chinuite acoperi pentru câteva clipe bolboroseala apei, ca şi cum corabia nu era încă moartă. Apoi zgomotul încetă. O frântură de secundă apele rămaseră calme înainte ca vasul să fie înghiţit cu totul şi curenţii din adânc să se învolbureze din nou.

De pe chei, Peter Rathkael-Herbert privi alături de piraţi cum şi corabia lor se răsuceşte şi apoi se înfige cu prora în vâltoare. Pe fundul râului se căscase o gaură uriaşă, o gură monstruoasă şi flămândă care înghiţea corăbii.

Ce puteau să facă? Rămaseră tăcuţi pe chei, spectatori neputincioşi ai catastrofei: venise rândul bătrânei lor corăbii să fie azvârlită în sus pentru a cădea cu pupa în apele verzi care se închiseră în jurul ei, înghiţind-o.

Şi iarăşi un moment de acalmie, urmat de trosnetul lemnului făcut ţăndări, după care *Tisiphone*, aflată mai încolo, se aruncă după suratele ei ca o vită nebună. Sorbul o înghiţi şi pe ea, trăgând în jos şi mai mult din covorul de alge îndrăgostite. Poate că s-au dus de bunăvoie după corabie ca nişte îndrăgostiţi înflăcăraţi, ducând şi celorlalte torţa de verde-învăpăiat de care vor avea nevoie. Veninul şerpilor nu ar fi fost de-ajuns pentru răzbunarea săvârşită de aceste Furii[113].

Ultimele râuleţe fosforescente dispărură din vedere. Apele erau din nou negre şi bulboana se potoli; îi luară locul mici vârtejuri, apoi nişte simple cercuri, până când râul îşi reluă cursul domol, mohorât şi vâscos, sub ochii piraţilor cărora nu le venea încă să creadă că ceea ce se-ntâmplă era adevărat: Peter Rathkael-Herbert, Wilberforce van Clam, Amilcar Buscallopet,

Heinrich Winkell, „Zveltul” Jim Pett, Wilkins „Stridie”, Lobs şi Oiß de Vin, şi restul echipajului cărunt şi plin de podagră de pe *Inima luminii.*

Hörst se întoarse spre Wilberforce.

— Şi-acum?

— ’Straordinar, exclamă Guardian de la postul său, fereastra dinspre răsărit a „Cuibului de cioară”. De când sunt, niciodată nu...

— ...Am văzut ceva asemănător în Strâmtoarea Malacca, i se alătură căpitanul Roy. S-a dovedit a fi...

Fraza rămase suspendată. Cocoţat pe dulapul cu hărţi de lângă fereastra dinspre nord, căpitanul se aplecă deodată în faţă.

— Ce? Ce s-a dovedit a fi?

Dar Roy nu îl auzi. Privea spre pasajul scurt ce lega docurile de Thames Street.

— Îţi aduci aminte de Mâncătorul-de-Pietre, Eben?

— Cum? Mâncătorul-de-Pietre de la...?

— În seara aia, când oamenii lui Sir John au făcut o razie la...

— A, da! Fireşte.

— Afurisitul ăla mic s-a strecurat din mijlocul învălmăşelii, îţi aminteşti? Şi înainte să se năpustească pe scări, i-a făcut semn tânărului Lemprière.

Eben nu uitase; nu uitase nici promisiunea grăbită făcută lui Lemprière chiar în odaia aceasta ori bănuielile sale că alianţa dintre cei doi se lărgise în noaptea aceea ca să-i cuprindă şi pe aghiotantul lui Farina, apoi pe Farina şi Dumnezeu ştie pe cine altcineva. Poate chiar Mulţimea. Da, poate că şi Mulţimea, dacă s-ar ajunge până acolo, cu siguranţă însă că şi pe *acest* individ care se îndrepta spre piraţii de pe chei în fruntea unei cete (patruzeci? cincizeci?) ce mergea fără chef în urma lui. Iată, era şi *Vendragon,* bine legată, nepăsătoare la asaltul de mai dinainte al râului, întărindu-i

promisiunea. Îşi mai aducea Eben aminte? Fireşte că da.

— Stoltz, spuse el.

Roy dădu din cap atoateştiutor şi se gândi o clipă.

— Aşadar, unde-i Farina?

Şi acum?

— O să ne apărăm, spuse Wilberforce.

Capul lui Hörst se răsuci spre spate, văzând ceata de bătăuşi. Acum o luaseră la pas, ţinând nişte pari în mână. În fruntea lor mergea şeful bandei, care se tot uita nervos peste umăr, de parcă voia să fie sigur că întreaga ceată pe care o încropise acum o jumătate de oră se mai afla încă în putere, în formă şi, mai ales, în formaţie. Stoltz.

— Doi la unul, nu prea avem sorţi de izbândă, Wilberforce, murmură Hörst care îşi scoase sabia şi îşi îndreptă legătura de la gât. „Măcar de-am fi avut un ochi acoperit", îşi zise în sinea lui; simţi un junghi în spate şi tresări de durere.

Lobs şi Oiß de Vin împărţiră o pereche de pistoale; mai încolo Peter Rathkael-Herbert se răfuia fără tragere de inimă cu un rival imaginar. Fandă cu piciorul înainte, mult mai bine de data aceasta, şi se întoarse spre Wilberforce aşteptând laude, dar acesta nu-i dădu nicio atenţie. Ca de altfel nici Hörst, nici măcar gloata pestriţă care se retrăsese la o aruncătură de băţ pe un aliniament ordonat, cu parii perfect cumpăniţi în mâini.

— *Nu arată* a fi din miliţia populară, murmură Amilcar. Nu crezi c-ar trebui să parlamentăm un pic? Hei, Wilberforce!

Dar Wilberforce se uita în lungul cheiului la corabia aflată dincolo de danele unde fuseseră ancorate până nu de mult *Tisiphone, Megaera* şi

Alecto şi care, dacă vârtejul n-ar fi încetat, ar fi împărtăşit fără îndoială soarta nefericitului trio.

Tulburat, Wilberforce se îndepărtă de ceata de scandalagii; mânat de curiozitate, se duse glonţ spre corabia care adăsta cuminte în apă. „Nu se poate", îşi zise. Trupa lui Stoltz mai făcu un pas şi ridică parii gata să lovească. Peter Rathkael-Herbert ochi o sabie de bordaj grozavă. „*Ea e*", îşi spuse în sinea sa Wilberforce. Îşi întoarse privirile către oamenii săi şi văzu un ins solid însoţit de unul aproape pitic (fiindcă n-avea picioare?) care venea grăbit pe chei ca să cadă în spatele bătăuşilor aflaţi tot în poziţie de luptă, ca şi piraţii; „într-adevăr, n-are picioare", se lămuri el chiar în clipa când prima sabie flutură în aer: se mai uită o dată şi văzu numele afurisitei de corăbii scris mare la proră.

— E blestemata de *Vendragon*! tună el, dar nimeni nu-l auzi, nici Hörst, Amilcar sau internunţiul, nici Stoltz şi ai lui, nici măcar căpitanul care venea grăbit, poticnindu-se din când în când pe chei (cu toate că identificarea vasului pe care Eben a promis, chiar dacă fără tragere de inimă, să-l apere este negreşit pricina acestei grabe), pentru că în clipa aceea pământul se cutremură şi un bubuit infernal explodă în aer. Toţi ca unul îşi pironiră ochii pe apele râului care se deschise larg, ca şi cum Charybda[114], după ce înghiţise corăbiile, căuta acum să le scuipe afară.

Iubire, o iubire disperată. De trei ori auzi Lemprière scrâşnetul chinuitelor corăbii spintecate de stânca adamantină şi tot de trei ori auzi apele potolindu-se, apoi umflându-se în tunel. Escorta vâscoasă de alge încercase zadarnic să apere fiinţa iubită de aflorimentele crestate ale Uriaşului şi de

stipelele zimţate care îi sfâşiau şi zdrobeau trupul în acea coborâre infernală. Apele otrăvite crescură şi la lumina lor puternică îl văzu pe viconte căţărându-se pe scară, o maşină de oţel înfăşurată în carne, mârâind şi răcnind în urma lor.

— Mai repede! strigă el către Juliette care obosise şi înainta mai greu.

Urcaseră mai bine de o sută de picioare. Lemprière simţea că îi ard plămânii, mâinile îi amorţeau pe fiecare nouă treaptă, zgomotul apei îi umplea urechile. Deasupra lui scara se pierdea în întunericul negru ca smoala. Privi în jos şi văzu cum apele se umflă din nou în susul puţului, şi îl acoperă pe viconte; strălucirea lor veninoasă se înălţase până aproape de fata care se chinuia câteva trepte mai jos. Rămâneau în urmă, în timp ce vicontele se apropia tot mai mult de ei, ca o nălucă verde lucind sub apă. Pe Juliette începeau s-o părăsească puterile.

— Nu mai e mult! gâfâi ea.

Lemprière se aplecă şi îi simţi mâna apucându-l de braţ. O trase în sus ca pe o păpuşă de cârpă; muşchii se răzvrătiră, nu se mai simţea în stare să prindă treptele, fiecare i se părea un munte în urcuşul spre vârf. Vicontele era aproape. Lemprière abia dacă mai îndrăznea să privească în jos, fiecare treaptă îl obosea peste măsură şi îi spunea: opreşte-te, răsuflă adânc, odihneşte-te, dormi...; un fel de transă dureroasă; sus, din nou, haide... Deodată mâinile dădură de hârtii şi pământ uscat. Ajunsese la capăt. Deasupra capului se desluşea un grilaj; păşi peste marginea puţului şi se aplecă s-o tragă pe Juliette. Se uitară în jos, văzură apele înălţându-se şi pe viconte urcând neobosit. Săltară amândoi grilajul până când balamalele greoaie gemură, şi acesta căzu cu zgomot peste deschizătură. Juliette se prăbuşi în genunchi.

Lemprière fugi repede în beci. Zări uşa în care lovise înciudat şi alături uşiţa pe care o deschisese împreună cu Theobald. Acum aceasta

era blocată de o stivă de cărţulii, pamfletele lui François; împinse stiva la o parte cu piciorul ca să ajungă la uşă. La început a crezut că este încuiată, o mai izbi o dată furios cu cizma, uşa veche scrâşni din încheieturi şi în cele din urmă se deschise. Apa creştea în urma lui.

Printre zăbrelele grilajului, Juliette văzu apărând de dedesubt chipul vicontelui. Urca din ce în ce mai repede, dar apa îi ajunsese deja la glezne. Juliette îl privi liniştită cum înaintează, apoi, când mai avea puţin până la suprafaţă, se ridică în picioare şi se lăsă cu toată greutatea pe grilaj. Silueta întunecată de dedesubt urcă spre ultimele trepte. Mâinile vicontelui se încleştară pe zăbrele. Apa îi cuprinsese mijlocul. Împinse o dată în sus şi grilajul gemu; încă o dată, dar nu-l clinti. Faţa încordată i se lipi de zăbrele. Apele creşteau mai încet acum. Ochii lui îi găsiră privirea printre gratiile cuştii.

— Vrei să-ţi omori tatăl? întrebă el pe un ton aproape de reproş. Tatăl tău bun?

Chipul dispăru pentru o clipă, apoi reapăru.

— Nu eşti tatăl meu, răspunse ea sec, privindu-l de sus.

Apa se apropia încet de pieptul vicontelui. Când ajunse la gât, stăpânirea de sine păru să-l părăsească.

— Ajută-mă, şopti.

Juliette îngenunche repede.

— Spune-mi, şuieră ea. Numele. Spune-mi numele tatălui meu.

— Ţi-l spun; vino mai aproape, te rog. Să-ţi spun...

Vrând s-o ajungă, mâinile i se zbătură printre gratii. Înghiţi, încercă să rostească ceva, apoi îi şopti ceva fetei la ureche.

Lemprière o auzi strigând:

— Nu! Minţi!

Alergă spre grilaj, dar Juliette se ridică împleticindu-se şi fugi spre uşă. Apa scălda acum

zăbrelele şi faţa schimonosită a vicontelui lipită de ele, cu gura căscată ca a unui peşte se chinuia să soarbă aer; apa crescu neînduplecată, astupându-i gura, ochii, nasul. Lemprière văzu trupul vicontelui desprinzându-se şi căzând ca un pietroi în puţul plin de apă până când dispăru înghiţit de umorile negre ale Uriaşului.

Se întoarse şi ieşi din beci; se uită în dreapta şi în stânga printre stâlpii de hârtie din arhivă şi era gata să strige, când auzi uşa trântindu-se în celălalt capăt al sălii.

— Juliette? o chemă el. Juliette!

Se năpusti în bezna arhivei, dar fata se topise. Fugise iarăşi de el. De ce?

De trei ori auzi Jaques apele oprindu-se şi tot de trei ori se gândi că poate o să scape fără să se înece. Crezu că mai are timp să o găsească, să ajungă la corabie, să scape, să trăiască. Dar, de fiecare dată apele au crescut din nou, un vuiet surd care se rostogolea inevitabil prin grote spre el, zdrobind deşartele-i speranţe de zidul dur al realităţii. N-o să-i mai găsească, nici pe ea, nici pe băiat. Vicontele, în schimb, o să dea de amândoi. Cine ştie, poate că-i va cruţa, sau poate că le va îndruga propria lui plăsmuire cu atâta convingere, încât ei îl vor crede. Toţi căzuseră în plasă. Până şi Charles.

Jaques abia dacă simţise tăişul pumnalului, abia dacă tresărise când Le Mara îl înfipsese până în plăsele. Acum avea un ciob de gheaţă în lungul spinării. Se aplecă şi simţi mânerul izbindu-se de speteaza scaunului care îl ţinea prizonier. De la brâu în jos nu mai simţea nimic. Capul lui Boffe mai zvâcni o dată pe tăblia mesei, lângă el. Şeful mormăia în jilţul lui. În spate, Monopole şi Antithe

încremeniseră ca nişte statui. Vaucanson se dusese la ei, meşterise ceva înăuntru şi îi stricase. Vaucanson fugise apoi, dar ei rămaseră să aştepte, în timp ce Juliette şi băiatul acela fugeau poticnindu-se prin tuneluri, urmăriţi de vicontele care le flutura minciuna deasupra speranţelor lor ca pe un ciomag. Taţi şi presupuşi taţi. Ah, nu mai avusese timp.

Stomacul îi tresăltă şi simţi un alt val de sânge urcând spre gură. Dintr-o clipă în alta tovarăşii lor vor da uşa de perete pentru a-l scăpa de acolo, ca nişte îngeri ai iertării, ai izbăvirii, aşa cum o făcuseră şi în noaptea când începuse minciuna. După un timp îşi înăbuşi teama: vor veni aşa cum au făcut-o şi mai înainte. Sau băiatul! Da, se va întoarce să-l ajute pe bătrânul Jaques, pe vechiul prieten al tatălui lui, aşa cum ar fi făcut Charles. Charles n-a vrut să-l părăsească. Cu bunul lui simţ, încăpăţânat, n-a voit să scape de îndatoririle lui; aşa ar fi trebuit să facă de la bun început când a primit scrisoarea şi când el, Jaques, i-a spus să nu-i dea nicio atenţie. Femeia voia bani şi atât, nu trebuia să-i dea nimic. A văzut minciuna rotunjindu-i pântecele, „Trimite-o înapoi nedeschisă” – îşi auzi sfatul dat cu multă convingere; poate că ar mai fi spus şi altele, dar Charles credea cu adevărat că acel copil era al lui, ca şi celelalte îndatoriri. Vicontele a plătit şi şi-a pus copoii să-i adulmece parfumul, iar aceştia s-au dus după dâra mirosului până la casa din Paris; acea casă cu ferestrele lucind roşii în ploaia care căzuse peste ei până când au intrat în vestibul şiroind de apă.

După doisprezece ani Casterleigh o găsi, o modelă după chipul dorit de el şi le-o înfăţişă chiar aici, în această sală: bastarda lui Lemprière, pe care vicontele o va folosi şi împotriva tatălui, şi împotriva fiului. Încântarea pe care o simţise la gândul reuşitei, al triunghiului pe care urmau să-l alcătuiască... Ar fi putut să spună adevărul de

atunci, dar păstrase tăcere, gândindu-se la noaptea când îşi găsiseră adăpost în Rue Boucher des Deux Boles, în Vila Roşie; noaptea în care plouase...

Terminaseră cu indianul. Vaucanson îl legase deja în trăsură. Afară ploaia şiroia, ca şi apele aici, înăuntru lumânările ardeau lângă femeile care se unduiau ca nişte iele amăgitoare, rotindu-se în jurul lui pline de podoabele ce luceau pe degete şi la gât. Era în zori. Urcase scările în căutarea lui Charles. În faţa unei uşi se auzise primul fâsâit. Deschisese uşile pe rând şi aruncase o privire înăuntru după prietenul lui, când auzi un alt fâlfâit, dar mai puternic. Simţi sângele urcându-i spre gură. Lumânările ardeau lângă el. Femeia stătea dreaptă în mijlocul neorânduielii de pe pat; un bărbat zăcea prăbuşit lângă ea – Charles, pierdut pentru lume din pricina băuturii. Odaia devenise roşie. Îşi simţea capul învârtindu-se. Femeia se mişcă uşor; îi spunea ceva, dar ploaia răpăia prea tare, ca şi vuietul apei din faţa uşii. Cearşaful cu care se acoperise îi căzu la picioare. Charles tresări în somn, şi ea îl privi cu dispreţ. Trupul ei era roşu, ca şi al lui, ca şi cum casa întreagă luase foc în jurul lor. Picioarele ei se desfăcură ca o invitaţie. Pe tavan văzu un vârtej negru, nişte pleoape trase înapoi, şi deodată un chip întunecat se aplecă deasupra lui. Un chip înnegrit de fum. Uşa se trânti de perete. Charles se răsuci lângă el. Un chip de copil ce îşi mişca buzele arse şi clipea în spatele pleoapelor cojite, dar nu acolo, în dormitor, ci aici, în uşa sălii de piatră.

I se păru că timpul îngheţat în spatele amintirilor din dormitor se topise şi se năpustea acum spre el, o dată cu uşa care căzu la pământ, făcându-se ţăndări. Printre sfărâmături zări o făptură. Urletul apei explodă în aceeaşi clipă peste capul lui Jaques. Sângele îi umplu ochii de roşu; torentul furios din spatele uşii strălucea de un verde luminos care spălă pojghiţa stacojie, aşa că putu să vadă cele trei corăbii sfârtecate, azvârlite

de colo-colo de şuvoiul ce se tot umfla. Făptura din dreptul uşii îşi întoarse faţa arsă de foc – îngerul răzbunării; îl auzi în gând şoptindu-i lucruri pe care amândoi le ştiau demult. Corăbiile se izbeau una de alta; în cele din urmă carenele se despicară şi vărsară încărcătura, butoaiele cu pucioasă şi mangal plesniră şi sloboziră în aer pudra înecăcioasă care se înălţă ca un nor în jurul corăbiilor martirizate, împlinindu-şi rostul. Îngerul răzbunării se întoarse acum spre el şi Jaques îl văzu cum îngenunchează în faţa lui. Părea că îi vorbeşte, dar cuvintele se pierdeau în cacofonia de pocnete şi printre bătăile inimii lui Jaques. Se sufoca, se zbătea, dar ştia că se îneacă – murea şi nimeni nu-i mai venea în ajutor. Lumina părea că se stinge. Juliette? Nu, o pierduse de acum. Îngerul se ridicase în picioare şi, în timp ce smulgea lampa din perete, gura şefului se deschise, ca pentru a-i vorbi. Mari fâşii galbene şi cenuşii, norii de pulbere se îngroşau inflamabili de la un capăt la altul, aşteptând doar o scânteie. *Tisiphone, Megaera, Alecto*: bune acum doar ca lemn de foc. Jaques înghiţi lacom, dar în loc de aer simţi doar sânge. Îngerul negru se întoarse cu un zâmbet de copil luminându-i chipul. Şeful strigă, dar cuvintele nu mai ajunseră la el. Făptura neagră se răsuci. Jaques o văzu cum îşi duce mâna la spate şi apoi azvârle sfeşnicul cu cele opt lumânări aprinse în inima pulberii.

Maşinăria Europei este tot mai incoerentă. Mesaje identice asaltează supapele, copii decalate care se suprapun pe buclele de control în orbite descendente. Congruenţa este inexactă, semnalul cândva puternic se descompune. Luminile de semnalizare pulsează pe colinele din nordul cetăţii

La Rochelle, dar direcţia este deviată cu câteva fracţiuni de grad, iar rezultatul în această seară este o variantă oblică pe străzile Londrei. La Operă, amatorii de muzică ghinionişti îl aşteaptă pe Marchesi cu urechi flămânde. Pe chei se restabilesc relaţiile diplomatice; malaria piraţilor şi febra lui Stoltz se încrucişează pentru a da naştere unui nou parazit şi mai rezistent. Vectorii subterani sunt divergenţi şi nu convergenţi, aşa cum ar trebui. Totul merge anapoda. Asasinii se îndepărtează în întuneric, luând-o spre apus, fiecare acţiune întâlnindu-şi reacţiunea. Vicontele este mort deja. Lemprière aleargă prin coridoarele pline de ecouri după iubirea lui pierdută, urcă şi apoi iese în afara circuitelor îngropate care încă mai zumzăie, pe când corăbiile îşi amestecă încărcăturile, iar jucătorul atotcunoscător, care corespunde cel mai bine unui observator perfect, apucă lampa aşteptând să trimită semnalul sus, pentru a face legătura între cele două ordini de lucruri şi a-l ocoli pe cel mai mare dintre jucători. La sute de picioare deasupra acestei scântei de aprindere, încărcătura aşteaptă să explodeze. Mulţimea este adunată în Leadenhall Street.

Căldura toridă a zilei trecute în care s-a acumulat întreaga arşiţă a verii a răscopt pământul negru şi gras. Râul revărsat a umplut crăpăturile pământului ars de secetă, iar mâlul îmbibat de apă fierbe şi se îngroaşă, devenind un terci acoperit de spumă ce cristalizează sub soarele arzător. Un întins *salpeterflöz*[115] galben-cafeniu aşteaptă elementele ordinare, sulf şi mangal, ca să formeze amestecul exact. Proporţiile variază în sus şi în jos; mici armate, tunuri şi pulberi se rânduiesc în proporţiile salpetrului, sulfului şi mangalului – 75:10:15, apropiindu-se de magicul raport – 75:12:13, în care compuşii şi elementele se pot recombina şi separa. Pulberea este uscată ca iasca, amestecul este aproape gata. În măruntaiele Uriaşului flacăra, aprinsă deja, aşteaptă deasupra

fitilului. O uriaşă mină de praf de puşcă se întinde sub oraş şi poate că oraşul ştie deja, deoarece clădirile se golesc şi străzile se umplu de refugiaţi ai vechii ordini în căutarea celei noi. Străduţele şi aleile se contractă şi se dilată, de parcă intestinele monstrului de dedesubt au prins viaţă şi au străpuns pielea împietrită, formând un exoschelet pe suprafaţa mobilă de deasupra. Trupurile înghesuite aglomerează canalele oraşului; după atâta beznă, lumina torţelor i se pare lui Lemprière de un roşu-orbitor în clipa în care năvăleşte în scenă şi coboară în fugă treptele Companiei Indiilor de Răsărit; îşi croieşte drum prin mulţimea din Leadenhall Street şi-i îmbrânceşte în lături pe răsculaţi, căutând-o disperat, căci iarăşi a pierdut-o; acum strigă: „Juliette! Juliette!", dar ea nu-l aude, s-a dus; nu întâlneşte decât nişte răzvrătiţi grosolani.

Galbene şi portocalii în lumina torţelor, mereu alte feţe de bărbaţi apar pe străzi şi se pierd apoi din vedere; lumea priveşte spre aprozii speriaţi şi spre miliţia populară care o înfruntă în celălalt capăt al străzii, de la o distanţă la care sunt în siguranţă. Până acum, gloata este un monstru toropit care încă îşi digeră părerile, numai că în capul acoperit de solzi al hidrei se află Farina. În timp ce vorbeşte mulţimii, părul îi flutură în vântul fierbinte ce se înteţeşte.

Lemprière îşi face loc cu coatele prin trupul apatic al acestei creaturi, primind înjurături şi ghionturi; îşi întinde gâtul să vadă mai bine şi îi strigă numele. În jurul lui, mulţimea începe să murmure şi să se pună în mişcare. Unii strigă, alţii tac din pricina gândurilor care-i cotropesc. Farina arată cu mâna. Starea de spirit a gloatei se schimbă văzând cu ochii. Lemprière se uită în jur, trecându-şi privirile grăbite peste chipurile care urmăresc ce se întâmplă acolo în faţă: patru bărbaţi se apleacă să ridice ceva. Atenţia mulţimii se concentrează asupra acestora, dorinţele ei coagulându-se în jurul

noului spectacol. Lemprière priveşte peste capetele zburlite la cei patru care duc lucrul acela de care s-a temut cândva, la care s-a gândit de atunci întruna şi de care se teme şi acum. Să fie oare cu putinţă?

Glasul lui Farina se ridică deasupra mulţimii, acoperind şuierul vântului.

— ...iată ce ţin ei ascuns ca să nu ne facem dreptate!

Mulţimea este toată numai ochi când cei patru ridică povara.

Într-adevăr, îşi zice Lemprière ca în transă. O parte din coşmarul lui îl înfruntă încă o dată, ciotul acela obscen din gură este tot la locul lui, rochia albastră zdrenţuită flutură fâşii-fâşii. Aerul este greu de mirosul putreziciunii şi tânărul se vede iarăşi în grădina familiei De Vere, cu ochii pironiţi în groapă, aşa cum ochii moartei par pironiţi acum asupra sa, dar numai pentru o clipă.

Sub picioarele lui, sub picioarele tuturor, se aude un huruit înfundat. Pământul se cutremură. Lemprière priveşte în jur cuprins de panică. Vuietul surd creşte întruna, până când nu mai este zgomot, ci forţă. Apoi, în spatele lui, de undeva din adânc, explozia erupe cu toată puterea.

Aşadar începe, îşi spuse Sir John înconjurat de lucirea mohorâtă a bronzului şi a mobilei lăcuite din Biroul de Instrucţie de pe Bow Street.

— Înarmaţi-vă, îi îndemnă el pe aprozi pe un ton care le insufla în acelaşi timp grabă şi calm. Miliţia populară ni se va alătura pe Fleet.

Băiatul care îl călăuzea se foi lângă el. Aprozii asudau nervoşi în tunicile lor. Le simţea mirosul. Toată ziua primise rapoarte despre mulţimea care se adună în partea de est a oraşului. Bătea un vânt fierbinte şi străzile erau ciudat de

tăcute. Sir John se gândi la vechiul lui adversar. Băiatul se mişcă din nou, făcând lanţul să se smucească. Farina.

— Înainte! porunci el şi îi auzi pe aprozi punându-se supuşi în mişcare ca să-l însoţească la luptă.

Mergea în fruntea lor, ducându-şi oastea simbolică din Bow Street spre est peste Drury Lane, apoi peste Lincoln's Inn Fields, pe lângă Portugal Row în Cursitor Street. Băiatul mergea la o lungime de lanţ în faţa lui, în timp ce aprozii tropăiau în ariergardă. Când ajunseră pe Fleet, miliţia populară se alătură acestei cete care mărşălui ceva mai încrezătoare pe Ellarden Street spre zidul de nord de la Saint Paul's, apoi pe Cheapside spre Cornhill. Pe străzi nu e nici ţipenie, după spusele băiatului care comentează la fiecare pas. Sir John se simte îmbărbătat.

— Miliţia din spatele nostru, se adresează el călăuzei, numără cumva o mie de oameni?

— O mie, S'John? Nu's prea grozav la numărătoare, domnule. Nu ştiu ce-i o mie, domnule.

— Atunci, mai multe sute? Câteva sute la un loc, înţelegi, băiete?

— A, la sute mă pricep, domnule. Numa' la mii nu-s bun. Să mă uit domnule.

Sir John simţi lanţul tresărind.

— Da, cred că da, domnule.

— Câteva sute?

— Aproape o sută, domnule. Poa' să fie şi ceva mai puţin. E de-ajuns să-l dăm gata pe Farina, nu-i aşa, domnule?

— Da! strigă Sir John, dar în sinea sa zicându-şi nu, de o mie de ori nu.

După această izbucnire băiatul amuţeşte. Lanţul din mână e îngrozitor de greu şi vântul este împotriva lui, suflându-i cu putere în faţă.

Băiatul rămâne tăcut un timp. Apoi prinde viaţă din nou.

— Uite-i domnule! Drept înainte, domnule!

— Opriţi! Sir John ridică braţul în faţa aprozilor. În formaţie!

Auzi tropăitul nervos al cizmelor milităreşti. Atât de puţini, îşi zise. Prea puţini.

— Lasă-mă să ghicesc, se aplecă el conspirativ spre băiat, răsculaţii ăştia sunt, să zicem, cu sutele?

— Sute domnule? O, da, multe sute, aş zice, domnule. Mai degrabă mii...

Sir John aude oamenii agitându-se: cei din faţă scot un murmur prelung, cei din spate foindu-se înspăimântaţi o dată cu miliţienii a căror hotărâre începe să se topească.

— Staţi pe loc! strigă el peste umăr, dar ştie deja că e prea târziu.

De câteva luni era deja târziu. Aude glasul lui Farina purtat dinspre Leadenhall Street de vântul care se stârni din nou.

— ...iată ce ţin ei ascuns ca să nu ne facem dreptate!

Sir John se gândeşte la ascunzători, lucruri dorite cu pioşenie, lucruri ascunse; se gândeşte la Rudge. Băiatul îi spune:

— Acu' ridică ceva de jos, domnule!

Sir John ştie ce a dezgropat Farina ca să întărâte mulţimea. Henry a amuţit înlăuntrul lui; lanţul zornăie când băiatul îi povesteşte:

— Uite c-au pus mâna pe ea, Sir John. Femeia de care tot vorbeai matale, aia moartă...

Sir John ştie deja: cu ochii minţii vede rochia albastră, carnea învineţită pe care nici măcar cele mai reci şi adânci cripte ale lui Rudge n-au împiedicat-o să putrezească şi ochii iscoditori ai duşmanului său, Farina. O ridică deasupra capetelor ca pe un totem, cu căluşul propriilor lor resentimente ţinute în frâu. O nelegiuire pe care o înţeleg până şi ei.

— Ridicaţi arm'! comandă el pe un ton stentorian şi îşi ciuleşte urechile, să audă foşnetul

uniformelor scrobite, respiraţia scurtă, ţăcănitul muschetelor armate.

Dar zgomotele pe care le aşteaptă sunt înăbuşite de un altul. Un huruit surd de dedesubt. Pietrele de sub tălpi par să se unduiască în clipa în care explozia sfârtecă strada undeva înaintea lui. Auzi cum cade apă pe pământ; apoi linişte.

— Arma la ochi!

Vocea lui i se pare seacă şi îndepărtată după vacarmul exploziei. Se opreşte o clipă, şi îşi închipuie muschetele în poziţie de tragere; apoi dă ordinul:

— Foc!

Linişte.

Tresare, de parcă armele au bubuit cu adevărat. Dă să se întoarcă, dar se stăpâneşte când aude glasul băiatului:

— Vin spre noi, Sir John.

— Foc! comandă el încă o dată.

Iarăşi linişte. Sir John simte cum panica îşi înfige ghearele în stomac. Trage de lanţul care nu i se pare prea întins. Aude paşi, mii şi mii de paşi venind spre el. Dintr-odată este un bătrân orb şi gras. Departe de casă. Singur. Un zgomot slab alături.

— Băiete?

— Aici sunt, Sir John.

— Eşti băiat bun. Tu, tu ţi-ai scos zgarda?

— Eu, Sir John.

Le aude vocile, târşâitul picioarelor care se apropie.

— Suntem singuri, băiete?

— Oamenii matale au tulit-o, Sir John.

Singur.

— Ăilalţi sunt aşa de aproape, Sir John...

Aproape. Ceilalţi. A pierdut, a câştigat Farina.

— Nu mă lăsa aici, şopteşte el.

Aşteaptă.

— Băiete?

Tăcere.

— Băiete! Unde te-ai...
Cineva îi ia din mână capătul liber al lanţului.
— Nu te nelinişti, Sir John.

Când leşul a fost arătat mulţimii vântul a purtat duhoarea de hoit de-a lungul străzii. În spatele lui un glas de femeie a ţipat „Bet!” şi cei din jurul ei s-au dat la o parte când s-a prăbuşit la pământ. L-a văzut pe Farina cerând dreptate, cu faţa în bătaia vântului. Tunicile stacojii dispărură, lăsându-l singur pe Sir John. Pământul se clătină şi se cutremură, apoi se crăpă în două când Furiile din adânc se răzbunară.

Aşteptarea a fost prea lungă, prea înceată în aceşti ani de după La Rochelle, şi forţa ei nebănuită are nevoie de falii şi fisuri, are nevoie să iasă acum în arenă.

Când detunătura din adânc despică pământul, o rană uriaşă se căscă pe Leadenhall Street, de-a lungul ei. Mulţimea se despică într-o parte şi în alta; fisura se întindea spre Farina care îşi ridică braţele ca o sfidare. Colţii sfâşiară strada, crăpătura se lungi şi se lăţi, gata să-l înghită cu totul, dar el rămâne nemişcat, mândru, părăsit şi osândit... Dar nu. Fisura se opreşte la o palmă de cel care o înfruntase sfidător. Farina este dintr-o dată învingătorul, conducătorul, vindecătorul – toate acestea şi altele încă; mulţimea începe să înainteze puţin câte puţin; oamenii îşi vin în fire şi aprind din nou torţele stinse de valul de apă. Acum îl urmează cu toţii, până şi Lemprière, chiar dacă din cu totul alte motive. Sir John se furişează pe o străduţă lăturalnică tras de capătul unei sfori de un băieţel. Gloata mai face un pas, prinde curaj şi se repede spre şeful ei care strigă: „La Operă!”

Lemprière este târât spre vest de valul furios ce porneşte pe urmele miliţiei populare.

Pe margini, haimanalele şi nehotărâţii păşesc pe lângă şanţul umplut cu apă ce taie Leadenhall Street în lung. Strada este acum pustie. Apa clipoceşte în despicătură. Forţa exploziei a înălţat strada de-o parte şi de alta a fisurii, ca un mal. Bule de aer ciudate se ridică la suprafaţă, şi vântul încreţeşte apa care pare neliniştită acum. Lichidul parcă fierbe. Din adâncul apei se înalţă răsucindu-se o formă întunecată ce se agaţă, apoi se desprinde de marginile ştirbe ale fisurii. Trupul fără viaţă este neted şi lucios; braţele i se mişcă uşor. Pe stradă e linişte. În apropiere se desluşeşte clădirea Companiei. Apele se tulbură pentru a doua oară. Ceva mai încolo apare un al doilea trup. Pentru o clipă pare suspendat în apă, apoi îşi înalţă capul şi scoate braţele afară.

Nu i-a venit să creadă că într-o frântură de secundă dilatarea incomensurabilă a flăcării de lumânare poate să semene cu iadul, iar căldura arzătoare, cu suflul negru al exploziei; corăbiile au strălucit ca nişte luceferi şi s-au prăbuşit peste sală într-un amestec de lemn, apă şi carne. *La revedere, şefule*. Teama lui mai veche se luă la întrecere cu flăcările, dar ele câştigară, ca de fiecare dată. Jilţul era numai fărâme, iar sala tronului, nimicită. Din şef rămăsese doar carne zdrobită, se sfârşise. Pământul şi stâncile erau cununa de lauri a biruinţei lui, iar urcuşul spre cerul de deasupra, marşul lui triumfal printre stafiile din La Rochelle ce îl aplaudau. Pământul se desfăcu, iar cerul de deasupra era al lui. De ce-ar mai zăbovi acum? De ce să mai şovăie între văzduh şi apă? Focurile erau stinse şi ţipetele celor arşi de vii erau şoapte care îi

spuneau să se înalţe şi să plece, să li se alăture în sfârşit. De ce, atunci, s-ar mai gândi la Lemprière?

Iese din apă. Capul bărbatului saltă uşor pe valuri. Recunoaşte trupul tovarăşului său cu care a străbătut grosimea pământului. Apele însă se trag acum înapoi, scurgându-se repede. O lună gheboşată atârnă pe cer. Zăreşte chipul lui Jaques, o altă lună ce îl priveşte din apa întunecată şi o pală de argint în jurul lui; apoi aceste semnale dispar şi ele, în timp ce leşul se scufundă în hăul apelor.

Mirosurile de fum, de torţe, de ceară, năduşeală şi aţâţare, *sudor anglicus*[116], însoţesc mulţimea care se îndreaptă spre apus pe urmele miliţiei populare. Pe drum, grămezile de paie, copaci uscaţi şi alte resturi deshidratate trosnesc cu flăcări misterioase pentru că incendiatorii de stoguri frustraţi au venit de prin sate să facă din învelişul de piatră *rus in urbe*[117]. Cete de copii ai nimănui aleargă printre ei ţipând. Ţesătorii de cânepă şi minerii de la băile de aramă, lăsaţi pe drumuri de prăbuşirea pieţei pentru produsele lor, agită nişte steaguri. Bărbierii, ospătarii, pantofarii, dulgherii, croitorii, modistele, cusătoresele, şelarii, caretaşii, potcovarii, bucătarii, cofetarii şi vizitiii dau uitării rivalităţile mai vechi şi se regăsesc uniţi aici şi acum de lipsa slujbelor, stăpânii şi muşteriii lor fiind plecaţi la moşie pe timpul verii. Într-un fel, pentru spleen-ul lor stătut, clădirea Operei este în felul ei o ţintă irezistibilă, un simbol de lux al capriciilor stăpânilor.

Înconjurat de garda pretoriană a ţesătorilor de mătase, Farina conduce jacqueria la luptă. Şarlatanii şi pariorii de la tripouri îşi practică

meseria pe rupte, în timp ce mulţimea se scurge spre apus prin Fetteer Lane şi Lincoln's Inn Fields. Plăcintării şi vânzătorii ambulanţi de poşircă neagră trec printre coloanele în marş. Ba se găsesc şi peşti de vânzare. Urletele de mânie îndreptăţită şi înjurăturile se amestecă cu strigătele negustorilor şi toate la un loc se înalţă spre luna de pe cer. Lumina torţelor fulgeră pe ferestrele aşezate în zigzag. Balustradele sunt plăcile din fenakistoscop, amplasate de-a lungul drumul ca să numere zecile de mii de picioare. Patru milioane şi jumătate de pietre de caldarâm înregistrează târşâitul picioarelor disidente încălţate în botfori, saboţi, botine, iar harta pe care ar putea-o trasa ar acoperi întreaga Europă cu o reţea de linii şerpuite care ar converge spre Londra, până când oraşul ar dispărea cu totul sub liniile negre – o gură ce le soarbe spre centrul de cultură al lui Stalkart...

Apare şi Lemprière, cu mâini stângace şi picioare neîndemânatice, cu un cap mai înalt decât bărbaţii îndesaţi de lângă el. Vede mulţimea lăbărţându-se în urma lui, în timp ce avangarda se înşiră pe Fleet Street şi Strand, fluierând şi huiduind, strângând rândurile, aruncând câte o piatră după miliţia care a luat-o la fugă; partea călătoare a oraşului merge la război. La Charing Cross se răsfiră ca să pieptene labirintul de străduţe, apoi se reuneşte pentru a mărşălui in corpore spre Haymarket, unde iscoadele i-au văzut pe ultimii miliţieni dispărând într-o clădire impunătoare. Alianţele ad-hoc devin un singur compus, un aliaj iritant şi volatil. Lemprière simte trupurile ciocnindu-se şi răsucindu-se pe lângă el. Vrea să aibă o idee clară a ceea ce se petrece. Strigă iar numele ei, dar gloata se înghesuie în jurul Operei, bate cu pumnii şi cu picioarele în uşile care par baricadate pe dinăuntru. Din clădire răzbat nişte gemete vagi la care răspunde doar vântul antifonic. Pe trepte întreaga mulţime se desface într-un semicerc încordat. Lemprière

păşeşte în centru şi, din această perspectivă, scrutează mulţimea. Vede din ce în ce mai multe feţe ridicate, până când toţi ochii sunt aţintiţi spre acoperiş. Lemprière tocmai se întreabă de ce aceşti oameni trebuie să-şi îndrepte atenţia într-acolo, când, deodată, un trup îl izbeşte în spate, trântindu-l la pământ, şi îl ţintuieşte în loc cu o bufnitură buimăcitoare. Răsuflă greu şi priveşte în jur. Îl vede pe cel care l-a trântit privind drept înainte spre el. Atunci zâmbetul îi îngheaţă pe buze.

De sus, de pe acoperiş, ţestoasa cu tonajul ei strivitor rânjeşte prosteşte la această răsturnare grăbită a sorţii. Lemprière nici nu o bagă în seamă. Pe spatele lui zace un trup cu pieptul despicat sub forţa ciocnirii şi înăuntru se vede ceva inuman ce se mişcă: nişte mici pistoane ce zvâcnesc prin fâşiile de carne desprinse şi un mic romb de alamă prins în maşinăria făcută bucăţi. Tânărul se uită în jur, dar capetele din mulţime sunt încă răsturnate pe spate, în altă direcţie decât aceea în care se află el la pământ, privind spre acoperiş. De data aceasta se uită şi el.

De la intrarea în buretele de piatră din măruntaiele Uriaşului, acolo unde s-au încăierat lovind, parând, întorcând loviturile, Le Mara şi Nazim şi-au croit drum tot prin tuneluri şi galerii, de-a lungul unui vector subteran ce corespunde cu precizie înaintării mulţimii furioase aflate la sute de picioare deasupra. Cei doi se înfruntă în tăcere. Doar icnelile şi răsuflarea greoaie le trădează prezenţa. Sunt ca doi gândaci rivali, cu antenele încurcate şi picioruşele agitându-se în aer, încleştaţi într-o repetiţie sângeroasă a ritualului împerecherii, gata să cadă de pe piatră. Mişcările arcuite sunt un schimb rapid de fandări, fente şi

retrageri, în timpul cărora Nazim este împins şi mai mult înapoi de adversarul său neobosit. Lupta pare egală, dar nu este. Nazim răspunde o singură dată cu aceeaşi forţă, lăsându-se cu toată greutatea pe mâna în care asasinul ţine pumnalul. Braţul este rece şi dur ca metalul.

Rămâne uimit de puterea cu care este aruncat în lături ca o păpuşă de cârpă, dar se ridică şi se aruncă iar în luptă, căutând punctele slabe, greşelile, clipele de neatenţie ale duşmanului. Nu le găseşte, şi cei doi luptă mai departe. Vuietul apei din spate îi asurzeşte. Nu se scapă o clipă din ochi. Adversarul lui nu clipeşte, nu se împiedică şi înaintează cu fiecare pas, împingându-l tot mai înapoi.

În penumbra grozavei încleştări apar şi cele două stafii, Bahadur şi falsul Lemprière. Miniatura este un romb strâns cu ardoare în mână, contrabalansând pumnalul. Ochii ei albastru-cenuşii, zâmbetul blând... mama unui alt fiu. Cel adevărat a căzut răpus de mâna ce îl încolţeşte acum, iar înlocuitorul şi succesorul lui se află în el, ca într-un joc al umbrelor, ascunzându-se în spatele trupului lui în timp ce-şi schimbă locul şi se îndepărtează de asasin. Apare Bahadur, prezenţa care îi călăuzeşte mişcările, dascălul care îl învaţă în anii din copilărie: *aşa, da, acum înfige-l dintr-o parte...* Falsul Lemprière râde înfundat de ţopăielile lui, dându-i sfaturi prefăcute şi contradictorii; dar Nazim l-a cruţat pe tânărul care joacă roluri atât de diferite, îngăduindu-i să meargă mai departe şi dorindu-i noroc. De ce? Pentru ce a făcut-o? Să fi fost ceva deosebit în braţul fetei petrecut după mijlocul băiatului care o privea? Lasă-i să scape! În aceste vremi schimbătoare ca ale noastre, iată ceva ce trebuie păstrat. Prostii, aiureli, răsună glasul rece şi dur al lui Bahadur; la întoarcerea de la Paris, din oraşul magic care l-a prins în vraja lui metalică, Bahadur arăta schimbat, era cu totul un alt om. Îl vede urcând în vârful

stâncii. Falsul Lemprière a scăpat şi fuge înghiţit de beznă. Le Mara se repede iar spre el. Bahadur se aruncă în gol; el se târăşte până la marginea stâncii şi priveşte în jos, dar nu vede şi nu aude nimic. Mai simte încă trupul rece al unchiului rezemat de al său şi braţul care arată spre piept, *ne schimbăm...* Tunelul o porneşte în sus. Faţa lui Le Mara este goală. *Ne schimbăm pe dinăuntru.*

Dintr-odată pământul se zguduie şi, după o fărâmă de secundă, bubuitul răzbate prin tunel. Pentru o clipă doar, Le Mara îşi ia ochii de la el. Nazim se aruncă înainte şi îşi vâră pumnalul în pieptul asasinului, răsucind lama prin piele şi cărnuri, aruncându-se asupra lui. Vârful cuţitului abia dacă intră şi se opreşte alunecând pe ceva neted şi dur, sfâşiind o halcă mare de carne de sub piele. Nazim face un pas înapoi şi se clatină, holbându-se la ceea ce a dat la iveală. Le Mara păşeşte spre el netulburat. Mintea îi îngheaţă. Apoi vede în spatele lui Le Mara un nor de praf ridicându-se fără zgomot din tunel, învăluindu-i pe amândoi – unda de şoc a exploziei care înaintează prin toate arterele şi venele Uriaşului. Înainte să-l orbească, Nazim apucă să se răsucească şi să arunce o privire în partea de sus a tunelului cu pereţi cenuşii unde atârnă ceva. Aleargă într-acolo. Fumul înecăcios îi pătrunde în nas şi gură. Paşii mecanici ai lui Le Mara se aud înfundat în urmă. Când praful începe să se aşeze, este luat pe sus şi dus în zbor spre ceva care atârnă... O scară!

Trapa se deschide, şi iese printre decoruri prăfuite, peruci şi costume mâncate de molii. De tavan atârnă scări de frânghie, ca parâmele pe o corabie. Murmure, muzică, cineva cântă, o fată... Sunt în clădirea Operei şi Nazim începe să urce din ce în ce mai repede, urmărit de Le Mara; sunt doi păianjeni rivali prinşi în propria lor plasă, până ajung la pasarelele ce dau spre acoperiş. Lună dolofană. Vântul suflă, iar jos străzile sunt în fierbere, gem de bărbaţi şi femei a căror lentă

coalescenţă a urmărit-o de câteva săptămâni şi luni bune – gâze minuscule ce se târăsc la o sută de picioare sub el. Trapa se închide cu un pocnet. Duşmanul lui este aici: foarte bine, foarte bine. Se întoarce şi îl priveşte pe Le Mara care se apropie. Acum ştie cum se vor sfârşi toate astea. Se întoarce la loc, cu spatele la duşman şi se duce spre marginea acoperişului. Parapetul scund este depăşit de o statuie care arată ca o broască ţestoasă. Altele mai mici sunt presărate pe terasa acoperişului. Le Mara vine spre el şi paşii lui răsună mai tare decât ar trebui. Nazim îl ignoră. Bahadur îi aprobă intenţia. *Da, bine, aşa...* Falsul Lemprière rămâne tăcut şi nedumerit înăuntrul lui. Le Mara se apropie păşind la întâmplare printre statuile masive – recuzită într-un spectacol ce nu mai poate fi reluat. Fii cu mintea limpede, ai grijă ce faci. Paşii asasinului se grăbesc. Nu te întoarce, stai, aşteaptă, *da...*

Acum se află lângă parapet; paşii sunt aproape. Se întoarce tocmai când Le Mara sare asupra lui; se fereşte, dar simte ceva arzându-i faţa; asasinul trece pe lângă el, iar Nazim îl împinge din spate pe ucigaş, făcându-l să zboare peste marginea parapetului.

Broasca ţestoasă îl salvează pe Le Mara. O mână de oţel se prinde de statuie, în timp ce trupul se leagănă în gol. Priveliştea trupului spintecat şi spânzurat în aer îl încremeneşte pe Nazim pentru o clipă; îşi revine însă şi se urcă pe parapet în faţa mulţimii de jos care priveşte mută. Pe faţă simte curgându-i ceva cald care îl orbeşte de un ochi. Ridică pumnalul şi victima se zvârcoleşte. Când îl înfige, simte cum lama pătrunde într-o articulaţie. Gâtul, se îndeamnă singur, să fie gâtul. Trupul este rece şi dur. Dar mai este şi falca. Pumnalul i-a găsit falca. Gura lui Le Mara se cască larg şi rămâne înţepenită aşa. Vede lama ieşind prin gură, ciopârţind limba cuprinsă de spasm. Chipul lui Le Mara este în dreptul lui şi braţul i se mişcă. A

pierdut. Ştie chiar înainte ca pumnalul asasinului să-l nimerească în stomac şi să-l spintece până sus, la gât. Durerea e ca un talaz negru care îi îneacă pe amândoi. Dinţii scrâşnesc, unghiile i se înfig în palmă când mâinile se încleştează de cuţit; mai este totuşi şi miniatura. *Da, acum, aşa...* Nazim se împleticeşte. Asasinul se cutremură, mâinile şi picioarele i se zvârcolesc. Pe ale lui le simte ca de plumb. Îi este foarte frig. Mâna lui Le Mara este încă încleştată pe ţestoasa caraghioasă. Cu cealaltă încearcă să scoată pumnalul înfipt în faţă. Reuşeşte, şi Nazim priveşte cum asasinul şi-l vâră încet în inimă. Lama dispare sub platoşa de pe piept. Caută rombul de alamă dinăuntru. Zgomotul este înfricoşător. Tremurul se opreşte. Asasinul întoarce capul spre Nazim. Statuia pare că se clatină. Le Mara se apleacă în faţă, stă nemişcat o clipă, apoi statuia se crapă şi el se prăbuşeşte în gol. Nazim vede mâinile şi picioarele ca nişte beţe căzând în tăcerea curată a visului său. *Acum înţelegi...* Bahadur?! Pieptul lui Le Mara plesneşte şi dinăuntru ies la iveală tije de alamă şi oţel, cuplaje de cupru, valve micuţe ce pompează încă. Acum vede ce i-au făcut lui Bahadur; schimbarea. *Ne schimbăm pe dinăuntru...* De pe parapet priveşte peste acoperişurile scăldate în lumina lunii. Capetele celor din mulţime, umplute cu visuri de doi bani, nu înseamnă nimic pentru el. Îşi duce mâna la piept şi simte un val de greaţă furişându-i-se prin trup. Capul îi atârnă mai greu şi cerul este şi mai negru. Vede strada undeva, jos. Cer negru şi acoperişuri albe. Se clatină în faţă şi simte cum centrul de greutate îl trage în jos.

Gloata a amuţit, toţi ochii sunt aţintiţi asupra bărbatului de pe parapet. Aşa cum stă acolo sus

pare foarte calm. Poate că aşa îi pierde Farina când filonul în care sapă se opreşte brusc. Sunt deodată atât de tăcuţi, atât de prinşi de ceea ce văd. Bărbatul de pe parapet se îndoaie de la mijloc, parcă ar face o reverenţă în faţa publicului. Se apleacă în faţă. Cade. Mulţimea e cuprinsă de dezamăgire şi întristare. Miliţia populară este dată uitării. Trupul indianului cade cu o bufnitură surdă pe treptele Operei, lângă acela al duşmanului. Nazim, Le Mara, ţestoasa: tot atâtea enigme pentru gloată. Chipurile tăcute, mânjite de fumul torţelor se strâng în jurul lor pe trepte. Lemprière se ridică cu greu în picioare, descotorosindu-se de leşul zdrobit al lui Le Mara. Pieptul este despicat de la gât şi până la vintre. Se apleacă să culeagă obiectul care îi atrăsese atenţia, un mic romb de alamă care arată nelalocul lui alături de maşinăria contorsionată. Nu pare prea surprins să-l găsească aici. Îl deschide. Privirea lui întâlneşte prin ochelari nişte ochi albastru-cenuşii.

— Mamă...

Vorbeşte tare ca şi cum chipul pictat i-ar putea răspunde. Ochii lui Nazim se deschid. De ce e nevoie ca Lemprière să apară într-un asemenea moment şi să întâlnească privirea indianului? Sunt amintiri fără nume care se înrâuresc una pe alta, legate de gloate şi porţi care se deschid pentru îndrăgostiţi, lumini suspendate în univers. Toate vin prea târziu. Prea multe greşeli. *Aşa, da...* Ochii indianului urmăresc taina ce se dezvăluie în faţa lui. Îşi mişcă buzele.

— Lemprière?...

Lemprière se duce spre indian, dar ochii acestuia rămân pironiţi asupra locului pe care tocmai l-a părăsit, conturul lăsat în urmă ca să plutească şi să dispară dus de vânt în lumina nefirească a torţelor; uzurpatorul de sine, falsul Lemprière, îşi trece mâna peste faţa măslinie, dar ochii nu clipesc. Răsuflarea s-a stins. Lemprière închide ochii celui mort şi se ridică în picioare.

Miniatura închisă cade în singurul său buzunar bun. Din celălalt atârnă dicţionarul. Trupul vicontelui se pierde în întuneric, Lemprière se întoarce, iar fata dispare din nou. Tânărul îi împinge în lături pe cei care căscau gura lângă el şi îşi reia căutarea.

Energiile mulţimii se schimbă încet; starea naturală a acestei creaturi nu este contemplarea pasivă. Opt sau nouă bărbaţi voinici îi arată ce are de făcut, păşind apăsat printre rândurile strânse în jurul ţestoasei. Un mormăit colectiv şi ţestoasa este ridicată pe umăr. Oamenii urcă încet scările şi încep să izbească în uşi cu acest berbec improvizat. Bubuiturile puternice se aud în mulţime, încurajând-o să năvălească în faţă; bărbaţii intră în cadenţă şi uşile încep să se clatine sub forţa asaltului. Nimic de zis, indianul a fost interesant dar ăsta este un lucru la care gloatele se pricep mai bine: să dărâme, să huiduiască, să fie mulţi şi copleşitori. Pendulează înainte şi înapoi în ritmul trupei de asalt. Pe măsură ce uşa se cutremură sub lovituri, atenţia lor se îndreaptă în întregime asupra punctului de impact – ovoidul neregulat din piatră roz-gălbuie cu surâsul său inutil şi stupid: capul zâmbăreţ al ţestoasei-berbec care îi va conduce la luptă împotriva spartanilor fricoşi se zdrobeşte de portalurile impunătoare.

Înşiruiţi pe străduţele amorţite ale cetăţii muribunde, departe, demult, aproape uitaţi, aproape mistuiţi, locuitorii din La Rochelle n-ar fi ştiut niciodată că amintirile păstrate despre soarta lor se vor dovedi selective şi prudente faţă de ordinea înlocuitoare. Alte vieţi vor umple spaţiul carbonizat creat de cei care i-au trădat, umbrele de

pe ziduri, alte versiuni ale celor întâmplate îi vor trăda. Iată una dintre ele...

Constelaţii de lumânări galbene de ceară înstelează tavanul boltit al Operei în conjuncţii favorabile şi cu semne bune pentru Stalkart. Deasupra sunt zeii uriaşi, masivi, făcând schelăria să geamă ca nişte ţestoase. Ţestoasele! Da. În seara aceasta clădirea Operei e copleşită de animaţie, lămpile sunt aprinse, iar instrumentiştii astmatici îşi acordează strunele în fosă; toate foaierele, pasajele, coridoarele, scaunele şi scările gem de amatorii de operă. Sunt aici Lord Brudenell, ducii de Cumberland şi Queensberry, domnul Edgecumbe şi Sir W.W. Wynne, Lady Harrowby şi Lady Fawcett, în rochii din satin purpuriu brodat cu verde şi fir argintiu, ca şi onorabila domnişoară Petre. Ducele de Norfolk nu vorbeşte cu Marchizul de Lansdowne după altercaţiile pe marginea Legii Declaraţiei, iar Charles Fox, Lord Loughborough, domnul Gray şi domnişoara Sheridan sunt salutaţi, dar cu răceală, pentru că se crede că nu fac nicio deosebire între operă şi lătratul copoilor. Din spatele unor păhărele cu lichior de Canelle şi citronadă de Barbados, Lady Frances Bruce şi Lady Clunbrassil nu-l scapă din ochi pe domnul Hanway, a cărui avere o depăşeşte pe cea a multor târguri de provincie. Având încă proaspătă amintirea triumfului repurtat în rolul colonelului Downright din *O să-ţi spun eu vreo două!,* domnul Aiki o consolează pe văduva lui Morris Morris, negustorul, răposat în aceeaşi după-amiază.

— Nu ştiu *pentru ce* am venit aici, se lamentează ea. Mă simt *îngrozitor*!

— Haide, haide, o bate pe mână ocrotitor colonelul Downright.

Stalkart ţopăie în sus şi în jos strecurându-se printre trupuri şi îi salută pe împătimiţii locului. Se scaldă în căldura acestei distinse şi nerăbdătoare adunări, în care clevetirile picante se încrucişează în toate direcţiile. *Ce* operă avem în seara asta? Nu

vrea să le spună, nici chiar pentru cel mai fermecător surâs al domnişoarei Manners, nici chiar pentru domnul Edgecumbe care îl trage într-o parte, şi, desigur, nici măcar când nesuferiţii nepoţi ai căpitanului James Hay îl înconjoară cu insolenţă.

— E secret, zâmbeşte el şi se strecoară pe sub braţul rezemat de perete ameninţător, doar ca să se trezească acostat de contele Trautmansdorf, care nu oboseşte să invite lumea că cineze cu el la reşedinţa lui din Bruxelles. Îl surprinde pe Bolger făcându-i semn cu mâna peste creştetele a două nobile doamne, Villiers şi Digby.

— Încă unul, îl înştiinţează Bolger, arătându-i ultimul mesaj laconic sosit de la Biroul de Instrucţie. Au sosit întruna toată ziua. Scrisul îngrijit al lui Sir John îl izbeşte în ochi: *Aşteptaţi-vă la necazuri.*

— L-am postat pe Tim în foaier, îi spuse Bolger; Stalkart încuviinţează dând viguros din cap.

„Aşteptaţi-vă la tulburări”. La ce altceva să se mai aştepte când necazurile se ţinuseră lanţ? Necazuri cu decorul marin al lui Marineri (care nu voia să se ridice), cu acutele Signorei Schinotti (care nu voiau să coboare), cu costumele de soldaţi ale lui Lupino (care nu voiau să iasă), dar mai ales cu Signor Marchesi, care nu voia să intre în scenă. Câteva valuri de mucava, ţipetele lui Marmaduke, un ac cu aţă şi un spor de onorariu acordat nerăbdătorului tenor au rezolvat pe rând fiecare din aceste mici neplăceri. Acum, decorul marin este la locul lui, Schinotti – în lacrimi, soldaţii – cusuţi în tunici şi Marchesi – gata să apară măcar în al doilea, dacă nu în primul dintre spectacolele serii. Într-adevăr, sunt două opere şi nu una singură: un dublu afiş. Atunci ce mai e? Cramer se întoarce spre Stalkart şi Stalkart aprobă; Cramer bate cu arcuşul în vioară şi muzica începe. Stalkart îşi ridică ochii spre cer, spre tavanul scânteietor

unde aştrii îi spun o poveste despre jertfa amăgitoare şi patima nestăpânită, distrugătoare. Se gândeşte la Troia, Sparta şi la soarta acestora. Se gândeşte la cai troieni. Corzile dezacordate se înstrunează într-un crescendo melancolic, Stalkart visează zborul broaştelor ţestoase.

Când andantele din deschidere lasă loc unor pasaje mai grave cu o octavă şi disputei lugubre în sol minor dintre oboi şi flaut, Sir W.W. Wynne se aşază mai bine în fotoliu şi se gândeşte la o seară petrecută la Paris acum paisprezece ani, când aceeaşi muzică i-a răsunat în urechi şi oftează apreciativ la primele versuri din libretul execrabil al lui Du Roullet.

— Ah, murmură el. Glück. Mi-amintesc că era la Paris când...

Charles Fox îi spune cu glas tare să înceteze.

Marchesi intră pe scenă; lumea se ridică în picioare, ovaţionându-l atât de tare încât ratează intrarea. Cramer îşi atenţionează orchestranţii s-o ia de la capăt. Dar când ajunge în acelaşi punct Marchesi ratează din nou. Două coriste cad în fosă. Publicul se potoleşte. Aşteaptă. Cramer îi face semn tenorului, apoi, în tăcerea adâncă a spectatorilor, Marchesi începe să cânte: o voce divină; notele delicate de argint se revarsă din gâtul lui de aur şi spectatorii ascultă înmărmuriţi...

BUM! O bubuitură straşnică se suprapune peste glissando. BUM! Marchesi se poticneşte. BUM! Spectatorii se foiesc în scaune. Ce naiba se petrece? BUM! Marchesi se prinde cu mâinile de gât. De ce? BUM! BUM! BUM! BUM! POC! De acum, zgomotul este inconfundabil. Cineva sparge uşa, şi tărăboiul este însoţit de urletele şi înjurăturile mulţimii care intră prin spate şi se împrăştie pe scări, dând la iveală torţe, pari, lozinci... Stalkart priveşte îngrozit cum coridoarele se umplu cu derbedei nespălaţi care se fâţâie încoace şi încolo părând să caute ceva. Muzica amuţeşte cu un scârţâit, iar pe scenă coristele se

îngrămădesc una în alta speriate. În mijlocul lor se află o femeie rătăcită, care a fost dusă de val după ce gloata s-a împrăştiat din Leadenhall Street; a rătăcit cu gândurile risipite, a fost prinsă şi târâtă de soldaţi cu gândul neterminat de a lua ostatici, deoarece căpitanul lor ştia că lucrurile vor lua o întorsătură urâtă în seara aceasta. Au uitat de ea, dar Juliette, fără să mai aştepte sau să se gândească prea mult, a ajuns pur şi simplu acolo. Spectatorii se urcă în picioare pe scaune după ce în sală năvălesc tot mai mulţi. Şi mai mulţi aşteaptă afară şi pe străzile din jur, încercuind clădirea. Ţesătorii de mătase ştiu ce caută (miliţia populară), dar ceilalţi, puşi doar pe stricăciuni, îi înghiontesc pe oaspeţii lui Stalkart ca să se răspândească. Un detaşament de rândaşi se abate de la regulă şi se dezlănţuie, ceea ce înseamnă începutul debandadei.

Cu ciondăneli dure şi pumni împărţiţi în dreapta şi în stânga, încăierările se transformă în meciuri şi grămezi. Două baborniţe ciolănoase trag de eşarfa de voal de la Lady Brudenell, în timp ce contele Trautmansdorf le ameninţă galant că le va duce la Bruxelles să cineze împreună. Tom Willis lansează un croşeu spre onorabila domnişoară Petre, se răsuceşte pe călcâi şi pierde în urma alianţei tactice dintre Ducele de Norfolk şi Marchizul de Lansdowne care, după câştigarea victoriei, încep să exerseze noile figuri de trântă. Albert Hall, cârciumarul, cade la pământ, buimăcit de lovitura primită în ureche cu un ciorap umplut cu hapurile lui Welch...

În curând se dezlănţuie o bătaie în toată regula. Oamenii sar de la balcoane, se rostogolesc printre scaune, şi se aruncă la pământ gemând; apoi se ridică şi îi pocnesc pe adversari în clipa când aceştia se întorc cu spatele.

Prins la mijloc, târât şi aruncat de colo-colo în acest tămbălău fermecător, Lemprière trebuie să se ferească mereu şi trasează o traiectorie încâlcită

printre combatanţi, din când în când încordându-se şi înălţându-se în vârful picioarelor să vadă mai bine. Lângă scenă (neatinsă până acum), învălmăşeala este mai puţin frenetică, mai ponderată; am zice, chiar mai chibzuită. Aici, bătaia este pe sfârşite, combatanţii se desprind din încleştare şi se îndepărtează fără să-şi piardă din ochi adversarii. Se potolesc pe rând şi acum privesc aproape liniştiţi, cei mai mulţi cu faţa spre scenă unde coristele stau încă îngrămădite într-un colţ. Lemprière simte mirosul de fum venit de undeva din spatele lor. Pricepe. Corul se întoarce şi vede flăcările prelingându-se în sus pe peretele din fund. Incendiatorii de stoguri se furişează aplecaţi prin partea dreaptă a sălii. Deodată, furtuna de pe marea de mucava ia foc, şi flăcările ce răbufnesc cu zgomot obligă capetele să se întoarcă: chipurile uluite privesc focul ce se întinde spre tavan; atenţia tuturor este îndreptată *într-acolo*; în timp ce figuranţii se întorc, cizmele nervoase tropăie pe scândura scenei, uniformele sunt totuşi un pic prea realiste pentru un spectacol de-al lui Stalkart, iar feţele, puţin prea speriate. Şi sunt şi prea mulţi...

Prima pasarelă se prăbuşeşte în flăcări; miliţienii cedează. Se răspândesc în fugă sărind de pe scenă – o bandă nedisciplinată cuprinsă de panică, nimerind drept în pumnii şi cizmele gloatei care îi aşteaptă. Un fum negru şi gros umple tavanul boltit şi galeria; de sus oamenii vor să ajungă în staluri. Soldaţii trec prin furcile caudine. Scena se goleşte de tot; nori uriaşi de fum se ridică dinspre culise. Pe neaşteptate, o perdea de foc izbucneşte pe zidul opus, şi mulţimea, miliţienii şi muzicanţii îşi dau seama cu toţii de primejdie.

Cineva se gândeşte la apă şi ţipă: „Râul!”, dar strigătul este preluat de un al doilea val care cheamă la arme: „Râul! Râul!” începe o învălmăşeală brutală în căutarea uşilor. Fumul înecăcios se rostogoleşte de sus în vălătuci groşi, bărbaţii şi femeile tuşesc cu batista la nas.

Flăcările se întind, scrumul se roteşte în aerul fierbinte. Lemprière bolboroseşte ceva şi îşi face drum cu coatele prin mulţime, uitându-se la feţele mânjite de funingine, greu de deosebit. Niciuna nu este a ei.

Îngeraşii de deasupra avanscenei privesc trişti în jos, în timp ce aurăria se înnegreşte de fum. Stucatura începe să pocnească mai tare decât vuietul focului şi să curgă peste trupurile care fug în toate părţile. Amoraşii de ipsos se scorojesc şi îmbinările slăbite încep să geamă. Greutatea este prea mare. Valurile de fum îl împresoară pe Lemprière şi-l sufocă. Fuge spre scenă unde în dogoarea îngrozitoare vede mişcându-se o siluetă încadrată şi luminată de foc din amândouă laturile; trece pe lângă Stalkart, care stă în fosa orchestrei cu braţele ridicate spre acoperişul ce stă să cadă şi strigă: „Zboară! Zboară!" Acoperişul este tot o vâlvătaie. Fuge mai departe, cu ochii înlăcrimaţi şi pielea pârlită de văpaie. În stânga şi în dreapta izbucnesc limbi mari de foc. În faţă zăreşte rochia cea albă rătăcind prin fum şi funingine. Ajunge la ea aproape fără răsuflare şi o trage la piept, dar faţa ei rămâne împietrită, nepăsătoare. O grindă se rupe şi cade prăbuşindu-se în mijlocul sălii. John o prinde pe fată de mână şi o trage după el, dar *ea,* cu privirea întoarsă spre iadul acela, se opune, lipsită de putere sau voinţă.

— Lasă-mă, îi strigă, refuzând să-l însoţească.

Îi ridică faţa spre el.

— De ce? o întreabă printre pocnituri şi pârâituri.

Ochii fetei privesc în altă parte, numai spre el nu.

Explozia a aruncat în aer o coloană de apă de cincizeci-şaizeci de picioare care, după ce a zăbovit suspendată o clipă în aer, a căzut ca o ploaie de picături în râu. Pe chei, piraţii şi mulţimea se holbează la stâlpul de apă. Au uitat de lupta ce stătea să izbucnească; combatanţii au rămas ţintuiţi locului în timp ce râul primeşte ultima dintre binecuvântările ciudate ale nopţii. Pe faţa apei plutesc bucăţi de lemn arse, doage, cherestea impregnată de moluşte regurgitate de undeva de dedesubt.

Întorcându-se spre membrii echipajului său, Wilberforce van Clam privi la sfărâmăturile ce pluteau jalnic pe valuri şi îşi scoase şapca. Ceilalţi piraţi îl imitară. Peter Rathkael-Herbert lăsă sabia în jos; oamenii lui Stoltz se destinseră şi ei.

Gâfâind şi pufnind, căpitanul Guardian veni spre ei, urmat la distanţă de căpitanul Roy.

— Dumneata trebuie să fii Stoltz, se adresă el celui mai şters din adunătură.

Stoltz adeveri.

— Prea bine. O, prea bine, continuă căpitanul. Ascultă am vorbit deja cu tânărul Lemprière, iar planul este următorul...

— Plan? Care plan? îl întrerupse Wilberforce în clipa când se alătură piraţilor săi necăjiţi.

— Cine naiba este tânărul Lemprière? adăugă Stoltz. Şi, în primul rând, cine eşti dumneata?

Wilberforce îşi scoase pipa din buzunar şi începu s-o îndese cu opiu.

— Stai aşa, spuse el, iată o poveste care merită povestită. Îţi aminteşti, poate, de răscoala ţesătorilor din cincizeci şi trei. Are cineva ceva de aprins? întrebă el pipăindu-şi buzunarele. Mulţumesc.

— Asta face doi penny, spuse căpitanul Roy, întinzându-i un chibrit.

După vreun ceas, pipa făcuse înconjurul de două ori, dar nimeni nu era prea sigur, oamenii lui Stoltz şi piraţii se amestecaseră în grupuri şi

stăteau pe jos pe chei. Din când în când câte unul se ridica clătinându-se şi ducea pipa la cei de alături, schimba câteva vorbe şi se întorcea la locul lui. Vântul se mai potolise, iar râul se liniştise o dată cu venirea fluxului. Rămăşiţe din *Inima luminii* se izbeau încet de pontonul de dedesubt. Se liniştiseră cu toţii. Mai încolo, portul se vedea ca o sculptură haotică de catarge; *Vendragon* se legăna uşor în apele ce se umflau.

— ...aşa că iată-ne aici, încheie Wilberforce.

Stoltz dădu din cap alene. Peter Rathkael-Herbert trase din pipă şi i-o trecu lui Eben, care o refuză pentru a treia oară. Wilberforce se uită peste umăr la corabia întunecată aflată puţin mai departe. Eben îi urmări privirea.

— O ştii?

— Oarecum, spuse Wilberforce şi cei doi se cântăriră din ochi. Aş vrea să-mi arunc privirea prin cală. Avem mare nevoie de un vas. Al nostru a fost, ca să zicem aşa, înghiţit.

— Am văzut, zise Eben.

Wilberforce se ridică să le vorbească piraţilor.

— Oameni buni, începu. Încă o dată ne aflăm la strâmtoare... drept care vă înfăţişez următorul plan, încheie el, după ce le vorbi despre primejdiile ce îi pândeau în starea în care se aflau.

Unul sau doi piraţi se învredniciră să-şi întoarcă privirea spre corabia pe care le-o arătă Wilberforce ca să-şi susţină punctul de vedere.

— Şi, la urma urmei, ce avem de pierdut?

Hörst se ridică în coate şi încercă să-şi fixeze privirea înceţoşată asupra lui Wilberforce.

— Wilberforce, ce-i mult e mult, spuse el, după care se prăbuşi.

Ceilalţi clătinară din cap. Era târziu şi se simţeau prea obosiţi şi bătrâni. Eben se uită în jur la echipajul de pensionari.

— Se pare că am rămas doar noi doi, îi zise lui Wilberforce.

— Trei, spuse Roy.

Eben se ridică şi privi înapoi la „Cuibul de cioară” care se înălţa ca un foişor negru pe cerul portocaliu. Din mijlocul vâlvătăii se înălţau nori groşi de fum. Acoperişurile oraşului păreau un mozaic mohorât.

— Foc, zise.

— Opera, murmură Stoltz din adâncul unui vis moleşitor.

Ne-am fi aflat şi noi acolo, dacă n-ar fi fost mila lui Dumnezeu, îşi zise Eben. Wilberforce trecu pe la camarazii lui: se apleca, le strângea mâna şi-i bătea pe umeri. Deodată, se îndreptă şi le făcu semn cu capul lui Eben şi Roy să-l urmeze.

Cei trei căpitani au pornit spre corabia ce-i aştepta. Când au ajuns lângă *Vendragon,* au auzit paşi în urmă. S-au întors ca unul. Peter Rathkael-Herbert mergea cam nesigur pe picioare, cu ochii împăienjeniţi şi puţin intimidat.

— Mă gândeam, înţelegeţi, că ar fi bine să vin şi eu; dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— Băiat bun, a zis Eben.

Wilberforce l-a bătut voiniceşte pe spate. Cei patru şi-au zâmbit.

— Haideţi, i-a îndemnat Roy.

Punţile erau pustii. S-au furişat pe la pupa şi au coborât pe dunetă.

— Ar trebui să ne răspândim, a propus Roy, şi să...

— Nu! a strigat Wilberforce.

Eben l-a privit surprins.

— Adică, vreau să spun să stăm împreună, e bine? a adăugat el mai calm.

Roy a fost de acord.

— Cum doreşti.

Peter Rathkael-Herbert a ridicat chepengul şi tustrei s-au uitat înăuntru. Eben simţi mirosul gudronului de Stockholm şi aerul cald stătut. Se gândi la şirul de oameni pe care îi urmărise luni întregi din adăpostul oferit de „Cuibul de cioară”, la promisiunea grăbită făcută tânărului Lemprière.

Lăzi, statui... nu era destul. Au coborât aşteptându-l la picioarele scării pe Roy – acesta refuzase să fie purtat pe sus. Lumina lunii pătrundea prin gura chepengului, dezvăluind trunchiul masiv al arborelui mare. Mai încolo, de-o parte şi de alta, se vedeau paturile goale şi aşternuturile strânse cu grijă. Au mers de-a lungul lor încet deschizând şi celelalte tambuchiuri, dar puntea din mijloc era la fel de goală. Au coborât apoi pe puntea inferioară, unde luna nu-şi mai trimitea razele. Wilberforce a bâjbâit în întuneric, încercând să-şi găsească drumul după deschizăturile pentru turnuri care făceau din punte o pasarelă îngustă. S-a lovit cu capul de tavanul scund, apoi de ceva care se clătină. O lampă.

— Chibriturile, căpitane Roy, şopti el peste umăr.

Roy a venit spre el. A scăpărat şi, brusc, a scos un răcnet. Cei patru au privit în jur. Pe punte tunurile se întindeau de la pupă la proră pe ambele părţi, până unde bătea lumina lămpii şi lângă fiecare tun stătea câte un bărbat. Când lumina le căzu pe feţe, deschiseră ochii, *clic, clic, clic, clic, clic...*

S-au trezit înconjuraţi de nişte chipuri arse de soare şi de vânturi.

Apoi, paşii grei au venit spre ei, iar din întuneric a apărut un alt bărbat la fel de ars de soare şi de vânturi ca şi camarazii săi, cu barba la fel de înfoiată şi ochii la fel de goi. Eben s-a uitat o dată, şi încă o dată. Peste poate! Când bărbatul a ajuns lângă el, l-a dat la o parte pe Wilberforce să vadă mai bine. Era adevărat!

— Alan? s-a bâlbâit el neîncrezător. Căpitane Neagle! Dumneata eşti...

— Comandantul, a răspuns bărbatul, cu ochii pironiţi asupra lui Guardian.

Avea un glas fără inflexiuni, aproape metalic. Cei patru s-au privit, muţi şi ameţiţi.

— Cred că este o problemă, a rupt tăcerea Peter Rathkael-Herbert.

Roy s-a uitat la Neagle şi la echipajul aliniat lângă tunuri.

— Sus ancora! a comandat el şi s-a dat repede înapoi, în timp ce echipajul de pe *Vendragon* a sărit să îndeplinească mult aşteptatele ordine.

Părea moartă, lipsită de viaţă. O târâse prin flăcări şi fum – acoperişul era tot un rug; grinzile săriră în aer, apoi căzură în groapa de foc de dedesubt. Schelăria gemu, apoi începu să cedeze. Lemprière privi în sus şi văzu o bucată din tavanul boltit prăbuşindu-se peste scaunele pe care le sfărâmă ca pe nişte surcele; apoi urmă alta şi alta. Din punctul lor de observaţie de sus, ţestoasele plonjară spre pământ; o dată cu ele se prăbuşi şi ceea ce mai rămăsese din acoperiş, zdrobindu-se de loji şi balcoane. În timp ce se ferea de acest bombardament, simţi cum flăcările îi ard spinarea. Scările se transformaseră într-un coridor de foc în care fumul în spirale îi sorbea şi ultimele picături de aer din plămâni. Fără să se uite înapoi, înecându-se şi gâfâind, o trase pe fată după el până când zări strada din spatele Operei, unde căzu în genunchi fără suflu, aproape leşinat. Auzi un zăngănit de geamuri şi bărbaţi care îi fugăreau pe miliţieni. Închise ochii şi fumul negru păru că se rostogoleşte iar peste el în valuri ocrotitoare, mai întunecate, şi mai întunecate...

Ea rămăsese în picioare şi îl privea. Lemprière se ridică greoi şi începu să tuşească. Când îi căută privirea, ea întoarse capul.

— Juliette?

Rămase încremenită. O prinse de braţ şi o trase spre el, dar când ea îi înţelese intenţia, se

smuci să scape.

— Tatăl meu, vorbi ea aşa de încet că abia o auzi.

— Ce-i cu el?

— E mort. Au murit cu toţii, şopti.

— Dar spuneai că... Mi-ai zis că nu însemna nimic pentru tine, nimic...

Juliette se răsuci spre el, cu chipul mânios.

— Dar nu e vorba de viconte, prostule! Nu pricepi? Tata! Se poate să nu ştii? Se poate să nu fi ghicit ce lucru îngrozitor am făcut noi doi?

Zidurile înnegrite ale Operei se fărâmiţau încet pe dinăuntru. Arcadele înalte ale faţadei se frânseră şi flăcările izbucniră prin spărturi. Se părea că edificiul nu se prăbuşeşte, ci, mai degrabă, se topeşte într-o implozie, trimiţând spre cer un nor de praf şi scrum, ca o ciupercă, pentru a da parcă de ştire asupra distrugerii sale.

Vasul *Vendragon* se lăsă dus de valurile refluxului pe lângă Shadwell, Insula Câinilor, şantierele de la Blackwall şi luminile plutitoare de la Gravesend, printre bancurile de peşti şi pragurile nisipoase ale estuarului spre largul mării; echipajul trudea în tăcere la parâmele şi pânzele ce scârţâiau din toate încheieturile când vântul îi răsucea pânzele, iar curenţii de la Alderney îl împinseră cu iuţeală mai departe, spre sud – o capsulă cu destinaţia La Rochelle. Eben, Roy, Wilberforce şi Peter Rathkael-Herbert stăteau împreună pe dunetă şi urmăreau echipajul la lucru. Neagle păşea ţanţoş în sus şi în jos pe punţi, trecând pe lângă ei fără să-i bage în seamă. Marea era toată numai argint şi abanos. Valurile luceau în bătaia lunii; farurile de pe ţărmul de vest păreau lumini îndepărtate pe care le ignorau şi le depăşeau repede în drumul lor

grăbit spre sud. Apa se izbea de carenă, iar căpitanul Guardian se gândi la Marea Chinei de Sud. Numai acolo era aerul atât de cald şi apăsător, iar cerul atât de senin.

Sus, pe punte, marinarii se căţărau pe vârfurile vergilor să întindă pânzele. Vântul le umflă şi corabia făcu un salt înainte, prora tăie apa lăsând în urmă o dâră tremurătoare. De la babord Wilberforce privea locurile cunoscute de pe ţărm. Refăcea în minte ultima călătorie a *Inimii de lumină*, dar mult mai repede şi în răspăr. Pe ţărm străluceau acum luminile de la Cherbourg şi Lorient. Capuri, vârfuri şi stânci se învălmăşeau în întuneric, dar el şi le reamintea pe fiecare în parte. Se gândi la călătoriile făcute de vasul care sălta sub picioarele lui, la drumurile în zigzag de la răsărit la apus şi apoi de la miazăzi spre miazănoapte şi înapoi. Îşi închipui locul unde *Vendragon* întorsese în fiecare an, înainte de a schimba direcţia spre cea de-a doua axă, unde Mediterana devine Atlantic şi marea se transformă în ocean; în mintea lui apele păreau brăzdate ca nişte urme de patine pe faţa îngheţată a unui lac. Era, oare, posibil, ca marea să ajungă prea umblată, ba chiar prea tocită? Oceanul era străbătut de dârele uriaşe lăsate de posibilele corăbii; adevăratele coordonate după care se mişcau celelalte erau covoarele fosforescente şi curenţii marini. Un cârd de balene era o insulă, joncţiunile invizibile dintre latitudini şi longitudini marcau fiecare sfărâmătură ce plutea pe apă. Misterele nu erau polarizate, ci difuze, dizolvate în saramura corozivă. Wilberforce se uită la pupa şi văzu ultimul drum al *Inimii de lumină* în dâra luminoasă a *Vendragon*-ului.

La babord, Vendée alunecă pe lângă ei ca un ţinut întunecos, dar pe neaşteptate uscatul se trase înapoi o dată cu linia şerpuitoare a coastei. O insuliţă joasă părea ancorată departe de ţărm. *Vendragon* se îndreptă spre ea. Deodată, Peter

Rathkael-Herbert miji ochii, apoi arătă spre lumina slabă ce se vedea de pe nişte coline. Tocmai atunci corabia se înclină violent spre babord; schimbă cursul şi se îndreptă spre locul acela, răspunzând parcă la un semnal. Toţi cei patru bărbaţi priviră cum se apropie lumina aceea slabă – o lumină verde de semnalizare, ca un far care atrăgea corabia spre coastă.

— Acolo trebuie să ajungem, spuse Eben cu convingere.

— Dar unde ne aflăm? întrebă Peter Rathkael-Herbert.

— Dacă asta este Île de Ré, arătă Wilberforce spre insuliţa pierdută în întuneric care apăruse acum la tribord, atunci înseamnă că suntem la patru leghe de La Rochelle.

Din clădirea Operei nu mai rămăsese decât un morman fumegând. Bărbaţii veneau în fugă pe stradă cărând găleţi cu apă. Prea târziu. Mulţimea plecase; în locul ei, grupuri de oameni negri de fumul torţelor şi al focului rătăceau de colo-colo. Păreau nedumeriţi, de parcă eforturile lor nu dăduseră rezultatul aşteptat. Scrumul ce se ridicase în aer la prăbuşirea teatrului revenea acum pe pământ, căzând ca nişte confeti negre peste Lemprière şi Juliette.

— Vicontele ţi-a spus? Ţi-a spus numele?

Fata dădu din cap.

— Cine e?

În jurul capului se alcătuiau şi desfăceau dâre de hârtie. Mirosul de ars îi stăruia încă în nări. Dârele formau lungi punţi între ei, chitanţele *„reçue par Madame K.*” *Iartă-mă, Marianne...* În scurta ei viaţă un pod mic se arcuise înapoi spre Paris, spre casa din Rue Boucher des Deux Boules

în noaptea când plouase. Trasase bine Casterleigh aceste linii? Lemprière o văzuse coborând din trăsură, lovind cu palma în masa din bibliotecă. Absenţa luminii. Ignoranţă. A lăsat-o să scape în arhivă, a pierdut-o la ieşirea din tunel. Chipul ei se îndepărta în spatele unei portiere de trăsură, înghiţită de mai multe feluri de întuneric. Era o prezenţă mişcătoare alături de el, o gură flămândă hrănindu-se cu trupul lui în patul îngust, iubita lui neaşteptată. Nevoia i-a fost uşor şi repede împlinită acolo. Charles a stat în odăi cu chirie şi i-a scris nevestei. Ideograma s-a îmbinat de la sine ca o monstruoasă maşinărie, un cifru al lor, dar nu şi al unirii lor; rotiţele ţăcăne, mişcând maşinăria lui Casterleigh până în punctul în care ea se întoarce spre el şi îi spune cu ochi lipsiţi de expresie:

— Tatăl tău... E al tău şi al meu, deopotrivă.

Băiatul îl călăuzi cu poticneli prin Bishopsgate, apoi prin încurcătura de străduţe mai jos de London Wall, după care nu mai recunoscu nimic. Simţi sub picioare, pe rând, noroi uscat, pământ bătătorit, pietre de caldarâm, dale de pavaj şi scânduri. Auzi paşii uşori ai băiatului alergând înaintea lui şi, din când în când, vuietul surd al gloatei. Se simţi pierdut după atâtea cotituri şi întoarceri ale călăuzei sale şi nici nu-şi mai dădea seama dacă străbătea în goană vreun gang îngust, plin de şobolani, sau dacă păşea în văzul lumii pe Strand. Când îl întrebă pe băiat, acesta îi răspundea prin nume care nu îi spuneau nimic: ba erau aproape de străduţa de lângă „Coţofană”, ba dădeau colţul la Silvero. „Coţofană.” Silvero. Oraşul băiatului era de neînţeles pentru el.

— Aşteptaţi aici, Sir John.

Se opri şi răsuflă greu. Băiatul alergă mai departe. Trecu aşa un minut sau două, timp în care îşi ascultă bătăile inimii. Apoi băiatul se întoarse.

— Drumul e liber, Sir John.

Se lăsă dus după colţ în liniştea străzii. Băiatul se opri iar.

— Am ajuns, Sir John. Aici veţi fi la adăpost.

Urcară câteva trepte, şi Sir John îşi simţi mâna împinsă spre mânerul unei uşi.

— Unde suntem? întrebă el în timp ce deschise uşa şi simţi aerul rece ieşind dinăuntru. Băiete? Eşti aici?

Nu primi niciun răspuns, în schimb în nări îi ajunse mirosul familiar de acid fenic din beciurile de dedesubt. Era singur în morgă, singur.

— Băiat bun, murmură el, coborând scările atât de cunoscute. Lunile de aşteptare se încheiaseră. În sfârşit, îl înfruntase pe Farina; acum, chiar aşa învins cum era, simţea că de pe umeri i se luase povara pusă de prezenţa duşmanului său. Îşi dusese oamenii în luptă, dar ei o luaseră la fugă. Numai băiatul rămăsese să-şi conducă generalul înfrânt la morgă.

Scările duceau spre o pardoseală de piatră. În fundul camerei de disecţie a lui Rudge se găsea, după câte îşi amintea, un scaun cu spetează înaltă. Sir John orbecăi până acolo, ocolind mesele. Henry nu avusese parte de o asemenea noapte, dar dacă totuşi ar fi avut ce-ar fi făcut? Nimic, îşi spuse Sir John. Nimic.

Când *Vendragon* se apropie foarte mult de luminile de semnalizare, marinarii se urcară pe catarge să slăbească pânzele. Cei trei căpitani şi cu Peter Rathkael-Herbert îşi aţintiră privirile asupra ţărmului. Luminile verzi se aflau la jumătatea unei

pante uşoare. În dreptul lor intra în mare un ponton. Pe fâşia de uscat de pe mal Eben văzu un şir lung de căruţe, vreo douăzeci sau chiar mai multe, şi o mulţime de bărbaţi înarmaţi cu răngi şi baroase. Pontonul se apropia de ei mai repede decât ar fi crezut; pentru o clipă, avu impresia că se vor ciocni de el; dar nu, debarcaderul larg alunecă uşor pe lângă babord, odgoanele se încolăciră pe după baba, iar parâmele nimeriră în mâinile întinse după ele. Bărbaţii de pe ţărm se apropiară de corabie cu paşi apăsaţi. Doi dintre ei, ceva mai bine îmbrăcaţi decât ceilalţi, se urcară pe ponton în întâmpinarea corăbiei. Wilberforce aruncă o privire spre mica armată rânduită pe ţărm şi se întoarse spre Eben.

— Nu-mi prea place cum arată.

Eben dădu din cap.

— Să stăm de vorbă cu ei, propuse.

Wilberforce, Peter Rathkael-Herbert, Eben şi Roy coborâră pe ponton în întâmpinarea parlamentarilor. Cei doi bărbaţi de pe uscat se întoarseră unul spre celălalt şi îşi şoptiră ceva.

— Bună seara! le ură Eben.

Perechea şuşoti din nou, apoi unul din ei întinse mâna.

— Bun sosit tuturor, le ură cel mai scund. Domnul Jaques este încă la bord?

— Jaques? Nu cred că ştiu pe cineva cu numele de Jaques. Am venit aici în numele tânărului Lemprière, rosti răspicat căpitanul Guardian.

Urmară alte şuşoteli. Pontonul se umpluse de oameni înşiraţi în spatele celor doi care continuau să se sfătuiască. În cele din urmă, Duluc se întoarse către mulţime. Le vorbi în franceză pe un ton însufleţit, arătând mereu spre cei patru; dar numai Peter Rathkael-Herbert avea o oarecare idee despre ceea ce spunea el.

— Ne felicită, traduse el. Fără sacrificiul nostru, totul ar fi fost pierdut. Altceva... Suntem

eroii necunoscuţi ai... ai Revoluţiei.

— Foarte frumos, spuse Eben.

— Acu' zice ceva despre căruţe. Cred că vor să descarce corabia. Da, asta e; încărcătura...

Înainte ca Duluc să termine de vorbit, câţiva oameni îşi şi făcuseră apariţia, coborând de pe ponton prin bocaporturi.

— Ce încărcătură avem? întrebă Wilberforce.

— Statui, îi răspunse Eben.

Neagle şi echipajul său dispăruseră sub punte. Cei patru priviră cum lăzile sunt scoase pe rând din cală, trecute din mână în mână peste bord, apoi de-a lungul pontonului spre căruţele care aşteptau înşiruite pe ţărm. Aici, alţi lucrători le desfăceau cu răngi şi baroase, şi în scurt timp peste tot se vedeau numai bucăţi de lemn sfărâmat. Statuile fură luate dintre rămăşiţele lăzilor şi puse în picioare de-a lungul ţărmului. Hamalii abia pridideau; în curând, se adună o mulţime de personaje: Minerva, Junona, Venus, Diana înconjurată de nimfele ei, Hercule sugrumând şerpii, Jupiter cu fulgerele sale, Neptun cu o amforă, satiri, driade şi hamadriade priveau cu ochi goi la ceilalţi zei şi eroi ce ieşeau din lăzi ca să li se alăture.

— De ce nu le încarcă? – întrebă Peter Rathkael-Herbert.

Wilberforce dădu din umeri neştiutor, dar chiar atunci misterul începu să se desluşească.

Lucrătorii înarmaţi cu baroase se strânseră în jurul statuilor şi, la un semnal dat de bărbatul cu care vorbiseră mai devreme, începură să mânuiască ciocanele grele ca pe nişte topoare. Începură să cadă mâini, capete şi picioare, iar trunchiurile rostogolite pe pământ fură sparte; curând, un nor de praf gălbui acoperi măcelul. La un moment dat, un urcior cu apă trecu din mână în mână pe la fiecare lucrător care luă câte o înghiţitură. Treaba continuă până când toate chipurile fură zdrobite şi toate trupurile făcute

bucăţi. Praful începu să se aşeze. Eben văzu un muncitor aplecându-se să ridice un obiect greu din mijlocul molozului. Un al doilea i se alătură şi împreună îl cărară până la cea mai apropiată căruţă. Curând toţi arătau ca nişte culegători ce mergeau aplecaţi deasupra resturilor de statui. Urcară obiectele în căruţe şi, pe măsură ce erau încărcate, acestea porneau în susul colinei.

— Aur, spuse căpitanul Roy.

După ce unul dintre hamali golise urciorul peste conţinutul răvăşit din faţa lui spălând praful, o strălucire cunoscută scânteie în lumina lunii. Ultima căruţă trecu peste deluşor. Răsuflând greu, lucrătorii se aşezară lângă mărturiile zdrobite ale încordării muşchilor. Cei doi bărbaţi se apropiară încă o dată şi primul dintre ei i se adresă lui Eben, ca şi mai înainte.

— Pregătirile noastre s-au terminat acum. Transmiteţi-le lui Lemprière, Jaques şi celorlalţi mulţumirile şi urările noastre. Îi aşteptăm, după voia lor, peste un an.

Cei doi ridicară braţul în semn de salut.

— Paisprezece iulie!

— Paisprezece, răspunseră cei patru, ridicând şi ei braţul.

Se întoarseră şi îl văzură pe Neagle stând tăcut în spatele lor.

— Şi acum? întrebă Wilberforce.

Pe uscat, pământul se pierdea în noapte. Luminile verzi se stinseseră. *Vendragon* plutea uşurată de încărcătură şi se lovea uşor de ponton, legănată de hulă. Spre răsărit cerul începea să se lumineze în aşteptarea zorilor ce aveau să vină cam într-un ceas. Căpitanul Guardian se uită peste tribord spre locul unde La Rochelle se înălţa ca o santinelă tăcută la graniţa dintre pământ şi apă. Peter Rathkael-Herbert se gândi la dimineţile din Constantinopole, la primele raze ale soarelui scânteind pe cupolele aurite ale cetăţii.

Wilberforce şi Roy tremurau lângă el. Dinspre nord începuse să bată un vânt rece şi tăios.

— Cap sud, comandă Eben, şi ceilalţi întăriră.

Spre sud.

Un soare strălucitor se înălţă deasupra Londrei în zorii zilei de paisprezece iulie. Vântul dinspre nord-vest sufla în rafale reci deasupra oraşului. Pe Leadenhall Street, drumarii se aflau deja la treabă cu roabe şi lopeţi, umplând spărtura din mijlocul drumului. Dintre ruinele din Haymarket, se ridicau alene câteva şuviţe ciudate de fum. În Biroul de Instrucţie din Bow Street, Sir John Fielding îşi muştruluia aprozii în timp ce asculta rapoartele sosite din toate colţurile oraşului: miliţia populară fusese alungată din clădirea Operei prin parcul Saint James şi aruncată în râu: Nişte luntraşi fără inimă le ceruseră o jumătate de guinee de cap de om ca să-i salveze. Avuseseră loc câteva jafuri şi arestări, dar mulţimea se dezumflase, se împrăştiase şi în cele din urmă rămăsese fără conducător. Puţin înainte de a se lumina de ziuă se risipise cu totul şi străzile se goliseră. Oraşul era acum acelaşi ca în noaptea de dinaintea răzmeriţei.

În timp ce trecea prin piaţa Covent Garden în drum spre Tilt-Yard, Sir John asculta sporovăială vânzătoarelor de peşte şi a precupeţilor. Într-o latură a pieţei tocila lui Gyp torcea ca o pisică; o femeie vindea nişte calcani într-un coş. Mirosuri de peşte, zarzavaturi, de trupuri nespălate. Nimic nu se schimbase. În lumina rece a dimineţii, temerile lui păreau extravagante, aproape fanteziste. La ce fusese în stare să se gândească?!

La poarta închisorii fu întâmpinat de temnicer care îl însoţi la celulele de sub pământ. Auzi

zornăitul cheilor, uşile zăvorâte sau descuiate. Porţile zăngăniră în urma lui.

— Ce adunătură pestriţă, îşi dădu cu părerea temnicerul în dreptul primei celule în care se aflau, morocănoşi, Stoltz şi oamenii lui. I-or găsit pe Cheiu' Majordomului.

— Foarte bine. Şi în exerciţiul cărei funcţiuni se aflau în clipa când au fost surprinşi? se interesă magistratul.

— Sir John?

— Ce *făceau* ?

— A, da, înţeleg, domnule. Păi, dormeau tun, Sir John. N-am putut să-i trezim. A trebuit să-i aburcăm în căruţă ca pe nişte saci.

Sir John dădu din cap cu un aer doctoral.

— Mai departe.

A doua celulă era la fel de înţesată ca şi prima.

— Lotu' ăsta a fost şi el cu Stoltz, îl informă temnicerul, da' o ţin una şi bună că-s piraţi, domnule.

— Piraţi?! În Londra nu există piraţi.

— Ba noi suntem, domnule, se auzi un glas de după gratii.

— Şi cine anume eşti dumneata, mă rog? se interesă Sir John.

— Hörst Craevisch, răspunse glasul, şi echipajul de pe *Inima luminii,* cunoscută cândva ca *Alecto.*

Alecto. Piraţi. Nu, era cu neputinţă. Treizeci de ani trecuseră ca o singură zi.

— Spune-mi, domnule Craevisch, cum ai ajuns dumneata pirat?

— A, asta-i o poveste care merită spusă, domnule. Poate vă amintiţi de marea răscoală a ţesătorilor din cincizeci şi doi. Ei bine, pe vremea aceea era un magistrat..

— Mulţumesc, domnule Craevisch, îi întrerupse Sir John avântul. Am auzit destul. Temnicere, dă-le drumul acestor oameni.

— Dar bine, Sir John?... E nişte piraţi. Adicătelea, o chestie serioasă.

Dar Sir John nu-l mai asculta. Iată, în sfârşit o încurcătură pe care n-o mai făcuse el. Erau, într-adevăr, piraţi. De data asta cel puţin vina nu era a lui. Se gândi la fratele său vitreg şi la ideile lui deştepte. Îşi întoarse ochii orbi spre celulă în timp ce piraţii îşi adunau catrafusele. Nu, greşeala nu îi mai aparţinea, fusese făcută de Henry.

Sir John aşteptă să treacă toţi piraţii pe lângă el, apoi îl urmă pe temnicer la ultima celulă.

— Asta-i puţin cam zurliu, îl înştiinţă omul.

— Există vreo acuzaţie?

— Gâlceavă, pus foc şi omor, Sir John. A mărturisit deja. De fapt chiar el a cerut să vă vadă.

— Şi care sunt dovezile pentru aceste acuzaţii?

— Păi, domnule, i-a lovit cu pumnu' pe nişte poliţai care a pus mâna pe el, zice că a dat foc la teatrul din Haymarket şi mai zice că le-a omorât pe muierile alea, o ţine una şi bună că el a făcut-o. Groaznic, Sir John. Le-a umplut cu fier şi le-a învălit în piei de animale moarte...

Sir John oftă în sinea sa.

— Poartă, cumva, ochelari?

— Păi da.

— Şi o haină trandafirie?

— Da, da, Sir John, întocmai. Tare groaznic.

— Şi ce anume făcea când l-au arestat?

— Păi, încerca să intre în teatru, Sir John. Ardea ca naiba şi băieţii s-a gândi că să-l scoată mai bine de acolo înainte ca să...

— Domnule Lemprière! se adresă el ocupantului celulei.

Se lăsă tăcerea, apoi dintr-un colţ auzi o voce plângăreaţă.

— Eu i-am ucis, Sir John. Totul este în carte, scris şi semnat; tot, cu date şi metode. Vă voi spune şi cum.

Sir John îl auzi răsfoind nişte foi. Tocmai trăsese aer în piept şi se pregătea să citească, când Sir John ridică mâna cerându-i să tacă.

— Domnule Lemprière, am vorbit cu camaradul dumitale în două rânduri. După relatarea lui, când s-a comis crima te aflai deja la câteva mile de moşia lui De Vere. Cât priveşte manufactura, ai fost văzut şi identificat de prietenul dumitale şi de o duzină de barcagii la cârciuma „Trei potcoave". A venit să mă avertizeze asupra obsesiei dumitale cu două seri în urmă. Ei bine, eu ştiu...

Tânărul îl întrerupse brusc:

— Bătrân orb şi fără minte! De ce aş mărturisi dacă n-ar fi adevărat? Eu i-am omorât. Eu am făcut-o. Nu înţelegi?

— Domnule Lemprière, după ştiinţa mea ai sosit în acest oraş pentru un testament şi ai rămas pentru un dicţionar. N-ai ucis pe nimeni; faptul că te-am bănuit sau nu în trecut nu schimbă lucrurile. Prietenul dumitale, domnul Praeceps, ţi-a făcut un mare bine venind la mine. Şi acum, ia-ţi dicţionarul, domnule Lemprière, şi mergi acasă.

Acestea fiind zise, Sir John îi făcu semn temnicerului să-l lase liber pe prizonier.

Tânărul stătea pe ponton lângă vechiul său cufăr de călătorie cu o carte deschisă în faţă. Venise aici de dimineaţă. Când şi când îşi ridica privirea de parcă aştepta pe cineva, dar, nevăzând pe nimeni pe mal, îşi vedea mai departe de citit.

De pe pachebotul *Vineeta*, căpitanul Radley se uita de la pupa la tânărul care îşi scoase ochelarii şi îi şterse pentru a nu ştiu câta oară. Arăta groaznic: cu părul vâlvoi, cu faţa mânjită de funingine, într-o haină care cândva o fi fost

trandafirie, toată numai pete şi rupturi. Tânărul tremura: vântul rece sufla peste apă – de la nord-nord-vest, nefiresc pentru luna lui cuptor. Soarele îşi revărsă lumina peste vas. În spatele tânărului, înghesuiţi în lăzi nişte pui piuiau zgomotos.

— Uită-te pe unde mergi! strigă el femeii care tropăia pe pasarelă.

Ea păşi cu grijă pe punte şi căpitanul Radley se mai uită o dată la tânărul care îşi lăsase cartea să cadă lângă picioare; ochelarii îi atârnau într-o mână, iar buzele i se mişcau uşor.

Mai sus de pachebot apăru, maiestuos, *Nottingham.* Uriaşul indiaman umilea toate celelalte nave de pe râu, iar luntraşii vâsleau cu furie să-i lase cale liberă. Căpitanul Radley se întoarse şi se uită la echipajul care stivuia ultimele lăzi la pupa. Auzi apa clipocind lângă vas: începuse mareea. *Nottingham* alunecă pe lângă el cu pilotul la bord şi începu să întoarcă. Malul celălalt abia se mai zărea. Femeia îşi făcu culcuş lângă timonerie.

— Vine şi el? o întrebă pe pasageră, arătând spre tânărul singuratic de pe debarcader.

Femeia dădu din umeri neştiutoare.

— Toată lumea la bord! anunţă el.

Dar tânărul nu dădu niciun semn că auzise. Mai strigă o dată şi de abia atunci păru că tresare. Căpitanul Radley îl urmări cu privirea cum îşi ridică pe umeri cufărul şi îl cară de-a lungul debarcaderului până la pasarelă.

— Portul Saint Peter?

Tânărul făcu semn că da.

— Vezi însă că nu mai am nicio cabină.

Tânărul încuviinţă din nou şi îi dădu banii pentru călătorie în tăcere.

— Ridicaţi ancora! strigă Radley şi vasul începu să se legene şi să se îndepărteze de mal.

— Stai! Aşteaptă! strigă tânărul arătând spre debarcader. Cartea mea! Am uitat-o acolo.

— Ţine parâma! strigă Radley. Grăbeşte-te! îi atrase atenţia pasagerului care sări pe ţărm. Şi-a luat cartea, adăugă el, de data aceasta către femeia care înălţă iarăşi din umeri.

Căpitanul Radley urmări cu privirea pescăruşii ce alunecau în zbor deasupra apei, aproape atingând-o cu aripile. Trei dintre ei îl urmăreau ţipând pe al patrulea, care zbura spre mare. Se ridicară în aer mai sus şi mai sus, până când în albastrul cerului nu se mai văzură decât ca nişte punctişoare. Când căpitanul se uită spre debarcader, pasagerul trecuse de afurisita aia de carte care zăcea tot acolo unde o lăsase.

— Hei! strigă căpitanul şi flutură mâna.

Tânărul se întoarse şi îi făcu şi el cu mâna, dar acum era cu cineva – cei doi vorbeau şi dădeau din mâini, după care au luat-o la fugă înapoi spre corabie.

— Ia-ţi blestemata de carte! răcni el după ce amândoi trecuseră în fugă pe lângă ea.

Fata se opri şi o culese. Tânărul sări pe punte şi se împiedică. Fata era mai sprintenă. După ce se adună de pe jos, căpitanul văzu că se schimbase cu totul la faţă. Zâmbea. Ca şi fata.

— Ce-i asta? întrebă el răstit. Ce este atât de amuzant în asta? Vii şi tu cu noi?

Fata dădu repede din cap. În ceea ce-o privea, se găsea într-o stare şi mai jalnică decât tânărul.

— Nu uita, n-am nicio cabină liberă, repetă el.

Cei doi nu-l auziră.

— De unde ai ştiut? întrebă el.

— Septimus... răspunse ea.

Oraşul – arena lui – cu străzi şi curţi, cu mozaicul spart al acoperişurilor şi străzilor

rămăsese în urmă. Purtând încă rănile şi arsurile din noaptea trecută. Londra se odihnea în statornicia ei, în timp ce lucrătorii căutau să şteargă aceste urme. În drumul său încoace, îi urmărise trebăluind pe Leadenhall Street. Peste drum se înălţa Compania Indiilor de Răsărit pe care o ştia ca pe o corabie eşuată, ca pe un mormânt. Stăpânii lui muriseră, iar el ajunsese la ultima oprire.

Râul se întindea în faţa lui şerpuind, sclipind în lumina soarelui. *Nottingham* aluneca la vale o dată cu fluxul; când ajunse la cotul râului, strigătele echipajului se stinseră. Luntrele şi bărcuţele vâsleau încoace şi încolo. Auzi apa curgând mai repede. Rătăci cu ochii înainte şi înapoi şi undeva pe chei, departe, o văzu în sfârşit pe Juliette. Privea în toate părţile, căutându-l pe cel pe care el o încredinţase că va fi acolo. Grăbeşte-te, îşi zise în sinea lui, apoi se uită spre pachebot.

Căpitanul vasului tocmai se îndrepta spre pupa. Părea că strigă la tânărul de pe debarcader, pentru că silueta uscăţivă se ridică şi îşi aşeză cufărul pe umeri. Juliette îl văzu şi făcu câţiva paşi spre el întâi încet apoi din ce în ce mai repede. Tânărul păşi pe punte. Pachebotul ridică ancora şi se pregătea să se îndepărteze de ţărm. Fata fugi şi mai repede. I se păru că o aude strigând, dar se afla încă departe. Se gândi că nu o să ajungă la corabie. Deodată, silueta de la bordul vasului se ridică în picioare, şi atunci ştiu că fata o să ajungă la el, că vasul va aştepta şi că strădaniile sale nu vor fi zadarnice. Din punctul său de observaţie de pe chei, Septimus îl zări pe Lemprière alergând pe pasarelă.

S-a întâmplat aproape de sfârşit. Poate la puţin timp după întâmplările de la manufactura Coade. Mai înainte, Jaques îl luase deoparte şi îşi deschisese sufletul. Credea că toată afacerea era o nebunie, că băiatul era mai zdravăn la minte decât ei toţi la un loc; se temea mai mult de izbânda

planului decât de nereuşită. Îl asculta pe Jaques cum vorbea. Pe Jaques începuseră să-l lase nervii, îi slăbea hotărârea; tovarăşii lui nu erau siguri, nu mai avea încredere în ei; mai era încă ceva, ascuns în spatele temerilor sale, despre care voia şi nu voia să vorbească. În timp ce îi povestea, Septimus urmări cum nehotărârea lui Jaques şovăie tot mai rar, până când se opreşte asupra unui actor neînsemnat: Juliette.

Septimus se gândise la fată doar ca la o nadă, o momeală care să scoată cât mai multe de la Lemprière, Şi acesta le căzuse în plasă; în noaptea geroasă de la conacul lui De Vere, în întunecimea arhivelor, pe străzile spre Operă în noaptea când fusese şi mâna lui la mijloc. Pentru Jaques însă fata însemna mult mai mult. El îi vorbi despre o noapte petrecută la Paris cu şaptesprezece ani în urmă. Împreună cu tatăl lui Lemprière nimerise într-un bordel. Ud leoarcă şi beat criţă, Charles Lemprière se prăbuşise în braţele nerăbdătoare ale unei femei. Charles nu-şi amintea de ce făcuse sau nu făcuse, aşa că acceptă totul, crezându-l pe cuvânt pe camaradul său. Dar Jaques îşi aducea aminte perfect. Urcase scările după prietenul său şi o găsise pe femeia aceea neîndestulată stând lângă Charles, întins pe pat în stare de inconştienţă. A doua zi de dimineaţă părăsiră oraşul. Nouă luni mai târziu, la uşa lui Charles începură să sosească cererile de bani însă nu Charles era tatăl. Asta era taina lui Jaques.

Septimus dăduse tot timpul din cap fără să spună nimic. Năzbâtiile lui Lemprière continuaseră sub falsa lui îndrumare. Îl veghe cum cade în capcanele întinse de ei, cum osteneşte la dicţionarul lui, care era şi al lor, şi în tot acest timp fata îi absorbea lui Lemprière gândurile – era stângaci, uşor de amăgit, nepriceput, întindea mâna prieteniei primului străin convingător. Nu era demn să le fie adversar. Jucase rolul amăgitorului Acate pe lângă prea încrezătorul

Enea. După noaptea de la Porc Club, Lemprière îi spusese totul pe pod, în ploaie. Avea o misiune uşoară, dar când laţul s-a strâns, Septimus s-a întrebat de ce se simţea atât de tulburat. A jucat rolul prietenului care îl mângâie în durerea încercată după întâmplările de la Coade, al martorului dezamăgirilor lui. Toate aceste partituri îl secătuiseră şi până la urmă îl lăsaseră declamând platitudini şi vagi apeluri. *Prieteni oarecum...* Lemprière puse cap la cap inelul şi filigranul, apoi filigranul lângă hartă şi găsise La Rochelle uitându-se la el în odaia din Southampton Street. În timp ce continua să lucreze pe la spatele lui Lemprière, hotărârea şovăielnică a lui Septimus cedă locul unui resentiment ciudat. De ce să se fi gândit atunci la vorbele lui Jaques, la fată şi la admiratorul ei nemângâiat? Era doar un mercenar care inspira încredere, şi atâta tot. Nu i-a cerut niciodată prietenia acestui Lemprière.

Clădirea Operei a ars. Septimus a privit din mulţime cum Lemprière a tras-o pe fată după el, iar ea i-a întors spatele. Jaques murise, dar minciuna lui îi ţinea pe cei doi despărţiţi. Taina încredinţată de cel dispărut îl îndemnă să iasă la lumină, dar nu se simţea în stare să dea ochii cu Lemprière. Îi văzu pe oamenii lui Sir John târându-l după ei. Fata era deznădăjduită. O urmări şi dădu peste ea rătăcind pe străzi plină de funingine; nici nu-l băgă în seamă – amândoi eşuaseră în comploturile lor, legaţi doar prin complicitate. Doar adevărul o putea salva pe fată, dar nu şi pe el.

— Charles n-a fost niciodată...

Ochii fetei se opriră asupra lui. Când auzi numele tatălui, chipul fetei prinse viaţă.

— Însă Jaques dintotdeauna...

Tatăl dăduse greş cu fiica lui, dar Septimus îndreptase greşeala, aşa cum poate bănuise şi Jaques că o va face. Fata plecă şi el rămase singur.

Dar nu pentru Jaques îşi făcu iar apariţia; nici măcar pentru fiica acestuia.

Lemprière alerga acum pe chei. Îi văzu pe cei doi cum se îmbrăţişează grăbiţi, apoi fug spre corabie. Căpitanul îi chemă, iar fata se aplecă şi ridică ceva de pe debarcader, o carte. Amândoi săriră în corabie, parâma fu aruncată şi pachebotul îşi începu călătoria pe râu. Deodată simţi nevoia să le spună că era şi el acolo, că ştia că se regăsiseră. Le făcu semn cu mâna, dar cei doi se aşezară absorbiţi unul de celălalt. Fluxul crescuse, trăgând corabia spre mijlocul curentului. Septimus o urmări din ochi până când *Vineeta* ajunse la cotul râului, dar cei doi îndrăgostiţi nu-şi ridicară privirea. Malul celălalt al râului apăru brusc în faţa lui; o uşă se închise când corabia alunecă după cot. Apele râului păreau acum leneşe şi uleioase. Septimus rămase pe loc, uitându-se încă după corabie. Apărură şi altele, îngrămădindu-se pe Tamisa o dată cu mareea. Ochii lui erau atraşi când de una, când de alta din corăbiile în exod. Râul le purta departe. Dispărură. Se întoarse şi o porni pe drumul care îl va duce înapoi în oraş.

Cuprins

Cezareea.....3
Londra.....43
Paris.....201
La Rochelle.....419

Notes

[←1]

Aicea sunt barbarul, de nimeni înţeles (Ovidiu, *Tristele).*

[←2]

Cartagina să fie distrusă (lat. orig.); îndemn cu care Cato cel Bătrân îşi încheia toate discursurile din Senat.

[←3]

Turnuri în formă circulară, amplasate pe coastă în scopuri defensive.

[←4]

Primul rege mitic al Atenei; era reprezentat ca o fiinţă jumătate om, jumătate şarpe.

[←5]

Aluzie la naşterea Pallas Athenei din capul lui Zeus. Zeiţa era însoţiţi de o bufniţă, simbol al înţelepciunii.

[←6]

Loturi de pământ într-o parohie (fr. orig.).

[←7]

Broască râioasă (fr. orig.).

[←8]

Poet şi învăţat grec pe care Properţiu l-a admirat într-atât, încât şi-a luat denumirea de „Callimah al Romei”.

[←9]

Poet roman care, alături de Properţiu, a dat forma clasică elegiei latine.

[←10]

Poeţi noi (lat. orig.). Denumire sub care sunt cunoscuţi poeţii epocii latine de aur: Horaţiu, Ovidiu, Vergiliu, Catul, Properţiu, Tibul.

[←11]

„Tu, cel care te minunezi de nenumăratele forme pe care le poate lua trupul meu, primeşte semnele obârşiei divine a lui Vertumnus” (Properţiu, *Elegia II)*.

[←12]

Referire la Vertumnus, zeul tutelar al grădinilor şi fructelor în mitologia romană, reprezentat ca un tânăr frumos, cu o cunună de spice pe cap. Avea ca atribut cornul abundenţei. Pentru a o cuceri pe zeiţa fructelor, Pomona, i s-a înfăţişat sub diferite chipuri (pescar, ţăran, bătrână).

[←13]

Trezorier francez care în secolul al XVI-lea şi-a alcătuit o bibliotecă impresionantă, a doua ca mărime după cea a regelui. Gentile şi Gasconul au fost renumiţi legători de cărţi din secolul al XVI-lea.

[←14]

Autor grec de poeme didactice: *Halieuticon* este un tratat despre animalele marine, scris în hexametri după modelul lui Callimah, *Cynegeticon* este un tratat despre vânătoare, scris de un alt autor cu acelaşi nume.

[←15]

Poet liric grec.

[←16]

Filozof grec, pitagorician, din a cărui operă nu a rămas niciun rând; menţionarea acestui vers de către Lemprière are drept scop să pună la încercare cunoştinţele lui Quint.

[←17]

„Părerile sunt împărţite; unora zeiţa li se pare mai crudă decât era...” (Ovidiu, *Metamorfoze,* Cartea III).

[←18]

Vina sorţii (lat orig.).

[←19]

Numele latinesc al insulei (acordat oraşelor construite de Cezar sau în onoarea acestuia), din care a rezultat denumirea actuală de Jersey.

[←20]

Marinari indieni.

[←21]

Spiritul celor morţi, în credinţa vechilor greci.

[←22]

„Învârtiţi-vă, fuse” (Cântul LXIV de Catull). Aluzie la ursitoarele care torc firul vieţii şi apoi îl taie.

[←23]

(În Evul Mediu, în india şi în alte ţări din Orient.) Titlu purtat de guvernatorii regiunilor desprinse din Imperiul Marilor Moguli.

[←24]

Provincie pe coasta de est a Indiei, unde se află oraşele Madras, Arcot.

[←25]

Rege micenian, tatăl lui Menelau şi Agamemnon. Neamul atrizilor a avut un destin tragic, fiind blestemat de zei.

[←26]

Grupul de investitori care îi împrumutaseră bani Nababului din Carnatic pentru a obţine profituri uriaşe din veniturile oraşului Arcot.

[←27]

Centrul pământului, după vechii greci.

[←28]

Tânăr ofiţer din serviciul personal al regelui; încercând să-l asasineze pe Alexandru cel Mare, a fost ucis cu pietre.

[←29]

Serbări celebrate la Atena în luna februarie, timp de trei zile.

[←30]

„Primit de Dna K, Vila Roşie, strada Boucher des Deux Boules 43, Paris” (fr. orig.).

[←31]

„Jocul Cupelor” face trimitere la ritul funerar aflat la baza Anthesteriilor, care urmărea să liniştească spiritul celui mort (ker). În timpul acestor serbări, se bea vin nou şi entuziasmul mulţimii dezlănţuite nu cunoştea limite.

[←32]

Numele unui dans popular (fr. orig.).

[←33]

Bucurie răutăcioasă la necazul altuia (germ. orig.).

[←34]

Păzitorul porcilor lui Ulise, în Itaca.

[←35]

Oamenii de rând (gr. orig.).

[←36]

Etapele Jocurilor Cupelor corespund celor trei zile ale Anthesteriilor. Mitul lui Circe (vrăjitoarea care i-a transformat în porci pe însoţitorii lui Ulise) îşi are rădăcinile îndepărtate în acest ritual.

[←37]

Drăguţă, scumpete (arabă, orig.).

[←38]

Lovitură de teatru (fr. orig.).

[←39]

Sângele zeilor, lichidul fluid care le conferea nemurire.

[←40]

Soţ făgăduit Andromedei; când aceasta a fost salvată din ghearele monstrului marin de către Perseus, Fineu s-a opus ca ea să-i fie dată de soţie eroului.

[←41]

Rege al Argosului, căruia oracolul i-a prezis că va fi ucis de un nepot. Pentru a evita împlinirea profeţiei, Acrisios a închis-o pe fiica sa, Danae, într-un turn (sau temniţă) de bronz. Zeus, îndrăgostit de frumuseţea ei, a sedus-o, strecurându-se la ea sub forma unei ploi de aur şi dăruindu-i un fiu, pe Perseus. Mai târziu, după numeroase aventuri, Perseus îl omoară totuşi pe Acrisios, fără să ştie cine e, în timpul jocurilor de la Larissa.

[←42]

După numele lui Tristram Shandy, eroul romanului cu acelaşi nume de Laurence Sterne, în care pe parcursul a două capitole sunt coborâte doar două trepte.

[←43]

Vin fiert cu mirodenii.

[←44]

An minunat (lat orig.).

[←45]

Filozof şi medic grec din Crotona, elev al lui Pitagora.

[←46]

Domn din Siena (fr. orig.)

[←47]

Pseudolimbaj ştiinţific, inventat de autor, care s-ar putea traduce prin „ecouri din lumea cuvintelor dispărute, metamorfozate prin proiectare în personaje reale”.

[←48]

Broşură (înv.).

[←49]

Opere de tinereţe (lat orig.).

[←50]

Roman al formării artistului (germ. orig.).

[←51]

Coranul.

[←52]

Ediţie conţinând mai multe variante ale aceluiaşi text

[←53]

[52] Concepţie despre lume (germ. orig.).

[←54]

Filolog şi scriitor iluminist (1709-1748); printre alte lucrări, a scris *Dicţionarul limbii engleze.*

[←55]

Jacques de Vaucanson (1709-1782), celebru fabricant francez de automate.

[←56]

Vezi (lat. orig.).

[←57]

Om politic englez, consilier al prim-ministrului William Pitt. Legea care îi poartă numele a marcat sfârşitul Companiei Indiilor de Răsărit.

[←58]

Lady Chudleigh provocase scandal apărând la un bal din înalta societate într-un corsaj transparent.

[←59]

Boli închipuite (fr. orig.).

[←60]

Formaţie de luptă macedoneană alcătuită din soldaţi înarmaţi cu lănci, dispuşi în rânduri compacte şi având aripile întărite cu scuturi.

[←61]

Începând din 1534, ideile lui Calvin s-au răspândit în regiune, şi La Rochelle a devenit un bastion al Reformei. În 1573, Ducele d'Anjou (viitorul Henric al lll-lea) a asediat cetatea, dar nu a putut forţa zidurile de apărare; abia în 1627-1628 Cardinalul Richelieu a înfrânt rezistenţa ei tenace.

[←62]

Clar şi distinct (fr. orig.). Criterii utilizate de Descartes.

[←63]

John Wilkes (1725-1797), om politic britanic. Ostil conservatorilor şi lui George al III-lea, şi-a datorat popularitatea scrierilor sale antiguvernamentale.

[←64]

Henry Fielding (1707-1754), scriitor englez, cunoscut îndeosebi pentru romanul *Tom Jones,* ca magistrat, a avut vederi liberale.

[←65]

Antoine, Louis şi Mathieu Le Nain, pictori francezi din secolul al XVII-lea. Maeştri ai realismului francez, au pictat şi scene de viaţă ţărănească.

[←66]

Rétif de la Bretonne, scriitor francez din secolul al XVIII-lea, reformator şi observator critic al moravurilor.

[←67]

Numele derivă de la un presupus grup de conspiratori hughenoţi, al căror complot ar fi declanşat Revoluţia Franceză de la 1789.

[←68]

Partea vestică a Mării Mediterane, cuprinsă între Costa del Sol şi Maroc.

[←69]

Renumit altar închinat lui Apollo la Delos. Se spune că a fost construit în întregime din coarne de cerb.

[←70]

Citat din Oliver de Malmesbury (secolul al XI-lea). Înseamnă: „M-am hotărât şi mi-am făcut o pereche de aripi.”

[←71]

Sediul din Londra al Companiei Indiilor de Răsărit.

[←72]

Punctul cel mai înalt de observaţie de pe catargul principal; gabie.

[←73]

Referitor la fenomenele ce se produc în oceane sub adâncimea de 6 000 m; se foloseşte şi la figurat cu sensul de „infernal”.

[←74]

Teseu, revenind victorios la Atena pe mare, a uitat să înlocuiască pânzele negre cu cele albe. De durere, tatăl său s-a aruncat în marea care îi poartă numele.

[←75]

Bănuţ (fr. orig.).

[←76]

Monstru feminin ucis de Perseu.

[←77]

Aluzie la episodul ulterior în care Oreste, fratele ei, însoţit de bunul său prieten, Pilade, a ajuns în Taurida la templul Dianei.

[←78]

Cartier al Londrei situat pe malul Tamisei.

[←79]

Soldaţi fanfaroni (după numele unei comedii de Plaut).

[←80]

Cadmos, unul dintre întemeietorii Tebei şi personaj civilizator, a ucis un dragon; la sfatul Atenei, a semănat un ogor cu dinţii monstrului din care au răsărit războinici gata înarmaţi.

[←81]

Formulă folosită la jocul de şah pentru a atrage atenţia că nu este vorba despre o mutare, ci de aşezarea la loc a unei piese mişcate accidental (fr. orig.).

[←82]

Denumirea veche a speciei numite ton.

[←83]

Hotărâre, decizie (fr. orig.).

[←84]

[84] Ordin regal de arestare sau exilare (fr. orig.).

[←85]

Titlu acordat fratelui mai mic al regelui.

[←86]

Formulă folosită pentru regină.

[←87]

Lucru în sine, concept aparţinând lui Kant (germ. orig.).

[←88]

Personaj din legendele medievale, care i-o aduce pe Cressida lui Troilus.

[←89]

Tutun amestecat cu pudră de haşiş, prizat în Africa de Nord.

[←90]

Document ce garantează oficial deplasarea într-o regiune, în special în timp de război.

[←91]

Actuala Insulă a Şerpilor.

[←92]

Consiliul Consiliilor (fr. în original).

[←93]

Alge brune.

[←94]

Totul este bine (fr. în original).

[←95]

Bere (englezească) neagră, tare și amară.

[←96]

Bucurie răutăcioasă la necazul altuia (germ. orig.).

[←97]

Zeiţa romană a hoţilor şi a câştigului lesnicios şi necinstit.

[←98]

Tânără iubită de Zeus, căruia i-a dăruit mai mulţi fii. Din gelozie, Hera i-a ucis pe toţi. Lamia a înnebunit, devorând orice copil întâlnit.

[←99]

Serbări anuale care se celebrau la Roma, la 15 februarie, în cinstea zeului Faunus Lupercus (veche divinitate italică, protectoare a turmelor).

[←100]

Tatăl lui Creon, regele Tebei.

[←101]

Cetate feniciană pe ţărmul Africii de Nord, aliată a Romei împotriva Cartaginei.

[←102]

Lac în ţinutul Sabinilor din Italia.

[←103]

Una din cele trei Erinii (Furii); celelalte două erau Tisiphone şi Megaera.

[←104]

Oraş pe ţărmul de est al Spaniei, presupus a fi fondat de coloniştii greci din insula Zacynthos.

[←105]

Vlad Ţepeş.

[←106]

Sărbătoare evreiască anuală, zi de post şi penitenţă.

[←107]

Referitor la probabilitatea de reapariţie a unei stări.

[←108]

Bigoţi, habotnici (fr. orig.).

[←109]

Scriitor şi conducător hughenot.

[←110]

Comandant francez.

[←111]

Sigur, de încredere (lat. orig.).

[←112]

Prietenul credincios al lui Enea, pe care l-a însoţit în rătăcirile sale pe mare după căderea Troiei.

[←113]

Cele trei zeiţe ale răzbunării, reprezentate ca având pe cap şerpi încolăciţi, erau Alecto, Tisiphone şi Megaera.

[←114]

Scylla şi Charybda – monştri alegorici, personificări homerice ale stâncilor Strâmtorii Messina.

[←115]

Strat de salpetru (germ. orig.).

[←116]

Sudoare englezească (lat. orig.).

[←117]

Sat în oraş (lat orig.).

Table of Contents

Cezareea.....3
Londra.....43
Paris.....201
La Rochelle.....419

Table of Contents

Cezareea.....3 3
Londra.....43 61
Paris.....201 267
La Rochelle.....419 560